T.C.
BAŞBAKANLIK
DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı
Yayın Nu: 30

ARŞİV BELGELERİNE GÖRE BALKANLAR'DA VE ANADOLU'DA YUNAN MEZÂLİMİ

II

ANADOLU'DA YUNAN MEZÂLİMİ

ANKARA–1996

Proje Yöneticisi

İsmet BİNARK

Devlet Arşivleri Genel Müdürü

Proje Sorumluları

Necati AKTAŞ

Devlet Arşivleri
Genel Müdür Yardımcısı

Necati GÜLTEPE

Devlet Arşivleri
Genel Müdür Yardımcısı

İsmet DEMİR

Osmanlı Arşivi Daire Başkanı

Yayına Hazırlayanlar

Uğurhan DEMİRBAŞ
Ümmühani CERRAHİ
Ali Osman ÇINAR
Mücahit DEMİREL
Seher DİLBER
Gülşen ERGÜN
Recep KARACAKAYA
Nuran KOLTUK
Habibe TOPALOĞLU
Hacı Osman YILDIRIM

Bilgisayar Dizgi

Sevinç AKÇA

Sayfa Düzenleme

Nizamettin OĞUZ
Yücel DAĞLI

ISBN 975-19-1056-0 (Tk.)
ISBN 975-19-1058-7 (2.C.)

ARŞİV BELGELERİNE GÖRE BALKANLAR'DA VE ANADOLU'DA YUNAN MEZÂLİMİ

II

ANADOLU'DA YUNAN MEZÂLİMİ

K I S A L T M A L A R

M.	Muharrem
S.	Safer
Ra.	Rebîʻu'l-Evvel
R.	Rebîʻu'l-Âhir
Ca.	Cemâziye'l-Evvel
C.	Cemâziye'l-Âhir
B.	Receb
Ş.	Şaʻbân
N.	Ramazân
L.	Şevvâl
Za.	Zi'l-kaʻde
Z.	Zi'l-hicce
b.	bin, ibn
BCA.	Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi
bk.	bakınız
BOA.	Başbakanlık Osmanlı Arşivi
DH. EUM. 3. Şb.	Dâhiliye Emniyet-i Umûmîyye 3. Şûbe
DH. KMS.	Dâhiliye Kalem-i Mahsûs
HR. SYS.	Hâriciye Siyasi
k.	karye
ks.	kasaba
kz.	kaza
m.	mahalle
n.	nahiye
sn.	sancak

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

KISALTMALAR V

İÇİNDEKİLER VII

I. BÖLÜM

BELGELERİN ÖZET VE TRANSKRİPSİYONU

1 Yunanlıların Midilli'deki Cami ve Mescitleri Yaktıkları veya Kiliseye Çevirdikleri 3

2 Balkan ve I. Dünya Savaşları Sırasında Rum ve Bulgar Eşkıyalarıyla Bulgar Askerlerinin Trakya'da Müslümanlara Mezâlim Yaptıkları 4

3 Balkan Savaşı Sırasında Rumların Edirne ve Dedeağaç'ta Müslümanlara Karşı Yağma, Tecavüz ve Katliâm Uyguladıkları 17

4 Şarköy, İpsala ve Keşan'da Bulgar Askerleriyle Rum ve Yunan Çetelerinin Çok Sayıda Köyü Yakıp,Müslüman Ahaliyi Katlettikleri 20

5 Balkan Savaşı Sırasında Rum ve Bulgarların Şarköy, Mürefte ve İnöz Kazalarında Müslümanlara zulüm Yaptıkları 25

6 Yunanlıların Çatalca ve Hadımköyü'nde Kuvvetlerini Arttırdıkları, Keşan'da Soygunculuk ve Katliâm Yaptıkları 34

7 Ödemiş'i İşgal Eden Yunanlıların Müslümanları katledip Evlerini Yağmaladıkları 37

8 Bergama'nın Yunanlılarca İşgaliyle Müslümanlara Karşı Katliâm Yapıldığı, Kurtulabilen Halkın Göç Ettiği 38

9 Menemen'de Yunanlıların Müslüman Halka Karşı Katliâm Başlattıkları, İtilaf Devletlerinden Katliâmın Durdurulmasının Talep Olunduğu 39

Belge
S›ra Nu. Sayfa

10 Yunanlıların Nazilli ile Aydın'ın İşgali ve Tahliyesi Esnasında Müslümanlara Vahşiyane Zulüm Uyguladıkları 41

11 Yunanlıların Aydın'da Türklere Karşı Katliâm Başlattıkları 42

12 Nazilli'yi İşgal Eden Yunanlıların Müslümanları Katledip Mallarını Yağmaladıkları, Tahliyeden Sonra Kuva-yı Milliye'nin Duruma Hâkim Olduğu 45

13 Aydın'ı İşgal Eden Yunanlıların Müslüman Mahallelerini Top ve Mitralyözlerle Ateşe Verip Katliâm Yaptıkları 49

14 Akhisar'da Yunan Müfrezesinin Halit Paşa ve Arkadaşlarını Vahşice Katlettikleri 51

15 Aydın ve Nazilli'yi İşgal Eden Yunanlıların İki Bini Aşkın Müslümanı ve Üç Dört Yüz Kadar Hırıstiyanı Öldürdükleri 52

16 Aydın'ı İşgal Eden Yunanlıların Müslüman Halkı Katledip Şehri Alevler İçinde Bıraktıkları 55

17 Yunanlıların, Menderes'in Güneyindeki Köyleri Yaktığı ve Çine Halkının Göç Etmeye Başladığı 57

18 Yunanlıların Salihli ve Civarında Müslümanları Katledip Tarım ve Ticareti Sekteye Uğrattıkları 58

19 Yunanlıların, Ayasuluk-Aydın-Nazilli ve Kuşadası-Aydın Arasındaki Bölgede Bulunan Köyleri Yakıp Halkını Katlettikleri 60

20 Aydın ve Civarını Yakıp Binlerce Müslümanı Katleden Yunanlıların Kuva-yı Milliye Karşısında Yenilerek Geri Çekildikleri 65

21 Yunanlılarla İşbirliği Yapan Yerli Rumların İzmir ve Kazaları ile Aydın'da Köyleri Yakıp Müslümanları Katlettikleri, Yağma ve Soygunculuk Yaptıkları 70

22 Yunanlıların Aydın'ın Köylerini Yakıp Müslüman Ahaliyi Katlettikleri 73

23 Aydın'ın İşgali Sırasında Katledilen Yüz Otuz Müslümanın İsimleri 74

24 Kuva-yı Milliye Tarafından Geri Püskürtülen Yunanlıların Ödemiş'in İki Köyünü Yakıp Halkını Katlettikleri 75

25 İzmir ve Çevresinde Yunanlıların Türklere Uyguladığı Mezâlim Hakkında Demirci Mehmet Efe'nin Verdiği Bilgiler 76

26 Sünnet Edilmemiş Küçük Müslüman Çocuklarının Yunan ve Rumlar Tarafından Zorla Kiliselere Alındığı, Ödemiş'in Dört Köyünün Yakılıp Halkının Katledildiği 80

Belge
S›ra Nu. Sayfa

27 Ödemiş'te Yunanlıların Ticareti Engelleyerek Halkı Açlığa Mahkûm Ettikleri, Çok Sayıda Müslümanı Tutuklayıp Bir Kısmını Katlettikleri 83

28 Yunanlılarla Rumların Katliâm Yapmalarından Dolayı Sahil Köylerinin Göçe Başladığı ve İzmir'de İskân Ettirilen Rumlar Yüzünden Müslümanların Muhacir Durumuna Düştüğü..... 86

29 Nazilli'nin Köylerini İşgal Eden Yunanlıların Evleri Yaktıkları ve Kadınlara Tecavüz Ettikleri..... 88

30 Yunan İşgal Kuvvetlerinin ve Yerli Rumların Manisa'da Irza Tecavüz, Katliâm ve Soygunculuk Yaptıkları 89

31 İngilizlerin Ardından Gemlik'i İşgâl Eden Yunanlıların Burada Soygunculuk ve Katliâm Yapıp Bağ ve Bahçeleri Tahrib Ettikleri 91

32 Demirci'yi İşgal Eden Yunanlıların Ermenilerle Birlikte Yağma, Tecavüz ve Katliâma Giriştikleri..... 98

33 Batı Anadolu'yu İşgal Edip Müslümanları Katleden ve Çapulculuk Yaparak Zengin Olan Yunanlılara Karşı Misillemede Bulunulması Gerektiği 101

34 Balıkesir, Bandırma, Erdek, Soma, Orhangazi ve Gemlik'te İşgalci Yunanlıların Ermeni ve Rumlarla Birlikte Müslümanlara Yaptıkları Mezâlim 103

35 Yalovayı İşgal Eden Yunanlıların Köyleri Yağmalayıp Yaktıkları, Çocuk ve Erkekleri Öldürüp Kadınlara İşkenceyle Tecavüz Ettikleri 118

36 Yunanlıların Orhangazi ve Yalova'da Müslümanlardan Topladıkları Silahları Hıristiyanlara Dağıtıp Katliâm ve Yağmacılık Yaptıkları 120

37 Yunanlıların Yalova, Orhangazi ve Karamürsel'de Yerli Rumlarla Birlikte Müslümanları Katledip Mallarını Yağma ve Hayvanlarını Yunanistan'a Gönderdikleri 123

38 Yunanlılardan Cesaret Alan Rumların Ermenilerle Birlikte Bursa'ya Bağlı Köyleri Yakıp Yağmaladıkları..... 127

39 Yunanlıların Yalova'nın Teşvikiye ve Çınarcık Köylerinde Halkı Dövdükleri ve Katlettikleri..... 128

40 Yunanlıların Boğazlar ve Marmara Havzasındaki Müslümanlara İmha ve Tehcir Planı Uyguladığı..... 129

41 Yunanlıların Yerli Rum ve Ermenilerle Birlikte Yenişehir'i Yakıp Yağmaladıkları 131

Belge
S›ra Nu. Sayfa

42 Rum ve Ermeni Çetelerinin Yunanlılarla Birlikte Yalova'ya Bağlı Dereköy'ü Basıp Ahalisini Katlettikleri, Eşya ve Hayvanlarını Çaldıkları 132

43 Gebze'de Yunan Askerlerinin Rumlarla Birlikte Halkı Dövüp Mallarını Gaspettikleri 134

44 Yunanlıların Hüdavendigar, İstanbul ve Aydın Vilayetleriyle Karesi, İzmit, Kal'a-İ Sultaniye, Kütahya Livaları ve Trakya'da Yaptıkları Katliâmların Raporları 135

45 Yunanlıların Manisa'ya Bağlı Kazalarda Müslüman Halka Yunan İdaresini İstediklerine Dair Bir Kağıt İmzalattıkları 175

46 Rumların Pınarhisar, Lüleburgaz, Kırkkilise'de Müezzinleri Taşladıkları 177

47 Yunanlıların Babaeski'nin Mandıra Köyünde Katliâm Yaptıkları, Rum Çetelerini Silahlandırıp Çok Sayıda Müslümanı Tutukladıkları 178

48 Ezine Yunan İşgal Kuvvetlerinin Bayramiç'de Dokuz Müslümanı Katlettikleri 180

49 Yunanlıların Şile'nin Köyleriyle Gebze'nin Tavşanlı Köyünde Hırsızlık ve Müslümanlara İşkence Yaptığı 181

50 Karamürsel'i İşgal Eden Yunanlıların Mağaza ve Evleri Yağmaladıkları, Esir Aldıkları Memurlara Zulmettikleri 183

51 Yalova, Orhangazi ve Civar Kazalarda Yunan Askerleri ile Ermeni ve Rum Çetelerinin Müslümanları Katlettikleri 185

52 Rumların İzmit'te Evleri Yağmaya ve Müslümanları Katle Başladıkları 187

53 Yunan, Ermeni ve Rumların Yalova ve Civarında Müslümanlara Karşı Soykırıma Başladıkları 188

54 Yunanlıların Orhangazi, Gemlik ve Yalova'da Ermeni ve Rum Çeteleriyle Birlikte Köyleri Yakıp Müslümanları Öldürdükleri ve Mallarını Çaldıkları 191

55 Trakya'da Müftü, Eşrâf ve İslâmî Cemaat Üyesi Bir Çok Kişinin Ömür Boyu Kürek Cezasına Çarptırıldığı 194

56 Orhangazi Kazası Halkını Tehcir Eden Yunanlıların Yolda Halkın Irz ve Namusuna Tecavüz Edip Katliâm Yaptıkları, Müslümanların Mallarını Rum ve Ermenilere Sattıkları 196

57 Yunanlılarla Rum Çetelerinin Kandıra'ya Bağlı Köylerde Irza Tecavüz, Katliâm ve Hırsızlık Yaptıkları 198

Belge
S›ra Nu. Sayfa

58 Gemlik ve Orhangazi Kazalarına Bağlı Köylerin Yunanlılar ve Yerli Hıristiyanlardan Oluşan Çeteler Tarafından Yakılıp Yağmalandığı, Halkının Katledildiği 202

59 Yalova'nın Üvezpınar Köyünü Basan Rumların Müslümanları Öldüresiye Dövüp Köyü Yaktıkları 207

60 İstanbul'a İltica Etmek Üzere Elmalık'da Toplanan Çoğu Kadın Bin Yüz Kişinin Yunan Askerleri ve Rum Eşkıyaları Tarafından Katledildiği 208

61 Yunan İşgal Kuvvetlerinin İzmit ve Yalova'da Katliâm ve Soygun Yaptıkları, Zararın Tazmin Edilmesi Gerektiği 210

62 Gemlik ve Çevresinde Yapılan Yunan Mezâlimini Araştırmak Maksadıyla Gemlik'e Giden Tahkik Heyetinin Yanında Bulunan Osmanlı Memurlarının İfadeleri 211

63 Yunan Askerlerinin Çanakkale'nin Çeşitli Yerlerinde Köy Yakıp Yağma Yaptığı 215

64 Yunan ve Rum Çetelerinin Gemlik'e Bağlı Köylerde Yaptıkları Katliâm ve Yağmalar Hakkındaki Şahit İfadeleri 218

65 Yunan Askerleriyle Rum ve Ermeni Çetelerinin Orhangazi ve Yalova'nın Köylerinde Müslümanları Katledip Eşyalarını Yağmaladıkları 224

66 Yunan Askerleriyle Yerli Rumların Çanakkale'ye Bağlı Çanpazarı Nahiyesi ve Köylerinde Irza Tecavüz, Yağma ve Katliâm Yaptıkları 226

67 Yunan Askerleriyle Yerli Rum Çetelerinin Gemlik, Orhangazi ve Yalova Kazalarına Bağlı Köylerde Yaptıkları Katliâm Hakkında İtilaf Devletleri Tahkik Heyetinin İncelemesi 236

68 Avşa Adasının Araplar Köyünde Rumların Katliâm Yaptığı 241

69 Yunanlıların Gördes ve Civarındaki Köyleri Yakıp Halkını Katlettiği, Kurtulanların Bu Katliâmlardan İtilaf Devletleri'ni Sorumlu Tuttuğu ve Tazminat İstediği 242

70 Yunanlıların Araplar Köyünde Katliâm Yaptığı 246

71 Eşkıya Takibi İçin Pazar Köyüne Giden Yunan Müfrezesinin Halkı Dövüp Eşyalarını Yağmaladığı 249

72 Yunanlılarla Yerli Rumların Akhisar ve Gördes'te Türk Unsuru Bırakmamak Amacıyla Katliâm Yaptıkları 251

73 Salihli Civarında Yunanlıların Müslümanlara Karşı Mezâlim Uyguladıkları 255

Belge
S›ra Nu. Sayfa

74 Yunanlıların İzmit ve Bağçecik'te Katliâm Yaptıkları 259

75 Yalova, Gemlik ve Orhangazi'de Yunanlıların Rum ve Ermeni Çeteleriyle Birlikte Müslümanlar'ı Katledip Mallarını Yağmaladıkları 259

76 Yunanlıların Trakya'daki Müslümanlara Yaptıkları Mezâlim Raporları 261

77 Yunanlıların Aydın Yakınlarındaki Karatepe Köyünde İki Yüz Türk'ü Katlettikleri 268

78 Çanakkale'de Yunan Askerlerinin ve İslâm Düşmanı Kör Apostol'un Yaptığı Katliâmlar 269

79 Söke ve Kuşadası'nda Yunan Katliâmı Sebebiyle Müslüman Nüfusun Azaldığı, Müslümanların Mal ve Mülklerine El Konulduğu 275

80 Yunanlıların Uşak, Eşme, Gediz ve Kütahya'da Milli Servete El Koyup Halka Zulüm Yaptıkları 276

81 Alaşehir, Salihli ve Menderes Civarındaki Köylerde Yunanlıların Vahşet Yaptığı 283

82 Yunanlıların Çanakkale'nin Kaza ve Köyleriyle Doğu Trakya'da Türklere Karşı Katliâm Yaptıkları 285

83 Yalova ve Edremit'te Müslümanlara İşkence Edip Yaktıktan Sonra Mallarını Çalan Şahısların Suç Cetvelleriyle İngilizlere Teslim Edildiği 288

84 Bandırma ve Köylerini Yakan Yunan İşgal Kuvvetlerinin Kovulduğu 292

85 Ezine ve Bayramiç'te Yunanlılar Tarafından İşkenceyle Öldürülüp Kuyu ve Çukurlara Atılan İnsan Cesetlerinin Bulunduğu 293

86 Yunanlılar Tarafından Köyleri Yakıldığından Mülteci Durumuna Düşen Trakyalı Müslümanların İhtiyaçları İçin Tedbir Alınması Gerektiği 296

87 Yunanlıların, Tekirdağ'ın Halaçlı Köyünde Köylüleri Şiddetle Döverek Evlerinden Attıkları, Sokakta Kalan Kadın ve Çocukların Soğuktan Ölmek Üzere Bulundukları 300

88 Yunanlıların Umurbey, Katırlı ve Hamidiye Köylerinden Topladıkları Müslümanların Bir Kısmını Aç-Susuz Bırakarak veya Süngüleyerek Öldürdükleri 301

89 Yunan Zulmü Nedeniyle Köylerini Terkeden Trakya Müslümanlarının Ormanlara ve Dağlara Dağıldıkları 303

90 Yunanlıların Tekirdağ'ın Tahliyesi Sırasında Müslümanların Emlak ve Akaratına Verdiği Zararın Tesbit Edildiği 305

Belge
S›ra Nu. Sayfa

91 İzmir'in Bergama Kazasının Bazı Köy ve Mahallelerinin Yunan İşgalinden Önce ve Sonraki Nüfus ve Ev Miktarı 307

92 Yunan İşgaline Maruz Kalan Yerlerde Yakılan ve Tahrip Edilen Evlerin Tamir ve İnşası İçin Gerekli Tahsisat Cetveli 312

İNDEKS 315

II. BÖLÜM

BELGELERİN FOTOKOPİLERİ 377

I. BÖLÜM

BELGELERİN ÖZET VE TRANSKRİPSİYONU

1

YUNANLILARIN MİDİLLİ'DEKİ CAMİ VE MESCİTLERİ YAKTIKLARI VEYA KİLİSEYE ÇEVİRDİKLERİ

Balkan Savaşı sırasında Yunanlılar tarafından yüzbinlerce Müslümanın çok vahşi bir şekilde katledildiği, yüzlerce köyün yakıldığı, Midilli'deki cami ve mescidlere de saldırılıp yakıldığı veya kiliseye çevrildiği, Düvel-i Muazzama'nın, kendi resmî vasıtalarıyla da tasdik edildiği halde, müsalahadan sonra bile, eski ve yeni vahşetlerin araştırılması konusunda bir komisyon gönderilmesi teklifini kabul etmedikleri; Midilli meselesinin doğrudan doğruya Yunanistanla müzâkeresine karar verildiği.

23 Şubat 1914

Viyana Sefâret-i Seniyyesi
40162-81
26 Şubat [1]914

Cevâb: Midilli'de Yunanlılar tarafından ma'âbid-i İslâmiyyeye ta'arruz

Hâriciye Nezâret-i Celîlesine

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir,

21 Şubat 1914 târîhlü ve 47 numaralu umûmî telgrafnâmeye cevâbdır.

Balkan Muhârebâtı sırasında yüz binlerce nüfûs-ı İslâmiyyenin gâyet vahşiyâne usûllerle katl ve yüzlerce köylerin tahrîb ve ifnâ ve esâsen câmi' ve mescid olarak yapılan lâ-yu'ad ma'âbid-i İslâmiyyenin ihrâk veya kiliseye tahvîl edildiğine Düvel-i Mu'azzama kendi vesâ'it-i resmiyyelerinin iş'ârât ve tasdîkâtıyla kanâ'at-ı kâmile hâsıl etdikleri hâlde bile gerek o zamânlarda ve gerek harbin hitâmından ve hattâ

müsâlahanın in‘ikâdından sonra eski ve yeni vahşetlere dâ’ir vâki‘ olan teşebbüsâtımızın hiç birini ciddî sûretde nazar-ı i‘tibâra almamışlar ve serzeniş-kârâne bir lisân ile tecdîd-i mürâca‘ât olundukca “Bu hâller her iki tarafdan vukû‘ bulmuşdur. Ne tahkîki içün komisyon göndermekden ve ne de gönderilecek komisyonların tahkîkâtından hiç bir netîce-i ameliyye istihsâl edilemez.” sûretinde ye’s-âver cevâblar vermişler idi. Teşebbüsât-ı mükerrere-i sâbıkanın semeresiz kaldığını ve Midilli adasının Yunanistan’a terkini sarâhaten kabûl ve tasdîk etmediğimizi düşünerek 14 Şubat 1914 târîhlü ve 40 numaralu tahrîrât-ı umûmiyye ile tavsiye buyurulan teşebbüsâtın icrâsında te’ahhür ve tereddüd etmiş ve tafsîlât-ı mebsûtadan bahisle ta‘lîmât-ı cedîde-i fehîmânelerini ricâ etmeğe karar vermiş idim. Binâ’en-aleyh meselenin doğrudan doğruya Yunanistan ile müzâkeresi içün ittihâz buyurulan karâr-ı musîb üzerine sâlifü’z-zikr tahrîrât-ı umûmiyyenin hıfzıyla iktifâ edilmekle ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü’l-emrindir.

Fî 23 Şubat sene 1914

Viyana Sefîr-i Kebîri
Hüseyin Hilmi

BOA. HR. SYS. 2055/3-22

2

BALKAN VE I. DÜNYA SAVAŞLARI SIRASINDA RUM VE BULGAR EŞKIYALARIYLA BULGAR ASKERLERİNİN TRAKYA’DA MÜSLÜMANLARA MEZÂLİM YAPTIKLARI

Balkan ve I. Dünya Savaşları sırasında Rum ve Bulgar eşkiyalarıyla Bulgar askerlerinin Tekirdağ, Edirne, Vize, Malkara, Hayrabolu, Şarköy, Demirköy, İnöz, Havsa ve köylerinde, Müslüman ahaliye karşı, haneye tecavüz, gasp ve soygun, yaralama, yol kesme, ırza tecavüz, işkence ve katliâm şeklinde yaptıkları mezâlime dair cetveller.

2 Aralık 1917

Balkan Harbi'nde
[1]328 Teşrîn-i Evvel evâ’ili ve

Teşrîn-i Sânî

Havsa			
Numara	**Mâhiyyet-i vak‘a**	**Mahall-i vak‘a**	**Sûret-i cereyân-ı vak‘a**
1	Katl, hetk-i ırz, yağma ve tahrîb	Ada nâhiyesine merbût Emirli karyesi ve Bosna karyesi	Bulgar ordusunun takarrübü esnâsında karyeden kaçamayan isimleri zabıt varakasında mezkûr dört Müslüman civâr karyeler Rum ahâlîsi tarafından katledilmiş ve Bosna karyesindekilerin de Edirne'nin sukûtu üzerine kaçmaları ânında yine mezkûr Rumlar yolları keserek ahâlî-i İslâmiyyenin mâllarını yağma ve kadın ve kızların ırzlarına tecâvüz etmişlerdir.
2	Katl, yağma, hetk-i ırz	Semetli nahiyesinin Doğanca karyesi	Bulgar ordusunun karyeyi muhâsara etdiği esnâsında dâhilde meskûn Rumlar fırsat bularak, isimleri ma‘lûm dört Müslimin hayâtına hâtime çekmişler ve evleri basarak eşyâ-yı beytiyyeyi yağma ve kadın ve kızların ırzlarına tecâvüz etmişlerdir.
3	Katl ve yağma	Ada nâhiyesine merbût Körmut karyesi	Edirne[ye] firâr eden karye-i mezkûre ahâlîsi, şehr-i mezkûrun sukûtundan sonra Bulgar ordusu kumandanının emriyle karyelerine avdet ederken, civâr Rum ahâlîsi önlerine çıkarak mâllarını yağma etmişler ve evvelce karyeden firâr ederken dahi merkûm Rumlar tarafından Mustafa oğlu Edhem ile Hasan oğlu Mehmed'i sûret-i fecî‘ada katletmişlerdir.
4	Katl ve yağma	Köseömer karyesi	Bulgar ordusunun takarrübü üzerine ahâlî, eşyâlarının kısm-ı küllîsini terkedüp gitmişler ve ahâlîden karyede kalmağı tercîh eden beş altı kişi Rum ahâlî tarafından sûret-i fecî‘ada katlolunmuşdur. Karye-i mezkûre ahâlîsi, karyelerine avdetlerin[d]e bütün mâ-meleklerinin yağma ve tahrîb edildiğini görmüşlerdir.
5	Yağma ve tahrîb	Kuzucu karyesi	Bulgar ordusunun takarrübü üzerine firâr eden ahâlî ba‘dehu Edirne'nin istirdâdı üzerine karyelerine avdet etdikleri ve fakat bütün mâ-meleklerinin yağma ve tahrîb olunduğunu görmüşlerdir.

6	Katl ve hetk-i ırz	Dîvane(?) İlyas karyesi	Bulgar ordusunun takarrübü üzerine firâra mecbûr olan ahâlî, Rum âhâlinin hücûmuna ma‘rûz kalarak içlerinden pek çoğu katlolunmuş ve muhadderâtın ırzlarına tecâvüz edilmişdir.
7	Katl ve yağma	Osmanlı karyesi	Bulgar ordusundan firâr eden Müslüman ahâlî esnâ-yı firârlarında civâr karyeler Rumları tarafından yolları kesilerek ba‘zıları katledilmiş ve istirdâddan sonra avdetlerinde mâl ve mülklerinin tahrîb ve yağma edildiğini görmüşlerdir.
8	Katl ve yağma	Mustafapaşa'ya tâbi Çavdarlı karyesi	Burada da aynı cinâyetler tekrâr edilmişdir.

Malkara		
Mâhiyyet-i vak'a	**Mahall-i vak‘a**	**Sûret-i cereyân-ı vak‘a**
Hetk-i ırz ve katl	Demirci nâhiyesinde Yaylaköy	Bulgar ordusunun vürûduyla köy ahâlîsi firâr hazırlığında bulunmakda iken Ahmed Paşa karyesi Rum ahâlîsi, köyü muhâsara ederek muhadderât-ı İslâmiyye'nin ırzlarına tecâvüz ve Zühdü Ağa nâmındaki bir köylünün huzûrunda zevce ve çocuklarıyla sâ’ireyi katletmişlerdir.

Balkan Harbi esnâsında Edirne Vilâyeti dâhilindeki Rumlar tarafından ahâlî-i İslâmiyyeye icrâ edilen mezâlimi muhtevî cedveldir.

Tekfurdağı [Tekirdağ]

Numara	**Mâhiyyet-i vak‘a**	**Mahall-i vak‘a**		**Sûret-i cereyân-ı vak‘a**
1	Yağma ve ihrâk	İnecik	Feyz-i Hürriyet karyesi	Ahâlî-i mahalliyyenin firârından bi'l-istifâde bir buçuk sâ‘at mesâfede bulunan Semetli karyesi Rum ahâlîsi toplanarak karye mesâkinini yağma ve ihrâk etmişlerdir.

2	Yağma ve ihrâk	İnecik	Oğuzlu karyesi	Bulgar askerinin Tekfurdağı'na gelmesinden bi'l-istifâde Işıklar, Semetli, Arabhacı, Mürefte'nin Yenice karyeleri Rum ahâlîsi, Oğuzlu karyesini ateş altına alup ahâlî-i İslâmiyyeyi firâra mecbûr etdikden sonra yirmi dört hâneden ibâret olan karyeyi hemân kâmilen ihrâk etmişlerdir.
3	Yağma ve tahrîb	İnecik	Ahmedce karyesi	Bulgar askerlerinin Tekfurdağı'na girmeye çalıştıkları sırada Ermeni Leon nâm şahıs Işıklar, Semetli, Araphacı, Yeniceköy Rum ahâlîsini toplayarak Oğuzlu karyesini yağ-madan sonra Ahmedce karyesini dahi yağma ve ihrâk etmişlerdir.
4	Yağma, ihrâk ve katl	İnecik	Akçahalil karyesi	Işıklar vesâ'ire karyeler Rum ahâlîsinden yüz şahıs, Akçahalil karyesine hücûm edüp Salih oğlu Ali'yi cerh ve katl ve mezkûr karyeyi yağma ve ihrâk etmişlerdir.
5	Yağma, gasb ve katl	İnecik	Kınıklar karyesi	Işıklar vesâ'ire karyeleri Rum ahâlîsinden ba'zı şahısların Kınıklar karyesine hücûm ederek İbrahim oğlu Hızır'ı katletmişler ve karyede yağma ve gasblarda bulun-muşlardır.
6	Gasb	İnecik	Avcılar karyesi	Selçuk karyesi Rum ahâlîsi karyeye gelüp ahâlînin silâh ve melbûsâtını gasbetmişlerdir.
7	Gasb ve ihrâk	İnecik	Mahramlı karyesi	Bulgar askerlerinin Tekfurdağı'na girdiği sırada Selçuk karyesi Rumları, Ali ve Ziver beylerin çiftliğine gelerek erzâk ve hay-vanâtı gasb ve yağma ve ihrâk etmişler ve Semetli karyesi Rumları dahi ayn-ı fazâhatı icrâ eylemişlerdir.
8	Gasb ve baskın	İnecik	Dedecik karyesi	Selçuk karyesi Rumlarından iki kişi ve diğer beş kişi, karyeye gelerek bârgîr vesâ'ire mevâşîleri aldıkları gibi Çorbacı oğlu Hüseyin Ağa'nın da hânesine baskın yaparak zînet altunlarını gasbetmişlerdir.

9	Gasb	İnecik	Karansıllı karyesi	Selçuk karyesi Rumları Bulgar jandarma kıyâfetine girüp karyeye gelerek ahâlînin on beş kadar silâhını gasbetmişlerdir.
10	Gasb	İnecik	Taşumurca karyesi	Bulgar askerlerinin vürûdundan bi'l-istifâde Işıklar karyesi Rum ahâlîsinden Arkir Kâhyâ ile Pandeli, Taşumurca karyesine gelerek ba‘zı hâneleri basup yağmada bulunmuşlar ve Selçuk karyesi ahâlîsi ise ahâlî-i İslâmiyyenin tüfenk ve mevâşîlerini alup gitmişlerdir.
11	Gasb ve katl ve cerh	İnecik	Otmanlı karyesi	Selçuk karyesi Rum ahâlîsi karyeye gelerek silâhları taleb etmişler ve topladıkdan sonra Ahmed oğlu Niyaz Bey, 'i süngü ile katl ve Ahmed oğlu Hasan Ağa'yı üç mahallinden cerheylemişlerdir. Daha bir çok kişileri de darbetmişlerdir. Bir kaç gün sonra dahi gelüp zahîrelerini almışlardır.
12	Gasb ve tecâvüz	İnecik		Bulgar askerinin Tekfurdağı'na girdiği sıralarda Selçuk Rum ahâlîsi gece gündüz ahâlî-i İslâmiyyeye tecâvüz etdikleri gibi, Bulgar askerlerine de kılavuzluk ederek ahâlînin pâre ve eslihasını aldırmışlardır.

Edirne			
Numara	**Mâhiyyet-i vak‘a**	**Mahall-i vak‘a**	**Sûret-i cereyân-ı vak‘a**
1	Gasb ve tehdîd	Edirne'nin Yıldırımköy(?) mahallesi	Edirne'nin sukûtundan üç gün sonra Dimitro veled-i Hristo nâm Rum, bir kaç Bulgar askeriyle İbiş oğlu Ahmed'in hânesine girerek zevcesini tehdîd ile pâre ve ineğini ve Kuyucu Kâmil'in kezâ iki ineğini gasbetmişdir.
2	Darb ve işkence	Edirne'nin Rumsitihâtûn mahallesi	Şankor Koço nâm şahıs ki –el-yevm Anadolu'da amele taburlarındadır– yanında Bulgar askerleri olduğu hâlde Tüccâr Kör Osman Ağa'yı sokakda darb ile müdhiş işkence-lerde bulunmuşdur.

3	Gasb ve sirkat	Edirne	Edirne'nin sukûtunda el-yevm dâ'ire-i belediyye karşusunda fırıncılık eden Kostanti zevcesi Anastaşya ve dâmâdı firârî Dimitri oğlu Nalband, Kula Askerî Kışlası'nda zâbitâna mahsûs eşyâ ile eşyâ-yı emîriyyeyi sirkat etmişlerdir.
4	Kabristân tahrîbi	Edirne	Gevzelidi Yorgi ve oğulları İslâm kabristânının duvarlarını tahrîb ve dükkân-larının önüne kaldırım yapmışlardır.
5	Esliha-i mirîyye gasbı	Edirne	El-yevm Yeniimâret'de Yoğurtcu Yıldırımlı Gavrili oğlu İstefan'ın gasbeylediği mîrî silâhdan dolayı inde'l-muhâkeme altı mâh habse mahkûm olduğu.
6	Teşhîr-i silâh	Edirne	Çilo ve refîki Bakkal Yorgi Yeniimâret'de kahvede oturmakda olan Berber Mehmed'e teşhîr-i silâh etmişlerdir.
7	İşkence ve darben katl	Edirne'nin Mihalkoviç mahallesi	Karye-i mezkûre Bulgar ahâlîsi, Bulgar askerlerini teşvîk ederek mezkûr karyenin İslâm ahâlîsini bir câmi'e doldurarak işkence etdirdikleri ve Muhtâr Kara Ahmed'in eser-i darbdan müte'essiren vefât eylediği.
8	Gasb	Edirne'nin Mihalkoviç mahallesi	Vagade şöhretli Bulgar, esnâ-yı firârında Filibeli Hazım'ın hânesine cebren girerek araba ve bârgîrini gasbetmişdir.
9	Katl	Edirne	Çoban Behar, Arabacı Kara Mehmed'i bir sûret-i fecî'ada katletmişdir.
10	Yağma	Üsküfçühızır mahallesi	Nalcı Panayot oğlu Hacı Aleko ve oğlu Hacı Anesti, Evkâf İdâresi me'mûrlarından Arif Efendi'nin hânesine ta'arruzla eşyâsını yağma etmişlerdir.
11	Katl ve yağma	Edirne	Edirne'nin sukûtunda Harise oğlu Kara Nikoli ve oğulları Dimitro ve Yorgi, asâkir-i Osmâniyye'ye tecâvüzle berâber bir çoğunu katl ve ahâlî-i İslâmiyye emvâlini yağma etmişlerdir. Merkûmân, Edirne'nin istirdâdında firâr ederek bir daha avdet etmemişlerdir.
12	Ta'arruz, yağma ve tahrîb	Edirne	Kabak'da Meyhâneci Ligor oğlu İstefan, Kahveci Kabasakal Yorgi oğlu Kostaki ve Kabak'da bulunan bi'l-umûm Rumlar, asâkir-i Osmâniyye, ve ahâlî-i İslâmiyyeye ta'arruz ve mâllarını yağma etmişlerdir.

13	Hetk-i ırz	Edirne	Esâmîsi mechûl Rum eşkiyâsı, bâkir ve zâtü'z-zevc ma‘lûme'l-esâmî on iki muhaddere-i İslâmiyye'nin cebren hânelerine duhûl ile ırzlarını pây-mâl etmişlerdir.
14	Katl ve hetk-i ırz	Edirne	Yahyabey mahallesinde Hasırcı Süleyman ile mahdûmu ve Rejî Kolcusu Emin Çavuş, Mekteb-i Sanâyi‘ Müdîri Rıza Bey, hüviyetleri mechûl Rumlar tarafından katl ve Süleyman'ın zevcesinin ırzına tecâvüz eylemişdir.
15	Katl ve hetk-i ırz	Edirne	Yorgi oğlu Yani, askerî kâtiblerinden Behçet Bey'in zevcesinin ırzına tecâvüzden sonra katletmişdir.
16	Hetk-i ırz	Dedeağaç	7 Teşrîn-i Sânî sene [1]328 gecesi Dedeağaç'ın Bulgar komiteleri tarafından zabtı esnâsında şehr-i mezkûr Rumlarından ba‘zıları tarafından Arabacı Şevki'nin hemşîresi Şaziye, demiryolu çavuşlarından Sadık Ağa kızı, Safvet Efendi kızı Emine ve diğer Elif, Fatma, Şerife, Aziz Ağa'nın kızı, Münire hanımların ırzlarına tecâvüz edilmişdir.
17	Yağma ve gasb	Edirne	Kovacılar çarşusunda kahvecilik eden Dimitri ile re-fîki Kassâb Fileanti ve Ütücü Yorgi, Edirne'ye ilticâ etmiş olan Ada nâhiyesi ahâlîsinden bir köylünün koyunlarını yağma ve asâkir-i Osmâniyye'nin silâhlarını gasbetmişlerdir.
18	Yağma ve gasb	Edirne	Şıho oğlu Yorgi, Ayvaz, Çoban Panayot, Sıvacı Kosti, Celaskor oğlu Vasil, Kokona Vasil, Bağçevan Mişo, Çolak Sotiri, Sofiloki Dimitri, Bağçevan Dimo oğlu Angeli, Bakkal Sakilaridis, Fırıncı Anesti, Bağçevan Morinaya Yorgi, Bağçevan Potka oğlu Mihal ve birâderi Yorgi nâm Rumlar Nâ’ib Çelebi mahallesinden Mûytâb Hacı Mehmed Efendi ile ilticâ’en Edirne'de bulunan bir çok İslâm köylülerinin hânelerine cebren duhûl ile eşyâ ve hayvanlarını gasbetmişlerdir.
19	Katl	Edirne	Kummahalleden Fırıncı Anesti dâmâdı Fırıncı Vasil asâkîr-i Osmâniyyeden bir kaçını katletmişdir.

20	Tecâvüz ve tahkîr	Edirne	Kummahallede Fırıncı Toma ekmek almak üzre gelen İslâm kadınlarının ellerindeki meskûkât-ı Osmâniyyeyi yüzlerine fırlatarak kendilerini de itüp kakarak tahkîrâtda bulunmuşdur.
21	Yağma ve gasb	Edirne	Kızılmescid mahallesinde Parayanko Hristaki, Kadınköylü Şider, Kapatiri, baltalarla Ma‘rûf Hoca, Mü’min Hoca, ve Yıldırım Bâyezîd mahallelerine hücumla hâneleri yağma ve bir çok hayvanât-ı bakariyyeyi gasbetmişlerdir.
22	Yağma ve cerh	Edirne	Edirne'nin sukûtunda tüccârdan Mirasyedi şöhretli Vasil, avenesiyle Kahveci Tatar Ahmed Ağa'nın hânesine cebren duhûl ile merkûmu darb ve işkence etmişlerdir. Deli Kosti oğlu Tütün Kıyıcısı Andon, Kayıkcı şöhretli Mehmed Çavuş'un hânesine duhûl ve eşyâsını gasb ve Meyhâneci Hristo dahi Edirne'ye ilticâ etmiş olan etrâf kurâ ahâlîsinin hayvanât ve eşyâlarını yağma ve Madanoğlu mahallesinden Kör Tanaş ve rüfekâsı belediye gazinosunun kapularını kırarak derûnunda bulunan gaz vesâ’ireyi gasb ve Kirişhâne ulemâsından Hacı Ali Efendi'yi pâresine tam‘an sûret-i gaddârânede darb ve vücûdunun müte‘addid mahallerinden cerhetmişlerdir.
23	Katl ve yağma	Edirne	Etrâf ve kurâdan Edirne'ye ilticâ etmiş ve köyler hâricindeki böcekliklerde iskân etdirilmiş olan Çirmen, Çavdarlık, Yarbustatar,, Köremin, Simen, Şahince, İneoğlu ve Ahurköy karyeleriyle diğer kurâ ahâlîsi, Edirne'nin sukûtu üzerine Bulgar askeriyle Rum çetelerinin katl ve yağma ve tecâvüzlerine ma‘rûz kalmışlardır.

Hayrabolu		
Mâhiyyet-i vak‘a	**Mahall-i vak‘a**	**Sûret-i cereyân-ı vak‘a**

Ahz u gasb ve katl	Kabahüyük karyesi	Hacı Hüseyin Ağa'nın cebren zahîresini ve birâderi Ahmed Ağa'nın nukûdunu sirkat ve Ahmed Ağa'nın katli cürmleri Hayrabolulu Aristidi, Çerkes Müsellim fabrikasında makinist Yani oğlu Yorgi, Fosaki oğlu Dimitri, Cisr-i Ergene'nin Kadı karyesi muhtârı İstro ve köy papası Tanaş oğlu Yanaki nâm Rumlar tarafından irtikâb olunmuşdur.
Ahz u gasbve işkence, katl	Karakavak nâhiyesi	İstîlâ esnâsında, Nikola , Kama oğlu Nikola, Papas Ananosti Milo, köy kethüdâsı Dimyan oğlu Çelyo, Hafir oğlu Kostanti, Küçük İlya'nın oğlu Pavli Dumcer ve birâderi Vasil nâm Rumlar, karye ahâlîsini habs ve tazyîk ve işkence ederek fidye-i necât olarak pâre almışlar ve Molla Mustafa, Kavâs Mustafa Bilal ve Mehmed ve Eşref nâm eşhâsı katletmişlerdir. Bulgaristan'a firâr etmişlerdir.
Katl	Susuzmüsellim karyesi	El-yevm hâl-i firârda bulunan Hayrabolulu Zahari oğlu Kostandi ve Behar oğlu Nikolaki ve Demirci Kamar nâm şahıslar karye ahâlî-i Müslimesinden İzzet ve Malkaralı Hüseyin ağaları katletmişlerdir.
Hânelere duhûl, gasb, hetk-i ırz, esliha-yı mîriyyeyi yağma	Hayrabolu	Hîn-i istîlâda Rum, Ermeni ve Bulgar eşhâs-ı şerîre birleşerek ma‘lûmu'l-esâmî ahâlî-i İslâmiyyenin hânelerine duhûl, mallarını gasb ve ırzlarını pây-mâl etmişler ve esliha-ı askeriyyeyi yağma etmişlerdir.

Şarköy

Mâhiyyet-i vak'a	Mahall-i vak‘a	Sûret-i cereyân-ı vak‘a
Katl	Doğancı çiftliği	İshaklı karyesinden Rasim, Ahmed, İbrahim, Hasan ve Kâmil nâm eşhas Argiros, Filib oğlu Çakır Dimitri, Yuvan, Yakim, Ananost, Papas Dimo nâm Rumlar tarafından katledilmişdir.
Hetk-i ırz	Kızılcaterzi karyesi	Birkaç kadının Eksamel'de(?) önlerine çıkan Rum ve Bulgar beş altı kişi tarafından ırzları pây-mâl edilmişdir.
Katl	Şarköy	Vapura yetişemeyerek esnâ-yı istîlâda Şarköylü Halil,Jandarma Sabri, Telgraf Çavuşu Ali ve Hasan Çavuş ve familyası ile oğlu ve Kıbtî Kör Mehmed ve iki oğlu ve Hüseyin Çavuş ve Kavaklı Ali katledilmiş ve fâ‘illeri mechûl kalmışdır

Tahrîb	Ulaman, İshaklı, Bulgur	Karyeleri Esendik, Yayağac, Gölcük Rumları tarafından tahrîb olunmuşdur.
Tahrîb	Şarköy	İslâm hâneleri dahi tahrîb olunmuşdur.

İnöz		
Mâhiyyet-i vak'a	**Mahall-i vak‘a**	**Sûret-i cereyân-ı vak‘a**
Katl ve ırza tecâvüz, gasb	Kemerli karyesi	Kemerli ve civâr kurâsı Rumları, karye-i mezkûrede iskân edilen muhâcirînden bulunan zevcesinin cebren ırzına tecâvüz ve ahâlîden ma‘lûmu'l-esâmî dokuz Müslimi, karye derûnunda birer birer şehîd ve umûm kurâ ahâlîsinin hayvanât ve eşyâ ve zehâ’irini gasbetmişlerdir.
Tehdîd, darb ve işkence, gasb	Çandır karyesi	Karye Rumları ahâlî-i İslâmiyyeyi tehdîd ve ba‘zılarını darb ve işkence ederek mâllarını gasbetmişlerdir.
Fidye-i necât ahzı	İncirlik karyesi	Rumların işâretleriyle Bulgarlar ahâlîden bin liraya karîb fidye-i necât almışlardır.
Baskın, darb, işkence, gasb	Galata karyesi	Çelebi, Kemerli, Arnavudköy Rumları karyeyi basarak ahâlî-i İslâmiyyenin hânelerine cebren duhûl ve darb ve işkence sûretiyle beş yüz lira fidye-i necât almışlardır.
Katl ve işkence	Hasköy karyesi	Kocaali, Çelebi, Kemerli karyeleri Rumları bu karyeye gelüp bir çok ahâlî-i İslâmiyyeyi katl ve eşyâlarını yağma etmişlerdir.
Katl	Çataltepe karyesi	Yenice ve Hisârlı karyeleri Rumları bu karye ahâlîsinden İbrahim oğlu Sâlim'i sopa ile ve Hüseyin oğlu Said'i dahi kurşunla katletmişlerdir.
Katl	Sultaniçe karyesi	Çavuş ve Yeniceköy Rumlarının teşvîkiyle Liman Re’îsi Mülâzım Süleyman oğlu Hâfız Mehmed, Telgraf Me'mûru Hacı Hasan Efendi Bulgarlar tarafından katledilmişdir.
İşkence	Kelçavuş karyesi	Rumların teşvîkiyle ahâlî-i İslâmiyyeye Bulgarlar tarafından işkence olunmuşdur.
İşkence	Çeribaşı karyesi	“
Ve fidye-i necât ahzı	Vakıf karyesi	Fidye-i necât almışlardır.
Katl	Büyükyassıoba karyesi	Abidin Efendi'yi katletmişlerdir.

Katl ve işkence	İnöz	On yedi kişiyi katletmişlerdir.

Harb-i hâzır esnâsında Rum çetelerinin Edirne Vilâyeti'nde ahâlî-i İslâmiyyeye karşı icrâ eylediği mezâlimi hulâsaten muhtevî cedveldir.

Numara		Mâhiy-yet-i vak‘a	Târîh-i vak‘a	Mahall-i vak‘a	Sûret-i cereyân-ı vak‘a
1	Vize	Gasb	8 Mart [13]33	Evrencik karyesi	Karyeye bir sâ‘at mesâfede bulunan değirmene on şakî gelerek Değirmenci Ali ile müşteri Mustafa'yı bağlayarak müşterinin beş buçuk kile dakîkini ahzeyledikleri.
2	Vize	Gasb	17 Temmuz [13]33	Ayana karyesi	Karyeye bir sâ‘at mesâfede Asmakaya nâm mahalde beş şakî ahâlî-i İslâmiyyeden üç şahsın yollarını kat‘ ile üzerlerindeki pâreyi ve bir bârgîr, bir esterlerini gasbetdikden sonra Esma nâmındaki kadını ağır sûretde darb ve mecrûh etdikleri.
3	Vize	Gasb	6 Nisan [13]33	Sergen karyesi	Nâhiyeye bir buçuk sâ‘at mesâfede hayvan ra‘yeden sığırtmaçlara üç Rum çetesi tecâvüz ederek iki aded öküz ve bir düğe gasb ve hayvanları ağaca bağladıkları.
4	Vize	Gasb	29 Mayıs sene [13]33	Sergen karyesi	Bir sâ‘at mesâfede Pendemori(?) nâm mahâlde iki şakî İslâm yolcuların önüne çıkarak ekmek ve pârelerini gasbetmişlerdir.
5	Vize	Gasb	27 Nisan sene [13]33	Evrencik karyesi	Karyeye bir sâ‘at mesâfede dört şakî orada bulunan çobandan bir öküz gasbetmişlerdir.
6		Gasb ve işkence	25 minh	Evrencik karyesi	Bir sâ‘at mesâfede üç Rum şakîsi ahâlî-i İslâmiyyeden ba‘zılarının yolunu keserek işkence icrâ etmişler ve pâre ve ekmeklerini gasbetmişlerdir.

7		Gasb	5 Mayıs sene [13]33	Sergen karyesi	Sekiz şakî yol keserek ahâlî-i İslâmiyyenin ekmek ve pâreleriyle bir bârgîrlerini gasbetmişlerdir.
8		Gasb	12 Haziran sene [13]33	Ayâna-Akpınar arasında	Altı şakî üç İslâmın önüne çıkarak pâre, bârgîr ve esterlerini alarak kendilerini de bir ağaca bağlayup savuşmuşlardır.
9		Katl ve cerh	18 ″	Hamidiye ile Urgaz arasında	Değirmenden gelen dört Müslimden ikisi katl ve birisi cerhedilmişdir. Şakîler altı kişidir.
10		Gasb	19 ″	Evrencik karyesi	Karyeye bir sâ‘at mesâfede Hoca Hasan Efendi ile Tahsîldâr İskender Bey'in önlerine çıkan dört eşkıyâ mûmâ-ileyhleri soymuşlardır.
11		Gasb	15 Temmuz sene [13]33	Evrencik-Sergen arasında	Ahâlî-i İslâmiyye'nin önüne dört şakî çıkarak unlarını gasbetmişlerdir.
12		Gasb	23 Temmuz sene [13]33	Evrencik-Sergen arasında	Aktopak nâm mahâlde üç İslâm kadının önüne çıkan üç şakî mezbûreleri tehdîd ederek erzâklarını gasbetmişlerdir.
13		Katl	20 minh	Kireçkuyu	İsmail Ağa'yı dağa kaldıran eşkıyâlar merkûmu katletmişlerdir.
14		Gasb	20/21 minh	Evrencik - Kireçkuyu arasında	Sergen'e gitmekde olan üç İslâmın önüne çıkan dört çetenin, merkûmûnun nakid ve eşyâlarını gasbettikleri.
15		Tecâvüz	26 minh	Pineke(?) -Vize arasında	Yirmi yedi kişiden mürekkeb bir çetenin Onbaşı Sadık'a hücûmu. Merkûm firâr ederek kurtulmuşdur.
16	Demirköy	Gasb ve katl	8 Temmuz [13]33	İğneada	[İğneada]ya bir sâ‘at mesâfede Sığır mandırasının bayırı altında üç Rum şakîsi Çoban Şerif'i sazlığa götürmüşler ve orada mûmâ-ileyhe i‘tirâflarından, ev-velce Demirköy Leylî Mekteb mandıralarından birini gasb ile çobanını katlettikleri anlaşılmışdır.

17	Demirköy	Gaybû-bet	15 Ağustos sene [13]33	İğneada	İğneada korucusu İsmail, Longuz'dan İğneada'ya gelirken ortadan gâ'ib olmuşdur.
18	Demirköy	Gaybû-bet	30 minh	Korfakulübe karyesi	Karyeye üç çar-yek sâ'at mesâfedeki değirmenden gelirken ortadan gâ'ib olmuşdur Hüseyin oğlu Dede Hasan.
19	Demirköy	Ta'arruz ve cerh	17 Teşrîn-i Sânî sene [13]33	Korfakulübe karyesi	Bir sâ'at mesâfede Elma mevki'i nâm mahâlde giden Hudûd Takım Kumandanı Hakkı Efendi'ye eşhâs-ı mechûle silâh atarak mûmâ-ileyhin yanındaki neferin mecrûhiyetine sebebiyet vermişlerdir.
20	Kırklareli	Müsâdeme ve istîsâl	20 Mayıs sene [13]33	Kurudere	Dört kişiden mürekkeb bir çete iki sâ'at müsâdemeden sonra efrâdından biri meyyiten, diğerleri hayyen der-dest edilmişdir.
21	Vize	Cerh	10 Nisan sene [13]33	Hamidiye karyesi	[Hamidiye karyesi] İmâmı İsmail Efendi'yi üç şakî cerhetmişlerdir.
22	Vize	Katl ve cerh	19 Haziran sene [13]33	Hamidiye - Kurudere	Adedleri mechûl Bulgar eşkıyâsı Urgaz köyünden avdet eden altı kişinin yolunu keserek ikisini katl ve birini mecrûh etmişlerdir.
23	Demirköy	Katl	19 Teşrîn-i Evvel sene [1]330	Korfakulübe –Muradlı arasında	Rum eşkıyâsı Longuz korucusu İlyas'ı katletmişlerdir.
24	Demirköy	Katl ve cerh	6 Haziran sene [1]330	Sa[r]paç karyesi	Mechûl Bulgar eşkıyâsı ahâlî-i İslâmiyyeyi pusuya düşürerek Ramazan oğlu İbrahim'i katl ve sekiz yaşındaki Fatma'yı da müte'addid mahallerinden cerhetmişlerdir.
25	Demirköy	Katl	11 Haziran sene [13]33	Magalavid	Demirköy ile Velika Rum kulübeleri arasında dokuz eşkıyâ pusu kurarak beş refîkiyle oradan geçen Ahmed oğlu Mehmed[i] katletmişlerdir.

26	Demirköy	Katl	5 Mayıs sene [1]331	Çoçorika(?)	Demirköy Jandarma Bölük Kumandanlığı efrâdından İbrahim oğlu İsmail Hakkı üç mekârî ile Demirköyü'ne avdet ederken yedi kişilik bir çetenin pususuna düşerek katlolunmuşdur.
27	Demirköy	Katl	20 Temmuz sene [1]333	Sivri	Demirköy jandarma efrâdından Mehmed oğlu İsmail Balçıklı, İbrahim oğlu İshak, Sivri'den gelirken pusuya uğrayarak katlolunmuşdur.
28	Demirköy	Katl	1 Haziran sene [1]333	Turulya	Mehmed oğlu Osman, Pehlivanca Ali, Mustafa oğlu Ali'nin önüne beş eşkıyâ çıkarak Pehlivan oğlu Ali'yi alup götürmüşler, diğerleri firâr etmişlerdir. Mu'ahharan Ali'nin na'aşı bulunmuşdur.
29	Demirköy	Katl ve cerh	23 Ağustos sene [1]331	Temvoda[?] bayırı	Edirne Vâlîsi ve Demirköy Kâim-i makâmı, Demirköyü'nden giderken eşkiyâ pususuna uğrayarak otomobil şoförü ile vâlînin oğlu mecrûh olmuş ve mu'ahharan vâlînin mahdûmu müte'essiren irtihâl etdiği.
30	Demirköy	Katl	1 Mayıs sene [1]331	Velika köprüsü	Demirköy Jandarma bölüğü efrâdından Hüseyin oğlu Eşref'i katletmişlerdir.
31	Demirköy	Katl	26 Haziran sene [1]331	Papakot-ra(?)	Sivrikulübe karyesinden Süloş(?)oğlu İsmail ile refîki Mustafa oğlu İsmail ve Ahmed oğlu Mehmed köylerine avdet ederken meçhûl eşkıyâ tarafından atılan mermilerle Ahmed oğlu Mehmed maktûl düşmüşdür.
32	Demirköy	Katl	21 Nisan sene [1]331	Hırsızpınarı	Demirköy jandarma efrâdından bir kısmı pusuya uğrayarak içlerinden Halil oğlu Hasan Çavuş boğazından mecrûh ve müte'âkiben terk-i hayât etmişdir.
33	Malkara	Gasb	9 Nisan sene [1]333	Çimendere	Üç şakî Yorgi oğlu Nikola'nın önüne çıkarak arabasından öküzleri çıkarup birisini almış ve savuşmuşlardır.

34	Makara		28 Teşrîn-i Sânî sene [13]33	Gözsüz karyesi	Dört eşkıyâ ile vukû‘bulân müsâdemede şerîrlerden biri maktûl olmuşdur.
35	Makara	Derdest	6 Eylül sene [1]333	Gözsüz karyesi	Bidâyet-i tahrîriyyeden(?) beri eşkıyâlık eden Varmen Tanaş oğlu Nokire der-dest edilmişdir.
36	Makara	Gasb	26 Kânûn-ı Sânî sene [1]333	Satılmış köprüdere	Beş şakî ahâlî-i İslâmiyyenin önüne çıkarak pâre ve eşyâlarını gasbetmişlerdir.
37	Makara	Katl	2 Kânûn-ı Evvel sene [13]33	Yılanlı	Ta‘kîb kolu beş şakînin pususuna düşerek efrâddan Karabet maktûl düşmüşdür.
38	Makara	Gasb	27 Teşrîn-i Evvel sene [13)33	Çimendere karyesi	Köylülerin önüne çıkan onbeş eşkiyâ eşyâlarını gasbetmişlerdir.
39	Makara	Müsâde-me ve derdest	27 Teşrîn-i Sânî sene [13]33	Gözsüz karyesi	Dört müsellah Rum ile ta‘kîb müfrezesi arasında vukû‘bulan müsâdemede eşkıyâdan birisi meyyiten istîsâl edilmiştir.
40	Makara	Gasb	24 Eylül sene [13]33	Katrancı bayırı	Beş şakî Teslîm karyesi muhtârının eşyâ ve atını gasbetmişdir.
41	Makara	Gasb	16 Teşrîn-i Evvel sene [13]33	Kadıköy-Malkara arasında	Dört şahıs iki İslâm köylünün mâllarını gasbetmişdir.
42	Makara	Gasb	17 minh	Alaybey	Muhtâr Mustafa'nın hânesine gelen altı şakî pâre ve eşyâsını gasbetmişdir.
43	Makara	Gasb	30 Temmuz sene minh	Dervent(?) Boğazı	İki şakî Deveci Hasan'ın önüne çıkarak ba‘zı eşyâ ve erzâkını almışdır.
44	Makara	Gasb	7 Mart sene [13]33	Sarımeşe	Ana Osti'nin ağılına yedi şahıs gelerek yedi koyununu gasbetmişlerdir.
45	Makara		21 Teşrîn-i Evvel sene [13]33	Yörük	Ali Ağa'nın hânesine beş şahıs gelerek avluda bulunan on iki yaşındaki çocuğu alup götürmek istemişse de endâht edilen silâhlar üzerine terkedüp kaçmışlardır.

46	Mahkara		24 Teşrîn-i Evvel sene [13]33	Çayırlı	İnşâ'at taburundan Süleyman Çavuş, Uzunköprü'ye giderken üç müsellah şahıs önüne çıkarak pâre ve sâ'atini gasbetmişdir.

BOA. DH. EUM. 3. Şb. 24/17

3

BALKAN SAVAŞI SIRASINDA RUMLARIN EDİRNE VE DEDEAĞAÇ'TA MÜSLÜMANLARA KARŞI YAĞMA, TECAVÜZ VE KATLİÂM UYGULADIKLARI

Balkan Savaşı sırasında Edirne ve Dedeağaç'ın düşman eline geçmesiyle beraber bölgedeki Rumların merkeze bağlı mahalle ve köylerde Müslümanlara karşı acımasız bir tutum sergileyerek işkence ve katliâm yaptıkları; evlere zorla girerek, değerli eşya ve paraları yağmalayıp hayvanları gasbettikleri, kadın ve kızların namuslarını kirlettikleri, Müslüman nüfusun bir kısmının mezâlimden dolayı yurtlarını terke mecbur kaldıkları hakkında yer, zaman ve isim belirten raporlar.

2 Haziran 1918

Edirne Vilâyeti
Mektûbî Kalemi
Husûsî: 604

Hulâsa: *Merkez-i vilâyetde vukû' bulan tecâvüzâta müte'allık raporun leffiyle.*

Dâhiliye Nezâret-i Celîlesi Cânib-i Âlîsine

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir,

29 Mayıs sene [1]334 târîhli ve 589 numaralu arîzaya zeyldir. Merkez-i vilâyetde Balkan Muhârebesi esnâsında Rum ahâlî tarafından vukû'bulan tecâvüzâta müte'allik polis müdîriyetinden bu kerre de tevdî' olunan bir kıt'a rapor leffen arz u takdîm kılınmışdır. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 22 Şa‘bân sene [1]336 ve
Fî 2 Haziran sene [1]334

Edirne Vâlîsi
Zekeriya Vehbi

Numara: 5

Balkan Muhârebesi esnâsında Rum ahâlîsi tarafından vukû‘bulan tecâvüzât hakkında icrâ edilmekde bulunan tahkîkâtda:

1- Edirne'nin sukûtunda Yorgi oğlu Yani nâmındaki şahsın ol zaman dâ’ire-i belediyye civârında ikâmet eden askerî kâtiblerinden Behçet Efendi'nin zevcesinin ırzına tecâvüzle berâber katletdiği ve fi‘l-i mezkûrdan dolayı merkûm Yani'nin el-yevm mahkûmen mevkûf bulunduğu.

2- Üç yüz yirmi sekiz senesi şehr-i Teşrîn-i Sânîsi'nin yedinci ve Îd-i Adhâ'nın birinci gecesi Dedeağaç şehrinin Bulgar komiteleri tarafından esnâ-yı işgâlinde, şehr-i mezkûr Rumlarından ba‘zıları tarafından Arabacı Şevki'nin hemşîresi Şaziye, demir yolu çavuşlarından Sadık Ağa kızı, Düyûn-ı Umûmiyye kantarcısı Safvet Efendi kızı Emine, eşrâfdan Hacı Mahmud Ağa'nın zevcesi Elif ve Fâik Efendi'nin evlâd-ı ma‘neviyyesi Fatma, Şişko Mehmed'in kızı Şerife, Kürd Aziz Ağa'nın kızı, Yüzbaşı müteveffâ Osman Ağa'nın zevcesi ve A‘zâ Naim Bey'in hidmetcisi Münîre hanımların ırzlarına tecâvüz edildiği.

3- Edirne'nin sukûtunda Kızılmescid mahallesinden olup Kovacılar Çarşusu, 'nda kahvecilik eden Dimitro, refîki Kassâb Fileanti ve Ütücü Yorgi, ol vakit ilticâ’en Edirne'de bulunan Ada nâhiyesi ahâlîsinden bir köylünün koyunlarını yağma ve asâkir-i Osmâniyye'nin silâhlarını ahz u gasb eyledikleri.

4- Edirne kal‘asının sukûtuyla Bulgarların şehre duhûlünde Kızılmescid mahallesinden Şimo oğlu Yorgi, Bülbül Hâtun mahallesinden Ayvaz, Hacı Sarrâf mahallesinden Çoban Panayot, Kızılmescid mahallesinden Sıvacı Kosti, Kadınköylü Celaskor oğlu Vasil, Akmescid mahallesinden Kokona Vasil, Kummahalleden Telekci oğlu Bağçevân Mişo, Bakkal Çolak Sotiri, Sofiloki Dimitro, Bağçevân Dimo oğlu Angeli, tebe‘a-i Yunâniyyeden Bakkal Sakilaridis, Fırıncı Anesti, Bağçevân Morniya Yorgi, Bağçevân Potka oğlu Mihal ve birâderi Yorgi, Nâ’ib Çelebi mahallesinden Mûytâb Hacı Mehmed Efendiyle ilticâ’en Edirne'de bulunan bir çok İslâm köylülerin, Ma‘rûf Hoca mahallesinden Hüseyin Ağa'nın ve bir çok İslâm ahâlînin hânelerine cebren duhûl ile eşyâ-yı beytiyye ve hayvanâtını ve askerî eşyâ deposuyla beylik hayvanâtını ahz u gasb ve yağma eyledikleri.

5- Zincirlikuyu'da kahvecilik eden Istranca şöhretli Vasil, Elçili karyesinden Hâfız Sâlim Efendi'yi katletmek maksadıyla elinde bıçak olduğu hâlde taharrî etdiği.

6- Kızılmescid mahallesinden Fıçıcı Hacı Keprit mu‘teberândan Kâdî oğlu Mehmed Ağa'nın hânesine duhûl ve balta ile hücûm ederek mûmâ-ileyhi katletmek üzre aradığı.

7- Kummahalleden Fırıncı Anesti'nin dâmâdı Fırıncı Vasil, asâkir-i Osmâniyyeden bir kaçını katletdiği ve âmâl-i Yunaniyye beslediği mervîdir.

8- Kummahallede Fırıncı Toma ekmek almak üzre fırınına gelen İslâm kadınlarının ellerindeki mes[k]ûkât-ı Osmâniyyeyi alarak arkasına sürdükten sonra yüzlerine atmakla berâber "Bu Çingâne devletine â’id pârelerin hükmü kalmadı. Bulgar pâresi getirmez iseniz açlıkdan geberirsiniz" diyerek kadınlara itüp kakmak sûretiyle tecâvüzâtda bulunduğu.

9- Kızılmescid mahallesinden Parapanko Hıristaki, Kadınköylü Şider, Pekatepri, ellerinde balta ve bıçaklar olduğu hâlde Ma‘rûf Hoca, Mü’min Hoca ve Yıldırım Bayezid mahallâtına hücûmla İslâm hânelerinden ba‘zılarını yağma ve bir çok hayvanât-ı bakariyyeyi gasbetdikleri.

10- Edirne'nin sukûtunda tüccârândan Mîrâsyedi şöhretli Vasil, başına topladığı avenesiyle Kazzâz Salih mahallesinden Kahveci Tatar Ahmed Ağa'nın hâne kapusunu şikestle duhûl ve merkûmu darb ve işkence eylediği, Karakaş mahallesinden Deli Kosti oğlu Tütün Kıyıcısı Andon, Vize Çelebi mahallesinden Kayık[c]ı şöhretli Mehmed Çavuş'un hânesine duhûl ve eşyâsını gasb ve mahalle-i mezkûreden meyhâneci Hıristodol dahi ol vakit Edirne'ye ilticâ etmiş olan etrâf kurâ ahâlîsinin hayvanât ve eşyâlarını yağma etdikleri Madanoğlu mahallesinden Kör Tanaş ve rüfekâsı belediye gazhânesinin kapularını kırarak derûnunda müddahar gâz vesâ’ireyi ahz u gasb ve Kirişhâne ulemâsından Hacı Ali Efendi'yi pâresine tam‘an sûret-i gaddârânede darb ve vücûdunun müte‘addid mahallinden cerh ile ma‘lûliyetine sebebiyet verdikleri.

11- Nepaiye mahallesinden Aşçı Sotir esnâ-yı sukûtda Osmanlı zâbitân ve efrâd-ı askeriyyesine hitâben "Ordularınız ne vakit gelecek ? Gelmeye yetişmeye idi. Çok şükür Çingânelerden kurtulduk. Bizim öteden beru arzu etdiğimiz ve beklediğimiz Bulgar orduları geldi." gibi hakâret-âmîz sözler sarfetdiği.

12- Harb münâsebetiyle etrâf kurâdan Edirne şehrine ilticâ etmiş ve köprüler hâricindeki böcekhânelerde iskân ve ikâme etdirilmiş bulunan Çirmen, Çavdarlık, Yarbustatar, Köremin, Simen, Şahince, İneoğlu ve Ahurköy karyeleriyle diğer kurâ ahâlîsi kal‘anın sukûtunun iki, üç ve dördüncü günleri Bulgar asâkiriyle müştereken

Rumlar tarafından dûçâr-ı ta‘arruz, katl ve yağma edilmişler ise de kurâ-yı mezkûr ahâlîsinin vilâyet dâhilindeki kurâya iskân etdirilmiş olduklarından dûçâr-ı tecâvüz olanlarla mütecâvizlerin hüviyetleri anlaşılamadığı lede't-tahkîk mübeyyin işbu rapor tasdîkan takdîm kılındı.

Fî 29 Mayıs sene [1]334 **Mühür**

BOA. DH. EUM. 3. Şb. 25/61

4

ŞARKÖY, İPSALA VE KEŞAN'DA BULGAR ASKERLERİYLE RUM VE YUNAN ÇETELERİNİN ÇOK SAYIDA KÖYÜ YAKIP, MÜSLÜMAN AHALİYİ KATLETTİKLERİ

Balkan Savaşı sırasında Şarköy'ün Bulgarlar tarafından işgalinden önce kaza halkının Anadolu ve Gelibolu'ya göç etmesinden dolayı Rum tecavüzüne uğrayan köy olmadığı, yalnız İshaklı ve Kızılcaterzi köylerinden henüz göç etmekte olan on beşi aşkın kişinin Rumlar tarafından katledildiği ve kadınlardan bir kaçına Bulgar askerleri tarafından tecavüz edildiği; Ulaman, İshaklı, Bulgur köylerinin tamamen, Esendik, Yayağaç köylerinin kısmen tahrip edilip, enkaz ve kiremitlerinin Rumlar tarafından yağmalandığı, Keşan'a bağlı Mercan, Kılıç, Doğanca-i Kebir, Seydi, Şükraniye, Yerlisu, Adilhan köylerinde can kaybı olmayıp yalnız evlerin tahrip edilerek yağmalandığı ve İpsala'ya bağlı Karpuzlu, Paşa, Kumdere, nefs-i İpsala, Esedce, Sarpdere köylerinde de aynı zulmün yapıldığı; Bulgar ordusunun Keşan'dan geri çekilmesi ve Müslüman erkeklerin köylerinden başka yerlerde bulunmalarından dolayı Beyköyü, Dişbudak, Karahisar, Beylikmer'a köylerinin tamamen, Erikli, Mecidiye, Şabanmer'a köylerinin ise kısmen Rumlar tarafından tahrip edilip, yakıldığı, hayvanlarının gasbedildiği, Karasatı köyünden yirmi dokuz kişinin katledilip, kadınlardan bir kaçına tecavüz edildiği, Babaeski'nin Rumların eline geçmesiyle Karasatı'ya göç eden on hane İslâm muhacirinin vahşice öldürüldüğü; öldürme ve gasb olaylarının faillerinin bir kısmının Yunanistan'a firar ettikleri.

3 Temmuz 1918

Edirne
728

Mâdde

1- Balkan Muhârebe-i zâ'ilesinde Şarköy kazâsı ahâlî-i İslâmiyyesinin, Bulgar askerinin kazâ mıntıkasını istîlâsından iki üç gün mukaddem bir kısmı Anadolu'ya ve bir kısmı da Gelibolu'ya hicret etdiklerinden, Rum ahâlîsi tarafından tecâvüzâta ma'rûz kalan köy ahâlîsi olmayup ancak İshaklı karyesinden Rasim ve Ahmed, İbrahim, Hasan, Kâmil'in Şarköy'e gelmekdelerken akşamın hulûlüne mebnî Şarköy'e bir sâ'at bu'd-ı mesâfede Doğancılı Çiftliği'nde kalarak Gölcük karyesinden Arkiros ile Filib oğlu Çakır Dimitri ve Yuvan, Kâhya oğlu Yakim, Filib oğlu Ananost ve Andon oğlu Papas Dimo ve daha teşhîs edemediği bir kaç Rumlar tarafından katledildikleri, mütecâvizlerden her nasılsa kendisi tahlîs edüp yalnız firâra muvaffak olan İshaklı karyeli Ali tarafından ifâde edilmişdir.

2- Kızılcaterzi karyesinden bir kaç kadın ile İsmail Çavuş'un Gelibolu'ya hicretleri esnâsında Eksamel tarafından yolları kat' ve başlarında Yeniköy Rumlarından teşhîs edemedikleri bir kaç kişi olduğu hâlde Bulgar askerleri tarafından der-dest olunarak tekrâr Kızılcaterzi karyesine getirildikleri ve ırza tecâvüz vukû'bulmadığı ifâde ediliyorsa da hâricen edilen arîz amîk tahkîkâta nazaran bunlardan bir kaçının ırzlarına tecâvüz etdikleri anlaşılmışdır.

3- Vapura yetişemeyerek kasabada kalan Şarköylü Halil ile Jandarma Sabri ve Telgraf Çavuşu Ali Bey ve Hasan Çavuş ve familyası ile oğlu ve Kıbtî Kör Mehmed ve iki oğlu Hüseyin Çavuş ve Kavaklı Ali'nin dahi kasabada kimler tarafından katledildikleri mechûlünde kalmışdır.

4- Ulaman, İshaklı, Bulgur karyeleri hânelerinin dahi kâmilen Esendik, Yayağaç, Gölcük Rumları tarafından tahrîb edilüp enkâzı ve kiremidleri alınmış ve asâkir-i Osmâniyyenin buralarını hîn-i istîlâsında, kerestelerden bir kısmı mezkûr karyelerde bulunarak ashâbına i'âde edilmişdir.

5- Kasabadaki İslâm hâneleri dahi Bulgarların vürûdundan sonra kâmilen Rum ahâlîsi ve bi'l-hâssa belediye riyâsetinde bulunan Mürefteli Yuvan Ağa, belediye kalfası ve Sandalcı Koço tarafından tahrîb edildiği ve Yunanlı Andonaki'nin zevcesi Anna'nın bu husûsda bir çok roller oynadığı ve mütecâvizlerden kasabada bulunanlardan mâ'adâsının Yunan'a firâr etdikleri, tahkîkât-ı vâkı'adan anlaşılmağla i'âdeten takdîm kılındığı ma'rûzdur.

Fî 11 Haziran sene [1]334 *Aslına mutâbıkdır.*

Mühür

Numara: 113

Keşan Kâ'im-i makâmlığı Cânib-i Âlîsine

İzzetlü efendim,

29 Haziran sene [1]334 târîhli ve 256 umûm numaralı ta[h]rîrât-ı aliyye-i kâ'im-i makâmîleri cevâbıdır.

Balkan Muhârebesi esnâsında nâhiyenin; sekenesi İslâm olan Mercan ve Kılıç ve Doğanca-i Kebir ve Seydi ve Şükrâniye ve Yerlisu ve Adilhân karyeleri ahâlîsi kable'l-işgâl umûmiyetle Gelibolu'ya hicret eyledikleri cihetle nâhiyeden Rum ahâlîsi tarafından gerek cân ve gerek ırz ve nâmûsuna ta'arruz edilmiş kimse olmadığı ve ahâlî-i merkûmûnun yalnız boş kalan hâneleri ile metrûkâtının Grabona[Grebene] ve Mavroz ve Karlı ve Mahmud ve Kadı karyeleri Rumları tarafından kâmilen tahrîb ve yağma olunduğu ve ancak İpsala nâhiyesinin Karpuzlu Paşa ve Kumdere ve nefs-i İpsala ve Esedce ve Sarpdere karyeleri ahâlîsi ile Keşan'ın bir kısım ahâlîsinin esnâ-yı hicret ve mürûrlarında Grabona ve Mavroz karyeleri arasında, mezkûr karyeler Rum ahâlîsi tarafından üzerlerine hücûm ve silâh isti'mâl olunmak sûretiyle tecâvüzâta ma'rûz kaldıkları bi'z-zât icrâ kılınan tahkîkâtdan anlaşılmağla arz-ı keyfiyyet olunur efendim.

Fî 2 Temmuz sene [1]334

Yerlisu Müdîri
Mehmed

Numara: 46

Mahremdir

Keşan Kazâsı Kâ'im-i makâmlığı Cânib-i Âlîsine

Fî 29 Haziran sene [1]334 târîh ve 256 mahrem numaralı tahrîrâta cevâbdır.

Nâhiye dâhilinde Balkan Muhârebesi esnâsında Rum ahâlî tarafından tecâvüzâta ma'rûz kalan yegâne İslâm karyesi Karasatıdır.

1- Bulgarların Uzunköprü'ye duhûllerini müte'akib Doğanca karyesi ahâlîsi Karasatı'yı abluka ederek evvelâ silâhlarını toplamışlar, mu'ahharen köyün hâricine

çıkararak yirmi dokuz erkek ve çocuğu şehîd eylemişler ve kadınlardan bir kaçının ırz ve nâmûslarına tecâvüzle hubûbât ve eşyâyı nehb ü gârete koyulmuşlardır.

2- Vak‘a-i fecî‘anın fâ‘illeri: Doğancalı Kabakyani, Todorço, İsteryani, Muhtar Dragaman[Dragoman], Hrito, Papas Todori, Kısa Dimitro ve rüfekâsından ibâretdir.

3- Bunlardan Kabakyani, Papas Todori, Bağçevan Keberyo, Penteryani, Kısa Dimitro, Kaval Yanako, Kafal Andon, Balkan Harbi'ni müte‘âkib Yunanistan'a firâr etmişlerdir.

4- Hâl-i hâzırda Doğanca'da sâkin olanlar Muhtâr Dragoman, Todorço, Hristo, Keçici İstavri, Papas oğlu İsteryani'den ibâret olup bunlar da diğerleriyle berâber katl fi‘iline, hem de nehb u gârete iştirâk eylemişlerdir.

5- Kabak Dimitri, İsperdaki, Şeyder Hrito ve emsâli de el-yevm Ordu-yı Hümâyûn'da müstahdem bulunmakdadırlar.

6- Karasatı karyesinden şehîd edilen kesân ber-vech-i âtî beyân olunur: Kerim Ağa'nın Kadir, Yunus oğlu Hüseyin, Hasan oğlu Mehmed, Osman Hoca, İsmail Hoca, Muttalib Ağa, Muttalib oğlu Ahmed, Hacı Ahmed, Hacı Ahmed'in İsmail, Hüseyin Hoca'nın Mustafa, Mustafa'nın İsmail, Mustafa'nın Ali, İskender oğlu Mehmed Ali, İskender oğlu Ahmed, diğer oğlu Mehmed, Haseki Ahmed oğlu Ali, Hızır Ağa, Hızır oğlu Mehmed, Mustafa oğlu Hüsni, Mustafa oğlu Osman, Ali Ağa, Abdi Ağa, Bahri oğlu Süleyman, Kadir oğlu Arif, Dereli Mehmed'in karısı Ayşe, Emin oğlu Veysel, Zekeriya Ağa, Zekeriya'nın oğlu, Edhem oğlu Hızır.

7- Bâlâda muharrer şühedâdan mâ‘adâ Babaeski'nin sukûtuyla Karasatı'ya ilticâ eden sekiz on hâne İslâm muhâcirlerini de kezâlik katli‘âm eylemişlerdir.

8- Bâlâdaki yedi maddelik ma‘rûzât Karasatı karyesi muhtarı İsmail ve karye-i mezkûre eşrâfından olup el-yevm nâhiye a‘zâsı bulunan Abdülkerim ağaların ma‘al-kasem ifâdeleri üzerine yazılmışdır.

Fî 2 Temmuz sene [1]334

Paşayiğit Müdîri
Osman Nuri

Numara: 112
3/7/[13]34

Keşan Kâ’im-i makâmlığı Cânib-i Âlîsine

İzzetlü efendim hazretleri,

Fî 29 Haziran sene [1]334 târîh ve 256 numaralu emir-nâme-i aliyyeleri cevâbıdır.

Balkan Muhârebesi esnâsında Rum ahâlî tarafından İslâmlara îrâs ve îkâ‘ edilen zâyi‘ât ve tecâvüzâtın safahât ve tarz-ı cereyânı hakkında sûret-i mahremânede yapılan tahkîkâtın muhassalası ber-vech-i âtîdir.

1- Nâhiye dâhilinde Rumların meskûn bulundukları karyeler körfeze nâzır kurâ-yı sâ’ireye hâkim bir vaz‘iyetdedir. Bu sûretle Balkan Muhârebesi esnâsında İslâmlarla meskûn karyeler dâ’imî bir kontrol altında bulundurulmuş ve ahâlî bir kavs ve karagollarla muhât çenber hâricine çıkarılmamışdır.

2- Teşrîk-i mesâ‘îden çekinmeyen Rumlar, Bulgar ordusunun çekilmesinden ve erkeklerin ötede beride angaryalarda bulunmalarından bi'l-istifâde tezyîd-i fa‘âliyyet ve boş kalan kurâyı tahrîb ve ihrâka gayret etmişlerdir.

3- Beyköyü, Dişbudak, Karahisar, Beylikmer‘a karyeleri tamâmen imhâ, Erikli, Mecidiye, Şabanmer‘a karyeleri de kısmen tahrîb edilmişdir.

4- Hicret edemeyerek karyelerinde kalan ahâlînin vakitli vakitsiz hânelerine duhûl ve karyeler civârında silâh endâht ederek ihâfe ve tehdîd ve mallarını gasb, ırz ve nâmûsa tecâvüzâtda bulunmuşlardır.

5- Dişbudak karyesinde Delice Mehmed nâm şahsı bir sûret-i fecî‘ânede katl ve Bulgar komitelerini tahrîk ve teşvîk ve ileri gelenleri nukûd ve servetden tecrîd etmişlerdir. Rumların envâ‘-ı mezâlim ve i‘tisâfâtına ma‘rûz bulunmuş olan ahâliden ekserîsinin tanıdıkları hâl-i firârdadır.

6- Ahâlînin hayvanâtını sürüb götürmüşler. Bulgar karagolları olmayan kurâ inâsına havsala-i beşerin sığdıramayacağı ve gayr-i kâbil-i hazm hakâretlerde bulunmuşlardır. Ol bâbda fermân.

Mecîdiye Müdîri
İmza

BOA. DH. EUM. 3 Şb. 26/11

5

BALKAN SAVAŞI SIRASINDA RUM VE BULGARLARIN ŞARKÖY, MÜREFTE VE İNÖZ KAZALARINDA MÜSLÜMANLARA ZULÜM YAPTIKLARI

Balkan Savaşı sırasında Şarköy, Mürefte, İnöz kazalarına bağlı köylerde Rumların Müslümanları dövüp işkence yaptıkları, para, hayvan, eşya ve zahire gasbedip ırza tecavüzde bulundukları, zengin Müslümanlara sokak süpürtüp angarya işlerde çalıştırdıkları; elliye yakın Müslümanı çeşitli suretlerde öldürdükleri, Mürefte, Platnoz, Kerise, Hora, İsterne, Ganoz, Uçmakdere köylerinden oldukları tesbit olunan yüz otuz bir Rum ve Bulgarın, Müslümanların mallarını yağmalamak, evlerini yakmak, göçe zorlamak, silahla takip, katletmek, Hıristiyanları Müslümanların aleyhine kışkırtmak gibi zulümlerde bulundukları hakkındaki raporlar.

7 Temmuz 1918

Edirne Vİlâyeti
Mektûbî Kalemi
Umûmî: 34695
Husûsî: 728

Dâhiliye Nezâret-i Celîlesi Cânib-i Âlîsine

Hulâsa: *Şarköy, Mürefte ve İnöz kazâlarında Balkan Harbi esnâsında Rumlar tarafından İslâmlara îkâ‘ edilen tecâvüzât hakkında.*

Ma‘rûz-ı çâker-i kemîneleridir

23 Haziran sene [1]334 târîhli ve 682 numaralu arîzaya zeyldir. Balkan Harbi esnâsında Şarköy, Mürefte ve İnöz kazâlarında Rumlar tarafından İslâmlara îkâ‘

edilen tecâvüzâta dâ'ir bu kerre de Gelibolu Mutasarrıflığı'ndan gönderilen üç kıt'a rapor sûreti leffen arz u takdîm kılınmış ve Keşan, İpsala ve Eceabad kazâlarına â'id raporlar içün mahalleriyle muhâbere edilmekde olduğundan bunların da ayrıca gönderileceği mutasarrıflığın cümle-i iş'ârından bulunmuşdur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 28 Ramazan sene [1]336 ve
Fî 7 Temmuz sene [1]334

Edirne Vâlîsi
Zekeriya Vehbi

Balkan Harbi esnâsında yerli Rumların bilâ-vâsıta ve bi'l-vâsıta ahâlî-i Müslimenin can ve mallarına … [Vesika yırtılmış olduğundan okunamamıştır]

Esâmi-i [kurâ]	**Irz ve nâmûsa vukû'bulan tecâvüzât**	
Bekirli karyesi	Bekirli ve civâr kurâ Rumlarının karye-i mezkûrede iskân edilen muhâcirînden Yusuf zevcesinin cebren ırzına tecâvüz eyledikleri, vukû' bulan tahkîkât ve bu bâbda hey'et-i ihtiyâriyyenin raporundan anlaşılmışdır.	Bekirli ve civârı Rum ahâlîsi tarafından Bekirli'de iskân edilen muhâcirînden Ali Osman oğlu Hasan ve birâderi Hüseyin ve Ahmed oğlu Süleyman ve birâderi Ömer ve Osman oğlu Salih ve Kabasakal Abdullah Ömer ve Mahmud oğlu Ömer ve Süleyman oğlu Yusuf ve Mehmed oğlu Bekir ve Feyzi oğlu Yusuf nâmındaki Müslümanları toplayarak karye derûnunda birer birer katl ve şehîd eyledikleri ve umûm karye ahâlîsinin hayvanât, eşyâ ve zehâ'irini gasbeyledikleri, vukû' bulan tahkîkâtdan anlaşılmışdır.
Çandır karyesi	Bu karyede ırz, nâmûsa tecâvüz vâkı' olmadığı.	Yerli Rumların bi'z-zât köye gelerek ahâlîyi tehdîd ve içlerinden Bâki oğlu Ahmed Çavuş ile Bekir oğlu Mustafa'ya darb ve işkence ederek pâre ve hayvanâtını gasbeyledikleri.
İncirlik karyesi	Bu karyede dahi ırz ve nâmûsa tecâvüz edilmemişdir.	Bulgarların vürûdunda Kocaali karyesi Rum ahâlîsinin delâletiyle karye-i mezkûrda bulunan erkeklerin birer birer cami'-i şerîfe toplatılarak Kocaali Rumlarının işâretleriyle bin liraya karîb fidye-i necât alındığı ve başkaca bir zarar u ziyân vukû' bulmadığı anlaşılmışdır.

Galata karyesi	Bu karyede dahi ırz ve nâmûsa tecâvüz olunmamışdır.	Çelebi, Bekirli ve Arnavudköy Rumlarının bi'z-zât karye-i mezkûreye baskın yaparak ahâlî-i Müslime hânelerine cebren duhûl ederek darb ve işkence sûretiyle beş yüz liraya karîb pârelerini gasbetdikleri tahakkuk etmişdir.
Has karyesi	Bu karyede dahi ırz ve nâmûsa ta‘arruz olmamışdır.	Kocaali, Çelebi ve Bekirli karyeleri Rumları Hasköy'e gelerek Yusuf oğlu Kadir Usta ve İbrahim oğlu Hasan Ağa ve Çavuş İbrahim ve Uzun Ahmed ve Ahmed oğlu Molla Hüseyin ve Molla Abdurrahman oğlu Mehmed ve birâderi Bekir ve Arif Pehlivân ve Abdullah Mehmed ve Dağlı Molla Ramazan ve Hızır Salih oğlu Hüseyin ve İsa Çavuş ve Mahmud Ağa ve Galatalı Yusuf, Evren-i Kebîr karyesinden Alâeddin Efendi ve köy hocası Hâbil Efendi ve sepetci Kıbtîlerden Tokatlı ve yine sepetçilerden Kadir ismindeki eşhâsın yek-diğerine bağlanarak köy hâricine çıkarılup şehîd edildikleri ve cebren hânelere duhûl edilerek zahîre, hayvanât ve eşyâlarından bir kısmını gasbeyledikleri ve bir takımlarına zulüm ve işkencede bulundukları, icrâ kılınan tahkîkâtdan anlaşıldığı.
Çatal-tepe karyesi	Bu karyede dahi ırz ve nâmûsa ta‘arruz edilmediği.	Yenice ve Hisarlı karyesi Rumları tarafından karye-i mezkûr ahâlîsinden İbrahim oğlu Sâlim sopa ile şehîd edildiği ve Hüseyin oğlu Sa‘id'in dahi kurşun ile itlâf edildiği anlaşılmışdır.
Sultâniçe karyesi	Bu karyede dahi ırz ve nâmûsa tecâvüz olmamışdır.	Çavuş ve Yeniceköy Rumlarının Bulgar efrâdına delâlet ve kılağuzluk ederek ahâlî-i Müslimenin zenginlerinden pâre aldıkları gibi altmış kişiyi kahveye toplayarak darb ve tahkîr eyledikleri ve Keşan'a sevkederek kasabanın sokaklarını süpürtdükleri ve umûr-ı askeriyyede angarya sûretiyle iki ay kadar istihdâm eyledikleri ve karye-i mezkûreden İnöz liman riyâsetinde bulunan Mülâzım Süleyman oğlu Hâfız Mehmed Efendi ile Tel-graf Me’mûru Hacı Hasan Efendi'ye yine Rumların teşvîkiyle İnöz'e götürüp şehîd eyledikleri anlaşılmışdır.
Kelçavuş karyesi	Bu karyede de ırz ve nâmûsa ta‘arruz olunmamışdır.	Bu karyede yine Rumların delâletiyle ahâlîye darb ve işkence edilerek bir re’s kısrak gasbeyledikleri anlaşılmışdır.

Çeribaşı	Irz ve nâmûsa tecâvüz olmamışdır.	Rumların delâletiyle Bulgar askerlerinin ahâlîye darb ve bir kaç kişiden pâre aldıkları tahakkuk etmişdir.
Vakıf karyesi	Irz ve nâmûsa tecâvüz yokdur.	Rumların teşvîki eseri olarak İnöz Bulgar kâ'im-i makâmı bi'z-zât karyeye gelerek hicret etmeyüp köyde kalan dört beş hâne Müslümandan yüz lira taleb eylediği ve karye ahâlîsinin ancak elli lira toplayup İnöz'de Bulgar kâ'im-i makâmına teslîm eyledikleri icrâ kılınan tahkîkâtdan anlaşılmışdır.
Büyük-yassıoba karyesi	Irz ve nâmûsa tecâvüz vukû' bulmamışdır.	Rumların teşvîkiyle Bulgar askerleri karye-i mezkûre ahâlîsinden Abidin Efendi'yi alarak katleyledikleri anlaşılmışdır.
İnöz kasabası	Irz ve nâmûsa ta'arruz yokdur.	İnöz ve civâr Rum köyleri ahâlîsinin teşvîkiyle Reji kolcusı Hüseyin Ağa ve İpsalalı Ahmed ve Çakal oğlu Mustafa ve Kâzım Ağa ve Semadirekli Bekir ve Kassâb Ali ve Kukucuk Mustafa ve Deli İbrahim, Tevfik Efendi, mal müdîri efendi, Emlâk Me'mûru Ali Efendi ve Alâeddin Efendi ve muhâcirînden Ahmed, Çeşmecik muhâcirlerinden Ahmed ve Hüseyin, İskeçe muhâcirlerinden Ali ve Yunus Ağa nâm eşhâsın Bulgar askerleri tarafından şehîd edildikleri ve bir çok Müslümanlara darb ve işkence tatbîk edildiği vukû'bulan tahkîkâtdan anlaşılmışdır.

Balkan Muhârebe-i zâ'ilesinde kazâ dâhilindeki yerli Rumların kurâ ve kasaba Müslümanlarına, Bulgar askerlerine delâlet etmek sûretiyle bin dürlü işkencelerde bulundukları ve ba'zılarının da bi'z-zât köyleri basarak ahâlî-i Müslimenin ırz ve nâmûslarına tecâvüz ve bir çoklarını sûret-i fecî'ada şehîd eyledikleri, bu bâbda icrâ kılınan tahkîkât netîcesinden anlaşılmağla işbu rapor tanzîm ve tasdîk kılındı.

Fî 10 Haziran sene [13]34 **Mühür**

Kasaba veyâ karyesi	**İsim ve elkâbı**	**Îkâ' etdiği cerâ'im**	**Mülâhazât**
1 Mürefte kasabasından	Bakkal Yorgaki Cani	Bulgar istîlâsı esnâsında İslâmlara hakâret ve liman dâ'iresine Yunan bayrağı keşîde etmekle maznûn	

2	″ ″	″ ″birâderi Arkiryadi	″ ″ ″	
3	″ ″	Niko Arslan	Müsellahan İslâmlara hakâret ve yağma-gerlik eylediği	
4	″ ″	Balaş Labadaryo	″ ″ ″	
5	″ ″	Kostaki Sarı	″ ″ ″	
6	″ ″	Yorgaki Kara Aleko	″ ″ ″	Bulgar istîlâsından evvel İslâmlar bahren Anadolu'ya hicret etdiklerinden kasaba ahâlî-i İslâmiyyesi muhadderâtının nâmûs ve ırzlarına tasallut olunmayup sırf emvâl ve emlâklarının yağma edildiği
7	″ ″	Polidros Mitrolaye	″ ″ ″	
8	″ ″	Kostandi Bağçevan	″ ″ ″	
9	″ ″	İsteryo Abahi	″ ″ ″	
10	″ ″	Argiryadi Hacı Kostanti	″ ″ ″	
11	Platnozdan	Lolo Istrati oğlu Dimitraki	Müsellahan İslâmların hânelerini tahrîb ve yağma-gerlik eylediği	
12	″ ″	Asmitoz Dimitraki	″ ″ ″	
13	″ ″	Canbaz Mitro	″ ″ ″	
14	″ ″	Polo Nikola	″ ″ ″	Mürselli karyesi ahâlî-i İslâmiyyesinin hânelerini tahrîb, hayvanâtını müsellahan ahz u gasb ve Mürselli karyesinden Bostancı oğlu Halil Ağa'nın birâderi mahdûmunu katletdikleri
15	″ ″	Köse Istrati	″ ″ ″	
16	″ ″	Prodomo oğlu Nikola	″ ″ ″	
17	″ ″	Balaş oğlu Bakkal Ananost	″ ″ ″	
18	″ ″	Yorgaki Portobsal	″ ″ ″	

19 ″ ″	Papas Istelyanoz oğlu Tanaş	″ ″ ″	
20 Kersiye[Ker-es–se] karyesi	Tako Yorgaki	″ ″ ″	
21 ″ ″	Harmancı Aleko	″ ″ ″	Bunlar da Mürselli vakâyi‘inin fâ‘illeri ile zî-medhal oldukları
22 ″ ″	Avcı Mitro	″ ″ ″	
23 ″ ″	Avcı Giryako	″ ″ ″	
24 ″ ″	Garamate oğlu Nikolaki	″ ″ ″	
25 Hora karyesi'nden	Kassâb Afendol	″ ″ ″	Milan İslâm mahallesiyle Mürselli karyesi yağmagerliğine müsellahan iştirâk ve hâne tahrîb[i]
26 ″ ″	Bakkal Ananost	″ ″ ″	
27 ″ ″	Polo Kostanti	İslâm hânelerini tahrîb ve yağma ve Mürselli ve Milan İslâmlarını katl kasdıyle muhâsaraya cür’et ve ta‘kîb	
28 ″ ″	Kiryako Karabela	″ ″ ″	
29 ″ ″	Baco Arkir	″ ″ ″	
30 ″ ″	Yenardo Kostanti	″ ″ ″	
31 ″ ″	Yenardo Yemandi	″ ″ ″	
32 ″ ″	Morzope Yuvan	″ ″ ″	
33 ″ ″	Anadolulu Tanaş	″ ″ ″	
34 ″ ″	Miço Kahveci	″ ″ ″	
35 ″ ″	Aristotel Dimaki	″ ″ ″	
36 ″ ″	Centi Vasil	″ ″ ″	
37 ″ ″	Muhtar Yuvan	″ ″ ″	
38 ″ ″	Kassâb Yorgi	″ ″ ″	
39 ″ ″	Yuvan Pormoşe	″ ″ ″	
40 ″ ″	Yenako Panayotaki	″ ″ ″	

41	″ ″	Dimosten Samakovlu	″ ″ ″	
42	″ ″	Dimitri Teodoş	″ ″ ″	
43	″ ″	Hristoduli Kalfat	″ ″ ″	
44	″ ″	Aristodel Taşcı	″ ″ ″	
45	″ ″	Yorgo Lambo	″ ″ ″	
46		Kassâb Nikoli	Bulgar istilâsı esnâsında Yörgüç ve Yaya karyelerini yağma ve hânelerini tahrîb ve ahâlîyi müsellahan ta‘kîb etmek	
47	″ ″	Çolak Aristi	″ ″ ″	
48	″ ″	Kara Yorgi	″ ″ ″	
49	″ ″	Pandelaki	″ ″ ″	
50	″ ″	Kafesti oğlu Todori	″ ″ ″	
51	″ ″	Zadino oğlu Leoni	″ ″ ″	
52	″ ″	Rencber Teologo	″ ″ ″	
53	″ ″	Palame Kostanti	″ ″ ″	
54	″ ″	Ablak oğlu Yorgi	″ ″ ″	
55	″ ″	Ablak oğlu Kostanti	″ ″ ″	
56	″ ″	Mosko oğlu Lazari	″ ″ ″	
57	″ ″	Bağçevan oğlu Panayotaki	″ ″ ″	
58	″ ″	Deli Yorgi	″ ″ ″	
59	Ganoz karyesinden	Dimitri Paloço	Mürselli ve Milan kurâ-yı İslâmiyyelerine müsellahan ta‘arruz ve tahrîb-i mesâkin ve yağma-gerlik	
60	″ ″	Yakim Yorgola	″ ″ ″	
61	″ ″	İstratkagi Bekçibaşı	″ ″ ″	
62	″ ″	Karanfil oğlu Dimitri	″ ″ ″	
63	″ ″	Hervim oğlu Kosti	″ ″ ″	
64	″ ″	Dimitro oğlu Mesakastan	″ ″ ″	

65	″	″	Maksimoz oğlu Labadaryo	″	″	″	
66	″	″	Dimitro oğlu Cefervilo	″	″	″	
67	″	″	İstrati oğlu Petrili	″	″	″	
68	″	″	Matyos oğlu Paraşkeve	″	″	″	
69	″	″	Yuvan oğlu Magore	″	″	″	
70	″	″	Çoban oğlu Nikola	″	″	″	
71	″	″	Hacı oğlu Papa	″	″	″	
72	″	″	Dimitri oğlu Bagon	″	″	″	
73	″	″	İstavro oğlu Horeli	″	″	″	
74	″	″	Yuvan oğlu Leondopulos	″	″	″	
75	″	″	Kassâb oğlu Mihailo	″	″	″	
76	″	″	Yorgi oğlu Manol Sandalcı	″	″	″	
77	″	″	İstavraki oğlu Mardevise	″	″	″	
78	″	″	Kalye oğlu Gozine	″	″	″	
79	″	″	Dimitro oğlu Madikor	″	″	″	
80	″	″	Kostandino oğlu Malaçka	″	″	″	
81	″	″	Değirmenci Tanaş oğlu Hristodolva	″	″	″	
82	″	″	Dimitraki oğlu Milanlı	″	″	″	
83	″	″	Mihal İstratkaki oğlu Karde	″	″	″	
83	″	″	Horeli Kostandi	″	″	″	
84	″	″	Toma Tanaşaki	Milan ve Mürselli kurâ-yı İslâmiyyelerini yağma ve tahrîb ve ahâlî-i İslâmiyyeyi tehdîdle tehcîr			
85	″	″	Tanaşaki Bekçibaşı	″	″	″	
86	″	″	Yuvan Hristo	″	″	″	
87	″	″	Istrati Istrati	″	″	″	
88	″	″	Kostandi Milanlı	″	″	″	

89	″ ″	Nikola Milanlı	″ ″ ″	
90	″ ″	Kostandi Mavro	″ ″ ″	
91	″ ″	Hristo Afendol	″ ″ ″	
92	″ ″	Fırıncı Yorgi Malkaralı	″ ″ ″	
93	″ ″	Teohar Peraşkova	″ ″ ″	
94	″ ″	Todori Teohar	″ ″ ″	
95	″ ″	Asmi Horola	″ ″ ″	
96	″ ″	Muhtar Kör Dimitro	″ ″ ″	
97	Uçmakdere karyesinden	Dimitri Tavlaryo	″ ″ ″	
98	″ ″	Dimitri Zafiraki Bora	″ ″ ″	
99	″ ″	Anastaş Arkiraki	″ ″ ″	
100	″ ″	Tanaş Hacı Yorgaki	″ ″ ″	
101	″ ″	Yunanlı Istrati	″ ″ ″	
102	″ ″	Papa Elinokomo	″ ″ ″	Ve ahâlî-i İslâmiyye aleyhine Hıristiyanları teşvîk
103	″ ″	Papa Mihal	″ ″ ″	Ve ahâlî-i İslâmiyye aleyhine Hıristiyanları teşvîk
104	″ ″	Hristo Dulu Dimitri Kole	″ ″ ″	
105	″ ″	Yorgi Papadoplo	″ ″ ″	
106	″ ″	Oton Pandeli	″ ″ ″	
107	″ ″	Nikola Damyanoz	″ ″ ″	
108	″ ″	Tanaş Panbor	″ ″ ″	
109	″ ″	Andon Yorgi	″ ″ ″	
110	″ ″	Andon Istrati	″ ″ ″	
111	″ ″	Tanaş Porfit	″ ″ ″	
112	″ ″	Yanko Yakavarsami	Milan ve Mürselli ve Tekfurdağı'na [Tekirdağ] mülhak civârdaki kurâ-yı İslâmiyyeyi yağma, tahrîb ve ahâlî-i İslâ-miyyeyi müsellahan tehdîd	
113	″ ″	Topal Kiryako	″ ″ ″	

114 ″ ″	Zafiraki Kostandi	″ ″ ″	
115 ″ ″	Değirmenci Yanaki	″ ″ ″	
116 ″ ″	Paskal Ananost	″ ″ ″	
117 ″ ″	Kiracı Yani	″ ″ ″	
118 ″ ″	Andon Kostandi	″ ″ ″	
119 ″ ″	Kostandi Lazari oğlu Nikola	Katl ve Malkara kazâsına mülhak kurâdan bir İslâm kızını kaçırarak fi'l-i şenî' ba'dehu ihnâkan denize ilkâ yağma-gerlik ve ahâlî-i İslâmiyye hânelerini tahrîb ve İslâmları müsellahan tehdîd	
120 ″ ″	Kostandi Dimitri		
121 ″ ″	Lazari Varsami	″ ″ ″	
122 ″ ″	Tanaş Kaçaki	″ ″ ″	
123 ″ ″	İstavraki Hristofil	″ ″ ″	
124 ″ ″	Zafiraki Yorgi	″ ″ ″	
125 ″ ″	Todori Bacaki	″ ″ ″	
126 ″ ″	Varsami Melekon	″ ″ ″	
127 ″ ″	Angelaki Tanaş	″ ″ ″	
128 ″ ″	Todori Yanaki	″ ″ ″	
129 ″ ″	İstavraki Varsamo	″ ″ ″	
130 ″ ″	Arkir Simo	″ ″ ″	
131 ″ ″	Zafiraki Kostandi	″ ″ ″	

Neferen
131
Min haysü'l-mecmû'

BOA. DH. EUM. 3. Şb. 26/3

6

YUNANLILARIN ÇATALCA VE HADIMKÖYÜ'NDE KUVVETLERİNİ ARTTIRDIKLARI, KEŞAN'DA SOYGUNCULUK VE KATLİÂM YAPTIKLARI

Çatalca ve Hadımköy'de Yunan işgal kuvvetlerinin arttırılmakta olduğu, baskı ve mezâlim sebebiyle Müslümanların azınlık durumuna düştükleri, kardeş gibi gördükleri Hıristiyanlarla aralarında herhangi bir olay çıkma ihtimalinin uzak olduğu ancak yine de tedbir alınması gerektiği, Trakya'da nüfusun çoğunluğunu Türkler oluşturduğu halde Keşan'da Rumlarca gerçekleştirilen katliâm, yağma ve gasb gibi olayların tahammül sınırını aştığı, halkın evlerinden dışarı çıkamaz duruma geldiği, Yunan askerlerinin yollarda ele geçirdikleri Müslümanları öldürüp paralarını aldıkları, çiftlik ve ağıllardan hayvan çaldıkları, tüccardan zorla haraç topladıkları, Derbend boğazında kırk-elli Müslümanın kollarını kesip, eşyalarını gasbederek çıplak bir halde salıverdikleri.

3 Nisan 1919

Bâb-ı Âlî
Dâhiliye Nezâreti
Emniyyet-i Umûmiyye Müdîriyeti

Çatalca Mutasarrıflığı'ndan vârid olan 3 Nisan sene [13]35 târîhli tahrîrât sûreti.

25 Kânûn-ı Sânî sene [1]335, şifre telgrafnâme-i nezâret-penâhîleri arîza-i cevâbiyyesidir. Henüz bir irâde-i devletleri teblîğ buyurulmadı. Vürûdlarında hat muhâfızı olarak geldiklerini söyleyen Çatalca kasabasıyla istasyonunda ve Hadımköyü'ndeki Yunan müfrezesi günden güne efrâdını teksîr etmekde olduğu ve 22 Kânûn-ı Sânî sene [13]35târîh ve altı numaralu şifre telgrafnâme ile arzolunduğu üzre mevcûdu iki yüz kırk beş iken el-yevm iki yüz seksen kişiye iblâğ edildiği ve yalnız kasabada iki yüz on nefer bulunduğu ve bütün bir livânın umûr-ı inzibâtiyye ve esâsiyyesi yüz seksen nefer kadrolu jandarmaya münhasır iken Hadımköyü'nden buraya kadar bir hattın yalnız istasyonlarda oturmak sûretiyle beklenilmesi, böyle üç yüz kişiye messetdiremeyeceği ve esâsen livâda ahâlî-i İslâmiyye ekalliyetde ve Balkan Harbiyle harb-i hâzırın felâketleri altında ezilmiş olup ahâlî-i Hıristiyaniyyeden ba'zılarının, askerin burada kalmasını te'mîn içün ba'zan işâ'a etdikleri gibi mâl ve cânlarının muhâfazalarına hiç bir sebeb ve lüzûm görülmeyeceği

ve zâten şimdiye kadar bütün keşmekeşler içinde kardeş gibi geçinen her iki unsur arasında bir hâdisenin zuhûru pek müsteb‘id olmağla berâber Hüdâ ne-kerde böyle bir hâl zuhûrunda derhâl müsebbiblerinin ta‘kîb ve tecziyesini Hükûmet-i Seniyye her sûretle te’mîn ve der‘uhde eyleceği cihetle mikdârının tesbît ve vaz‘iyyet-i resmiyyelerinin ta‘yînine müsâ‘ade-i celîle-i nezâret-penâhîleri sezâvâr buyurulmak bâbında.

Aslına mutâbıkdır.

İmza

Bâb-ı Âlî
Dâhiliye Nezâreti
Emniyyet-i Umûmiyye Müdîriyeti
Mahreci: Keşan

Sûret

Keşan ahâlî-i İslâmiyyesi nâmına zîre vâzı‘u'l-imzâ bizler muhterem ve sevgili hükûmetimize arz u iblâğ ederiz ki senelerden beri memleketimizde sükûn u sekînet ile imrâr-ı hayât hukûk-ı gayra hemân da tamâmiyle ri‘âyet ederek mesâ‘î-i yevmiyyesiyle iştigâl eder ve bu sûretle hem milletimizin refâh-ı huzûruna hem de hükûmetin tezâyüd-i şân u şevket[ine] alâ kadri'l-istitâ‘a yardıma çalışırdık. Memleketimiz geçen harblerin bütün felâketli tahrîbâtına sahne olduğu hâlde yine emel ve mesâ‘îmize zerrece halel-dâr olmamış ve her fırsatla bunu izhâra çalışmışdık. Trakya kıt‘asının mühim ve mu‘tenâ bir mevki‘-i coğrafyasını işgâl eden memleketimizin en basît istatistiklerin ma‘na-yı vâzıhına göre ekseriyeti Türk ve Müslümanlar böyle olduğu hâlde Rum ahâlînin almış oldukları tecâvüzkâr vaz‘iyetleri, îkâ‘ etdikleri bir çok fecâyi‘ artık hudûd ve tahammülünü aşarak[aşacak] bir hâle geldi. Bu münâsebetle hükûmet-i celîlemizin nasfet ü re’fetine ma‘rûz kaldığımız hâlet-i fecî‘a-ı mü’essifeden bir kısmını arzeyleriz. Sadık ve fedâkâr ahâlîmizin hayât, mâl ve ırz nâmûslarının mesâ‘î-yi rûz-ı merrelerinin sükûn içinde îfâsını muhâfaza ve te’mîni ve bu husûs içün her dürlü fedâkârlığa azmederek pür-emân ve itmi’nân ile istirhâm ederiz. Memleketimizde hayât-ı âdiyye her gün tevâlî edüb duran şekâvet, katl, yağma, kıtâ‘-ı tarîk, sirkat vesâ’ire gibi fecî‘alarla tahammül-fersâ bir şekle girdiği ve bu hâlin Yunanistan'dan gelme ve bi'l-hâssa elbise-i askeriyyeyi lâbis mahlûkât-ı muzırranın telkînât ve ifsâdâtıyla zâten meyyâl-i tahrîk olan Rum anâsırı tarafından vukû‘a getirilerek evlerimizden çıkılamayacak bir râddeye vardığını arzederiz. Ez-ân cümle 22/23 Mart sene [1]335 gecesi, Keşan

mevki‘inde köprübaşında Uzunköprü'den, nezdinde dört a’ile ile Keşan'a gelen polis efendinin fecî‘ bir sûretde katli, kadınların üryân bir hâlde bırakılarak altı yüz lira kadar nakidlerinin gasbı, Grebone[Grebene] Topçu Taburu Yâveri Kâzım Efendi ile neferinin ayn-ı şose üzerinde katl-i şenî‘i, Grebone nâhiye müdîrinin ma‘iyyetindeki karagol kumandanı ile birlikde mevki‘lerinde habs ve katledilmek üzre ormana götürmekdeler iken kurtulmaları, kasaba dâhilinde telgraf çavuşu katledilerek dakîk fabrikası civârındaki taş ocaklarına atılmış, altı zâtın çiflik ve koyun ağılları basılarak ağnâm ve hayvanları gasb ve silâhla tehdîd edildikleri, Malkara-Keşan caddesinde tüccârânın bin beş yüz lira nakidleriyle emvâl-ı ticâriyye ve binek hayvanları gasb ve sirkat, Derbend boğazında kırk elli zükûr ve inâs İslâmların kollarını keserek bi'l-umûm eşyâ ve nukûdlarının gasbıyla çırıl çıplak bir hâlde salıverilmeleri ve kazâ jandarma onbaşılarından birisinin sûret-i fecî‘ada esnâ-yı râhda şehîd edilmesi ve yine Derbend boğazında dört İslâm kadını çıplak edilerek birisi meydânda üçünün gâ’ib edildiği, hülâsa bu gibi yüzlerce vakâyi‘-i şekâvet-kârâne ile huzûr ve refâhı emniyet ve selâmeti münselib olan ahâlî-i İslâmiyye bir endîşe-i âtî ile pür-heyecân u halecân ve hükûmet-i mu‘azzamamızın cenâh-ı re’fet ve hamâsetine sığınarak ma‘rûzâtımızın kemâl-i ehemmiyyetle nazar-ı dikkate alınup huzûr ve âsâyişin te’mîni esbâbının istikmâl buyurulmasını istirhâm eyleriz fermân.

Ahâlî-i İslâmiyye Nâmına Meclis-i İdâre A‘zâsından	Meclis-i İdâre A‘zâsından	Belediye A‘zâsından
Avni	**Mehmed**	**Hayri**

Belediye A‘zâsından	Belediye A‘zâsından
Hüseyin	**Ali**

Aslına mutabıkdır.

Mühür

BOA. HR. SYS. 2602/50

7

ÖDEMİŞ’İ İŞGAL EDEN YUNANLILARIN MÜSLÜMANLARI KATLEDİP EVLERİNİ YAĞMALADIKLARI

Ödemiş'i işgale gelen Yunan askerlerine mahallî kuvvetlerin karşılık verdiği, ancak dışardan gelen yardımla Ödemiş'e girebilen Yunanlıların müsademenin geçtiği civardaki birçok köyü ve kaza merkezinde çok sayıdaki evi ateşe verdikleri, ele geçirdikleri Müslümanları şehit edip, mallarını yağmaladıkları, halkın bir kısmının göç etmeye başladığı.

5 Haziran 1919

Şifre Telgrafnâme
Bâb-ı Âlî
Dâhiliye Nezâreti
Şifre Kalemi
Mahreci: Denizli
Târîh-i Keşîdesi: 5 Haziran sene [13]35
Kaleme Vürûdu: 5 minh.

Fevka'l-âde müsta'celdir

Denizli Mutasarrıflığı'nın 4 Haziran sene [1]335 târîhli şifresi

Ödemiş'i işgâle gelen Yunan askerleri ile mahallî kuvâ-yı müdâfa'ası arasında vukû'a gelen birinci musâdemede Yunanlıların mağlûben firâr etdikleri ve ikinci def'a aldıkları takviye kıta'âtıyla gelerek Ödemiş civârında etdikleri müsâdemede kuvâ-yı müdâfa'ayı mağlûb ederek Ödemiş'e dâhil oldukları ve bir çok hâneleri ihrâk eyledikleri gibi mahall-i müsâdeme civârında bir kaç Müslüman karyesini ihrâk ve mâllarını ve ahâlîsini şehîd eyledikleri, yolcuların ifâdâtına atfen Buldan Kâ'im-i makâmlığı'ndan iş'âr ve bir takım ahâlînin hicrete başladıkları izbâr olunduğu.

Fî 4/5 Haziran sene [13]35

Mutasarrıf
Faik

Derhâl meclise

BOA. DH. KMS. 52-2/21

8

BERGAMA'NIN YUNANLILARCA İŞGALİYLE MÜSLÜMANLARA KARŞI KATLİÂM YAPILDIĞI, KURTULABİLEN HALKIN GÖÇ ETTİĞİ

Bergama'nın Yunan askerleri tarafından işgal edildiği, Yunanlıların fıtratlarında olan vahşiliği burada da sergiledikleri, Müslümanları katletmek, ırza tecavüz, mal ve para gasbetmeyi eğlence haline getirdikleri, mezâlim yüzünden elli binden fazla Müslümanın sefil bir halde mülteci durumuna düştüğü, Düvel-i Muazzama'ya olan itimadın yitirildiği, özellikle Soma kazası ve Bergama halkının bu zulümden kurtarılıp göç etmelerinin önlenmesi için gerekli tedbirlerin acilen alınması gerektiği.

20 Haziran 1919

Telgrafnâme
Mahreci: Soma
Numara: 2310
Târîh: 20 Haziran sene [1]335

Soma belediye re'îsinin 20 Haziran sene [1]335 târîhli telgrafnâmesi

Bugün Bergama kasabası Yunan askeri tarafından işgâl edildiği, Menemen kazâsında kâ'im-i makâm da dâhil olduğu hâlde icrâ edilüb katli'âma bir nazîre yapılmak üzre Bergama kazâsının da işbu işgâli esnâsında, asâkir-i Yunaniyye fıtratlarında merkûz olan vahşeti zavallı ve ma'sûm İslâm ahâlî üzerinde tatbîk etmek sûretiyle bütün âleme gösterdi. Binâ'en-aleyh bu mu'âmele-i elîme kazâ-yı mezkûrda erkek, kadın, genç ve ihtiyâr, çoluk ve çocuk elli bini mütecâviz halkın zelîl ve sefîl bir sûretde bütün dünyaca muhterem tutulan yalnız ırzlarının muhâfazası maksadıyla hicretlerine sebebiyet verdi.

Yunan askerlerinin en birinci eğlence ve meserreti katl-i nüfûs, hetk-i nâmûs, nehb-i emvâl teşkîl ediyor. Kurûn-ı Vustâ'daki vahşetler, îkâ' edilmiş el-yevm îkâ' edilmekde bulunmuş olan şu mezâlime rahmet okuduyor. Ber-mûceb-i mütârekenâme adâlet ve insâniyet ve merdliklerinden emîn olduğumuz Düvel-i Mu'azzama'ya i'timâd etmiş idik. Şu vahşetden Müslümanların ale'l-husûs Soma kazâsı ve Soma kasabası, müctemi' Bergama halkının vikâye ve tahlîsi âlem-i beşeriyyet nâmına hâdim-i insâniyyet ve hâmi-i beşeriyyet olan sizlerden taleb ve ricâ ve hicrete müheyyâ Soma halkının te'mîn-i efkârı içün tedâbîr-i lâzımenin tatbîk ve icrâsına intizâr eyleriz fermân.

Soma Kasabası Ahâlîsi Nâmına
Belediye Re'îsi
Osman Nuri

BOA. DH. KMS. 52-2/52

9

MENEMEN'DE YUNANLILARIN MÜSLÜMAN HALKA KARŞI KATLİÂM BAŞLATTIKLARI, İTİLAF DEVLETLERİNDEN KATLİÂMIN DURDURULMASININ TALEP OLUNDUĞU

Menemen'deki Yunan işgal kuvvetlerinin, Müslüman halka ve orada bulunan hükümet memurlarına karşı katliâm uygulamakta oldukları, İzmir'de ve yurdun çeşitli yerlerinde masum insanlara yapılan vahşiyane mezâlimin durdurulması ve vatanın işgalden kurtarılması için hükümetin acil ve kalıcı hareket ve siyaset ortaya koyması gerektiği, İtilaf Devletleri nezdinde cinayetlerin durdurulması amacıyla talepte bulunulduğu, Yunanlılar işgal ettikleri yerlerden çekilmedikçe doğacak sonuçlardan mesuliyet kabul edilmeyeceği hakkında ahali namına Akhisar Belediye Reisi vekili Ali'nin telgrafı

20 Haziran 1919

Telgrafnâme
Mahreci: Akhisar
Numara: 2703
Târîh: 20 Haziran sene [1]335

Akhisar belediye re'îsi ile eşrâfı tarafından gelen
19 Haziran sene [1]335 târîhli telgrafnâme

Dün akşamdan bugüne kadar Menemen'deki Yunan askerinin me'mûrîn-i hükûmetle ahâlî-i İslâmiyyeyi katli'âm eyledikleri ve katli'âmın hâlâ devâm etmekde bulunduğu nâ-kâbil-i ta'rîf bir heyecân ve te'essürle haber almakdayız. Esâsen vatanımıza kavâ'id-i adl ve insâniyetle milliyet esâslarının hilâfına olarak ayak atar atmaz İzmir sokaklarında îkâ' eylediği cinâyeti pek vicdân-sûz bir tarzda tekrâr eylemesi, işgâl ordusunun mâhiyetini göstermekdedir. Türk milleti ve İslâmiyet, vatanını ve hayât ve nâmûsunu bu elîm tecâvüzâtdan temizlemek içün kıyâm etmiş. Düvel-i Müttefika nâmına İzmir şehrine münhasır olan işgâl-i askeriyyeyi keyfe mâ yeşâ' tevsî' ve sivil me'mûrîn ile silâhsız ahâlî ve kadın ve çocukların ifnâ-yı hayâtını

mü'eddî tecâvüzât-ı hun-hârâneyi ne vakte kadar devâm etdireceği milletimizi cidden düşündürmekdedir. Hükûmetimizden hukûk-ı milliyye, vataniyyeyi kurtaracak vâzıh bir hatt-ı hareketin ta'yîni ve fi'len ibrâzını kat'iyen taleb ederiz. İzmir ve İstanbul'da Düvel-i Mu'telife mümessil-i siyâsiyyelerine sûret-i mahsûsada çekdiğimiz telgrafla cinâyât-ı vâkı'a karşusunda mensûb oldukları devletlerin adâletini temennî ve derhâl müdâhalesi taleb edilmişdir. Nâ-merd düşmanın vilâyetimizin her noktasını hemân tahliye etmedikce silâhımızı elimizden bırakmayacağımızı ve müdâfa'-i nefs emrinde tevellüd edecek netâyic-i fecî'adan kat'iyen mes'ûl kalmayacağımızı arzeyleriz.

Memleket Nâmına Belediye Re'îsi Vekîli
Ali

Müderriszâde
Mehmed

Ahâlîden Ulemâdan
Mehmed Nuri

Musazâde
Rıza

Akhisar ve Havalisi Redd-i İşgâl Kıt'a-i Fa'âliyyesi Re'îsi
Edhem

Müderris
Süleyman

Hâfız Osman oğlu **Hasan**

Ulemâdan
Hâfız Mehmed Said

BOA. DH. KMS. 52-2/49

10

YUNANLILARIN NAZİLLİ İLE AYDIN'IN İŞGALİ VE TAHLİYESİ ESNASINDA MÜSLÜMANLARA VAHŞİYANE ZULÜM UYGULADIKLARI

Yunan işgal kuvvetlerinin, Nazilli'nin işgali süresince ve tahliyesi esnasında Müslümanlara karşı uyguladıkları zulümlerin daha vahşisini Aydın'ın tahliyesi sırasında yaptıkları, Nazilli tahliye edilirken iki yüz kırk civarında Müslümanı şehit ettikleri, Aydın'ın tahliyesinde ise İslâm mahallelerini tamamen yakarak binlerce Müslümanı katlettikleri, milyonlarca liralık malın yok edilmesine sebep oldukları, yanlarında

götürdükleri mutasarrıf, hâkim ve diğer üst makam memurlarından bir daha haber alınamadığı.

1 Temmuz 1919

Telgrafnâme
Mahreci: Nazilli
Numara: 9 ***Müsta'cel***

Nazilli Kâ'im-i makâmı Hasan Bey'in
1 Temmuz sene [1]335 târîhli telgrafnâmesi

Nazilli'nin müddet-i işgâliyle tahliyesi esnâsında Yunan kuvve-i işgâliyyesinin icrâ etmiş olduğu mezâlim-i vahşiyyâneye bu kerre de Aydın'ın cebren tahliyesi esnâsında tüyler ürperten fecâyi'-i müdhişe ilâve etmişdir. Nazilli'nin tahliyesinde berâber götürdüğü kırk mevkûf ile berâber Atça ve Sultanhisar nâhiyelerinde iki yüze karîb Müslümanı bilâ-sebeb şehîd etmişdir. Aydın'ın tahliyesi esnâsında ise İslâm mahallelerini ateşe vererek binlerce ma'sûmûnun katline ve milyonlarca emvâlin zâyi'ine sebebiyet vermişdir. Mutasarrıf ve hâkim ve diğer rü'esâ-yı me'mûrîni berâberinde götürmüşdür. Hayât ve memâtları mechûldür. İşbu fecâyi' tafsîlâtı posta ile arzedilecekdir.

Nazilli Kâ'im-i makâmı
Hasan

BOA. DH. KMS. 52-2/83

11

YUNANLILARIN AYDIN'DA TÜRKLERE KARŞI KATLİÂM BAŞLATTIKLARI

Yunan askerlerinin Aziziye istasyonunda trenden indirdikleri yüz otuz Türk'ü, kadınlara kocalarının gözü önünde tecavüz ettikten sonra toplu şekilde katlettikleri, işgal ettikleri köyleri ateşe verip ele geçirdikleri Müslümanları kadın, çocuk ayırmadan yakarak öldürdükden sonra

kuyulara attıkları, evlere girerek kadınlara zorla tecavüz edip koca ve çocuklarını katlettikleri, Müslümanların oturduğu semtlerin sularını kesdikleri, yangın çıkarmak için belli noktalara gaz tenekeleri koydukları, gayr-ı Müslim halka, Müslümanlardan ayırmak maksadıyla, fes yerine zorla şapka giydirdikleri ve evleriyle işyerlerine işaret koydukları, Kuva-yı Milliye ile yaptıkları savaşı katliâma dönüştürmek için önce Müslüman mahallelerini yakıp yangından kaçmak isteyenleri minare gibi yüksek yerlere yerleştirdikleri top ve mitralyözlerle öldürdükleri, üç gün süren bu katliâma İngiliz, Fransız ve İtalyan temsilcilerinin de şahit oldukları, yenilerek geri çekilen Yunanlıların takviye kuvvet alıp tekrar Aydın üzerine yürüyerek yol üzerinde bulunan İslâm köy ve kasabalarını yaktıkları, kaçamayan çocuk, kadın ve yaşlıları öldürdükleri, kaçabilenlerin ise İtalyan işgali altındaki bölgeler ile dağlara ve ovalara iltica ettikleri, yapılan katliâma yerli Rumların da katıldığı, Yunan işgalinin bir an önce durdurulup mülteci durumundaki yüz bin kadar Türkün kurtarılması gerektiği.

5 Temmuz 1919

___Çine___

Fî 5/7/[13]35

Mukarrerât-ı düveliyyeye muhâlif olarak Aydın livâsını işgâl eden Yunanîler bi'l-hâssa Aydın'daki İngiliz mümessilleri Mülâzım Mösyö Vitali ve Mülâzım Mösyö Gara'nın Aydın'dan müfârekatından sonra tatbîkine ibtidâr etdikleri imhâ politikasını âlem-i insâniyyetin enzâr-ı şefkatine arzediyoruz.

Trenden Azîziye istasyonunda indirilen erkek ve kadın yüz otuz yolcu Türk, bir dere içine götürülerek kocalarının karşısında kadınlara fi'l-i şenî' icrâsından sonra kaçabilen birkaç kişiden mâ'adâsının sûret-i gaddârânede itlâf edilmeleri, işgâl mıntıkasındaki köylere ateş vererek kadın, çocuk, erkek ellerine geçeni itlâf ve ihrâk etmeleri ve kuyulara atmaları, Yunanîlerin Nazilli'den ve daha diğer nâhiye merkezlerinden esnâ-yı tahliyede aldıkları mu'teberân-ı ahâlîyi ve esnâ-yı râhda tesâdüf etdikleri kadın, erkek, ihtiyar, çocuk, bî-çâregânı itlâf etmeleri, karyelere yangın vermeleri, nefs-i Aydın'da bir çok erkek ve kadınları birer vesîle ile gûyâ tevkîfhâneye götürülürken mahv ve itlâf edilmeleri, cebren hânelere girüp genç kadınlara fi'l-i şenî' yapdıkdan sonra çocuklarını ve kocalarını itlâf etmeleri, me'mûrîn-i devleti ve hattâ rü'esâ-yı me'mûrîn-i hükûmeti bilâ-sebeb mahv ve gaybetmeleri, Aydın beldesinde gayr-i Müslim ahâlînin başlarından cebren feslerinin çıkartılarak şapka iksâ etdirilmesi ve İslâm mahallelerinin muhtelif noktalarına yangın

için gaz tenekeleri vaz‘ ve İslâm mahallelerine gelen suların kesilmesi ve beldenin gayr-i Müslim hâne ve dükkânlarına bir alâmet vaz‘etdirmeleri Aydın beldesinde İslâmlara yapılacak bir katli‘âm hazırlığı idi. İşbu hazırlıkdan sonra esâsen bu mezâlime karşu müdâfa‘a-i hayât ve memleket için teşekkül eden millî kuvvetin Menderes köprüsündeki karagoluna bilâ-lüzûm ve sebeb Yunanîler fî 28/6/[13]35'de ta‘arruz ederler. Bu ta‘arruz netîcesinde başlayan muhârebeyi Yunanîler ric‘at ederek bi'l-iltizâm Aydın beldesine naklederler ve minâreleri vesâ’ir muhkem binâları makineli tüfenklerle tutarak ve hattâ belde dâhilinde top isti‘mâl ederek ve diğer tarafdan İslâm mahallelerine ateş vererek muhârebeyi tasmîm etdikleri katli‘âm şekline ifrâğ ederler. Şöyle ki, yangından canını kurtarmak içün kendilerini dışarıya atan Müslim kadın, erkek ve çocuklara minâre vesâ’ir yüksek binâlara yerleşdirdiği makineli tüfenklerle ateş tevcîh ederek bu bî-çâregânı itlâf ederler. Makineli tüfenk ateşinden havfedüp çıkamayanlar yangından yandılar. Henüz yanmayan İslâm hânelerine tevcîh etdikleri top ve makineli tüfenk ateşiyle bu binâları delik deşik ve bir hayli bî-çâregânı itlâf etdiler. Üç gün devâm eden bu muhârebeli katli‘âmda Yunan zulmüne karşu Cenâb-ı Hakk'ın bir merhameti eseri olacak vesâ’it-i harbiyyesi pek noksan olan ve belde ahâlî-i İslâmiyyesini katli‘âmdan kurtarmağa çalışan kuvve-i milliyyemize karşu Yunanîler mağlûb olmuş ve firâr etmişler ve bunun netîcesi belde dâhilinde kalabilen ahâlî-i İslâmiyye mahv ve telef-i umûmîden kurtulmuşlardır. Yunanîlerin ve bunlara iltihâk eden yerli Rum erkeklerinin irtikâb etdikleri bu mu‘âmele-i vahşiyyâneye mukâbil kiliselerde vesâ’ir mıntıkalarda tahaffuz eden cânîler dâhil olduğu hâlde ahâlîye karşu Türklerin gösterdiği eser-i şefkat ve himâyenin şâhidi olan İngiliz, Fransız, İtalyan tebe‘a ve resmî adamlarından ve hattâ yerli Rumlardan su’âl buyurulmasını istirhâm eyleriz. Fakat Aydın'dan firâr eden Yunanîler İzmir'den aldıkları kuvâ-yı imdâdiyye-i askeriyye ile yeniden muhtelif noktalardan ta‘arruz etmiş ve mu‘âmele-i vahşiyyânelerini evvelkinden daha büyük bir şiddetle tatbîke başlamışdır.

Bakıye kalan nâhiye ve kurâ İslâm hânelerini ihrâk bi’n-nâr ve kaçup kurtulamayan ihtiyar, genç, kadın, çocuk, acezeyi itlâf ederek Aydın üzerine yürümüşdür. Aydın ve nevâhîsi ahâlî-i İslâmiyyesinin kurtulabilenleri dağlara ve ovaların hücrâ[ücra] yerlerine ve bir kısmı İtalya işgâl-i askerîsi altındaki Menderes'in cenûb kısmına cân atmışdır. Livânın yüzde doksan beşi Türkdür. Böyle bir ekseriyetin imhâsı içün Yunanîlerin tatbîk etdiği mezâlim-i vahşiyyâneye âlem-i beşeriyyetin rızâsı olur mu? Aydın livâsı ahâlî-i İslâmiyyesinin yüzlerce seneden beri gayr-i Müslim ahâliye şefkat-i insâniyyet ibrâz etmekden ve onları sâhib-i servet ve mes‘ûd kılmakdan ve bi'l-hâssa Rum ahâlîsine karşu ibrâz etdiği âsâr-ı himâye ve şefkat ile onları tes‘îd ve nüfûslarını teksîr etmekden başka ne kabahati vardır? Bu hakâyık meydânda iken âlem-i beşeriyyet ve mensûb oldukları millet-i mu‘azzama-i medeniyyenin bu mezâlime râzı olamayacaklarına kanâ‘atimiz ber-devâmdır. Dağlara

ve hücrâ ovalara civâr mıntıkalara aç ve çıplak bir hâlde cânlarını atan yüz bin râddesindeki nüfûsun hayâtını kurtarmak üzre Yunan işgâl-i askerîsinin Aydın livâsından sür‘at-i ref‘ini insâniyet ve beşeriyet nâmına istirhâm ederiz.

Fî 5 Temmuz sene [1]335

Aydın mu‘teberân ve belediye
re’islerinin
mühür ve imzaları

Bâlâda imzâ ve mühürleri muharrer kesânın Aydın mu‘teberân ve hey’et-i ihtiyâriyyesinin imzâları olduğu ve umûm Aydın ahâlîsini temsîl etdikleri tasdîk olunur.

Fî Minh

Mühür

BOA. HR. SYS. 2611/1, 163

12

NAZİLLİ’Yİ İŞGAL EDEN YUNANLILARIN MÜSLÜMANLARI KATLEDİP MALLARINI YAĞMALADIKLARI, TAHLİYEDEN SONRA KUVA-YI MİLLİYE’NİN DURUMA HÂKİM OLDUĞU

Avrupa Konferansı’na güvenen halktan hiç bir direniş görmeden Nazilli’yi işgal eden Yunan kuvvetlerinin dinî ve millî değerleri rencide edecek davranışlarda bulundukları, jandarmalara görevden el çektirdikleri ve bekçi teşkilatını dağıttıkları, Müslümanların evlerine zorla girip kadınlara tecavüz ve değerli eşyaları gasbettikleri, halkdan Yunan askerlerini şikayet edenlerin tutuklandıkları ve daha sonra öldürüldükleri, evinde silah çıktığı bahanesiyle ve hiçbir tahkikat yapılmadan birçok Müslümanın hapsedildiği gibi bazılarının da kurşuna dizildiği, Nazilli’yi boşaltan Yunan işgal kuvvetlerinin Rum ailelerinden bir kısmı ile kırk tutukluyu yanlarında götürdükleri ve yollardan topladıkları yüz kadar Müslümanı öldürdükleri, geri çekilme esnasında telgraf tellerini kesip direkleri yıkarak haberleşmeyi engelledikleri, mahallî hükûmete haber

vermeden geri çekilmeleri yüzünden Nazilli'ye Yörük Ali ve Sökeli çetesinin hâkim olduğu, bu hadise esnasında İslâm ahalinin Hırıstiyanları koruduğu, Nazilli'ye giren Kuva-yı Milliye'nin sıkıyönetim ilan ederek çetecilerden bazılarını yakaladığı ve yağma edilen eşyaların sahiplerine iade edildiği, zarara uğrayan ve ihtiyaç sahibi olan Rumlara belediyece yardım sağlandığı.

5 Temmuz 1919

Telgrafnâme
Mahreci: Nazilli
Numara: 29
Târîh: Fî 5 Temmuz sene [1]335

Nazilli Kâ'im-i makâmının fî 5 Temmuz sene [1]335 târîhlü telgrafnâmesi.

Dâhiliye Nezâretine

Yunan kuvve-i işgâliyyesinin ric'ati hakkında rapordur. 3 Haziran sene [13]35 Salı sâ'at yedide Nazilli'ye bilâ-hâdise giren kuvve-i işgâliyyeye karşu ekseriyetden ve yakından(?) emîn olan ve Avrupa Konferansı'nın hüsn-i niyyetine istinâd eden ahâlîden hiç bir müdâfa'a gösterilmediği hâlde hissiyyât-ı İslâmiyye ve milliyyeyi rencîde edecek sûretde ber-vech-i âtî tezâhürât-ı ef'âl ve harekâtda bulunmuşdur. 1- İlk günlerde Yunan askeri ve yerli Rumlar her dakîka sarhoş olarak İslâm mahallelerinde ve Ramazan münâsebetiyle İslâmların çok bulundukları yerlerde "İstanbul'a gideceğiz pâdişâhı keseceğiz" me'âlinde şarkılar söyleyerek hissiyyât-ı milliyye ve İslâmiyyeyi rencîde etdiler. 2- Hükûmetin jandarması icrâ-yı vazîfeden külliyen men'edilmişdir. Bu hâl jandarma kuvvetinin inhilâlini mûcib ve mevcûd kadronun üçde ikisinin firârına bâdî olmuşdur. Bundan başka evvelce mevcûd olan ve memleketin âsâyiş ve sükûneti te'mînde hidmet-i mühimmesi görülen bekçi teşkîlâtını kâmilen dağıtmışdır. 3- İdârî ve millî zâbitanın murâkabesinden mahrûm kalan İslâm mahallelerinde dolaşan Yunan askeri rast geldikleri hânelere girüp kadınlara ta'arruz etmeğe başlamışlardır. Bunu müsbit ve mü'eyyid umûmî arzuhâller Nazilli Jandarma Dâ'iresi'nde mahfûzdur. Bundan başka şehrin kenarlarında tesâdüf etdikleri İslâm kadınları Yunan neferleri alet-i tenâsüliyyelerini göstermek sûretiyle tecâvüz

etmişlerdir ve hattâ bu hâlden müte'essir olan Er Ali Hasan neferlerden birisini yakalayup Yunan kumandanına götürüp şikâyet etdiği hâlde kendüsü tevkîf edilmiş ve serbest bırakılmış bi'l-âhire merkûm esnâ-yı ric‘atde yolda kurşuna dizilmişdir. 4- Esliha derci içün salâhiyeti olmadığı hâlde ba‘zı İslâm hânelerine hükûmet-i mahalliyyenin aslâ haberi olmadan girüp taharriyât icrâ etmişdir. Ez-cümle mütekâ‘id Binbaşı Kenan Bey'in ve Hacı Caferzâde Hâfız Mehmed Efendi'nin ve diğerlerinin hânelerine girüp, buldukları âsâr-ı atîkadan ba‘zı esliha-i müzeyyene dolayısıyla hâne sâhiblerini tevkîf etmişler ki bunların bi'l-âhire kâffesi avdet esnâsında yolda kurşuna dizilmiş, yalnız Kenan Bey ölmemişdir. 5- Yerli Rumların âdî tabakasından ba‘zılarının ihbârâtı üzerine bilâ-tahkîk bir çok eşhâs tevkîf ve en ağır ve fenâ şerâ'it içinde habs ve dürlü dürlü işkencelerle tadrîb edilmiş ve kabâhatleri olmadığından yapılan teşebbüsât-ı mükerrere üzerine tahliyelerine mecbûr kalmışlardır. Bunlardan ba‘zılarının esâmîsi ber-vech-i âtîdir: Nazilli tüccârânından Hacı İbrahim Efendi, Terzi Mustafa Efendi, Muhâcir Seyfeddin Efendi, Komiser Mu‘âvini Raşid Efendi mahdûmu Nazmi. Ve bunlar haftalarca ağır sûretde hasta olarak yatakdan kalkamamışlardır. Raporları istenildiği vakit irâ'e olunacakdır. Bu miyânda bir çok jandarmalar bilâ-lüzûm tevkîf ve habs, darbedilerek bu sûretle kuvve-i hükûmet mu‘attal bırakılmışdır. Köylülerden pazara gelenler taharrî olunarak üzerlerinde dişli bağ bıçakları bulunanlar bile tevkîf ve darbolundukdan sonra ba‘zıları tahliye edilmişlerdir. Kuvve-i işgâliyyenin, tahliye esnâsında ve yoldaki harekâtı esnâsında kuvve-i işgâliyye, hükûmet-i mahalliyyeyi haberdâr etmeksizin 19/20 Haziran sene [13]35 Cum‘a gecesi sâ‘at 1/15 geçe şehri terketmiş ve Rum â'ilelerinden bir kısmını ve kırk kadar mevkûfu berâber götürmüşdür. 2- Yolda kasaba kenârında rast geldikleri ba‘zı köylülerle Atca'dan ve Sultanhisarı'ndan on kişiyi tevkîf ve bunları diğer kırk mevkûf ile berâber kurşuna dizmişler ve süngülemişlerdir. Bunlardan Kenan Bey ve Hacı Hamdi, ağırca mecrûh olarak Keçeci Hacı Ahmed Mehmed dahî firâren kurtulmuşlar ise de diğerleri maktûl düşmüşlerdir. Maktûlînden hüviyetleri tahakkuk edilebilenler şunlardır: Tüccârdan Karacasulu Hâfızzâde Mehmed Efendi, Dellâllar karyesinden Hacı Hasan, Nazilli'den Er oğlu Hacı Hüseyin, Arslanlı'dan Bekir oğlu Ali, Dallıca'dan Hasan Hüseyin oğlu Veli, Mestavra'dan Karahacı Mehmed, Bereketli'den Hacılar'ın Mehmed, Nazilli'den Çanga oğlu İbrahim ve hidmetcisi Mehmed, Bekirlice karyesinden İsmail, Nazilli Tahsîl Me'mûru Ali Rıza Efendi, tüccârdan Hacı Mahmud Efendi. Sultanhisar'dan sekiz kişi maktûl olup henüz künyeleri, hüviyetleri ve Hacılar karyesinden dahi dört şahıs maktûl olup künyeleri anlaşılamamışdır. Köşk nâhiyesinde ise rast geldiklerini katletmişlerdir ki bunlarla mikdârı yüze bâliğdir. 3- Esnâ-yı avdetde telgraf tellerini ve direklerini müte‘addid noktalardan kat‘ ve tahrîb ederek bu sûretle muhâberenin kuvvet-i cereyânı imkânı[nı] def‘etmişlerdir. Tahliyeden sonra Nazilli'de tahaddüs eden vakâyi‘ esbâbı: İşgâlden mukaddem afv-ı umûmî üzerine kâmilen istîmân etmiş olan çetelerden ba‘zıları işgâli

müte‘âkib civâr kurâda geşt ü güzâr etmişlerdir. Bu cihet Kuvve-i İşgâl Kumandanlığı'na ma‘lûm ve kasaba dâhili, bâlâda serdedilen esbâb dolayısıyla kuvve-i inzibâtiyyeden mahrûm iken kuvve-i işgâliyye hükûmet-i mahalliyyeyi haberdâr etmeden şehri geceleyin terketmişlerdir. Bunun üzerine hükûmet teşkîlât-ı inzibâtiyye ile meşgûl iken 20 Haziran sene [13]35 gecesi sâ‘at bir buçukda Yörük Ali ve Sökeli çetesi şehre dâhil olarak hükûmet konağını muhâsara ve zâten muhtel olan jandarma kuvveti ve kumandanları esîr ve ta‘tîl ederek vaz‘iyete hâkim olmuşlardır. Hükûmetin ve eşrâf-ı ahâlînin mezkûr çeteye karşu son bir tebeddül olarak icrâ etdiği mevâ‘iz ve nesâyih hâ’iz-i te’sîr olmamışdır. İslâm ahâlînin Hıristiyanları himâyesi: Vukû‘ât esnâsında İslâm eşrâf ve ahâlîsi birçok Rumları ber-takrîb tehlikeden tahlîs ile hânelerinde saklamışdır. Bu cihet bütün Rumların taht-ı i‘tirâfındadır ve hattâ bu me’âlde müşterek ve umûmî raporları vardır. Şâyân-ı dikkatdir ki bu hâ’inlerin miyânında Yunanlılar tarafından yolda kurşuna dizildiği hâlde kurtulan binbaşı mütekâ‘idi Kenan Bey â’ilesi de dâhildir ve yirmi yedi â’ileyi himâye etmişdir. Vukû‘ât müte‘âkib yapılan tedâbir-i idâriyye ve askeriyye: Eşkıyâları 20/21 Haziran sene [13]35 gecesi sâ‘at dörtde şehri terk etmişler. İşbu vukû‘ât haber alan Kuvâ-yı Milliyye ancak sâ‘at yedide şehre dâhil olabilmişlerdir ve dâhil-i şedîd bir idâre-i örfiyye i‘lân edilerek yağma edilen emvâlde cem‘ine mübâderet ve tahkîkât icrâsına mübâşeret edilerek o gün yağma-gerlerden bir kısmı tevkîf edilmişdir. 12(?) Tahkîkât devâm etmekdedir. Emvâl-i magsûbenin takrîben yüzde altmış beşi istirdâd olunmuş ve ecnebîye i‘âde edilmişdir. Zarâr-dîde ve muhtâc kalan Rumlar belediyece ve i‘âne sûretiyle i‘âşe olunmakdadır.

Fî 3 Temmuz sene [1]335

Kâ’im-i makâm
Bâki

BOA. DH. KMS. 52-3/10

13

AYDIN’I İŞGAL EDEN YUNANLILARIN MÜSLÜMAN MAHALLELERİNİ TOP VE MİTRALYÖZLERLE ATEŞE VERİP KATLİÂM YAPTIKLARI

Aydın'ın işgalinden beri Yunanlıların, doğrudan veya oluşturdukları yerli Rum çeteleriyle masum Müslümanları, çocuklar da dahil olmak üzere, gizli-aşikâr katledip kadınlara tecavüz ettikleri, Menderes'e de saldırıp minarelere ve hakim bînalara koydukları toplarla şehri yaktıkları, yangından kurtulmak için dışarı çıkmak isteyen kadın ve çocukları mitralyöz ateşiyle öldürdükleri, korkudan evlerinden çıkamayanların ise yanarak öldükleri, Aydın'ın millî kuvvet tarafından kurtarılması sırasında Rum ahalinin, hatta Yunanlıların cinayetlerine katılanların dahi, can ve mallarının emniyete alındığı, fakat Kuva-yı Milliye efradının memleketlerine dönmesi ile Yunanlıların daha kuvvetli bir biçimde Aydın'ı işgal edip vahşetlerini bıraktıkları yerden devam ettirdikleri, mezâlimden kaçabilen Müslümanların Çine ve Denizli istikametine geçtikleri, geri kalanların ise topluca katledildikleri, mutasarrıf dahil livanın ileri gelen memurlarının tutuklandığı ve hayatta olup olmadıklarının bilinmediği, Aydın-Nazilli arasına asker sevkeden Yunanlıların burada da mezâlim yaptıkları, muhacir ve mülteci durumuna düşmüş Müslümanların yiyecek ve çadır ihtiyaçlarının acilen temin edilip Yunan işgalinin kaldırılmasının sağlanması gerektiği.

9 Temmuz 1919

Telgrafnâme
Mahreci: Çine
Numara: 64
Târîh: 9/7/[13]35

Gâyet aceledir
Bir dakîka te'hîri gayr-ı câizdir.

Aydın Muhâsebecisi Nurullah Bey'in Çine'den çekdiği telgrafnâme

Dâhiliye Nezaretine

Aydın'ın târîh-i bidâyet-i işgâlinden beru Yunanlılar tarafından gerek doğrudan doğruya gerek tertîb etdiği yerli Rum çeteleriyle bir çok bî-günâh Müslümanların, ma'sûmların ve hattâ çocukların gizli ve âşikâr itlâf ve gaybûbet ve cebren fi'l-i şenî' icrâ edilmesi, İslâmların katli'âm edilmesi ve mahallelerinin yangına verilmesi istihzâratı gibi irtikâb etdiği mezâlim ve cinâyet, âlem-i medeniyyetin nazarında alacağı bir şekl-i vahşetdir. 28/6/[13]35'de Yunan kuvvetinin Aydın'ın dokuz kilometre cenûbundaki Menderes'in ve köprüsüne ta'arruz etmesi üzerine hâl-i müdâfa'ada burada bulunan ve müte'akiben etrâfdan gelenlere kuvvet olan Kuvve-i Milliyye ile başlayan, üç gün devâm eden muhârebe esnâsında Yunanlıların sahrâdan

ric‘at ederek şehrin minâreleri vesâ’ir hâkim binâlarını tutarak top isti‘mâl etmesi yüzünden zuhûr eden yangın ve bilâ-lüzûm İslâm mahallâtına geruden ateş vererek şehrin nısfından ziyâdesiyle mahvetmiş ve bu miyânda yangından kurtarılmak üzre taşraya çıkmak isteyen İslâm kadın ve çocuklarının bilâ-lüzûm mitralyöz ateşleriyle itlâf ve bu korkudan hânesinden çıkmayanların yangında yanması ve bî-günâh İslâm erkek ve kadınlarının ve çocuklarının bilâ-sebeb mahvedilmesi ve gerilerde de aynı vahşetlerin irtikâb edilmesi el-yevm livâyı bir harâbe ve mütekallibeye çevirmişlerdir. Aydın'ın millî kuvveti tarafından tahlîsinde Rum ahâlînin, hattâ bunlar arasında bulunan Yunanlıların cinâyât ve şenâ‘âtına iştirâk edenler ile [edenlerin bile] hayâtı, livâya yetişen Fırka Elli Yedi Kumandanı tarafından taht-ı te’mîne alınmış(?) ve i‘âşe ve iskânlarına gayret edilerek muhâfaza-i hayâtları taht-ı te’mîne alınmış idi. Kuvve-i Milliye efrâdının tekrâr memleketlerine avdet etmesi ve kuvve-i askeriyyenin kâfî olamaması yüzünden Yunanlıların cem‘etdiği fâ’ik kuvvetlerle Aydın tekrâr Yunanlıların yed-i zâlimânesine geçmiş; kalan İslâm mahallelerine ve köylerine el-yevm yangınlar vererek mahvetmekde bulunmuşdur. Kable'l-muhârebe İslâm ahâlînin şehirden çıkmasına müsâ‘ade etmemiş olmasından, şehrin istirdâdını müte‘âkib Yunanlıların tekrâr gelmesi ihtimâline mebnî ahâlî-i İslâmiyye Çine ve Denizli istikâmetine geçmeğe başlamış ve Yunanlıların tekrar gelmesi üzerine şehirde pek cüz’î bir kimse kalmış ve kalanların itlâfı tabî‘î bulunmuşdur. Mutasarrıf Abdurrahman Bey dâhil olduğu hâlde rü’esâ-yı me’mûrînden cezâ re’îsi, müdde‘î-i umûmî ve mu‘teberân-ı ahâlîden dahi bir çok kimseler, evvelce Yunanlılar tarafından gâ’ib edilmiş olduğundan bi'l-umûm me’mûrîn-i hükûmet dahi perîşân bir hâlde bunlar da Aydın'ı terk ve Çine'ye gelmeye mecbûr kalmışdır. El-yevm Aydın'da hükûmeti temsîl edecek kimse yokdur, ahâlî kalmamışdır. Yunanlılar Nazilli ile Aydın arasında dahi aynı zamanda kuvvet çıkardıklarından bu civârda da mezâlim cârîdir. Bütün ovada ve dağlardaki evlerde ahâlî-i İslâmiyyeye aynı şenâ‘atler ve katli‘âmlar yapılmışdır. Kurtulabilenler [d]e dağlara ve Menderes'in cenûbuna çekilmişdir. Etrâfa cân atan bu halk hâlâ sefîlânedir. Ve bu ahâlînin Yunan işgâli bulundukca yerlerine i‘âdesi ve hayâtlarının te’mîni imkânı yokdur. Me’kûlâta ve mu‘âvenete ve mu‘âlecâta ve çadırlara ihtiyâc-ı şedîd vardır. Mahallinden te’mîni imkânı yokdur. Bu mu‘âvenetin tesrî‘-i infâzı ve ahâlînin bir an evvel memleketlerine i‘âdesi livâdan Yunan işgâlinin insâniyet nâmına ref‘i esbâbının istikmâlini ehemmiyetle istirhâm Aydın'dan Çine'ye kadar yayan gelmekden mütevellid yorgunluk ve şenâ‘at ve vahşet-i meşhûreden mütehassıl heyecân-ı kalb zâ’il oldukca ve burada kalabildiğim müddetce tezâhür edecek mezâlim pey-der-pey arzedilecekdir.

Çine'de Mukîm Muhâsebeci
Nurullah

BOA. DH. KMS. 52-3/25

14

AKHİSAR'DA YUNAN MÜFREZESİNİN HALİT PAŞA VE ARKADAŞLARINI VAHŞİCE KATLETTİKLERİ

Akhisar'da çiftlikte bulunan Halit Paşa ve beş arkadaşının Yunan askerleri ve yerli Rumlar tarafından vücutları ikiye ayrılıp, kulak ve burunları kesilmek, gözleri oyulmak suretiyle katledildikleri, çiftliğin yağmalanıp yakıldığı, ayrıca Gediz çayı civarındaki köylerden onbeş kadının da Yunanlılar tarafından öldürülerek nehre atıldığı.

9 Temmuz 1919

Telgrafnâme
Mahreci: Akhisar
Numara: 407
Târîh: 9/7/[13]35

Akhisar Kâ'im-i makâmlığı'nın telgrafnâmesi

Şehr-i hâlin yedinci gecesi çiftlikde bulunmakda olan Halid Paşa ve diğer beş refîkleri, Yunan müfrezesi civâr Rum karyelerinden aldığı mühim bir kuvvetle ve sûret-i fecî'ada katledilmişler. Ez-ân cümle Halid Paşa'nın gövdesinden kat'olunarak ikiye bölünmek ve gözleri oyulmak ve parmakları kesilmek, vücûdunun muhtelif mahallinde otuz yedi aded bıçak ve süngü yarası bulunmuş ve diğer refîklerinin gözleri oyulmak ve kulak ve burunları kesilmek gibi bir sûret-i fecî'ada katledilerek çiftlikde bulunan emvâl ve eşyâ ve âlât ve edevâtı yağma ve bi'l-âhire çiftlik dahi ihrâk edildiği, sûret-i fecî'a[da] katlolunan Halid Paşa ve rüfekâsının cesedleri akrabâları tarafından merkez-i kazâya götürülüp burada defnedildiği ve bu vak'a üzerine işlerine gitmekde bulunan Gedis çayı civârındaki karyelerden on beş kadın dahi katledilerek çaya ilkâ etdikleri ayrıca müstahberâtımızdan olduğu berây-ı ma'lûmât ma'rûzdur.

Fî 9 minh.

Akhisar Kâ'im-i makâm
Vekîli Nâmına

Mehmed

BOA. DH. KMS. 52-3/24

15

AYDIN VE NAZİLLİ'Yİ İŞGAL EDEN YUNANLILARIN İKİ BİNİ AŞKIN MÜSLÜMANI VE ÜÇ DÖRT YÜZ KADAR HIRISTİYANI ÖLDÜRDÜKLERİ

Aydın'ı işgal eden Yunanlıların, öncelikle ahalinin ileri gelenlerini tutukladıkları, evlere saldırıp kadınların namuslarını kirlettikleri, Müslüman ahaliye Venizelos'un resmi altında geçiş yaptırdıkları, müezzinlere hakaret ettikleri, yerli Rumların yardımıyla Müslüman gençleri tutukladıkları, eşkiyaları hapisten çıkardıkları, halkın millî ve dinî duygularını incittikleri, Nazilli'yi terkederken isimleri bilinen bir çok kişiyi beraberlerinde götürüp yolda öldürdükleri, güzergâhlarındaki Müslüman köylerini yakıp ahalisini katlederek mallarını yağmaladıkları, telgraf hatlarını kestikleri, Germencik'te bazı Müslümanları sorgulayacakları bahanesiyle trene bindirip hareket sırasında boğazlayarak trenden attıkları, Nesebiye, Karapınar, Eriklili, Menderes civarında Kadıevi, Umurlu, Yeniköy köylerini yakıp, ahalisini katlederek eşyalarını yağmaladıkları, Kuva-yı Milliye ile yaptıkları savaş sırasında kadın ve çocukları mitralyöz ateşiyle öldürdükleri, Aydın'ın bu işgali sırasında iki bini aşkın Müslümanın ve üç-dört yüz kadar Hıristiyanın katledildiği.

12 Temmuz 1919

Telgrafnâme
Mahreci: Denizli
Numara: 159
Târîh: 12/7/[13]35

Denizli Mutasarrıflığı'nın fî 12 Temmuz sene [1]335 târîhlü telgrafnâmesi

Aydın Meb'ûs-ı Sâbıkı İlhami Bey'den alınan raporun hulâsası ber-vech-i âtî arzolunur. Mayısın yirmi yedinci günü Yunan kuvâ-yı işgâliyyesi Aydın'ı bilâ-muhâlefet işgâl etmişdir. Dört gün sonra Yunanlılara kalben aleyhdâr olmak töhmetiyle mu'allim Ahmed Emin ve ertesi günü eşrâfdan Kâmil efendilerle

Aydın'dan da Da‘vâ Vekîli Reşid ve birâderi Asım, eşrâfdan Şefik Sâfi ve Ödemiş da‘va vekillerinden Refik Şevket beyler dahi Balatcık istasyonun[d]a tevkîf edilmişlerdir. İşgâl[in] onuncu günü gecesi eşrâfzâdelerden altı zât sokakda bilâ sebeb bir Yunan zâbiti tarafından ölüm derecesinde darb ve ayn-ı gece ve ferdâsı günü dört Müslüman hânesine, Yunan neferâtı tarafından ta‘arruz ve muhadderât-ı İslâmiyyeye tasallut edilmiş ve bu nâmus-şikenâne ta‘arruzât tevâlî eylediği gibi yerli Hıristiyanların tahkîrâtı günden güne tezâyüd eylemişdir. Haziranın ikinci günü Nazilli işgâl ve Müslümanlar da Venizelos'un resmi altında merâsimâne(?) imrâr edilmişdir. Nazilli'de on yedi günlük işgâl müddetinde müte‘addid İslâm hâneleri ve kadınları mâddeten dûçâr-ı tecâvüz olduğu gibi mü’ezzinleri ezan okurlar iken tahkîr, eşkıyâlar mahbesden ıtlâk, yerli Rumlar delâletiyle gençler tevkîf ve darb, hissiyât-ı kavmiyye ve milliyyeye tecâvüz edilmişdir. Haziranın on dokuzuncu günü nısfu'l-leylden bir sâ‘at sonra Yunan kuvve-i işgâliyyesi Nazilli'yi terk, esâmîsi mazbût bir çok zevâtın kolları bağlı olduğu hâlde berâberlerinde sevk ve telgraf hutûtunu kat‘eylemişdir. Yolda yüz zâtı şehîd etdikleri gibi güzergâhlarındaki kurâ-yı İslâmiyye ahâlîsinden tesâdüf etdiklerini itlâf, mâllarını yağma eylemişlerdir. Haziranın yirmi birinden otuzuna kadar Aydın'da cereyân eden ahvâlin bir kısmı ber-vech-i âtîdir: Germencik nâhiyesi müdîr[i] darb ve habs ve Germencik ahâlîsinden elli kadar alenen katledilmiş. Germencik'den trene binen yirmi yedi ve isticvâb edecekleri bahânesiyle cebren trene irkâb edilen otuz dört Müslüman esnâ-yı hareketde boğazlanarak cesedleri yollara atılmışdır. Balatcık karyesi ahâlî-i Hıristiyâniyyesinin tecâvüzât-ı müsellahalarına müsellahan mukâvemet etdikleri bahânesiyle Neşetiye karyesi Yunan kuvveti tarafından kâmilen ihrâk ve ahâlîsi katledilmiş ve bunlardan birazı dağlara kaçup kurtulmuşdur. Karapınar ve Eriklili karyeleri de ayn-ı sûretle ihrâk ve ahâlîsi katledilmişdir. Nefs-i Aydın'da ba‘zı Müslüman gençleri Yunan askerleri tarafından, sokak ortasında alenen tahliyesi hâlinde kâmilen ihrâk ve Müslümanlar katli‘âm edileceği işâ‘a olunmuş, Rumlarla berâber Ermeni ve Musevî ahâlîye de cebren fesleri çıkartdırılarak şapka giydirdikleri ve bu emre ri‘âyet etmeyenlerin âtiye-i hayâtlarından dolayı hiç bir mes’uliyet kabûl edilmeyeceği umûm Müslimlere teblîğ olunmuşdur. Haziran[ın] yirmi altıncı günü Yunan kumandanı, ahâlîyi hükûmet odasına celbederek yedlerindeki altı bin silâhın on sekiz sâ‘at zarfında teslîmini ve bir dâne noksan çıkarulursa ahâlînin kurşuna dizileceği ve Yunan işgallerinin(?) muvakkat değil mü’ebbed bir ilhâk olduğunun bilinmesini beyân eylemişdir. Haziranın yirmi birinci günü dâhiliye ve muhâsebe odacıları, tahrîrât kalemi mübeyyizi, yirmi dokuzuncu gününde mutasarrıf, , cezâ re’îsi, müddeî-i umûmî, eşrâfdan İzzet Ahmed ve mahdûmu Şakir efendiler, Reji Kolcubaşısı Ömer, Doktor Nuri Bey ve daha bir çok Müslüman tevkîf edilmiş, bunlardan kısm-ı a‘zamının na‘aşları şühedâ miyânında görülmüşdür. Menderes nehri civârındaki Kadıevi, Umurlu(?), Yeniköy karyeleri kâmilen ihrâk, ahâlîsi katli‘âm,

emvâl ve mevâşîsi yağma edilerek Aydın'a sevkedilmişdir. Yirmi sekizinci günü Umurlu'da mütehaşşid kuvâ-yı müsellaha tarafından Yunan kumandanına gönderilen beyânnâmede Aydın mezâlimine nihâyet verilmek üzre geldiklerinden Yunan kumandanının Aydın'ı bilâ-hâdise terketdiği takdîrde kendisinin, askerinin İzmir'e gitmesine müzâheret edileceği ve Yunanlılar harbi arzu etdikleri takdîrde bu muhârebenin de ya şehir hâricinde icrâsı veyâhûd şehir dâhilindeki Müslim ve gayr-i Müslim ahâlînin ya kendilerine tevdî‘i veyâ İtalyan işgâli altında bulunan bir mahalle gitmelerine müsâ‘ade olunması ve şâyed harb vesîlesiyle şehre ve sekene-i İslâmiyyesine zarâr görülürse netîceden Yunanlıların mes’ûl olacağı ve temmuzun ikisine kadar cevâba intizâr olunacağı bildirilmişdir. Yunan kumandanı, bu beyânnâmeye cevâb vermemekle berâber ertesi günü Kuvâ-yı Milliyyeyi yandan ve arkadan vurmak üzre çevirme hareketine teşebbüs etdiğinden muhârebe başlamış ve kırk sekiz sâ‘atlik müsâdeme netîcesinde Kuvâ-yı Milliyye şehre girerek Yunanlıları tardeylemişdir. Harbin devâm etdiği iki gün zarfında bir tarafdan Yunan askerleri diğer tarafdan bunların teslîh etdikleri yerli Rumlar Müslüman hânelerini basup ve mestûrânı ahz u tevkîf ve ba‘zılarını yollarda, ba‘zılarını da esnâ-yı ric‘atlerinde tüfenk ve mitralyöz ateşiyle şehîd etdikleri gibi minârelere ve yüksek mahallere yerleşdirdikleri mitralyözlerle İslâm hânelerini ateş altına almışlar ve gazhâneden celbetdikleri gazyağları ve top yatağından atdıklar[ı](?) yağlı paçavralar ve mavi renkli ba‘zı eczâ-yı kimyeviyye ile İslâm mahallâtını kâmîlen ateşleyerek yakmışlar, yangından kaçmak içün hânelerinden çıkan çocuk, kadın, erkek bütün ahâlî[yi] mitralyöz ateşine tutarak yerinde(?) yanmalarına çalışmışlardır. Bi'l-hâssa ateş devam etdiği müddetce irtikâb edilen bu cinâyât Aydın'da bulunan üç Fransız zâbitiyle Fransa konsolosu olup aslen Rum olan Doktor Vasilaki ve Sürmeneler Mektebi hemşehrileri(?) ve diğer mu‘teberân-ı ecânib ile Mösyö Kodor tarafından aynen müşâhede edilmişdir. Mutasarrıf, cezâ re’îsi ve eşrâfdan İzzet Bey kolları bağlı olarak Yunanîler tarafından götürülmüş ve şehîd edilmişdir. Aydın'daki zâyi‘ât-ı mâddiyye on-on iki milyon lira râddesinde olduğu gibi ekserîsi kadın ve çocuk olmak üzre iki bini mütecâviz Müslüman ve üç-dört yüz kadar Hıristiyan telef olmuşdur. Aydın'dan gelen Müslüman ve Hıristiyan bütün halkın şehâdetleri ve bi'l-hâssa iki Hıristiyan me’mûrun kemâl-i nefretle hâdisâtdan bâhis, zabtedemedikleri sadâ-yı vicdandan mürekkeb raporlar, İlhami Bey'in ifâdâtını te’yîd ediyor. Raporların posta ile takdîm edileceği.

Denizli Mutasarrıfı
Faik

BOA. DH. KMS. 52-3/29

16

AYDIN'I İŞGAL EDEN YUNANLILARIN MÜSLÜMAN HALKI KATLEDİP ŞEHRİ ALEVLER İÇİNDE BIRAKTIKLARI

Nazilli'yi boşaltan Yunanlıların, Aydın'daki işgal kuvvetleriyle birleştikleri, Kuva-yı Milliye şehrin boşaltılması için zaman verdiyse de buna cevap vermeyip katliâmlarını artırdıkları, fakat daha sonra karşı koyamayıp çekilirken, toplarla Müslüman mahallelerini birçok cami ve resmî daireleri yakıp tahrip ettikleri, insanları da diri diri yaktıkları, kuvvet toplayıp geri döndüklerinde Kuva-yı Milliye'nin şehri terketmek zorunda kaldığı ve Yunanlıların bu sefer Aydın'da taş taş üstünde bırakmayıp insanları katlettikleri, kadınların namuslarını kirletip öldürdükleri, Nazilli'yi boşalttılarsa da uçaklarla mitralyöz ateşine devam ettikleri.

13 Temmuz 1919

Telgrafnâme
Mahreci: Nazilli
Numara: 51
Târîh: 13/7/[13]35

Nazilli Kâ'im-i makâmlığı'nın 9 Temmuz sene [1]335 târîhli telgrafnâmesi

19 Haziran [13]35 târîhinde Nazilli'yi terkeden Yunan kuvve-i işgâliyyesi Aydın'daki kuvve-i işgâliyye ile birleşmişdir. Kuvve-i işgâliyyeyi ta'kîb eden ve Aydın civârında toplanan Kuvâ-yı Milliyye, Yunan kuvve-i işgâliyyesine üç gün mühlet vermiş ve bu müddet zarfında çıkup giderse mümâna'at olunmayacağı ve sivil ahâlîye aslâ tecâvüz edilmeyeceği va'dedilmiş olduğu hâlde kuvve-i işgâliyye şehir derûnunda müdâfa'aya kıyâm ve hattâ tecâvüzî hareketlerine mübâşeret etmişdir. İslâm eşrâfı Hıristiyân eşrâfına mürâca'atla şehrin müdâfa'asından tevellüdü melhûz

felâketlerin önü alınmak üzre şehri terkedüp çıkması lüzûmunun Yunan Kumandanlığı'na müştereken teblîği külfetinde bulundukları hâlde Rumlar tarafından kabûl edilmemişdir. Kuvve-i işgâliyye bir iki gün müdâfa‘adan sonra mukâvemet edemeyeceğini anlayarak toplarını İslâm mahallelerine tevcîh ve o mahalleri ve bir çok cevâmi‘i ve mebânî-yi resmiyyeyi tahrîb etdikden ve Müslüman ahâlîyi vahşiyâne diri diri yakarak mahvetdikden sonra şehri tahliye ile ric‘at etmişdir. Binlerce Müslümanlar meskensiz kalmış dün refâh içinde yaşayan binlerce ma‘sûmîn bu gün bir lokma ekmeğe muhtâc ve bed-baht olmuşlardır. Mutasarrıf ve erkân-ı me’mûrîn, bir çok eşrâf katledilmişlerdir. Kadınların ırzlarına tecâvüz edilmişdir. Sultânî Mektebi civârında üç gözlü kemerler içinde iki Müslüman kızın ırzları hetkedildikden sonra itlâf edilmişlerdir. Bunların müte‘addid fotoğrafîleri alınmışdır. Felâkete uğrayan Rumlara ve İslâmlara Nazilli ve Denizli ve civâr kazâlar ahâlîsi ekmek ve erzâk göndermek sûretiyle mu‘âvenetlerine şitâb etmişlerdir. Kuvve-i işgâliyye Aydın'ı tahliye etdikden üç gün sonra takviye kıta‘âtı alarak hücûm etmiş ve Kuvâ-yı Milliyye şehri tahliye etmeğe mecbûr olmuşdur. Yunanlılar bu sefer Aydın'da taş taş üstünde bırakmamışlar ve rast geldikleri insanları bî-rahmâne itlâf etmişlerdir. Aydın şehri alevler içinde dünyâ yüzünden nâ-bedîd olmuşdur. Mevkî‘-i coğrâfîsinden başka bir şey kalmamışdır. Ahâlîsi darmadağın olmuş, kaçup kurtulabildikleri dâhile hicret etmişlerdir. Nazilli âfâkında ara sıra Yunan tayyâreleri dolaşmakda ve mitralyöz ile ateş etmekdedirler.

9/7/[13]35

Kâ’im-i makâm
Naci

BOA. DH. KMS. 52-3/40

17

YUNANLILARIN, MENDERES’İN GÜNEYİNDEKİ KÖYLERİ YAKTIĞI VE ÇİNE HALKININ GÖÇ ETMEYE BAŞLADIĞI

Yunan işgâl kuvvetlerinin, İtalyanların sınır olarak kabul ettiği Menderes nehrinin güneyine top ve mitralyözlerle saldırıp, Baltaköy, Demirağası(?) ve Gölhisar köylerini tamamen yaktıkları, Çine kasabası ve buna bağlı köylerdeki Müslümanların heyecana kapılarak yapılan nasihat ve telkinlere rağmen mal ve emlâkını terk edip göç etmeye başladıkları.

16 Temmuz 1919

Telgrafnâme
Mahreci: Çine
Numara: 73
Târîh: 16 /7/ [1]335

Gâyet aceledir
Bir dakîka te'hîri câ'iz değildir

Aydın mutasarrıf vekîlinin Çine'den çekdiği
8 Temmuz sene [1]335 târîhli telgrafnâme

Dâhiliye Nezâretine

Yunan kuvve-i işgâliyyesi dün ve evvelki gün ve bugün dahî top ve mitralyözler ile ta'arruz ve İtalya işgâl-i askerîsinin hudûd tanıdığı Menderes nehri köprüsünden beri tarafa tecâvüz ve Baltaköy ve Demirağası [Emirağası], Gölhisar karyelerini tamamen ihrâk ve Çine'ye iki sâ'at mesâfeye kadar gelmişdir. Nehrin Çine'den tarafında vâki' Aydın ve Çine'ye merbût ve ahâlîsi umûmiyetle yalın ayak ve başı kabak, Muğla'ya doğru ric'ate başlamış ve Çine kasabasının ortasında mahşerden bir numûne olarak feryâd fîgân ve galeyân geçmiş ve geçmekde bulunmuşdur. Burada halâskâr bir ses bekleyen Aydın kasabasının on binlerce ahâlîsi bu fecâyi'in şâhidi olan Çine kasabası ahâlîsinden heyecâna düşürerek [düşerek] İtalya devlet-i fahîmesinin Çine'deki mümessil-i askerîsinin celbetdiği kuvve-i askeriyyesine istinâden icrâ kılınan nasâyih ve telkînâta rağmen kasabanın mühim kısım ahâlîsinin mâl ve emlâklarını bırakarak hicrete başlamışdır.

BOA. DH. KMS. 52-3/12

18

YUNANLILARIN SALİHLİ VE CİVARINDA MÜSLÜMANLARI KATLEDİP TARIM VE TİCARETİ SEKTEYE UĞRATTIKLARI

Ahmetli'de bulunan Yunan kuvvetlerinin Salihli'ye bağlı köylere saldırıp mezâlim yaptıkları, Kestelli, Kendirlik, Yaraşlı, Dibekdere köylerinde harmanları yaktıkları, Kestelli'den yirmi kadını Ahmetli'ye gönderdikleri, Ahmetli'de Müslüman halka uygulanan zulmün çekilemez dereceye geldiği, ev ve dükkânları soyup, bağlara, para ve mücevher dahil her türden eşyaya ve hayvana el koydukları, kadın ve kızlara tecavüz edip başlarındaki örtüleri zorla alarak dans ettirdikleri, altı Müslümanı çetelere yardım ettikleri iddiasıyla katlettikleri, mezâlimden dolayı halkın göçe başlaması sebebiyle ekili mahsulatın ortada kaldığı ve kıtlık tehlikesiyle karşı karşıya bulunulduğu, göçün önlenmesi, tarım ve ticaretin aslına döndürülmesi için tedbir alınması gerektiği.

28 Temmuz 1919

Bâb-ı Âlî
Dâhiliye Nezâreti
Aşâ'ir ve Muhâcirîn Müdîriyyet-i Umûmiyyesi

Sâlihli Kâ'im-i makâmlığı'ndan mevrûd 13 Temmuz sene [13]35 târîh ve 664/148 numaralu tahrîrâtın sûretidir.

Ahmedli'de bulunan Yunan askeri kazâya tâbi‘ ve mahall-i mezkûre civâr kurâya külle-yevm tecâvüzle zarar ve mezâlim îkâ‘ından geri durmamakdadırlar. Ez-cümle kurâ-yı mezkûreden Kestelli, Kendirlik, Yaraşlı, Dibekdere karyelerinin bütün harman ve demetleri asâkir-i merkûme tarafından ahîren ihrâk edilmiş ve mezkûr Kestelli karyesinden yirmi kadar nisvân Ahmedli'ye sevk ve Yaraşlı karyesi Hey'et-i İhtiyâriyyesi'ne â'id mühr-i resmîler yerlerinden cebren ahzolunmuşdur. Ahmedli ahâlî-i Müslimesine revâ görülen mezâlim ise hadden efzûn bir râddeye varmışdır. Şöyle ki ahâlî-i merkûmeden buraya ilticâ eden Hocazâde Kâmil ve on bir nefer rüfekâsının bin dönüm mikdârındaki mezrû‘ât ve bağlarının ve dokuz dükkân kahvehâne ve hânlar ve on iki bâb hâne derûnunda malifatura bakkâliye vesâ'ir kâffe-i eşyâ ve sandıkları derûnundaki her nev‘ nakidleri ve bir çok mevâşîleriyle birlikde yüz on koyun keçi ve bârgirleri asâkir-i Yunaniyye tarafından kâmilen nehb ü yağma ve bu esnâda kolcu Mustafa hânesinde Emin oğlu İsmail ve Muhâcir Gülsüm, Muhâcir Receb ve zevcesi katl ve Rodoslu Mehmed Dayı ve Madenci Ahmed Efendi kerîmeleriyle daha ismi ma‘lûm olmayan on beş kız ve kadının bikrleri izâle ve ırzlarına tasallut olunduğu ve başlarından örtüleri alınarak raksetdirildiği ve bundan başka 3 Temmuz sene [13]35 târîhinde Halimbey Çiftliği'nden Nasuhoğlu Mustafa Efendiyle Arab Mustafa'nın ve Kestelli'de 7 Temmuz sene [13]35 târîhinde kazâya tâbi‘ Dibekdere karyesinden Çakıroğlu Süleyman ve Ömer nâm kimselerin çetelere ekmek verdikleri bahânesiyle kurşuna dizildiği ve kezâ Ahmedli'de Kürd İsa ve Tatar Hüseyin ve Kütahyalı Ali Osman nâm kimselerin kasabaya sevk ve bunlardan Ali Osman'ın öldürüldüğü ve Seyidoğlu Çiftliği'nden A‘yân Seydi'nin oğlu, dahi kezâ katlolunduğu buraya ilticâ eden sâlifü'l-arz Ahmedli ahâlîsinin müctemi‘an vukû‘ bulan mürâca‘atlarından anlaşılmış ve nâhiye-i mezkûre ahâlîsinin hemân kâffesi mezâlim-i vâkı‘aya tahammül edemeyerek öteye beriye dağılmışdır. Ahvâl-i mebhûse merkûmlar tarafından bir kıta‘ istid‘ânâme ile Düvel-i Mü'telife mümessillerine iblâğ edilmek üzre buradaki Fransız Müfrezesi Kumandanlığı'na şikâyet olunmuşdur. Hamdolsun dâhil-i kazâda bilâ-cins ve mezheb kimsenin bir tecâvüze ma‘rûz kalmamalarına alâ kadri'l-imkân çalışılmakda ise de gönüllülerin burada tecemmü‘ ve

fa‘aliyeti dolayısıyla ahvâl-i umûmiyyenin hâl-i tabî‘îsinde olduğu iddi‘â olunamaz. Muhâceretin men‘i vazîfesiyle Karahisar Fırkası'ndan ahîren buraya cüz’î mikdâr efrâd-ı nizâmiyye ile bir binbaşı gönderilmiş ise de teşevvüş-i ahvâlden dolayı tavahhuş eden halkın muvakkaten civar mahallere gitmekden külliyen men‘i kâbil olamamakdadır. Yunanlılar evvelki gün bir tayyâre ile bu havâliyi keşfetdikleri, ertesi gün sabaha doğru dahi gönüllülerin pusu tutdukları mevâki‘e top ateşi açmışlar ve bu ateş iki sâ‘at kadar devâm etmiş ve kasabadan vâzıhan işidilmişdir. Yevm-i mezkûrda nukât-ı muhtelifede ba‘zı müsâdeme vukû‘ bularak tarafeynden birkaç mecrûh ve maktûl düşmüş ve bu tarafdan bir Yunan neferi mecrûhen esir edilmiş ve ba‘dehu tarafeyn mevâzı‘ına çekilmişdir. Gönüllülerin kurâya tecâvüz ve zararları tevâlî ve temâdî etmekde olup vehâmet-i ahvâlden ve halkın dağılmasından mahsûlât ortada kalup kaldırılamamakdadır. Kazânın sene-i hâliyye mezrû‘ât ve mahsûlâtı mevsim-i şitâ ve bahârda tevâlî eden yağmur ve seylâblardan zâten noksan olduğu gibi ahvâl-i hâzıra dolayısıyla harmanların kısmen ihrâk olunmasından ve mevcûdlarının harman edilüp kaldırılamamasından nâşi bu sene bu havâlînin zahîresizlikden fevka'l-âde müzâyakaya giriftâr olacağı şübhesizdir. Yunanlıların şu harekâtdan maksadı buradaki Kuvâ-yı Milliyye'yi iz‘âc ve ifnâ olup burayı işgâl olmadığı reviş-i hâlden müstedil olduğundan ve halbuki şu harekâtın temâdîsi kazâyı bütün bütün mahv ve harâb edeceğinden zirâ‘at ve ticâret-i mahalliyyenin daha ziyâde zarâr ve halelden vikâyesi ve muhâcirînin celbiyle hâl-i aslînin i‘âdesi içün tedâbir ve teşebbüsât-ı lâzımeye bi't-tevessül harekât-ı mezkûrenin tevkîfi muktezî idüğü ve gerçi zayi‘ât-ı mâliyye vukû‘ bulmakda ise de tedâbir-i müttahize sâyesinde hamdolsun nüfûsca bir gûnâ telefât olmayup muhâfaza-i âsâyişe fevka'l-âde bezl-i mechûd edilmekde idüğü ve hükûmetin fi‘len bu cereyâna sürüklenmemesine ve hukûk ve nüfûz-ı hükûmete müdâhaleye olan mümâna‘atım ba‘zılarının gayz ü hiddetini celbederek tehdîde de ma‘rûz bulunduğum ve ma‘a-mâ-fih ve son noktaya kadar meslek-i bî-taraf ve vazîfe-perverîde devâm ve sebâta karar verdiğim ma‘rûzdur. Ol bâbda.

Fî 28 Temmuz sene [13]35

Aslına mutabıkdır
Aşâ’ir ve Muhâcirin Müdîriyyet-i Umûmiyyesi
İskân Şu‘besi

BOA. HR. SYS. 2603/59

19

YUNANLILARIN, AYASULUK-AYDIN-NAZİLLİ VE KUŞADASI-AYDIN ARASINDAKİ BÖLGEDE BULUNAN KÖYLERİ YAKIP HALKINI KATLETTİKLERİ

Yunanlıların Menderes nehrinin kuzeyinde altmış köyü yakıp Müslümanları katlettikleri, sahib oldukları eşya, para ve hayvanlarını yağmalayıp, bahçe ve vakfiyeleri tamamen tahrip ettikleri, yağmalanan malların ve adedi elli-altmış bini bulan hayvanların İzmir'e gönderildiği, Aydın kasabasında İtalyan komutanların gözleri önünde kızların vahşice öldürüldüğü, vaktiyle kasabadan çıkamayan sakat, ihtiyar ve çocukların katliâmdan kurtulamadığı, Ayasuluk-Aydın-Nazilli arasında bulunan otuz altı köy ve iki kasabanın yakılıp mevcut nüfusunun katledildiği, eşya ve hayvanlarının çalındığı, kaçabilen ahalinin Umurlu'da toplanarak Yunanlılara karşı direnip onlara kayıplar verdirdikleri, elli bine yakın mültecinin sefil ve perişan bir halde devletin yardım elini uzatmasını beklediği, Kuşadası'ndan Aydın'ın Köşk köyüne kadar olan bölgedeki şehir ve köylerin bütünüyle yakılıp yağmalandığı ve halkın büyük kısmının hunharca katlolunduğu, katliâmdan kurtulanların Aydın ve Denizli'ye göç ettikleri, muhacirlerin memleketlerine geri dönüp emniyet ve asayiş içinde çalışabilmeleri için İtilaf devletleri nezdinde siyasi teşebbüste bulunulmasının lazım geldiği.

31 Temmuz 1919

Telgrafnâme
Mahreci: Yenipazar
Numara: 58

Gâyet mühim ve müsta'celdir

Çine'de Aydın Mutasarrıflığının
fî 25 Temmuz sene [1] 335 târîhli telgrafnâme[si]

Dâhiliye Nezâretine

20.7.[13]35 târîhli telgrafa zeyldir. Menderes nehrinin öbür tarafında Yunan fecâyi'i devâm etmekdedir. İhrâk edildiği evvelce arzedilen kırk iki karyeden başka Horusköy, Kalfa, Kaya(?), Eyindiz(?), Kerenez, Kemeralanı(?), Zeytunköy, Dânişmend, Dağicarı(?), Tahtacı, Hamidler, Arzular, Ekerek, Kavacık, İsafakıhlar,

Mehmedler, Meşeli karyelerini de ihrâk ve evvelce kaçmayan ahâlîsini katli‘âm ve emvâl ve eşyâ ve hayvanâtını gasb ve binlerce liralar sarfıyla meydana getirilen bağçe hânelerini, vakfıyelerini tamâmıyla ihrâk etdiği tahkîk edilmişdir. Adedi elli altmış bin[i] tecâvüz eden koyun, keçi ve kara sığır ve at ve kısrakları ve Aydın kasabası ile altmış[ı] mütecâviz karye halkının bütün eşyâ ve emvâlini toplayup götüren Yunanlılar bunları İzmir'e naklediyor ise acabâ İzmir'deki Düvel-i Mu‘azzama mümessilleri bu kadar emvâl ve eşyâyı nereden getirdiğini su’âl etmiyor mu ? İşgâl ve hattâ ilhâk-ı kat‘î terânelerini matbû‘âtıyla lisânıyla âleme i‘lân eden Yunan hükûmeti[nin] her yerdeki ahâlîye yapdığı mu‘âmele bu mudur? Bu mezâlime ne vakit nihâyet verilecek ve Yunan işgâli İzmir'den ve mülhakâtından ne zaman def‘edilecek ve bir kısmı mezâlimin tevsî‘-i dâ’ire etdiği Umurlu ve Nazilli hudûdunda göğüslerini Yunan toplarına, tayyârelerine siper ittihâz ve oralarda hatt-ı müdâfa‘a teşkîl eden ve kısm-ı mühîmmi sefâletin son derecesine gelen elli altmış bin muhâcirînin feryâd-ı istimdâd-kârâne[sine] karşu zât-ı âlî-i nezâret-penâhîlerinden ve âlem-i medeniyyet ve beşeriyyetden istifsâra cür’et ediyorum. Yenipazar nâhiyesiyle muhâbere te’sîs edilmediğinden tebşîrât-ı serî‘alarına intizâr edilmekdedir efendim.

Fî 25 Temmuz sene [13]35
Çine'de Aydın Mutasarrıflığı Nâmına
Nuri

Telgrafnâme
Mahreci: Çine
Numara: 149

Mahrem
Gayet müsta‘celdir.
Bir dakîka te’hîri câ’iz değildir.

Aydın mutasarrıf vekîlinin Çine‘den çekdiği
26 Temmuz sene [1]335 târîhli telgrafnâme

Dâhiliye Nezâret-i Celîlesine

8 Temmuz [13]35 telgrafa zeyldir. Menderes nehrinin Çine tarafına geçen Yunan askeri Baltaköy ve Emirasi(?) ve Savranderesi ve Beşpınar karyelerini ihrâk ve emvâl, eşyalarıyla o civârın bi'l-umûm hayvânatını gâret etdikden sonra İtalyan kuvve-i işgâliyyesi nehir üzerindeki köprüyü işgâl ve nehrin Çine'den tarafdaki Yunan

askerinin çekilmesini te’mîn etmişdir. Vaktiyle Aydın kasabasından çıkamayan ma‘lûl ve ihtiyarlarla çocukları tamâmen itlâf ve yalın ayak başı kabak çıkan ahâlînin bırakdığı eşyâyı gasbetmişdir. Mükâlemeye giren İtalya kuvve-i işgâliyye kumandanlarının gözleri önünde kızlar katledilmiş ve yol boyunca bir çok ma‘sûm Müslümanların cesedleri görülmüşdür. Ayasuluk'dan Aydın ve Nazilli'ye kadar ovada vâki‘ Balatcık ve Kiliseköy ve Dereköy ve Ahresköy(?) ve Nâipli ve Kızılcapınar ve Abdurrahman ve Hızırbeyli ve Elenköylü[Elengutlu] karyeleri ve İneabad nâhiyesinin merkezi olan Germencik kasabası ve Ömerbeyli ve Tahtacı ve Erikli ve Tekeli ve Beyköy ve Çıksort ve Hacı Ali karyeleri ve Karapınar kasabası ve Karabağ ve İkizdere, Virankuyu(?)'da ve Sandıklı ve Kızılcaköy ve Eymir ve Kadıköy ve Ahurköy ve Arabkuyusu ve Işıklı ve Osmanbükü ve Yeniköy ve Tepecik ve Çerkesköy ve İmamköy ve Serçeköy ve Tahtacılar ve Tomalan[Domalan] ve Pınarderesi ve Kal‘aköy karyelerini tamâmen ihrâk ve nüfûs-ı mevcûdesini katli‘âm, emvâl ü eşyâ, mevâşîsini nehb ü gâret eylemişdir. Bütün incir bağçeleriyle muhât olan Aydın'ın yeşil ovasını mahv ve umûm bağçe evlerini ve sekenesini ihrâk etmişdir. Aydın kasabasında yeni yangınlar gözükmekdedir. Umurlu'dan öbür tarafda ve Menderes nehrinden bu tarafda sağ kalan ahâlî Umurlu'da ictimâ‘ ve göğüslerini Yunan toplarına ve tüfenklerine ve mitralyöz ve bombalarına siper ittihâz ederek mücâdele ve müsâdemeden gerü durulmamakda ve ara sıra üzerine hücûm eden Yunan askerlerini telefât verdirerek Aydın'a kadar ric‘ate mecbûr etmekdedir. Ovadaki diğer kurâ ile dağ köylerinin ve ahâlîsinin uğradığı fecâyi‘den haber alınamamakdadır. Mütekaddem raporlara karşu nezâret-i celîlerinden bir haber-i bişâret alamayan elli bini mütecâviz nüfûs her dürlü levâzım-ı insâniyyeden mahrûm ve âtiyen zevâle mahkûm perîşân bir hâlde âlem-i medeniyyetden, hükûmet-i seniyyeden meded beklemekdedir. Muğla mutasarrıfının ve o livânın muhterem ahâlîsinin kifâyet mikdârda değilse de i‘âne gönderdikleri un ile kefâf-ı nefs ve idâme-i hayât edebilmekdedir. Hastagân İtalya kuvve-i işgâliyye kumandanının açdığı hastahânede ve fırkanın evvelden mevcûd ve fakat eczâ-yı tıbbıyyesi noksan askerî hastahânesinde tedâvî olunmakdadır. Nazilli'den ve Yenipazar'dan hey’etler gelüp Yunan mezâliminin memleketlerine girmemesi içün İtalya kumandanına mürâca‘at eylemekde. Yunanın bu mezâlimi ne vakte kadar devâm edecek? Wilson prensibi Sulh Konferansı'nın, cem‘iyyet-i akvâmın müzâkerâtı netîcesi bu ma‘sûm ve mazlûm Aydın ahâlîsinin yüzünde tefessüh etmiş ve hânelerinde yakılmış cenâzelerine mi tatbîk edecek? Halas-kâr bir hükûmet-i seniyyenin tebşîrât-ı serî‘a-i şefkat-kârîsine intizâr ve teblîgât-ı nezâret-penâhînin Denizli, Tavas ve Muğla tarîkiyle Çine'ye gelebileceği arzolunur.

26/7/[13]35

Çine'de Aydın Mutasarrıfı
Nâmına Muhâsebeci

Nurullah

Telgrafnâme
Mahreci: Nazilli
Numara: 284
Târîh: 31/7/[13]35

Aydın mutasarrıf vekîli tarafından Nazilli'den çekilen telgraf

Kuşadası kurbünde kâ'in Aziziye mevki'inde Aydın'ın dört sâ'at şarkında kâ'in Köşk karyesine kadar mümted arâzî dâhilindeki şehirlerin ve köylerin kâffesi Yunanlılar tarafından tahrîb ve ihrâk ve ahâlî-i Müslimenin mühim bir kısmını telef etmişlerdir. İşbu karyelerin isimleri âtîde zikredilmişdir. Ölümden kurtulanlar sefîl ve perîşân bir hâlde Aydın kazâlarına ve Denizli Sancağı ile daha içerülere muhâceret etmişlerdir. Ahvâl-i hâzıra dolayısıyla mezrû'âta bakılamadığından istikbâli tehdîd eden mazlûm bir buhrân-ı iktisâdî baş göstermekdedir. Muhâcirînin serî'an mahallerine avdetle iş ve güçlerine başlamaları ve istîlâya uğramayan mahaller ahâlîsinin dahi bu dür havf ve dehşetden kurtulup emniyet ve âsâyiş içinde çalışabilmeleri ancak bu taraflardaki Yunan istîlâsının zevâliyle mümkin olacağından ahâlî-i mazlûmenin hâline ve memleketin istikbâline merhameten tekrar Düvel-i İ'tilâfiyye nezdinde teşebbüsât-ı lâzıme-i siyâsiyyede bulunulması ehemmiyetle müsterhamdır.

30/7/[13]35

Aydın Mutasarrıf Vekîli
Hüseyin Naci

Tahrîb ve ihrâk edilen şehir ve karyelerin isimleri ber-vech-i âtîdir.

Aydın, Serçeköy, İmamköy, Pınarderesi, Danışman[Danişmend], Kalfaköy, Tahtacıköy, Kocaköy, Kadıköy, Ovaemiri, Yeniköy, Kızılcaköy, İkizdere, Arabkuyusu, Ahurköy, Çeştepe, Osmanbükü, Çarıklar, Mamuretül Hamidiye, Hacı Osman obası, Oba(?), Karapınar, Erikli(?), Çakırbeyli, Kerânkova, Karabaş, Kemer, Işıklı, Abdallar, Küçükkürtler, Hacıkürtler(?), Germencik, Elengutlu, Tekeli, Senürteke, Balatcık, Kiliseköy, Mehmedler, Üzümlü, Beygör(?), Sandıklı, Hamidler, Aşağıbaltaköy, Dağbalbasaköy[Dağbaltaköy], Emirağası Madranderesi, Yörüklerköy, Umurlu, Andon Ağa Çiftliği(?), Sıksor[Çıksort], Ekerekköy, Dörtköy, Abdurrahmanlar, Reisköy, Karaağaçlı, Arzular, İsasagirler(?), Gümüşköy

BOA. DH. KMS. 52-3/71

20

AYDIN VE CİVARINI YAKIP BİNLERCE MÜSLÜMANI KATLEDEN YUNANLILARIN KUVA-YI MİLLİYE KARŞISINDA YENİLEREK GERİ ÇEKİLDİKLERİ

Aydın'da Yunan İşgal kuvvetlerinin Kuva-yı Milliye önünde büyük bir yenilgiye uğradıkları, ancak şehirde çıkardıkları yangının rüzgârın da etkisiyle yayıldığı ve yangından şehir dışına kaçmak isteyenlerin makineli tüfeklerle Yunanlılar tarafından katledildiği, evlerinden çıkamayanların ise diri diri yandıkları, Kuva-yı Milliye tarafından yangından etkilenen Rum ahalinin ve katliâmlara karıştığı bilinen Rum gençlerinin dahi, belediye binalarına yerleştirilerek can güvenliklerinin ve geçimlerinin sağlandığı, mahalleler tamamen yandığından halkın iskân için başka yerlere gönderilmelerine karar verildiği, tekrar saldırıya geçen Yunanlıların Aydın ovasındaki bütün köyleri yaktıkları ve Aydın şehir merkezinde yine yangın çıkarıp, kaçamayan Müslümanları hunharca öldürdükleri, katliâmın durdurulması ve işgalin kaldırılması için Museviler de dahil Aydın halkının ileri gelenlerinin İtilaf Devletleri mümessillerine bir mazbata gönderdikleri hakkındaki telgraflar ile Aydın'da Yunan mezâliminden bahisle binlerce Müslümanın katledildiği, sadece Germencik'te isimleri tesbit edilebilen bin sekiz yüz Müslüman gencin öldürüldüğü, Hızırbeyli köyünde erkeklerin camide toplu olarak şehit edildikleri, köyün yakıldığı, esaretden dönen otuz sekiz neferin feci bir şekilde öldürülüğü ve katliâmdan kaçabilen onbinlerce kişinin çok zor şartlarda yaşadıklarına dair Deraliyye gazetelerine gönderilen yazı.

2 Ağustos 1919

Elli Yedinci Fırka Kumandanlığı'ndan alınan 2 Temmuz sene [1]335 târîh ve bilâ-numaralu telgrafnâme ile mezkûr kumandanlığa yazılan cevâb sûreti aynen âtîye dercedilmiş olmağla ma‘rûzdur.

İkinci Ordu Müfettişi Nâmına
Miralay Mehmed Salâhaddin

26.6.[13]35 târîh ve 1092 numaralu şifreye zeyldir. Aydın dâhilinde mu‘annidâne geceli gündüzlü devâm eden muhârebe-i şedîde 30.6.[13]35 sâ‘at dört sonra da bi-inâyetillâhi te‘âlâ Yunanîlerin mağlûbiyet ve perîşâniyeti ile netîcelenmişdir. Üç gün devâm eden bu muhavvif şehir muhârebesinde Yunanlılar mebzûl mühimmât ve vesâ’it-i harbiyyelerine istinâd etmekle berâber şehrin Rum ahâlîsine karşu ta‘ahhüdde bulundukları vazîfe-i müşkile sebebiyle makineli tüfeng ve toplarıyla işgâl etdikleri cevâmi‘ ve minârelerden mu‘annidâne mukâvemet göstermişlerdir. Kuvve-i Milliyye'ye gelince: Yunanîlerin bi'l-hâssa ahâlî-i Müslimeye karşu etdikleri fecâyi‘-i elîmenin verdikleri vesâ’it te’sîriyle cidden Türklüğe yakışan bir azim ve metânet ile hasımlarının tahassun etdiği mevki‘lerine daha az vesâ’it tâm bir yangın ile geceli gündüzlü ta‘arruzlarının arkasını kesmemişler, Yunanîleri çok itlâf ve ihrâk sûretiyle mağlûb ve perîşân etmişlerdir. Şehir dâhilinde bu muhârebe-i müdhişenin devâmı müddetlerince Yunanîlerin ateş verdiği Aydın'ın, cenûb İslâm mahallelerine hücûm eden bir cenûb-ı garbî rüzgârının te’sîriyle müdhiş yangın devâm ederek yangından hayâtını kurtarmak içün kendilerini sokaklara ve şehir hâricine atmak isteyen İslâm kadın ve çocuklar üzerine köyün(?) noktalarındaki makineli tüfengleriyle kudurmuş köpek gibi ateş tevcîh ederek bu bî-çâreleri itlâf etmekle ve bu ateşden kendisini sakınmak isteyenler yangın ateşi içinde kalmışlardır. Bu sûretle telef olanların mikdârı der-dest-i tahkîkdir. Yangın giderek - 30.6.[13]35'de - Rum mahallelerine de sirâyet ederek el’ân devâm etmekde bulunmuşdur. El-yevm şehrin yarısı yanmışdır. Yunanîlerin firârîleri yerli efrâddan kılaguzlukla İzmir demiryolunu ta‘kîben perîşân bir sûretde firâra başlamış, şehrin hâkim noktasını teşkîl eden Topyanan mevki‘inden bu ric‘at-i kahkarîyi himâye etmişdir. Bu perîşân ric‘atinde güzergâhındaki İslâm köylerine ateş vermek denâ’etini irtikâbdan çekinmemiş esnâ-yı avdetde millî kuvvetin bir kısmı Yunanîleri ta‘kîb etdikleri gibi Söke istikâmetinden Aydın'a imdâda gelmekde olan bir Kuvve-i Milliyye dahi karşusuna bi'l-mukâbele çıkarak vukû‘a gelen müsâdemeye Yunanîler bir çok telefât vererek ekserîsi perîşân bir hâlde karma karışık firâr etmişlerdir ve yüzden ziyâde telefât bırakmışlardır. Yunanîler şehri tahliye etdiklerinden ba‘zı yerlerde tüfeng ateşi devâm etmekde iken bi'z-zât şehre girdim ve kiliselerde Fransa sörler mü’essesesine(?) ve diğer bir iki noktada büyük bir korku içinde toplu bulunmuş olan Rumların muhâfazası içün bi'z-zât nezdlerine gitdim. Yunanîlerin bilâ-tefrîk erkek kadın ahâlî-i İslâmiyyeye karşu irtikâb etdikleri mezâlim ve envâ‘-ı şenâ‘ata mukâbil

Kuvve-i Milliyye efrâdı ahz-ı intikâma tenezzül etmeyerek bi'l-akis himâye izhâr etmek sûretiyle necâbet-i milliyyesini bir daha izhâr etmişdir. El-yevm kadın [erkek] hattâ müsâdemeye iştirâk etdiği istidlâl edilen bir çok Rum gençleri dâhil oldukları hâlde kâffesinin hayâtı dâ'ire-i hükûmet binâlarında taht-ı emniyyetdedir ve kendilerine ekmek ve yemek tevzî' edilmekdedir. Gerek İslâm ve gerek Rum mahalleleri yandığından bunların mülhakâta berây-ı iskân sevkleri esbâbına tevessül edildiği ve Germencik istikâmetinde irtikâb-ı mezâlim ederek ric'at eden ve güzergâhdaki kuvvet alan Yunanîlerin ta'kîbi Söke millî kuvvetleri tarafından tevessül edilmişdir. İşbu muhârebede cesâret ve hamiyyet-i milliyyesini evvelki müsâdemelerde isbât eden millî kuvvetler rü'esâsından meşhûr Yörük Ali Efendi'nin ve Kıllı oğlu Hüseyin Efendi'nin mesbûk gayret ve hamiyyet-i milliyyeleri şâyân-ı arz u tizkârdır.

3 Temmuz [1]335

Verilen cevâb sûretidir.

Kuvâ-yı Milliyye tarafından icrâ edilen fedâkârâne harekâtta Aydın'ın istirdâdı sûretinde tecellî eden semerât-ı mes'ûdesini tebrîk ederim. Bi'l-hâssa anâsır-ı gayr-i Müslimenin cân ve mâllarının sıyâneti husûsunda ta'kîb edilen basîret-kârâne harekete teşekkür ederim. Şeref-i millîmizin i'tilâsı ve siyâset-i devletimizin selâmeti içün pek ziyâde mültezim olan bu husûsa âtiyen de son derece i'tinâ ile Yunanîlerin düşdükleri girîveye millet-i necîbe-i Osmaniyyenin kat'iyyen düşürülmemesi ve Türk kavm-i necîbinin de zebûn-küşlükle ve intikâm hisleriyle harekete de tenezzül etmeyeceğinin efkâr-ı umûmiyye-i cihâna irâ'e ve isbâtı lâzımdır. Ancak Yunanîlerin millet-i İslâmiyyeye karşı icrâ eylediği fecâyi'-i elîmeyi musavver fotoğrafîlerin şimdiye kadar ahz ve irsâlini isterdim. Her hâlde gaddârların dâne-i ihtirâkıyla şehîd düşen erkek, kadın ve çocuklarla tu'me-i lehîb olan ma'mûrelerin mufassalan fotoğrafîlerin ahzetdirilmesini ve metropolid vesâ'ir Rum eşrâf ve mütehayyizânının lehimize olacak olan ifâdelerinin alınarak Yunanlıların denâ'etlerini ve bizim tarafın merdâne ve âlî-cenâbâne hasletlerinin tevsîk ve tesbît etdirilmesi ve keyfiyyet-i iş'ârını ehemmiyetle ricâ ederim.

Çine'den:

Dâhiliye Nezâreti'ne mevrûd şifredir

Medenî ve insânî himâye Fransız sörleriyle konsolos vekîlinin ve jandarmalarının şükrânını celbetmişdir. Ana göre rapor yazacaklarını mükerreren beyân ve Yunanîlerin vahşetini, mutasarrıfın itlâf edildiğini der-miyân etmişlerdir. Rum ahâlî geceye kadar taht-ı muhâfazada bulunmuş ise de "Baven"(?)deki jandarma tabur kumandanı, bizim muhâfız efrâdın Yunanlıların tecâvüzüne muhakkak olduğundan Rumları binâlara yerleşdirerek mufârekata mecbûr olmuşlardır. Bugün fî 4 Temmuz sene [13]35 Menderes Köprüsü'ne sunûf-ı muhtelifeden mürekkeb bir kuvvetli bir Yunan müfreze-i askeriyyesi nehri geçmek üzre Menderes Köprüsü ile üç kilometre garbına iki cebheden ta‘arruz etmiş topçu ateşi ile tardeylemiş iken tekrar vukû‘ bulan ikinci bir ta‘arruz altı yüz metre mesâfede tevkîf edilmişdir. Yunanîler ayn-ı zamanda Aydın'ın yanmamış olan mütebâkî İslâm mahallelerini ateşlemişdir. Aydın'ın ahâlî-i İslâmiyyeden ba‘zı aceze aksâmının kalmış olması muhtemeldir. Aydın el-yevm kâmilen yanmış ve yanmakdadır ve Yunanîler Aydın ovasında bütün kurânın bakiyyesini ihrâk etdikleri görülmekde ve firâr edemeyen nüfûs-ı İslâmiyyeyi katletmekde olduğu işidilmekdedir. Nüfûs-ı İslâmiyye dağlara ve Minderlik cenûbuna çekilmişdir. Yunanlıların bir gece P Y N C N deresini mürûr eden bir kuvveti nehrin cenûbunda bir iki karyeyi ateşlemişlerdir. Bu tecâvüze İtalyanlar müdâhale etmişler ve Aydın ahâlîsi nâmına muhtârân ve mu‘teberân ve belediye riyâseti, Musevîler dâhil Yunanîler müretteb katli‘amları musavver ve Yunan işgâlinin ref‘ini müsterham bir mazbatayı Düvel-i İ’tilâfiyye mümessillerine Çine'de tanzîm ve İtalyan vesâ’itiyle gönderilmişdir. Bir nüshası Dâhiliye Nezâreti'ne takdîm olunmuşdur.

Fî 7 Temmuz sene [13]35
vürûdu 18 minh.

Elli Yedinci Fırka Kumandanı
Şefîk

Telgrafnâme
Mahreci: Nazilli
Numara: 14

Sûret
Müsta‘celdir

Der‘alliyye -İngiliz, Fransa, Amerika, İtalya devletleri mümessillerine

Yunanlıların Aydın havâlîsine tecâvüzlerinde yüz otuz bin ahâlîden yalnız canlarını kurtarabilüp Koçarlı, Bozdoğan, Yenipazar, Çine ve Nazilli ve Denizli havâlîsine ilticâ eden binlerce â’ile el’ân câmi‘lerde meydanlarda ve tarla aralarında sefîl ve perîşân bir hâlde hükûmet-i fahîmenizin adâletini intizâr etmekdedirler.

Hayvanât ve mahsûlâtını yüzüstünde bırakanlar ve bugünlerde idrâk edilegelen mahsûlâta sâhib olmak isteyenler Müttehid Devletler'in şefkat ve adâletinden ümîd-vârdır. Yunanlıların Aydın havâlîsinden tard ve def‘leri husûsunda bu havâlî ahâlîsi kanlarının son damlasına kadar çalışacaklardır. Ma‘a-mâ-fih âlem-i medeniyyete hidmet etmek ve adâlet göstermek isteyen Düvel-i Mu‘azzama'nın bu hâli bir an evvel nazar-ı i‘tibâra alacaklarından şübhemiz olmadığı cihetle devâm ve temâdî edegelen şu girdâb-ı sefâletden tahlîsimiz esbâbının istikmâlini istirhâm olunur.

2/8/[13]35

Aydın Muhâcirîn Cem‘iyet Re’îsi
Mustafa

Telgrafnâme
Mahreci: Denizli
Numara: 4794
Târîh: 2 Ağustos sene [13]35

Der‘aliyye'de Vakit, Memleket, Tasvîr-i Efkâr, Sabah gazetelerine

Der‘aliyye'de İngiltere, Amerika, Fransa, İtalya mümessil-i siyasîlerine

Yunanlıların işgâl[i] dâhilindeki ahâlînin hâli pek ziyâde fecî‘ât kesbetmekdedir. Kasaba[Turgutlu] şehri bugün târîhe karışmış bir harâbe hâlindedir. Binlerce nüfûs-ı Müslime katl ve imhâ edilmiş, kasaba'nın bütün hâneleri ihrâk olunmuşdur. Germencik nâhiyesinden hükûmetçe esâmîsi mazbût bin sekiz yüz delikanlı erkek sırf Müslüman olduğu içün öldürülmüşdür. Nâhiyenin iki bin nüfûslu Hâzırbeyli[Hızırbeyli] karyesi erkekleri bayram günü sabahı bayram namâzında iken câmi‘-i şerîfde öldürülmüşdür ve câmi‘-i şerîf de ber-hevâ olduğu hâlde bütün köy mahv ve tahrîb edilmişdir. Esâretden avdet eden otuz sekiz nefer Erikli İstasyonu'nda pek fecî‘ bir sûretde itlâf olunmuşdur. Yunan her tarafları, işgâl sâhası hâricinde olan kasabaları bu misillü tahrîb etmekde bir çok nüfûs-ı mazlûmenin şehâdetine sebebiyet vermekdedir. Aydın livâsından kaçup kurtulabilen binlerce kadın, ihtiyar, çoluk çocuk bugün Denizli, Bozdoğan, , Yenipazar, Nazilli, Çine, Muğla ovalarında çıplak, perîşân ve harâb bir hâldedir ve her gün pek çok nüfûs açlıkdan telef olmakda işbu mahaller ahâlîsi elinden geldiği her bir mu‘âveneti îfâ ediyorsa da bu ancak kuvvet-i lâ-yemûtu tecâvüz edemiyor. Hükûmet-i merkeziyyenin terk ve ihmâl etdiği işbu nüfûs-ı mağdûre ve mazlûme içün sizlerin mu‘âvenet-i insan-perverîlerine intizâr ediyor. Beşeriyyet-i mütemeddinenin gözü önünde bile mahv u ifnâ edilmekde olan

biz zavallı Müslümanları Yunan vahşet-i beliyyelerinden kurtarmanızı istirhâm eylerim. İstanbul ve taşralardaki kardaşlarının mu‘âvenetlerine arz-ı inkıyâd ediyor, Allah ve Resûlullah aşkına işbu perîşân halkın mu‘âvenet ve imdâdlarına medâr olmak üzre halkın mu‘âvenet-i mâliyye ve nakdiyyede bulunmaları husûsunda neşriyyât-ı insan-perverîlerini istirhâm eylerim.

Denizli Hey’et-i Milliyye Re’îsi
Kâzım

BOA. DH. KMS. 53-4/36

21

YUNANLILARLA İŞBİRLİĞİ YAPAN YERLİ RUMLARIN İZMİR VE KAZALARI İLE AYDIN’DA KÖYLERİ YAKIP MÜSLÜMANLARI KATLETTİKLERİ, YAĞMA VE SOYGUNCULUK YAPTIKLARI

Paris Konferansı’na aykırı olarak yapılan işgaller ve İzmir’de Yunan askerleri ile işbirliği içindeki Rumların yaptığı mezâlimden dolayı bir milyon Türkün çok zor durumda bulunduğu, Kuşadası’nın İtalyan ve Yunanlılarca işgal olunduğu, Selçuk Rumlarının düzenli çeteler kurarak Aydın’a kadar olan bölgeyi kontrol ettikleri ve İslâm köylerini yağma ederek Müslümanları katlettikleri veya sürdükleri, Selçuk ve Aziziye şimendüfer çalışanlarının Müslüman yolcuları trenlerden indirerek işkence ve tecavüzden sonra öldürdükleri sadece Aziziye’de beş yüz Müslümanı katlettikleri, Rum evlerinin silah ve mühimmat deposu haline geldiği, Aydın ve civarının yakılıp büyük katliâm yapıldığı, Büyük Menderes nehrinde binlerce Müslüman cesedi bulunduğu ve Rumların Aydın’daki telgraf tellerini keserek haberleşmeyi engelledikleri hakkında Kuşadası kaymakamının yardım isteğini havi telgrafı.

11 Ağustos 1919

Telgrafnâme
Mahreci: Kuşadası
Numara: 17

Târîh: 11 Ağustos [13]35

Müsta'cel
Gayet aceledir

Dâhiliye Nezâretine

Teşkîlât-ı mahsûsa ile vilâyetin hemân serseri Rumlardan mürekkeb ve haydûd ve ahlâksız fahrî zâbitlerin kumandasında bulunan, Yunan kuvveti nâmı veren kuvve-i işgâliyyenin İzmir'den i'tibâren şimendüfer güzergâhlarını ta'kîben ve karyelerine kadar kendilerini müsellahan istikbâl eden Rumlarla berâber icrâ etdikleri ve Türk'ün hiç görmediği fecâyi'in devâmı ve bi'l-hâssa Paris Konferansı'nın hilâfına olarak işgâllerin vukû'u bir milyon ahâlî-i İslâmiyyeyi ye's ve mâtem içinde bırakmış, ismeti, hürriyeti, hayât ve memâtı pây-mâl edildiği ve edilmekde olduğunu gören İslâmlar milletin, vatanın nâmûs ve şerefini muhâfaza etmek içün esbâb-ı müdâfa'ayı kuvvetli bir sûretde hâzıra çalışmağı hükûmetden bekliyor! Hükûmeti ihbâr ediyor! İki aydan berû her dürlü fecâyi' keyfiyet ve kemiyet i'tibârıyla gayr-ı kâbil-i ta'rîfdir. Kuşadası kazâsının nısfı Yunan askeri, nısf-ı diğeri İtalya askeri işgâli altındadır. Bütün şimendüfer güzergâhlarında bulunan Yunan askerleri düne kadar cenâh-ı şefkatinde yaşayan kazâya tâbi' Selçuk nâhiyesi Rumlarıyla beraber İslâm karyelerini yağma, hânelerini tahrîb hayvanât ve emvâl-ı menkûlelerini gasbetmekle berâber ahâlî-i İslâmiyyeyi tagrîb ve katl ve her dürlü tecâvüz ve tahkîrâtı icrâ etmişlerdir.

İzmir'de binlerce mülhakât İslâmları habsedilmişdir. Selçuk ve Aziziye şimendüfer müstahdemîni ellerindeki silâhlarla İslâm yolcularını hayvan gibi öldürüyorlar. Şimendüferden çıkarılan İslâm kadınları [ve] [er]kekler ötede berüde tazyîk ve ma'rûz-ı tecâvüz, gece vakti bir kısmı ortadan gâ'ib ediliyor. Denizli, Çal, Muğla, Milas taraflarından İzmir'e gelen yâhûd avdet eden ihtiyâr İslâm yolcuları ve kadınları soyuluyor bir kaçı katlediliyor. Kuşadası metropolid vekîli tarafından Kuşadası Rumlarına Yunan askerî elbisesi tevzî' edilerek birer birer Yunan askerlerine ilhâk etdirilmek üzre teşkilât, kuvveden fi'le çıkaracağı sırada hükûmetin icrâ'âtı ile elbiseler derhâl müsâdere olunmuşdur. Çocuğunu, a'ilesini, malını gâ'ib eden yüzlerce İslâmlar Kuşadası'nın İtalya mıntıkasına ilticâya mecbûr olmuşlardır. Her dürlü fenâlığı Türk'ün mahvını icrâya çalışan Selçuk Rumları Aydın'a kadar bütün güzergâhları idâreleri altına alarak muntazaman çeteler teşkîl ile gece ve gündüz İslâmları öldürmekdedir. Rumlar umûmiyetle hükûmete isyân etmişdir. Bütün hânelerine bütün Rum karyelerinden büyük mikyâsda esliha ve mühimmât depo edilmişdir. İzmir'den, Yunanistan'dan her gün top ve mühimmât gönderilmekdedir.

Şimendüferler lâ-yenkatı‘ Rumlar içün işliyor. İzmir'den Aydın'a kadar bütün safahâtıyla Yunan vahşeti devâm ediyor.

Selçuk'da jandarma takım zâbiti, telgraf müdîri, posta müte‘ahhidi vazîfeleri başından alınarak darb ve tahkîrden sonra İzmir'e sevkedilmişlerdir. Nâhiye müdîri bir kaç gün habsden sonra nâhiyeden ihrâc edilmişdir. Nâhiye-i mezkûre İslâmları ale'l-umûm dağılmışlardır. Hiç bir Müslüman dışarı çıkmıyor.

Aziziye şimendüfer istasyon me’mûrunun adamları tarafından her gün gelen geçen yolcular soyulup mahzenlere habs ve bir vesîle ile ta‘arruz edilmekdedir. Yunan zâbitleri ale'l-umûm ahlâksız olduğundan her dürlü tecâvüzü İslâmlara revâ görüyorlar. Â’ileleriyle beraber bir kaç Osmanlı zâbiti ve kazâ dâhilinde beş yüzü mütecâviz İslâm katledilmişdir. Âsâr-ı cürmiyye ile imhâ edilmişdir. Yerli Rumların mel‘aneti bütün şiddetle devâm ediyor. Aydın ve civârı ihrâk edilmişdir. Ahâlîsi katli‘âma ma‘rûz kalmışdır. Büyük Menderes nehri binlerce İslâm cesedleriyle doludur. Yunan askeri bütün o civârı bombardımân etmekdedir. Telefât ve zâyi‘ât ve katl-i nüfûs hesabsızdır. Müte‘addid mahallerde yangın zuhûr etmişdir. Bütün İslâmlar ye’s-i mutlak içindedir. Aydın'dan i‘tibâren her gün fecâyi‘ devâm ediyor. Bütün ovalara(?) can atan altmış bin kadın, çocuk, erkek karyelerde ağaçlar altında açıkda bulunuyor. Kan ve ateş ve sefâlet içinde kalan Aydın ve Söke ve Kuşadası civârı Yunan vahşetlerinden kurtulup her tarafdan feryâdları devâm ediyor. Her tarafdan telgraf telleri kat‘ edilmişdir. Aydın vilâyeti[ni] Yunan sansürü ihâta etmişdir. Muhâbere mümkin değildir. İslâmlar icrâ’ât-ı sâmîlerine ağlayarak istirhâm ve istid‘â etmekde oldukları ma‘rûzdur.

30 Haziran sene [13]35

Kuşadası Kâ’im-i makâmı
Mehmed

BOA. DH. KMS. 52-4/3

22

YUNANLILARIN AYDIN’IN KÖYLERİNİ YAKIP MÜSLÜMAN AHALİYİ KATLETTİKLERİ

Yunanlıların Aydın’ın Umurlu kasabasının kuzeydoğusunda bulunan Terziler köyü ilerisindeki mevkilere taarruz ettikleri, Ödemiş’e

bağlı Birgi nahiyesini bombaladıkları, Bademiye ve Fata köylerini yakıp Müslüman olan ahalisini katlettikleri; Yunan mezalimi devam ettiği takdirde Müslümanların da karşılık vereceği anlaşıldığından tedbir alınması gerektiği.

5 Eylül 1919

Dâhiliye Nezâreti Kalem-i Mahsûs Müdîriyeti
Târîh: 5 Eylül sene [1]335

Aydın Vilâyetine

Şifre

Yunanîlerin 2 ve 3 Eylül'de Umurlu'nun şark- şimâlinde bulunan Terziler köyü ilerisindeki mevzi'lere ta'aruz etdikleri ve bu kerre de Ödemiş'in şarkında vâki' Birgi nâhiyesine top atdıkları ve Adagide nâhiyesinin şarkındaki Bademe[Bademiye] ve garbındaki Fata karyelerini ihrâk eyleyerek ahâlî-i İslâmiyyenin telef olmalarına sebebiyet verdikleri Kuvâ-yı Milliyye Kumandanı Hacı Şükrü imzâsıyla Harbiye Nezâreti'ne çekilen telgrafnâmede muharrerdir. Keyfiyet Aydın Mutasarrıflığı'ndan telgrafla sorulduğundan alınacak ma'lûmâtın dahi iş'ârı tabî'îdir. Te'mînât-ı vâkı'aya rağmen Yunanîlerin tecâvüzâtda devâmları kemâl-i müşkilât ile zabtolunan ahâlîmizin tecâvüzât-ı mütekâbilede bulunmalarına sebeb olacağından îcâb edenler nezdinde teşebbüsât-ı ekîde ve mü'essire icrâsı mütemennâdır.

BOA. DH. KMS. 54-3/12

23

AYDIN'IN İŞGALİ SIRASINDA KATLEDİLEN YÜZ OTUZ MÜSLÜMANIN İSİMLERİ

Aydın'ın işgalinde Yunanlılar tarafından katledilen ve kimlikleri tesbit edilebilen yüz otuz kadar Müslümanın isimleri.

7 Eylül 1919

Telgrafnâme
Mahreci: Nazilli
Numara: 420
Târîhi: 7/9/ [13]35

Dâhiliye Nezâretine

16 ve 17 Ağustos sene [13]35 119 numaralı telgrafa zeyldir. Aydın vak‘a-i fecî‘asında şehîd olup bu kerre de elde edilebilenlerin isimleri ber-vech-i âtî arz olunur. Muhâcir İbrahim, Anbar oğlu Mehmed Lütfi, Kolanezzâde kerîmesi ile iki çocuğu, Otelci Ahmed Ağa hemşiresi, Türkmen Hacı Ali'nin üç çocuğu ve Mustafa oğlu Hasan, Yorgancı oğlu Hacı Ömer Ağa, Kalafatcı Süleyman, Demirci Osman, Hâfız Hüsni, Derviş Ali, İznik(?) Hâfız Ahmed, Sabuncu Lütfi'nin vâlidesi, Berber Ahmed, İmam oğlu Veli kızı Zeliha, Çalıklı Hâfız Emin, Bank-ı Osmânî'de İbrahim, Kirçek(?) Ali, Atçalı Berber Ali oğlu Emin, Da‘vâ Vekîli Mehmed Efendi, Mıhcı Ali, Kömürcü Mehmed zevcesi, Cebbar oğlu Ali Efendi, Demirci oğlu Hasan Efendi, Kahveci Ali Mestan, Kerîm oğlu damadı Mustafa, Sandalyeci Rüstem, Terzi Ahmed ve oğlu Hâbil Ahmed, Bağçevân oğlu Nebî zevcesi, Ispartalı Mehmed Usta, Doktor Nuri Efendi, Hasan Çavuş, Deştbân Meryem, Kaygar(?) oğlu Hâfız Ali Bayram, Hacı Salih Efendi, Kirili Mehmed, Kiremidci Hacı Mehmedzâde Mehmed, Karşıyaka'dan Hasan Ali, Kâbile Hanım, Muhâcir Gülsüm, Hâfız Hüseyin Efendi ve dört nefer â’ilesi, arabacı Hacı Hasan oğulları Ahmed ve Ali, Çerkes Mahmud, Durmuş zevcesi Fatma, Kemer mahallesi muhtarı Ali, Balıkçıoğlu Süleyman ve zevcesi, Suyolcu Tana(?) Mehmed, Şeyh Azîz Efendi zevcesi, Hâdi Efendi hidmetçisi İbrahim, Hüseyin Efendi hemşîresi, tahsildâr Mustafa Efendi, Mâliye Tahsildârı Ali Efendi, Etmekçi Mehmed Çavuş mahdûmu, Cebeci Ahmed Efendi vâlidesi Hacı Hanım, Mustafa Efendi zevcesi, İzmir Oteli'nde odacı Hasan, Hâfız Süleyman, Çulluoğlu Durmuş Ali, Oynaklı Mustafa oğlu Kerîm oğlu Mehmed Emin, Kara Aliler'in Mehmed Efendi, Tepecikli oğlu Hâfız, Sütcü Durmuş zevcesi, Kiriller'in Kara oğlan, Molla Hasan Kadri, Ayşe, Giridli Ali Bey, Demirci İbrahim, Hâfız oğlu Arab Ali, Kâmil Dede mahdûmu İhsan, Fıstıkçı kızı Esma, Topalların kızı Fatma, Kîş(?) kızı Fatma, Tahtacı kızı Kiraz, Davulcu kızı Fatma, Deveci Arab oğlu Tahir, Memiş oğlu Süleyman zevcesi Emîre, kerîmesi Ayşe, Da‘vâ Vekîli Enver Bey beslemesi, Demirci Mehmed, Mehmed Ali, Arnavud İbrahim zevcesi ve çocuğu, Demirci Nuri, Arab kızı Tumi(?), Veli Hasan oğlu Hasan, Hacı Süleyman zevcesi, Bekçi Mehmed ve İsmail, Süpürgeci Mehmed oğlu, Kahveci Süleyman zevcesi ve kerîmesi, Molla Mustafa kerîmesi, Hacı Sâlim oğlu, Ahmed Çavuş oğlu Hasan, Fıstıkcı Süleyman, Balıkçı oğlu Süleyman zevcesi Seniyye, hafîdi(?) Mustafa Efendi ile zevcesi ve vâlidesi Deli Ayşe,

Bosnalı Şakir, Ali Haydar'ın çocuğu, Asker Berberoğlu, jandarmadan mütekâ'id Arif, Jandarma Mustafa Çavuş ve dört nefer â'ilesi, Giridli Ali, Na'lband Hacı Ahmed zevcesi, Muğlalı Eyüb Ağa oğlu, Süvari Jandarma Veli, Çallı Hoca'nın küçük oğlu Arif Efendi, damadı Aşçı Mehmed, zevcesi, kerîmesi, Bakkal Cündar(?) ve iki kerîmesi, Mehmed oğlu İsmail, Atçalı Mehmed Çavuş, Mustafa kerîmesi Zeliha, İmamköylü Ayşe Hafize Hanım.

Fî 28 Ağustos sene [13]35

Aydın Mutasarrıf Vekîli
Naci

BOA. DH. KMS. 54-3/21

24

KUVA-YI MİLLİYE TARAFINDAN GERİ PÜSKÜRTÜLEN YUNANLILARIN ÖDEMİŞ'İN İKİ KÖYÜNÜ YAKIP HALKINI KATLETTİKLERİ

Aydın'ın Terziler köyü ilerisindeki mevkilere taarruz eden Yunanlıların Kuva-yı Milliye tarafından geri püskürtüldüğü, diğer yandan Yunanlıların Ödemiş'in Dede ve Fata köylerini yakıp Müslüman olan halkını katlettikleri.

8 Eylül 1919

Telgrafnâme
Mahreci: Nazilli
Numara: 97
Târîh: 8 Eylül sene [13]35

Gayet müsta'celdir

Dâhiliye Nezâretine

C.5 Eylül sene [13]35 ve 7724 numaralu tele.

Telgrafda arzedildiği vechile Yunanlılar Aydın civârında Terziler köyü ilerüsündeki mevzi'lerine ta'arruz etmiş ve bi'l-mecbûriyye mukâbelede bulunan

Kuvâ-yı Milliyye 4 eylülde mevâki‘-i mezkûreyi istirdâd etmiş. Yunanlılar Ödemiş taraflarında Ded[e](?) ve Fata karyelerini ihrâk ve ahâlî-i İslâmiyyesini itlâf etdikleri sûret-i kat‘iyyede tahakkuk etmiş olduğu ve livâya tâbi‘ olmayan mevâki‘-i mezkûreden bugün haber alınabildiği ma‘rûzdur.

Fî 6 Eylül sene [13]35

Mutasarrıf Vekîli
Hüseyin Nazım

BOA. DH. KMS. 54-3/19

25

İZMİR VE ÇEVRESİNDE YUNANLILARIN TÜRKLERE UYGULADIĞI MEZÂLİM HAKKINDA DEMİRCİ MEHMET EFE'NİN VERDİĞİ BİLGİLER

Aydın ve havalisi Kuva-yı Milliye Umum Kumandanı Demirci Mehmet Efe tarafından İzmir Müdafa-i Hukûk-ı Osmaniyye Cemiyeti ve Düvel-i İtilafiye Fevkalade Komiserlikleri'ne verilen bilgilere göre; işgalle birlikte Yunanlıların Türkleri sıkı bir takibe aldığı, esir olarak aldıkları Müslümanları burun, kulak ve cinsel uzuvlarını kesmek suretiyle işkence yaparak öldürdükleri, çok sayıda Türkü tutuklayarak hapse attıkları ve buralarda işkence altında katlettikleri, İzmir'de İslâm mahallelerini abluka altına alarak makinalı tüfeklerle taradıkları, silahlı Rumların sokaklarda gösteri yaptıkları, akşam sokakta rastladıkları Türklere ateş ettikleri ve bir çoğunu şehit ettikleri, evlere girerek işkence ve yağma yaptıkları, yayınlanmakta olan gazetelerin sahipleri ve yazarlarının tehdid edilip hapis ve para cezalarına çarptırıldıkları, münevver tabakanın, eşrâf ve devlet memurlarının tutuklanarak dövülüp işkence yapıldığı, Ödemiş ve Tire'de Türk jandarmasının silahlarının toplatıldığı, bazı kaza, nahiye ve köylerin halkının Yunan mezâlimine daha fazla tahammül edemeyerek göç ettikleri ve çok zor şartlarda bulundukları.

30 Ekim 1919

İzmir
Müdâfa‘a-i Hukûk-ı Osmâniyye Cem‘iyeti
Merkez-i Umûmîsi - İstanbul

Asâlet-me’âb,

Aydın ve havâlîsi Kuvâ-yı Milliyye Umum Kumandanı Demirci Mehmed Efe imzâsıyla Denizli'den aldığımız 20/10/[1]919 târîhli âtîdeki telgrafnâme sûretini ehemmiyetle telakkî edilmesi istirhâmıyla arz u takdîm ve bu vesîle ile derin ihtirâmâtımızın kabûlünü istirhâm ederiz asâlet-me’âb.

Sûret

Yunan kıtâ‘at-ı askeriyyesinin Aydın vilâyetine çıkmaları asırlardan beri hüsn-i mu‘âşeret üzre bulunan Türk ve Rum unsurları içün mukaddime-i şe’âmet oldu. Sizce de arzu edilmediğini kaviyyen zannetdiğim fecâyi‘in, bu günlerde artdığını ve Müslümanların şedîd ta‘kîbât altında kaldıklarını istihbâr ediyorum. Sırf Müslüman ve Türk olduklarından dolayı hukûk-ı insâniyyeden mahrûmiyete mahkûm telakkî edilen kardaşlarım hakkında vukû‘a getirilen fazâyihin devâmı bize de aynı sûretle mukâbele hakkını veriyorsa da meslek ve terbiyemiz muktezâ-yı hak ve adle ri‘âyet olduğuna nazaran şimdiye kadar akan kanları kâfî görerek insâniyetin ma‘rûz kaldığı felâketlere nihâyet verilmesi ve bu son ihtârın hüsn-i telakkî edilerek İslâmlara vukû‘bulan ta‘arruzâta nihâyet verilmesine vâbestedir. Aksi hâlde mes’ûlünün ta‘yîni Düvel-i Mu‘azzama'nın tahkîkâtıyla efkâr-ı âmmenin takdîrât-ı müstakbelesine kalır. Bâkî hürmetler efendim.

Der‘aliyye'de İzmir Müdâfa‘a-i Hukûk-ı Osmâniyye Cem‘iyetine

İzmir'deki Yunan Kıta‘ât-ı Askeriyyesi Kumandanlığı'na keşîde etdiğim telgrafnâmenin bir sûretini aynen yazıyorum. Ben Yunanlılardan aldığım üserâ hakkında Türk kavm-i necîbine lâyık bir sûretde mu‘âmelede bulunuyorum. Bunlar Nazilli'de kemâl-i istirâhatle imrâr-ı hayât etmekdedirler. Yunanîler ise taht-ı işgâllerinde bulunan mahallerdeki ahâlî-i İslâmiyyenin burnunu, kulağını kesmek ve hattâ bizden aldıkları bir esîri katletmeden evvel âlet-i tenâsüliyyesini kat‘ ile ekl etdirmek gibi vahşet ve cinâyet irtikâb eylemekdedirler. Ben bi't-tab‘ bu sûretle mukâbelede bulunmayacağım. Yalnız şu denâ’etin vesâtetinizle lâzım gelen makâmâta iblâğını ricâ ederim.

İzmir
Müdâfa‘a-i Hukûk-ı Osmâniyye Cem‘iyeti
Merkez-i Umûmîsi - İstanbul

Bir haftadan beri İzmir ile Yunan askerinin işgâli tahtında bulunan diğer mahallerde İslâmlara fevka'l-âde hakâret ve birçoklarının dahi habs ve darb ve işkence edilmekde olduğunu kemâl-i te’essüfle haber aldım. Ben şimdiye kadar hiçbir Ruma hakâret etmedim. Yakînen cürmünü bildiklerimi dahi selâmet-i vatan nâmına afvetdim. Türkler anâsır-ı gayr-i Müslimeye karşı pek büyüklük ibrâz ediyorlar. Siz ise bunun aksini iltizâm ile Müslümanlara bilâ-sebeb envâ‘-ı hakâret ve zulmediyorsunuz. Bu hâle bir netîce verilmeyecek olur ise âkıbetin gâyet vahîm olacağı ve bu bâbda bana sür‘atle te’mînât verilmesini ehemmiyetle ihtâr ve cevâb intizâr ederim.

Der‘aliyye'de İzmir Müdâfa‘a-i Hukûk-ı Osmâniyye Cem‘iyetine

Sûreti bâlâda münderic telgrafı İzmir'de Yunan Kuvâ-yı Askeriyyesi Kumandanlığı'na keşîde etdim. Cem‘iyetinizce de îcâb edenlerin sür‘atle nazar-ı dikkatlerinin celbleri ve netîceden bana da ma‘lûmât i‘tâsını ricâ ederim.

Fî 27/28 Teşrîn-i Evvel sene [1]335 Nazilli

Aslına mutâbıkdır
Mühür

Aydın ve Menteşe
ve Havâlîsi Umûm Kumandanı

Demirci Mehmed Efe

İzmir
Müdâfa‘a-i Hukûk-ı Osmâniyye Cem‘iyeti
Merkez-i Umûmîsi-İstanbul

Sûreti Düvel-i İ‘tilâfiyye Fevka'l-âde Komiserliklerine der-dest-i takdîmdir.

Nazilli: 29/30 /10/[1]335

Yunanlıların eyyâm-ı ahîrede İzmir ve havâlîsinde ahâlî-i İslâmiyyeye karşı tatbîk etdikleri mezâlim hakkındaki istihbârât-ı mevsûka hulâsaten ber-vech-i zîr arzolunur.

Mâdde 1: 24 ve 25 Teşrîn-i Evvel sene [13]35 Cuma ve Cumartesi geceleri nısfü'l-leylde İslâm mahallâtı abluka altına alınarak makineli tüfenk ve silâh endâhtına

başlanmış ve tayyâreler tayeran etmiş ve Yenikal‘a'dan da projektör tutulmuşdur. Bu esnâda yerli Rumlar müsellah olarak İslâm mahallelerinde dolaşarak nümâyişler icrâ ve 26 Teşrîn-i Evvel sene [13]35 târîhinde ablukayı ref‘etmişlerdir.

Mâdde 2: 24 Teşrîn-i Evvel sene [13]35 sâ‘at altıdan sonra Karşıyaka'da mukîm Keresteci Ali Bey'in hânesine on Yunanlı hücûm ederek mûmâ-ileyhin yüzünü, kulaklarını kesdikden ve bütün eşyâ ve emvâlini yağma eyledikden sonra otuz bin lira vermesi içün de işkence yapmışlardır.

Mâdde 3: 24 Teşrîn-i Evvel sene [13]35 gecesi Mûsevî mezarlığından evlerine giden iki İslâmı Yunanlılar arkalarından kurşunla şehîd etmişlerdir.

Mâdde 4: 25 Teşrîn-i Evvel sene [13]35 Cumartesi günü akşamı sâ‘at dörtde bir Yunan jandarma neferi kemerin önünde kendi zâbitini katletmiş ve bu cinâyeti gûyâ balıkhânenin taraçası üzerine çıkan bir İslâm tarafından îkâ edildiği işâ‘a olunarak gelen geçen Müslümanlar üzerine çok silâh atılmışdır.

Mâdde 5: Medeniyet Gazetesi sâhibi Yunan Fevka'l-âde Komiserliği tarafından tehdîd edildiğinden gazetesini ta‘tîle mecbûr olmuşdur. Muhtelit sansürün neşrine müsâ‘ade etdiği bir makâleden dolayı Doktor Yunus Fehmi Bey bir sene habs cezâsına ve iki bin drahmi cezâ-i nakdî i‘tâsına ve Şark Gazetesi sâhibi Halil Zeki ve müdîr-i mes’ûlü Kenan beyler de üçer ay habs cezâsına ve üçer yüz drahmi cezâ-yı nakdî i‘tâsına mahkûm olmuşlardır.

Mâdde 6: Yunanlılar ellerine geçirdikleri münevver tabakayı tevkîf etmekdedirler. Şehir içinde şekâvet ve soygunculuk devâm ediyor.

Mâdde 7: Tire'de jandarma kumandanı, müstantık vesâ’ir ba‘zı me’mûrîn ile eşrâf ve ağniyâdan kırk elli kişi tevkîf olunarak envâ‘-ı işkence ve sopalar altında ezilmekdedirler.

Mâdde 8: Ödemiş ve Tire kazâlarındaki jandarma efrâdımızın silâhları Yunanlılar tarafından toplatdırılmışdır.

Mâdde 9: Tire kazâsıyla Torbalı nâhiyesi, Turgudlu ve Urganlı karyeleri ahâlî-i İslâmiyyesi Yunanlıların zulüm ve soygunculuğundan bîzâr olarak mütemâdiyen hicret ediyorlar. Hicret edenler perîşân bir hâlde ölüme mahkûmdurlar. Yunanlıların mezâlimi artık tahammül edilemeyecek bir râddeyi bulmuşdur. Ben buraca İzmir'de Yunan Kıta‘ât-ı Askeriyyesi Kumandanlığı'nı tazyîkden hâlî kalmıyorum. Bu bâbda cem‘iyetinize şimdiye kadar müte‘addid telgraf yazdım. Bunların vâsıl olup olmadığını ve ne gibi teşebbüsâtda bulunulduğunu öğrenmek isterim. Bunlardan başka mücâhidînin muvaffakiyâtına dâ’ir her gün telgrafla ma‘lûmât veriyorum.

Acaba alınıyor mu ? Sâ‘at ve dakîkalarıyla berâber cevâb-ı âciline muntazırım efendim.

Aslına mutabıkdır
Mühür

BOA. DH. KMS. 52-5/2

26

SÜNNET EDİLMEMİŞ KÜÇÜK MÜSLÜMAN ÇOCUKLARININ YUNAN VE RUMLAR TARAFINDAN ZORLA KİLİSELERE ALINDIĞI, ÖDEMİŞ'İN DÖRT KÖYÜNÜN YAKILIP HALKININ KATLEDİLDİĞİ

İzmir ve civarında henüz sünnet edilmemiş Müslüman çocuklarının Rum oldukları iddiasıyla Rum papazları, yerli Rumlar ve Yunan subayları tarafından zorla kiliselere alındığı, cephelerdeki Türk askerinin moralinin yüksek olduğu, Türklerin Hıristiyanları gereğinden fazla koruduğu ve bu şekilde korumaya devam edeceği, Aydın'dan Antalya'ya kadar olan bölgede elli bine yakın İslâm muhacirinin bulunduğu, bunlara çevre kaza ve vilayetlerden yardım geldiği ve bu yardımlardan Rum muhacirlerin de istifade ettirildiği, Soma'da Kuva-yı Milliyye ile Yunan kuvvetleri arasında şiddetli çarpışmalar olduğu ve Yunanlıların kaçtıkları, Ödemiş'in Üzümlü, Uladı, Hacılyas, Narvan köylerini basan Yunanlıların kadın, çocuk, yaşlı demeden bütün Müslümanları katlettikleri, bu katliâmdan sadece seksen beş kişinin kurtularak sefil bir vaziyette Salihli'ye iltica ettiği hakkında İzmir Müdafaa-i Hukuk-ı Osmaniyye Cemiyeti'ne gelen telgraflar.

10 Kasım 1919

Soma: 8/11/[13]35 Telgraf

Dün ve bugün hafîf ve mütekâbil işler te‘âtî edilmekdedir. Dört günden beri Soma ve Balıkesir, Ayvalık cebhelerini düşman tayyâreleri tarassud etmekdedir. Düşmanın umûmî ta‘arruz hazırlıklarında bulunduğu muhtemeldir.

Nazilli: 8/11/[13]35 Telgraf

İzmir ve mülhakâtında henüz hitânı icrâ edilmeyen birçok İslâm çocuklarının Rum oldukları iddi‘âsıyla Yunan zâbitanı ile Rum papasları ve yerli Rumlar tarafından cebren kiliselere alınmakda oldukları İzmir'den bildiriliyor.

Soma: 9/11/[13]35 Telgraf

Seyyar muhâbirimizden: Bugün cebheyi dolaştım. Siperlerdeki millî kuvvetlerimizin kuvve-i ma‘neviyyelerini âteşîn, arzularını çok şâyân-ı takdîr buldum. Düşman tamamıyla eski mevki‘lerine tardolunmuşdur. Son Soma harbindeki zâyi‘âtı dört yüzü mütecâvizdir.

Nazilli: Umûm Kumandan Demirci Mehmed Efe'den alınan 8/11/[13]35 târîhli telgrafnâmeden:

Hıristiyanlara bütün Türkler lüzûmundan fazla himâyet ve sahâbet göstermekdedirler. Türk kavmi ile'l-ebed bu prensibini muhâfaza edecekdir. Aydın havâlîsinden i‘tibâren Antalya ve Isparta'ya kadar olan mahallerde elli bini mütecâviz İslâm muhâcirîni vardır. Bunların bu âna kadar infâk ve i‘âşeleri içün Antalya, Isparta, Burdur, Denizli, Aydın livâları ahâlî-i hamiyyet-mendânı beş yüz bin lira sarfetmişler. Türkler Müslüman muhâcirlerden başka Aydın cebhesinden buralara ilticâ etmiş olan Rum muhâcirlerini de sûret-i muntazamada i‘âşe etmekde kusûr eylemiyorlar. Kışın hulûlünü nazar-ı dikkate alarak İstanbul ahâlî-i muhtereme ve mehâfil-i aliyyesinin de bu felâket-dîde evlâd-ı vatanı himâyede gecikmeyecekleri kaviyyen me’mûldür.

Dün vukû‘a gelen Yunanlıların son ta‘arruzları akîm kalmış ve pek çok telefât vermişlerdir.

Karesi: 10/11/[13]35 Telgraf

1- Bugün Soma cebhesinde Yunanlılar, yine hepsinden şiddetli bir ta‘arruz yapmışlardır. Düşman akşamdan ihzâr etdiği topcu, makineli tüfenk ve bombacı bölükleriyle Yeşiltepe mevâzı‘mıza ve merkez cebhemize şiddetli bir ateş baskını yapmış ve külliyetli piyâde kuvvetleriyle ilerlemeğe başlamışdır. Dört sâ‘at devâm eden düşman topçu ateşini fedâkâr topçumuz iskât etmiş ve müte‘âkib bomba ve piyâde ta‘arruzu üzerine düşman pekçok maktûl vererek münhezimen kaçmışdır.

2- Düşman üç günden beri Bergama'nın şimâl-i şarkîsindeki Kestane dağlarından keşif müfrezeleri sevkine başladığından bu mıntıkada şimdiye kadar hâl-i sükûnetde bulunan Kuvâ-yı Milliyyemiz mukâbil tertîbâtı almağa mecbûr kalmışdır. Ahâlî fevc fevc cebhelere şitâb etmekdedir. Galeyân ve azm-i millî şâyân-ı iftihâr bir derecededir.

İzmir Müdâfa'a-i Hukûk-ı Osmâniyye
Cem'iyeti Merkez-i Umûmîsi
İstihbârât Kalemi

Salihli Kuvâ-yı Milliyye Cebhe-i Harb Kumandanlığı'ndan alınan 6/11/[13]35 târîhli tahrîrâtdır.

Gaddarâne hareketiyle târîh-i beşeriyyetde şimdiye kadar kaydedilemeyen vakâyi' ve cinâyâtı yetim ve bî-vâye kalan binlerce felâket-zedeler üzerine tatbîk edilen ve âlem-i insâniyyetin nefret ve tel'înlerle karşıladığı barbar Yunanîlerin mezâlim ve fecâyi'ine inzimâm eden yeni cinâyâtı nazar-gâh-ı âlîlerine arzediyorum.

Teşrîn-i Sânînin üçüncü günü vahşiyâne hareketleriyle a'sâr-ı sâbıkadaki Engizisyon mezâlimini unutduracak kadar zâlimâne emellere bürünen kudurmuş Yunanîlerin işgâli altında bulunan Ödemiş'in Üzümlü, Uladı ve Hacı İlyas köylüleri kat'iyyen haberdâr olmadıkları bir zamanda Yunan müfrezelerinin hücûmlarına ma'rûz kalarak kanlı elleri altında günlerce ve el-yevm habsedilmişlerdir. Bu canavarca hareketleri yetişmiyormuş gibi ayn-ı târîhde Ödemiş'in Üzümlü ve Narvan(?) köylerine sabahleyin hücûm ederek erkekleri olmayan ve sırf alîl, ihtiyâr, kadın ve çocukdan ibâret bulunan bu zavallı köyler ahâlîsini dipçik darbeleri altında göğüslerine saplanan kanlı ve bî-rahm süngülerinin önünde insâniyet ve medeniyetin bir kadın ve çocuğa karşı yapılmasını hiçbir zaman tecvîz edemeyeceği ve tüylerin ürpermemesi kâbil olmayan bu fecî'aya her iki köyü tamâmıyla yakarak hiss-i hayvânî ve vahşiyyânelerini kızıl alevlerin âgûşuna, şehîd etdikleri bu bî-çâre çocuk ve kadınların na'aşlarını atarak mezâlim ve barbarlıkların bu pek şenî'âne hareketleriyle âlem-i insâniyyete yeni yeni kurbanlar vermekden çekinmemişlerdir. Bu bî-çârelerden hiçbir şeysiz, çırçıplak ve ancak sefâletleriyle kurtulabilenlerden seksen beş nüfûs bugün Salihli'ye ilticâ etmişdir. Bu zavallıların sefâletlerini musavver fotoğrafîlerini de leffen takdîm ediyorum.

İzmir Müdâfa'a-i Hukûk-ı Osmâniyye
Cem'iyeti Merkez-i Umûmîsi
İstihbârât Kalemi

BOA. DH. KMS. 52-5/9

27

ÖDEMİŞ'TE YUNANLILARIN TİCARETİ ENGELLEYEREK HALKI AÇLIĞA MAHKÛM ETTİKLERİ, ÇOK SAYIDA MÜSLÜMANI TUTUKLAYIP BİR KISMINI KATLETTİKLERİ

Ödemiş'te Yunan askerlerince, Müslümanların tarla ve bağlarına gitmelerine izin verilmediğinden mahsûlatın yağmalandığı, çevre köylerden pazara gelen köylüler kazaya sokulmadığından ticaretin yapılamadığı, halkın açlıkla karşı karşıya bulunduğu, köylerdeki Müslümanların ölüm ve evlerinin yakılması ile tehdid olunduğu ve dövülerek işkence yapıldığı, birçok kişinin hapse atıldığı, alıp götürülenlerin bazılarının ölü olarak bulunduğu, bazılarının da akibetlerinin mechul olduğu, hayvanlara ve eşyalara el konulduğu, Osmanlı mahkemelerince mahkûm edilen şahısların hapishaneden salıverildikleri, yüzlerce kişinin Kuva-yı Milliye ile alakası olduğu gerekçesiyle tutuklandığı ve gerekli tedbirlerin acilen alınması gerektiği hakkında Aydın Valiliği tarafından Yunan Fevkalade Komiserliği'ne yazılan tezkire sureti.

16 Kasım 1919

Aydın Vilâyeti
Mektûbî Kalemi
Aded: 74639/831

Dâhiliye Nezâret-i Celîlesine

Devletlü efendim hazretleri,

Yunan kuvve-i işgâliyyesi tarafından Ödemiş kazâsı ahâlî-i İslâmiyyesi hakkında ikâ' edilmekde olan tecâvüzât ve i'tisâfâta dâ'ir mahallî kâ'im-i makâmlığından vârid olan iki rapor üzerine Yunan Fevka'l-âde Komiserliği'ne yazılan tezkirenin bir sûreti berây-ı ma'lûmât leffen takdîm kılınmış ve mümessil-i siyâsîlerin bu bâbda şifâhen ve tahrîren nazar-ı dikkatleri celbedilmiş olmağla emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 23 Safer sene 1338 ve

Fî 16 Teşrîn-i Sânî sene 1335/1919

Aydın Vâlîsi
imzâ

Aydın Vilâyeti
Mektûbî Kalemi

Ödemiş'de: Ahâlî-i İslâmiyyenin on dakîka mesâfede bulunan tarla ve bağ ve bağçelerine vesîkasız gitmek salâhiyetini hâ'iz olmadıkları gibi vesîka almak içün günlerce uğraşmakda oldukları, vesîka alabilenlerin de Yunan devriyeleri tarafından geriye çevirilmekde olduğu ve bu sebeble mahsûlâtın yağmaya uğradığı ve kulübelerin tahrîb ve kerestelerinin sirkat edilmekde bulunduğu ve civâr karyelerden me'kûlât vesâ'ire almak üzre Ödemiş'e gelen ahâlînin yollarda siviller ve askerler tarafından soyulduğu ve Ödemiş'de haftada bir kerre kurulan pazarın bu sebeblerle mu'attal olduğu ve bu hâller böylece devâm ederse zâten fakîr düşen ahâlî-i İslâmiyyenin açlığa mahkûm olacağı, Bezdegüme ahâlîsinden Hoca oğlu İbrahim'in iki yüz lira bedelle Ödemiş'den bi'l-iştirâ karyesi[ne] götürmekde olduğu iki öküzünün yolda önüne geçen Adagideli dört Rum tarafından gasb ve kendisi darbedildiği, gerek Ödemiş'de ve gerek karyelerinde ve bi'l-hâssa Seyrekli karyesinde ahâlî-i İslâmiyyenin Yunanlılar tarafından câmi'lere toplatılarak kendilerinden tahkîkât icrâ olunacağı bahânesiyle döğmek, söğmek ve hânelerinin ihrâk edileceğini söylemek sûretleriyle tehdîd edilmekde ve Müslümanların cânlarından usandırılmakda olduğu, kadın, çoluk ve çocukların hiç kabahatleri yok iken habse tıkıldığı ve köylerde mahbûs bırakıldığı, Ödemiş'de Büyük Câmi'-i Şerîf'in minâresinde okumakda olan mü'ezzin efendinin, mendiliyle terini silerken gûyâ mendiliyle çetelere işâret verdiği bahânesiyle minâreden indirilerek habshâneye götürüldüğü, Havlıcık-ı Sagîr karyesi ahâlîsinden olup iki ay evvel bağçesinde işlemekde iken Yunan askerleri tarafından alunup götürülen ve nerede olduğu şimdiye kadar mechûl bulunan altmış beş yaşındaki Hacı İbrahim'in teşrîn-i evvelin yirmi ikinci günü, âlet-i kâtı'a ile belinden ikiye ayrılmış olduğu hâlde belinden yukarısı bulunarak defnedildiği ve henüz tefessühe başlamasına nazaran bir iki gün evvel parçalandığının anlaşıldığı, Yunan kuvve-i işgâliyyesi tarafından mübâya'a edilecek lahmın beher kilosuna otuz guruş fî'ât takdîr edilmekle berâber altmış yetmiş kıyyelik mevâşî yirmi beş otuz kıyye tahmîn edilerek bu mikdâr üzerinden esmânı te'diye edilmek sûretiyle ashâbının ızrâr olunduğu ve hayvanâtın cebrî bir sûrette alınmağla berâber bu miyânda çift ve damızlık hayvanâtın da alındığı, hâneleri taharrî eden Yunan efrâdının bi'z-zât götürebilecekleri melbûsâtı gasbetdikleri, Yeniköy, Yıkıklar(?), Geçilen(?), Sekiköy, Yusufdere ve Kayaköy ahâlîsi erkek ve kadın kendi karyeleri civârındaki tarlalarında çalışmakdalar iken Ödemiş'in Hacı İlyas mevki'i Yunan karagolu efrâdından bir müfreze tarafından evvelâ üzerleri aranılarak neleri varsa alındıkdan ve darb ve tahkîr edildikden ve gece

karanlıklarına kadar süngü altında bulundurdukdan sonra serbest bırakıldığı, Ödemiş'in Seki karyesinden Kurbancı Veli mahdûmu Hüseyin ve Yeniköy karyesinden Hacı Hâfız ve Hacı Mustafa efendilerin alunup götürüldükleri ve hâlâ nerede olduklarının bilinemediği ve karyeler ahâlîsinin bu zulümlerden tevahhuş ederek zirâ‘atlarını terketdikleri, teşrîn-i evvelin yirmi beşinci günü kimisi çetelerle münâsebetdâr olduğu ve kimisi Yunan aleyhdârı bulunduğu bahâne ve iftirâlarıyla üç yüz kişinin tevkîf edildiği ve bundan korkan kura ahâlîsinin Ödemiş'e gelemedikleri, Ödemiş Yunan Kumandanlığı tarafından her gece devâ'ir-i hükûmetin ve ale'l-husûs Mal Sandığı Odası'nın bi't-tehdîd açdırılmak istenildiği, teşrîn-i evvel'in yirmi altısında Yenice karyesi civârındaki tarlasında çift sürmekde olan elli yaşlarında Hacı Süleyman oğlunun bir Yunan müfrezesi tarafından üzeri bi't-taharrî beş lirası gasbolundukdan sonra üç kurşun endâhtı ve otuz süngü saplanılması sûretiyle pek gaddârâne öldürüldüğü, Osmanlı mahkemesince mahkûmen mahbûs bulunan eşhâsın Yunanlılar tarafından hod-be-hod tahliye edilmekle berâber "Tecâvüzden masûndur" diye ellerine vesâ'ik de verilmekde olduğu istihbâr kılınmışdır. Bütün bu ta‘addiyât ve i‘tisâfâtın hedefi ahâlî-i İslâmiyye olmasına göre bu hâllerden ahâlî-i merkûmenin ne derecelere kadar ezilmekde olduğunun ta‘yîni îzâh u tefsîr külfetlerinden müstağni bulunduğu gibi her-bâr çetelerle münâsebetdâr olduklarının öne sürülmesinin de çeteler üzerinde beyhûde yere kin ve adâvet hisleri uyandıracağı pek bedîhi bulunduğundan ahvâl ve harekât-ı mebhûsün-anhâya karşı adâlet, insâniyet, merhamet ve şefkat noktalarından ne yapılmak lâzım gelir ise müsta‘celen tatbîk ve icrâsı içün ez-ser-i nev nazar-ı dikkat-i aliyyelerini celbeder ve bu vesîle ile de te'yîd-i mü'essir-i ihtirâmkârî eylerim.

BOA. DH. KMS. 52-5/24

28

YUNANLILARLA RUMLARIN KATLİÂM YAPMALARINDAN DOLAYI SAHİL KÖYLERİNİN GÖÇE BAŞLADIĞI VE İZMİR'DE İSKÂN ETTİRİLEN RUMLAR YÜZÜNDEN MÜSLÜMANLARIN MUHACİR DURUMUNA DÜŞTÜĞÜ

İzmir'de Yunanlıların Müslümanlara karşı uyguladıkları baskılardan dolayı sahil bölgelerindeki köylerde yaşayanların göç etmek istedikleri, Çeşme'ye bağlı Karaköy'ü basan Rum çetelerinin Müslüman nüfusun bir kısmını katledip bir kısmını yaraladıkları, kadınların ırzlarına tecavüz ettikleri, bu baskını duyarak korkuya kapılan çevre köylerin

kayıklarla İzmir'e göçe başladıkları ve göçün devam edeceği yönünde istihbarat alındığı, Selanik ve Makedonya'dan getirilen yüzlerce Rumun İzmir'e yerleştirilmesiyle muhacir durumuna düşen Müslümanların İzmir'de yaşamalarının imkânsız hale geldiği, silahı olmayan Osmanlı jandarmasına silah dağıtılması için merkeze gelmeleri gereken köy ihtiyar heyetlerinin Yunan baskısı sebebiyle merkeze getirilemediğinin bildirildiği, ayrıca muhacirlerin ihtiyaçları için istenen paranın derhal gönderilmesi istirhamı.

15 Şubat 1920
İzmir
Muhâcirîn Dâ'iresi
148

Aşâyir ve Muhâcirîn Müdîriyyet-i Umûmiyyesi Cânib-i Âlîsine

Atûfetlü efendim hazretleri,

Yunanlıların son zamanlarda ahâlî-i İslâmiyye hakkında icrâ eyledikleri tazyîkât ve sevâhildeki kurâ sekenesinin kâmilen hicret etmeleri husûsunda irtikâb edilen envâ'-ı fecâyi' cümlesinden olmak üzre on beş yirmi gün mukaddem Çeşme kazâsına tâbi' Karaköy'ü Rum çeteleri tarafından basılarak ahâlî-i kurâdan ba'zıları katl ve ba'zıları mecrûh ve kadınlara ta'arruz vukû' bulduğu gibi külliyetli nukûd gasbedilmiş ve binâ'en-aleyh işbu fecâyi'den tevahhuş ve mütedehhiş olan civâr köylerde meskûn muhâcirîn-i İslâmiyyeden yüz elli hâne halkı İzmir'e ilticâ eylemek üzre ihtiyâr-ı hicretle yelkenli kayıklarla günlerce fırtına se[be]biyle deniz üzerinde çalkandıkdan sonra kemâl-i sefâletle İzmir'e ilticâ eylemişlerdir. Bunların merkeze hîn-i ilticâlarında Yunan Hükûmeti tarafından Naibzâde Ali Bey ile ba'zı memûrîn-i Yunaniyye ma'rifetiyle gûyâ esbâb-ı istirâhatlarına çalışıldığını münekkıdîn-i ecânibe göstermek üzre fa'âliyet ibrâz edilmiş ve dâ'ire-i âcizînin dahi iştirâki taleb olunmuş ve bi't-tab' me'mûrîn-i â'idesiyle bunların iskân ve i'âşelerine gayret olunmuş ve ma'a-hazâ külle-yevm sevâhilden yirmi, otuz, elli hâne muhâcir vürûd etmekde bulunmuş ve binâ'en-aleyh tevâliyen icrâ kılınan tazyîkât ve fecâyi' üzerine sevâhilde meskûn ahâlî-i İslâmiyyenin de bir âtî-i karîbde kâmilen merkeze ilticâ eyleyecekleri mahallî me'mûrlarıyla sebkeden muhâbereden anlaşıldığı ve ez-cümle 11 Şubat sene [1]336 târîhinde Foça Kâ'im-i makâmlığı'ndan alınan telgrafnâmede Selânik'den bu kerre dahi bir Yunan vapuruyla Foça iskelesine beş yüz kırk Rum nüfûs çıkarıldığı ve hâlbuki târîh-i mezkûrdan üç gün mukaddem Foça'ya tâbi' Geren karyesine iskân edilmiş muhâcirînden bir iki kişi idâreye mürâca'atla bir hafta mukaddem mezkûr karyeden hicret etmeleri içün tazyîk ve ihâfe edildiklerini beyân etmeleri üzerine her hâlde bulundukları mahalli terketmemeleri ve sebât eylemeleri gerek merkûmûna ve

gerek kâ'im-i makâmlığa bildirilmiş ve makâm-ı vilâyetden dahi işbu tehdîdâtın iki unsur beyninde sû'-i tefehhüm ve burûdeti tezyîd edeceği ve işgâl hâricinde fenâ sû'-i te'sîr vücûda getireceği Yunan Fevka'l-âde Komiserliği'ne îzâh ve iş'âr kılınmış ise de ahîren jandarma alay kumandanlığından alınan tezkirede Makedonya'dan mütemâdiyen Rum ahâlî getirilmekde ve bu miyânda sâlifü'l-arz Geren karyesine de yüz seksen hâne halkı yerleşdirilmek üzre bulunduğu ve esbâb-ı ânife karşusunda muhâcirîn-i mezkûrenin bi't-tab' barınamayacakları ve külle-yevm merkeze ilticâ eden muhâcirînin mütekâsif bir hâlde burada bulundurulmaları gayr-ı muvâfık ve mebânî-i umûmiyyenin Yunanlılar tarafından taht-ı işgalde bulunması hasebiyle emr-i iskânlarının merkezce te'mîninde usret mevcûd olduğu ve bunların tevzî'an kurâda ve mülhakâtda iskân edilmek üzre mülhakât memûrîn-i mülkiyyesine iş'ârâtda bulunularak alınan cevâblar da mahallî kuvve-i işgâliyye kumandanlıklarınca muhâcirîn kabûl edilemeyeceği ve hattâ ba'zı köy ahâlîsi dahi görmekde oldukları cebr ve tazyîk dolayısıyla bir çok müşkilâtla şehirlerde ikâmet eylemeği tercîh eylediklerinden ve farz-ı muhâl olarak sevkleri kabûl edilse bile merkez kazâda bunları barındırmak içün münâsib mahal olmadığı ve kazâ sekenesinin de serbestçe köylerine, tarlalarına gidüp gelemedikleri bildirilmiş ve esâsen Osmanlı jandarmasının silâhı olmadığı cihetle tevzî'ât icrâ olunmak üzre kurâ hey'et-i ihtiyâriyyesinin merkeze celbine imkân olmadığı alay kumandanlığından bildirilmiş ve binâ'en-aleyh muhâcirînin kısmen merkezde idâreleri bir emr-i zarûrî bulunmuş olduğundan 5 Şubat sene [1]336 târîh ve 143 numaralu tahrîrât-ı âcizî ile irsâli istirhâmında bulunduğum nakdin sür'at-i irsâline müsâ'ade-i atûfîlerinin şâyân buyurulması bâbında emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

15/2/[1]336

Muhâcirîn Müdîri
İmza

BCA. 272 11 15 56 9

29

NAZİLLİ'NİN KÖYLERİNİ İŞGAL EDEN YUNANLILARIN EVLERİ YAKTIKLARI VE KADINLARA TECAVÜZ ETTİKLERİ

Nazilli'nin Keten, Mescidli, Kaymakçı-yı Kebir ve Kaymakçı-yı Sağir köylerini işgal eden Yunanlıların kadın ve kızlara tecavüz ettikleri, çok sayıda evi yaktıkları, ahalisi göç eden köyleri top ateşine tuttukları ve kaçamayanları katlettikleri.

26 Şubat 1920

Şifre Telgrafnâme
Bâb-ı Âlî
Dâhiliye Nezâreti
Şifre Kalemi
Mahreci: Nazilli
Târîh-i keşîdesi: 26 Şubat sene [13]36
Kaleme Vurûdu: 26 minh

C. 5 Şubat sene [13]36 târîhli ve 119 numaralu tele zeyl.

Yunanîlerin taht-ı işgâllerinde bulunan Keten karyesinde on kadar hâneyi ve Mescidli karyesinde 2 Kânûn-ı Sânî sene [13]36 târîhinden bugüne kadar üç def'a mikdârı mechûl hâneleri ihrâk etdikleri ve 21 Teşrîn-i Sânîde işgâl etdikleri Kaymakcı-yı Kebîr'de birkaç hâne ile Kaymakcı-yı Sagir'in muhtelif zamanlarda kısm-ı a'zamını kezâlik ihrâk etdikleri ve taht-ı işgâllerinde bulunup da ahâlîsi çekilen bütün kurâyı her gün topa tutmakda oldukları ve Kaymakcı karyelerinin bidâyet-i işgâllerinde bir takım afîfe kadınlara varıncaya kadar hetk-i ırzda bulundukları ve kaçamayanları katleyledikleri tahkîkât-ı mevsûkaya atfen Balyanbolu Müdîriyeti'nden cevâben bildirilmiş olduğu.

Fî 23 Şubât sene [13]36

Vekîl-i Mutasarrıf
Hüseyin Naci

BOA. DH. KMS. 52-5/60

30

YUNAN İŞGAL KUVVETLERİNİN VE YERLİ RUMLARIN MANİSA'DA IRZA TECAVÜZ, KATLİÂM VE SOYGUNCULUK YAPTIKLARI

Yunan kuvvetlerinin Manisa'yı işgalleri esnasında kasaba ve köylerde Müslümanlara karşı katliâm, ırza tecavüz, yağmacılık yaptıkları, yerli ve başıbozuk Rumlarla birlikte hareket ederek Manisa-Akhisar demiryolu güzergâhında bulunan Hacı Rahmanlı ve Kapaklı köyleri de

dahil diğer bütün köylerde İslâm nüfusunu katledip mallarını yağmaladıkları, bağ ve bahçelerinde çalışırken tutuklanan yüzlerce Müslümanı İzmir üzerinden Atina'ya gönderdikleri, Mısır'da esirken İngilizlerce serbest bırakılan yüz altmış kadar Müslümanın Manisa'da Yunanlılar tarafından tekrar esir edildiği, ağır şartlarda çalıştırılan bu esirlerin gıdasızlık ve işkence yüzünden vefat ettikleri, halkın sahip olduğu binek ve yük hayvanları ile nakil vasıtalarına el konulduğu bildirildiğinden mezâlime son verilmediği takdirde Müslümanların tamamıyla imha olunacağı, tedbir alınması gerektiği.

28 Temmuz 1920

Bâb-ı Âli
Dâhiliye Nezâreti
Emniyyet-i Umûmiyye Müdîriyeti
Şu'be: Âsâyiş
Husûsî: 635

Yunanîler tarafından İslâmlara yapılan mezâlime dâ'ir.

Hâriciye Nezâret-i Celîlesi Cânib-i Sâmîsine

Ma'rûz-u çâker-i kemineleridir,

28 Haziran sene [1]336 târîhiyle Manisa Jandarma Taburu Kumandanlığı'ndan yazılup İzmir Jandarma Alayı Kumandanlığı'ndan bu kerre gönderilen raporda "Yunanlıların son ta'aruzlarında dâhil oldukları kasaba ve karyelerde katli'âm ve hetk-i ırz ve gasb-ı emvâl husûsunda en eşna' hâlâta tasaddî ile ma'sûm ve bî-günâh ahâlî-i İslâmiyyeyi perîşân ve harekât-ı vâkı'adan nâşî tahlîs-i cân içün hicrete mecbûr ve muztar kalan kurâ halkını bilâ-merhamet katletdikleri gibi kuvâ-yı işgâliyye kıta'âtını adım adım ta'kîb eden yerli ve başı bozuk Rum ahâlîden mürekkeb ve müsellah çapulcu gruplarının da kuvâ-yı işgâliyye efrâdının iştirâk ve mu'âvenetleriyle yekdiğeriyle müsâbaka edercesine yağma-gerlikde bulundukları ve bi'l-hâssa Manisa'nın Horusköy, Muradiye (Hamidiye) karyeleri Rumlarının hayvan ve arabalarla Yunan asâkîrini ta'kîb ile müte'addid seferler yaparak emvâl-i mağsûbe ile avdet eyledikleri Manisa ile Akhisar arasında şimendüfer güzergâhında bulunan Hacırahmanlı ve Kapaklı karyelerinden mâ'adâ işgâl edilen sâha dâhilinde kâ'in kurânın hemân kâffesinde katl-i nüfûs ve nehb-i emvâl vukû' bulduğu gibi ba'zı köyleri büsbütün ihrâk etdikleri ve vakt-i hasâd olmak hasebiyle ovalarda iş ve

güçleriyle iştigâl etmekde bulunan yüzlerce ahâlî-i İslâmiyyenin kuvâ-yı işgâliyye tarafından der-dest ve tevkîf edilerek berây-ı teşhîr ve tahkîr İzmir'e ve rivâyete nazarân oradan da bahren Atina'ya sevkedildikleri ve bu sûretle kırlarda emniyet ve âsâyiş kalmadığı ve şehir ahâlîsi bile tarla bağ ve bağçelerine gidemediği ve Mısır'da esîr iken İngiltere Hükûmeti tarafından serbest bırakılan yüz altmış kadar efrâdın tekrâr Manisa'da esîr edilerek taht-ı tevkîfe alındıkları ve bunların hidemât-ı şâkkada istihdâm edilmelerinden ve dûçâr oldukları gıdasızlık ve işkence yüzünden birer birer vefât eylemekde bulundukları ve vesâ'it-i nakliyye dercetmekde bulunan Yunanîlerin tercîhen ahâlî-i İslâmiyye nezdinde bulunan ve anların yegâne medâr-ı ma'îşeti olan bir tek bârgîr ve arabayı bile alarak unsur-ı İslâmı büsbütün her şeyden mahrûm ve sefîl bırakdıkları bildirildiği Umûm Jandarma Kumandanlığı'ndan iş'âr kılınmış olmağla evvel ve âhir arz ve iş'âr olunduğu üzre Yunanîlerin ahâlî-i İslâmiyyeye karşı revâ görmekde oldukları mezâlim ve şenâyi'e nihâyet verilmediği takdîrde oralardaki unsur-ı İslâmın büsbütün mahv u perîşân olacakları muhakkak bulunduğundan keyfiyetin icâb edenlere iblâğıyla ahâlî-i ma'sûmenin mezâlim ve ta'adiyâtdan vikâyeleri esbâbının istihsâline müsâ'ade-i sâmiye-i fahimâneleri sezâ-vâr buyurulmak bâbında emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî Zilka'de sene [1]338 ve
Fî 28 Temmuz sene [1]336

Dâhiliye Nâzırı
Vekîli
Bende
İmza

BOA. HR. SYS. 2618/23

31

İNGİLİZLERİN ARDINDAN GEMLİK'İ İŞGÂL EDEN YUNANLILARIN BURADA SOYGUNCULUK VE KATLİÂM YAPIP BAĞ VE BAHÇELERİ TAHRİB ETTİKLERİ

İngilizlerin, işgal ettikleri Gemlik'i Yunan müfrezelerine bırakarak çekildikleri, Müslümanların, Gemlik'i kuşatan Yunan askeri tarafından Gemlik dışına çıkmalarının yasaklandığı, silah aramak bahanesiyle zorla girilen evlerin Yunan askerlerince soyulduğu, halkın yüzde doksanının sebepsiz yere sopa, kamçı ve dipçiklerle dövüldüğü, idama mahkum edilmek için iplerle bağlı olarak götürülen ahalinin ileri gelenlerinden on üç kişinin, Gemlik-Yunan Kumandanlık Dairesince serbest bırakıldığı, Gemlik şosesi üzerinde on beş gün içerisinde elli kişinin kaybolduğu, bağ

ve bahçelerin tahrip edildiği, yolların güvensizliğinden ötürü halkın yarım saat mesâfedeki merkeze dahi gidemediği, tamamen silahsızlandırılan Gemlik halkının Ermenilerin suikastlarına ve çıkardıkları yangınlara maruz bırakıldığından bahisle köye keşif heyeti gönderilmesi, mağduriyetlerinin giderilmesi, çalınan malların sahiplerine iadesi hakkında Umurbey köyü ileri gelenlerinin istidası.

29 Ağustos 1920

Huzûr-ı Âlî-i Cenâb-ı Sadâret-penâhîye

İngiliz kuvâ-yı bahriyyesinin bundan bir buçuk mâh mukaddem Gemlik'i işgâllerini müte'âkib karyemiz ahâlîsi dahi arz-ı teslîmiyyet etmesiyle karyemiz de dâhil olduğu hâlde Gemlik ve tevâbi'inin emn ü muhâfaza ve asâyişi yed-i mes'ûlüne alındıkdan sonra vürûd eden Yunan kuvâ-yı mevcûdesine teslîm-i memleket ve âsâyiş-i mahalliyye olunarak İngilizler çekildikden sonra Yunan kuvâ-yı işgâllerinden merkezden karyemize sevk ile îcâb eden mahallere ikâme ve ahz-ı mevki' etmesinden Yunan zâbitân ve efrâdı haklarında ve ihtiyâcât-ı mübremeleri husûsunda karyemiz ahâlîsinin büyük ve küçüğü bilâ-ücret gece ve gündüz hidmet ve askere her ân fıçılarla su ve hatab ve levâzımât-ı sâ'irenin ihzâr ve irsâlinde fevka'l-âde icrâ-yı fa'âliyyet ve gayret olunmuş ve istirâhatları ez-her-cihet te'mîn edilerek cümlesi memnûniyyet ve beyân-ı teşekkürât etmiş idiler. İşbu müfrezenin mahall-i âhara sevklerini müte'âkib Gemlik merkezinden bunların yerlerine i'zâm ve ikâme olunan bir müfreze-i askeriyye başlarında zâbitleri olduğu halde şehr-i hâl-i ağustosun yirmi dördüncü Îd-i Sa'îd-i Adhâ arefesine müsâdif salı günü sabâhleyin karyemiz dört tarafdan Yunan askeriyle kuşadılarak hârice çıkması men' ile hânelerde silâh aramak üzre hey'et-i ihtiyâriyye berâber olarak yalnız on hânede bulunmuşdur. Ba'dehu yanlarında kimse bulundurmayarak kendüleri istedikleri kapuları tekme ile urulup açıldıkdan sonra derûn-ı hâneye duhûl ile çifte ve eski şeşhâne tüfenkleri dahi alarak ve hâne sâhiblerinden yüzde doksan kişi bilâ-sebeb sopa ve kamçı ve tüfenk dipçikleriyle, hiç bir devlet kânûnunun cevâz vermediği şekil ve tarzda ve sûret-i şedîdede darbetmeleri yüzünden bir hayli kesân bereler içinde bulunmakda oldukları gibi ve ağır yaralılardan bir kaçında ise eser-i hayât şüphelidir. Hânelerde silâh taharrîsinde silâh zuhûr etmeyince hâne sâhibi bilâ-su'âl ve bilâ-cevâb sopa ve kamçıdan geçirilmiş ve kable't-taharrî silâh çıkarması içün şedîden ve alenen darbedilmiş ve daha gayrısı ise merbûten takdîm kılınan defterde esâmisi muharrer eşhâsın sandık ve sepetleri açılarak nukûd ve mücevherât ve zî-kıymet eşyâ-yı sâ'ire de askerler tarafından ahz u gasb u gârât edilmişdir. Hâsılı envâ'-ı işkence ve darb,

nehb [ü] gârâtla silâh taharriyâtı hiç bir devlet kânûnunca tecvîz olmadığı hâlde Yunan kânûnunca mesâğ var mıdır? Yoksa Yunanlılardan intizâr ve istizhâr etdiğimiz adâlete ve haklarında bir çok zaman elden geldiği mertebe icrâ olunan mu‘âvenât ve irâ’e-i teshîlâta karşu ahâlîmizi sopadan geçirmek sûretiyle irtikâb edilen tazyîk ve mücâzât kendü zu‘mlarınca bir mükâfât mıdır? Hânelerin taharriyâtı ve bir çok zevât-ı bî-günâhı yerlere, döşeklere serdikden sonra yapılan bunca -artık mezâlim daha doğrusu Engizisyon mezâlimi mertebesine varan zulm ve ta‘addiyât diyeceğiz- az gelmiş de mu‘teberân-ı ahâlîden ve kısmen dayak yiyenlerden on üç kişi de ip ile bağlanarak leylen karyeden gece açıkda ve kırda Kapukaya mevki‘inde geçirtdirildikden sonr[a] gûyâ i‘dâm cezâsına ta‘yîn ve icrâ etdirmek içün tahte’l-hıfz Gemlik Yunan Kumandanlık Dâ’iresi’ne teslîm edilmiş iseler de zâten bî-cürm ve nâmûslarıyla yaşamış olan zevât-ı mûmâ-ileyhim hemân tahliye olunmuş olmaları köyde yapılan mu‘âmelât-ı zecriyye ve tahkîriyyenin haksızlığına bir burhân-ı celî ve kat‘î değil midir? Bundan başka efrâd-ı askeriyye hayvanlarıyla berâber bağ ve bağçelerimizi tahrîb ederek fukarâ ahâlî bu sene üzüm mahsûlünden ve eşcârdan uğradıkları zarâr ve hasârât pek az[î]mdir. Ahâlî çokdan beri bağ ve bağçelerine gidememekdedir. Hulâsa medeniyet ve adâletle mütehallık olduğu[nu] işiddiğimiz Yunan zâbitân ve efrâdının hakkımızda revâ gördükleri bunca harekât-ı kânûn-şikenânelerinden bîzâr kaldığı ve Gemlik şosesi üzerinde on beş günden berü elli kişi gâ’ib ve ifnâ edildikleri tahakkuk ve hattâ gâ’ib ve daha doğrusu ihtirâsât zamânına kurbân olan eşhâs-ı ma‘sûme miyânında üç aylık gelin ve bir de on beş yaşında bâkire kız ve bir kadının dahi hayât ve memâtlarından bir gûnâ ma‘lûmât olmadığı gibi vücûdları ifnâ edilmişdir. Ve bu sûretle kazânın âsâyiş ve muhâfazaya me’mûr bulundukları hâlde iğmâz-ı ayn ederek mücâsirleri cezâsız bırakılmakdadır. Ahâlînin hattâ silâhlarını taharrî ve müsâderede gösterilen la-kaydâne harekâtdan dolayı diyecek bir şey bulamıyoruz. Evvelce Yunan kumandanı tarafından harb eslihasının teslîmi hakkında i‘lân ve tenbîhât üzerine mevcûd esliha teslîm edilmiş ve av tüfenkleri istisnâ edilmiş idi. Binâ’en-aleyh hâdisenin ehemmiyetini ve yapılan mu‘âmelenin derecesini anlamak, karye[ye] muhteliten bir hey’et-i keşfiyyenin i‘zâmına mütevakkıf bulunduğundan bilâ-imhâl îcâbât-ı serî‘anın icrâsı ve daha ziyâde tahkîrât ve mağdûriyete ma‘rûz bırakılmamaklığımıza meydân verilmemesini ve mütecâsirlerin tecziyesini ve alınan emvâl ve eşyânın ashâbına i‘âde etdirilmesini ve karyemiz merkez kazâya yarım sâ‘at mesâfede bulunduğundan âsâyişsizlikden ahâlînin merkez kazâya inememekde oldukları gibi kat‘iyyen bağ ve bağçelerine dahi gidememekdedir. Bu hâl bir kaç gün daha devâm edecek olursa başkaca hâdisâta meydân verilmiş olacağı gibi ahâlî kat‘iyyen silâhdan tecrîd edildiği cihetle Hüdâ ne-kerde Ermeniler tarafından bir yangın ve başkaca bir sû‘-i kasda ma‘rûz ve mahsûs bulunduğumuzu umûm ahâlî nâmına arz ve istirhâm ile bâb-ı adâletlerine ilticâya mecbûr olduk efendim.

Fî 29 Ağustos sene [1]336

Gemlik Kazâsının
Umurbey Karyesi İmâmı
Mühür

Muhtâr Müsta‘fîdir	Â‘zâlar	**Hacı Osman oğlu Ahmed**	**Yusuf Ağa**	**Dursun Efendi**	**Bekir Ağa**
Mü‘ezin oğlu Mehmed	**Osman Çavuş**	**Hacı Galib**	**Hüseyin Çavuş**	**Mehmed Kâni**	**Kürd Tâhir**
İmâm Osman	**Koca Ahmed oğlu Şevket Efendi**	**Maho'nun Mustafa**	**Edhem Bey oğlu Hakkı Bey**		

Silâh taharrî esnâsında Yunan zâbitân ve efrâdı tarafından sirkat olunan nukûd ve eşyânın cins ve miktârıyla esmânını mübeyyin cedveldir.

Guruş	Sirkat olunan eşyâ	Esâmî
500	Gümüş tütün tabakası	
200	Gümüş işlemeli ağızlık	
1000	Gümüş işlemeli zî-kıymet omuz havlusu	Çavuş oğlu Mehmed Efendi kerîmesi Kevser Hanım
2000	1 gömlek, 1 şarşaf [çarşaf], 5 el havlusu, 2 yağlık	
8000	Altun üzerine bir çift elmas küpe	
5000	Altun üzerine elmas yüzük	Abidin Halil oğlu Ahmed Efendi
4000	5 aded zî-kıymet yağlık çevre	Dağlı oğlu Osman
270	2 kibrit kutusu, 2 kıyye sabun, 1 kamçı	Vezir oğlu Mustafa
1500	1 kadın sâ‘ati: gümüş üzerine altun yıldız işlemeli	Giridli'nin Mustafa Efendi
800	4 aded ulama çevre	
3000	Mücedded iki çift fotin	Hâfız Galip oğlu Talat Efendi

1800 800 1500 1000 150	Üç çift yeni kadın iskarpini (çift: 3) Bir çift parlak tulumbacı kundurası Bir fener, beş kıyye kösele Bir aded dana derisi, bir çift kalıp (Kalıp makineli tüfenk bölüğü efrâdından kunduracıda) 1 keser, 1 destere, 1 çift kadın çorabı	Hacı Gâlib'in üveyi oğlu Kunduracı Mustafa
2500	İki aded gümüş sâ‘at (aded: 2)	Emme(?) Osman
500	Bir aded gümüşlü hacı tesbîhi	Köse'nin Hâfız Râif Efendi
350	İki aded İngiliz çakısı ve tesbîh	Tahsildâr'ın Ali
500	İki aded el havlusu, yüz yumurta	İmam Veli'nin Abdullah
2500	İki aded bilek sâ‘ati 1 kordonlu sâ‘at	Himmet'in Osman
1500	Mücedded bir takım setre pantolon	Bevvâb Osman'ın İbrâhim
200	Muska kılıfı	Himmet'in Mustafa
6000 500 500	1 aded elmas sâ‘at iğnesi , 1 elmas kopça Üç kıyye tütün, 1 bakır sigara kağıdı kutusu Bir yük karpuz	Koca Mustafa oğlu Ali bey
7000	Bir aded altun sâ‘at kösteği	Çavuş oğlu Mehmed Efendi oğlu Ahmed
53570	**Yekûn**	
400	Bir aded sedef tesbîh	Gürcü Yusuf Ağa
300	Bir aded berber saç makinesi	Gürcü Yusuf Ağa kâ’in-birâderi Muhiddin
5000	Nakid	Tüccâr Ömer'in Ali Ağa
350	1 İngiliz terzi makası, 1 tesbîh	Nalband Alâeddin Usta
5000	Bir aded dürbün	Hacı Ahmed Bey oğlu Enver Efendi
1500 1700 350 300	Nakid gümüş pare Bir çift mücedded fotin, 10 çift çorap, 2 aded havlu Bir kıyye tütün, 80 aded yumurta Mülâzıma verilen şarşaf [çarşaf]	Bezzâz Hacı Râif

2000	4 aded tahta üzerine bağlık işleme uçkur	Mevâzîn Halil oğlu Ahmed
10000 3500	Altun ma‘a kordon sâ‘at Altun zînet beşi birliği	Balta Mehmed Ağa
3300	Nakid	Hacı Mustafa dâmâdı Bakkal Ahmed Efendi
2000 10000	1 aded gümüş bilezik, 1 aded altun yüzük 1 çift altun üzerine elmas küpe	Tahsildâr Salih Efendi
500	Kumaş mintan	Hacı'nın Ali zevcesi Fevziye Hanım
200	Kamçı	Koca Mustafa'nın Ali Bey dâmâdı Mustafa
5000 10000 1000 60000 10000 4000 3000 1500	On aded Osmanlı altunu Bir aded ma‘a altun kordon sâ‘at Bir aded gümüş tütün tabakası Otuz aded gümüş ve altun işlemeli yağlık On aded tahta uçkur bağlığı Otuz aded tel makara, 1 aded gümüş tel makara, 10 çift yün çorab 1 aded ipek yatak şarşafı, 4 hamam takımı havlu Dörd aded yatak şarşafı, 1 altun yüzük	Hacı Nuri'nin Mehmed Ağa
7000	Sekiz aded gömlek, on aded çevre işleme, ma‘a kordon sâ‘at	Gürcü Yusuf Ağa
1200 240	Bir aded cep sâ‘ati İki aded ustura	Laz Derviş Dayı Dâmâdı Yusuf Efendi
300 5000 1000	Dörd aded sîm Mecîdiye Bir aded elmas yüzük Bir aded altun yüzük	Gemlik Evkâf Me’mûru Fuad Efendi
2500 10	Ma‘a kordon sâ‘at Gümüş pâre	Halid Pehlivân oğlu İsmail
211720	**Yekûn**	

600	İki aded berber makinesi	Kürt kabadayı
600	İki aded ustura, 3 el havlusu	
300	Nakid	
300	Üç kıyye tütün	Muhîk(?) Mehmed oğlu Süleyman
1900	Nakid	
500	Kulblu altun	Helvacı Mustafa Efendi
15000	Sâ‘at ve makas	
700	Bir kehribâr tesbîh, bir aded kamçı	Yahya Halil zevcesi Penbe Hanım
700	2 cedîd fanila, 1 çevre; gümüş telli	Hacı Ömer'in Bekir Efendi
500	1 keser, 1 burgu, 2 destere vesâ’ire	Hacı Gâlib Ağa
300	Pantolon	Zeybek'in Ali
1200	2 aded Memdûhiyye altunu	
500	1 yüzlük altun	Gürcü Kadir zevcesi Fatma Hanım
200	1 tesbîh	
200	Baston	Laz oğlu Ahmed Ağa
500	3 kıyye peynir, 1 kıyye tereyağı	Feyzi oğlu Ahmed
500	Setre	Salih Efendi oğlu Muhtar
300	Pantolon	Gâzî Mehmed oğlu Ahmed
900	Nakid	Laz Kalyoncu oğlu Ömer
2000	Kaput, ma‘a setre pantalon	Laz Hüseyin oğlu İbrahim
1000	1 gümüş tel işlemeli yağlık, 3 aded çorap	Çakır Ali oğlu İhsan
226920	**Yekûn-ı umûmî**	

Îd-i Sa‘îd-i Adhâ arefesi günü Yunan zâbitân ve efrâdı tarafından silâh toplamak fikriyle karyemiz kordon altına alınarak kendi başlarına hânelerimize dehâlet ederek ahâlîmizi fenâ sûretde darbetmekle berâber, sandık ve dolaplarımız kırılmak sûretiyle sirkat eyledikleri zî-kıymet eşyâ ve nukûdun bâlâ-yı defterde cins ve mikdârı muharrer olduğu üzre mecmû‘-ı zâyi‘âtımız 226920 guruşa bâliğ olup ve el-yevm tahkîkât hârici kalan ahâlîmizden ba‘zılarının zâyi‘âtları işbu deftere dâhil edilememiş ve ayruca ânda mahsûs defter der-dest-i tanzîm bulunmuş olduğunu tasdîk eyler ve işbu zâyi‘âtımızın ashâbına i‘âde etdirilmesi esbâbının istikmâline tevessül buyurulmasını bâb-ı adâletlerinden ricâ eyleriz.

Fî 29 Ağustos sene [1]336

Gemlik Kazâsının Umur Bey Karyesi İmamı
[ve ihtiyar hey'eti a'zâlarının mühürleri]

BOA. HR. SYS. 2618/44

32

DEMİRCİ'Yİ İŞGAL EDEN YUNANLILARIN ERMENİLERLE BİRLİKTE YAĞMA, TECAVÜZ VE KATLİÂMA GİRİŞTİKLERİ

Yunan işgal kuvvetlerinin, Demirci'ye girdikden sonra soyulmadık dükkân ve mağaza, kapısı kırılarak girilmedik ev bırakmadıkları, para, mücevherat ve işe yarayan eşyaları gasbedip beğenmediklerini kırdıkları, kadın ve kızlara ailelerinin gözü önünde tecavüz ettikleri, Demirci'ye bağlı Viran ve Küçükoba köylerinde yirmi iki Türkü keyif için süngü ve kurşunla katlettikleri, harmanlardaki demetleri hayvanlara yedirdikleri, Serçeler, Akdere, Hocalar, Bozköy köylerini tamamen tahrip edip yaktıkları, Yenice köyünde eşrâftan Halil Ağa'nın çiftliğini yakarak eşya ve hayvanlarını gasbedip kendisini öldüresiye dövdükleri, Borlu nahiyesi Müslüman halkını göç ettirip eşyalarını yağmaladıkları, dükkânlarına Hıristiyanları yerleştirdikleri, kaymakam vekilinin resmî şikayeti üzerine bütün bu zulümleri aralarına karışan dört yüz kadar Ermeninin yaptığını ileri sürdükleri, ancak bunun doğru olmayıp müşterek çalıştıklarının bilindiği.

21 Eylül 1920

Sûret

Yeryüzünde Allah'dan gayrı hiç bir hâmîleri olmayan işgâl menâtıkındaki ahâlî-i İslâmiyyeye karşı Yunan asâkir-i nizâmiyyesi tarafından yapılan şenâ'at ve fecâyi' hakkında olup Yunan medeniyet ve mefkûresini sarâhaten irâ'e edecek olan şu raporumu, her dürlü milliyet, ihtirâsât ve hissiyâtını unudarak elim vicdânım üzerinde olduğu hâlde sâdece mağdûrîn ve mazlûmîne acıyan bir insan sıfatıyla yazmağa başladım:

Zîrde arz u beyân edeceğim vakâyi‘ yapılan fecâyi‘in belki onda birini bile teşkîl etmez. Ben yalnız misâl olarak yapılanlardan beş on dânesini ve fakat müşahhas, zaman ve mekân ta‘ayyün ederek muhtasaran bildireceğim. Yapılacak sathî bir tahkîkâtda, söylediklerimden bir dânesinin kizbi tahakkuk eder ise nâmûssuzlukla teşhîr olunmağa râzıyım.

1- Yunanlılar ile şehir hâricinde vukû‘bulan hafîf bir müsâdemede Demirci'de bulunan Çerkes Edhem Bey çetesi kâmilen firâr etdikden sonra Yunanın bir fırkadan ibâret olan kuvâ-yı işgâliyyesi fî 4 Ağustos sene [1]336 Çarşamba günü ba‘de'z-zevâl sâ‘at altı râddelerinde şehre girmiş; o gün ve o gece sükûnetle geçmişdir. Ertesi günü şafakla berâber meskenlerinde dûçâr-ı tecâvüz olan ahâlîden çoluk çocuk, kadın ve erkeklerin etrâfda medîd akisler bırakan istimdâd âvâzeleriyle âh u figânları şehrin her tarafından işidilmişdir. Çünki, sabâhleyin gün doğar doğmaz asker bi'l-iltizâm şehir dâhiline saldırılarak çarşuda yağma edilmedik hiç bir mağaza ve dükkân bırakılmamış, kapular kırılmak sûretiyle girilmedik hiç bir hâne kalmamışdır. Mağaza ve dükkânlardaki emvâl ve eşyânın işe yarayanları tamamiyla ahz u gasb olunmuş, götürülemeyen kısmı da sokaklara saçılıp çiğnenmişdir. Hânelerden de kıymetli eşyâ ve nukûd-ı mevcûde-kadınların parmak ve kulaklarındaki yüzük, küpelere varıncaya kadar- alınmış ve mahzâ Türkleri ızrâr maksadıyla ayna, konsol gibi şeyler tamamiyle tahrîb olunmuşdur. Bu hâl hiç bir mâni‘aya tesâdüf etmeksizin tamam üç sâ‘at devâm etmişdir.

2- Bu yağma-gerlik sırasında Demirci kasabasının Pazar mahâllesinden Mahkeme-i Şerî‘a Başkâtibi Hâfız Mehmed Efendi'nin hânesine giren yedi kişilik bir müfreze-i askeriyye tarafından mûmâ-ileyhin on dört yaşında Hacer ismindeki kerîmesi ebeveyni muvâcehesinde cebren bikri izâle edilmek ve her biri tarafından ayrı ayrı fi'l-i şenî‘ icrâ olunmak sûretiyle dûçâr-ı tecâvüz olmuş; kerîmesini kurtarmak isteyen zavallı peder, dibçikler ile şedîden darbolunarak kolu dahi kırılmışdır.

3- Kezâlik Paşaoğlu Mehmed'in zevcesinin de bir müfreze-i askeriyye tarafından ırzına tecâvüz edilmişdir.

4- Bunlardan başka gerek kasabada ve gerek köylerde bir çok kadınların, kızların ırzlarına ta‘arruz olunmuşdur.

5- Kasabaya üç sâ‘at mesâfede vâki‘ Viran karyesinde on altı erkek, zâbit kumandasındaki bir müfreze tarafından karye hâricine çıkarılarak keyf içün süngü ile öldürülmüşlerdir.

6- Küçükoba karyesinden altı Türk genci kurşunla katledilmişdir.

7- Gerek kasaba kenârlarında ve gerek kurâda bulunan harmanlarda mevcûd olan demetler kâmilen kaldırılarak hayvanlara yedirilmiş ve malını muhâfaza etmek isteyenler bî-rahmâne öldürülmüşdür.

8- Kasabaya tâbi‘ Akdere, Serçeler, Hocalar, Bozköy kâmilen yakılarak emvâl ve eşyâları yağma edilmişdir.

9- Yenice karyesinden ve eşrâfdan Halil Ağa'nın çiftliği yakılmış; hayvanât ve eşyâsı gasbolunmuşdur. Kendisi de tehlikeli sûretde darbolunmuşdur. Mûmâ-ileyhin şimdi vefât etmiş olması ağleb-i ihtimâldir.

10- Demirci ile Sâlihli arasında -o zaman Yunan fırka merkezi idi- Borlu nâhiyesindeki ahâlî-i İslâmiyye tehcîr edilerek emvâl, eşyâ ve hayvanâtı yağma olunmuş; dükkânlarına Hıristiyân ahâlî ikâme edilmişdir.

11- Demirci Reji Me’mûru İbrahim Efendi'nin üzerindeki nukûdu alındıkdan sonra kendisi fenâ halde darbolunmuş ve sol kulağı kesilmişdir.

12- Ahz-ı Asker Şu‘be Kâtibi Şevki Efendi, Yunan asâkiri tarafından mükerreren darbolunmuş ve Borlu'da â’ilesine iki Yunan zâbiti tarafından ta‘arruz olunmuş ise de mûmâ-ileyhin refâkatinde bulunan yerli Hıristiyanlardan Helvacı Kostantin'in zevcesi "bizim ırzımıza çeteler bile tecâvüz etmedi, bu şenâ‘ate nasıl oluyor da bir hükûmetin resmî üniformalı zâbitânı irtikâb ediyor, emîn olunuz ki sizi en büyük kumandanlarınıza gider, ben şikâyet ederim" diyerek feryâdı basmasıyla emellerine muvaffak olamadan gitmişlerdir.

13- Bütün bu vakâyi‘ hakkında Kâ’im-i makâm Vekîli İsmail Hakkı Bey tarafından fırka kumandanlığına sûret-i resmiyyede şikâyet olunarak bu bâbda tahkîkât icrâsıyla muktezâ-yı a‘deletin îfâsı taleb olunmasına karşı bir şey yapılamamış ve yalnız bu fecâyi‘[i] Yunan askeri arasında gönüllü Ermenilerin yapdığı beyân olunarak tefrîk olunan dört yüz kadar Ermeni, silâhlarından bi't-tecrîd geriye gönderilmiş ise de hadd-ı zâtında bütün bu işler Yunanlılar ile müşterek yapılmakda olup Ermenilerin bu sûretle geri gönderilmeleri mahzâ kabâhati bunlara atfetmek ve zu‘mlarınca Yunan askerini tebriye etdirmek maksad-ı mugfilânesine müstenid bulunmuşdur.

21/Eylül/[1]336

Demirci
Jandarma Bölüğü Kumandanı
ve Mülâzım-ı Evvel

Nazmi

Serî‘an komiserlere nota tastîri ve notadan altı sûret ihrâc edilerek makâm-ı nezârete tevdî‘i. Fî 7 Teşrîn-i Sânî sene 1336

21 Eylül sene [1]336 târîhinde Umûm Kuvâ-yı İ’tilâfiyye Polis Kumandanı "Haru"ya verilen rapor sûreti

BOA. HR. SYS. 2621/23

33

BATI ANADOLU’YU İŞGAL EDİP MÜSLÜMANLARI KATLEDEN VE ÇAPULCULUK YAPARAK ZENGİN OLAN YUNANLILARA KARŞI MİSİLLEMEDE BULUNULMASI GEREKTİĞİ

İzmir’den başlayarak Balıkesir, Bursa ve Uşak’ı işgal eden İngiltere ve Fransa destekli Yunanlıların rastgeldikleri hayvanları toplayarak adalara naklettikleri, silah arama bahanesiyle girdikleri evlerden kıymetli eşyalara el koydukları, birçok Müslümanı vahşice katlettikleri, savaş tazminatı adı altında ahaliden zorla para topladıkları, Türkleri soyarak ve çapulculuk yaparak zengin olan Yunanlılara ve onların müttefiklerine karşı misillemede bulunulması gerektiği hakkında Bursa mebusu Operatör Emin Bey tarafından verilerek kabul edilen takrir sureti.

6 Ekim 1920

Büyük Millet Meclisi Riyâseti
Başkitâbet
Zabıt Kalemi
Aded: 380/903
Numara: 152

Ankara
5/10/[1]336

Hey’et-i Vekîle Riyâset-i Celîlesine

Ecnebîlerin îkâ‘ etdikleri zararlara karşı ittihâzı lâzım gelen tedâbîre dâ’ir Bursa meb‘ûsu Operatör Emin Bey tarafından verilerek 78'inci ictimâ‘da hey’et-i celîlelerine tevdî‘i takarrur eden takrîr sûret-i musaddakası leffen takdîm edildi efendim.

6/10/[13]36

Büyük Millet Meclisi İkinci Re’îs
Vekîli
İmza

Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyâseti
Kalem-i Mahsûsu

Ankara
[1]336

Sûret

Riyâset-i Celîlesine

Düvel-i İ’tilâfiyye'den İngiliz ve Fransızların teşvîkiyle ve hiç bir hakka istinâd etmeksizin İzmir'den başlayarak Balıkesir, Bursa ve Uşak havâlîsine kadar yayılan Yunanîlerin, işgâli müte‘âkib rastgeldikleri hayvanât ve mevâşîyi önlerine katarak adalara nakleyledikleri gibi işgâl sâhalarında silâh taharrîsi bahânesiyle emâkin-i husûsiyye ve resmiyyeye tecâvüz ederek zî-kıymet gördükleri kâffe-i eşyâyı ahz u gasbetmekde oldukları ve tazmînât-ı harbiyye nâmıyla ahâlîden bir çok pâre topladıkları ve bir çok bî-günâh eşhâsı katl ü ifnâ eyledikleri (ki bunları Adana havâlîsinde de Ermeniler yapmakdadırlar) nazar-ı i‘tibâra alınursa Türk milletinin bi'l-hâssa Yunan işgâlinden dolayı ma‘nen ve mâddeten ne kadar mutazarrır olduğu vâbeste-i arz u îzâhdır. Denebilir ki Yunanîler şu gasb u gâret dolayısıyla gerek Harb-i Umûmî esnâsında ve gerekse mütârekeden sonra icrâ eyledikleri kâffe-i masârif-i askeriyyeyi, kâffe-i ma‘ârif-i askeriyyeyi ma‘a-ziyâdeten ve bizim zararımıza olarak telâfî ve tazmîn eyledikden başka bir çoğu da servet sâhibi olmuşlardır. Ve yine iddi‘â olunabilir ki Yunanlıların bilâ-lüzûm topraklarımızda muhârebeyi idâme etdirmesi esbâbından biri de Kurûn-ı Vustâ’î bir zihniyetle çapulcu[lu]klarını tezyîd maksadına ma‘tûfdur. Benâberîn servet-i milliyyemizin azîm ve mühim bir kısmını ve bir çok dindâşlarımızı mahv ü ifnâ eden ve etmekde bulunan İngiliz, Fransız ve Yunanlılara karşu mukâbele-i bi'l-mislde bulunmak zamânı gelmiş ve belki de geçmişdir. Gerek katl ü ifnâ edilenlerin diyeti ve gerekse mâlen îkâ‘ edilen zararlar mukâbili olmak üzre lede'l-hesâb evvel-i emrde düvel-i mezkûreye â‘id olmayup memleketimizde bulunan kâffe-i mü’essesât-ı ilmiyye ve sınâ‘iyye ve dîniyyesi zabt ve bunlar kifâyet etmediği takdîrde Düyûn-ı Umûmiyye'den olan borçlarımız tenzîl ve bir de kifâyet eylediği

takdîrde düvel-i mezkûre tebe‘asına â’id olup memleketimizde olmayan kâffe-i emvâl ve emlâkiyyenin müsâderesi sûretiyle zararlarımızı telâfî mecbûriyetinde kaldığımızı dost veya düşman bi'l-cümle düvel-i ecnebiyye-i mütemeddineye teblîği veyâhud buna mümâsil bir hatt u hareket ittihâzı içün hey’et-i icrâ’iyye[ye] havâle buyurmanızı teklîf ederim.

3/10/[13]36

Bursa Meb‘ûsu
Operatör Emin

Aslına mutâbıkdır
Fî 7/10/[13]36

BCA. 030 10 5 28 8

34

BALIKESİR, BANDIRMA, ERDEK, SOMA, ORHANGAZİ VE GEMLİK’TE İŞGALCİ YUNANLILARIN ERMENİ VE RUMLARLA BİRLİKTE MÜSLÜMANLARA YAPTIKLARI MEZÂLİM

Yunanlıların işgal ettikleri Balıkesir, Bandırma, Erdek ve Soma’da barış anlaşmasına aykırı faaliyetlerde bulundukları; Osmanlılık adına ne varsa yok etmeye çalıştıkları, Müslümanları, ticaret hayatından koparmak için ithalat ve ihracat yasağı koydukları, hükümet konaklarına Yunan bayrağı çekip Türk memurlara görevden el çektirdikleri, işkence, katliâm, ırza tecavüz, mal gasbı olaylarının her an yaşandığı, Yunan milletinin esas tabiatı olan hırsızlıkla Müslümanların ellerindeki her şeyi çaldıkları, babasının gözleri önünde evladına tecavüz ettikleri, Osmanlı mahkemelerinin işlemez duruma geldiği, hukuk davalarına papaz başkanlığında bir kilise heyetinin baktığı, Orhangazi’de Müslümanlardan toplanan silahların Ermeni ve Rumlara dağıtıldığı, genç kadın ve kızların dağa kaldırılıp erkeklerin tevkif olunarak meçhul yerlere götürüldüğü, kadın, çocuk demeden katliâm yapıldığı, Orhangazi’ye bağlı Tutluca, Paşayaylası, Bayırköy köylerinin yakılıp ahalisinin öldürüldüğü, yine Gemlik’te de büyük katliâm yapıldığı ve Orhangazi’ye kaçmakta olan çok sayıda Müslümanın yolda şehit edildiği, birçok köyün yağmalanarak

yakıldığı ve katliâmdan kurtulabilenlerin mülteci durumuna düştüğü hakkındaki raporlar.

27 Ekim 1920

Umûm Jandarma Kumandanlığı Cânib-i Âlîsine

İzmir Hükûmet Konağı'nın Yunanîler tarafından işgâli üzerine alay, almış olduğu emre tevfîkan 21 Ağustos [1]336 târîhinde Balıkesir'e hareket eylemiş ve bendeniz de kâ'im-i makâm Karositi Beyle Mösyö Gilber refâkatinde olarak mûmâ-ileyhimin, bir müddet içün İzmir'de ikâmetim husûsunda Hükûmet-i Yunaniyye'den almış oldukları müsâ'ade üzerine İzmir'de kalmış idim. Alayın hareketinden bir hafta sonra ya'ni 29 Ağustos [1]336 târîhinde Balıkesir Alayı'nın vaz'iyetini anlamak üzre İzmir'den hareket eden Mösyö Gilber ile İzmir'den infikâk eyleyerek Balıkesir, Bandırma, İstanbul, Erdek ve Soma'ya azîmetle ahîren İzmir'e avdet eyledim. Mûmâ-ileyhin teftîşâtı esnâsındaki istihbârâtım ve müşâhedâtım ber-vech-i âtî mufassalan arzolunur: Öteden beri Yunânîlerin Sulh Konferansınca ve beş sene müddetle Hükûmet-i Yunâniyye'ye terkedilen mıntıka dâhilindeki ahâlî-i İslâmiyyeye karşu ittihâz ve kemâl-i mahâretle tatbîk eyledikleri usul-i imhâ, işbu ordunun ahîren işgâl eylediği tekmîl menâtıkda daha vâsi' bir teşkîlât ile tatbîk edilmekde ve işgâl eyledikleri her şehir veya kasabayı sûret-i kat'iyyede Yunanlılaşdırmak ve girdikleri yerden bir daha çıkmamak husûslarında her dürlü vâsıtaya mürâca'at eylemekdedirler. Yunan ordusunu terkîb eden hey'et-i zâbitân ve efrâd her girdikleri yerde en evvel Osmanlılık nâmına her ne varsa imhâ ve Yunanlılığı temsîl edecek âsâr vücûda getirmeğe başlıyorlar. Her hangi şehir veya kasaba Yunanîler tarafından işgâl olunduğu vakit idhâlât ve bi'l-hâssa ihrâcâtın men'edildiği şiddetle i'lân ediliyor ki bundan maksad-ı esâsî Müslümanları ticâretden men' ile hayât-ı iktisâdiyyeyi yalnız Rumlara tahsîs eylemekden ibâret olduğu âsâr-ı kat'iyyesiyle müberhendir. Balıkesir'in işgâli esnâsında idâre-i husûsiyye-i livâya â'id olarak zirâ'a berây-ı tevzî' celb ve Balıkesir'de iddihâr edilen zirâ'at makinelerini bile ganâ'im-i harbiyyeden addederek zabt ve Yunanistan'a sevkeden bir ordu kumanda hey'etinin ne gibi hesabât ile mütehassis olduğu şâyân-ı tedkîk olsa gerekdir.

Sulh mu'âhedenâmesi mûcebince Yunan mıntıkası hâricinde kalup bugün Yunanîlerce muvakkaten meşgûl bulunan me'mûrîn-i muhtelife-i Osmâniyye'nin kemâ fi's-sâbık îfâ-yı vazîfe edecekleri ve Yunan ordusunun çeteleri te'dîb etmeğe me'mûr olduğu mükerreren i'lân edilmiş ve hattâ Yunan Fevka'l-âde Komiseri İsteryadis ordu tarafından işgâl edilen Balıkesir, Alaşehir, Bandırma gibi büyük şehir ve kasabalara bi'z-zât azîmetle bu husûsda vukû'bulan beyânât-ı mükerrere-i

şifâhiyyesi mûcebince te’kîd edilmiş olduğu hâlde işbu beyânâtın her yerde tamâmen zıddı ahval-meşhûd olmakda bulunmuşdur. Yunan ordusunun icrâ-yı harekât etdiği mahallâtda me’mûrîn-i mülkiyye-i Yunaniyye'nin ve hattâ bi'z-zât Mösyö İsteryadis'in nüfûzu külliyen ma‘dûm olup cihet-i askeriyye, Fevka'l-âde Komiserlik tarafından i‘lân edilen ve Hükûmet-i Yunâniyye nâmına emrolunan bi'l-cümle esâsâtı tanımamakda ve kahhâr bir hiss-i millî ile hâkimiyyet-i Osmâniyye'yi temsîl edecek her şey'e bilâ-istisnâ muhâlefet ve mümâna‘at eylemekdedir. Esâsen Mösyö Gilber ile vukû‘-ı seyâhât-i âcizânemde Osmanlı jandarmasının yalnız Balıkesir'de kısmen fa‘âl bir hâlde olduğunu gördüm ki o da gerek alay kumandanlığı ve gerek Mösyö Gilber'in teşebbüsleriyle vazîfeye giden jandarmalara avdetlerinde i‘âde edilmek şartıyla Yunanîler tarafından birer silâh i‘tâsı sûretiyledir. Türk jandarmasının müsellâh olması husûsu, Yunanîlerin en rakîk hissiyyât-ı millîyye ve askeriyyesine icrâ-yı te’sîr ederek bu bâbda hiç bir vakît müsâ‘adekâr bir vaz‘iyet almamakdadırlar. Silâhsız bir Türk'ün bile vücûdundan dâ’imâ bîzâr olan ve işgâl etdikleri muhîti Türk örfünden tathîr edeceklerini Rum ve Ermenilere karşu sûret-i hafiyyede söylemekden çekinmeyen bir ord[u] kumanda hey’etinin, elinde silâhı bulunan bir Osmanlı jandarmasına karşu alacağı vaz‘iyetin dâ’imâ menfî olacağı bî-iştibâhdır.

Yunanîler Balıkesir'deki hayvan deposuna da vaz‘-ı yed etmişler ve teksîr-i nesl-i feres içün teşkîl edilen bir mü’essese-i resmiyyeye çete malı süsü vererek zapteyledikden sonra ahâlîye â’id zî-kıymet Arap hayvanâtını "sizin için çalışıyoruz" diye almışlar ve Balıkesir'in civâr köyleri ahâlîsinden kumandanlara Türkler tarafından birer at ihdâ edilmesi içün yine o bî-çâre köylüden küllî mebâliğ toplamışlar ve bu pâreler ile değil, gasb sûretiyle tedârik etdikleri hayvanâtı da kumanda hey’etlerine Türklerin nişâne-i şükrânı olmak üzre takdîm etmişlerdir ki Türkden toplanan pâreler alâkadârân beyninde taksîm ve yine Müslümandan gasbedilen hayvanât da yine o her dem mazlûm köylü nâmına bu zâbitâna ihdâ olunmuşdur.

Yunanlılar Balıkesir'de havâyic-i zarûriyye fî’âtlarına narh vaz‘ederek ahz ve i‘tâyı maktû‘ bir vaz‘iyete idhâl ve köylüyü bu sûretle ticâretden men‘eyledikden sonra şehre mal getirmeyen köylünün köylerine giden Rum tâcirler birer mikdâr fazla pâre vermek sûretiyle mâlları kapatmak usûlünü tatbîk etmekde bulunmuşlardır. Bir Türk köylüsü bir senelik mesâ‘îsinin semeresi olarak iktitâf etdiği sekiz on çuval arpasını bile serbestce satabilmek hakk-ı sarîhini bile, en büyüğünden en küçüğüne kadar Türk toprağında zengin olan bir ordunun gösterdiği cebir ve şiddetle isti‘mâl edememek talîhsizliğine dûçâr olmuşdur. Türk köylüsü tasavvur ve hattâ tahayyül bile edilemeyecek bir zulme ma‘rûzdur. Müslümanlar feryâd etmek istiyor fakat feryâdlarını ismâ‘ edebilecek hiç bir makâm hiç bir şahsiyet görmedikleri için çok, pek çok şâyân-ı merhamet bir hâlde bulunuyorlar.

Bandırma

Mösyö Gilber ile Bandırma'ya muvâsalatımızda mukarrerât-ı müttehaza ve sâhib-i salâhiyyet Yunan me'mûrîn-i mülkiyye ve askeriyyesinin en büyük şahsiyetleri olan Fevka'l-âde Komiser Mösyö İsteryadis ile Yunan Başkumandanı Paraşko Pulos'un i'lân eyledikleri esâsâta külliyen muhâlif olarak 2 Temmuz [1]336'da şehre giren kıta'ât-ı askeriyyenin hükûmet konağını bile işgâl ve fevkine Yunan bandırası keşîde eylediğini ve işbu işgâl dolayısıyla merkez kazâ me'mûrîninin îcâr ile bir binâ tedârik ve bu sûretle îfâ-yı vazîfeye çalışdıklarını gördüm. Bandırma Düvel-i Mü'telife zâbitânının kontrolleri tahtında olarak şehirden bir çehâr yek mesâfede kâ'in Livadya(?) nâm mahalle vukû' bulan ihrâc hareketini müte'âkib 2 Temmuz [1]336 târîhinde işgâl olunmuş ve 9 Temmuz [1]336 da Yunan Fevka'l-âde Komiseri Mösyö İsteryadis ve Başkumandan Paraşko Pulos tren ile Bandırma'ya muvâsalat ve doğruca hükûmet konağına nâzil olarak me'mûrîn-i Osmâniyye'nin dört gün müddetle hükûmete gelmemelerini sûret-i kat'iyye ve şedîdede emreylemişlerdir. Hükûmet konağının işgâl ve me'mûrînin hükûmete gelmekden men'edilmeleri keyfiyeti, harekât-ı askeriyye dolayısıyla ordunun selâmeti nâmına vaz'edilmiş muvakkat bir memnû'iyyet olacağı vârid ise de Mösyö Gilber ile Bandırma'ya muvâsalatımızda hükûmet konağının el'ân hem de kolordu tarafından meşgûl olduğunu ve fevkine de bir Yunan bandırası ta'lîk edildiğini gördüm. Ba'de'l-işgâl Akhisar, Kırkağaç, Soma, Salihli, Alaşehir, Balıkesir ve Bandırma'ya bi'l-azîme anâsır-ı muhtelife ve ecnebiyye huzûrunda Yunan ordusunun yalnız Kuvâ-yı Milliyye'ye karşu hareket etdiğini ve binâ'en-aleyh Osmanlı hükûmet me'mûrîninin kemâfi's-sâbık serbestce ve bilâ-kayd u şart vazifelerine devâm edebilecekleri ve işbu işgâlin muvakkat olduğunu i'lân eyleyen bu en büyük Yunan me'mûr-ı siyâsînin başkumandanla Bandırma'ya geldiği vakit hükûmet me'mûrînini îfâ-yı vazîfeden men'eylemesi ve hükûmet binâsının el'ân taht-ı işgâlde ve Yunan bandırası tahtında bulunduğunu gördükden sonra konağın tahliyesinden sarf-ı nazar, hiç olmazsa hâkimiyyet-i Osmâniyye'yi tanımamak demek olan bandıra ta'lîkını men'etmemeleri Düvel-i Mu'azzama'nın mazhar-ı teveccühü olmuş fakat bugün esâsı âsârıyla anlaşılmış olan bir devlet nâmına mûceb-i hicâb ve bugünkü muvaffakiyyât-ı milliyyesini kudret-i askeriyyesine değil fakat düvel-i mütefahhime-i mezkûrenin siyâset-i müsâ'adekârânelerine medyûn olan işbu hükûmetin bugünkü etvâr-ı serkeşânesi de düvel-i mezkûre nâmına mûceb-i tenkîd olsa gerekdir. Bandırma'nın işgâlini müte'âkib civârındaki köylerde bulunan ahâlî-i İslâmiyye Yunanîler tarafından pek sibâ'âne mu'âmelâta dûçâr olmuşlardır. Ez-cümle Hamamlı nâhiyesine işgâlden iki gün sonra bir Yunan müfrezesi gelerek ahâlîden pâre toplamış ve bilâ-mübâlağa tekmîl nâhiye halkına işkence eyledikden sonra malını ve tekmîl zî-kıymet eşyâsını dahi verdiği hâlde nâmûsunu vermemekde herçi-bâd-âbâd ısrâr eden on sekiz yaşındaki bir Müslüman kızcağızı müfrezeyi terkîb eden efrâdın

muhâcemât-ı behîmânelerine ma‘rûz kaldık[dan] sonra azametullaha bile dokunacak bir vahşetle bulunduğu hânenin penceresinden atılmak sûretiyle ifnâ edilmişdir. Her dem meşhûd olan bu âsâr-ı vahşete, İzmir'de ve Türk diyârında bu millete beş sene müddetle manda tevzî‘ eden Düvel-i Mu‘azzama zâbitânı dahi şâhid olmakdadır. Yunan milletinin tabâyi‘-i esâsiyyesinden olup kendileri içün bir san‘at ıtlâkına sezâ olan "sirkat" husûsunda Bandırma pek müsâ‘id bir muhit hâlini almış ve yüzlerce hayvan, koyun, sığır ve bi'l-cümle hayvanât-ı ehliyye matbah odunlarına varıncaya kadar tekmîl havâyic-i zarûriyye ve'l-hâsıl Müslümana â’id ve kâbiliyyet-i nakliyye ve bey‘iyyeyi hâ’iz bi'l-cümle emvâl ve eşyâ başlarında ordu zâbitânı bulunduğu hâlde işgâl ordusu efrâdıyla yerli Rumların eyâdî-i âsiyânelerine geçmişdir. Bî-kes ve bî-vâye olan Müslüman köylüleri tarafından Yunan kumandanlarına vâki‘ olan şikâyât hiç bir vakit müsemmer olmamış ve bu cesâreti gösteren her hangi bir çiftci şikâyetini ismâ‘ edecek yerde tevkîf, darb ve belki o[r]tadan kaldırılmak tehlikesine ma‘rûz kalmışdır.

Erdek

Dersa‘âdet'den Bandırma'ya ba‘de'l-avde Mösyö Gilber ile Erdek'e vukû‘bulan seyâhatde bu kasabayı Yunanîlerin en ziyâde mu‘âmele-i vahşiyânelerine ma‘rûz kalan menâtıkdan biri olarak gördüm. Erdek'in işgâlini müte‘âkib kasaba-i mezkûre papası, işgâl müfrezesi kumandanı ile beraber hükûmet konağına gelmiş ve tekmîl ahâlîyi topladıkdan sonra hükûmete bir Osmanlı bayrağı keşîde etdirerek ahâlîye hitâben emel-i millînin nihâyet husûl bulduğunu ve kırmızı bayrağın Yunanîlere â’id olan bu memleketlerde görülmemesi lâzım geldiğini söyleyerek Osmanlı sancağını kırmış ve pencereden aşağı atmışdır.

Huzûr-ı haşmet ve adâletinde kâ’inâtı secdelere kapatmak azametini mükerreren göstermiş olan Osmanlı sancağı tabâyi‘ ve ahlâkı bütün dünyâca anlaşılmış olan bu millet tarafından tahkîrin, aynen arzı husûsunda te’eddüb etdiğim envâ’ına ma‘ruz kalırken yine aynı şahıs tarafından Yunan müfreze kumandanının gözü önünde Yunan bayrağı keşîde olunmuş ve papas efendi tarafından yine bir nutuk îrâd edilerek Yunan ordusu takdîs edilmiş ve Yunan milletinin dâ’imâ kendi kuvvetiyle iş görebileceğini ve dâ’imâ bu kuvvete istinâd eylediğini söyleyerek merâsime nihâyet vermişdir.

Erdek Osmanlı jandarma kumandanı Rumlardan gördüğü tahkîr üzerine elbise-i resmiyye ile gezememek mecbûriyetinde kalmışdır. Erdek kazâsı me’mûrîni hükûmet konağı fevkine mu‘allak Yunan bayrağı altında bulunmak mecbûriyetinde kalmakdadırlar. Bu kasabada nehb ü gâret, emâkin ve mesâkine ta‘arruz, gasb-ı emvâl, hetk-i ırz ve nâmus ve katl-i nüfûs gibi fazâyih umûr-ı tabi‘iyyeden addedilebilecek bir vaz‘iyete girmişdir. Kazâ dâhilinde Rumların kesreti işbu tecâvüzâtın tatbîkine pek ziyâde teshîl eylemekde bulunmuşdur.

Erdek'de mehâkim-i Osmâniyye hemân hemân mu‘attal bir vaz‘iyetde olup bütün de‘âvî-i hukûkiyye papas efendinin riyâseti tahtındaki bir kilise hey’eti tarafından rü’yet edilmekde ve de‘âvî-i cezâ’iyyeye dahi bir Yunan küçük zâbiti tarafından bakılmakdadır ki, Yunan menâtık-ı işgâlinde Rum papaslarının de‘âvî-i hukûkiyye ve bir silâh-endâz Yunan çavuşunun da de‘âvî-i cezâ’iyye ile meşgûl olabileceğine dâ’ir Düvel-i Mu‘azzama tarafından i‘tâ olunmuş bir karârın vücûduna ihtimâl verilememesi pek tabî‘îdir.

Vukû‘bulan bir şikâyet üzerine Bandırma'dan Erdek'e gelen bir kumandan hükûmet meydanına tekmîl ahâlîyi toplamış ve mûcib-i şikâyet olan ahvâli izâle edecek yerde teşkîl-i mehâkim içün i‘zâm olunmuş bir me’mûr-ı mahsûs gibi bi'l-umûm ashâb-ı da‘vânın ya Metropolid efendiye veya müfreze kumandanına mürâca‘at etmesi lâzım geldiğini hükûmet konağı pîşgâhında teblîğ eylemişdir. Tahayyül bile eylemediği muvaffakiyâta mazhariyeti dolayısıyla pusulasını gayr-ı kâbil-i ta‘mîr bir sûretde şaşırmış olan bir kumanda hey’etinin dâ’ire-i i‘tidâl ve ciddiyete da‘vet edilmesi husûsunda ne yapılmak lâzım geleceğini ta‘yîn, dâ’ire-i hadd ve salâhiyetim hâricinde bulunduğundan keyfiyeti huzûr-ı kumandânîlerine arz ile iktifâ eyliyorum.

Dâ’ire-i hükûmet dâhilinde bulunan habshânede tevkîf edilen Müslümanlar kazâ kâ’im-i makâmı huzûrunda alenen darbedilmekde ve şenâ‘atin envâ‘ı irtikâb olunmaktadır. Bu cümleden olarak meselâ Ahmed'in oğlu Seydi nâmında genç bir çocuk geceleyin hânesinden alınmak sûretiyle tevkîf ve habshâneye idhâl olundukdan sonra orada bulunan müfreze askerleriyle sivil Rumların nâmûsuna karşu vukû‘bulan bir ta‘arruz-ı şenî‘lerine ma‘rûz kalmışdır. Muhâfaza-i âsâyiş nâmına Erdek'de bırakılan bir müfreze askerinin bir İslâm gencine karşu bu derecelerde süflî bir harekete ictisâr etmesi Yunanîlerin İslâmlara karşu ne derecelerde gazab ve kin ile mütehassis olduklarına yeni bir delil olduğu şübhesizdir. Müslümanlar ve Türk köylüleri ricâl ve şübbânından nisvân ve sıbyânına kadar eşrefiyyet-i insâniyye ile hiçbir vakit kâbil-i tevfîk olamayacak zulümlere, Yunanlılardan başka Amerika vahşîlerinin, Eskimoların bile irtikâb etmeyecekleri fazâyihe ma‘rûz kalmakdadırlar. Gözle görülmeden derece-i şiddeti hiç bir vakit ta‘yîn edilemeyecek olan işbu i‘tisâfâta bir nihâyet verdirilmesi ve tensîk zâbitânının da bi'z-zât müşâhede etdikleri bu mezâlim-i Yunaniyyenin her ne sûretle olursa olsun tevkîf edilmesi, bu menâtık dâhilinde bulunan Müslüman ırkının pek karîb bir izmihlâlden vikâyesi nâmına vücûb-ı kat‘î tahtında bulunmakdadır.

Bugün eski Yunan işgâl mıntıkası dâhilindeki Türk köylerinde, mukaddemâ emr-i âlîleri mûcebince takdîm etdiğim raporda arzetdiğim gibi nasıl Türk ve Müslüman bırakılmamış ise, gerek vâzife-i askeriyyem ve gerek vazîfe-i vataniyyem nâmına tekrâr arzetmek mecbûriyyet-i vicdâniyyesinde bulunuyorum ki şerâ’it-i

hâzıra dâhilinde Yunanîlerin bu menâtıkda temdîd-i ikâmetlerine müsâ‘ade edildiği takdîrde pek karîb bir âtîde bu muhîtdeki İslâmın dahi zevâli kat‘iyyet-i riyâziyye ile ve âsârıyla muhakkakdır.

Soma

Soma kasabası ahâlîsinin yüzde seksen beşi Müslüman olduğu hâlde nüfûs-ı İslâmiyyeyi nefs-i kasabada pek az olarak gördüm. Yunanîlerin her yerde tatbîk etdikleri siyâset bir esâsa ibtinâ etdiği içün Soma muhîtinde dahi harekât ve mu‘âmelât-ı Yunanîyyenin Müslümanlara karşu dâ’imâ tehdîdkâr bir vaz‘iyetde bulunduğunu anladığım gibi cebren ve silâh taharrîsi maksadıyla Müslüman evlerine girmek, ırz ve nâmûsa tecâvüz etmek ve nihâyet izâle-i vücûdu hemân îcâb eden her hangi bir Türk'ü her hangi bir vesîle ile ortadan kaldırmak gibi harekâtın dâ’imâ tekerrür etdiğini istihbâr etdim.

Soma'nın Yunanîlerce işgâlini müte‘âkib mevki‘ kumandanı tarafından belediye re’îsi cebrolunarak dâ’ire-i belediyye mavi ve beyaza boyatdırılmış ve hükûmet konağının kapusu fevkine dahi ber-mu‘tâd Yunan bayrağı asılmışdır.

Bayramın birinci günü koluna bir Hilâl-i Ahmer rozeti takan Soma belediye re’îsinin on altı yaşındaki mahdûmu Yunan zâbitânı tarafından hemân tevkîf ve habse [ilkâ] ve sâ‘atlerce darbedilmişdir. Evlâdı içün şefâ‘at etmek üzre merkez kumandanına mürâca‘at eden belediye re’îsi işbu kumandan tarafından kolundan tutulmak sûretiyle ve elfâz-ı müstehcene isti‘mâliyle beyne'n-nâs merdivenden atılmış ve bi'l-âhare evlâdı tahliye edilmişdir. İşgâl esnâsında habshânede mahbûs bulunan ve cinâyetle müttehem olan mahkûmîn derhâl tahliye edilerek serbest bırakılmış ve Kuvâ-yı Milliyye'ye intisâbı vesîlesiyle hemân bilâ-kayd u şart her Türk birer def‘a tevkîfhâneyi ziyârete mecbûr kalmışdır. Kazâyı vekâleten idâre eden bir kâ’im-i makâm, asîlin Kırkağac'a muvâsalatını müte‘âkib tabi‘atıyla işden çekilmiş fakat asîl dahî hükûmet konağına girmekden Yunanîlerce men’ ve kendisine îfâ-yı vazîfe edemeyeceği de resmen teblîğ olunmuşdur.

Yunanîler her yerde bu gibi fevka'l-âdeliklerle Hükûmet-i Osmâniyye vezâ’ifini inhilâl-i tabî‘îye uğratarak Osmanlı Hükûmeti'ni fa‘âliyetden iskât ve her şeyi kendileri yapıyorlar. Merkez-i Saltanat'dan bâ-irâde-i seniyye her hangi bir kazâya ta‘yîn edilen bir kâ’im-i makâmın mahall-i me’mûriyetine muvâsalatını müte‘âkib Yunanîlerce hükûmet konağına girmekden men‘edilmesi keyfiyetinin derece-i ehemmiyyeti şübheden vâreste ve o nisbetde şâyân-ı ta‘kîb bir hâdise olduğu muhakkak ise de ma‘a't-te’essüf kazâca hiç bir teşebbüsde bulunulmadığı vekîl ve asîlden her ikisinin hânelerinden çıkmamalarıyla müberhen bulunmuşdur. Ahâlî-i

İslâmiyyenin bugünkü vaz‘iyyet-i mü’ellimelerine en büyük sebeb me’mûrîn-i mülkiyyenin ve meselâ bir kazâda en büyük me’mûr olan kâ’im-i makâmın Yunanîlerin irtikâb eylediği bunca fazâyihe rağmen sükûtu ihtiyâr ederek ve ne yapayım diyerek hiç bir şey’e teşebbüs etmemesidir. Mâ-fevk makâmât-ı aliyye ile muhâbere ve muvâsalası kat‘olunan bir kâ’im-i makâmın bi'z-zât gitmesi ve Yunanîlerin buna dahî mümâna‘atları takdîrinde -ki yapıyorlar- hiç olmazsa tüccâr vesâ’ir seyyâhîn ile şifâhî ma‘lûmât i‘tâ eylemesi pek mümkin iken ekser me’mûrîn-i mülkiyyenin bu derecelerde ihtiyâr-ı meskenet etmeleri işgâl muhîti dâhilindeki Müslümanların bugünkü hâl-i pür-melâlini yevmen fe yevmen tezyîd etmekde ve Yunanîlerin harekât-ı mel‘ûnânelerine ma‘rûz bırakmakdadır ki bu husûsu kemâl-i ehemmiyyetle nazargâh-ı âlî-i kumandânîlerine arzeyliyorum.

Kırkağaç Jandarma Kumandanlığı'na Mösyö Gilber tarafından muvakkaten ta‘yîn edilen Mülâzım-ı Sânî Esad Efendi alayla İzmir'den hareket ve Kırkağaç'da vazîfesine iltihâk eylemiş idi. Mahall-i mezkûrda mevki‘ kumandanı bulunan bir mülâzım-ı sânî mûmâ-ileyhin îfâ-yı vazîfe etmesine bi'l-fi‘l mânî‘ olmuş ve doğrudan doğruya başkumandan Paraşko Pulos tarafından bir emr-i resmî vürûd etmedikçe Kırkağaç'da îfâ-yı vazîfe etmesine mâni‘ olacağını tekrâr etdiği içün Balıkesir'e avdeti içün Mösyö Gilber tarafından emir verilmişdir.

Netîce:

Yunanîler ileri harekâta başladıkları târîhden i‘tibâren işgâl eyledikleri tekmîl sancak ve kazâlarda konferans mukarrerâtına ve ta‘ahhüd etdikleri şerâ’ite kat‘iyyen ri‘âyet etmemişler ve bilâ-kayd u şart her girdikleri yerde yerleşmek, her dürlü müşkilâtı ihdâs eyleyerek Osmanlı jandarmasının fa‘âliyetine bir dürlü muvâfakat edememek, hükûmet konaklarını işgâl ve Yunan bandırası keşîde ederek me’mûrîni şehirler dâhilinde haysiyet-şiken bir tarzda diğer bir mahalle nakle mecbûr etmek, tahattur edilemeyen bin dürlü desâyis icbârıyla Türkleri ticâretden men‘ ile hayât-ı iktisâdiyyeyi yalnız Rumlara hasretmek, havâyic-i zarûriyyeye narh vaz‘etmek sûretiyle köylünün elindeki yarım kıyye tereyağıyla yirmi yumurtasını cebren almak, Türk köylerine müsellah müfrezeler göndererek Yunan idâresini istediklerine dâ’ir cebren sened imzâ etdirmek, Kuvâ-yı Milliyye[ye] mensûbiyetleri töhmetiyle hemân her Türkü tevkîf, darb, nefy ve en nihâyet ortadan kaldırmak, girdikleri yerden kat‘iyyen çıkmayacaklarını çünki Avrupalıların yardımıyla değil kendi kuvvetleriyle geldiklerine, Türkleri ihâfe maksadıyla propagandalar yapdırmak, Osmanlının bayrağını Türkün dînini, milletini alenen tahkîr etmek, Müslümanların harîm-i ismetlerine cebren girerek babasının gözleri önünde evlâdının ırzına, nâmûsuna tecâvüz etmek, Türk'e ve Müslümana â’id her ne varsa imhâ etmek, Türk'ü ihâfe içün alenen Düvel-i Mu‘azzama'yı bile istihfâf etmek gibi fazâyihden başka hiçbir şey’ ile meşgûl olmamakdadırlar. Müslümanlara taslît edilen ve "Yunan İşgâl Ordusu" nâmı

verilen işbu belâ-yı mu‘azzamın def‘ ü ref‘i içün yalnız Allah'ına yalvaran ve her gün her dakîka inim inim inleyen Türk köylülerinin pek fecî‘ ve pek dil-sûz olan vaz‘iyyet-i hâzıraları pek ziyâde şâyân-ı imdâd ve merhamet bulunmakdadır.

Mösyö Gilber'in son teftîşinde Bandırma'da bir kırâ’athânede bulunuyordum. Seksen yaşında bir ihtiyâr kemâl-i havf ile yanımıza takarrüb ile kendisinden bile korkarak tazallum-ı hâle başladı. Ve en nihâyet ak sakalından akan gözyaşlarını silerek "Şimdiye kadar her tarafdan bize yazık oldu efendi oğlum, elimiz ermiyor gücümüz yetmiyor. Bu zâlimler bize yapmadığını komadı. Sizler okumuşsunuz bizim gibi değilsiniz. (Mösyö Gilber'i işâretle) bakıyorum ki sen bunun dilinden anlıyorsun söyle de bunlara biraz lakırdı etsün.. Bizim hâlimiz kalmadı davarımızı, çift hayvanlarımızı aldılar. Malımızı yağma etdiler. Hiç olmazsa nâmûsumuza dokunmasalar. Gözümüz kör olaydı bugünleri görmeyeydik. Peygamberimizin aşkı içün söyle hey oğlum bizim hâlimiz neye varacak? Bu adamları (Yunanîler) devlete şikâyet etsünler (zât-ı akdes-i hazret-i pâdişâhî) biz devletimizin evlâdı değil miyiz? .."

İhtiyarın bu tazallumu karşusunda kendisine îcâb eden sözleri tabî‘î söyledim ve hükûmetce ne yapılmak lâzımsa yapıldığını ve haber olunması lâzım geldiğini anlatdım.

Paşa hazretleri,

Senelerin tahmîl etdiği bâr-ı girân ve mihnetle tâb u tüvânı kesilmiş ak sakallı bir Müslümanın mutlak bir cehâletle bâlâda aynen arzeylediğim sözlerini tabî‘î Mösyö Gilber'e dahi tercüme etdim. Girdikleri yerde zulümden başka hiç bir şey yapmamağa ahdetmiş olan Yunanîler nehb ü gârete zabt u müsâdere-i emvâle o derecelerde ri‘âyet-kârdırlar ki Bandırma'da ordugâh kuran bir Yunan fırkasının tekmîl fırka efrâdına kızarmış tavuk ile pandispanya tevzî‘ eylediğini Erdek'den avdetde re’yü'l-ayn görmüş ve Mösyö Gilber'in dahi nazar-ı dikkatini celbeylemiş idim. Efrâdına tavuk kızartmasıyla pandispanya tevzî‘ edebilecek bir orduya tesâdüf etmekliğin mümkin olup olamayacağı cây-ı te’emmül olmakla berâber bu et‘imenin fırkanın esnâ-yı meşâ ve hareketinde Türk köylerinden aldıkları ve Yunan teblîğ-i resmîlerinde ta‘dâd olunan emvâl-i ganîmetden bulundukları şübhesizdir. Müşâhedât ve istihbârâtım ber-vech-i bâlâ mufassalan arzolunur. Ol bâbda.

Balıkesir Jandarma Alayı Mülhakı
ve Tensîk Hey’eti Refâkatine Me’mûr
Mülâzım
Bende
İmza

Hüdâvendigâr Vilâyeti
Mektûbî Kalemi

Orhangazi ve havâlisi hakkındaki
vakâyi‘a â’id rapor sûretidir.

Yunanîler, işgâl etdikleri havâlide ilk evvel Müslümanların ellerindeki silâhları -av tüfenklerine, büyük çapdaki bıçaklarına, zînet eslihasına varıncaya kadar- toplamışlar, bu mu‘âmeleden Rumları, Ermenileri istisnâ, hattâ bunlara her çapda tüfenk, tabanca i‘tâ etmişlerdir.

Bu vech ile mükemmel bir sûretde silâhlanan ve müzâheret ve himâyetinden de emîn olan Rumlar, Ermeniler ahîren Osmanlı jandarmasının silâhdan tecrîd ve fa‘âliyyet-i inzibâtiyyede akâmete ma‘rûz edildiklerini de görerek artık hükûmetin kuvâ-yı müsellahası tarafından müdâfa‘a ve ta‘kîb edilemeyecekleri kanâ‘at-i tâmmesiyle Müslüman köylerini basmak, yakmak, emvâl ve eşyâsını, mevâşîsini nehb, ebnâ-yı sebîlin yolunu keserek nukûd-ı mevcûdesini gasbetmek ef‘âli ve kadın, erkek Müslümanları sûret-i fecî‘a-i gûnâ-gûn ile katl ve itlâf eylemek, genç ve kadın ve kızları dağlara kaldırmak, kadınların memelerini kesmek gibi vuhûşun bile îkâ‘ından tehaşî edeceği fazâyih ve fecâyi‘i îkâ‘a başlamışlardır.

Bu fecâyi‘ ve fazâyih-i vahşiyyâneye en ziyâde Orhangazi kazâsıyla bu kazâ ve Gemlik caddesi ve havâlîsi ma‘rûz olmuş, bir tarafdan da Kuvâ-yı Milliyye çetelerinin zabt-ı işgâli hârici kalan İznik taraflarından tazyîkât ve tahrîbâtından ser-gerdân olan ba‘zı kurâ ahâlîsiyle Orhangazi kazâsının merkezi –Pazarköy– karyesi dolmuşdur.

İşte bu esnâda ya‘ni ağustos evâsıtında Gemlik'den köyüne avdet eden Orhangazi kazâsının Çeltikçi karyesi ahâlîsinden Hacı Raşid'in esnâ-yı râhda yüz bu kadar lirası Beyli karyesi Ermenileri tarafından gasbedilmiş, kendisi boğazından kesilmek, gözleri oyulmak sûretiyle öldürülmüşdür.

17 Ağustos'da Orhangazi'nin Çeltikçi karyesinden Gemlik pazarına gitmekde olan Müslüman beş erkek ile iki kadın ve Umurbey karyesinden Gürcü Ahmed, İbişoğlu diğer Ahmed, Gürcü Emin Ağa, Gürcü Ahmed Bekârî yine mezkûr Ermeniler tarafından yoldan çevirilerek götürülmüş, nereye götürüldükleri, hayât ve memâtları mechûl kalmışdır.

Gemlik, Orhangazi kazâları Ermenilerinin çeteler teşkîl ederek katl-i nüfûs ve nehb-i emvâle başladıkları ve ez-cümle Orhangazi'nin Tutluca, Paşayaylası kurâ-yı

Müslimesinin Eylül'ün yedinci günü kâmilen ihrâk ve erkek, kadın ve çoluk, çocukdan ibâret ahâlîsini katleyledikleri ve kadınları memelerini keserek öldürdükleri ve bâkir kızları dağa kaldırdıkları ve yalnız ferce-yâb-ı firâr olabilen dört beş kişinin bu vakâyi‘-i câniyâneden kurtulabildiği ve aynı târîhde kazâ-yı mezkûrun Bayır köyü de ihrâk ve sekenesi itlâf olunduğu ve Gemiç ve Akviran karyeleri hayvanâtının nehb ü gâret edildiği hakkında alınan fecî‘ ve mü’essif haberleri mürâca‘ât-ı vâkı‘a te’yîd ve tasdîk etmeğe başlamışdır.

Ez-an cümle: Şakir kızı Hayriye isminde müte‘addid uzvundan mecrûh bir kadın merkez-i vilâyete gelebilerek Tutluca Müslümân karyesinin Selöz-i Gayr-i Müslim Ermenileri tarafından basılup, hâneleri yakıldığını, malları yağma edildiğini ve bu sırada gelini Fatma'nın alınup götürüldüğünü haber vermiş ve kendisi bu vak‘a-i elîmenin mecrûhu olduğundan berây-ı tedâvî gurebâ hastahânesine yatırılmışdır.

Yine karye-i mezkûreden İsmail zevcesi Penbe isminde bir kadın da merkez-i vilâyete gelerek 7 Eylül'de yedi yüzü mütecâviz bir Ermeni çetesi tarafından köyleri basılarak otuz kadar kadın, erkek Müslümanın katl ve altı kişi esîr, emvâl ve eşyâ ve hayvanlarının gasbedildiğini ve mezkûr altı esîrin dördü salıverilmiş ve bu dört kişi miyânında bulunan kocası İsmail Yunan askerleri tarafından esârete i‘âde edilmiş, hayât ve memâtını öğrenememiş olduğunu beyân ile kocasından haber alınmasını ve emvâl ve hayvanât-ı magsubesinin istirdâd edilmesini istid‘â etmişdir.

Yunan kuvvetleri Gemlik'den ileri harekete başlayınca Ermenilerin bi’l-hâssa Orhangazi kazâsının İslâm karyelerinde yağma ve katli‘âm icrâ edeceklerini his ve tahmîn eden Gemlik kâ’im-i makâmı bu husûs içün Gemlik'deki Yunan kumandanının nazar-ı dikkatini celbden hâlî kalmamış ve eylülün yedinci günü Yunan askerinin Orhangazi cihetine hareketi başlayınca Ermeni Selözü, Gürele[Gürle] ve diğer Ermeni köylerinde hazırlanmış olan üç yüzü mütecâviz bir çete derhâl Orhangazi kazâsının Tutluca karyesine tecâvüzle otuz ile elli arasında erkek, kadın, çocuk Müslümanı vahşiyâne bir sûretde itlâf ve yirmi kadar erkek ve bir mikdâr genç kızları dağa götürdüklerini ve köyü ihrâk ve eşyâsını yağma etdiklerini istihbâr etmiş ve biri ağır olmak üzre Gemlik'e gelen iki kadının tedâvî edilmekde olduğunu ve vak‘adan üç sâ‘at sonra karye-i mezkûreye sevkolunan Yunan süvâri müfrezesinin nezdinde bir mikdâr da Ermeni bulunduğunu ve ferdâsı günü Gemlik'deki Yunan fırka kumandanı mahall-i hâdiseye giderek üç postada otuz kadar Rum ve Ermeniyi Gemlik'e sevk ile taht-ı tevkîfe aldığını ve bunları Dîvân-ı Harb'e teslîm edeceğini söylediğini bildirmişdir.

Kâ’im-i makâm-ı mûmâ-ileyhin vâsıta-i mahsûsa ile irsâline müsâra‘at gösterdiği bu tahrîrâtı Yunanîler eline düşerek mu’âhaze ve tazyîkini mûcib olmuş,

bi'l-âhire makâm-ı vilâyetin müsâ‘adesiyle merkez-i vilâyete geldiğinde bir nüsha-ı mübeyyezesini i‘tâ edebilmişdir.

Ermenilerin Orhangazi kazâsında îkâ etdikleri istihbâr olunduğu yukarıda beyân olunan fecâyi‘-i vahşiyâne yine yukarıda mürâca‘atları hikâye edilen iki kadının ifâdeleriyle de te’eyyüd etmiş ise de fecâyi‘in sûret-i vukû‘u hakkında muhâberâtla haber-i sahîh edinmek imkânı olmamasına ve 8 Eylül'de Orhangazi kazâsının Yunanîler tarafından işgâli mülâsebesiyle Kuvâ-yı Milliyye'nin çekildiği ve kazâ mâl müdîrinin kâ’im-i makâmlık vekâletini îfâya başladığı haberi de alınmış ise de henüz vilâyetle te’sîs-i muhâbere edilememiş bulunmasına binâ’en hem vekîl-i mûmâ-ileyh ile görüşüp ahvâl-i kazâ hakkında ma‘lûmât edinmek hem de vakâyi‘-i cinâ’iyye-i mezkûreye dâ’ir ma‘lûmât-ı sahîha elde etmek üzre merkez-i vilâyetden bir jandarma zâbiti Orhangazi'ye gönderilmiş idi.

Zâbit-i mûmâ-ileyhin sûret-i me’mûriyetinden Yunanîler haberdâr olarak bir mâni‘aya ma‘rûz olmamak ihtiyâtıyla yalnız azîmet ve avdetde yol üzeri uğrayabildiği köylerden ve merkez kazâda kâ’im-i makâm vekîlinden aldığı ma‘lûmâtı hâvî verdiği rapor ile kâ’im-i makâm vekîlinin makâm-ı vilâyete göndermek üzre yazub da vâsıta bulamamak yüzünden tebyîz ve irsâl edemediği ve binâ’en-aleyh zâbit-i mûmâ-ileyhe tevdî‘an gönderdiği ve ahîren mahall-i me’mûriyetine avdet eden Cedid nâhiyesi müdîrinin de yine merkez-i vilâyete gelerek verdiği raporlar muhteviyâtına nazaran Orhangazi kazâsında Ermeniler tarafından îkâ edilüp sebtedilebilen vakâyi'in hülâsası şudur:

Gemlik kasabasının İngilizler tarafından işgâli günü Gemlik'den Orhangazi kazâsına kaçmakda olan kadın, erkek on nüfûsun Gemlik'le Orhangazi kazâsı arasında ve ondan sonra tevârîh-i muhtelifede Orhangazi kazâsından li-ecli'l-müsâlaha Gemlik'e giden kadın, erkek on beş köylü Müslümanın esnâ-yı râhda Ermeni çeteleri tarafından şenî‘ ve fecî‘ sûretlerle katl ve itlâf edilmiş olmalarından ve bu fecâyi‘in köylere kadar teşmîl edileceğinden bi-hakkın havf ve endîşe içinde kalan kurâ-yı İslâmiyye ahâlîsi ânî bir baskına ma‘rûz olmamak ihtiyâtıyla ve evlerinde mevcûd kâr-ı kadîm esliha ile geceleri köylerinin etrâfında dolaşmak mecbûriyetinde idiler.

7 Eylül sene 1336 Salı günü ale's-sabah Gemlik'in Gürele karyesi Ermenilerinden kırk kişilik bir çete Akharim ve Mamûre İslâm karyelerini basmış, köylünün emvâl ve eşyâsını kâmilen yağma etmişdir.

Aynı gün ve aynı sâ‘atde üç yüz kadar Gürele ve Selöz-i Gayr-i Müslim karyeleri Ermenileri Tutluca karyesini basmış ve ahâlî-i Müslimenin mukâvemeti üzerine iki sâ‘at kadar devam eden müsâdeme sırasında yetişen on beş kadar Ermeni süvârisi Yunan askeri olduklarını, köylü tarafından silâh isti‘mâl edilmemesini ihtâr

eylediğinden bunları Yunan askeri zanneden Müslümanlar müsâdeme ve mukâteleden ferâgât eylediklerinden Ermeniler hemân köye sokularak emvâl ve eşyâyı kâmilen yağma, elli kadar çoluk, çocuk, kadın, erkek Müslümanları sûret-i fecî‘ada katl ve kadınları çırılçıplak soyulmak sûretiyle itlâf edilmiş ve doksan hâneden ibâret olan bu köy yakılmış, yalnız üç hâne kurtulmuşdur. Ermeniler bu tahrîb ve ihrâk keyfiyetinde el bombası, eczâ vesâ’ir âlât-ı nâriyye isti‘mâl etmişlerdir. Bu vak‘a üzerine Gemlik'den gelen Yunan kuvveti fecâyi‘-i mezkûre fâ‘illerinden yirmi beş kadarını der-dest ile Gemlik'e sevk ve ahâlîden maktûl düşenleri defnetmişler ve hâneleri muharrik olan ahâlîye Orhangazi kazâsı merkezinde yemek tevzî‘ etmişlerdir.

Bu karyeden beş kişi Ermeniler tarafından der-dest ile Karsak karyesine götürülmüş ve Yunanîler tarafından tahkîkâtı ikmâl edilerek muhâfaza altında köylerine sevkedilirken bunlardan Kör İsmail yolda öldürülmüşdür ki; Bu maktûl merkez-i vilâyete gelerek mürâca‘atda bulunduğu yukarıda yazılan Penbe kadının zevcidir.

8 Eylül'de Orhangazi kazâsı Yunan kuvvetleri tarafından işgâl ve derhâl nihâyet iki sâ‘ate kadar ahâlî-i Müslimenin silâhlarını getürüp teslîm etmelerini i‘lân etmişler ve bu sûretle Müslümanların silâhları toplanması ve gayr-i Müslimlerdeki eslihaya ilişik edilmemesi yüzünden cesâretleri bir kat daha artan Ermeniler yevm-i mezkûrda İznik'den Orhangazi'ye gelmekde olan bir Müslümanı öldürmüşlerdir.

9 Eylül'de Çengiler karyesi arasındaki İslâmlara â’id altı yüz koyun karye-i mezkûre çobanlarından cebr ve şiddet isti‘mâliyle alınmış Yalova'dan Orhangazi'ye gelmekde olan sabun, şeker gibi beş arabaya mahmûl eşyâ-yı ticâriyye yine Çengiler karyesi Ermenileri tarafından gasb ve yağma edilmiş ve aynı günde İznik tarîkiyle Yenişehir'den gelmekde olan Reşâdiye şeyhinin dâmâdı Hâfız Efendi'nin â’ilesi ve diğer bir erkek Yeniköy altında gâ’ib olmuş ve Cedid nâhiyesinde kâ’in olan yirmi İslâm hânesi nâhiye-i mezkûre Ermenileri tarafından kâmilen yağma ve hâneler tahrîb edilmişdir.

Akharim karyesinden Hacı Sâlim Ağa ve Mamûre karyesinden Giridli Ali Bey Selöz Ermenileri tarafından dağa kaldırılmış ve Hacı Sâlim Ağa'dan dört bin, Ali Bey'den yedi bin lira fidye-i necât istenilmiş ve geceleyin Hacı Sâlim Ağa'nın firâra muvaffak olması üzerine Ali Bey de serbest bırağılmış ise de zavallının yirmiden ziyâde mâddesini, hânesinin kâmilen eşyâsını gasbetmişlerdir.

Cedid nâhiyesi müdîrinin raporunda 29 Eylül'de Cedîd nâhiyesine merbût otuz hâneli Osmaniye Müslüman karyesi Yunanîler tarafından ihrâk ve hayvanât ve eşyâsı Yeniköy Ermenileri tarafından sirkat edilmiş ve karye-i mezkûreden bir ferdin bile hayât ve memâtına dâ’ir ma‘lûmât alınamamış olduğu mündericdir.

Yine yevm-i mezkûrda on beş hâneli Vefa Müslüman karyesi de Yunanîler tarafından yakılarak ahâlîsinden bir ferd bile meydanda görülememiş olduğu o rapor muhteviyâtındandır.

1 teşrîn-i evvelde iki yüz elli hâneli Müslüman Çakırlı karyesi de Yunanîler ve Ermeniler tarafından ihrâk edildiğinden ahâlî kazâ merkezine mecbûr-ı hicret olduğu mezkûr raporda mündericdir.

Vakâyi‘-i mesrûde ki; can, ırz, mal ü menâl, evlâd ü iyâl, emlâk ve mebânî itlâfı, hetk, nehb ü gâreti, ihrâk ve tahrîbi gibi suver ve fazîha ve fecî‘ada îkâ‘ ile hânedânlar, hânmânlar mahvedilmiş olmak yüzünden bi-hakkın havf ve endişe içinde kalan ahâlî-i bakıyye-i Müslime havl-i cân ve mâl ve endişe-i evlâd u iyâl ile evlerinde kapanup kalmış, umûr-ı zirâ‘iyyeleri pes-mânde bir hâle ma‘rûz olmuş bulunduğuna ve bunları tatmîn ve masûniyyet-i cân ve mâl husûsunda te’mîn ederek işleriyle güçleriyle iştigâle sevkedebilmek, Rum ve Ermenileri de silâhdan tecrîde mütevakkıf olduğuna binâ’en esliha toplanmak mu‘âmelesinin gayr-i Müslim ahâlîye de teşmîli lüzûm-ı âcilini mükerreren Yunan İşgâl Kumandanlığı'na yazdım ve bu arada umûr-ı inzibâtiyye ve teblîgât-ı adliyyeyi de haleldâr eden jandarma silâhsızlığı mes’elesini bi'l-hâssa yine ileriye sürerek jandarma esliha-i me’hûzasının tamâmen ve ilâ-nihâye kısmen i‘âdesini kerrâren iş‘âr ve ricâ etdim ise de Yunan Kumandanlığınca is‘âf edilmemiş, el-yevm gayr-i Müslimler mükemmelen müsellah, Müslümanlar her dürlü vesâ’it-i tahaffuz ve müdâfa‘adan ve jandarma kuvveti de jandarmaya â’id vezâ’if-i fu‘lânâneyi(?) ibrâz edebilecek eslihadan mahrûm bir hâlde kalmışdır.

Fî 27 Teşrin-i Evvel sene 1336

BOA. HR. SYS. 2618/67

35

YALOVAYI İŞGAL EDEN YUNANLILARIN KÖYLERİ YAĞMALAYIP YAKTIKLARI, ÇOCUK VE ERKEKLERİ ÖLDÜRÜP KADINLARA İŞKENCEYLE TECAVÜZ ETTİKLERİ

Yalova’yı işgal eden Yunanlıların kaymakam, polis, jandarma gibi tüm devlet görevlilerini kazadan ihraç ettikleri, Yalova’nın köyler ve diğer yerlerle irtibatını kestikleri, bütün silahları toplayıp, ekmek bıçaklarının

dahi uçlarını kırarak, halkı her türlü müdafaa aletinden yoksun bıraktıkları, buna karşılık Hıristiyanları silahlandırıp faciaya zemin hazırladıkları, kazanın Yunan alay merkezi olması sebebiyle Müslümanlara ait bazı evlerin boşaltılarak Yunan askerlerinin yerleştirildiği, evlerden zorla alınan kadın ve kızların Yunan kışlalarına götürülüp tecavüz edildiği, Yalova'ya bağlı Çınarcık köyünde halkın camiye doldurulup kamçı ve sopayla dövüldüğü, paralarının alındığı, bu sırada birkaç kişinin öldüğü, Taşköprü ile birçok Müslüman köyünün yakılıp erkeklerinin götürüldüğü, çocukların öldürülüp, kadınlara tecavüz ve işkence edildiği hakkında Yalova kazası kadısı tarafından gönderilen rapor.

28 Ekim 1920

Bâb-ı Âlî
Dâhiliye Nezâreti
İdâre-i Umûmiyye-i Dâhiliyye Müdîriyeti

Yalova Kazâsı Kâdî ve Mahkeme-i Bidâyet Re'îsi ve Kâ'im-i makâm Vekîli tarafından
Huzûr-ı Sâmî-i Hazret-i Meşîhât-penâhî'ye
yazılan tahrîrâtın sûretidir.

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki,

Makâm-ı semûhîlerinden Yalova Kazâsı Kâdîlığı Vekâleti'ne bi't-ta'yîn 28 Teşrîn-i Evvel sene [1]336 târîhinde işe mübâşeretimden sonra teşrîn-i sânî nihâyetine kadar kazâda Yunanîler tarafından ahâlî-i İslâmiyyenin mâllarına, cânlarına, nâmûs ve ırzlarına karşı irtikâb ve îkâ' edilen cinâyât ve fecâyi' ve şenâyi' hakkındaki Dâhiliye Nezâreti-i Celîlesi'ne mütekaddim raporun ve protestonâmenin birer sûretleri taraf-ı devletlerine dahi arz u takdîme mübâderet olunur. Şöyle ki:

Evvelâ— Kazânın me'mûrîn-i hükûmeti ve usul-i icrâ'atı; kazânın Yunanîler tarafından işgâlini müte'âkib hükûmet-i merkeziyye-i Osmâniyye tarafından ta'yîn edilmiş olan bi'l-cümle jandarma ve polis neferât ve kumandanları kazâdan ihrâc edilmiş ve bir daha teşkîline mümâna'at vukû' bulmuş ve kazâ kâ'im-i makâmı Rüşdi Bey ile bidâyet başkâtibi İbrahim Efendi kazâyı terk ve Dersa'âdet'e avdetleri bi'l-icbâr vukû' bulmuş ve Müdde'î-i Umûmî Hüsni Efendi dahi Yunanîler tarafından 18 Teşrîn-i Sânî sene [13]36 târîhinde tevkîf ve işkence ile Gemlik'e sevkedilmiş ve mâl müdîri dahi esîr-i firâş bulunmuş kazânın bi'l-cümle vezâ'if-i şer'iyye, adliyye, idâriyye, icrâ'iyyesi şahs-ı dâ'iyâneme inhisâr eylemiş oldukdan başka kazâda

muhâberât, mürâselât, teblîgât, tahsîlât, tenfîzât vesâ'ire gibi bi'l-cümle vezâ'if ve umûr-ı hükûmet bi'l-külliye inkıtâ'a uğradılmış ve kasaba ile köyler arasında bile ahâlînin mürûr ve ubûru men' edilmiş ve kazâda bir takım cühelâdan müteşekkil muhtelit bir komisyon vücûda getirülerek salâhiyet-i kazâ'iyye ve idâriyye ve icrâ'iyye bi'l-külliye ilgâ edilmiş ve ahâlî-i İslâmiyye sıkı bir taharriyât netîcesinde -hattâ ekmek bıçaklarının uçları bile kırılmak sûretiyle- bi'l-cümle âlât-ı müdâfa'adan tecrîd edilerek bunlardan alınan esliha ve mühimmât ve âlât ve edevât gayr-i Müslim ahâlîye tevzî' edilmiş ve binâ'en-aleyh ikinci ve üçüncü ma'rûzâtıma ve protestonâmenin münderecâtına bir zemîn-i fecâyi' ve şenâyi' ihzâr edildiği.

Sâniyen— İslâmların mâl ve cânlarının izâlesi; kazânın son zamanlarda Yunan alay merkezi olması hasebiyle kasabaya gelen Dimitri nâmında bir kumandanın taht-ı idâresinde bulunan asâkir-i Yunaniyye tarafından yalnız hâne halkı ihrâc edilmek sûretiyle istedikleri İslâm evlerine yerleşdikden sonra emvâl-i İslâmiyyeyi nehb ü gârât ve nüfûs-ı İslâmiyyeyi itlâf emâreleri yüz göstermiş idi. Binâ'en-aleyh bir cuma günü kazânın Çınarcık karyesi ahâlîsini karyenin câmi'-i şerîfine doldurmak sûretiyle beher Müslümana beş yüzden ilâ-nihâye kamçı ve değnek ile darb ve bir çok pâre cebren ahzedildikden başka İbrahim Ağa nâmında halûk bir Müslümanı kasden ve bi-gayrı hakkın alâ-mele'i'n-nâs şehîd eyledikleri gibi Taşköprü karyesiyle sâ'ir kurâ-yı İslâmiyyeden ba'zılarını yakdıkdan sonra erkeklerini gayb ve çocuklarını itlâf ve kadınlarını envâ'-ı fuhşiyât ile işkenceye ma'rûz bırakdıkları ve mürâca'at-ı adîdemize rağmen câniyân-ı mütecâvizân bulunan asâkir-i Yunaniyye ile ahâlî-i gayr-i Müslime ke'l-evvel îkâ'-ı cinâyâtda devâm eyledikleri görülmekde ve bu hâl-i esef-engîz mazlûmînin yüzlerinden akan yaşları ve bedenlerinden seyelân eden dem-i ma'sûmlarını görüp ve işidüp de yürekler parçalanmamak kâbil olmadığı.

Sâlisen— İslâmların ırzlarının hetki; leyle-i sa'âdeti müte'âkib Kürd Ömer Ağa nâmında nâmûslu bir İslâmın Zaltune ismindeki kızını ve kasabanın Mer'akuyu mahallesinden Hadice isminde diğer bir kızı ve Ak karyesinden diğer iki kızı ve karye-i mezkûreden Arnavud Davud'un zevce-i menkûhasıyla daha bir çok muhadderât-ı İslâmiyyeyi kumandan-ı merkûm Dimitri tarafından gönderilen asâkir-i Yunaniyye alâ-mele'i'n-nâs hânelerinden ebeveyninin akrabâ ü ta'allukâtının vesâ'ir komşularının yanlarından bağırda bağırda ve cebren aldırarak kendi ikâmetgâhına nakil ile mürâca'ât-ı adîdemize rağmen mezbûrât kızların bikrlerini izâle ve nâmûslarını alâ-mele'i'n-nâs hetkeyledikleri gibi sâ'ir muhadderât-ı İslâmiyyeye dahi ayn-ı sûretde tecâvüzâtda bulunmuşlardır ki -protestonâme sûretinde dahi ma'rûzdur- nâmûslarına tecâvüz edilen mezbûrât ile ebeveyninin ve sâ'ir mazlûmînin ah ü enînlerini görmek ve işitmek ve bunlara bir çâre-i tesellî bulamamak gibi büyük bir bed-bahtlık olamayacağı ve bu hâl-i esef-engîz târîhlerin beyaz sahîfelerini karardacağı ve okuyanların kalblerini titreteceği bî-iştibâh olduğu ve işbu hâl-i

esef-iştimâle nihâyet verilmesi husûsunun istikmâli zımnında teşebbüsât-ı lâzımede bulunulması bâbında işbu rapor bi't-tanzîm makâm-ı semûhîlerine arz u takdîm kılındı. Ol bâbda.

BOA. HR. SYS. 2620/57

36

YUNANLILARIN ORHANGAZİ VE YALOVA'DA MÜSLÜMANLARDAN TOPLADIKLARI SİLAHLARI HIRİSTİYANLARA DAĞITIP KATLİÂM VE YAĞMACILIK YAPTIKLARI

Karamürsel vakası sırasında Yunanlıların Üreyil ve Çakırlı köylerindeki silahları toplayıp ahalisini tamamen öldürdükleri ve ahalinin mallarını da yağma edip evleri yaktıkları, toplanan silahları Hıristiyan ahaliye verdikleri, Orhangazi'yi kuşatarak sekiz yüz mavzer teslim edilmezse kasabanın tamamıyla yakılacağı tehdidinde bulundukları, Gemlik'teki kadınların zorla götürüldüğü, Dudluca ve buna civar on bir Müslüman köyünün Yunanlılarla işbirliği yapan Ermeniler tarafından yakıldığı, Zindan köyü camiinde bayram münasebetiyle toplanan Müslümanların yirmi üçünün şehit edildiği, Yunanlıların bölgede yaptıkları idamlar hakkında rapor hazırlayıp bir İngiliz zabitiyle gönderen Emekli Binbaşı Memduh Bey ve Çınarcık köyü eşrâfının götürüldüğü ve akibetleri hakkında haber alınamadığı, Yalova'da da halkın büyük çoğunluğunun hapsedildiği ve beş yüz bomba verilmediği takdirde şehrin yakılacağı tehdidinde bulunulduğu, köy ve çiftliklerden yağmalanan hayvanların büyük bir kısmının Yunanistan'a gönderildiği, kalanının ise Elmalı Rum köyünde pastırma ve sucuk yapıldığı, Karamürsel'i işgal eden Yunan kıtaatına Yalova'nın yerli Rumlarından iki bin kişinin katıldığı ve Karamürsel'de iki yüz kişinin idam ve on dört köyün yerle bir edildiği, meydana gelen olayların araştırılması için İngiliz, Fransız, İtalyan makamlarının tayin edeceği kişilerden bir komisyon kurulması gerektiği bildirildiğinden Hariciye Nezaretince de siyasi girişimlerde bulunulması istirhamı.

3 Kasım 1920

Harbiye Nezâreti
Erkân-ı Harbiyye Dâ'iresi
Şu'be: 1
Kısım: 3
4156

Hâriciye Nezâret-i Celîlesine

Devletlü efendim hazretleri,

Bugün 2/Teşrîn-i Sânî/[13]36 Orhanili ve Yalova havâlîsinden makâm-ı çâkerîye mürâca'at eden bir İslâm hey'eti tarafından Karamürsel vak'a-i ahîresi sırasında Yunan kıta'ât-ı işgâliyyesiyle yerli Rum ve Ermeniler tarafından harekât-ı askeriyyeye sâha olan havâlî-i mezkûrede îkâ' edilen mezâlim ve fecâyi' ber-vech-i âtî telhîsan arz kılındığı üzre îzâh eylemişlerdir:

1– Orhangazi civârında Üreyil ve Çakırlı İslâm karyelerindeki silâhlar toplanarak ahâlîsi fecî' bir sûretde kâmilen katl ve î'dâm edilerek mâlları yağma ve hâneleri ihrâk olunmuşdur. Müsâdere edilen bu silâhlar Hıristiyan ahâlîye verilmişdir.

2– Dudluca karyesi ile buna civâr on bir İslâm karyesi yerli Ermeniler tarafından kâmilen yağma edilmiş bu havâlîde ancak bir kaç hâne bu tecâvüzden masûn kalabilmişdir.

3– Orhangazi'den yedi ve Çakırlı'dan yirmi kişi kurşuna dizilerek Orhangazi kasabası taht-ı muhâsaraya alınmış ve sekiz yüz hâneden ibâret olan bu köy karşusuna top ta'biyye edilerek sekiz yüz mâvzer teslîm edilmediği takdîrde kasabanın ihrâkı teblîğ olunarak ahâlî tehdîd olunmuşdur.

4– Gemlik'den gelen bir zâtın ifâdesine nazaran bu kasabadaki kadınların fahişe oldukları bahânesiyle cebren götürülmekdedir.

5– Yeniköylü Ahmed Bey nâmında bir zât berây-ı şikâyet Dersa'âdet'e geldiğinden â'ilesi Yunan Kumandanlığınca tevkîf edilmişdir.

6– Katırlı cihetinden gelerek Yalova'yı işgâl eden Yunan kıta'âtı, bayram günü Zindan karyesinde bulunan câmi'e toplanan halkı câmi'den kaldırarak bunlardan sekiz kişiyi süngü ile ve on beş kişiyi de darb sûretiyle itlâf etmişlerdir. Binbaşılıkdan mütekâ'id Memduh Bey o havâlîde bulunan bir İngiliz zâbitiyle bu sûretle i'dâm edilenlerin cesedlerini bi'l-mu'âyene bir rapor istihsâl ederek mûmâ-ileyh zâbit vesâtetiyle göndermiş ise de Yunanlılar Memduh Bey'i Armutlu karyesinde der-dest etmişler ve Çınarcık karyesi eşrâfını da alup götürmüşlerdir. Gerek Memduh Bey'in ve gerek eşrâfın âkıbetleri mechûldür.

7– Güllük karyesinden odun tüccârı Pirincci oğlu İbrahim Ağa darbedilerek itlâf edilmişdir.

8– Orhangazi'den gelen müfreze bu havâlîde mevcûd her karyedeki hayvanâtı sürüp altmış ilâ seksen kıymetinde olmalarına rağmen sekiz ilâ on lira gibi pek cüz'î bir ücret mukâbilinde beğendiklerini cebren almışlardır. İşbu hayvanâtın Yunanistan'a sevkolunduğu müstahberdir.

9– Mustafa Çavuş isminde bir zât Yalova'da bulunan silâhları teslîm etdiği hâlde hayât ve memâtı mechûldür. Yalova'dan beşyüz bomba taleb edilerek verilmediği takdirde köyün yakılacağı teblîğ ve eşrâfı habsedilmişdir.

10– Yunan kıta'âtının Karamürsel işgâli esnâsında Yalova'nın yerli Rumlarından iki bin kişi bu kıta'âta iltihâk ederek Karamürsel'de iki yüz kişi i'dâm edilmiş kara ve denizden icrâ edilen ateşler ile on dört köy hâk ile yeksân ve bu havâlîdeki bütün çiftlikler ve hayvanlar yağma olmuşdur.

11– Kurt Ali'nin Topcu Çiftliği'nden üç yüz sığır ve beş yüz koyun alınarak Elmalık Rum karyesine sürülmüş ve burada pasdırma ve sucuk i'mâline başlanmışdır. Bu çiftlik ihrâk ve bin kile zahîresi de müsâdere olunmuşdur.

12– Bu hâdisâtın cereyân etdiği sâhada Rum ve Ermeni çeteleri teşkîl edilmiş ve yağmacılık ta'ammüm etmişdir. Hâriçden gelen ve yerli olmayan Rumlar havâlî-i mezkûredeki zeytunları toplamakdadır.

13– Gerek Yunan kıta'âtı ve gerekse yerli Rumlar tarafından İslâm karyelerindeki kızlara tecavüzâtda bulunularak bikrleri izâle edilmekdedir. Yunanlıların taleb eyledikleri silâh ve bomba gibi fecâyi'e bir bahâne içün ihdâs edilmiş olup hakîkat-i hâlde Yunanîler ahâlî-i İslâmiyyedeki eslihayı kâmilen alarak hiçbir silâh bırakmamışlar ve aldıkları silahlar ile ahâlî-i Hıristiyâniyyeyi teslîh eylemişlerdir. Evvelce defa'âtle arzedildiği vechile işgâl ve istîlâya ma'rûz kalan mıntıkada Yunanlıların İslâmları imhâ siyâsetine ta'kîb eyledikleri, bu vakâyi' ile de te'eyyüd etmekdedir.

Keyfiyet İngiliz mümessil-i askerîsiyle Fransız ve İtalyan irtibât zâbitlerine teblîğ ve hâdisâtın derece-i hakîkati ve tarz-ı vukû'u hakkında kanâ'at-i kâmile tahsîl edilmek üzre İngiliz, Fransız ve İtalyan mümessilleri makâmâtından ta'yîn edilecek zevâtdan mürekkeb bir hey'et teşkîl ve mahallinde tahkîkât ve tedkîkât icrâsı lüzûmu iş'âr kılınmışdır. Makâm-ı devletlerinden de teşebbüsât-ı siyâsiyye icrâsıyla mes'elenin hüsn-i netîceye intâc ve iktirânını ehemmiyetle arz ve istirhâm eylerim. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l emrindir.

Fî 21 Safer sene [1]339 ve
Fî 3 Teşrîn-i Sânî sene [1]336

Harbiye Nâzırı
Bende
İmza

BOA. HR. SYS. 2619/35

37

YUNANLILARIN YALOVA, ORHANGAZİ VE KARAMÜRSEL'DE YERLİ RUMLARLA BİRLİKTE MÜSLÜMANLARI KATLEDİP MALLARINI YAĞMA VE HAYVANLARINI YUNANİSTAN'A GÖNDERDİKLERİ

Müslümanları, Hıristiyan çetelerinden korumak üzere kaza muhafazasına seçilen İbrahim Ağa zamanında Müslim ve gayr-ı Müslim hiç kimsenin can, mal ve ırzına dokunulmadığı halde Yunanlıların Yalovayı işgalleriyle birlikte Yunan medeniyetinin örneklerinin görülmeye başlandığı, Teşvikiye'de bayram namazı için toplanan halkın Yunan askerleri tarafından camiden çıkarılıp içlerinden yedi kişinin sopayla dövülerek öldürüldüğü, Müslümanların silahlarının toplanıp Hıristiyanlara dağıtıldığı, gayr-ı Müslimler haric ahalinin bütün hayvanlarının yok pahasına alınıp Yunanistan'a sevkedildiği, yağma için Yunan askerlerinin ardından çuval ve öküz arabalarıyla giden yerli Rumlar tarafından Müslümanların mallarının götürüldüğü, köyden köye gidişin engellendiği, yolda yakalananların akibetinin mechul olduğu, Karamürsel'de de yağma ve katliâmın yaşandığı; bir günde kazanın ileri gelenlerinin de içinde bulunduğu üç yüz Müslümanın katledildiği, memurların hapse atıldığı, Çınarcık'da cuma namazı esnasında çok sayıda Müslümanın şehit edildiği, yaralı ve hasta insanların Yalova ve Karamürsel dışına tedavi için çıkmalarına izin verilmediği, Orhangazi'de de mezâlimin geniş boyutlara ulaştığı, acil müdahale ve yardım edilmezse Müslümanların tamamıyla yok edileceği.

6 Kasım 1920

Huzûr-ı Sâmî-i Cenâb-ı Sadâret-penâhîye

Ma‘rûz-ı çâkerleridir,

Ferid Paşa'nın mevki‘-i iktidâra gelmesiyle başlayan Kuvâ-yı Milliyye harekâtından memleketimiz olan Yalova kasabasını muhâfaza ve İslâm, Hıristiyan çetelerinin tahrîbâtından himâye maksadıyla gerek hükûmet-i merkeziyye ve gerekse Kuvâ-yı Milliyye'ye karşu lâ-kayd kalınmış ve âdetâ kazâmız bî-taraf bir mıntıka i‘lân olunmuş fî Mayıs sene [13]36 ibtidâsından bi'l-ibtidâr ağustos nihâyetine kadar devâm eden dört ay müddet zarfında eşrâf ve a‘yân-ı memleketin efkâr ve ârâsıyla kazâmız muhâfazâsına ta‘yîn edilen İbrahim Ağa'nın vesâ’ir müteneffizân-ı memleketin dirâyet ve kiyâsetiyle lehü'l-hamd Müslim ve gayr-ı Müslim (Türk, Rum, Ermeni) hiç bir ferdin ne hayâtına ne mâl ve ırzına dokunulmamış hulâsa hiç bir şahsın hukûk-ı şer‘iyye ve hürriyyesi tahdîd ve takyîd edilmemişdir. Bu iddi‘âmıza o zaman Yalova'da bulunan İngiltere Devlet-i Fahîmesi ordusu zâbitânından Yüzbaşı Mösyö Silit ve Yalova'ya gelen İngiliz torpidoları zâbitânı şâhiddir. Ağustos nihâyetine doğru Yunan Kuvâ-yı İşgâliyye Kumandanlığınca kazâmızın işgâli karar altına alınmış ve şu sûretle bed-baht kasaba ve ahâlîsinin tâli‘i renk-i siyâha bürünmüşdür. Alâmât-ı işgâlden olmak ve Yunan medeniyetinden bir nümûne gösterilmek üzre fî 27 Ağustos sene [13]36 Kurban Bayramı günü Teşvikiye karyesine gelen müfreze-i Yunaniyye bayram namâzını edâ içün câmi‘de bulunan ehl-i tevhîdi kâmilen hârice çıkardıkdan ve etrâf-ı erba‘asını süngülü efrâd ile ihâta eyledikden sonra kitle-i mazlûmîn önünde karye-i mezkûr ahâlîsinden Ahmed, Mehmed Ali, Hüseyin Çavuş, Mehmed, Emin, İsmail, Bilâl'in oğlu nâm ma‘sûmîni sopalarla şehîd etdikden sonra süngülerle de süngülemişlerdir.

Fî 5 Eylül sene [13]36'da Yalova'ya dâhil olan kıt‘a-i askeriyye kumandanı Yüzbaşı Mösyö Aleksandros bütün ahâlînin kavim ve mezheb farkı gözetilmeksizin aynı mu‘âmeleye tâbi‘ olacağını ve herkesin her dürlü hukûk-ı şahsiyye ve hürriyyesini isti‘mâle seyyânen kâdir olacağını alenen söylemiş iken işgâlin ikinci gününden bi'l-ibtidâr bütün ahâlî-i İslâmiyye'nin silâhları toplanmış ve gayr-ı Müslim kurâ ahâlîsine tevdî‘ edilmişdir.

Sâniyen gûyâ kuvve-i işgâliyyenin ihtiyâcına medâr olmak ve kurâ gayr-ı Müslime ahâlîsi istisnâ edilmek şartıyla ihdâs olunan cem‘-i hayvanât kaziyesi dolayısıyla bütün Müslüman köyleri birer birer abluka edilmiş ve bütün manda, öküz, inek gibi hayvanât tevzîn ile kıyyesi yirmişer guruşdan ahzedilmiş ve bu tarîk-i cedîd ile zürrâ‘ın bütün hayvanâtı Gemlik tarîkiyle Yunanistan'a sevk ve i‘zâm kılınmışdır.

Sâlisen Osmanlı jandarmasının ilgâsından sonra ahâlî-i İslâmiyyenin can, ırz ve nâmûsu Rumların taht-ı rahmetinde olduğu gibi kurâ arasındaki muvâsalat da inkıtâ‘a uğramışdır. Ahâlî-i İslâmiyyeden bir köyden diğer köye gitmek cür’etinde bulunanlar yollarda kat‘iyyen izi bulunmamak üzre gâ’ib ediliyorlar. İşte bu cümleden olmak

üzre Gökçedere karyesinden Muhtar Odabaş oğlu Mehmed'in mahdûmu Yusuf, saman almak üzre Şakşak(?) karyesine gitmek içün köyden çıkmış iken el'ân avdet etmemiş ve Ortaburun karyesi civârında İsmaildere nâm mevkî'de üç Müslüman maktûlen her nasılsa bulunabilmişdir.

Râbi'an Karamürsel'in işgâlinden mukaddem Yalova'ya tâbi' kurâ gayr-ı Müslime ahâlîsi heybeleriyle çuvallarıyla hattâ öküz arabalarıyla silâhlı, silâhsız fevc fevc merkez-i kazâya gelmişler ve bed-baht Karamürsel'i işgâl içün giden müfreze-i askeriyye-i Yunaniyye peşinde yağma vü gâret içün hareket etmişlerdir. Yirminci asır medeniyetinin bu son sistem yağma-gerleri Yalova'dan altı sâ'at bu'd-ı mesâfede olan Karamürsel'e gidinceye kadar yollarda etmedik rezâlet, yakmadık cân, hetk etmedik nâmûs ve ırz bırakmamışlardır. Karamürsel kasabasında cereyân eden fecâyi' ve yağmanın ikinci bir nazîresini henüz târîh-i beşer kaydetmemişdir. Şu sûretle kasaba-i mezkûrede tahaddüs eden vakâyi' ve hâdisât-ı ma'lûme üzerine artık vahşetin son derecesi icrâ edilmiş ve bir günde eşrâf ve a'yân-ı memleket dâhil olmak üzre bir rivâyetde otuz beş diğer rivâyetde üç yüz zavallı Müslüman katl ve ifnâ edilmiş ve Karamürsel me'mûrîn-i mâliyyesi de el'ân Yunan habshânesi bodrumlarında inlemekdedirler.

Paşa Hazretleri!

İşte Karamürsel'de cereyân eden şu hâdise üzerine artık Yalova'da Yunanîlerin zulüm ve vahşeti derece-i kusvâyı bulmuş ve dâ'ire-i tahammülün fevkine çıkmışdır. Ez-cümle Çınarcık Müslim karyesinde ehl-i tevhîd geçen cuma günü cuma namâzını edâ eder iken başlarında Yunan zâbiti bulunan bir çete câmi'i-şerîfi abluka ederek Güllüklü tüccârdan İbrahim Ağa'yı silâh bahânesiyle câmi' mezârlığında katl ve bahriye etibbâsından müteka'id Operatör Memduh Bey Teşvikiye hâdise-i fecî'asında İngilizlerin talebi üzerine maktûlîni mu'âyene etdiğinden ve bu husûsda rapor i'tâ eylediğinden dolayı der-dest, envâ'-ı hakâret ile ve iki refîki ile bir semt-i mechûle sevkedilmişdir. Kurt karyesi muhtarı Mustafa Çavuş silâh bahânesiyle Yalova tevkîfhânesinde bir hafta tevkîf olundukdan sonra Gemlik'e sevkedildiği hâlde hayât memâtından henüz bir haber alınamamışdır. Yunanistan mekteb-i askeriyyesinden neş'et ve sınıf-ı ihtiyâta nakledildikden sonra karyesine avdet eden Kurd karyesinden Kazako oğlu ve Engüreli Leonidi'nin teşkîl etdikleri çetelerle İslâm köylerini silâh aramak bahânesiyle yağma ve ahâlîye işkence etmekdedirler. Bu kerre esâretden avdet eden Adapazarlı üç nefer İzmit tarîkinin mesdûd bulunması hasebiyle Yalova'dan kara tarîkiyle memleketlerine gider iken Taşköprü karyesi civârında şehîd edildikleri hâlde görülmüşdür. Karamürsel'in yağmasından avdet eden Yalova'nın Elmalık karyesi Rumları, yağma etdikleri ganâ'imi arabasıyla naklini teklîf ve muvâfakat etmediğinden dolayı Karaçay muhâcirlerinden bir bî-çâreyi bacağından kurşunla cerhetdiler. Ahâlî-i karye tarafından Yalova'ya getirülüp adliyece mu'âyenesi icrâ

etdirilerek lâzım gelen raporu ahzolundukdan sonra â'ilesi tarafından berây-ı tedâvî İstanbul hastahânelerine sevkedilmekde iken Yunanlılar tarafından yaralı Müslüman İstanbul'a gitmez diyerek sevkine mümâna'at edilmişdir.

Zât-ı sâmîleri gibi bir vezîr-i kiyâsetimizin merkez-i saltanatdan iki üç sâ'at mesâfede olan Yalova, Orhangazi, Karamürsel gibi karîb mahallâtdan kelimenin bütün ma'nâ ve şumûlüyle imhâ-yı İslâm politikası devâm ve icrâsına müsellem-i enâm olan vicdân-ı âlîleri müsâ'ade etmez zannındayız.

Paşa hazretleri!

Bugün bu üç kazâ son dem hayatını yaşıyor. Serî' bir mu'âvenet ve şedîd bir müdâhele olmaz ise ahâlînin ya tenassur etmesinden veya mecbûr-ı hicret olmasından başka bir çâre yokdur. Çünkü üçüncü şık katl ve ifnâdır paşa hazretleri. Ol bâbda kâtıbe-i ahvâlde emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 6 Teşrîn-i Sânî sene [1]336

Yalova kazâsı ahâlîsi nâmına
Gökçedere karyesinden
Dursun nâmlı
Said kulları

BOA. HR. SYS. 2619/45

38

YUNANLILARDAN CESARET ALAN RUMLARIN ERMENİLERLE BİRLİKTE BURSA'YA BAĞLI KÖYLERİ YAKIP YAĞMALADIKLARI

Yenişehir ve İnegöl'ün Yunan kuvvetlerince işgal edilmesinden cesaret alan Rum halkının Bursa'ya bağlı Pamucak, Derbend, Susurluk ve civar köyleri yağmalayıp bir milyona yakın hayvan ile pek çok eşyayı arabalarla naklettikleri ve Bursa ovasının bu tür çalıntı hayvanlarla dolu olduğu, bu yağmaya Ermenilerin ve İznik taraflarındaki gayr-ı Müslimlerin de katıldığı, Beypınar, Popazca [Papadya] ve Köprühisar köylerinin yakılıp Türklere ait herşeyin yağmalandığı bildirildiğinden gereğinin bir an önce yapılması.

28 Kasım 1920

Bâb-ı Âlî
Dâhiliye Nezâreti
Emniyyet-i Umûmiyye Müdîriyeti
Şu‘be: Âsâyiş
Husûsî: 847

Yenişehir ve mülhakâtında Rum ve Ermeniler tarafından ahâlî-i İslâmiyye'nin hayvanât ve eşyâ-yı sâ’irelerinin yağma edildiğine dâ’ir

Hâriciye Nezâret-i Celîlesine

Devletlü efendim hazretleri,

13 Teşrîn-i Sânî sene [1]336 târîhli ve 818, 50476, 380, 112218 numaralu tezkireye zeyldir. Evvelce Yenişehir ve İnegöl kasabalarının Yunanîler tarafından işgâl edilmiş olmasından cesâret alan yerli Rum ahâlî tarafından Bursa'ya bir milyona karîb hayvanât ve pek çok arabalarla eşyâ-yı beytiyye nakledilmekde olduğu ve bunların lede't-tahkîk Pamucak, Derbend, Susurluk ve mütecâvir köylerden yağma-gerlik sûretiyle elde edildiği anlaşıldığı ve Bursa ovasının bu misillü hayvanâtla dolu bulunduğu ve koyun sürülerinden bir kısmının Gölcük ya‘ni dağ yolunu ta‘kîben Timurtaş cihetlerine götürüldüğü ve kurâ-yı mezkûre Rum ve Ermeniler tarafından yağma edildiği ve gasb u gârete İznik cihetindeki gayr-ı Müslim ahâlînin de iştirâk etdikleri ve Beypınar Popazca[Papadya] ve Köprühisar köylerinin ihrâk olunduğu ve ahâlî-i İslâmiyyeye â’id nukûd ve her nev‘ eşyânın gâretine devâm edilmekde olduğu jandarma alayı kumandanlığının iş‘ârına atfen Hüdâvendigâr vilâyetinden bildirilmiş olmağla iş‘âr-ı sâbık vechile îcâbının bir an evvel icrâsıyla ahâlî-i ma‘sûmenin muhâfaza-i hukûku esbâbının istihsâli ve netîceden ma‘lûmât i‘tâsı bâbında emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî Rebî‘ü'l-evvel sene [1]339 ve
Fî 28 Teşrîn-i Sânî sene [1]336

Dâhiliye Nâzırı Nâmına
Müsteşâr
Bende
İmza

BOA. HR. SYS. 2620/30

39

YUNANLILARIN YALOVA'NIN TEŞVİKİYE VE ÇINARCIK KÖYLERİNDE HALKI DÖVDÜKLERİ VE KATLETTİKLERİ

Yalova'ya bağlı Teşvikiye köyüne silah arama bahanesiyle gelen Yunanlıların halktan sekiz-dokuz kişiyi katlettikleri, çok sayıda Müslümanı sopa ve dipçiklerle dövdükleri, Çınarcık halkını camiye doldurup dayaktan geçirdikleri, pek çok kişinin ağır şekilde yaralandığı, Yunanlılar tarafından kesilmek istenen iki Müslümanın yerli Hıristiyanlarca kurtarıldığının haber alındığı.

2 Aralık 1920

Bâb-ı Âlî
Dâhiliye Nezâreti
Emniyet-i Umûmiyye Müdîriyeti
Şu'be: Âsâyiş
Husûsî: 860

Yalova kazâsına tâbi' Çınarcık'da Yunan efrâdı tarafından îkâ' olunan mezâlime dâ'ir.

Hâriciye Nezâret-i Celîlesine

Devletlü efendim hazretleri,

Bayramın birinci günü Yalova'ya tâbi' Çınarcık civârındaki Teşvîkiye karyesine zâhiren silâh aramak vesîlesiyle ve hakîkatde İslâm ahâlîyi oralardan firâra mecbûr etmek maksadıyla gelen Yunan efrâdının ahâlîden sekiz dokuz kişiyi hemân katl ve bir kısmını da sopa ve dipçiklerle darb ve kollarıyla başlarından cerheyledikleri ve bayramdan on beş gün sonra tekrar Çınarcık'a avdet ederek ahâlîden dayakla silâh topladıkları gibi teşrîn-i sânî evâ'ilinde de köyü abluka edüp İslâmları döğerek câmi'e topladıkdan sonra birer birer çıkarup tekrar dayakdan geçirdikleri ve mağdûrînden pek çoklarının kolları kırıldığı ve başı gözü yarıldığı ve bir kişi dahi kurşunla öldürüldüğü gibi kesilmek üzre bulunan iki İslâmın yerli Hırıstiyanlar tarafından kurtarıldığı istihbâr kılınmış olmağla bu bâbda îcâb edenler nezdinde teşebbüsât-ı mukteziyye icrâsıyla ahâlî-i İslâmiyyenin işkenceden vikâyesi esbâbının istihsâli bâbında emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî Rebî'ü'l-evvel sene [1]339 ve
Fî 2 Kânûn-ı Evvel sene [1]336

Dâhiliye Nâzırı Nâmına

Müşteşar
Bende
İmza

BOA. HR. SYS. 2620/39

40

YUNANLILARIN BOĞAZLAR VE MARMARA HAVZASINDAKİ MÜSLÜMANLARA İMHA VE TEHCİR PLANI UYGULADIĞI

Tekirdağ ve civarındaki Müslüman köylerine Yunanlıların vapurlarla getirdikleri Rumların yerleştirildiği, aşırı Yunan baskısı sebebiyle Beykoz ve Gebze'ye bağlı köylerde yaşayan Müslümanların göçe başladıkları, bu köylerden birçoğunun yerle bir edildiği, Karamürsel ve Yalova'da çok sayıda köyün tahrip olunduğu, Bandırma ve Erdek'de Müslümanlara katliâm uygulandığı, Bayramiç ve Ezine'de silah arama bahanesiyle Müslümanlara zulmedildiği, Yunanlıların bütün bunlardan asıl maksadının Boğazlar ve Marmara havzasındaki Müslümanları imha ve tehcir etmek olduğunun anlaşıldığı.

13 Aralık 1920

Erkân-ı Hârbiyye-i Umûmiyye Dâ'iresi
Şu'be: 2
Kısım: 3
Numara: 2918 ***Mahremdir***

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki,

Son günlerde Yunanlıların müte'addid vapurlarla Tekfurdağı ve civârına bir çok Rum getirüp bunları Müslüman köylerinde iskân etmekde, şiddetli tazyîkât yüzünden Müslümanların varını yoğunu bırakarak İstanbul'a ihtiyâr-ı hicret etmekde bulundukları gazetelerde okunuyor. Bir kaç ay evvel Beykoz, Gekbuze [Gebze] civârında yapılan tedhîşât yüzünden oralardaki bir çok köylülerin öteye beriye dağıldıkları ve hattâ bir kısım kurânın hâk ile yeksân olduğu ve yine biraz evvel

Karamürsel, Yalova'da bir çok Müslüman köylerin tahrîb edildiği ve Bandırma, Erdek'de de Müslümanlara karşı vakâyi‘-i fecî‘a îkâ‘ edildiği Bayramiç, Ezine cihetlerinde silâh taharrîsi bahânesiyle İslâmlar'a pek ziyâde tazyîkât yapıldığı ma‘lûm-ı devletleridir. Bütün bu ahvâl ve icrâ‘âtın Boğazlar'da ve Marmara havzasında sâkin Müslümanları müretteb bir plan dâ’iresinde tedrîcen tehcîr etdirerek asırlardan beri cihân siyâsetinde pek mühim bir âmil olan Bahr-i Sefîd/Bahr-i Siyah tarîk-i bahrîsi tarafeyninde sâkin Müslüman anâsırın imhâsı ve yerlerine gayr-ı Müslim kitlenin ikâmesi maksadına mübtenî olduğunu gösteriyor. Binâ’en-aleyh bundan böyle de kasden bir takım ufak ve ehemmiyetsiz sebebler ihdâs edilerek bu imhâ ve tazyîk siyâsetinin ta‘kîbine devâm edileceğine şübhe edilmemelidir.

Bu elîm hâlin Meclis-i Hâss-ı Vükelâ'da tezekkürüyle tedâbîr-i mâni‘a ittihâzına teşebbüs buyurulması menût-ı irâde-i fahîmâneleridir. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i velîyyü'l-emrindir.

Fî 2 Rebî‘ül-âhir sene 1339
Fî 13 Kânûn-ı Evvel sene 1336

Harbiye Nâzırı
Bende
İmza

BOA. HR. SYS. 2620/58

41

YUNANLILARIN YERLİ RUM VE ERMENİLERLE BİRLİKTE YENİŞEHİR’İ YAKIP YAĞMALADIKLARI

Yunan askerinin Yenişehir’den çekilmesini takiben hükümet ve belediye daireleriyle tekkenin bombalandığı, çarşının tamamen yakıldığı, kaza ve kazaya bağlı yakılan yirmi kadar köyün eşya ve hayvanlarının, cami halı ve seccadelerinin Rum ve Ermeniler tarafından gemilerle Gemlik’e götürüldüğü, kadınlara feci bir şekilde tecavüzde bulunulduğu hakkında, Yenişehir’in Yunanlılar tarafından işgâli sırasında orada bulunmuş olan Müdde’i-i Umûmî Hasan Aşkî Bey’in ifadesi.

26 Aralık 1920

Bâb-ı Âlî
Dâhiliye Nezâreti
Emniyyet-i Umûmiyye Müdîriyeti

Hüdâvendigâr Vilâyeti'nden vârid olan 26 Kânûn-ı Evvel sene [13]36 târîhli ve 38837/556 numaralı tahrîrâtın sûretidir.

Kânûn-ı Evvel sene [1]336 târîhli ve 38819/553 numaralı arîzaya zeyldir. Yenişehir'in ahîren Yunanîler tarafından işgâli esnâsında orada bulunmuş olan Müdde'î-i Umûmî Hasan Aşkî Bey'in ifâdesine nazaran Yenişehir hükûmet ve belediye dâ'ireleriyle tekyesi Yunan askerinin çekilmesini müte'âkib bombalarla atılmış, çarşı kâmilen yakılmış ve bu esnâda bir hayli de hâne yanmışdır.

Halkın evlerindeki, dükkânlarındaki emvâl ve eşyâsı, câmi'in halı ve seccâdeleri asker gerisinde gemiden Rum ve Ermeniler tarafından nehb ü gâretle Gemlik cihetlerine götürülmüş ve nisvâna pek fecâ'at-âmîz bir sûrette tecâvüzâtda bulunulmuş ve yalnız katl ve itlâf vâki' olmamışdır. Bu kazâya merbût yirmi kadar köy müsâdeme netîcesi yakılarak eşyâ ve mevâşîsi kezâ Gemlik cihetlerine götürülmüşdür. Mûmâ-ileyhin meşhûdâtına ve sıhhatine te'mîn-i kanâ'at etdiği mesmû'âtına müstenid ifâdâtının hulâsası bâlâdaki mesrûdâtdan ibâret olup kendisi de mevsûku'l-kilem bir zât bulunmuş olmağla. Ol bâbda.

Aslına mutâbıkdır.
Mühür

BOA. HR. SYS. 2621/22

42

RUM VE ERMENİ ÇETELERİNİN YUNANLILARLA BİRLİKTE YALOVA'YA BAĞLI DEREKÖY'Ü BASIP AHALİSİNİ KATLETTİKLERİ, EŞYA VE HAYVANLARINI ÇALDIKLARI

Yalova'da faaliyet gösteren Ermeni ve Rum çetelerinin Yunanlılarla birlikte Dereköyü'nü basarak silahsız masum ahaliyi kadın çocuk ayırmadan katlettikleri, bütün mal ve hayvanlarını yağmaladıkdan sonra köyü tamamen yaktıkları, şehit olanların cenazelerinin defnine izin

verilmediği; mülteci durumunda bulunan köylülerin hukuklarının korunması gerektiği.

30 Aralık 1920

Bâb-ı Âlî
Dâhiliye Nezâreti
Emniyyet-i Umûmiyye Müdîriyeti
Şu'be: Âsâyiş
Husûsî: 935

Yalova'nın Dereköy karyesindeErmeni çeteleri ve Yunanîler tarafından îkâ' edilen mezâlim ve ta'addiyât hakkında .Hâriciye Nezâret-i Celîlesine

Devletlü efendim hazretleri,

Kânûn-ı Evvelin yirmi üçüncü perşembe günü sırf Ermeni ile meskûn bulunan Çukurköy, Lâledere, Kılıçköy ve Şakşak(?) karyeleri ahâlîsinden mürekkeb çeteler ve civâr Rum köyleri ahâlîsinden bir takım eşirrâ Yunanîlerle müştereken karyelerine ta'arruz ederek ahâlî-i ma'sûmeyi ve muhadderât ve sıbyânı katl ve bi'l-cümle hayvanât ve eşyâlarını yağma ve otuz hâneden ibâret olan karyelerini top isti'mâliyle ihrâk eylediklerinden ve gâyet hûn-rîzâne icrâ edilen ta'arruz netîcesinde şehîd olanların cenâzelerini bile defne mümâna'at edilmekde olduğundan ve Yalova İşgâl Kumandanlığı'na bu bâbda vukû'bulan mürâca'atlarının netîcesiz kaldığından bahisle bakıyyetü's-süyûf olarak öteye beriye dağılmış olan karye ahâlîsinin muhâfaza-i can ve hukûku ve te'mîn-i selâmetleri esbâbının istikmâli Yalova kazâsına tâbi' Dereköy ahâlîsinden Mustafa oğlu Osman ve Hasan oğlu Süleyman ve Eyüb oğlu Abdullah imzâlarıyla verilen arzuhâlde istid'â edilmiş olmağla bu bâbda teşebbüsât icrâsıyla karye-i mezkûre ahâlîsinin muhâfaza-i hukûku esbâbının te'mîn ve istikmâli ve netîceden ma'lûmât i'tâ buyrulması bâbında emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî Rebî'ü'l-âhir sene [1]339 ve
Fî 30 Kânûn-ı Evvel sene [1]336 Dâhiliye Nâzırı Vekîli Nâmına

Müsteşar
Bende
İmza

BOA. HR. SYS. 2621/14

43

GEBZE'DE YUNAN ASKERLERİNİN RUMLARLA BİRLİKTE HALKI DÖVÜP MALLARINI GASPETTİKLERİ

Gebze'de Yunan askerlerinin, beraberlerinde silahlı olarak getirdikleri Yeniköy Rumlarıyla birlikte köy ve kasaba halkının mallarını gaspettikleri, zorla girdikleri evlerde, kahvehane ve sokaklarda rastladıkları insanları, kadınlar da dâhil olmak üzere, feci şekilde dövdükleri, halkı Yunan askerlerine selam vermek zorunda bıraktıkları; acilen yardım edilmesi istirhamı.

6 Ocak 1921

Telgrafnâme
Mahreci: Gekbuze
Numarası: 6
Târîh:6/1/[1]337

Dersa'âdet- Sadâret-i Uzmâya

Gekbuze[Gebze] havâlîsinde bulunan Yunan kıta'âtının öteden berü bâ-husûs şu günlerde irtikâb eylediği zulüm, i'tisâf, gasb, gâret tahammül-sûz bir dereceye gelmişdir. Sırf İslâm olmakdan başka kabâhati olmayan kurâ ve kasaba ahâlîsinin emvâlini, müsellahan askerle berâber getirdikleri Yeniköy Rumlarıyla müştereken Yunan askeri tarafından cebren gasb ve kahvehâne ve sokaklarda ele geçirdikleri eşhâsı sûret-i fecî'ada darb ve hânelere cebren duhûl ile ma'sûme kadınlara varıncaya kadar sopa ve süngüler altında inletmek cür'et ve cesâret[i] gösterilmekdedir ki ahâlîyi zâbitân ve efrâdına selâm durmak ve vermek mecbûriyetinde bulundurmaları gibi milel-i mütemeddinenin hiç birisinde görülmeyen ve işidilmeyen ahvâlden dolayı ahâlîyi darb ve tahkîr etmekde olmaları yapılan zulmün ufak misâlidir. Bu ise sırf imhâ ve ahz-ı intikâm maksadına ma'tûf bulunduğundan müheyyâ-yı hicret olan

bî-çâre mazlûm bî-günâh ahâlînin cangâhına urulmak istenilen zehirli hançerlerden tahlîsi esbâbına âcîlen tevessül buyurulmasına ahâlî nâmına müsterhamdır.

Gekbuze Belediye
Re'îsi
İzzet

BOA. HR. SYS. 2620/18

44

YUNANLILARIN HÜDAVENDİGAR, İSTANBUL VE AYDIN VİLAYETLERİYLE KARESİ, İZMİT, KAL'A-İ SULTANİYE, KÜTAHYA LİVALARI VE TRAKYA'DA YAPTIKLARI KATLİÂMLARIN RAPORLARI

Yunanlıların, işgal ettikleri her yerde olduğu gibi Hüdavendigar, İstanbul ve Aydın vilayetleriyle Karesi, İzmit, Kal'a-i Sultaniye ve Kütahya livalarında da öncelikle mülkî ve malî idareyi ele alıp erkan-ı hükümet, mutasarrıf, ceza reisi, müddeî-i umumî gibi hükümet ileri gelenleriyle eşrâfı tutuklayıp öldürdükleri veya sürdükleri, hükümet dairelerindeki eşya, evrak ve defterleri yağmalayıp tahrip ettikleri, Osmanlı Hükümetini her türlü icra vasıtasından mahrum etmek için polis ve jandarmanın silahlarını toplayıp bir kısmını vilayet dışına çıkardıkları, Müslüman mahallelerini mitralyözlerle ateş altında tuttukları, köyleri basarak Müslümanları camiye doldurup yakarak öldürdükleri, Müslümanların bütün mallarını yerli Rum, Musevî ve Ermenilerle birlikte yağmalayıp her türlü yiyecek, giyecek, eşya, nakit para ve hayvanlarını Yunanistan'a sevkettikleri, tarla ve harmanlardaki mahsulatı yaktıkları, Müslümanların ellerindeki silahları toplayıp Hıristiyanlara dağıttıkları, Türklerin bıçaklarının ucunu dahi kırarak onları her türlü savunma aletinden mahrum bıraktıkları, rastladıkları insanları çeşitli uzuvlarını kesmek, kestikleri uzuvları yedirmek, ayaklarından ağaca bağlayıp altlarında ateş yakmak, canlı canlı kuyuya atmak, öldüresiye dövmek gibi işkenceler yaparak öldürdükleri, kadınların çıplak cesetlerini, kestikleri uzuvlarını da üzerlerine koyarak yollara bıraktıkları, beş-altı yaşındaki bir çocuğun dahi gözlerini oyup pencereden atacak kadar vahşet uyguladıkları, eli silah tutan Müslümanları sürüp savunmasız kalan kadınlara işkence ve tecavüz ettikleri, bazı yerlerde Yunan hukuk mahkemesi teşkil edip çok şiddetli uygulamalarla halkı korku içinde bıraktıkları, hapishanedeki tutukluları salıverdikleri, Osmanlı parasını

tedavülden kaldırdıkları, Kuva-yı Milliye üyesi oldukları iddiasıyla pek çok kişiyi tutuklayıp öldürdükleri, ihracatın yasak olduğu yerlerde sadece Hıristiyanlara ihracat için izin verdikleri, ezan okutmayıp halkın namaz kılmasına engel oldukları ve buna benzer zulümlerine dair çeşitli kumandanlıklardan görevli kişilerin zaman, yer, şahıs isimleri de belirten raporları.

21 Ocak 1921

Adliye ve Mezâhib Nezâreti
Umûr-ı Cezâ'iyye Müdîriyeti

İzmir Mülhakâtında Îkâ' Olunan Mezâlim

Bin üç yüz otuz beş senesi Haziran'ının on yedisinde Yunan askerleri, İzmir'e merbût Menemen kasabasının etrâfındaki tepelere mitralyözler vaz' ve İslâm mahallâtına hücûmla isti'mâl-i silâh eyleyerek kazâ Kâ'im-i makâmı Kemâl Bey'i ve ahâlî-i İslâmiyyeden dört yüz kadarını itlâf ve bir haylisini cerh ve iştirâk eden yerli Rumlarla birlikde İslâm hâne ve dükkânlarını yağma eylemişlerdir. Katl ve yağma Çavuş ve Helvacı ve Buruncuk karyelerinde de icrâ olunmuşdur. Bu bâbda mahallinde icrâ edilen tahkîkâtı hâvî mufassal zabıt varakası merbûtdur.

Yunan askerleri tarafından İzmir'e merbût Ödemiş kazâsı işgâl edildikden sonra Yunan askerleri tarafından silâh toplandığı sırada bilâ-sebeb ahâlîden pek çokları şedîden darb ve işkence edilmiş ve madrûblardan ba'zıları da darb netîcesi vefât eylemişdir. Asâkir-i merkûme tarafından Ödemiş kasabası civârındaki mahsûlât kâmilen imhâ ve Birgi karyesinde İslâm mağâza ve hâneleri yağma ve kırda işine giden bir deveci bilâ-sebeb katl ve diğer biri de diri diri kuyuya ilkâ ve yine Ödemiş kasabasında bir kaç İslâm kızının ırzları hetkolunmuşdur.

Yunan kuvve-i işgâliyyesi tarafından kasaba Müdde'î-i Umûmîsi İbrahim Edhem ve Aydın livâsı Bidâyet Mahkemesi Re'îsi İsmail Hakkı ve Müdde'î-i Umûmîsi Şevket ve Urla kazâsı kâtib-i adli ve Foça kazâsı müftîsi mukayyeden İzmir'e sevkolunarak tevkîf edilmişlerdir. Tire kazâsı Müstantıkı Ahmed Hamdi Efendi dahi mahallinde taht-ı tevkîfe alınmışdır.

Yunan askerî elbisesini lâbis eşhâs tarafından üç yüz otuz beş senesi Teşrîn-i Evveli'nin on ikinci günü İzmir'e merbût Nif kazâsının Kurudere karyesinde Deştban Arnavud Rüstem oğlu Bekir ve Mestan Mehmed oğlu Ahmed bıçak ve mavzerle katledilmiş ve ferdâsı günü de kazâ-yı mezkûrun yetmiş karyesi basılarak kumandan tarafından beyânnâme kırâ'at edecekleri beyânıyla ahâlîyi câmi'e topladıkdan sonra câmi' kapusunu kapayup binlerce liraları gasb ve Tahsildâr Fuad Efendi'nin tahsîlât

pâresi ahz edildikden sonra katl ve müte‘addid eşhâs cerh ve kulakları kesilmek gibi işkenceler icrâ edilmişdir.

İntihâb-ı Meb‘ûsân Kânûnu mûcebince Seferîhisâr kazâsı ahâlîsi tarafından intihâb olunan merkez kazâ ve nevâhî ve kurâ müntahib-i sânîlerinin cümlesi mahallî Yunan Kuvve-i İşgâliyye Kumandanlığı tarafından tevkîf ve ihtilâtdan men‘olunmuşdur.

Nif kazâsı Eytâm Müdîri Mehmed Efendi ile diğer me’mûrîn Yunan Kuvve-i İşgâliyye Kumandanlığınca bilâ-mûcib tevkîf olunup me’âli bildirilmeyen Rûmiyyu'l-ibâre evrâka cebren imzâ vaz‘etdirildikden sonra tahliye edilmişlerdir.

Üç yüz otuz beş senesi Teşrîn-i Sânî'sinin sekizinci günü Yunan askerî elbisesini lâbis ve asâkir-i merkûme süvârîlerine mahsûs tüfenklerle müsellah on bir nefer, bir çavuş ma‘iyyetinde oldukları halde Menemen'in Telekler karyesine giderek ve beyannâme kırâ’at edecekleri ifâdesiyle ahâlîyi câmi‘e celbederek köy muhtarı Halil'i hânesine getürüp merkûmla â’ilesini darb ve cerh ve envâ‘-ı işkence icrâsıyla nukûd-ı mevcûdesini gasbetdikden sonra mecrûh oldukları hâlde cümlesini câmi‘e götürüp ahâlîye teşhîr ve on iki bin lira vermedikleri takdîrde cümlesini katledecekleri beyânıyla bi't-tehdîd parelerini ahz u gasb eylemişlerdir.

Üç yüz otuz beş senesi Kânûn-ı Evveli'nin on altıncı günü akşamı Nif'in Yeniköy karyesi Yunan askerî elbisesini lâbis müsellah yirmi beş kişi tarafından basılarak karye ahâlîsini bir yere cem‘ ve darb ve cerh ve tehdîd sûretiyle nukûd-ı mevcûdeleri ahz olunmuşdur.

Adliye ve Mezâhib
Nezâreti
Umûr-ı Cezâ’iyye Müdîriyeti

Memâlik-i Meşgûlede Yunanîler Tarafından Îkâ‘ Olunan Mezâlim

Üç yüz otuz altı senesi Kânûn-ı Evveli'nin birinde Beykoz'da Yalıköyü'nde hüviyeti anlaşılamayan bir Yunan neferi Bakkal Hüseyin Ağa'dan aldığı bir paket tütüne mukâbil verdiği yirmi beş drahmilik varaka-i nakdiyyeyi bozmamasından dolayı merkûmu süngü ile cerh ve katl ile firâr eylemişdir.

Üç yüz otuz altı senesi Temmuz'unun otuzuncu günü Bursa'nın Kestel karyesinde İsmail nâm şahıs bağçesinde işiyle meşgûl olduğu sırada Yunan askerleri tarafından kurşunla cerh ve katledilmişdir.

Üç yüz otuz altı senesi Temmuz'unun yirmi yedinci salı günü Yunan ordusunun dördüncü taburu zâbitânından biri yanında otuz kırk kadar Yunan askeri olduğu hâlde silâh taharrî etmek üzre Bursa'nın Hamidler karyesine giderek ve ahâlîyi toplayup etrâfına mitralyözler vaz‘eyleyerek karye ahâlîsini şiddetle darb ve işkence eylemiş ve ahâlî-i mezkûreden İsa oğlu Halim'i pek şedîd darbetdikden sonra ma‘iyyetindeki efrâda emrederek kurşunla katletdirmişdir.

Bursa kurâsında Yunan askerleri tarafından silâh taharrîsi bahânesiyle pek çok kesân darb ve işkence edilmiş ve Geçid karyesinde mutavattın Bekir Efendi kaburga kemikleri kırılıncaya kadar darbedilmişdir.

Üç yüz otuz beş senesi Teşrîn-i Evvel'inde dağda odun kesmekde olan tebe‘a-i Osmâniyyeden altı nefer İslâmın eşkıyâ farzıyla Sinekli'deki Yunan müfrezesi tarafından der-dest ve Çatalca'da tevkîf olunarak kendüleri darb ve işkence edilmişdir.

2 Temmuz sene [1]336 târîhinde Yunan askerleri tarafından işgâl ve 3 Temmuz sene minh târîhinde tahliye olunan Karesi Dâ’ire-i Adliyyesi'nde asâkir-i merkûme tarafından eşyâ ve esliha-i cürmiyye ve evrâk-ı de‘âvîden pek çokları zâyi‘ edilmiş ve mevkûfîn ve mahkûmîn serbest bırağılmışdır.

Lülebergos'da[Lüleburgaz] bulunan Yunan kuvâ-yı askeriyyesi tarafından bir silâh endâhtı mes’elesinden dolayı ahâlîden bir takım eşhâs karârgâhlarında tevkîf ve işkence edilmiş ve bir cem‘iyyet-i hafiyyede dâhil oldukları beyânıyla Kırkkilise ve Lülebergos ile Edirne Vilâyeti dâhilindeki ba‘zı kazâlar me’mûrîn-i adliyyesi tazyîk olunmuşdur.

Alaşehir kazâsının Katırlı karyesi ahâlîsinden Hacı Ahmed'in keyfiyyet-i katlinden maznûnen mevkûf Osman nâm şahıs vukû‘ bulan taleb üzerine Yunan Jandarma Kumandanlığı'na teslîm edilmiş ve mezkûr katil fi‘linden maznûnen mevkûf Deli Hüseyin ve Halil ve Süleyman zikrolunan jandarma kumandanı tarafından gönderilen jandarmalar vâsıtasıyla tevkîfhâneden cebren alınmış ve kazâ-yı mezkûrun İstasyon caddesinde Ahmed oğlu Ali nâm şahıs ve Güllük karyesinde Mustafa nâm kimse Yunan askerleri tarafından katledildiği hâlde Osmanlı adliyyesi icrâ-yı tahkîkâtdan men‘edilmiş ve Yunan me’mûrları tarafından hiç bir mu‘âmele yapılmamışdır.

Ayvacık müstantıkı Osman Asım Efendi Yunan Kumandanlığı'nın emriyle tevkîf ve mecma‘-ı nâs olan mahallerde teşhîr ve tahkîr edilmişdir. İş‘âr-ı mahallîye müsteniddir.

Hüdâvendigâr vilâyeti İstînâf Mahkemesi Müdde‘î-i Umûmîsi Numan ve Bidâyet Mahkemesi Cezâ Re’îsi Hayreddin Beylerle İstînâf Mahkemesi a‘zâsından

Nâfiz ve Yordan ve a‘zâ mülâzımlarından Yümni ve Edib efendiler me’mûrîn ve ahâlîden icrâ kılınan tevkîfât sırasında taht-ı tevkîfe alınmışlardır. Vilâyetin iş‘ârına müsteniddir.

Hüdâvendigâr İstînâf Mahkemesi Cezâ Re’îsi Vehbi Efendi de ahîren Yunan İşgâl Kumandanlığı'nca taht-ı tevkîfe alınarak bi'l-ahire berâ’etine ve evvelce tevkîf olunan Edib Efendi'nin yirmi sene müddetle mahkûmiyetine karâr verilmişdir. İstînâf Müdde‘î-i Umûmîliği'nin iş‘ârına müsteniddir.

Karamürsel kazâsı Bidâyet Mahkemesi Müdde‘î-i Umûmîsi Tevfik Efendi'nin me’mûrîn ve ahâlîden on yedi kişi miyânında Yunanîler tarafından Yalova'ya sevkolunurken Tavşancı karyesi civârında katledilmiş olduğu zevcesinin mürâca‘at-ı resmiyyesinden anlaşılmışdır.

İdâre-i Umûmiyye-i Vilâyât Müdîriyeti

“Taht-ı işgâlde bulunan mahallerde Yunanlılar tarafından vukû‘bulan müdâhalât ve tecâvüzât.”

Yunanîler taht-ı işgâllerinde bulunan mahallerde idâre-i mülkiyyeye müdâhale ederek rü’esâ-yı me’mûrîn-i mülkiyyeyi marazîleri vechile idâre-i umûra icbâr ve hukûk-ı hükûmeti müdâfa‘ada azimkârâne hareket eyleyen me’mûrîn-i Osmâniyyeyi cebr ve tazyîk ve tehdîde kıyâm eylemiş oldukları gibi, Hükûmet-i Osmâniyye'nin her dürlü vâsıta-ı icrâ’iyyeden mahrûmiyeti içün polis ve jandarmaların eslihasını almışlardır.

Taht-ı işgâlde bulunan mahallerde Yunanîler en ziyâde umûr-ı mâliyyeye müdâhale eylemekdedirler. Evvel-emirde vâridât ve masârif-i mahalliyyenin kontrolü ile başlayan bu müdâhalât bi'l-âhire teşdîd edilerek umûr-ı mâliyyeye vaz‘-ı yed hâlini almış ve Yunan murâkabe-i mâliyye me’mûrlarının müsâ‘adesi ve vizesi olmaksızın her gûnâ te’diyât vukû‘u men‘edilerek me’mûrîn-i Osmâniyye gâyet müşkil bir mevki‘de bırakılmışdır.

Yunan kuvâ-yı askeriyyesi taht-ı işgâlde bulunan mahallerde telgrafhâneleri de işgâl eyleyerek telgraf muhâberâtını men‘etdikleri gibi resmî ve husûsî bi'l-cümle muhâberât sansüre tâbi‘ tutulmakda bulunmuşdur.

Mahall-i meşgûleden aksâm-ı sâ’ire-i Memâlik-i Osmâniyye'ye her nev‘ hubûbât ve mevâşî ve kümes hayvanâtıyla zeytun yağı ve dânesi, sebze, süt, yağ ve peynir ve balık ve mahrûkât ihrâcâtı men‘edilmiş bulunduğu hâlde ba‘zı mahallerdeki

Yunan zâbitânı tarafından sû'-i isti'mâl sûretiyle ahâlî-i Hıristiyâniyyenin bu mevâddı ihrâc eylemelerine müsâ'ade edilmekdedir.

Yunanîler tarafından işgâl edilmekde olan havâlîde umûmî sûretde tatbîk edilen bâlâdaki müdâhalâtdan mâ'adâ el-yevm taht-ı işgâlde bulunan vilâyât ve elviyede ictisâr eyledikleri mu'âmelât ber-vech-i zîr arzolunur:

Hüdâvendigâr Vilâyeti

19 Kânûn-ı Evvel sene [1]336 târîhinde Yunanîler Bursa'da me'mûrîn ve ahâlî miyânında muhtelif bahâneler ile icrâ etdikleri tevkîfât sırasında sıfat-ı hâkimiyyetleri i'tibârıyla bir devlet-i ecnebiyye tarafından tevkîfleri câ'iz olmayan hükkâmı ve ez-cümle vilâyet istînâf müdde'î-i umûmîsi ve bidâyet cezâ re'îsi ile mahkeme-i istînâf a'zâsını tevkîf eylemişlerdir.

İstanbul Vilâyeti

Gekbuze[Gebze] ve Darıca'da bulunan Yunan asâkiri ahâlî-i İslâmiyye yedinde bulunan emvâl-i ticâriyyeyi pek dûn bir bedel ile cebren almakda ve köylerden, kasabalardan angarya olarak odun getirtmekde ve balta, bıçak, kazan gibi levâzımı ahâlîden bilâ-bedel taleb ederek muvâfakat edilmediği takdîrde meyve ağaçlarını kat' ve ahâlîyi tazyîk gibi ahvâle mücâseret eylemekdedirler.

Gekbuze civârındaki Yunanîler kendilerine mürâca'at eden müştekîlerin ifâdâtı üzerine ba'zı kesânı darb ve tevkîf ve mehâkim-i adliyye ve şer'iyyeye â'id husûsâta da müdâhale etmekdedirler.

Karesi Livâsı

Erdek kazâsına merbût Paşalimanı ve Marmara nâhiyeleriyle civâr adalarda Bandırma-Yunan merkez kumandanının ta'lîmâtı dâ'iresinde mahallinden müntahab bir hey'et teşekkül ederek müstakillen icrâ-yı hükûmete kıyâm eylemişler ve ahâlî dahi her dürlü tekâlîf-i emîriyyeyi te'diyeden ve kavânîn-i Osmâniyye'ye teba'iyyetden imtinâ' eylemekde bulunmuşlardır.

İşgâl mıntıkasında Yunan zâbit ve neferâtı tekâlîf-i harbiyye sûretiyle eşyâ ve hayvanât aldıkları hâlde bunlara mukâbil vesîka vermedikleri gibi ta'kîbe giden neferâtın binmek üzre köylülerden aldıkları hayvanâtın i'âşesi bile ashâbına tahmîl olunmuşdur.

2 Ağustos sene [1]336 târîhinde Edremid Posta ve Telgrafhânesi işgâl olunmuş ve Osmanlı me’mûrîni îfâ-yı vazîfeden men‘edilmişdir.

Edremid ve Erdek gibi yerlerde Yunanîler unsur-ı İslâmı ızrâr ve kuvâ-yı hayâtiyyelerini imhâ içün harekât-ı tecâvüzkârânelerine fevka'l-âde germî verdiklerinden buralarda ahâlî-i İslâmiyye her dürlü himâye ve mu‘âvenetden mahrûm ve pek dil-hırâş bir vaz‘iyetde kalmışdır.

İzmit Livâsı

Karamürsel kasabasının 23 Teşrîn-i Evvel sene [1]336 târîhinde Yunanîler tarafından işgâlini müte‘âkib ahâlînin yedindeki zehâ’ir ve levâzım-ı beytiyye ve emti‘a-i ticâriyye ve melbûsat ve nukûd ile bi'l-cümle mevâşî cem‘ ve kayıklarla Yalova'ya sevkolunduğu gibi mezkûr kasaba ahâlîsinden bin iki yüz seksen üç kişi de Derince'ye tehcîr edilmişlerdir.

Yalova kazâsının Yunanîler tarafından işgâlini müte‘âkib bi'l-cümle me’mûrîn habs ve tevkîf veya kazâdan ihrâc edilerek Hükûmet-i Osmâniyye'nin salâhiyyet-i kazâ’iyye ve idâriyyesi bi'l-külliye ilgâ ve ahâlînin kasaba ile köyler arasında bile âmed ü şudu men‘edilmişdir. Ahâlî-i İslâmiyye hattâ ekmek bıçaklarının uçları bile kırılmak sûretiyle bi'l-cümle âlât-ı müdâfa‘adan tecrîd edilerek bunlardan alınan esliha ve mühimmât ve âlât ve edevâtın cümlesi gayr-ı Müslimlere tevzî‘ olunmuşdur. Dimitri nâmında bir kumandanın taht-ı idâresinde bulunan asâkir-i Yunaniyye sâhiblerini ihrâc etmek sûretiyle istedikleri İslâm hânelerine yerleşdikden sonra emvâl-i İslâmiyyeyi nehb ü gârâta ve ahâlî-i Müslimeye karşı bir çok tahkîrât ve tecâvüzâta ictisâr ile bir çok kimseleri darb ve erkekler ile çocukları şehîd ve kadınları envâ‘-ı fuhşiyât ile dûçâr-ı işkence eylemişlerdir. Kumandan-ı merkûm tarafından gönderilen asâkir-i Yunaniyye üç İslâm kızı ile zâtü'z-zevc bir Müslimeyi ve daha bir çok muhadderât-ı İslâmiyyeyi alâ mele’in-nâs hânelerinden cebren alarak feryâd figân etdire etdire kendi ikâmetgâhına nakil ve bikrlerini izâle ve nâmûslarını alenen hetkeylemişlerdir.

Kal‘a-i Sultaniyye Livâsı

21 Teşrîn-i Sânî sene [1]336'da Yunanîler Biga'yı bir sâ‘at mesâfeden abluka ederek top ve mitralyözlerini münâsib mevâzı‘a yerleşdirdikden sonra gerek jandarma yedinde gerek debboyunda bulunan bi'l-cümle eslihanın celb ve teslîmini taleb eylemişlerdir.

Bayramic Kâ’im-i makâmı Kemal Bey mahallî Yunan Kumandanı Mülâzım Zaharyos'un Hükûmet-i Osmâniyye'nin zararına menfa‘at-i şahsiyyesini te’mîn yolundaki teşebbüsâtına hâ’il olduğu cihetle mezkûr kumandan tarafından muhtelif bahâneler ile iki def‘a tevkîf ve haysiyet-şikenâne bir sûretde Edremid'e sevk ve teb‘îd edilmiş ve bi'l-âhire livâca mâ-fevk kumandanlık nezdinde vukû‘bulan teşebbüsât üzerine vazîfesi başına avdet edebilmişdir.

Yunanîler Ezine ile Bayramiç'de birer mahkeme-i hukûkiyye-i Yunaniyye teşkîl ederek kemâl-i şiddet ve cebr ile îfâ-yı mu‘âmeleye mübâşeret eylemişlerdir. Mezkûr mahkemelerden sâdır olan hükümler bilâ-îfâte-i vakt Yunan Kumandanlığı tarafından derhâl tatbîk ve infâz olunarak halk dûçâr-ı havf ü hirâs edilmişdir.

Biga kasabasındaki medfen-i şühedânın taşları Yunanîler tarafından sökülüp kırılmış ve makber derûnu da câ-be-câ telvîs edilmişdir.

Aydın Vilâyeti

Yunan ordusunun ileri harekâtı esnâsında Kuvâ-yı Milliyye'ye â’id olduğu iddi‘âsıyla ahâlînin bir çok hayvanâtı asker tarafından sürülüp Bandırma ve İzmir tarîkiyle Yunanistan'a sevkolunmuş ve cebhe gerisinde eli silâh tutar kimse bırakmamak maksadıyla bir çok kimseler Kuvâ-yı Milliyye'ye mensûbiyet vesîlesiyle tevkîf ve teb‘îd edilmişdir.

İzmir ve havâlîsinde taht-ı işgâlde bulunan mahallerde Yunanîlerce ahâlî-i Müslimenin bi'l-cümle hukûku pây-mâl edilmekde ve anâsır-ı gayr-ı Müslime tarafından hakk-ı tasarrufa â’id vukû‘bulan her mürâca‘at bir mu‘âmele-i resmiyyeye ve hükm-i kânûnîye istinâd etdirilmeksizin derhâl müdde‘î lehine kabûl ve is‘âf edilerek vâki‘ olacak cüz’î bir i‘tirâz yağma ve cerh ve katl gibi mu‘âmelâta müncer olmakdadır.

Kütahya Livâsı

Gedus[Gediz] ahâlî-i İslâmiyyesinin cümlesi kadın, erkek ve çocuk istisnâ edilmeksizin Kuvâ-yı Milliyye'ye tarafdârlık etmek bahânesiyle katledilmiş ve katli‘âmda kasabada bulunmayup bi'l-âhire vak‘adan bî-haber olarak avdet eyleyen kadınlar da cebren toplanarak Yunan askerine mühimmât naklinde istihdâm olunmuşdur.

* * *

Foça'da Yunan askerleriyle yerli Rumlar tarafından bir jandarma başçavuşu fenâ hâlde darb ve tahkîr edilmişdir: İzmir Alayı'nın fî 1 Eylül sene [1]335 târîh ve 1/972 numarasıyla

1- Salihli'nin Sart karyesinde muhâfız olarak bulunan jandarma neferi Ali oğlu Mehmed'in karye-i mezkûredeki hânesi Yunan askeri tarafından tamâmen ihrâk edilmiş ve kendisi Kasaba kazâsına sevkedilerek tevkîf olunmuşdur.

2- Yine aynı karyeden 11 erkek Yunanîler tarafından kaldırılarak tevkîf edilmiş ve bunlardan ba‘zılarının evleri ihrâk edilmişdir.

3- 57'nci Alayın Birinci Topçu Taburu zâbitânından olup bir vazîfe ile üç arkadaşı ve mikdâr-ı kâfî askerle berâber Ahmedli'ye gönderilen Yüzbaşı Seyyid Ali Efendi mukaddemâ Ahmedli civârında vukû‘bulan müsâdemeye iştirâk etmiş töhmetiyle ithâm edilerek bir arkadaşıyla berâber Yunanlılar tarafından şehîd edilmiş ve birisi tüfengci ustası olan diğer iki refîki de ma‘iyyetlerinde bulunan askerlerle berâber esîr-i harb olarak Kasaba kazâsına götürülüp kışlada kurşuna dizilmek sûretiyle şehîd edilmişlerdir.

4- Ahmedli'nin Yunan askerleri tarafından ikinci def‘a işgâli esnâsında Kır bekçisi Durmuş oğlu Ahmed'in karyedeki hânesine Yunan askerleri girerek kerîmelerine â’id 150 lira kıymetinde bulunan cihâz ile bir mikdâr eşyâ gasb ve hânede ba‘zı tahrîbât icrâ eylemişlerdir.

5- Kendirlik karyesinden ve karye eşrâfından Tavşan oğlu Mustafa nâm şahıs Yunan askerleri tarafından der-dest ve hânesinde taharriyât icrâ edilerek bir mikdâr pâresiyle eşyâ-yı beytiyyesi gasbedilmiş ve başkaca kendisinden aldıkları bir mikdâr meblağ üzerine serbest bırakılmışdır.

6- Haziranın yirmi sekizinci günü Kabânîzâde Çiftliği'ne tecâvüz eden müsellah Yunan askerleri 100 aded karasığır ahz u gasb ve bu miyânda iki bârgîr, 25 lira ve eşyâ-yı beytiyyeden bir kısmını da alarak ve çiftlik dâhilinde, Mersindere karyesinde keçi çobanı Kırıkkulak nâm kimseyi bilâ-sebeb katleylemişlerdir. Yine aynı efrâd-ı çiftlikden Keçici oğlu İbrahim'in ve muhâcir Pire Mehmed ve Tahsin ağaların hânelerine de girerek eşyâlarını kâmilen aldıkdan başka çiftlik mâlı olan 170 kadar hayvanât-ı ehliyyeyi ve çiftlik demirhânesinde âlât ve edevât-ı zirâ‘iyyeyi gasbeylemişler ve çiftlik sâhibinin birâderi Hasan'ı da fenâ hâlde darbetmişlerdir.

7- Sart'ın Mustafabey karyesi ahâlîsinden Rencber Gürcü oğlu Himmet Ağa'nın hânesi bir Yunan müfrezesi tarafından aranılarak bir çok eşyâsı gasbolundukdan sonra, kendisi ve on iki yaşında bir oğlan çocuğu ve karyeden Arnavud oğlu Ömer, Gaffar oğlu Mehmed, Öksüz oğlu Hasan, Traş oğlu Mehmed, Ömer oğlu Süleyman

nâm eşhâs kolları bağlı olduğu hâlde kasabaya götürülmüş ve esnâ-yı râhda darbedildikleri gibi kasabada 21 gün habs bırakıldıkdan sonra dört arkadaşıyla Himmet Ağa salıverilmiş ve diğerleri Manisa'ya nakledilmişdir. Bunlardan mâ‘adâ aynı karyede Deştbân Mehmed'in, Hoca Kadın'ın Hacı Kadir oğlu Ali'nin, Başlı oğlu Ali'nin, Dul Fatma'nın evlerini eşyâlarıyla berâber ihrâk etmişler ve bu sırada Ömer oğlu Mustafa'yı katleylemişlerdir.

8- Mustafabey karyeli Burhan oğlu Topal Ahmed'in hânesine Yunanlılar tarafından cebren girilerek nakli mümkin olan eşyâları ahz ve mümkinü'n-nakl olmayanlar da tahrîb edilmişdir.

9- Ağustos ibtidâlarında Mersindere karyesine gelen Yunan askerleri tarafından karyeden Kara Mehmed oğlu Mehmed'in, Ali Molla oğlu Hüseyin'in ve Molla Ahmed oğlu Ali'nin, Çolak Mehmed oğlu Ahmed'in külliyetli mikdârdaki zehâ’iri kasden yakılmış ve Can Ahmed birâderi Mehmed katledilmiş ve ahâlîye â’id 21 at ve kısrak ile bir kaç inek ve koyun gasbolunmuşdur.

Salihli Ahz-ı Asker Şu‘besi zâbitliğinden Mütekâ‘id mülâzım Ali Efendi berây-ı ticâret İzmir'e azîmetinde, Yunan askerleri tarafından der-dest ve kışlaya sevk ve oradan da habshâne-i umûmîye gönderilerek bir çok zamânlar habsedilmiş ve mevkûfiyeti zamânında muhâfız ve mevkûf asker Rumlar tarafından hakâret ve işkenceye ma‘rûz bırakılmışdır: Salihli Bölüğü'nün fî 21 Ağustos sene [1]335 târîh ve 2/807 numarasıyla.

1- Temmuz sene [1]335 târîhinde Manisalı Halid Paşa'nın, müftî efendinin, Ali Bey'in çiftlikleri Yunanlılar tarafından kâmilen ihrâk ve Halid Paşa'nın dahi dâhil olduğu hâlde sükkânı katl ve imhâ edilmişdir. Halid Paşa'nın re’s-i maktû‘u bi'l-âhire bir hendek içinde bulunmuşdur.

2- 22 Temmuz sene [1]335'de Bilen silsilesi eteklerinde kâ’in Kuludere(?), Müstevlî(?) cihetlerinde bulunan Müslüman köyleri kâmilen yağma edilerek ahâlîsi katli‘âm olunmuşdur. Sûret-i fecî‘ada ve şenî‘ada şehîd ve imhâ edilen Müslümanların cesedlerinin meydâna çıkmaması içün cümlesi ihrâk edilmişdir.

3- Develi mahallesi 24 Temmuz sene [1]335 târîhinde Vecinbaş(?) karyesi de 25 Temmuz sene [1]335'de ihrâk ve ahâlîsi katlolunmuşdur.

4- 26 Temmuz sene [1]335'de Mehmedbey, Kadribey, Kânibey, Karaosmanzâde çiftlikleriyle merhûm Halid Paşa'nın ta‘allukâtının çiftlikleri kâmilen ihrâk ve müstahdemîni şehîd edilmişlerdir.

5- Ağustos'un onuncu günü Akhisar ovasındaki harmanları yakmak maksadıyla Koyuncu, Tatar, Hacırahmanlı, Buruneren, Kapaklı, Yayaköy ve civârlarına tayyareler tarafından müte‘addid bombalar atılmış ve Yayaköy civârındaki harmanlara isâbet eden bombalar, çoluk ve çocuk da dâhil olduğu halde, yirmi beş kişilik zâyi‘âta sebebiyet vermişdir.

6- Ağustos'un 11'inci günü 300 hâneli Alibeyli köyü kâmilen ihrâk edilmişdir: Akhisar Bölüğü'nün fî 11 Ağustos sene [1]335 târîh ve 1684 numarasıyla.

Asâkir-i Yunaniyye tarafından Bergama'nın esnâ-yı işgâlinde devâ’ir-i hükûmete â’id bi'l-cümle eşyâ, evrâk, defâtir vesâ’ire kâmilen yağma ve tahrîb edilmiş ve hutût-ı telefoniyyeden eser kalmamışdır. Bergama ahâlîsi bi'l-umûm eşyâ-yı beytiyye ve emvâl-i sâ’iresiyle mevcûd zehâ’irini terkederek âhar kazâlara ilticâ etdikleri cihetle gerek hâne ve mağazalar ve gerek kurâ ve çiftlikât kuvâ-yı işgâliyye tarafından kâmilen yağma ve tahrîb edilmişdir. İşbu yağmaya Ermeni ve Musevi ahâlî de bi'l-fi‘il iştirâk etmişdir. Oradaki mahsûlâtın hemân kısm-ı a‘zamı mahv ve hebâ olmuş ve ancak bir kısmı tarlalarda metrûk bir halde kalmışdır. Kazâ i‘âşe anbarlarında ahâlî-i İslâmiyyeye â’id hâne ve mağazalarda metrûk zehâ’ir-i mevcûdeye kâmilen Yunanlılarca vaz‘-ı yed edilmişdir. İzmir Alayı'nın fî 22 Ağustos sene [1]335 târîh ve 797 numarasıyla.

Fî 3 Haziran sene [13]35 târîhinde Yunanîler Atca nâhiyesini işgâl etmişlerdir. İşgâlden üç gün sonra Bayramyeri nâm mevki‘deki câmi‘-i kebîr’e gelerek boru çaldırmak sûretiyle ezân sesini kesdirmeye teşebbüs etmişler, istihzâ ve tahkîrâtda bulunmuşlardır.

Fî 8 Haziran sene [13]35 târîhinde Yunan zâbitinin emriyle câmi‘ler seddedilmişdir. Terâvîh namâzının kılınmasına müsâ‘ade edilmemişdir ve mü‘ezzine ezân okumaması sûret-i kat‘iyyede tenbîh edilmişdir; mü‘ezzinin sadâsına karşı "gaydori konazi - merkeb bağırıyor" diyerek tahkîrâtda bulunmuşlardır. Belediye Re’îsi Hâfız Mehmed Efendi Yunanlılar tarafından tevkîf edilmiş ve ancak eşrâf ve münevverân-ı memleketden 33 kişinin cem‘ ve kendilerine teslîmi şartıyla serbest bırakılmışdır. Nalbandoğlu Mehmed kerîmesi Seyyibe Datı(?) nâmındaki kadının hânesine Yunan askerleri ırzına tasallut etmek istemişlerse de mezbûrenin feryâdı üzerine bir şey yapmağa muvaffak olamamışlar. Ancak sandıklarında bulunan zî-kıymet eşyâyı gasbetmişlerdir.

Fî 16 Haziran sene [1]335'de İskele kahvehânesinde bulunan ahâlîye bir müfreze-i askeriyye süngü ile hücûm ederek cümlesini fenâ halde darb ve ertesi günü öğleye kadar iskele depolarında tevkîf etmişlerdir. Ale's-sabâh tarlalarına giden kadın ve kızları saçlarından tutarak başlarını açarak ta‘arruzât-ı nâmûs-şikenânede

bulunmuşlar ve bunları iskelede bir odaya habsederek altı sâ‘at bilâ-sebeb mevkûf bulundurmuşlardır.

Bağdere karyesinden Sersem oğlu Veli ile Paşa'nın Hacı Hâfız Osman'ın Raşid Sultanhisâr civârındaki bağçelerinde bulundukları sırada Yunan askerleri tarafından der-dest edilerek Veli'nin üzerindeki elli liralık varaka-i nakdiyye ile sekiz altun lirası gasb ve cümlesi darbedildikden sonra Sultanhisar'a sevk ve orada taht-ı tevkîfe alınmışlardır.

Atca'da Ekmekci nâm şahsın hâne inşâ etmek üzre ihzâr eylediği mevâdd-ı inşâ’iyye gasbedilerek Yunan zâbitinin ikâmetgâhına sarf ve istihlâk edilmişdir.

Fî 3 Haziran sene [1]335 târîhinde ve Nazilli işgâlinin ilk günlerinde Yunan askerleriyle yerli Rumlar, Ramazan münâsebetiyle İslâmların toplu oldukları mahallere gelerek "İstanbul'a gireceğiz, padişâhı keseceğiz" me’âlinde şarkılarla hissiyyât-ı milliyye-i İslâmiyyeyi rencîde etmişlerdir. Zâbıtanın murâkabesinden mahrûm kalan İslâm mahallelerinde Yunan askerleri rast geldikleri hânelere girüp kadınlara ta‘arruz etmişlerdir.

Yerli Rumların garazkârâne ihbârâtı üzerine Nazilli tüccârından Hacı İbrahim Efendi, Terzi Mustafa Efendi, Muhâcir Seyfeddin Efendi, Komiser Mu‘âvini Raşid Efendi, mahdûmu Nazmi ile jandarmalar birçok eşhâs bilâ-tahkîk tevkîf edilmiş ve dürlü işkencelere ma‘rûz kalmışlardır.

Kuvve-i işgâliyye hükûmet-i mahalliyyeyi haberdâr etmeksizin 19-20 Haziran sene [1]335 cuma gecesi şehri terkederek Rum â’ilelerinden bir kısmı ile kırk kadar mevkûfu berâber götürmüşdür. Yolda kasaba kenârında rastgeldikleri Atca'dan, Sultanhisâr'dan on kişiyi tevkîf ve bunları diğer kırk mevkûf ile berâber kurşuna dizmişlerdir. Bunlardan hüviyetleri tahakkuk edenler şunlardır:

Tüccârdan Karacasulu Caferzâde Mehmed Efendi, Du‘âlar karyesinden Hacı Hüseyin oğlu Hasan, Nazilli'den Eroğlu Ali Hüseyin, Arslanî'den Bekîr oğlu Ali, Ilıca'dan Hüseyin oğlu Veli, Mestavre'den Kara Hacı Mehmed, Berkinli'den[Bereketli] Hacıların Mehmed, Nazilli'den Çanga oğlu İbrahim ve hidmetçisi Mehmed, Bekirler karyesinden İsma‘il, Nazilli Tahsîl Me’mûru Ali Rıza, tüccârdan Hacı Mahmud Efendi ile Sultanhisâr nâhiyesinden sekiz kişi ve Hacılar karyesinden dört kişi.

Kasabayı terk eden kuvve-i işgâliyye aynı zamânda telgraf tellerini ve direklerini de müte‘addid mahallerden kat‘ ve tahrîb etmişlerdir. Aydın taburunun fî 13 Ağustos sene [1]335 târîh ve bilâ numarasıyla.

Fî 20 Haziran sene [1]335 târîhinde Nazilli'den çekilen bir tabur kuvvetindeki Yunan askeri Köşk nâhiyesine muvâsalatında telgraf tellerini kat‘ ve hükûmet civârında bulunan jandarma karagolu efrâdının esliha ve cebhânesini gasbetmişdir. Efrâdı tüfenklerle darba kıyâm etmişlerse de merkûmûn firâr etmiş ve arkalarından müte‘addid silâhlar atılmışdır.

Bunun üzerine, hükûmet önünde iki noktaya vesâ’ir mevâki‘e makineli tüfenk vaz‘ederek hükûmet binâsını, câmi‘-i şerîfi, mahalle aralarını, Bakla karyesini ve bütün ovayı ateş altına almışlardır ve bu âteş üç sâ‘at devâm etmişdir.

Nazilli, Sultanhisâr, Pavlı cihetinden kolları bağlı olduğu hâlde getirilen Müslümanlardan sekizinin çarşu derûnunda lonca önünde bir sûret-i fecî‘ada hayatlarına hâtime verilmişdir. Bunlardan yalnız Nazilli tahsîl me’mûru ile eşrâfdan Hacı Hasan Efendi teşhîs edilebilmişdir. Köşk karyesinden 80 yaşında Koca Ali ve Topal Hoca, 12 yaşlarındaki Halil İbrahim kesilmişler ve Pavlı karyesinden Akçaoğlu Ali ve Kırlı Osman maktûlen caddede bulunmuşlardır. Nazilli'den Hacı Hamdi, Yenipazar'dan Mehmed ve muhâcir kerîmesi 10 yaşlarında Ayşe cerhedilmişler ve ovaya doğru yapdıkları mitralyöz ateşinden iki[si] sokakda ve birisi değirmende olmak üzre üç kadın yaralamışlardır.

Yunan askeri giderken yolda tesâdüf etdikleri Bey karyeli Kocakulak Süleymanla zevcesi Emetullah'ı ve pederi Abdullah'ı Umûrî yolu üzerinde katleylemişlerdir. Çiftlik karyesinden Sağlı Mestan oğlu ile Muhâcir Yaşar da üzerlerindeki yirmi lira kadar paraları alındıkdan sonra katledilmişlerdir.

Köşklü Mehmed Ali'nin arkasına asker çantalarını yükleterek Aydın'a kadar götürdükden sonra öldürmüşlerdir. Köşk'den bir çok kimselerin sığır vesâ’ir hayvanât-ı ehliyyesi ve Belediye Re’îsi Nuri Efendi'nin mağazası ve kasasındaki 200 lirası, eşrâfdan Mehmed Çavuş'un dükkânı ve câmi‘-i şerîfin lambaları gasbedilmiş, câmi‘ berbâd bir hâle konulmuş ve bir çok İslâmlar[ın] evleri yağma olunmuşdur. Aydın Taburu'nun fî 12 Ağustos sene [1]335 târîh ve bilâ numarasıyla.

Yunan kuvve-i işgâliyyesi İzmir'in esnâ-yı işgâlinde yapdığı mezâlimle Müslümanlar hakkında hüsn-i niyyeti olmadığını isbât etmişdir. Dâhilen ve hâricen yapılan propagandaların te’sîriyle civârdaki Rumlar, gerek şifâhen ve gerek tahrîren hayâtlarının gûyâ tehlikede olduğunu ve Rumluğu katli‘âmdan kurtarmak içün yalnız İzmir'in işgâliyle iktifâ olunmayarak, işgâl mıntıkasının tevsî‘ini iltimâs etdiler ve bunun netîcesi olarak Yunan kıta‘âtı kendilerine muktezî erzâkı bile tedârike lüzûm görmeyerek Aydın kasabasına girdiler. Türkler bu işgâli yalnız protesto ile iktifâ etdiler. Yunan asker ve zâbitânı efkâr-ı nâsda, hissiyyât-ı sefîle ve intikâm-perverâne ile zehirlenmiş vahşî dağ askerleri efzûnlar yerli Rumların propagandalarının da

inzimâm-ı te’sîriyle ma‘sûm Türk ve İslâm ahâlîye karşı derhâl vaz‘iyetlerini değiştirdiler. Rum ahâlînin, Türklerden tefrîk edilebilmek içün birer şapka koyması emrolundu. Hattâ beni bile, bir Osmanlı hâkimi olduğum halde (yanlışlıkla gürültüye gidersin) tehdîdiyle şapka koymağa icbâr etdiler. Artık yollarda, kahvelerde bir çok nâmûslu İslâmlar, Yunan asker ve zâbitânı tarafından kırbac ve dipçikle darbedilmeğe, kadınların peçeleri ref‘ olunmağa, ırzlarına tasallut olunmağa, hânelere girilmeye başladı. Sâ‘atci Mehmed Efendi'nin mahdûmunu, bu sûretle vahşiyâne bir tarzda darbederlerken müdâhale etmem, bunun haksızlık olduğunu söylemem üzerine beni Bağçevan Dimitri vâsıtasıyla "Sen bir Rum olduğun halde Türkleri himâye ediyorsun, gözünü aç evlâdlarına yazık olur" sözleriyle tehdîd edildim ve bu kâfî değilmiş gibi Yunan kumandanı yâverinin nezdine celbolunarak aynı sûretle sükûta da‘vet olundum.

Ta‘arruzlar, cinâyetler günden güne artıyor, halbuki Yunan kumandanı bunu men‘ etmiyor. İslâmların şikâyetini dinlemiyor. Bu esnâda Erikli, Hıdırbeyli, Karapınar karyeleri ve daha bir çok kurâ basılarak, eşrâfı fecî‘ bir sûretde katl, emvâlleri yağma, hâneleri ihrâk olundu. Bu esnâda Tellidede'de sükûnetde bulunan Kuvâ-yı Milliyye ile ilk def‘a iki sâ‘at müsâdeme etdikden sonra Aydın'a döndüler ve bu köye gelen Yunan askerleri kelb-i akûr gibi civâr İslâm köylerine hücûm ile tesâdüf etdikleri İslâmları bilâ-merhamet katl, hâneleri yağma ve ihrâk, hayvanâtı gasb ve kasabada yok fî’âtlarla Rum kassablarına satmaya, hattâ hediye etmeye ve dâhil-i kasabada da râst geldikleri İslâm ahâlîyi darb ve katle başladılar. Katledilenlerin na‘şları setr-i cürm içün hemân ortadan kaldırılıyordu. Artık İslâmlar dışarı çıkamamaya dükkânlarını kapamaya başladı, erkân-ı hükûmet, mutasarrıf, cezâ re’îsi, müdde‘î-i umûmî ve eşrâfdan bir çoğu evlerinden alınarak tevkîf olundular. Bu esnâda gûyâ ba‘zı İslâmları sakladığım töhmetiyle kendi hânemde de üç def‘a taharriyât yapıldı. Yunan kumandanı gûyâ kendi eliyle koymuş gibi i‘dâm tehdîdiyle altı bin silâh istiyor. Halbuki Rum ahâlî bi'l-aks teslîh ediliyordu. Kuvâ-yı Milliyye, İngiliz mümessili vâsıtasıyla Yunanlıları müsâdeme içün şehir hâricine da‘vet etdi. Buna mukâbil Yunan kuvvetleri şehre ateş verdi, kaçan İslâm ahâlî, bî-amân bir ateşle yerlere seriliyor, kadın, erkek, çocuk, ihtiyâr mütemâdiyen kesiliyor, kadınların kesilen memeleri, kolları ferclerine sokuluyordu. Neron'un vahşetini unutduracak fecâyi‘ irtikâb edildi. Aydın Bidâyet Mahkemesi a‘zâsından İstimat Efendi'nin Aydın Taburu Kumandanlığı'ndan mevrûd raporu hulâsasıdır.

Nazilli'yi işgâl eden ve bi'l-âhire geri çekilmek mecbûriyetinde kalan Yunan askerlerinin Aydın'a doğru ric‘atleri esnâsında Nazilli ahâlî-i Müslimesinin ileri gelenlerinden kırk iki zâtı berâberlerine alup Köşk civârında ta‘kîb etdikleri yolun, muhtelif mahallerinde bir sûret-i fecî‘ada katl ve güzergâhlarında tarla ve bağçelerinde iş ve güçleriyle meşgûl olan ve nazarlarına tesâdüf eden kadın, ihtiyâr,

çocuk imhâ edildiği haber alınmış ve Yunan Kumandanlığınca bi'z-zât gitmeye bidâyeten mümâna‘at edildiğinden, ancak dört gün sonra gayr-ı kâbil-i teşhîs bir hâle gelen cesedler defnedilebilmiş ve mütefessih bir hâlde bulunmalarından dolayı hüviyetleri ta‘yîn edilememişdir.

Balatcık, Erikli, Germencik, Karapınar mıntıkaları dâhilindeki karyelerin ileri gelenlerinden altı kişi bilâ-sebeb asılmış ve Kızılcaköy'ün mecmû‘-ı nüfûsunu teşkîl eden yüz altı kadar erkek ve kadın câmi‘e doldurulmak ve yakılmak sûretiyle şehîd edilmişlerdir. Germencik köyüne akın eden Yunanlılar ahâlî-i Müslimenin ekserîsini darb ve envâ‘-ı hakâret ve işkence ile habsederek hânelerde kadınların ırzlarına ta‘arruz ve mâllarını yağma etmeye başlamışlar ve ez-cümle Nâhîye Müdîri Emin Bey'in hânesine girüp ne kadar zî-kıymet eşyâsı varsa hepsini aldıkdan sonra mûmâ-ileyhin kerîmesini üç dört süngü ile başından cerh ve on beş kişiyi kurşuna dizilmek sûretiyle şehîd eylemişler ve Emin Bey'i de imhâ etmek emeliyle taht-ı tevkîfe almışlarsa da o sırada İngiliz Mümessili Mösyö Heleder ve refâkatinde büyük rütbeli bir İngiliz zâbitinin trenle vürûdu ve mu‘âvenet ve müzâheretleri üzerine salıvermişlerdir.

Yunanlıların harben Aydın'ı tahliye ve ric‘atlerini müte‘âkiben Yunan karargâhının yanındaki yolda genc bir İslâm kadını, kolu dirseğinden kesilerek ferci dâhiline sokulmuş ve üzerinden donu da alınmış, çıplak ve maktûl bir halde görülmüşdür. Yine aynı mahalde bir İslâm kadını donları çıkarılarak, yüzükoyun yere yatırılmış ve memeleri kesilüp arkası üzerine mevzû‘ bir hâlde görülmüşdür.

Doktor İsmail Bey'in refîkası ve beş altı yaşlarındaki kerîmesi, bir sûret-i fecî‘a ve gaddârânede katledilmişler ve kızın gözlerini oyarak çırılçıplak bir hâlde hânenin penceresinden sokağa atmışlardır. Kepez denilen mahalde kız ve genc kadınlardan mürekkeb on iki kişilik bir grup katledilmiş ve arkası üstlerine yatırılup, yine genclerden mürekkeb ve on iki erkek daha katledilerek çırılçıplak soyuldukdan sonra fi‘l-i şenî‘ vaz‘iyetinde üzerlerine yatırılmışlardır.

Pınarbaşı denilen mahalde on iki İslâm genci gayr-ı kâbil-i teşhîs bir hâlde ve bir sûret-i fecî‘ada parçalanmışlardır. Gerek Aydın kasabası ve gerek Nâ’ibli, Tahtacılar, Abdurrahman, Kiliseköy, Hıdırbeyli, Kar[a]ağaç, Elez(?) köyü, Mahalle, Ömerbeyli, Tahtacı, Arzular(?) köyü, Aligöz, Mağaza, Kızılcaköy, Teke, Urunlu, Germencik, Karağaç, Reisköy, Alikürdler, Erikli, Reşadiye, Hacı Ali, Hamurlu, Osmanbük[ü], Karapınar, Gözdik[?], Sandıklı, Demirköy, Yeniköy, Emirli, Çerkesköy, Baklacık, Kalfatepe, İmamköy, Serçeköy, Kocaköy karyesi kâmilen yakılmış ve bu havza dâhilindeki nüfûs-ı umûmîyi teşkîl eden kitlenin nısfından ziyâdesi Yunan süngüsüyle imhâ edilmiş ve kırk bin koyun, at ve sığır

gasbolunmuşdur. Nazilli'de Aydın Taburu'nun fî 10 Ağustos sene [1]335 târîh ve 80 numarasıyla.

Nisan'ın on altıncı günü sabâhleyin Tire'nin Büyükkadifeköy'ü, 64 kişilik bir Yunan müfrezesi tarafından abluka edilerek, Muhtar Veli Mehmed oğlu Halil ve köy bekçisi Çobanoğlu Hüseyin vâsıtasıyla ale'l-acele toplayabildikleri 12 köylü câmi‘ avlusuna getirilüp iki bomba ve mitralyöz endâhtı sûretiyle bir iki dakika zarfında imhâ edildikden sonra, köy dâhilinde toplayabildikleri 15 kadar sığırı alup köyden çekilirken muhtârın bağırsaklarını ötede beride sürüklemişler ve Akşehir nâm mahalde tesâdüf etdikleri Karaçocuk oğlu Mehmed'in kafatasını da tüfenk dipçiğiyle iki şak eylemişlerdir. İzmir Alayı'nın fî 28 Nisan sene [13]36 târîh ve 4139 numarasıyla.

Temmuz'un yirmi yedisinde Bursa'nın Hamidiye karyesinden silâh taharrî eden zâbit kumandasındaki Yunan müfrezesi karyeden İsa oğlu Halim'i celb ile silâhını taleb eylemiş ve cehâlet eseri olarak, daha evvelce Hıristiyanlar tarafından silâhı alınmış olan merkûm, “Silâhımı gâvurlar aldı” demesi üzerine fenâ hâlde darb ve müte‘âkiben silâhla katledilmişdir ve hânelere taharriyât içün giren efrâd bir hayli zî-kıymet eşyâ gasbeylemişdir. Mudanya Yunan müfreze-i askeriyyesinden Bursa'nın Madenli karyesine gelen bir müfrezenin erkek ahâlîyi câmi‘e toplayarak hânelere silâh aramak üzre girdikleri ve bu miyânda karyeden Hacı Mustafa'nın hânesine girenler tarafından zevcesi Hadice'nin ırzına tasallut edildiği anlaşılmışdır: Hüdâvendigâr Jandarma Alayı'nın fî 29 Temmuz sene [1]336 târîh ve 5938 numarasıyla.

Târîhden bir hafta mukaddem Yunanlıların Katırlı, Engüre, Kocadereler karyelerini işgâl eylemesi üzerine karye eşrâf ahâlîsinden 36 kişi Yunan zâbitiyle görüşmek ve maksadlarını anlamak üzre gitmiş iken içlerinden iki Ermeni ve iki İslâm katledildikden sonra diğerlerini sefîne-i harbiyyelerine alarak Gemlik kazâsına götürmüşlerdir.

Aynı kuvvetden müfrez iki yüz kişilik bir kıt‘a ertesi sabâh, ya‘ni bayramın birinci günü Zindân karyesine gelerek câmi‘den çıkan bütün karye erkeklerini silâh taharrî ve talebi vesîlesiyle ve envâ‘-ı işkence ile darbeylemişler ve bunlardan yedi kişiyi şehîd etmişlerdir. Üç gün sonra da köyden darb netîcesi olarak üç kişinin daha vefâtına sebebiyet vermişlerdir: Yalova Jandarma Takımı Kumandanlığı'nın fî 6 Eylül sene [1]336 târîh ve bilâ- numarasıyla.

Teşrîn-i Evvel'in ikinci gecesi karyeleri civârındaki ormanlardan odun kat‘etmek üzre arabalarıyla birlikde yola çıkan Çağış karyesinden Ali oğlu Halid, Ahmed oğlu İbrahim, Çayırhisar karyesinden Mustafa oğlu Mehmed'in köyden bir kilometre kadar uzaklaşır uzaklaşmaz önlerine ekseriyet müsellah altı Yunan askeri

çıkarak ellerine geçirdikleri Ahmed oğlu İbrahim'i dibçikle darba ve sürüklemeye başlamışlar, karanlıkdan istifâde eden diğer arkadaşları firâr ile karyelerine avdet ve vak‘ayı hey’et-i ihtiyâriyyeye anlatmışlardır. Aynı gece yine bu köyden odun tedârik etmek üzre başka bir yoldan ormana gidüp henüz avdet etmemiş Aziz oğlu Mehmed ve Mehmed oğlu Feyzullah'ın da aynı âkıbete uğramaları ihtimâline binâ’en, jandarma ve kır bekçileri ve karye ahâlîsinden mürekkeb bir hey’etçe derhâl taharriyâta mübâşeret edilmiş ve Çağış ve Orhaniye karyeleri arasında Hacı Raşid denilen çeşmenin takrîben 50 metre şimâlindeki orman kenârında Aziz oğlu Mehmed ve Mehmed Emin oğlu Feyzullah ile Ahmed oğlu İbrahim'in yekdiğerine muttasıl kendi kuşaklarıyla kol ve boğazlarından bağlanmış ve müte‘addid mahallerinden âlet-i câriha ve garra kurşunlarıyla katledilmiş bulundukları görülmüştür: Karesi Jandarma Alayı'nın fî 3 Teşrîn-i Evvel sene [1]336 târîh ve 862 numarasıyla.

Eylül'ün yirmi birinci günü gurûb zamânında Balıkesir'in Ortamandıra karyesi ahâlîsinden Mehmed oğlu Bayram'ın karye mer‘âsında bulunmakda olan biri erkek, diğer dokuzu dişi olmak üzre 10 aded sığır hayvanı, Yunan askerleri tarafından cebren gasbedilüp Balıkesir'e götürüldüğü gibi yine işbu askerler tarafından Dereköyü karyeli Âdil'den dahi bir mikdâr pâre alınmışdır: Karesi Jandarma Alayı'nın fî 22 Eylül sene [1]336 târîh ve 652 numarasıyla.

Balıkesir'e merbût İvrindi nâhiyesi dâhilindeki kurâda Yunanlılar tarafından silâh toplamak bahânesiyle ahâlî darb ve ayaklarından ağaçlara asılup altlarına saman yakılmak sûretiyle işkence edilmiş ve Karacebiş karyesinde Pamuk oğlu Kara Hasan eser-i darbdan müte’essiren vefât eylemişdir: Karesi Jandarma Alayı'nın fî 22 Eylül sene [1]336 târîh ve 639 numarasıyla.

Köylerde mevcûd eslihanın Yunan Kumandanlığı'na teslîmine dâ’ir vâki‘ olan teblîgât hilâfında teslîm edilmeyenlerin derci içün İvrindi nâhiyesine gönderilen Yunan müfrezelerinin ahâlîye yapmakta oldukları işkence fecî‘ bir hâl iktisâb etmiş ve netîcede eser-i darbdan Karacebiş karyesinden Şerif oğlu Hacı Halil de vefât eylemişdir: Karesi Jandarma Alayı'nın fî 25 Eylül sene [1]336 târîh ve 684 numarasıyla.

Eylül'ün birinci gecesi Bursa'nın Kebîrsusurluk karyesi civârındaki Lofcalı Hüseyin Efendi'nin çiftliğine bir Yunan neferi gelerek, çiftlikde bulunan Ahmed Efendi'den biraz ot istedikden sonra kendisinden tabancasını teşhîr etmek sûretiyle beş banknot taleb etmiş ve yok cevâbı üzerine hânenin yukarısındaki odalara çıkup mûmâ-ileyhin duvarda asılı bulunan câketinin cebinden 80 guruş parasını aldıkdan başka "Karı var mı?" diye Ahmed Efendi'ye teklifâtda bulunarak, bundan müte’essir olan mûmâ-ileyhin feryâdı üzerine firâr eylemişdir: Hüdâvendigâr Jandarma Alayı'nın fî 2 Eylül sene [1]336 târîh ve 6645 numarasıyla.

Karesi'nin Yunanlılar tarafından işgâlini müte‘âkib Balıkesir'deki hayvan deposu Yunanlılarca zabtedildikden sonra ahâlîye â’id zî-kıymet Arab hayvanâtı da "Sizin için çalışıyoruz" diye alınmış ve civâr köyler ahâlîsinden kumandanlara Türkler tarafından birer at ihdâ edilmesi için külliyetli para toplanmış ve bu paralar alâkadârân arasında taksîm edilerek mağsûb hayvanât içerüsünden münâsibleri kumanda hey’etlerine "Türklerin nişâne-i şükrânı" nâmıyla takdîm edilmişdir.

Bandırma'nın işgâlini müte‘âkib civârdaki köylerde bulunan ahâlî-i İslâmiyye, Yunanlılar tarafından pek sibâ‘âne mu‘âmelâta dûçâr olmuşlardır. Ez-cümle, işgâlden iki gün sonra Hamamlı nâhiyesine gelen Yunan müfrezesi ahâlîden para toplamış ve bilâ-mübâlağa tekmîl nâhiye halkına işkence eyledikden sonra mâlını ve tekmîl zî-kıymet eşyâsını dahi verdiği hâlde nâmûsunu vermemekde ısrâr eden on sekiz yaşındaki bir İslâm kızcağızı müfrezeyi terkîb eden efrâdın muhâcemât-ı behîmiyyelerine hedef oldukdan sonra bulunduğu hânenin penceresinden atılmak sûretiyle ifnâ edilmişdir.

Yine bu muhîtde yüzlerce hayvân: koyun, sığır ve bi'l-cümle hayvanât-ı ehliyye ve matbah odunlarına varıncaya kadar tekmîl havâyic-i zarûriyye, ve'l-hâsıl Müslümanlara â’id bey‘ ve nakli kâbil bi'l-cümle emvâl ve eşyâ başlarında zâbitânı bulunduğu hâlde işgâl ordusu efrâdı tarafından gasbolunmuşdur. Dûçâr-ı tecâvüz olan Müslüman köyleri tarafından Yunan Kumandanlığı'na vâki‘ olan şikâyât, hiç bir vakit müsemmer olmamış ve bu cesâreti gösteren her hangi bir köylü şikâyetini ismâ‘ edecek yerde tevkîf, darb ve ölüm tehlikesine ma‘rûz kalmışdır.

Erdek'de: Aynı fecî‘a vâki‘ olmuş, nehb ü gâret, emâkin ve mesâkine ta‘arruz, gasb-ı emvâl, hetk-i ırz ve nâmûs ve katl-i nüfûs gibi fazâyih umûr-ı tabî‘iyyeden addedilebilecek bir şekil almış ve kazâ dâhilinde Rumların kesreti, işbu tecâvüzâtın tatbîkini pek ziyâde teshîl eylemişdir. Bayramın birinci günü, koluna bir Hilâl-ı Ahmer rozeti takan Soma belediye re’îsinin on altı yaşındaki mahdûmu Yunan zâbitânı tarafından hemân tevkîf ile habse ilkâ ve sâ‘atlerce darbedilmişdir. Evlâdı içün şefâ‘at taleb etmek üzre Yunan merkez kumandanına mürâca‘at eden belediye re’îsi, kumandan tarafından kolundan tutulmak sûretiyle elfâz-ı müstehcene isti‘mâliyle alâ mele’i’n-nâs merdivenden atılmışdır.

İşgâl esnâsında habshânede mahbûs bulunan ve cinâyetle müttehim olan mahkûmîn derhâl tahliye edilerek serbest bırakılmış ve Kuvâ-yı Milliyye'ye intisâbı vesîlesiyle her Türk bilâ-kayd u şart birer def‘a tevkîfhâneyi ziyârete mecbûr olmuşdur: Hey’et-i Tensîkiyye Refâkat Zâbitliği, fî 28 Eylül sene [1]336 ve bilâ numarasıyla.

Ayvacık'a gelen Yunan kuvvetleri ahâlî ile berâber jandarmaların esliha ve cebhânelerini ve efrâda tevzî‘ edilmek üzre debboyda bulunan elbise vesâ’ireyi almışlar ve süvârî hayvanâtını bi'l-müsâdere kendi rükûblarına tahsîs eylemişlerdir.

Ayvacık Kumandanı Yüzbaşı Arif ve Mülâzım-ı Evvel Gâlib, Mülâzım-ı Sânî İzzet efendiler işgâl kumandanı tarafından bi't-tevkîf Edremid'e sevkedilmişlerdir: Kal‘a-i Sultaniyye Jandarma Taburu'nun fî 31 Temmuz sene [1]336 târîh ve 3188 numarasıyla.

Biga Kâ’im-i makâmlığı'nın emriyle Misakca havâlîsine sevkedilen jandarma müfrezesiyle komiser mu‘âvini Gönen'den gelen bir Yunan müfrezesi tarafından der-dest ve semt-i mechûle götürülmüşlerdir: Kal‘a-i Sultaniyye Taburu'nun fî 23 Ağustos sene [1]336 târîh ve 3788 numarasıyla.

Teşrîn-i Evvel'in yirmi üçüncü akşamı Bandırma Yunan kuvâ-yı işgâliyyesine mensûb Aydıncık karagolu efrâdından yedi Yunan askeriyle üç başıbozuk, Biga'nın Çınar karyesine gelerek ahâlî-i İslâmiyyenin hânelerini taharrî vesîlesiyle birçok zî-kıymet eşyâ ve paralarını ahz u gasbeylemişlerdir: Kal‘a-i Sultaniyye Taburu'nun fî 25 Teşrîn-i Evvel sene [1]336 târîh ve 5302 numarasıyla.

Yunan kralının vefâtı dolayısıyla Bayramiç kazâsında dahi ticârethâne ve kahvelerin kapatılması sûretiyle izhâr-ı mâtem edilmesine dâ’ir mahallî Yunan İşgâl Kumandanlığı'nın kazâ kâ’im-i makâmlığına mürâca‘at-ı resmiyyesinin nazar-ı i‘tibâra alınmaması dolayısıyla Kâ’im-i makâm Kemâl Bey, Yunan kumandanı tarafından dâ’ire-i hükûmetde tevkîf ve müte‘âkiben hânesinde habs ve ihtilâtdan men‘edilmekle berâber mahfûzen Edremid'e sevkedilmişdir: Kal‘a-i Sultaniyye Jandarma Taburu'nun fî Teşrîn-i Sânî sene [1]336 târîh ve 5486 numarasıyla.

Temmuz'un yirmi sekizinci günü Yunan askerinin Şile'yi işgâli esnâsında zâbit kumandasındaki müfreze-i askeriyye hükûmet, telgraf, liman ve gümrük dâ’irelerini taht-ı işgâle alarak taharriyyât-ı lâzıme icrâ edilmiş ve bu miyânda telgrafhânenin kasasını kırarak mühr-i resmîyi ahz ve gümrük dâ’iresi ardiyyesinde bulunan tüccârânâ â’id emti‘ayı gasbeylemişlerdir: Şile Jandarma Kumandanlığı'nın fî 30 Temmuz sene [1]336 târîh ve bilâ-numarasıyla.

Balıkesir'in işgâlinden üç gün sonra jandarma alayı dâ’iresiyle merkez bölüğü tefrîşâtı ve santral ve yirmi telefon makine ve levâzımı ve nevâhîye merbût bütün telefon hutûtu ve alay debboyunda mevcûd bi'l-umûm esliha ve cebhâne, kaput vesâ’ir, Yunanlılar tarafından kâmilen gasbedilerek İzmir'e sevkolunmuşdur: Balıkesir Alayı'nın fî 27 Ağustos sene [1]336 târîh ve 198 numarasıyla.

1- Yunanlıların işgâli altında bulunan Biga, Ezine, Bayramiç, Ayvacık kazâlarında Yunanlıların ahâlîye ta‘arruzlarından ve keyfe-mâ-yeşâ’ hâne taharrîsi vesîlesiyle halkı darb ve işkence etmelerinden ve mu‘teberân-ı ahâlîyi bilâ-sebeb tevkîf etmelerinden dolayı, mezkûr mahaller ahâlisinin ahvâl-i rûhiyyeleri fenâdır.

2- Yunan kumandanı Ezine eşrâf ve mu‘teberânından on beş kişiyi Yunanlılar aleyhine propaganda yapmak vesîlesiyle tevkîf ve dehşetli sûretde darbetmişdir.

3- Çanakkale'den Ezine'ye giden dört araba yolcusu Sarımsak köprüsü civârında bulunan Yunan devriyesi tarafından tevkîf olunmak istenilmiş ve merkûmlar kaçmışdır. Fakat cümlesi Ezine'ye muvâsalatlarında tevkîf ve şiddetle darb ve habsedilmişlerdir.

4- Çanakkale'ye merbût Muradlar karyesine bir Yunan müfrezesi gelerek nâhiye a‘zâsından Molla Mehmed, Ahmed Ağa nâmındaki eşhâsı tevkîf ve Bayramiç'e sevketmişlerdir: Çanak Taburu'nun fî 20 Teşrîn-i Sânî sene [1]336 târîh ve bilâ-numarasıyla.

Teşrîn-i Sânî'nin on altısında müsellah bir çok Rumlar, Kuruçeşme karyesini basarak ahâlîden Hüseyin oğlu Mustafa'nın hânesi derûnundakileri darb ve ateşde kızdırdıkları saçayağını merkûm Mustafa'nın başına geçirmek sûretiyle işkence eylemişler ve karye dâhilinde ele geçirdikleri pâre ve zî-kıymet eşyâyı ahz u gasbeylemişlerdir: Hüdâvendigâr Alayı'nın fî 27 Teşrîn-i Sânî sene [1]336 târîh ve 10059 numarasıyla.

Silivri'yi işgâl eden Yunan kuvvetlerinden bir kısım efrâdla Fenâr, Çanta, Sürgün karyesi Rumlarından ba‘zıları jandarma zâbitânından Mülâzım-ı Evvel Nazmi ve Bahri efendilere "Hey, buraya bakınız, siz Yunan jandarmasısınız. Bundan sonra sakın Rumlara ilişmeyesiniz. Sizin tanıdığınız Kral Aleksandıros'dur." ve başlarındaki kalpağı irâ’e ile "Kafanızda bu tencereleri ne tutuyorsunuz; çıkarınız, atınız." gibi ve emsâli hakâretlerde bulunmuşlar ve bi'l-umûm me’mûrînin oturmakda oldukları kırâathâneden yine mûmâ-ileyhimi "Burada işiniz ne? Koca çeteciler haydi dışarı çıkın." hitâbıyla kahvehâneden koğmuşlardır: Çatalca Jandarma Taburu'nun fî 3 Temmuz sene [1]336 târîh ve 2637 numarasıyla.

Ayvacık kazâsını işgâl eden yüz kişilik bir Yunan müfrezesi tarafından kazâ jandarma efrâdının silâh ve cebhâneleriyle süvâri efrâdının hayvanâtı ve ahâlî yedindeki esliha, müsâdere edilmiş ve jandarma zâbitânından Yüzbaşı Arif, Mülâzım-ı Evvel Gâlib, Mülâzım-ı Sânî İzzet efendiler de müfreze tarafından tevkîf ve mahfûzen Edremid'e sevkolunmuşdur: Çanakkale Taburu'nun fî Ağustos sene [13]36 târîh ve 3252 numarasıyla.

Ayvacık'ın Küçükkuyu Jandarma Karagolu efrâdından Hasan oğlu Osman berây-ı vazîfe Ahmedce iskelesinde bulunduğu sırada zeytun fabrikası sâhiblerinden Falavko'nun hânesine geceleyin silâh atdığı cürmüyle der-dest ve mahfûzen Ayvacık işgâl kumandanı nezdinde tevkîf edilmiş ve ikrâr-ı cürm etdirmek maksadıyla nefer şiddetle darbolunmuşdur: Çanakkale Taburu'nun fî 3 Teşrîn-i Sânî sene [1]336 târîh ve 5635 numarasıyla.

Yunan işgâlinden sonra tekmîl İslâm karyelerindeki silâhlar, av tüfenkleri de dâhil olmak üzre tamâmen toplanmış halbuki Hıristiyan karyelerine bi'l-akis silâh tevzî‘ edilmek sûretiyle, bunların kurâ-yı İslâmiyyeye tecâvüzleri iltizâm ve te’mîn olunmuş, bu yüzden bi'l-hâssa Gemlik ve Orhangâzi mıntıkalarında İslâm köylerine müsellahan ve müctemi‘an ta‘arruz eden Ermenilerin yüzlerce nüfûs-ı İslâmiyyeyi şehîd etmek, hâneleri kâmilen yakmak, cevâmi‘-i şerîfe mefrûşâtına varıncaya kadar bütün emvâl ve eşyâ-yı menkûlelerini gasb ve nakletmek gibi tahammül-sûz şenâ‘atleri gerek kurâ-yı İslâmiyyede ve gerek jandarmalarda hiç bir silâh bulunmaması, Hıristiyan karyelerinin kuvâ-yı işgâliyyece mazhar-ı himâyesi olması ve esâsen jandarmanın îfâ-yı vazîfede serbest bulunmaması sebebiyle hiç bir ta‘kîbâta ma‘rûz kalmamışdır. İrtikâb edilen fecâyi‘ ve cinâyâtın derece-i şümûlünü mahallinde tedkîk etmek üzre makâm-ı â’idinden müsâ‘ade istihsâliyle bir zâbit gönderilmişdir: Hüdâvendigâr Jandarma Alayı'nın fî 13 Eylül sene [1]336 târîh ve 6913 numarasıyla.

Ermeniler tarafından kurâ-yı İslâmiyyeye vâki‘ olan tecâvüzâtı tahkîke me’mûr Merkez Hârici Bölüğü Kumandanı Yüzbaşı Hüsni Efendi'nin raporu hulâsası ber-vech-i zîrdir.

1- 7 Eylül [13]36 sabâhı Gürün-i gayr-i Müslim karyesi Ermenilerinden müteşekkil kırk kişilik bir grub tarafından Akharim, Ma‘mûre İslâm karyeleri basılarak emvâl ve eşyâları kâmilen gasbedilmişdir. Aynı günde Selöz-i gayr-i Müslim Ermenilerinden mürekkeb 300 kişilik bir cemm-i gafîr tarafından Tutluca karyesinin muhâsarası esnâsında arkadan yetişen on beş Ermeni süvârîsi köy halkına, kendilerinin Yunan askeri olduklarını, binâ’en-aleyh mukâvemet eylememelerini söyleyerek köylülerin hiç birine tedâbîr ittihâz eyleme[me]lerini ve tamâmıyla gâfil bulunmalarını te’mîn etmiş ve bu sûretle serbestçe köye girmeye muvaffak olan bu gürûh, bütün emvâl ve eşyâyı kâmilen yağma etdikden, elliye yakın kadın, erkek ve çocuğu bir sûret-i fecî‘ada öldürdükden, bi'l-hâssa bütün kadınları çırılçıplak soyarak teşhîr eyledikden sonra karyeye ateş vermiş ve mevcûd doksan hâneden ancak üç ev yangından kurtulabilmişdir. Hânelerin tahrîb[inde] el bombası vesâ’ir eczâ ve âlât-ı nâriyyenin mebzûlen isti‘mâl edildiği tahakkuk etmişdir.

2- Fî 8 Eylül sene [13]36 târîhinde ale's-sabâh Orhangazi'nin Yunan kuvvetleri tarafından işgâli üzerine verilen emir mûcebince İslâmlarda mevcûd bütün silâhlar iki

sâ‘at zarfında işgâl kıta‘âtına teslîm edilmiş ve kendi silâhlarının toplandığını gören Ermeniler, bunu kâfi bir nişâne-i teşvîk addederek ta‘arruzâta başlamış ve bu yüzden olarak yevm-i mezkûrda İznik'den kasabaya gelmekde olan bir nefer katledildiği gibi ertesi gün, ya‘ni 9 Eylül sene [13]36 târîhinde Çilingir arasında İslâmlara â’id altı yüz koyunluk bir sürü, cebr ve şiddet isti‘mâliyle çobanların elinden alınmış; yine ayn-ı günde, Yalova'dan Orhangazi'ye gelen sabun ve şeker gibi eşyâ-yı ticârîyyeyi hâmil beş araba yine mezkûr Çilingir Ermenileri tarafından yol bağı yapılmak sûretiyle gasbolunmuş ve yine aynı günde Yeniköy altında İznik tarîkiyle Yenişehir'den gelmekde olan Reşâdiye'de Şeyh Şerefeddin Efendi'nin dâmâdı Hâfız Efendi â’ilesiyle diğer bir erkek yolcu gâ’ib edildiği gibi Cedîd nâhiyesinde mevcûd olan yirmi İslâm hânesi, nâhiye-i mezkûre Ermenileri tarafından kâmilen yağma edilmiş, hânelerin kapu, cam ve çerçeveleri tahrîb ve naklolunduğundan ahâlî-i İslâmiyye meskensiz bırakılmışdır.

3- 6 Eylül sene [13]36 târîhinde Akharim karyesinden Sâlim Ağa ve Ma‘mûre karyesinden Giridli Ali Bey nâmındaki eşrâf Selöz-i gayr-i Müslim Ermenileri tarafından dağa kaldırılmış ve bunlardan on iki bin lira fidye-i necât taleb edilmiş ise de geceleyin Hacı Sâlim Ağa'nın ansızın firârı üzerine Ali Bey de serbest bırakılmış fakat Ali Bey'in yirmiyi mütecâviz mandası ve ev eşyâsı kâmilen yağma edilmişdir.

4- Ermenilerin İslâm ahâlîye karşı besledikleri hissiyyât-ı şenî‘a ve intikam-cûyâne netâyicinden olmak üzre Gemlik'in işgâli günü Gemlik caddesinden Orhangâzi'ye kaçmakda olan kadın, erkek on nüfûs sûret-i fecî‘ada şehîd edildikleri gibi Orhangâzi'nin Çeltikci, Gürün'ün Geçic karyelerinden berây-ı maslahat Gemlik'e gidenlerden kadın, erkek on beş nüfûs, Gemlik hudûdu dâhilinde yine mezkûr eşhâs tarafından bilâ-istisnâ katlolunmuşlardır.

5- Gemlik ve Orhangazi kazâları ahâlî-i İslâmiyyesi iş ve güçlerini tamâmen terkederek hânelerinde kapanmakda ve bu yüzden bi'l-hâssa bu sene pek kesretli olan zeytun hâsılâtı kırlarda terkolunmakdadır.

6- Arzolunan ef‘âl-i cinâ’iyye mütecâsirlerinin tecziyesi husûsundaki müte‘addid mürâca‘atlarda "Bunun âsâyiş-i memleketi muhil cerâ‘imden olmasına mebnî ancak Gemlik'de teşekkül edecek Yunan dîvân-ı harbinin cümle-i selâhiyyetinden olduğu" cevâbı verilerek hiç bir şey yapılmamakdadır.

7- Yunan kumandanları, te’mîn-i âsâyiş kazıyyesinin hayr-ı husûle îsâlini arzu etdiklerini söylemekdelerse de Çilingir, Kerâmet, Yeniköy, Orta, Selöz-i gayr-ı Müslim, Gürle-i gayr-ı Müslim, Harman, Karsak gibi Ermeni köylerinde mevcûd külliyetli esliha ve cebhâne ve bomba dercedilmedikce bunun mümkinü'l-husûs

olmadığı muhakkak ve zavallı İslâm ahâlî dâ'imâ ölüme mahkûm bir sûretde beklemeye mecbûrdur.

8- Köy köy dolaşılacak olursa daha pek çok fecâyi'e tesâdüf edileceği şübhesizdir. Sansür hey'eti fa'âliyyetde olduğundan, ahâlî vakâyi'i tamamıyla arz[a] cesâret edememekde, me'mûrîn-i hükûmet de mahkûmiyyet-i siyâsiyye endîşesiyle hiç bir fa'aliyet gösterememekdedir: Hüdâvendigâr Alayı'nın fî 21 Eylül sene [1]336 târîh ve 7146 numarasıyla.

Hükûmetce ihzâren aranılmakda olan Ömer nâmındaki bir şahsı der-dest etmelerinden dolayı Büyükçekmece Jandarma Takımı efrâdından Mehmed oğlu Ahmed ve Satılmış oğlu Mehmed, Yunan Tabur kumandanı tarafından tevkîf edilerek berây-ı isticvâb Hadımköy Divân-ı Harbi'ne sevkedilen Kabakca istasyonu karagoluna me'mûr jandarma neferi Ahmed oğlu Abdullah ve Hüseyin oğlu Durmuş, Kabakca karyesi korucusuyla bir nefer de ayn-ı günde tevkîf olunarak jandarmaların silâh, cebhâne, kasaturalarını, korucunun tabancası, askerin de yine kasaturası ahz ve kendilerini şiddetle darbeylemişlerdir. Çatalca Jandarma Taburu'nun fî 15 Haziran sene [1]336 târîh ve 2284 numarasıyla.

Değirmenköy jandarmalarının eslihası, işgâl kuvvetleri tarafından alınmış ve efrâd esîr edilmişdir: Çatalca Jandarma Taburu'nun fî 22 Temmuz sene [1]336 târîh ve 2576 numarasıyla.

1- Bursa havâlîsini işgâl eden Yunan kıta'âtı ahâlînin arpa, buğday, yulaf ve otlarını bilâ-ücret ve vesîka dahi vermeksizin almışlardır.

2- Bursa'nın işgâli üzerine yerli Rumlar tarafından civâr kurâ ve çiftliklerde bulabildikleri eşyâ, hayvanât, pâre vesâ'ireyi yağma etmişler ve muhâlefet etmek isteyenlere de silâh isti'mâl eylemişlerdir. Ta'arruza uğrayan köy ve çiftlik civârında birçok cenâzelere tesâdüf edilmişdir: Hüdâvendigâr Jandarma Alayı'nın fî 19 Temmuz sene [1]336 târîh ve 5840 numarasıyla.

Sinekli istasyonuna gelen bir Yunan bölüğü, istasyon muhâfazasına me'mûr iki nefer ile bir polisin ve berây-ı vazîfe mevki'-i mezkûrda bulunan üç jandarmanın silâhlarını alarak esîr-i harb sıfatıyla Çerkesköyü'ne sevkeylemişlerdir: Çatalca Jandarma Taburu'nun fî 8 Ağustos sene [1]336 târîh ve 1313 numarasıyla.

Karacabey kazâsındaki jandarmaların umûmiyetle eslihası Yunanlılar tarafından alınmışdır: Mıntıka Müfettişliği'nin fî 11 Ağustos sene [1]336 târîh ve 29 numarasıyla.

Mudanya'da bulunan jandarmaların silâhları da toplatılmışdır: Hüdâvendigâr Jandarma Alayı'nın fî 27 Ağustos sene [13]36 târîh ve 6511 numarasıyla.

Kurban Bayramı'nın birinci günü Kırkağaç Hükûmet Konağı'na keşîde edilecek bayrağa, Yunanlılarca mümâna‘at olunmuşdur: Karesi Jandarma Alayı'nın fî 31 Ağustos sene [1]336 târîh ve 217 numarasıyla.

Yunan işgâli altında bulunan jandarma kıta‘âtının kâffesinin silâhları Yunanlılarca müsâdere olunmuşdur: Hüdâvendigâr Jandarma Alayı'nın fî 9 Ağustos sene [1]336 târîh ve 6821 numarasıyla.

1- Yunan kralının yevm-i vefâtında taht-ı işgâllerinde bulunan Memâlik-i Osmâniyye'de Yunan memleketi gibi alâ’im-i mâtem olmak üzre 17 Teşrîn-i Evvel [13]36 târîhinden i‘tibâren üç gün müddetle bi'l-umûm ticârethâne ve kahvehânelerin mesdûd bulunması Yunan Kumandanlığı tarafından emredilmiş ve bu gibi merâsime alışmamış olan ahâlî yine dükkânlarını açmak istediklerinden bu gibilerin dükkânları Yunan devriyelerince cebren kapatdırılmışdır.

2- Kralın vefâtı dolayısıyla Yunanlılarca yapılmakda olan merâsime, jandarmalarımızın da mevcûd silâhların namlu kısmı aşağı olmak üzre taşınması sûretiyle iştirâkleri içün tazyîkâtda bulunulmuşdur: Kal‘a-i Sultaniyye Taburu'nun fî 4 Teşrîn-i Sânî sene [1]336 târîh ve 5478 numarasıyla.

Balıkesir'in Bigadiç karyeli Hüseyin oğlu Mustafa ile birâderi Ahmed, Balıkesir'den Çayırhisar'a giderlerken kasaba medhalinde on kişilik bir Yunan devriyesinin tecâvüzâtına uğramışlar ve kırk aded yüzlük evrâk-ı nakdiyyeleriyle bir mikdâr eşyâlarını aldırmışlardır: Karesi Alayı'nın fî 9 Teşrîn-i Sânî sene [1]336 târîh ve 1572 numarasıyla.

1- Teşrîn-i Sânî'nin yedinci günü akşamı Tahtalı mer‘âsında bulunan on bir hâneden ibâret yörükler, Tahtalı karyesinden olmaları melhûz dokuz müsellah Rum tarafından basılarak eşyâlarının yağma ve yörüklerden iki kişi fenâ hâlde darb ve dört güne kadar bin lira tedârik ederek ta‘yîn edecekleri mahalle bırakılması içün tehdîdât ve tenbîhâtda bulundukdan sonra firâr etmişlerdir.

2- Teşrîn-i Sânî'nin yirmi yedinci gecesi Bursa'nın Ovaakça karyesi tarz-ı tekellümlerine nazaran Rum oldukları zannedilen müsellah otuz kadar eşhâs-ı mechûle tarafından basılarak karye ahâlîsi umûmiyetle darb ve tahkîr ve bir çok zî-kıymet eşyâ ahz u gasbedilmişdir.

3- Teşrîn-i Sânînin yirmi ikinci günü berây-ı ta‘kîb Bursa'nın Ma[s]harahasan karyesi yirmi kişilik birer Rum çetesi tarafından tecâvüzâta uğrayarak bir çok eşyâ

gasb ve karyeden Hacı Mehmed nâm şahıs katlolunmuşdur: Hüdâvendigâr Jandarma Alayı'nın 1/12/[13]36 târîh ve 101142 numarasıyla.

Teşrîn-i Sânî'nin yirmi altıncı günü berây-ı ta‘kîb Balıkesir'in İvrindi nâhiyesinin Yağlılar karyesine gelmiş olan Mülâzım Kondoros kumandasındaki ve Yunan müfreze-i askeriyyesi silâh aramak bahânesiyle ahâlîye bir çok hakâret ve mezâlimde bulundukdan ve askerlere bıçak teşhîr etdiği iddi‘âsıyla câmi‘ hatîbi Ali Efendi'yi abdest almakda iken şehîd ve karyeden cebren iki koyun da gasbederek hey’et-i ihtiyâriyyeye münderecâtı mechûl bir zabıt varakasını temhîr etdirdikden sonra nâhiye merkezine avdet eylemişlerdir: Karesi Jandarma Alayı'nın fî 29 Teşrîn-i Sânî sene [1]336 târîh ve 1982 numarasıyla.

Teşrîn-i Sânî'nin on dokuzuncu günü sabâhı Gönen kazâsının Çakmak nâm-ı diğeri Eriklioba karyesinin bir Yunan müfreze-i askeriyyesi tarafından abluka edilerek hânelerde taharriyyât yapılmış ve ba‘zı eşhâsdan beş kuzu ve otuz kadar tavuk ve bir mikdâr da pâre gasbolunduğu gibi müfrezenin vürûdunda karyede bulunup da esnâ-yı taharriyyâtda gaybûbet etmesinden dolayı Veli oğlu Mehmed'e â’id samanlığı bi'l-ihrâk köyü terkeylemişdir. Müfrezenin köyden ayrılmasını müte‘âkib civârdan işidilen bir kaç el silâh sesi üzerine müfrezenin bir kısmı tekrâr köye avdetle karyeden elli yaşlarında İbrahim oğlu Ahmed'i katl ve merkûmla berâber Ahmed oğlu Davud, Ramazan oğlu Süleyman, Süleyman zevcesi Hanife, Muhtâr Ramazan, Rüstem oğlu Adem, Ömer oğlu Halil, Mehmed'in â’ilesi Elif, Yetim Mehmed oğlu Hasan mahdûmu Arif, Emin oğlu Halil, Uzun Mehmed, Halil oğlu Halil nâm eşhâsa â’id hânelerle eşyâ ve zahîreleri ihrâk ve Halil oğlu Hüseyin, Hüseyin oğlu İsmail, Tahir oğlu Ramazan, Adem oğlu Ali, Osman oğlu Bekir, Hasan oğlu Adem nâmındakiler de müte‘addid mahallerinden kama ve dibçikle cerh ve Ali oğlu Halil, İsmail oğlu Uzun Mehmed Ağa, İbrahim oğlu Ali, Rüstem oğlu Adem, Halil oğlu Mustafa, İsmail oğlu Uzun Mehmed Ağa kerîmesi Ayşe, İbrahim oğlu Mehmed, Halil oğlu Hüseyin nâm eşhâs, darb ve bir çok eşyâları gasbolunmuşdur: Karesi Alayı'nın fî 2 Kanûn-ı Evvel sene [13]36 târîh ve 2018 numarasıyla.

Merkez jandarma süvârî efrâdından Kalkandelen muhâcirlerinden Arnavud Ahmed oğlu Halil Necati, Yunanlılar aleyhinde tefevvühâtda bulunduğu bahânesiyle Karesi Merkez Kumandanlığınca 23 Teşrîn-i Sânî sene [13]36 târîhinde tevkîf ve elleri kelepçeli olarak Manisa Dîvân-ı Harbi'ne sevkolunmuşdur: Karesi Jandarma Alayı'nın fî 27 Teşrîn-i Sânî sene [1]336 târîh ve 1943 numarasıyla.

1- Erdek'in işgâlini müte‘âkib mevcûd jandarmanın bir kısmı firâr eylemiş ve kısm-ı diğeri de terk-i vazîfe etdirilerek, bunların yerlerine kâ’im olmak üzre mahallî despothânesi emrinde milis teşkîlatı yapılmış ve yine despothânede müteşekkil bir hey’et tertîb ve teşvîkiyle efrâd-ı merkûme gece ve gündüz İslâm hânelerinin ve genc

ve ihtiyâr bi'l-cümle erkekleri habshâneye sevk ve envâ‘-ı işkenceye tabi‘ tutulmak sûretiyle envâ‘-ı mezâlim icrâ ve ahâlî-i mevkûfe, pâre mukâbilinde tahliye olunmuşdur.

2- Ahâlî-i İslâmiyye tarafından Bandırma Yunan İşgâl Kumandanlığı'na vâki‘ olan mürâca‘ât ve şikâyât üzerine milis efrâdının vazîfelerine sûret-i resmiyyede hitâm verilmiş ise de hafî ve celî sûretde despothânedeki hey’etin nüfûz ve emriyle harekât-ı tecâvüzkârâneleri temâdî eylemekde bulunmuşdur.

3- Her on beş günde bir def‘a umûm İslâm erkekleri Rum ahâlî vâsıtasıyla toplatdırılarak bir çok hakâret altında taht-ı tevkîfe alındıkdan sonra geceleri değnek ve sopalarla fecî‘ bir sûretde darb ve cerhedilmekde ve mâlları da yağma olunmakda ve bu miyânda genc erkek ve kızların nâmûs ve iffetlerine tecâvüzâtda bulunulmakdadır. Bundan başka mevkûfînin kolları arkalarına bağlanarak ağızlarına birer değnek verildikden sonra köpekler gibi havlatdırılmak istenildiği sırada bi't-tab‘ ağızlarından yere düşen değneği tekrâr ağızlarına almak içün cebren yere eğdirildikleri esnâda kollarının arkaya bağlı olmalarından nâşî yüz üstü yere düşmelerini müte‘âkib etrâflarında bulunan ve bu işkenceyi bilâ-rahm tatbîk eden Rum ahâlî tarafından bî-çâre maznûnîn odunlarla darb ve cerhedilmişdir.

4- Erdekli Seyyid nâmındaki bir gence bir gecede otuz Rum tarafından fi‘l-i şenî‘ icrâ edilmişdir.

5- Kasabanın umûmî yağmasında me’mûrînden Kazâ Müftîsi Hüseyin Hüsni Efendi ile Tahsîl Me’mûru Hayri efendiler de dâhil olmak üzre bir çok eşhâsın mâlları yağma edilmişdir.

6- Kırk-elli seneden beri bâ-tapu İslâmlar elinde bulunan emlâk, Rumlar tarafından bilâ-muhâkeme gasbolunmuşdur.

7- Teşrîn-i Evvel'in yedinci günü Aydıncık nâhiyesi merkezinden hareketle Erdek tarikîyle berây-ı ticâret Konya'ya gitmekde olan yetmiş yaşlarında Şerif oğlu Râ’if Ağa nâmındaki birisi esnâ-yı râhda darb ve cerhedildikden sonra nakd-i mevcûdu kâmilen gasbolunmuşdur.

8- Ayn-ı târîhde Rusûmât me’mûrlarından Salih Efendi dahi bilâ-sebeb çarşu ortasında on dokuz mahallinden cerhedilmek sûretiyle şehîd edilmişdir. Yine ayn-ı târîh ve sâ‘atde Düyûn-ı Umûmiyye me’mûrlarından Hasan Efendi dahi on yerinden mecrûhen katledilmişdir. Şühedâ-yı mûmâ-ileyhimânın kâtilleri, eşkıyâ-yı meşhûreden Sevdalı oğlu Estelyano ve İstanbullu Arabacı oğlu Kosti olduğu hâlde mahallî Yunan müfrezesince der-dest edilmişken yarım sâ‘at sonra Kosti serbest bırakılmış ve diğeri Estelyano da Bandırma'ya sevkedilmiş ve 22 Teşrîn-i Evvel

târîhinde her ikisi dahi meşhûr çete rü'esâsından Kırçaki ve rüfekâsı ile berâber teslîh edilerek ve yedlerine de Yunan Kumandanlığınca bir vesîka verilerek serbest bırakılmış ve merkûmân müsellahan tekrâr Erdek'e gelmişdir.

9- Aydıncık nâhiyesi civârında Gönenli yetmiş yaşlarında Memiş nâmında bir ihtiyâr, keyfî olarak icrâ edilen endâht tecrübesinde hedef ittihâz olunarak katlolunmuşdur.

10- 25 Teşrîn-i Sânî sene [1]336 târîhinde jandarma ile me'mûrîn emr-i ahîre kadar hükûmetden dışarıya çıkarılmamış ve kapıya nöbetçi ikâme olunarak mevkûf bulundurulmuşdur. Bu esnâda bi'l-umûm Rum ahâlî "büyük-küçük, erkek-kadın" müsellah olarak Bandırma'dan mürûr eden kırk kişilik bir müfrezeye iltihâk ederek İslâm mahallâtını ablûka eylemişler ve taharriyât icrâ etmişlerdir. Bu sırada ellerine geçen zükûr-ı İslâmiyye bi'd- der-dest habshâneye sevkedilmiş ve esnâ-yı râhda tarafeynden sıralanmış olan ahâlî-i Hıristiyâniyye, ellerindeki sopalarla bu bî-çâreler hurde-haş edilinceye kadar darbolunmuşlardır. Ve kazâ kâ'im-i makâmı dahi dâhil olmak üzre bi'l-umûm me'mûrîn-i hükûmet yûhâ sadâlarıyla tahkîr edilmişdir: Müstakil Erdek Takımı'nın fî 12 Kânûn-ı Evvel sene [1]336 târîh ve bilâ-numarasıyla.

.

1- Ezine Yunan İşgâl Kumandanı Mülâzım Sotiri'nin refâkatında eşirrâdan ve habshâne firârîlerinden Dönme Mehmed'le öteden beri Yunanlılar tarafından hafiyelikde müstahdem Ezineli Yani, nâmındaki şahıs olduğu hâlde hayvanâtı ahâlîden tedârik olunmak sûretiyle teşkîl eylediği on dört kişilik bir süvârî müfrezesiyle Kânûn-ı Evvelin birinci günü Sarıçalı ile Kalveres Çiftliği arasındaki Hasanlar obasını basarak Mustafa Çavuş'un hânesinde taharriyât icrâ etdiği ve mukaddemâ eşkıyâ tarafından gasbedilmiş ba'zı eşyânın zuhûruna binâ'en tazyîk ve tehdîd edilen merkûmdan yüz Osmanlı altunu ile bir beşi birlik ve bir mikdâr zînet altununın rüşvet olarak gasbolunduğu.

2- Top muhâfızı olarak Halilili karyesinde bulunmakda olan topçu neferlerden dördünün eşkıyâya yataklık etmekde oldukları bahânesiyle Ezine İşgâl Kumandanlığınca tevkîf ve içlerinden birisi bi'l-âhire serbest bırakılarak diğer üçü mahfûzan Edremid'e sevkolunmuşlardır.

3- Bayramiç jandarma takımı kumandanının teşebbüsüyle mukaddemâ istirdâd edilen takım eslihası, Ezine'den Bayramiç'e vürûd eden bir Yunan müfrezesi tarafından silâhların i'âdesinin diğer kazâlara da sû'-i te'sîr hâsıl eylediğinden bahisle on üç silâhdan mâ'adâsı be-tekrâr müsâdere olunmuş ve bu sûretle Biga'da on, Ayvacık'da iki, Ezine'de üç ve Bayramiç'de bırakılan on üç aded müstesnâ olmak üzre mezkûr kazâlardaki bi'l-umûm esliha Yunanlıların yed-i gasbına geçmişdir.

4- Biga Yunan işgâl kuvveti, yüzbaşı kumandasında iki yüz elli mevcûdlu bir bölükle takviye edilmiş ve Gâvûr İmâm nâmıyla ma‘rûf İmâm Feyzi Efendi ve refîki Yunanlılarca der-dest ve tevkîf olunmuşdur.

5- Ezine Jandarma Takımı efrâdından Mehmed oğlu Mehmed yedinde görülen bir İngiliz silâhından dolayı tevkîf olunmuşdur: Çanakkale Jandarma Taburu'nun fî 11 Kânûn-ı Evvel sene [1]336 târîh ve 6174 numarasıyla.

1- 11/12/[13]36 târîh ve 6174 numaralu raporun dördüncü mâddesinde Yunanlılar tarafından tevkîf edildiği bildirilen Biga kazâsının Asmalı karyesinden Gâvûr İmâm nâm Feyzi Efendi ile karye-i mezkûreli refîki Ali Çavuş, Yunanlılarca mahfûzan Bandırma'ya sevkolunmuşdur.

2- Kânûn-ı Evvel'in on dördüncü günü Ezine-Sarıçalı arasında İkiderbend nâm mevki‘de kırk kişilik bir Yunan müfrezesiyle yirmi altı mevcûdlu Sadık çetesi arasında bir müsâdeme vukû‘a gelmiş ve müsâdemede bir Yunan onbaşısının maktûliyeti ve bir Yunan neferinin mecrûhiyetiyle netîcelenmiş ve çete bir zâyi‘âta uğramaksızın çekilüp gitmişdir. Müsâdeme esnâsında berây-ı maslahat Ezine'ye gitmek üzre mahall-i müsâdemeden geçmekde olan Dümrek karyeli Mustafa, Hâşim, Kâzım, Halilili karye muhtâr-ı sânîsi Hüseyin ve karye-i mezkûre korucusu Ali nâm eşhâs iki âteş arasında kalarak oldukları yerde ihtifâ eylemişler ve ba‘de'l-müsâdeme Yunanlılara teslîm olmuşlardır. Kendilerinin gayr-i müsellah bulunmalarına rağmen Yunanlılar, eşkıyâlara müsâdemede yardım etdikleri bahânesiyle merkûmûnu Ezine'ye sevk ve habseylemişler ve geceleri habshânede kasatura ile darb ve cerhetmek sûretiyle işkenceye ma‘rûz bırakmışlardır. Bunlardan korucu Ali eser-i darbdan ve başının dört mahallinden sopa ile aldığı cerîhadan müte’essiren vefât eylemişdir.

3- Ulahlı nâhiye müdîri, nâhiyeye merbût Kösedere karyesinde mukîm tebe‘a-i Osmâniyyeden Rum papasının bir müddetden beri pazar günleri hânesine keşîde eylediği Yunan bandırasını ba‘de-mâ çekmemesi içün nâhiye Jandarma Kumandan Vekîli Ser-çavuş Tahsin'e şifâhen verdiği emri, Jandarma Kumandan Vekîli Kösedere Jandarma Karagol Kumandanı Ali Çavuş vâsıtasıyla infâz etmek istemiş ve papasa vâki‘ olan bu tenbîhâtdan Yunan kumandanlığı haberdâr olarak Tahsin ve Ali Çavuşların der-destlerine teşebbüs olunmuşdur. Yunanlılarca taharrî edilmekde olduklarından haberdâr olan Tahsin ve Ali çavuşlardan Tahsin Çavuş, firâren tabur merkezine iltihâka muvaffak olmuş ise de gaybûbet eden Ali Çavuş'un mahall-i ihtifâsı henüz anlaşılamamışdır: Çanakkale Jandarma Taburu Kumandanlığı'nın 18/12/[13]36 târîh ve 6281 numarasıyla.

1- Balıkesir'in Üçpınar, Ayşebacı, Soğukkuyu karyelerinde iki Yunan ahâlî-i İslâmiyye[ye] işkence ve emvâl ve hayvanâtını gasb ve sirkat eyledikleri istihbâr

olunarak merkûmûn muhtelit bir müfreze tarafından der-destle Balıkesir-Yunan Kumandanlığı'na teslîm edilmişdir.

2- Akçaköylü Halil Ağa'nın pârelerini gasbeden şakî Arab Hasan oğlu Halil ile refîki Arif'i hükûmete ihbâr eden Bayat karyeli Mehmed oğlu İdris, Akçaköyü'nden Mustafa oğlu Halil, Mustafa oğlu Hasan ve Hüseyin oğlu İsmail nâmındaki eşhâs, Yunanlılar tarafından bi-gayrı hakkın tevkîf edilmişlerdir.

3- Balıkesir'den karyesine gitmekde olan Kocapınar karyeli Ramazan oğlu Aziz yolda bir Yunan onbaşısıyla bir sivilin ta‘arruzuna uğramış ve sekiz yüz guruşla kordon bir sâ‘atı gasbolunmuşdur.

4- Balıkesir'in Ortamandıra karyesinden Bayram Ağa'nın on re’s sığırı Yunan askerleri tarafından cebren gasbolunarak Balıkesir'e sevkedilmişdir.

5- Balıkesir'den bir çok erzâk vesâ’ire ile karyelerine gitmekde olan iki Müslüman, Paşaköy karyesi civârında bir Yunan askeriyle bir sivilin ta‘arruzuna dûçâr olmağla nakd-i mevcûdu gasbolunmuşdur.

6- Eylül'ün on dokuz, yirmi ve yirmi birinci günleri Balıkesir'in İvrindi nâhiyesiyle kurâsından silâh toplamak bahânesiyle me’mûr edilen bir Yunan müfrezesi ahâlî-i İslâmiyyeye yapmadığı hakâret ve işkence kalmamışdır. Bozviran karyesinden Mustafa Mustafa, Demirci Mehmed, Bayram Şakir, Muhtâr İsmail, Emin Mustafa, Hatîb Mehmed Efendi, Ahmed Hüseyin, Ahmed İbrahim, Halil İsmail, Halil Şevki ve Karacebiş karyesinden Şerif Hacı Ali, Molla Ahmed Yusuf, Taşcı Mustafa nâmındaki eşhâs pek fecî‘ bir tarzda darb ve esnâ-yı darbda ayaklarından tavana asup altında saman yakmak sûretiyle teşdîd-i zulm ve şenâ‘atde bulunulmuş ve şiddet-i darbdan Karacebiş karyesinden Şerif oğlu Hacı Ali'nin vefâtına sebebiyet verilmişdir.

7- Balıkesir'in Ortamandıra karyesi sığır hayvanâtı miyânından yedisi Yunanlılar tarafından mer‘âdan kaldırılarak götürdüklerini köylüler tarafından görülerek ta‘kîb edilmek sûretiyle ellerinden istirdâd edilebilmiş ise de askerlerden birisi tarafından atılan bir revolver kurşunuyla Sığırtmaç Mustafa oğlu İsmail maktûl düşmüşdür.

8- Balıkesir'in Satılmış karyesi ahâlîsinden Ali oğlu Halid, Ahmed oğlu İbrahim, Mustafa oğlu Mehmed Emin ile Aziz İshak Mehmed ve Emin oğlu Feyzullah nâmındaki eşhâs, karyeleri civârındaki ormandan odun kesmek üzre gitmekdeler iken önlerine çıkan asker elbiseli yedi eşhâs-ı müsellah tarafından tevkîf olunmuşlardır. Ve içlerinden Halid, ile Mehmed ber-takrîb firâra muvaffak olmuşlardır. Diğer üçü bi'l-âhire Çağış-Orhaniye karyeleri arasında Hacı Raşid denilen çeşme yanında, orman kenârında cerh ve katledilmiş oldukları hâlde bulunmuşlardır.

9- Sındırgı kazâsının Câmi‘-i Cedîd mahallesinde mukîm İnâs Mektebi Müdîresi Şeref İrfan Hanım'a bir müddetden beri harf-endâzlıkda bulunup şahıslarını tanıdığı iki Yunan çavuşu tarafından mûmâ-ileyhânın ikâmetgâhı penceresini kırup içerüye atlamağa teşebbüs etmişlerse de vâki‘ olan feryâd ve istimdâdı üzerine firâr eylemişlerdir.

10- Yedi Yunan askeri Balıkesir'in Korucu nâhiyesinin Çobanlar karyesine vürûd ve silâh aramak bahânesiyle bir çok eşhâsı darb ve silâh bulacakları yerde hânelerini aradıkları eşhâsdan cem‘an 126 rub‘iyye, 30 yirmilik, 20 seksenlik altun ve otuz aded yüz guruşluk banknot gasbeylemişlerdir.

11- Balıkesir pazarından mübâya‘a etmiş oldukları erzâkla berâber karyelerine avdet eden Bigadiçli Bekir İsmail ve İsmail Hâfız Mehmed, Kerim Ahmed ve İbrahim ile Arif Hoca nâmındaki eşhâs, Paşaköy karyesi civârında bir Yunan askeriyle bir sivilin ta‘arruzuna dûçâr olmuşlar ve üzerlerindeki yirmi banknot ile üç çift kundura, beş lira kıymetinde bir çıkın ekmek vesâ’ir erzâklarını gasbettirmişlerdir.

12- Müsellah iki Yunan asker elbiseli ve üç başıbozuk ki cem‘an beş şahıs Edremid'in İnönü karyesini basarak karye câmi‘inde bulunmakda olan on iki kişiyi köy kahvehânesinde habsetdikden sonra Kundakcı İsmail Ağa'nın hânesine girerek pâre talebiyle â’ilesini darbetmişlerse de fakr-ı hâlinden dolayı bir şey alamayarak Rukiye nâmındaki diğer kadının hânesine de ayn-ı maksadla girüp mezbûreyi âlet-i kât‘ia ile darb ve cerhle yüz liralık evrâk-ı nakdiyyesiyle bir çok eşyâsı ve müte‘âkiben Ali Çoban oğlu Mehmed'in hânesinden de on beşibiryerde altun ve otuz beş aded yüzlük varaka-i nakdiyye ile kadınlara mahsûs başlık altunlarını gasbeylemişlerdir.

13- İzmir Müretteb Kolordu Kumandanı Ceneral İvanof Bandırma'da te’sîs etdiği karargâh dâ’iresini eşrâf-ı beldeden toplatdırılmış olduğu gâyet kıymetdâr halılarla tefrîş etdirmişdi. Bi'l-âhire mûmâ-ileyhin infikâkı hasebiyle karârgâh dâ’iresi[ni] tesellüm eden bir diğer Yunan zâbiti dâ’irede bulunduğu hâlde bu halıları Kuvâ-yı Milliyye'ye â’idiyeti bahânesiyle sâhiblerine i‘âde etmemiş ve resmen ahz u gasbeylemişdir.

14- Gönen kazâsıyla kurâsında bulunan zengin İslâmlar yerli Rumların tazyîkiyle birer sûretle Yunanlılarca taht-ı tevkîfe alınmakda ve an-asl İstanbullu olup mahallî işgâl kumandanlığı müfreze kâtipliğinde müstahdem Hacı Polo nâmındaki şahsın delâletiyle küllî mebâlîğ mukâbilinde tahliye olunmakdadır.

15- Balıkesir tüccârından Tirelizâde Ahmed Bey'in, İstanbul'dan Balıkesir'e getirmek içün Bandırma'dan geçirdiği gâyet kıymetdâr bir oda takımı, kanapeler Bandırma'da Merkez Kumandanlığı nezdinde bulunan bir yüzbaşı tarafından Kuvâ-yı

Milliyye mensûbîninden Balıkesirli Servet Bey'e â'id olduğu bahânesiyle zabt ve müsâdere olunmuş ise de vâki‘ olan teşebbüs üzerine eşyâ-yı mezkûre istirdâd olunmuşdur.

16- İngiltere'den esîr olarak Çanakkale'ye getirilmiş olan doksan Türk askeri Çanakkale'yi işgâl eden Yunanlılar tarafından Bandırma'ya naklolunmuş, orada hidemât-ı şâkkada kullanılmakdadırlar.

17- Yunan istîlâsı ânında, Yunanlıların Hayrabolu ve Çorlu kazâlarında tutdukları dokuz jandarma neferini esîr-i harb sıfatıyla el'ân Bandırma'da Yunan ekmekçi müfrezesinde istihdâm etmekdedirler. Merkûmûnun sefâlet-i hâli cidden şâyân-ı merhamet bir hâlde bulunmuşdur.

18- Balıkesir'de iken hareket emrini alan Zadof nâmındaki fırka kumandanı esnâ-yı infikâkında Balıkesir mer‘âsında damızlık olmak üzre bulundurulmakda olan bir bârgîr vâki‘ olan taleb ve ısrârı üzerine mutasarrıf tarafından kendüsüne i‘tâ edilmiş ve nâmûsu üzerine i‘âde edeceğine dâ'ir söz verdiği hâlde el'ân i‘âde etmemişdir.

19- Teşrîn-i Sânî'nin yirmi ikinci gecesi Erikli karyesinden Veli oğlu Şerif Ali, karyelerinde tahaddüs eden münâza‘ayı ihbâr etmek üzre Aksakal istasyon muhâfızlarının koğuşuna girerken koğuş nöbetçisi tarafından bilâ-sebeb katlolunmuşdur.

20- Teşrîn-i Sânî'nin sekizinci pazartesi günü Balıkesir'den Çayırhisar'ına gitmekde olan Hüseyin oğlu Mustafa ile birâderi Ahmed, on kişilik bir Yunan müfreze-i askeriyyesi tarafından tevkîf ve nakd-i mevcûdları kırk lira ve üzerlerindeki ekmek ve erzâk-ı sâ'irelerini gasbetdikden sonra serbest bırakılmışlardır.

21- Manyas'ın Salur karyesine bir zâbit kumandasında olarak vürûd eden bir müfreze efrâdı sellemehü's-selâm hânelere girerek rast geldikleri erkeklerle kadınları darb ve işkence etmişler ve ahâlîden Mehmed oğlu Hasan'ın eser-i darbdan müte'essiren vefâtına sebebiyet vermişlerdir.

22- Teşrîn-i Sânî'nin yirmi beşinci günü zâbit kumandasındaki on altı kişilik bir Yunan müfrezesi Manyas'ın Kızık karyesine giderek hissiyyât-ı İslâmiyyeyi rencîde edecek tarzda hânelerde taharriyât icrâ eylemiş ve tertîb etdikleri bir pusuya Deştban İsmail'i düşürerek katleylemişlerdir: Karesi Jandarma Alayı Kumandanlığı'nın fî 5 Kânûn-ı Evvel sene [1]336 târîh ve 2326 numarasıyla.

Teşrîn-i Sânî'nin sekizinci pazartesi günü Gönen'den Bandırma'ya ve Bandırma'dan Gönen'e araba ile gitmekde olan yolcular, Gönen'in Çaloba karyesi

civârında hüviyet ve mikdârları mechûl bir çete tarafından soyulmakda iken Biga'dan Bandırma'ya mahbûs sevkine me'mûr altı kişilik bir Yunan müfrezesi vak'a mahalline ve eşkıyânın pusuları dâhiline vürûdu üzerine eşkıyâ tarafından müfreze üzerine ateş açılmış ve devâm eden müsâdeme netîcesinde Yunan müfrezesinden; üç nefer maktûl ve iki nefer mecrûh ve efrâd-ı ahâlîden iki Gönenli ve yedisi Bandırma ve Erdekli ve Ermeni milletinden dokuz kişi maktûl düşmüşdür. Mezkûr çete tarafından yolcuların kâffesi bilâ-tefrîk-i cins mezheb ta'arruza uğramış ve soyulmuş olduğu hâlde vak'anın Bandırma'da şüyû'u üzerine anâsır-ı gayr-ı Müslime hâdisenin doğrudan doğruya kendilerine tevcîh ve li-maksadin icrâ edilmiş bir husûmet telakkî ederek esâsen tehcîr mes'elesinden mugabber bulundukları ahâlî-i İslâmiyyeye karşı izhâr-ı adâvet içün vesîle aramakda olan Ermeniler bundan bi'l-istifâde Teşrîn-i Sânînin onuncu günü Bandırma Ermeni kilisesinde ictimâ' ederek heyecân-âmîz nutuklar îrâdıyla müsellahan bir miting icrâsını kararlaşdırmışlardır. Yevm-i mezkûrda ba'de'z-zevâl Bandırma'ya getirilmiş olan maktûlîn, Yunan Merkez Kumandanlığınca cemâ'at-i Hıristiyaniyyeye teslîm kılındığından bir cenâze alayı tertîb ve merâsim-i tedfîniyyeden sonra kiliselerde âyîn-i rûhânî icrâ edilmiş ve alâmet-i mâtem olarak Ermeniler tarafından dükkânları kapatılmışdır.

Teşrîn-i Sânî'nin on birinci günü Bandırma'daki hâdiseden haberdâr olmaları dolayısıyla Bandırma'nın Ömerköyü'nden on-on beş kadar köylü karyelerinden Mustafa oğlu İsmail'in Bandırma'da İhsâniye mahallesinde mukîme menkûhasını cem'iyetleri icrâ edilmek üzre alıp götürmek içün nümâyişsiz ve silâhsız olarak Bandırma'ya girdiklerini gören Ermeniler, ez-cümle bu gelenler miyânında Bandırmalı bir Ermeniden bir tabanca satun alan ve şimdiye kadar pâresini vermeyen karye muhtarının oğlu Hüseyin Hüsni'yi de görerek ahz-ı intikâm zımnında merkûmun önünde bir yere tabanca bırakmak sûretiyle nezdinde silâh bulunduğunu ve Gönen vak'asında zî-medhal olduğunu iddi'â ederek darb ve tevkîf ve müte'âkiben daha bir kaç kişi üzerinde de yine ayn-ı vechile silâh ve kama bulunduğu işâ'a edilerek Rum ve Ermenilerle yüzlerce serseri Yunan askerleri tarafından tesâdüf etdikleri beli kuşaklı, kalpaklı Müslümanları ve bi'l-hâssa Çerkesleri, kılık ve kıyâfetleri düzgün ma'rûf ve münevver gençleri darb ve tevkîf ve kasabada îrâs-ı dehşete başlamışlardır. Bu kargaşalık hâd bir dereceye varmış ve küme küme sivil Ermenilerle Rumlar, eskiden garazları olan Türkleri ve Müslümanları Yunan askerlerine işâret etmek sûretiyle hemân tevkîf ve esnâ-yı tevkîfde envâ'-ı hakâret ve darba ma'rûz bırakmakla berâber habshâneye sevkedilmiş ve bi'l-hâssa Bandırma'nın Sığırcı karyesinden de Hacı Muradoğulları'ndan Nâib ve Ali beyler, merkez kumandanlığı dâ'iresi önünde Yunan askerleriyle Hıristiyan ahâlî tarafından pek vahşiyâne bir tarzda darbedilmişlerdir.

Süngü takmış Yunan efrâdı tarafından bir takım sivillerin tevkîf ve sevkinde her tarafa hücûm etmek, koşuşmak, köşe başlarını tutmak gibi mecnûnâne bir takım

harekâtda bulunulmuşdur. Tüfenksiz bulunan ba‘zı Yunan askerlerini de ellerindeki yalın kasaturalarla ahâlîyi tedhîş eylemişler ve ba‘zıları da tabancalarla kahvehâne ve dükkânlara girerek müşterilerin üzerlerini taharrî etmişler ve bu esnâda köyden odun satmak üzre kasabaya gelen bir kadının merkebindeki odunları kâfile-i müsellahaya mu‘âvenetlerini te’mînen silâhsız ve sivil eşhâsa tevzî‘ eylemişlerdir.

Teşrîn-i Sânî'nin on ikinci cum‘a günü silâh taharriyâtı yapılacağından Müslümanların hânelerinden dışarı çıkmaları men‘edilmiş ve taharriyâta me’mur müfrezelere bi'l-hâssa Ermenilerden muhbir sıfatıyla bir çok kadınlarla mu‘âvenetci olarak bir çok çilingir, marangoz vesâ’ire terfîk edilmiş ve hîn-i taharriyâtda ba‘zı evlerden zî-kıymet eşyâ sirkat olunmuşdur. Taharriyât esnâsında Çerkes Aznavur[Anzavur] (Paşa) tarafdârânından ba‘zılarının hânelerinde silâh bulunmuş ise de tevkîf edilmemişlerdir. Yalnız Ahmed Anzavur Paşa'nın kayını olan Susurluk Nâhiyesi Müdîri Nuh Bey'in evinde abdesthâneye atılmış olan üç yüz İngiliz tüfengine â’id fişenk Nuh Bey'in kolu sığadılarak necâset içerisinden çıkartdırılmış ve kendisi ile hidmetci darbolunmuşdur.

Vukû‘ât̂ın cereyân etdiği iki gün zarfında yüz yirmiyi mütecâviz eşhâs tevkîf olunmuş ve kâ’im-i makâm ile kazâ jandarma kumandanının mürâca‘ât ve teşebbüsât-ı mütevâliyesi üzerine bunlardan seksenden fazlası tahliye etdirilmişdir. El-yevm kırk kişi mevkûf bulunmakdadır. İtalya tebe‘asından Manifatura Tüccârı Celâl ve Hayri beyler de bunlar miyânındadır.

Kasabada taharriyât̂ın hitâmı üzerine Çaloba vak‘ası fâ‘illerinin tenkîl ve taharrîsi zımnında Yunan Merkez Kumandanlığınca tertîb edilen müfrezelere Mülkiye Tevkîfhânesi'nden serbest bırakdırılan eşirrâ-yı meşhûreden Kırçaki İstavri ve Miço nâmındaki rü’esâ ile sekiz on kişiden ibâret ma‘iyyeti terfîk edilmişdir: Karesi Jandarma Alayı'nın fî 5 Kânûn-ı Evvel sene [1]336 târîh ve 2093 numarasıyla.

1- Berây-ı vazîfe Karabiga İskelesinde bulunan jandarma neferi Salih oğlu Halil, bilâ-sebeb Yunan çavuşu Koço tarafından darbedilmişdir.

2- Ezine'deki bi'l-umûm İslâmların hânelerinde hükûmetin ma‘lûmâtı olmaksızın Yunanlılar tarafından Rumlara â’id eşyâ aramak maksadıyla taharriyât icrâ edilmiş ve hâneler derûnunda görülen konsol, ayna, sandalye, dikiş makinesi, bakır ve pirincden ma‘mûl mangal, halı, kilim ve buna mümâsil zî-kıymet eşyâ gûyâ "Tehcîr edilen Rumların eşyâlarıdır" diyerek bilâ-tahkîk müsâdere edilerek bir mahalle depo edilmiş ve kendisinde mevcûd olmayan bir eşyâyı teslîm içün Hamamcı Ahmed Ağa nâmında biri tevkîf ve pek şiddetli sûretde darbolunmuşdur.

3- Ezine'de icrâ-yı fuhşiyyât eden İslâm kadınları Yunan İşgâl Kumandanlığınca toplatdırılarak bunlardan bi'l-mu‘âyene, frengili olanların Kal‘a'ya sevki emredilmiş

ve hastalık bulunmayanlarını da Yunan efrâdının huzûzât-ı nefsâniyyelerinin te'mîni maksadıyla umûmhâne ittihâz edilen bir mahalde ikâmetleri tasavvur edilmekde bulunulmuşdur.

4- Ezine dâhilinde Yunanlılar tarafından mevki'-i tedâvüle çıkarılan Yunan drahmisinin beher frangı on iki buçuk guruşdan tedâvülü içün cebredilmekde olduğu gibi mahallî mâl müdîrliğine de bu bâbda teblîgât-ı şifâhiyyede bulunulduğundan Yunan evrâk-ı nakdiyyesi mikdârı pek ziyâde tekessür etmiş ve bi'n-netîce Osmanlı evrâk-ı nakdiyyesinin mevki'-i tedâvülden kalkmasına ve hazînenin ızrârına sebebiyet verilmişdir.

5- Kânûn-ı Sânî'nin onuncu gecesi Bayramiç'in Tepecik mahallesinden on altı yaşlarında Ahmed nâm şahıs hânesine giderken tesâdüf eylediği bir Yunan devriyesinin "Dur" ihtârını anlamayarak yoluna devâm etdiğinden mezkûr devriye tarafından garra tüfengiyle sol kalçasından ağır sûretde cerhedilmişdir: Kal'a-i Sultaniyye Jandarma Taburu Kumandanlığı'nın fî 21 Kânûn-ı Sânî sene [1]337 târîh ve 399 numarasıyla.

Mühür

Emniyyet-i Umûmiyye
Müdîriyeti

Hüdavendigâr Vilâyeti Dâhilinde Yunan Asâkiri Tarafından
Îkâ' Edilen Cerâ'im Hulâsası

Vak'a Târîhi	Mahall-i cürm	Nev'-i cürm ve mağdûrîn
7 Eylül sene [1]336	Orhangazi'nin Akharim ve Ma'mûre karyeleri	Yunanîler tarafından teslîh edilen Ermeni çeteleri bu iki köyü basarak ahâlînin emvâlini yağma etmişlerdir.
7 minh	Orhangazi'nin Tutluca karyesi	Yunanîler tarafından teslîh edilen Ermeni çeteleri bu köyü dahi basarak ahâlînin eşyâsını yağma ve elli kişiyi katletdikden sonra karyeyi kâmilen ihrâk eylemişlerdir.

7 minh	Orhangazi'nin Bayırköy ve Paşayayla karyeleri	Bu iki karye dahi kâmilen ihrâk ve sekene-i mevcûdesi katledilmişdir.
15 Teşrîn-i Sânî sene [1]336	Beypınar, Pupazca[Papadya], Köprühisar karyeleri	İşbu köyler Yunanîler tarafından teslîh ve teşcî‘ edilen Rum ve Ermeni çeteleri tarafından ihrâk edilmişdir.
19 minh	Gönen'in Çakmak karyesi	Bir Yunan müfrezesi, bu karyeyi basarak, hânelere duhûl ile eşyâyı gasb ve köyün samanlıklarını ihrâk ve ahâlîden İbrahim oğlu Ahmed'i katl ve altı kişiyi cerh, sekiz kişiyi darb ve tazyîk eylemişlerdir.
1 Kânûn-ı Evvel sene [1]336	Gönen'in Ekşidere karyesi	Ahâlîden jandarma neferi Misak oğlu Cemal, Yunanîler tarafından katledilmişdir.
20 minh	Missi karyesi	Bu karye ahâlîsi umûmiyetle Yunanîlerin tecâvüzâtına uğramışdır.
25 minh	Yenişehir'in Barçın ve Karabahadır karyesi	Bu karyenin muhadderâtının nâmûsları Yunanîler tarafından pây-mâl edilmişdir.
26 minh	Yenişehir kazâsı	Hükûmet konağı, dâ’ire-i belediyye, Düyûn-ı Umûmiyye, telgrafhâne ile Edhem Paşa Oteli ve civârındaki binâlar, Hacı Gökgöz'ün tekmîl akârâtı ve Hacı Tahir'in oğlu Mehmed Efendi hânesi ve mahallâtdaki mebânî-i meşhûre Yunanîler tarafından atılan bombalarla ve gazyağı dökmek sûretiyle ihrâk edilmiş ve kadınların ırzları pây-mâl olunmuşdur.
28 minh	Dobruca karyesi	Yunanîler tarafından teslîh ve himâye edilen Rum eşkıyâsı tarafından değirmende bulunan ameleden ikisi cerhedilmişdir

İstanbul Vilâyeti

11 Ağustos sene [1]336	Üsküdar-Ovacık karyesi	Ömer Ağa ve Çoban Abdullah oğlu Mustafa'yı Yunanlıların teşvîkiyle Paşaköy Rumları dağa kaldırmışlar ve karye ahâlîsini darbeylemişlerdir.
18 Ağustos sene [1]336	Gekbuze'nin[Gebze] Karaağıl mevki‘î	İsmail Çavuş ve mahdûmu Raşid Yunanîlerin teşvîkiyle Yeniköy Rumları tarafından dağa kaldırılmışdır.

20 Ağustos sene [1]336	Gekbuze'nin Ürkütlü karyesi	Emin oğlu İbrahim ve Tosun oğlu İbrahim Efendi'nin mahdûmu Yeniköylü Rumlar tarafından katledilmişlerdir.
29 Eylül sene [1]336	Gekbuze ve Darıca	Ahâlî-i İslâmiyyeye işkence edilmişdir.
29 Eylül sene [1]336	Gekbuze	Eyüb, Bekir oğlu Salih, Koca Tahir, Eşref ağalar Yunanlılar tarafından darbedilmişlerdir
14 Teşrîn-i Evvel sene [1]336	Gekbuze	Kadir, Hasib, Fırıncı Mehmed ağalarla Fikri ve Da‘va Vekîli Hamdi efendiler Yunanlılar tarafından şiddetle darbedilmişlerdir.
15 Teşrîn-i Evvel sene [1]336	Tavşancıl karyesi	Şahin oğlu Edhem, Arnavud Ali, Hacı Mehmed oğlu Sırrı, Zurnacı İsmail, Akif oğlu Hayri nâm şahıslar, Yunan askerleri tarafından şiddetle darb ve işkence edilmişdir.
21 Teşrîn-i Evvel sene [1]336	Gekbuze'nin Denizli karyesi	Mu‘allim Mustafa Efendi katl, Muhtar Edhem Ağa, İmâm Hâfız Tevfik, Cemal, Salih oğlu Mustafa Yunan efrâdı tarafından ağır sûretde cerhedilmişlerdir.
22 Teşrîn-i Evvel sene [1]336	Alacalı nâhiyesi Sofular karyesi	Manav oğlu Mustafa Re’îs ile Hacı Aşir Efendi hafîdi Ahmed Muhtâr ve Mehmed oğlu Hüseyin ve Resul oğlu Ahmed, Yunanlılar tarafından dağa kaldırılmışlardır.
9 Teşrîn-i Sânî sene [1]336	Şile kasabası	Şile Belediye Re’îs-i sâbıkı Ali Rıza Efendi, Yunan askerleri tarafından katledilmişdir.
18 Teşrîn-i Sânî sene [1]336	Tavşanlı karyesi	Mezkûr karyeye gelen bir Yunan müfrezesi, karye ahâlîsini tazyîk ile Yunan asâkirinin vürûdundan nâşî memnuniyeti hâvî cebren mazbata tanzîm etdirmişlerdir.
19 Teşrîn-i Sânî sene [1]336	Gekbuze İstasyonu	Giridli İlya ismindeki Yunan çavuş gece kasabada ahâlîyi darb ve tahkîr ederek Aşcı Hüseyin oğlu İbrahim'i süngü ile cerheylemişdir.
2 Kânûn-ı Evvel sene 1336	Yalova'nın İslâm İlyas karyesi	Mezkûr karye Yunanlılar tarafından basılarak kâmilen ihrâk ve ahâlîsine zulüm ve işkence icrâ edilerek kadınların ırzına tasallut edilmişdir.

10 Kânûn-ı Evvel sene 1336	Gekbuze'nin Kargadivanı karyesi	Mezkûr karye Yunanlılar tarafından basılarak hâneye duhûl ve eşyâ gasbedilerek, kadın ve erkeklere darb ve işkence icrâ olunmuşdur.
10 Kânûn-ı Evvel sene 1336	Gekbuze	Kargalı karyesi, Yunan efrâdı tarafından abluka edilerek ahâlîsi darb ve emvâl ve eşyâsı gasbolunarak, bu miyânda Mühtedî Mehmed Yunan zâbiti Manol tarafından darb ve tehdîd edilmişdir.
24 Kânûn-ı Evvel sene [1]336	Gekbuze Pelidli karyesi	Karye ahâlîsinden Nuri oğlu Mehmed ve mahdûmu Receb nâm şahıslar Yunan askerler tarafından darbedilmişlerdir.
3 Kânûn-ı Sânî sene 1337	Gekbuze Sultan Orhan mahallesi	Mühtedî Mehmed'in kâ'invâlidesine işkence edilerek şiddetle darbedilmişdir.
23 Kânûn-ı Sânî sene [1]337	Gekbuze kasabası	Şakî Kaplan'ın zevcesi Yunanlılar tarafından hânesinden kaldırılarak nâmûsuna tecâvüz ve mezbûrenin kâ'inpederi Köroğlu Mehmed darbolunmuşdur.

Karesi Sancağı

13 Eylül sene [1]336	Erdek kazâsının Hamamlı karyesi	Yunan askerinin himâyesi altında hareket eden Yukarıboyacı Hıristiyan köylüleri, işbu karyeye bi'l-vürûd ahâlî ve muhadderât-ı İslâmiyyeyi câmi'e kapayarak şiddetle darb ve işkence etmişlerdir.

19 ve 20 ve 21 minh	Balıkesir'in Bozviran karyesi	Mezkûr karyeye silâh toplamak bahânesiyle gelen Yunan müfreze-i askeriyyesi tarafından karye ahâlîsinden Mustafa, Demirci Mehmed, Bayram Şakir, Muhtar İsmail, Emin Mustafa, Hatîb Mehmed Efendi, Ahmed İbrahim, Halil İsmail, Halil Şevki ve Karacebiş karyesinden Şerif Hacı Ali, Molla Ahmed Yusuf, Taşcı Mustafa nâmındaki eşhâs pek fecî‘ sûretde darb ve esnâ-yı darbda ayaklarından tavana asılmak sûretiyle îkâ‘-ı zulm[ü] vahşet olunmuş ve şiddet-i darbdan Şerif oğlu Hacı Ali vefât etmişdir.
24 minh	Ayşebacı karyesi;	İsmail oğlu Mehmed, Yunan neferleri tarafından katlolunmuşdur.
24 minh	İvrindi nâhiyesinin Karacebiş karyesi	Pamuk oğlu Kara Hasan, Yunanîler tarafından katledilmişdir.
1 Teşrîn-i Evvel sene minh	Balıkesir'in Ortamandıra karyesi civârında	Sığırtmaç Mustafa oğlu İsmail, Yunan askerleri tarafından atılan revolver kurşunuyla katledilmişdir.
1/2 minh	Çağış ve Orhaniye karyeleri arasında	Balıkesir'in Çağış karyesi ahâlîsinden Aziz oğlu Mehmed, Emin oğlu Feyzullah ve Ahmed oğlu İbrahim, Yunan askerî elbiseli eşhâs tarafından kasatura ve garrâ kurşunuyla katledilmişdir.
5 minh	Erdek	Yunanîler tarafından himâye edilen Rum eşkıyâsı tarafından Kolcu Hasan Efendi tehlikeli sûretde cerh ve Rusûmât me’mûrlarından Arab Salih Efendi katledilmişlerdir.
7 minh	Erdek Pirinçlik(?) karyesi	Şerif oğlu Râif Ağa dahi Yunanlıların himâyesindeki ayn-ı eşhâs tarafından cerh ve eşyâsı gasbedilmişdir.
12 minh	Burhaniye'nin Korucu nâhiyesi	Karye ahâlîsinden ba‘zılarını bi't-tehdîd eşyâlarını gasb ve ba‘zı gûne tecâvüzât icrâ etmişlerdir.
25 Teşrîn-i Evvel sene [1]336	Esnâ-yı rahda	Balıkesir'in Yakubköy ahâlîsinden Mehmed, Yunan askerleri tarafından dibçikle cerh ve şehîd edilmişdir.

11 Teşrîn-i Sânî sene minh	Bandırma	Gönen vak‘ası üzerine Bandırma'nın Ömerköy muhtarının oğlu Hüseyin Hüsni ile daha bir kaç kişi, Rum ve Ermeni unsurlarına mensûb eşhâs tarafından darb ve tevkîf edilmiş olduğu gibi bi'l-hâssa Sığırcı karyesinden Hacı Murad Bey oğullarından Nâ’ib [ve] Ali beyler merkez kumandanlığı dâ’iresi önünde Yunan askerleriyle birlikte Hıristiyan ahâlî tarafından pek vahşiyâne sûretde darbedilmişlerdir.
15 Teşrîn-i Sânî sene minh	Manyas'ın Salur karyesi	Karyeye bir zâbit kumandasında gelen Yunan müfreze-i askeriyyesi karyedeki erkek ve kadınları darb ve işkence ederek Mehmed oğlu Hasan'ın eser-i darbdan vefâtına sebebiyet vermişdir.
22 minh	İvrindi nâhiyesinin Yağlılar karyesi	Karye hatîbi Ali Efendi, Yunan ta‘kîb müfrezesi tarafından müfreze zâbitinin emri ile abdest almakda iken şehîd edilmişdir.
22 minh	Aksakal İstasyonu	Manyas nâhiyesinin Erikli karyesinden Veli oğlu Şerif Ali, istasyon muhâfızlarının ikâmet etdiği koğuş nöbetçisi tarafından katledilmişdir.
25 minh	Manyas'ın Kızık karyesi	Bir Yunan müfreze-i askeriyyesi karyeye gelerek tertîb etdiği pusuya Deştbân Hakaroğlu(?) İsmail'i düşürüp cerh ve katletmişlerdir.

İzmit Livâsı

20 Teşrîn-i Evvel sene [1]336	Yalova'nın Teşvikiye karyesi	İşbu karyede Yunanîler dokuz kişiyi katl ve mütebâkî ahâlîyi darb ve işkence icrâ etmişlerdir.
20 minh	Yalova'nın Çınarcık karyesi	Yunanîler karye ahâlîsinden birini katl ve diğerlerini darb ve işkence etmişlerdir.
27 minh	Karamürsel kazâsı	Yunanîler ahâlîden on üç kişiyi i‘dâm etmişlerdir.

28 minh	Karamürsel-Altûnîzâde Çiftliği ve Topçu Çiftliği	Yalova ve Karamürsel'den Yunan askerleriyle berâber gelen ahâlî-i Hıristiyaniyye tarafından mezkûr çiftlik mutasarrıfı İdris Hıfzı'nın çiftliği ihrâk ve fabrika müstahdemîni darbedilmişdir.
17 Teşrîn-i Sânî sene [1]336	Karamürsel'in Karamutlu, Kırova, Senaiye, Oluklu, Pazaryeri, Suluca, Pınarkumluk, Akçat karyeleri	İşbu karyeler Yunanîler tarafından ihrâk ve emvâl ve eşyâsı gasbedilmişdir.
22 minh	Karamürsel	Çatalca Ahz-ı Asker Re'îsi Binbaşı Mehmed Ali Efendi'nin hânesi yağma ve zevcesi darb ve işkence icrâ edilmişdir.

Kal'a-i Sultaniyye Livâsı

23 Teşrîn-i Evvel sene [1]336	Biga'nın Gebe karyesi	Yunanîler jandarma karagolunu basdıkları gibi karyedeki Müslüman hânelerine tecâvüz ederek bir çok fenâlıklar yapmışlardır.
14 Kânûn-ı Evvel sene [1]336	Karabiga nâhiyesi	Bir Yunan çavuş tarafından Yalı mahallesi imamıyla muhtarı darbedilmişdir.
14 minh	Ezine kazâsı	Dümrek ve Halilili karyesinden dört kişi Yunanîler tarafından darb ve işkence edilmişdir.
7 Kânûn-ı Sânî sene [1]337	Orhaniye karyesi	Yunan müfreze-i askeriyyesi karye ahâlîsini bir ahur içerisine koyarak silâh taleb ve bir çoğunu darb ve işkence etmişlerdir.

BOA. HR. SYS. 2611/2

45

YUNANLILARIN MANİSA'YA BAĞLI KAZALARDA MÜSLÜMAN HALKA YUNAN İDARESİNİ İSTEDİKLERİNE DAİR BİR KAĞIT İMZALATTIKLARI

Manisa'ya bağlı Kasaba (Turgutlu), Ahmedli, Salihli ve Alaşehir'i işgal eden Yunanlıların silah aramak bahanesiyle girdikleri yerlerde halkı döverek işkence yaptıkları, ırz ve namusa tecavüz ettikleri, binlerce hayvanı Yunanistan'a sevkettikleri, Ankara Hükümeti lehinde propaganda yapmak suçundan tutuklayıp camsız ve soğuk kışlalarda hapsettikleri, "geçmişte Osmanlı Hükûmeti'ne şimdi ise Kuva-yı Milliye ve Mustafa Kemal Paşa'nın zalimane idarelerine artık tahammül edemeyip Yunan Hükûmeti'ni istediklerine dair" bir evrakı ahalinin ileri gelenleri, müftü, belediye reisleri ve muhtarlara imzalatmak istedikleri, bu belgeyi bazı şahısların imzalamak zorunda kaldıkları; gerekli yerlere müracaat edilmesi istirhamı.

13 Şubat 1921

Târîh: 13 Şubat [1]337/921

Dâhiliye Nezâret-i Celîlesine

Biz kasaba ve civâr ahâlîsi esnâ-yı işgâlde ve gerekse işgâlden sonra envâ'-ı işkence ve tahkîrâta ma'rûz kaldık. Geçen sene silâh taharrîsinde eşrâf-ı beldeden asâkir-i Yunaniyye tarafından bî-tâb ve bî-hoş kalıncaya değin döğülmedik ve şedîden darbedilmedik bir ferd kalmadı. Rûhânî re'îsimizin bu tecâvüzât-ı barbarâneden masûn kalması îcâb ederken ibtidâ müftî efendiden ibtidâr oldu. Hâl şu ki, Hükûmet-i Yunâniyye'nin tevdî'-i silâh i'lânının neşri üzerine umûm belde mevcûd eslihasını götürüp teslîm etmişdi. Bundan mâ'adâ bir çok haksız asr-ı hâzır-ı medeniyyete gayr-ı şâyân şiddetler mahallât aralarında, ez-cümle kurâda ırz, nâmûsa pek çok tecâvüzât vukû' bulmuşdu. Bu hâl-i mahûf el'ân devâm etmekde bulunuyor. Zavallı ahâlî kendisini emniyet altında hissedemiyor. Bundan on beş gün akdem kasabanın eşrâfından kırk kişi kışlanın pencerelerinde cam olmayup şedâ'id-i havâ'iyyeye tamâmen ma'rûz odalarına hayvanât-ı vahşiyye gibi habsedildi. Yataksız ve tesettür edilecek bir nesneden mahrûm olarak beş altı gün taht-ı tevkîfde bırakıldı. Â'ileleri nezdinden yatak, yorgan gibi eşyâ getirildiyse de hiç birinin istirhâmına atf-ı ehemmiyyet edilmeyerek müsâ'ade edilmedi. Bunlardan bir çokları tahammül edemeyerek soğukdan muztariben hasta yatmakdadırlar. Bu gûnâ mu'âmelâta gûyâ Ankara Hükûmeti lehinde propaganda ve teşkîl[â]t-ı hafiyye tertîp etmekde oldukları ihbârı üzerine teşebbüs ve icrâ [e]tmişler. Ba'dehu inde't-tahkîk aslı olmadığı tezâhür ederek tahliye olundular. Her ne kadar muhbiri meydân-ı zâhire ihrâc edecekleri söylenmiş ise de muhbirin mümessil ve askerî kumandanı tarafından bulunamadığını söylediler. Esasen bu beynlerinde ahâlîyi bütün bütün tedhîş edüp, tertîb etmiş oldukları hukûk-ı milliyyemizi ızrâr edecek bir takım evrâk-ı muzırrayı bilâ-i'tirâz

ahâlîye mühürletmek için tasnî‘ edilmişdi. Nitekim beş altı gün sonra hakîkât meydana çıkdı şöyle ki...

Asırlardan beri Türkiye Hükûmeti'nin idâresizlikler ve yolsuzlukları zulümleri yüzünden bu âna kadar çekilen meşakkate şimdi de Kuvâ-yı Milliye ve Mustafa Kemal Paşa'nın zâlimâne idâre ve işkencelerine tahammül edemeyeceklerini ve ancak Yunan Hükûmeti'nden memnûn olduklarını ve onu istediklerini me’âlinde bir çok ifâdât-ı gayr-ı muhıkkayı muhtevî evrâkı ileri gelen ahâlî ile müftî ve belediye re’îsleri mahalle ve kurâ muhtârânı tarafından temhîr için işbu geçen 6 Şubat [1]337 pazar günü kasaba askerî kumandanlığına jandarmalar delâletiyle celbedilerek mümessil vesâ’ir ümerâ ve zâbıtân hâzır bulunduğu hâlde temhîr ve imzâ edilmesi teklîf olunmuş, ahâlî-i belde ve ulemânın "Böyle bir evrak kendi aleyhimizde; mühürleyemeyiz." demeleri üzerine "Bu evrâkı mühürlemezseniz yine sizi tevkîf eder ve size şedîden işkence icrâ ederiz. Ve bunu her hâlde mühürleteceğiz." Ve bir çok tahkîr-âmiz sözlerle eşrâf-ı memleket tehdîd edildi. Ve bir gün kendilerine müsâ‘ade edilmiş. Zâten bî-çâre ahâlî hayât-memâtından emîn olmadığı gibi İslâmlara revâ görülen fenâlıklar da göz önünde duruyorken bunlar az geliyormuş gibi hükûmetimizin aleyhinde Yunan lehinde mühürlemek ne kadar abes teklîf. Ma‘a-mâ-fîh kurâdan muhtârân jandarmalar vâsıtasıyla getirtilmiş ve bir takımına zirâ‘at hakkında verilecek tohum istid‘â-yı umûmîsi nâmı verilerek ba‘zılarını böyle iğfâl ederek mühürletdirmişler. Ve bir kısmını da jandarmaların tehdîdâtı üzerine temhîrde nâ-çâr bırakmışlar, bir kısmı da savuşup firâr sûretiyle imzâdan kurtulabilmişler. Bu tertîb edilen muhtıralar yalnız Kasaba'ya münhasır kalmayup Ahmedli, Salihli, Alaşehir hulâsa işgâl-i askerî altında bulunan yerlerde hep böyle ihâfe ederek mecbûren muhtıralar mühürletmek için uğraşılıyor. Bî-çâre ahâlî bu kadar felâket ve mezâhim altında inliyorken ve kendi aleyhinde ağıza alınmayacak söz söyleyüp i‘dâmı içün imzâ eder mi? Ve böyle bir millet, bir kavim vatanına ihânet etsün tasavvur olunur mu? Hükûmet-i Yunâniyye'den görülen zulüm meydanda. Askerî işgâli altında bulunan yerlerde yapılan fenâlıklar inkâr edilemediği gibi dışarıda bî-çâre ahâlînin yedinde hiç bir hayvan kalmadı. Yüz binlerle büyük küçük hayvanları Yunanistan'a sevkedildi. İşte ahâlî-i İslâmiyye bu fenâlıkları görmüş olduğu hâlde mezâlime karşı kendi arzularıyla bir evrâk mühürlemeyeceklerini her akl-ı selîm tasdîk eder. Esâs maksad ahâlî-i İslâmiyyenin ellerinden böyle bir evrak alup 21 Şubat [1]337/21 târîhinde in‘ikâdı mukarrer müttefikîn hükûmet murahhaslarına ibrâz etmek ve hiç olmazsa bu sûretle da‘vâ-yı bâtılalarına yardım etmek istiyorlar. Bed-baht Asya-yı Suğra ahâlî-i İslâmiyyesi nâmına bu çirkin hâdiseyi zât-ı nezâret-penâhîlerine arzeder ve lâzım gelen makâmât-ı âliyeye mürâca‘at edilmesini bi'l-cümle ahâlî-i Müslime nâmına göz yaşlarıyla ricâ ve istirhâm ederiz.

İzmir-Fransa ve İtalya Mümessilliği'ne birer nüshaları verilmişdir

Mehmed Hayri

BOA. HR. SYS. 2622/30

46

RUMLARIN PINARHİSAR, LÜLEBURGAZ, KIRKKİLİSE'DE MÜEZZİNLERİ TAŞLADIKLARI

Pınarhisar, Lüleburgaz, Kırkkilise'de ezan okumak için minareye çıkan müezzinlerin Rumlar tarafından taşlandıkları ve Edirne'deki tutukluların bir kısmının Yunanlılarca salıverildiği.

12 Mart 1921

Bâb-ı Âlî
Dâhiliye Nezâreti
Emniyyet-i Umûmiyye Müdîriyeti
Umûmî: 194

Emniyyet-i Umûmiyye Müdîriyyet-i Aliyyesine

Atûfetlü efendim hazretleri,

Pınarhisar, Lülebergos [Lüleburgaz] ve Kırkkilise kasabalarında ezân-ı Muhammedî okumak içün minâreye çıkan mü'ezzinler Rum ahâlî tarafından taşlanarak men'edilmekde olduğu ve Edirne'deki mevkûflardan yirmi kadarı Yunanîler tarafından tahliye olduğu istihbâr kılınmağla arzolunur efendim. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 12 Mart sene [1]337

Sinekli Hudûd Emniyet Müfettişi
Mehmed Nazmi

BOA. DH. KMS. 60-1/71

47

YUNANLILARIN BABAESKİ'NİN MANDIRA KÖYÜNDE KATLİÂM YAPTIKLARI, RUM ÇETELERİNİ SİLAHLANDIRIP ÇOK SAYIDA MÜSLÜMANI TUTUKLADIKLARI

Yunanlıların Babaeski kazasının Mandıra köyünde Müslümanlardan on kadını idam ettikleri, yedi erkeği de döverek öldürüp köyü topa tuttukları, Trakya'daki Rumların Yunan Hükümeti tarafından silahlandırıldıkları ve Yunan armalı Rum çetelerinin Çilingos Çiftliği'nde toplandıkları, Yunanlıların, Edirne, Lüleburgaz, Saray'da seksen bir kişiyi tutuklayıp hapsettikleri, hatt-ı fasıl üzerindeki karakolları takviye ettiklerinin gözlendiği.

16 Mart 1921

Çatalca Mutasarrıflığı

Jandarma Tabur Kumandanlığı'nın fî 16 Mart sene [1]337 târîh ve 2/12 numaralu müzekkiresi sûretidir.

Yunanlıların Trakya'daki ahâlî-i İslâmiyyeye revâ gördükleri mu'âmele-i şenî'a ile oradaki tertîbât-ı cedîdeleri hakkında menâbi'-i muhtelifeden istihsâl kılınan ma'lûmât ber-vech-i zîr arzolunur:

1- Babaeski kazâsının Mandıra (Pomak Müslüman köyüdür) karyesinden yedi Müslümanın târîhden on gün mukaddem Yunanlılar tarafından dayakla öldürüldüklerinin, içlerinden kaçan biri tarafından Çatalca istasyonundaki karye-i mezkûreli ameleye söylendiği ve üç gün mukaddem de aynı karyeden on Müslüman kadınının Yunanlılar tarafından salben i'dâm edildiklerinin ve karyenin topa tutulduğunun Edirne yolcularından biri tarafından Çatalca şef-i istasyon mu'âvinine (mûmâ-ileyh Mûsevîdir) söylendiği merkez bölüğü kumandanlığının iş'ârından anlaşılmışdır.

2- Trakya dâhilindeki Rumların Yunan Hükûmeti'nce kâmilen teslîh edildiklerinin ve Yunan tüfenkleriyle müsellah, başıbozuk elbiseli ve şapkalarında Yunan arması mevcûd çete efrâdına Çilinkos [Çilingoz] Çiftliği'nin ictimâ-gâh ittihâz edildiğinin, Yunan tazyîkâtından kurtulmak üzre Istıranca'ya ilticâ eden Müslümanlardan alınan ma'lûmâta atfen Istranca'daki zâbitimiz tarafından bildirildiği merkez bölüğü kumandanlığının iş'ârından anlaşılmışdır.

3- Yunanlıların Edirne'den Sâbık Defterdâr Emin Bey'i oğlu ile berâber, Eski Câmi‘ İmamı Hâfız Râkım Efendi, Belediye Re’îsi Şevket Bey'in birâderi İbrahim Bey, Mustafa Paşazâde Fethi Bey, Derviş Bey, Makineci Ahmed Efendi, Terzi Şevket Efendi'yi, Çorlu'dan Arnavud Ali Bey, Ziya Bey, Talat Bey, Reji Me’mûru Münib Bey'in birâderi sâbık müfti, Ramazan ve İsmail çavuşlar, Eyüb Efendi, Kantarcıların Halid'i, Saray'dan Sadık Efendi, müftî, Ferhad Efendi, Halid Efendi, Eczâcı Hulusi Bey, Süleyman Bey, Salih Ağa ve birâderi Hasan Ağa'yı habs ve tevkîf etdiklerinin ve bunlardan başka [Lüleburgaz]'dan on sekiz ve Saray köylerinden de kırk kişinin daha tevkîf edildikleri anlaşılmış ise de, isimlerini öğrenmeğe vakit kalmadığı ve teşebbüsât-ı vâkı‘a netîcesi olarak eyyâm-ı ahîrede Trakya istasyonlarının hemân hepsine vaz‘edilmiş olan kontrolün dünden i‘tibâren kaldırılarak yalnız Çerkesköyü'nde kontrol yapıldığı Trakya yolcularından alınan ma‘lûmata atfen Hadımköy İrtibat Zâbitliği'nden bildirilmişdir.

4 - Şimdiye kadar vukû‘bulan ma‘rûzâtdan dahi anlaşıldığı üzre Yunanlılar vaz‘iyyet-i ahîre dolayısıyla hatt-ı fâsıl üzerindeki karagolları takviye etmişlerse de bunların bu âna kadar tecâvüzî bir hareketleri görülmediği ma‘rûzdur. Ol bâbda.

Fî 16 Mart sene [1]337

Aslına mutâbıkdır

Çatalca Mutasarrıflığı

BOA. DH. KMS. 60-1/70

48

EZİNE YUNAN İŞGAL KUVVETLERİNİN BAYRAMİÇ’DE DOKUZ MÜSLÜMANI KATLETTİKLERİ

Ezine işgal kumandanının görevlendirdiği Mülazım Papazaharya kumandasındaki bir müfrezenin, eşkiya takibi gerekçesiyle gittikleri Bayramiç’e tabi Salihler köyünden beş kişiyi yanlarına alıp dördünü Dümrek köyü yakınlarında, birini Bayramiç’te kurşun ve kasaturalarla katlettikleri, Ezine’ye dönerken karşılaştıkları yedi masum Müslümandan da dördünü öldürdükleri, üçünün kaçmayı başardığı hakkındaki rapor.

19 Mart 1921

Bâb-ı Âlî
Dâhiliye Nezâreti
Emniyyet-i Umûmiyye Müdîriyeti

Sûret

Ezine Kâ'im-i makâmlığına

Şehr-i hâlin beşinci cumartesi günü Ezine işgâl kumandanı eşkıyâ ta'kîbi içün Ezine'de Mülâzım Papa Zaharya Efendi kumandasında kırk beş kişilik bir müfreze sevk ve mezkûr müfrezesine Bayramiç kazâsına tâbi' Salihler karyesine giderek efrâd-ı ahâlîden yirmi iki yaşlarında Hamzaoğulları'ndan Mustafa oğlu Hüseyin ve otuz yaşlarında Mehmed oğlu İsmail ve otuz yaşlarında Hüseyin oğlu Hasan ve Şabcıoğulları'ndan otuz yaşlarında Ahmed oğlu Mustafa ve yirmi sekiz yaşlarında Mehmed oğlu Hüsni ki cem'an beş şahsı 5/6'ncı pazar gecesi karyelerinden nezdlerine alarak Kosköy ve Erenköy karyelerinden geçirdikden sonra maktullerin cenâzeleri bulunduğu Dümrek karyesi ile Sarıçalı arasındaki Dümrek karyesi köprüsüne hîn-i muvâsalatlarında beş şahısdan yirmi sekiz yaşlarındaki Mehmed oğlu Hüsni'yi Bayramiç'e sevk ve i'zâm eyledikden sonra diğer dördünü fecî' bir sûretde kurşun ve kasaturalarla katlederek ertesi gün Ezine'ye avdet eyledikleri esnâda Mülâzım Papa Zaharya tarafından Sarıçalı civârında bir dere içerisinde yedi eşkıyâ ile müsâdeme ederek bunlardan dördünü katl ve üçü firâr eylediğini ifâde eylemiş ve mûmâ-ileyhin ifâdesi hilâfına olarak tahkîkât netîcesinde dört şahsın ma'sûm bulundukları ve bu cinâyetin mahzâ bir intikam kasdıyla îkâ' edilmiş olduğu ve Bayramiç'e gönderilen Mehmed oğlu Hüsni'nin de kurşuna dizilmek sûretiyle katledildiği istihbâr kılınmış olmağla alenî bir sûretde icrâ kılınan ma'sûm ve fakîr ahâlî hakkındaki mezâlimi musavver işbu rapor bi't-tanzîm takdîm kılındı.

19/3/[1]337

Ezine Jandarma
Bölüğü Kumandanı
Yüzbaşı
Ali Arif

Aslına mutâbıkdır.
Mühür

BOA. HR. SYS. 2623/46

49

YUNANLILARIN ŞİLE'NİN KÖYLERİYLE GEBZE'NİN TAVŞANLI KÖYÜNDE HIRSIZLIK VE MÜSLÜMANLARA İŞKENCE YAPTIĞI

Şile ve etrafını işgal altına alan Yunanlıların Tavşanlı köyünden Rahmi, Eyüb Ağa ve Laz Hasan adlı şahısları el ve kollarından tel ve iple bağlayıp tepeleri aşağı asmak ve dövüp işkence etmek suretiyle silah ve eşkiya hakkında bilgi almaya çalıştıkları, Kılınçlı, Gorna(Korna), Bozhane ve Karakiraz'da dehşet saçıp evlerden eşya ve hayvan çaldıkları, Karakiraz'da iki çocuklu bir kadını bağlayıp saatlerce işkence ettikten sonra tecavüz ettikleri, korla vücudunun bazı yerlerini yaktıkları hakkındaki raporlar.

23 Mart 1921

İstanbul Vilâyeti
Mektubculuğu

Gekbuze [Gebze] Kâ'im-i makâmlığının 16 Şubat [1]337 târîhli 89 numaralu tahrîrâtı sûreti.

Fî 5 Şubat [1]337 târîh ve 75 numaralu telgrafla ma'rûz Yunan Kumandanlığınca tevkîf edilen Tavşanlı karyesinden Rahmi'nin Yunan zâbitine selâm îfâ etmemesi bahânesiyle darb ve el ve ayakları tel ve iplerle bağladıkdan sonra ayaklarından telgraf teliyle asarak tütsüye verdikleri sırada "Câmi'de mitralyöz, mavzer, tüfenk var imiş; bunların nerede olduğunu biliyormuşsun, nerede ise söyle" diyerek işkence etdikleri ve bi'l-âhire de köylerine gelmekde olan eşkıyânın kimlerin hânesine geldikleri ve görüşdükleri kimselerin Gekbuze'de kimin kahvesine gitdikleri su'âline de eşkıyânın karyelerinden Eyüb Ağa ve Laz Hasan Ağa ile görüşdükleri ve bunların da Gekbuze'de Kahveci Mustafa Efendi'nin kahvehânesine devâm etdikleri cevâbını verdiği ve kendüsü orada iken getirdikleri ve kendüsüne yapdıkları gibi kahveci Mustafa Efendi'ye de el ve kollarından tel ve iple ve tepesi aşağı asmak sûretiyle darb ve işkence ile kendüsünden eşkıyâ hakkında Eyüb ve Hasan Ağaların Gekbuze'den Hâfız Ali ile nerede görüşdüklerini su'âl ve kendüsüyle berâber câmi'in önünden der-destle götürdükleri ve Gekbuze'den 80 yaşında Hacı Mehmed Ağa'yı da darbetdiklerini beyân ve ifâde eylemiş ve bu bâbdaki ifâdesiyle merbûtu rapor leffen takdîm kılınmışdır. Ol bâbda.

Aslına mutâbıkdır.
Mühür

Erkân-ı Harbiyye-i Umûmiyye Dâ'îresi
Şu'be: 2
Kısım: 3
Numara: 438

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki,

Şile ve civârındaki köylerde Yunanlıların Müslüman halka revâ gördükleri gayr-i insânî mu'âmelelerden iştikâ eden bir köylünün hulâsa-i ifâdâtı ber-vech-i âtî arzolunur:

1- Geçen kânûn-ı sânî nısf-ı ahîrinde Şile'den müsellahan Kılınçlı'ya gelen Yunan askerleri bir kadının cebren hânesine girerek sandıkları kırmış ve cihâz takımlarıyla ba'zı eşyâsını gasbetmişlerdir.

2- Gorna[Korna] ve Karakiraz'da ba'zı eşhâsı darb ve pârelerini almışlardır.

3- Karakiraz'da Sâlim Reis zevcesi Firdevs hanım nâmındaki 38 yaşlarında iki çocuklu bir kadını muhtâr vâsıtasıyla celbederek ba'zı gûnâ bahâneler serdiyle ayaklarını tüfeng kayışıyla bağlayarak kırbaç vesâ'ire ile fâsılalı bir sûretde sâ'atlerce darb ve işkence etmişlerdir. Ba'dehu geceleyin muhtârın hânesinde tevkîf ve gece yarısı ölümle tehdîd ederek ağzını tıkamış, cebren tasallutla kadına fi'l-i şenî' icrâ etmişlerdir. Daha sonra da ocakdaki yanar odunlarla bî-çârenin etrâf-ı süfliyyesinin ba'z-ı aksâmını bir hırs-ı behîmî ile yakarak hasta bırakmışlardır.

4- Şile'den müsellahan gelen Yunan askerleri Karakiraz, Kılınçlı ve Bozhâne gibi köylerde ahâlîyi tedhîş ve zulüm ve işkence ile pâre, eşyâ, tavuk ve hayvanlarını alup gitmiş oldukları muhakkak bulunduğu ma'rûzdur.

Husûsât-ı ma'rûza Harbiye Nezâreti nezdinde bulunan İngiliz ve Fransız irtibât zâbitlerine de yazılmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 13 Receb sene 1339
Fî 23 Mart sene 1337

Harbiye Nâzırı
İmza

BOA. HR. SYS. 2622/28

50

KARAMÜRSEL'İ İŞGAL EDEN YUNANLILARIN MAĞAZA VE EVLERİ YAĞMALADIKLARI, ESİR ALDIKLARI MEMURLARA ZULMETTİKLERİ

Karamürsel Eytam Müdürü Hüseyin Hilmi'nin Yunanlıların Karamürsel'i işgalleri sırasında kasabadaki bütün çarşı ve dükkânları yağmaladıkları, kendi evinden de bir çok değerli eşyanın Yunan askerleri tarafından çalındığı, bir çok hakaret ve işkence gördüğüne dair ifadeleri.

24 Mart 1921

Hâriciye Nezâret-i Celîlesine

Ma'rûz-ı bendeleridir ki,

Kulları Karamürsel Eytâm Müdîrliği'nde bulunduğum esnâda sene-i ma'rûfenin Teşrîn-i Evvel'i yirmi üçüncü cumartesi günü Yunan kıta'âtı kasaba-i mezkûreyi işgâl edüp çarşudaki dekâkîn ve mağazaları şikest ve bütün emvâl-i ticâriyyeyi yağma ve gârât eyledikleri hengâmda hânemin de odalarını sandık ve konsol kilidlerini kırarak merbût müfredât defterinde cins ve kıymetleri muharrer eşyâ ve nukûd ile â'ileme â'id ve pek kıymetdâr mücevherât ve zînetleri de bilâ-fütûr güpe gündüz âşikâre ve vahşiyâne ahz u gasbetdikleri ve keyfiyet esâsen Düvel-i Mü'telifece de mütehakkık bulunmakda ise de böyle vahşiyâne gasb-ı emvâl ve gârâta düvel-i mütemeddinenin râzı ve kâ'il olamayacakları bedîhî bulunduğundan hukûk-ı düvel ve asr-ı hâzır-ı medeniyyete külliyen mugâyir bulunan işbu kânûn-şikenâne icrâ etdikleri zulüm ve i'tisâflarının lütfen Düvel-i Mü'telife mümessillerine ismâ'ıyla merbût defterde muharrer maddî ve ma'nevî dûçâr etmiş oldukları iki yüz yetmiş bin beş yüz guruş zarâr ve ziyânımın Yunan Hükûmeti'nden tazmîniyle giriftâr olduğum sefâlet ve mağdûriyetden tahlîsim esbâbının istikmâline delâlet ve inâyet buyurulması bâbında emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 24 Mart sene [1]337

Karamürsel Kazâsı
Eytâm Müdîri
Hüseyin Hilmi

Müfredât Defteri

Guruş		**Aded**
50000	Altı aded cesîm pırlanta taşlarını hâvî elmas broş	1
15000	Nisâya mahsûs Flemenk ma'mûlâtından elmas küpe	1
12000	Nisâya mahsûs elmas göğüs iğnesi	1

5000	Nisâya mahsûs elmas yüzük	1
28000	Beher adedi mercimek cesâmetinde yirmi sekiz miskâl incü	1
12000	Flemenk taşından ma‘mûl elmas bilezik	1
30000	Elli aded Osmanlı altunu	
10000	Acem-kârî halı seccâde	1
20000	Âsâr-ı atîkadan cesîm Kürd kilimi	1
3000	Nisâya mahsûs zînet beşi bir yerde altun-ı Osmanlı	1
15000	Sırma işlemeli antika havlu	10
3000	Kebîr ipek mendil	12
4500	Sırma işlemeli kâr-ı kadîm antika çevre	15
3000	Nisâya mahsûs ipek fûta	1
60000	Karamürsel me’mûrîni miyânında Yunanîler tarafından esîr addiyle fî 3 Teşrîn-i Sânî [1]336 târîhinde Karamürsel'den vapurla Gemlik'e sevk ve gece sabaha kadar soğukda yataksız ve yorgansız vapurun güvertesinde ve açıkda bırakılmak ve üç gün sonra süngülü askerlerin nezâretleri tahtında cânîlere bile yakışmayacak bir sûretde cebrî yürüyüşle ve her dürlü tahkîr ve teşhîre ma‘rûz bırakılmak ve mezâhim-i seferîden tırnaklarım düşmek sûretiyle fî 6 Teşrîn-i Sânî sene [1]336 târîhinde Bursa'ya sevk ve fî 14 Şubat sene [1]337 târîhine kadar bî-günâh ve ma‘sûm olduğum hâlde Bursa'da kuru tahtalar üzerinde ve her dürlü sefâlet ve hakâret ve işkenceler revâ görülmek ve cânîlerle berâber habsolduğum gibi Karamürsel'de bî-kes kalan â’ilem gerek Karamürsel'de gördüğü fâci‘alarla ma‘rûz kaldığı gûnâ gün tehdîdler ve gerekse gaybûbetimden sonra ye’s ve endîşe netîcesi olarak hastalanması üzerine üç mâh devâm eden tedâvîsinde tabîb ücretiyle eczâ esmânı ve el’ân me’mûriyetden mahrûmiyetim gibi zarâr-ı ma‘nevîm.	
270500	**Yalnız iki yüz yetmiş bin beş yüz guruşdur.**	

Fî 24 Mart sene [1]337

Karamürsel Kazâsı
Eytâm Müdîri
Bende
Hüseyin Hilmi

BOA. HR. SYS. 2623/28

51

YALOVA, ORHANGAZİ VE CİVAR KAZALARDA YUNAN ASKERLERİ İLE ERMENİ VE RUM ÇETELERİNİN MÜSLÜMANLARI KATLETTİKLERİ

Yalova, Orhangazi ve civarında Yunan askerleri ile Ermeni ve Rum çetelerinin Müslümanlara karşı olan zulümlerini artırdıkları, dört kazada yüz otuz köyü yaktıkları ve Müslüman ahalinin büyük bir kısmını katlettikleri, Cihanköy'de katliâmdan sadece sekiz kişinin kurtulabildiği, Hıristiyan ahali Yunanlılar tarafından silahlandırılırken Müslümanların ellerinden silahları alınarak kendilerini müdafaa edemez, bağ ve bahçelerinde çalışamaz duruma getirildiği, bu zulmün önlenmesi için buralara ve Yunan işgali altındaki diğer yerlere İtilaf Devletleri'nin polis ve jandarmasının gönderilmesi veya bu yerlerden çıkarılan ya da silahları alınan Osmanlı jandarmasının silahlandırılarak yeniden görevlendirilmesi, Hıristiyanların ellerindeki silahların toplatılması; bunlar da olmaz ise Müslüman ahaliye silah verilmesi yolunda girişimlerde bulunulması gerektiği.

5 Nisan 1921

Umûm Erkân-ı Harbiyye Dâ'iresi
İkinci Şu'be
Kısım: 3
Numara: 532

İstanbul

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki,

Son zamanlarda Yalova, Orhangazi ve havâlîsindeki Yunan askeri ve Rum ve Ermeni çetelerinin şekâveti tezâyüd eylemişdir. Bu hafta Cihanköy kâmilen ve Pazarköy kısmen Rum eşkıyâsı tarafından yakılmış ve Cihanköy'den yalnız yedi erkek ve bir kadın kurtulup köyün ahâlîsi itlâf edilmişdir. Yunanlıların orayı istîlâsından beri dört kazâda 130 köy ihrâk edilmiş ve bu köyler ahâlîsinin kısm-ı a'zamı itlâf olunmuşdur. Ahâlî-i Hıristiyâniyye kâmilen Yunanlılar tarafından teslîh edilüp Müslüman ahâlîden bi'l-cümle esliha toplanmış olduğundan Müslümanlar müdâfa'a-i nefse gayr-ı muktedir bir hâlde bulunmakda ve her gün ölüme muntazır olmakdadırlar. Bâ-husûs son zamanlarda Rum ve Ermeni eşkıyâsı pek gaddârâne hareket etmekde ve tesâdüf etdikleri ahâlî-i İslâmiyyeyi katleylemekde olduklarından Müslümanların köylerinden çıkmaları, tarlalarında çalışmaları gayr-ı mümkin

bulunmakdadır. Bu vaz‘iyyet-i fecî‘anın bu sûretle temâdîsine âlem-i medeniyyetin hayât-ı insâniyyet-kârâneleri müsâ‘id bulunmayacağı der-kâr olduğundan gerek işbu havâlîye ve gerek Yunanlıların işgâli altında bulunan diğer mahallere hükûmât-ı mü’telife jandarma ve polisine mensûb ba‘zı zâbitânın i‘zâmıyla bu vakâyi‘in men‘i veyâhûd havâlî-i mezkûreden çıkarılmış veya silâhları alınmış olan Osmanlı jandarmasının yeniden sevki veya silâhlarının i‘âdesi ve Hıristiyanların ellerinde bulunan silâhların toplanması, bunlar mümkin olamaz ise ahâlî-i İslâmiyyenin müdâfa‘a-i nefs içün teslîh edilmesi en basît kavâ‘id-i adl ve insâniyyet îcâbından bulunmağla bu bâbda îcâb eden teşebbüsâtın serî‘an îfâsıyla netîcenin emir ve teblîği menût-ı re’y-i fahîmâneleridir. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 26 Receb sene [1]339 ve
Fî 5 Nisan sene [1]337

Harbiye Nâzırı
İmza

BOA. HR. SYS. 2623/45

52

RUMLARIN İZMİT’TE EVLERİ YAĞMAYA VE MÜSLÜMANLARI KATLE BAŞLADIKLARI

İzmit Yunan Kumandanlığınca eli silah tutan Müslümanların sabah ve akşam polis karakollarına görünmelerinin emredildiği, bütün erkeklerin muhâfazahane denilen yerde toplandığı, Yunanlıların bu uygulamalarından cesaret alan mahallî Rumların da evleri yağmaya ve tesadüf ettikleri Müslümanları katletmeye başladıkları.

12 Nisan 1921

Bâb-ı Âlî
Dâhiliye Nezâreti
Kalem-i Mahsûs
12/4/[13]37

Dersa‘âdet Emniyet Müfettişliğine

Târîh-i hâzırdan üç gün mukaddem İzmit Yunan Kumandanlığıyla makâm-ı mutasarrıfîden ta‘mîm edilen bir emirde eli silâh tutan ahâlî-i İslâmiyyenin her gün sabah ve akşamları polis mevâki‘inde isbât-ı vücûd ederek bulunmaları emredilmiş ve son def‘aki emîr üzerine bütün erkeklerin muhâfazahâne ittihâz edilen bir mahalde toplanarak mevcûdiyetleri te’mîn edildiği ve bundan cesâret alan mahalle Yunan, Rum sivil ve askerleri hânelerde yağma kasıd ve silâh taharrî bahânesiyle dühûl ve tesâdüf eyledikleri kadın, çocuk ve ihtiyarlara hücûm ile katli‘âma ictisâr eylemekde oldukları, İzmit eşrâfından Tüccâr Mustafa Beyle yine eşrâfdan Eşrefzâde Ahmed Efendi ifâdâtından anlaşılmış olmağla berây-ı ma‘lûmât arzolunur.

Dersa‘âdet Istıtlâ‘ât
Me’mûru

Aslına mutâbıkdır
İmza

BOA. DH. KMS. 60-2/2

53

YUNAN, ERMENİ VE RUMLARIN YALOVA VE CİVARINDA MÜSLÜMANLARA KARŞI SOYKIRIMA BAŞLADIKLARI

Yalova ve civarında Yunanlılar ile onların silahlandırdığı Rum ve Ermeni çetelerinin, Müslüman halkı yok etmek amacıyla yağma, öldürme, ırza tecavüz, zulüm ve işkence uyguladıkları, ulaşım yollarını kestikleri, harb bölgesi ilan etmeksizin sahil köylerini gemilerdeki toplardan atılan yağlı paçavralarla yaktıkları, top menzili dışında kalan köyleri de çetelerin yardımıyla yakıp halkını katlettikleri, Müslümanların ellerindeki bütün silahları alarak Rum ve Ermenileri silahlandırdıkları hakkındaki bilgiler ile yakılan köylerin isim ve ev sayıları.

16 Nisan 1921

Dâhiliye Nezâreti
Kalem-i Mahsûs Müdîriyeti
Târîh: 16 Nisan sene [1]337

Hâriciye Nezâret-i Celîlesine ve Sadâret-i Uzmâya

Yalova kazâsı Meclis-i İdâresi a‘zâ-yı sâbıkasından Yakub Bey tarafından verilen varakanın sûreti (Manzûr-ı sâmî-i Sadâret-penâhîleri olmak üzre leffen takdîm kılındı) leffen savb-ı âlî-i nezâret-penâhîlerine irsâl kılındı.

Münderecâtına nazaran Yunan işgâl-i askerîsi altında bulunan Yalova kasabasıyla mülhakâtında Yunanîlerin ve anlar tarafından teslîh ve himâye edilen Rum ve Ermeni çetelerinin îkâ‘ etdikleri mezâlim ve fecâyi‘in şu son zamanlarda pek elîm ve hâd bir dereceye geldiği ve bir tarafdan turuk-ı muvâsalası kat‘edilmiş olan ahâlî-i Müslime katl ve emvâl ve eşyâsı gasb ve muhadderât-ı İslâmiyyenin ırzlarına tasallud edilmekle berâber diğer tarafdan da mıntıka-i harb i‘lân edilmeksizin gemilerden atılan yağlı paçavralı top ateşleriyle köylerin ve çeteler ma‘rifetiyle dahi top menzili hâricinde kalan karyelerin ihrâk olunmakda bulunduğu anlaşılmış ve Yalova'da katli‘âmın başladığı da dün akşam firâren Dersa‘âdet'e gelen bir yolcunun ifâdesine atfen mûmâ-ileyh tarafından başkaca bildirilmişdir. Her girdikleri yerlerde ahâlî-i İslâmiyyeye karşı dürlü dürlü vesîleler ile mezâlim îkâ‘ından hâlî kalmayan Yunanîlerin bi'l-hâssa Marmara sevâhili Müslim ahâlîsi hakkında ta‘kîb etmekde oldukları siyâset-i imhâ-kârâne, eyyâm-ı ahîrede câlib-i dikkat bir dereceye varmış olduğundan evvel ve âhir yazıldığı üzre bu misillü mezâlim ve fecâyi‘in men‘-i tahaddüs ve tekerrürü içün îcâb edenler nezdinde sûret-i mü’essirede teşebbüsât icrâsıyla berâber mezkûr varakada beyân olduğu vechile tevkîf edilmiş olan ahâlînin ihlâ-yı sebîlleri ve köylerinin ihrâk edilmesinden dolayı açıkda kalmış ve hayât ve memâtları mechûl bulunmuş olan ahâlî hakkında dahi ma‘lûmât-ı lâzıme istihsâli (lüzûmu Hariciye Nezâret-i Celîlesi'ne yazılmış olmağla ol bâbda) mütevakkıf-ı himem-i aliyye-i nezâret-penâhîleridir ol bâbda.

Türk-Yunan mes’elesine mütedâ’ir tahaddüs eden vaz‘iyyet-i ahîre üzerine Anadolu'da başlayan harbin, İzmit körfezine kadar tevessü‘ etdiği ma‘lûmdur. Mezkûr körfez dâhilinde ve leb-i deryâda bulunan Yalova kasabasıyla merbûtu karyeler öteden beri Yunan işgâl-i askerîsi tahtında olmağla berâber bidâyet-i işgâlinden i‘tibâren zuhûr-yâfta olan bir takım fecâyi‘ ve sivil ve mutî‘ ahâlîye karşı Yunan kuvvetleriyle anların himâye ve teşvîk-kerdesi olan bir takım Ermeni ve Rum çetelerinin icrâ etmekde oldukları yağma, kıtâl, zulüm ve işkence, müte‘addid def‘a iktizâ eden makâmâta şikâyetle önü alınması ve inde'l-iktizâ Düvel-i İ’tilâfiyye mümessillerinin nazar-ı dikkatlerinin celbi husûsu ricâ ve istirhâm edilmiş ise de ma‘a'l-esef bir netîce-i sâlimeye dest-res olunamamışdır. Beşeriyet ve insâniyete muhâlif olan şu harekâtın men‘ine muvaffakiyet hâsıl olamamasına ve medeniyet nâmına hiç bir tarafdan müdâhale vâki‘ olmadığını görenler bu def‘a şâyân-ı esef, ta‘mîri imkânsız bir takım hâlâta cür’et-yâb olmakdadır ki ehemmiyetle enzâr-ı âlem-i medeniyyete i‘lânını ricâ eyleriz, şöyle ki:

1- Yalova Yunan işgâl kumandanı gerek nefs-i kasabada ve gerek kurâda mevcûd ve mütemekkin ahâlî-i İslâmiyyenin bütün eslihasını zabt ve Rum ile Ermeni olan ahâlînin silâhlarını kendilerine terk ile olmayanlara da silâh tevzî‘ eylemişdir.

2- Ermeni ve Rumlardan müte‘addid ve muhtelif çeteler teşkîl ederek kasaba ve kurânın turuk-ı muvâsalasını kat‘ ve ahâlî-i İslâmiyyenin bütün emvâl ve eşyâsını gasbetdirmişdir.

3- İslâm olan afîf bir takım nisvâna cebren ta‘arruz ve bir çoklarının bikrlerini izâle ve yol üzerlerinde veya dere kenârlarında İslâm yolcularını katl ve fâ‘illerini bildikleri hâlde ta‘kîb etmemekdedir.

4- Bütün fecâyi‘e âlet ve vâsıta olan çeteler müsellah oldukları hâlde, kemâl-i emniyyet ve serbestî ile adalara ve İstanbul'a gidüp gelmekde ve İslâm olan erkek değil kadınların bile Dersa‘âdet'e azîmetlerine ve şu sûretle hayâtlarının taht-ı emniyyete alınmasına müsâ‘ade edilmemekdedir. Garîbi ve medeniyete bir leke teşkîl eden bir mes’ele varsa fâ‘illerin nefs-i İstanbul'da bile serbestce dolaşup hareket etmeleridir.

5- Harb mıntıkası olduğunu i‘lân etmeksizin bahren bütün karyelere gemilerinden ateş açılarak yağlı paçavralarla köyleri ihrâk ve diğer tarafdan husûsi çeteler ma‘rifetiyle top menzili hâricinde kalan kurâyı giriftâr-ı remâd etmekdedir ki, sivil ahâlî, kadın ve çocukların ne olduğu mechûlümüz kalmış ve nefs-i Yalova'daki bütün erkek ve ahâlîyi habs ve tevkîf ile akşam Yalova'dan firâren Dersa‘âdet'e gelen bir yolcunun elîm ifâdesine nazaran da Yalova'da katli‘âmın başlamış olduğu; Solucak[Soğucak] hâne: 120, Esediye hâne: 100, Paşaköy hâne: 95, Kurtköy hâne: 150, Reşadiye hâne: 800, Gacık hâne: 150, kurânın evvelen yağma ve bi'l-âhire ihrâk ve ahâlîsinin ne olduğu hâl-i mechûliyetde kalmışdır. Sivil ahâlînin tahlîsine ve henüz ihrâk edilmeyen kurânın men‘-i ihrâkına ve katli‘âma meydân verilmemesi esbâbının ehemmiyetle istikmâli zımnında Hükûmet-i Seniyye'nin nazar-ı dikkati celbolunur.

İstanbul Balıkpazarı'nda Kafes sokağında
1 numarada yağ ticarethânesi sâhibi Meclis-i
İdâre a‘zâsından Yalovalı

Yakub

BOA. DH. KMS. 60-2/55

54

YUNANLILARIN ORHANGAZİ, GEMLİK VE YALOVA'DA ERMENİ VE RUM ÇETELERİYLE BİRLİKTE KÖYLERİ YAKIP MÜSLÜMANLARI ÖLDÜRDÜKLERİ VE MALLARINI ÇALDIKLARI

Yunanlıların Orhangazi'de on altı köyü yakıp yağmaladıkları ve ahalisinin bir kısmını öldürdükleri, kadınların namuslarını kirlettikleri, kaza nüfusunu işkence altında Gemlik'e sürdükleri, Düyûn-ı Umûmiye ve Reji idârelerinin kasalarını soydukları, Yalova ve Gemlik'te Rum ve Ermeni çeteleriyle birlikte hareket ederek, yalnız Yalova'da on bir köyü yakıp ahalisini katlettikleri, eşya ve hayvanlarını götürdükleri, katliâmdan korkan civar köy ahalisinin Çınarcık'ta toplandığı, kaza merkezinde bulunan Müslüman idareci ve memurların tutuklandığı, katliâmın durdurulması, Müslümanların can, mal ve namuslarının emniyet altına alınması için acilen tedbir alınması gerektiği.

21 Nisan 1921

Bâb-ı Âlî
Dâhiliye Nezâreti
Kalem-i Mahsûs
9988/296

Müsta'celdir

Huzûr-ı Sâmî-i Cenâb-ı Sadâret-penâhîye

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir,

16 Nisan [1]337 târîhli ve 9981 numaralu tezkire-i âcizîye zeyldir. Yalova ve Gemlik kazâları muhtârları ile eşrâfından beş zât bugün makâm-ı çâkerîye bi'l-murâca'a Yunanîler tarafından oralarda şu son günlerde îkâ' olunan mezâlim ve fecâyi'den bir lisân-ı sûzişle bahis ve şikâyet etdiler. Gerek mûmâ-ileyhim cânîbinden vâki' olan ifâdâta gerek Orhangazi kazâsı beledî re'îsi ile eşrâf ve mu'teberânından müte'addid imzâ ile verilüp bir sûreti leffen takdîm kılınan varaka münderecâtına nazaran Yunanîlerce teslîh ve teşvîk edilen Rum ve Ermeni çeteleri ile birlikde hareket eden Yunan askerleri tarafından Yalova kazâsı mülhakâtından on bir pâre köyün tamâmen ihrâk ve ahâlîsinden bir kısmının katledildiği ve kadınların ırzlarına tasallut olunmakla berâber ahâlîye â'id emvâl ve eşyânın ve hayvanâtın kâmilen gasb ve yağma olunduğu ve maktûlînin na'şlarının kaldırılmayarak el-yevm meydanda bulunduğu ve Çalıcaköy, Zendan(?), Güllük ve Ortaburun köyleri ahâlîsinin korkularından köylerini terk ile Çınarcık civârında toplandıkları ve hayâtlarının

tehlikede bulunduğu ve Gemlik kâ'im-i makâmıyla müftîsinin ve me'mûrîn-i kazâdan bir kısmının Yunanîler tarafından bi't-tevkîf İzmid'e ve Armudlu jandarma kumandanının da kezâlik tevkîf olunarak Gemlik'e gönderildikleri ve Gemlik eşrâfından bir kaç zâtın silâh aramak bahânesiyle hânelerine girilerek mücevherât ve sâ'ire gibi zî-kıymet emvâl ve eşyâsının yağma edildiği ve Orhangazi kazâsını ihtivâ eden yirmi bir parça İslâm kurâsından on altısının Yunan işgâl kıta'âtı tarafından ihrâk ve ahâlîsinden ba'zılarının katl ve kadınlarının nâmûslarına tecâvüz olunduğu ve kasaba ahâlîsinin kâffesinin bu kerre de me'mûrîn-i mahalliyye ile berâber Gemlik kasabasına sevk ve tehcîr edildiği ve hîn-i tehcîrde Düyûn-ı Umûmiyye ve Reji idârelerinin kasaları kırılarak muhteviyâtı yağma ve esnâ-yı râhda ahâlîye envâ'-ı mezâlim ve işkence icrâ olunmakla berâber gerek kasabalarında bırakdırılan gerek nezdlerinde bulunan emvâl ve eşyânın tamâmen gasbolunduğu anlaşılmışdır. Evvel ve âhir arzolunduğu ve Hâriciye Nezâret-i Celîlesi'ne de bu kerre te'kîden iş'âr kılındığı vechile Yunanîler tarafından ahâlî-i İslâmiyyeye karşı dürlü dürlü sebeb ve vesîleler ile îkâ' edile gelen zulüm ve i'tisâf artık tahammül-güdâz bir dereceye varmış olduğundan bu mezâlime sûret-i kat'iyyede nihâyet verilmek ve ahâlî-i Müslimenin can ve ırz ve malları te'mîn edilebilmek içün iktizâ edenler nezdinde âcilen teşebbüsât-ı mü'essire îfâsı mertebe-i elzemiyyetde bulunmağla icrâ-yı îcâbına müsâ'ade buyurulmak bâbında emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 14 Şa'bânü'l-mu'azzam sene 1339 ve
Fî 21 Nisan sene 1337

Dâhiliye Nâzırı
Nâmına Müsteşâr
Bende
İmza

Hulâsa: *Orhangazi kazâsı tehcîri hakkında olup birer sûreti şehrimizdeki İtilâf mümessillerine Fransızca olarak takdîm edilmişdir.Dâhiliye Nezâret-i Celîlesi Cânib-i Âlîsine*

Devletlü efendim hazretleri,

Orhangazi kazâsını ihtivâ eden yirmi bir İslâm karyeden ancak beş karye kalmışdır. Diğer on altı karye ise Hükûmet-i Yunaniyye'nin işgâl kıta'âtı tarafından bilâ-sebeb yağma, ihrâk, ırz nâmûsa tecâvüz ahâlîden bir kısmını katletmişlerdi. Bu def'a da fî 16 Nisan sene [1]337 Cumartesi günü nefs-i kasaba ahâlîsinin kâffesini erkân-ı hükûmetle berâber Gemlik kasabasına tehcîr etdiler. Hîn-i tehcîrde Düyûn-ı Umûmiyye ve Reji idârelerinin eşyâlarıyla kasa mevcûdlarını yağma ve esnâ-yı râhda mezâlim ve işkence icrâsıyla ırz, nâmûsa tecâvüz ve imhâ ve ahâlîye hiç bir eşyâ berâberlerinde götürmeğe müsâ'ade edilmediği gibi bi'l-cümle emvâl ve eşyâlarını da

gasbetmişlerdir. Hâl-i hâzırda nefs-i kasaba ahâlîsi Gemlik'de askerî binâsına yerleşdirilerek gecenin hulûliyle Yunanlılar tarafından sû-i niyyet netîcesi ânî baskın icrâ edilerek nezdlerinde bulunan bi'l-cümle nukûd ve zî-kıymet eşyâlarını dahi gasbederek aç, bî-ilâç, sefîl bir hâlde bırakmışlardır. Yunanlıların şimdiye kadar kazâmızda yapdıkları mezâlim ve işkenceye inzimâmen bu def‘aki tehcîrde sırf imhâ politikasından ibâret olan zulüm ve hukûk-ı düvel ve hiç bir hükûmet-i medeniyyece tervîc olunur harekâtdan bulunmadığından el-yevm Gemlik'de sefîl bulunan ahâlî-i İslâmiyyeye Hilâl-ı Ahmer ve Salîb-i Ahmer hey’etlerince mu‘âvenet-i mukteziyyeye tavassut buyurulması ve şimdiye kadar vukû‘ bulmakda olan bu tahammül-sûz zulüm ve işkencesine bir nihâyet verilmek üzre kazâmızın bakıyye kalan Çeltikçi, Gedelek, Kılıç, Gürle karyeleri ahâlî-i İslâmiyyesinin de ırz, nâmûs ve canlarının taht-ı emniyyete alınmasını ve el-yevm Gemlik'de âlem-i medeniyyetin tecvîz edemeyeceği vahşiyâne enva‘-ı hakâret görmekde olan kasaba erkân-ı hükûmet ve ahâlî-i İslâmiyyesinin de Dersa‘âdet Muhâcirîn Müdîriyyet-i Umûmiyyesi'ne nakline veyâhûd mahalline i‘âdesiyle mâl ve cânlarının muhâfazasını âlem-i İslâmiyyet nâmına ricâ ve istirhâm eyleriz. Ol bâbda.

Fî 21 Nisan sene [1]337

Orhangazi Kazâsı Belediye Re’îsi **Mehmed**	Eşrâfdan **Alâeddin**	Bu dahi **Ahmed**	Bu dahi **Talat**	Bu dahi **Mehmed**	Bu dahi **İsmail**
Bu dahi	Bu dahi **Edhem**	Bu dahi **Osman**	Bu dahi **Behçet**	Bu dahi **Hüseyin Hüsnü**	Bu dahi **Arif**

BOA. DH. KMS. 60-2/7

55

TRAKYA’DA MÜFTÜ, EŞRÂF VE İSLÂMÎ CEMAAT ÜYESİ BİR ÇOK KİŞİNİN ÖMÜR BOYU KÜREK CEZASINA ÇARPTIRILDIĞI

Lüleburgaz’da Mustafa Kemal’in askeri olduğunu söyleyerek Yunanlılara iletilmek üzere haber toplayan bir Rumun yalan ifadesi

üzerine, Lüleburgaz müftüsü, kaza eşrâfı ve Kırkağaç muallimiyle, Kırkkilise mebusu ve kardeşinin de dahil olduğu bir çok kişinin idam cezasına çarptırıldığı fakat cezaların daha sonra ömür boyu kürek cezasına çevrildiği, Hayrabolu ve Dedeağaç müftüleriyle, İslâmî cemaat üyeleri ve eşrâftan çok sayıda Müslümanın sürüklenme, cınbızla sakalı yolunma gibi işkenceler gördükten sonra hapsedildiği, Mandıralı Hâfız Cemal'in avucuna ateş konarak ölümüne sebebiyet verildiği, Yunan kuvvetlerinin Anadolu'da aldığı yenilgiler dolayısıyla Yunanistan'da siyasî istikrarsızlık baş gösterdiği.

24 Nisan 1921

Bâb-ı Âlî
Dâhiliye Nezâreti
Emniyyet-i Umûmiyye Müdîriyeti

Emniyet-i Umûmiyye Müdîriyeti Cânib-i Âlîsine

Atûfetlü efendim hazretleri,

Tahmînen yirmi gün mukaddem Mustafa Kâzım nâm-ı müste'ârıyla İlyadis ismindeki Rum Lülebergos [Lüleburgaz] kazâsına tâbi' Karaağaç köyüne giderek karye mu'allimi Hayri Efendi'ye kendüsünün Mustafa Kemal Paşa askerlerinden olduğunu ve yakında Şarkî Trakya'ya geleceklerini beyânla ağzını aramış ve müte'âkiben Lülebergos müftîsine de ayn-ı sûretle ifâdâtda bulunarak aldığı cevâbları Yunan Hükûmeti'ne hilâf-ı hakîkât olarak ihbâr etmesi üzerine mûmâ-ileyh müftî efendi ile karye mu'allimi Hayri Efendi ve Lülebergos eşrâfından Mahmud ve dâmâdı İbrahim beyler, Sanduk Emîni Ahmed, Enver, Çuhacı Hüsni ve Hacı Ahmed efendiler Kırkkilise Dîvân-ı Harbince taklîb-i hükûmet cürmüyle tecrîm olunarak i'dâm karârı verilmiş ise de bunlardan Enver ve İbrahim beyler tutdukları da'vâ vekîli sâyesinde berâ'et etdikleri ve diğerleri de kralın afvıyla cezâları mü'ebbed küreğe tebdîl edildiği ve mukaddemâ Hayrabol[u] müftîsini dere kenarına kadar sürükleyerek sakalını cınbızla yolan müfreze, ayn-ı zulmü yapmak üzre fî 12 Nisan sene [13]37 târîhinde Lülebergos'a gitdikleri ve Dedeağaç Müftîsi Tevfik, Cemâ'at-i İslâmiyye Re'îsi Hacı Safvetzâde Said ve a'zâsı eşrâf-ı memleketden Emin Efendizâde Hâfız Said Bey ve Hâfız Said Bey'in pederi Hacı Safvet Efendi de diğer bir iftirâ ile habsedildikleri. Bununla berâber umûm Yunanistan'da kuvve-i ma'neviyye son derece kırık olduğundan Anadolu'da vuku'bulacak ikinci ta'arruzun akîm kaldığını müte'âkıb Venizelos Partisi tarafından hükûmeti iskât içün bir ihtilâlin vukû'u muhakkak olduğu

ve Makedonya nâmıyla neşrolunan gazetenin başmuharriri Petros Andanitis, yazdığı bir başmakâlede zâyi‘âtın mikdârını tasrîhle Yunan Hükûmet-i hâzırası aleyhinde tenkîdâtda bulunduğu ve Şarkî ve Garbî Trakya'da Anadolu mağlûbiyetine binâ’en son derece şiddet gösteren jandarmalar köylerden tavuk ve kız istemekde bulundukları haber alınmakla arzolunur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 14 Nisan sene [13]37

Hudûd Emniyet Müfettişi
Mehmed Nazmi

Bâb-ı Âlî
Dâhiliye Nezâreti
Emniyyet-i Umûmiyye Müdîriyeti
Umûmî: 263

Emniyyet-i Umûmiyye Müdîriyeti Cânib-i Âlîsine

Atûfetlü efendim hazretleri,

Yunanistan'da silsile-i tevkîfât devâm etmekde olup Kırkkilise'den Doktor İsmail Hakkı, meb‘ûslardan Nazmi Bey, birâderi Hâfız Halil, Vakıfcı Ali, Kızılcıkdere'den Ahmed, Ankara'ya seyâhat etdiğinden dolayı tüccârdan Mâlikzâde Süleyman Bey'in tevkîf ve Milas Adası'na teb‘îd edildikleri ve Lüleburgaz'dan da Bulgaristan'da müteşekkil Trakya Cem‘iyeti İhtilâl Komitesi a‘zâlarından addedilen ve Cafer Tayyar Bey zamânında mesbûku'l-hıdme olan topçu miralaylarından Mütekâ‘id Mahmud, İkinci Ordu Kumandanı Nazım Paşa'nın yâveri Süvârî Mülâzımı Murad, Lüleburgaz Müftîsi Eyüb, eşrâfdan Arif efendilerin i‘dâma mahkûm edildikleri ve Kırkkilise Müftî-i lâhıkı Âgâh, Arzuhalcı Ömer efendilerle Milyon(?) Hasan Ağa'nın Trakya Müslümanlarına gelen mektûbların sansüründe Yunan Hükûmeti me’mûrlarıyla müşterek vazîfede bulunmak sûretiyle Yunan âmâline hidmet etdikleri ve Trakyalılara karşı yapılan zulmü Müslümanlarla müşterek protestoda bulunan Yunan meb‘ûslarının da tevkîf edildikleri Bulgaristan'ın muhtemel tecâvüzüne karşı hudûdların tel örgülerle takviye ve Midye taraflarına fazlaca atf-ı ehemmiyyet edildiği ve Mandıralı Hâfız Cemal Efendi'nin avucuna ateş koymak sûretiyle ölümüne sebebiyet ve emvâl ve emlâkının da müsâdere edildiği ve Müslümanların da yakın bir âtîde askere da‘vet edilecekleri istihbâr kılınmağla ma‘rûzdur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 24 Nisan sene [1]337

Sinekli'de Hudûd Emniyet Müfettişi

Mehmed Nazmi

BOA. DH. KMS. 60-2/9

56

ORHANGAZİ KAZASI HALKINI TEHCİR EDEN YUNANLILARIN YOLDA HALKIN IRZ VE NAMUSUNA TECAVÜZ EDİP KATLİÂM YAPTIKLARI, MÜSLÜMANLARIN MALLARINI RUM VE ERMENİLERE SATTIKLARI

Orhangazi kazası halkının tehciri sırasında Yunanlıların, halkın ırz ve namusuna tecavüz edip bir kısmını öldürdükleri, tehcir edilenlerin Orhangazi'de kalan mallarını Rum ve Ermenilere satıp, sekiz yüz hanelik kazayı tamamen yaktıkları, Çeltikçi ve Gedelek köylerini ablukaya alarak halkı eşyalarını bırakıp dağlara kaçmaya mecbur ettikleri, kaçamayan yirmi kişi ile Gedelek köyü ahalisinin yarısını el ve ayaklarını kesmek, gözlerini çıkarmak ve tecavüz etmek gibi türlü işkencelerle katlettiklerinden bahisle yapılan bu zulüm hakkında Düvel-i Mutelife mümessillerinin dikkatlerinin çekilmesi istirhamına dair Gemlik kazasının Armudlu nahiyesi eşrâf ve ahalisi ile Orhangazi kazası belediye reisi ve eşrâfının istidaları.

27 Nisan 1921

Dâhiliye Nezâret-i Celîlesi Huzûr-ı Sâmîsine

Devletlü efendim hazretleri,

Biz zîrde vâzı'u'l-imzâ Gemlik kazâsının Armudlu nâhiyesi ahâlîsinden olup Yunanlıların memleketimizi işgâli üzerine revâ görülen zulüm ve ta'addîden tavahhuşen bî-kes ve acezeden ibâret â'ilelerimizi Cenâb-ı Hakk'ın sıyânetine tevdî' ederek firâr ve sîne-i hükûmete ilticâ etdik. Bu günlerde Yunanlıların bi'l-umûm cebhelerdeki hezîmeti üzerine gerek müteferrik bir sûretde dolaşan müfrezeler ve gerek Yunan askeri firârîlerinin teşkîl etdiği müsellah çetelerin civâr kurâ memleketlerimize tasallut ve â'ilelerimizin ırz ve nâmûslarına şenî' ve zâlimâne bir

sûrette tecâvüz etmekde olduklarını haber almakda ve bunları nezdlerimize celbetmek kudret ve vesâ'itinden mahrûm edilmiş bir vaz'iyetde bulunuyoruz. Binlerce aceze-i nisvânın Yunan firârîlerinin süngüleri ve bunlardan cür'et alan yerli Rumların intikâm darbeleri altında mahv u perîşân edilmesine tahammül edecek hiç bir vicdânın rızâ-dâde olamayacağı cihetle hükûmetimizin Müslim âlem[e] olan himâye-i mu'âvenet ve şefkatine ilticâ ederek â'ilelerimizin hayât ve nâmûslarının taht-ı emniyyet ve muhâfazaya aldırılması ve imkân mertebesinde sahne-i harb olmayan şu mıntıkadan bu gibi zavallıların buraya kendi masârif ve vesâ'itimizle nakline inâyet ve delâlet buyurulması ve ale'l-husûs cihân-şümûl insâniyet ve adâletle âlem-i medeniyyetin ve asr-ı hâzırın mâ-bihi'l-iftihârı olan Düvel-i Mü'telife hükûmât mümessillerinin nazar-ı dikkat ve merhametlerini isticlâba tavassut ile can, nâmûs ve ırzımızın taht-ı zamân ve muhâfazaya aldırılması husûsunun istikmâlini kemâl-i sûzişle istid'â ve istirhâm eyleriz. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 24 Nisan sene [1]337

Gemlik kazâsının Armudlu nâhiyesi eşraf ve ahâlîsinden
bazı şahısların imzâ ve mühürleri

Hâriciye Nezâret-i Celîlesi Cânib-i Âlîsine

Devletlü efendim hazretleri,

21 Nisan sene [1]337 târîhli arîza ile Orhangazi kazâsı ahâlîsinin tehcîr edilerek esnâ-yı râhda ırz nâmûsu pay-mâl ve ahâlîden bir kısmının imhâ edildiği arzedilmişdi. Ahîren kasaba-ı mezkûrede bir gûnâ hâdise hissolunmadığı hâlde efrâd-ı Yunaniyye tarafından kasaba derûnundaki eşyâ-yı umûmiyye bir hân derûnuna cem'edilerek Rum ve Ermeni ahâlîye fürûht etdikden sonra sekiz yüz hânelik kasabaya ateş verilerek kâmilen ihrâk- bi'n-nâr, ba'dehu Çeltikçi, Gedelek karyeleri abluka edilerek ahâlî bütün eşyâsını bırakmak sûretiyle dağlara firâr ve bunlardan yirmiye karîb bî-çâregân ile Gedelek karyesinin beş yüzü mütecâviz ahâlî-i ma'sûmeden nısfına karîb çoluk çocuk, sabî ve nisvâna dürlü mezâlim îkâ'ıyla katl ve imhâ, el, ayak kesmek, göz çıkarmak ve genç bâkire kız bırakmamak gibi Kurûn-ı Vustâ'da tesâdüf edilemeyen işkence ve mezâlim şu asr-ı medeniyyetde aslâ tervîc edilemeyeceğinden Yunanlıların milliyet prensiblerine istinâden imhâ nazariyesini ta'kîb etmekde halbuki beyne'd-düvel harb, imhâ-ı ahâlî olmamağla berâber ma'sûmîni himâyeye ma'tûf bulunmak lâzım geldiklerine, el-yevm Gemlik'e ilticâ eden sefâlet-zedelerin ahvâli nazar-ı dikkate alınacak bir mes'ele-i mühimmedir. Şunu da ilâveye lüzûm hissederiz

ki, felâket-zede Orhangazi ahâlîsi Gemlik'e tehcîr edildikden sonra da gûnâ-gûn mezâlim ve fecâyi‘e ma‘rûz kalmakdadır. Bunların Dersaâdet'e gelebilmelerine müsâ‘ade edilmediği halde hiç bir tarafdan bir dest-i muâvenet uzadılmamasına kemâl-i dikkatle Yunan Kumandanlığı sarf-ı mesâ‘î eylemektedir. Bu âna kadar cereyân eden vakâyi‘in kâffesi hakkında Düvel-i Mu‘azzama'nın İstanbul mümessillerine tafsîlât-ı lâzıme i‘tâ eylemiş olduğumuzu arz ile berâber zât-ı âlî-i cenâb-ı nezâret-penâhîlerinin de bu husûsda sarf-ı mesâ‘î buyurmalarını kemâl-i sûzîşle istirhâm eyleriz. Ol bâbda.

Fî 27 Nisan sene [1]337

[Orhangazi kazâsı Belediye Re’îsi Mehmed ve
eşrâfdan bazılarının imzâları]

BOA. HR. SYS. 2623/69

57

YUNANLILARLA RUM ÇETELERİNİN KANDIRA’YA BAĞLI KÖYLERDE IRZA TECAVÜZ, KATLİÂM VE HIRSIZLIK YAPTIKLARI

Yunan kıtalarıyla Rum çetelerinin Kandıra’da Mantarcılar, Kışla, Karasakal, Karakiraz, Çerkesler, Cebecioğlu, Vareman [Araman], Dökiren[Döğüdüren], Hacı İsmail, Bişkin, İnanlar köyleriyle Şeyhler nahiyesinde Müslüman halka zulmedip birçok erkeği kulak ve burunlarını kesmek, gözlerini çıkarmak gibi türlü işkencelerle ahali önünde katlettikleri, kadınlara toplu olarak tecavüz ettikten sonra işkenceyle öldürdükleri, ziynet eşyalarını çaldıkları, Karadere köyünde küçük erkek çocuklarına tecavüz ettikten sonra hepsini diri diri kestikleri, halkının kaçarak kurtulduğu Ütükler köyünü tamamen yaktıkları, Kandıra telgrafhanesini tahrip edip resmî evrâkı parçaladıkları, İzmit’e doğru çekilirken binlerce hayvanı ve camilerden çaldıkları değerli halıları yanlarında götürdükleri, İstanbul [Rum] Patrikhanesinin Rum ve Ermeni komitelerini techiz ederek Şile, Kandıra ve İzmit’e sevk etmek hazırlığında olduğuna dair rapor.

2 Mayıs 1921

Telgraf
Şile
2/Mayıs/[1]337

Sûret

Umûm Jandarma Kumandanlığına

29 Nisan sene [1]337 târîhinde Kandıra ahvâlini tedkîk etmek üzre Kandıra'ya gönderdiğim sabık Şile Bölüğü başçavuşlarından Ali Rıza ile beş arkadaşının Kandıra'yı işgâl edüp iki gün zarfında tahliye eden Yunan kıta‘âtıyla Rum çetelerinin yapdıkları mezâlim ve fecâyi‘ ber-vech-i âtîdir:

1- Mantarcılar karyesinden Çarıklı(?) Hüseyin'in â’ilesini çırçıplak soyarak yirmi Yunan neferi mezbûrenin ırzını hetketdikden sonra ayaklarından hânesinin ocağına asarak süngü ile muhtelif mahallerinden cerhetmek sûretiyle katletdikleri gibi karye-i mezkûredeki kadınların ırzlarını aynı sûretle hetkederek pâre ve takım altunlarını çıkartmak bahânesiyle cerhetmişlerdir.

2- Kışla karyesinde Doğancıoğlu İbrahim'in ensesinden kasatura ile vahşiyâne bir sûretde köy İslâmlarının muvâcehesinde kesüb cesedini süngü ile parçalamışlardır.

3- Karasakal karyesinden bir kadının beş altı Yunan neferi tarafından cebren ırzına ta‘arruz edildiği gibi Kandıra'nın Karakiraz karyesinden bütün kadınları toplayarak yüz kadar Yunan askeri mezbûrelerin namuslarını kirli elleriyle lekeledikden sonra üzerlerinde ve hânelerinde bulunan eşyâlarını kâmilen yağma etmişlerdir.

4-Adapazarı'ndan gelen üç yüz kişilik Yunan ve yerli Rum, Ermeni çeteleriyle; Çerkesler, Cebecioğlu, Vareman[Araman] karyeleriyle Şeyhler nâhiyesine girerek kadınların ırzlarını hetk ile birçok katl ve mezâlim icrâ etmişlerdir.

5- Kandıra'nın Karakiraz karyesinden Bayram Ali'nin kulaklarını keserek ceplerine koyub gözlerini çıkararak şehîd etmişler ve karyenin eşyâsını arabalarla koyun, keçi, sığır hayvanâtını sürü halinde götürmüşlerdir.

6-Ütükler karyesi ahâlîsi mezâlimden haberdâr olarak dağa çekildiklerinden mezkûr karye kâmilen Yunanlılar tarafından ihrâk edilmişdir.

7- Bişkin(?) Hacıismail karyesinden polislikden mütekâ‘id Cemâl Efendi katl ve Çavuş nâmında birisinin de kulak ve burnunu kesmek sûretiyle şehîd edilmiş ve karyenin eşyâ ve mevâşisini alup götürmüşlerdir.

8- Adapazarı'ndan gelen Yunan çeteleri ve efrâdı Karadere karyesine girerek altı kişiyi katl ve kadınların ırzlarını hetketmişlerdir.

9- Araman karşusunda İnanlar karyesinde Atacı nâmındaki İslâmı süngü ile katl ve kadınları bir hâneye toplayarak pâre ve zî-kıymet eşyâlarını gasb ile ırzlarını hetkederek cerhetmişlerdir.

10- Tekeler karyesinden onbeş bakire kızın bikrlerini izâle etdikleri gibi çıplak bir hâlde ayaklarından asup omuzlarından cerhetmek sûretiyle pâre ve müzeyyenâtlarını çıkarmaları içün mezâlim icrâ etmişlerdir.

11- Hatibli[Hatibler] karyesinden Yeni(?) Halil Dökiren [Döğüdüren] karyesinden henüz esâretden avdet eden bir delikanlıyı fecî‘ ve pek vahşiyâne bir sûretde katletmişlerdir.

12- Karadere karyesinden dört delikanlı ve üç dâne yedi-sekiz yaşlarında oğlan çocuğunu döğdükleri, göz yaşlarını nazar-ı dikkate almayarak ma‘sûmların ırzlarına tecâvüz etdikden sonra sıralayup cümlesini kesmişlerdir.

13- Kandıra'dan ric‘atlerinde kasabanın câmi‘-i şerîfindeki halıları alup Adapazarı'ndaki Aliye nâmındaki kadınla Receb Ağa'nın gelininin kızını ve Kengirili Mustafa Ağa'nın â’ilesinin ırzlarına tecâvüz edilerek birlikde Çubuklu'ya götürmüşler ve henüz hayât ve memâtları hakkında bir haber alınamamışdır.

14- Yunanlılar Kandıra telgrafhânesini tahrîb edüp ve hükûmetin evrâk-ı resmiyyesini parçalamışlar ve hükûmet dâ’iresinde bulunan eşyâları tahrîb etmişlerdir.

15-Kıta‘âtı işbu fecâyi‘i yaparak İzmit'e doğru çekilmekdeler iken Kuvâ-yı Milliyye'den Halit Molla müfrezesiyle vukû‘a gelen müsâdeme netîcesinde bir mikdâr maktûl ve esîr bırakarak birlikde götürmekde bulundukları hayvanâtdan bir kısmını istirdâd etmişlerse de bini mütecâviz koyun ve sığır İzmit'e götürülmüşdür. Kandıra'dan Çubuklu'ya çekilen Yunan müfrezesiyle Halid Pehlivan'ın kumanda etdiği bir Kuvâ-yı Milliyye müfrezesi müsâdeme ederek Yunanlılara pek çok telefât verdirüp mağsûb hayvanâtdan bir kısmını istirdâd etmişlerdir.

16– Kandıra işgâl kuvvetinin esnâ-yı ric‘atinde Kuvâ-yı Milliyye'nin elde etdiği kesânın ifâdelerinden İstanbul Patrikhânesi'ni Şile, Kandıra, İzmit, havâlîsinde şekâvet etmek üzre altı bin kişiden mürekkeb Rum ve Ermeni komitelerinin şu günlerde mezkûr mıntıkalara pey-der-pey i‘zâm edecekleri anlaşılmağla arzolunur.

Şile Ta‘kîb Kumandanı
Yüzbaşı
Yusuf

BOA. HR. SYS. 2624/12

58

GEMLİK VE ORHANGAZİ KAZALARINA BAĞLI KÖYLERİN YUNANLILAR VE YERLİ HIRİSTİYANLARDAN OLUŞAN ÇETELER TARAFINDAN YAKILIP YAĞMALANDIĞI, HALKININ KATLEDİLDİĞİ

Silahlı Yunan ve Rum çetelerinin Orhangazi kazasına bağlı yirmi bir köyü tamamen yakıp yağmaladıktan ve halkını katlettikten sonra aynı imha hareketini Kocadere, Akköy, Soğuksu, Lütfiye, İhsaniye, Tevfikiye ve Mecidiye köylerinde de tekrarlayıp bu köyleri viraneye çevirdikleri, sahil köylerine kaçan köylülerden geride kalanları iplerle bağladıktan sonra yaylım ateşine tutarak öldürdükleri, kadınları çıplak bir şekilde oynatıp tecavüz ettikten sonra hepsini bir evde toplayıp üzerlerine bomba atarak katlettikleri, çetelerin ardından yerli Rumların köylere gelip eşya ve hayvanları yağmalayarak İstanbul’a gönderdikleri, yine çetelerin; Gemlik’e bağlı Fıstıklı köyünden dört kişiyi öldürerek köyü

yağmaladıkları, Gemlik tarafından gelen bir yelkenlinin Fıstıklı'dan kaçmak için kayığa binen halkın üzerine yaylım ateşi açtığı, dağ köylerindeki zulmü duyan ve kaçmak üzere sahilde biriken Kapaklı köyü halkının üzerine ateş açıldığı ve eşyalarının Yunan askerleriyle dolu bir istimbot tarafından çalındığı, ayrıca Gemlik yerli Rumlarının Küçükkumla, Büyükkumla, Karacaali, Narlı köylerini yağmaladıkları, Yunan karakollarındaki askerlerin en basit gıda ihtiyaçlarını dahi köylülerden tehdid yoluyla aldıkları, karakollara bomba yığdıkları ve şikayeti önlemek üzere halkın Gemlik'e gelmesini engelledikleriне dair köylülerin ifadeleri.

3 Mayıs 1921

Makâm-ı Sadâret-i Uzmâya

Ma'rûz-ı çâkerleridir,

Yunan zulüm ve vahşeti altında ırz ve nâmûsumuzu tecâvüzden kurtarmak, bomba, ihrâk, yağma ile ifnâ-yı hayâtımıza kasdetmiş düşmanın ve şerîk-i mel'anetleri olan muntazam çetelerin tahrîbâtından tahlîs-i girîbân içün yine ölüm tehlikeleri ile muhât olarak bütün sefâlet ve perîşânlığımızla dârü'l-hilâfemizin âgûşuna atıldık. Gâsıb ve muharrib olduklarını dâ'imâ isbâtdan geri durmayan düşman, köylerimizi mütevâlî bahânelerle yağma ederken tertîb ve teslîh etdiği âşikâr Rum çetelerini isti'mâl ederek sû'-i kasdlarını ikmâl ediyor ve cür'etlerini en son tâkat-güdâz gâyesine kadar vardırmakda bir gûnâ müşkilâta dûçâr olmuyorlar. Gün be gün mükerreren ve mütezâyiden îkâ' edilen fecâyi' ve cinâyât, zavallı Müslümanların müte'addid def'alar uğradıkları kıtâl ve ifnâ hareketlerinin en şiddetlisi olduğundan tedâbîr-i âcile-i kat'iyye ittihâz kılınmadığı takdîrde îrâs edilen tahrîbâtın itmâm edileceği reviş-i ahvâlden nümâyân olmakdadır. Orhangazi kazâsının yirmi bir pâre kurâsının bomba ve mitralyözlerle mücehhez çeteler tarafından bir sistem dâhilinde icrâ edilen yağma, ihrâk ve itlâf, âkıbeti ikmâl olundukdan sonra ayn-ı sistem Kocadere, Akköy, Mecîdiye, İhsâniye, Tevfîkiye, Soğuksu karyelerine tatbîk edilmiş ve bu sûretle mârru'z-zikr köyler harâbe-zâra dönmüşdür. Bi'l-hâssa Kocadere ahâlîsi, firâr içün bindikleri kayıklar ile berâber garkedilmişler. Ve mu'tâd vechile genç kadınların ırz ve nâmûsları hetkedilerek ihrâk edilmişlerdir. Bundan iki gün mukaddem Armudlu nâhiyesine muzâf Fıstıklı karyesine mücâvir Rumlar tarafından ta'arruz edilerek gasb u gâret ile ahâlî-i ma'sûmeden şimdilik dört kişiyi şehîd etmeleri ve ayn-ı tecâvüzün tekerrürüne mâni' hiç bir sebeb bulunmaması, fecâyi'-i sâlifenin sâhasının tevessü' etmekde bulunduğunu göstermekdedir. Bu hal; Armudlu

nâhiyesiyle Gemlik kazâsı arasında bâkî kalan ve şimdiye kadar gerek asâkir-i muntazama ve gerek yerli Rumlar tarafından mütevâliyen âşikâre olarak soyulan Küçükkumla, Büyükkumla, Karacaali, Narlı, Kapaklı karyelerinin son günlerdeki mahallî Rumların soygunculuklarındaki fa‘âliyete verdikleri germî ile ayrıca te’eyyüd eden ayn-ı âkîbet-i fecî‘aya uğramak netîcesini pek celî bir sûretde ifhâm etmekdedir. Ahîren Yunanlıların bi’l-cümle münâkalâtı kat‘ etmeleri tamâmen eser-i fi‘l ve teşvîkleri olan cinâyâtın setr ve ihfâsı husûsundan neş’et etmekdedir. İşbu köyler ahâlîsi bi’l-cümle mehâlik-i hevâ’iyyeyi istihkâr ederek küçük küçük sandallarla muhâcerete başlamışlardır. Netîce-i muhâceretin ne elîm sefâletler tevlîd edeceğini düşünemeyecek kadar hâdisât-ı fecî‘adan tedehhüş eden âcizlerin zâlimlerin yakalarından kurtarılması ve bu sûretle emn [ü] âsâyişin i‘âdesi husûsuna himmet buyurularak kat‘iyyen i‘timâd ve emniyetli olmayan Yunanın idâre-i zâlimânesine nihâyet verecek sûretde Düvel-i İ’tilâfiyye polisinin mahalline i‘zâm buyurulması zımnında teşebbüsât-ı mukteziyyenin icrâsı müsted‘âdır. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü’l-emrindir.

Fî 2 Mayıs sene [1]337

Küçükkumla karyesinden Kayıkcıoğullarından **Ahmed Kâmil**	Küçükkumla karyesinden Yakub Kalfaoğullarından **Hasan Usta**
Küçükkumla karyesinden **Pıtır Mehmed**	Küçükkumla’dan **Kürd Ahmed’in Ali** Gemlik kazâsı Küçükkumla karyesi ahâlîsinden Yazıcızâde Hakkı Mehmed Efendi-i merhûm mahdûmu .....
Kumla-i Sagîr karyesinden **Kabakcızâde Hakkı**	
Küçükkumla kar[y]esinden **Dost Mehmedzâde Ali**	Küçükkumla’dan **Eskicizâde Hasan**

Rum çetelerinin Samanlı şibh-i cezîresinde îkâ‘ etdikleri mezâlim ve cinâyât.

Hayriye Çiftliği ahâlîsinden bir zâtın anlatdığı:

Çetelerin yapdıkları zulüm ve işkenceleri işiden Soğuksu, Lütfiye, İhsâniye, Tevfikiye, Mecidiye karyesi ahâlîsinden kısm-ı azîmi zâten sâhil köylerine ilticâ etmişlerdi. Kalanları çeteler, iplerle birbirlerine bağlayarak sıraladılar. Sonra birden tabur ateşi ile şehîd etdiler. Bütün köyler hep ayn-ı tarzda mahvedildi. Kadınları üryân bir hâle getirdikden sonra karşularında oynatıyorlar ve nihâyet ırz ve nâmûslarına tecâvüz için hücrâ mahallere götürüyorlardı. Muhâfaza edecekleri bahânesiyle cümlesini bir hâneye doldurup üzerlerine bomba atıyorlar, sonra çapulcu Rum köylüleri gelüp bütün hayvanât ve eşyâyı yağma eylediler. Bunları fırsat buldukca İstanbul'a sevketmekdedirler. Nitekim bir kaç mahalde bu gibi hayvanât tutulmuşdur.

Dağ havâlîsindeki köyler bu sûretle ifnâ edildikden sonra bu tarafda şimdiye kadar ta'arruz edilmeyen Armudlu ile Gemlik arasındaki sâhil köyleri kalmışdı. Bunlara da birer birer başladılar. Bu zümreden olarak, Fıstıklı karyesine tecâvüz edildi, ahâlîden dört kişiyi şehîd, hâneler yağma edildi. Ahâlînin bir kısmı firâr için Âşık Mehmed'in piyâdesine binmişlerdi. Çetelerin vürûdundan evvel hareket eden bu küçük kayığa, Fıstıklı'nın Gemlik tarafından çıkan büyük bir yelkenli gemi yaklaşır. Piyâdeye yaklaşdıkları zamân halk ile dolu olduğunu bilerek üzerlerine yaylım ateş ederler. Halkdan kopan feryâd u figân âfâkı titretiyordu. Yelkenli piyâdeyi kendisine bağlayarak uzaklaşdı. Ne oldukları mechûldür.

Kapaklı karyesinden Kalafât Mehmed Usta'nın anlatdığı fecâyi':

Dağ köylerinin (İhsâniye, Tevfikiye, Hayriye, Mecidiye, Lütfiye) bir kısım ahâlî-i mazlûmesi perîşân bir hâlde bizim Kapaklı köyüne hicret etmişlerdi. Bunların hâl-i perîşânîsi insânın tüylerini ürpertirken, kendimiz de ayn-ı fecî'aya ma'rûz kaldık. Muhâcirlerin bu halinden hakîkati gören bizim köylüler âkibeti anlamışlardı. Zâten Fıstıklı karyesi ayn-ı Rum çeteleri tarafından basılmış olduğundan her ân ve zamân başımıza gelecek tehlikeyi idrâk ediyorduk. Bütün köylüler deniz kıyısına eşyâlarını taşımağa başladılar. Kısmen ahâlî kayıklara bindikleri sırada, birden bire zeytunluklar arasından bize doğru silâhlar atılmağa başladı. Gerek karadaki gerek sandallardaki halk bunlara hedef oluyordu. Ne istediklerini sorduk. Hiç durmuyorlar, mütemâdiyen ateş ediyorlardı. O ânda Yabanoğlu, Muhtâr Hacı oğlu Hüseyin ve bir de Sağır Tevfik'in zevcesi şehîd oldular. Mecrûh olanların mikdârlarını bilmiyorum. Her hâlde çok olacakdır. Silâhların devâm etdiği sırada Gemlik cihetinden bir istimbot geldi. İmamımız Rumca biliyordu, bağırdı. İstimbotda on kadar Yunan askeri vardı. Onlar, çetelere bağırdılar. Benim sandalım vardı. İmamı ve çetelerden birini istimbota götürdüm. Sonra bütün askerler berâber dışarı çıkdılar. Herkes eşyâlarını sâhile getirmişdi. Askerler bütün eşyâları benim sandalıma doldurdular. Herkesin

cüz'dânlarını topladılar. Sonra onları istimbota götürdüm. Eşyâları aldılar. Beni serbest bırakdılar. İstimbotun ostromnası(?) bana "Nereye gidebilirsen git, hâliniz daha fenâ olacak" dedi. İstimbot, bir kısım ahâlî ile dolu olan iki küçük kayığı alarak, Mudanya'ya doğru gitdi. Çeteler, köye doğru gitdiler. Ben sandalıma â'ilemi doldurup kaçabildim. Bu sabâh yine sandalla gelenler civâr Rum çapulcularının bütün hayvanât ve eşyâların yağmasını ikmâl etdiklerini söylüyorlar. Çeteler, giderlerken:

"Yârın da sıra ile diğer köylere gideceğiz. Şimdilik dağ köylerini yakdık, tarla gibi yapdık. Yarın, öbür gün de sizin köylerinizi yakacağız. Evvelen yağma edelim de, ondan sonra."

Mudanya'ya ilticâ eden diğer bir sandaldaki eşhâsı kabûl etmemişler. Yunan limân re'îsi, "Onlar sizin çetelerinizdir. Daha fenâ olacaksınız" demiş. Katırlılı İlya çapulcuların başı imiş.

Gemlik yerli Rumlarının civâr köylerini âşikâre olarak soydukları:

Ahvâlin Müslümanlar için tehdîd-kâr olduğu zamânlarda, Gemlik Rumları, birer birer civâr Küçükkumla, Büyükkumla, Karacaali, Narlı karyelerine dağılarak ahâlîden dürlü dürlü bahânelerle hediyeler taleb etmekdedirler. Gemlik ahâlîsinden Bulgucu Vaso, Mili Apostol, Küçükkumla karyesine gidüp, köyden mâhiye beş yüz lira taleb etmişlerdir. Bu pâre köylüler tarafından ta'ahhüd olunursa muhâfaza edeceklerini bildirmişlerdir. Ahâlînin sükûn-perverliğine misâl olmak üzre mütevâlî teşebbüsât netîcesinde Yunan karagolu bir haftadan beri köye gelmişdi. Askerler en basît ihtiyâcât-ı gıdâ'iyyelerini her gün bir keçi ve yüzlerle yumurta ile tatmîn ediyorlar. Gemlik'den gelen yerli Rumlar, heman karagola gidüp müşâvere ediyorlar. Sonra "Şu kadar yumurta, şu kadar keçi isteriz" diyerek ahâlîyi tehdîd ediyorlar. Ve der-akab ârzûları is'âf olunuyordu. Yine Rum köylüleri, Küçükkumla karyesinin hayvanâtına kırda tesâdüf ederek önlerine katup cümlesini götürmüşlerdir. Gemlik kumandanı ile re'îs-i dîniyyesine köylüler tarafından müte'addid hediyeler gönderilmesi tavsiye olunur. Nihâyet hiç bir lüzûm olmadığı hâlde karagola sanduklarla bombalar getirilmişdir. Bunlar karîben karyenin tahrîbi için yapılan hazırlıklardan başka bir şey değildi. Bir Rum, bütün o civârın en büyük şahs-ı zî-nüfûzu oluyor. İsterse en büyük hediyeleri ahâlîden topluyordu. Yunan idâresi ahâlînin şikâyâtına ma'rûz kalmamasını te'mîn için ahâlîyi Gemlik'e gelmekden men'etmişdir. Bir gün karagol Gemlik'e gitmek için rüşvet mukâbilinde ba'zılarına vesîka vermiş, fakat gidenler muntazaman yolda soyulmuşlardır. Bu, karagolun tertîb etdiği soygunculuk planı idi. Ahâlîyi tecâvüzden muhâfaza için Yunanlılar böyle hareket ediyorlar.

Fî 3 Mayıs sene [1]337

Gemlik'e tâbi' Küçükkumla, Karacaaali, Kapaklı karyeleri ahâlîsi:

Gemlik kazâsına mensûb otuz karyeden bizim infikâkımızda kalan köyler:

Küçükkumla, Büyükkumla, Karacaali, Narlı. Orhangazi kazâsına â'id yirmi bir karye kâmilen ihrâk edilmişdir.

Diğer tezâkir ve evrâk ile birleşdirilerek
hemân Umûr-ı Siyâsiyye'ye
Fî 3 Mayıs sene [1]337

BOA. HR. SYS. 2624/17

59

YALOVA'NIN ÜVEZPINAR KÖYÜNÜ BASAN RUMLARIN MÜSLÜMANLARI ÖLDÜRESİYE DÖVÜP KÖYÜ YAKTIKLARI

Yalova'nın Kadıköy, Zağferan, Hacı Mehmet, Koru, Çınarcık ve Elmalı köylerinden biraraya gelen Rumların eşkiya Toma komutasında Üvezpınar köyünü bastıkları, kimlerde para olduğunu söyletmek için on beş yaşındaki bir çocuğu ağır şekilde yaraladıkları, köy halkından birçok kişiyi ağızlarından kan gelinceye kadar döverek hayvan ve kıymetli eşyalarını gaspettikleri ve köyü yakacaklarını söyleyip gittikleri, köyün yakılacağı tehdidi üzerine ahalinin bütün eşyasını terkedip ormana kaçmasından iki gün sonra da elli hanelik köyü tamamen yağmalayıp yaktıkları.

10 Mayıs 1921

Hâk-i Pây-ı Sâmî-i Cenâb-ı Sadâret-penâhîye

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir,

14 Nisan sene [1]337 Perşembe günü yüz kişilik bir Yunan müfrezesiyle bunların şerîk-i cinâyâtı olan Kadıköy, Zağferan, Hacı Mehmed, Koru, Çınarcık, Elmalı kurâsı Rumlarından müteşekkil ve Elmalıklı şerîr Toma'nın kumandası altında ve refâkatlerinde Hacı Mehmedli Hristo, Mihal, Vangeloğlu Nikola, Kadıköylü Terzi Anesti, Kızoğlu(?) İstavri, kardeşi Sotiri, Çakıroğlu Hristo nâm eşhâs bulunduğu

hâlde karyemizi basarak 15 yaşlarında Kaşlızâde Saidoğlu Halid'i tutup köy kenârında şiddetle darb ve tehdîd ile karye eşrâfından kimlerde pâre olduğunu sorup çocuğu teb‘îd etdikden sonra karyeye girerek Karakaşzâde İsmâil, birâderi Hârun, Mayakoğlu Said ve İsmailoğlu Aziz, Köseoğlu Ömer, Köseoğlu Mustafa, Arhavili Ali ve Usta Ahmedoğlu Receb Onbaşı nâm eşhâsa â’id hayvanâtı ve üzerlerindeki sâ‘at, elbise kuşak vesâ’irelerini ahz u gasbetdikden mâ‘adâ cümlesini ağızlarından kan gelinceye kadar dipçik ve sopa ile bî-rahmâne darbetdiler ve Hakanoğlu Ahmed ile yeğeni İbrahim ve Kaşlızâde Ziya ve Kaşlızâde Fâik nâm eşhâsa köy yolunda tesâdüf edüp cümlesini soydukdan sonra şiddetle darb ve Hakanoğlu Ahmed'i başından kama ile cerhetdiler. Ve ertesi günü gelüp köyü yakacaklarını söylediler. Zâten heyecânda bulunan ve etrâfda köylerin yağma ve ihrâk edildiğini ve nüfûsunun katli‘âma ma‘rûz kaldığını işiden ahâlî artık köyde devâm-ı ikâmete imkân bulamayarak bütün eşyâsını terkle ormanlara firâr etti. İki gün sonra tekrar gelen Yunanlılar köyü yağma etdikten sonra her yağma etdikleri hâneyi tutuşdurarak elli hâneden ibâret olan karyemizi de kâmilen ihrâk eylediler.

İşbu fâci‘ât üzerine günlerde[ce] dağlarda saklanarak Dersa‘âdet'e gelebildiğimiz cihetle âtıfet-i seniyye-i Sadâret-penâhîlerine iltecâ eyleriz. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 10 Mayıs sene [1]337

Gülhâne Misâfirhânesinde Yalova'nın Üvezpınar Karyesi Ahâlîsinden **Sadıkoğlu Raşidoğlu Ahmed** İmza	Birâderi **Yusuf** İmza	Karye İmamı **Kaşlızâde İsmail Hakkı** İmza	Birâderi **Harun** İmza

Üvezpınarlı
Yamanoğlu Said bin Ali
İmza

BCA. **272 11 15 60 19**

60

İSTANBUL'A İLTİCA ETMEK ÜZERE ELMALIK'DA TOPLANAN ÇOĞU KADIN BİN YÜZ KİŞİNİN YUNAN ASKERLERİ VE RUM EŞKIYALARI TARAFINDAN KATLEDİLDİĞİ

Gemlik'e bağlı Haydariye ve daha bir çok köyden kaçarak İstanbul'a gelmek üzere Küçükkumla köyü civarındaki Elmalık mevkiinde toplanan ve çoğunluğunu hamile ve bebekli kadınlarla çocukların oluşturduğu bin yüz kişinin, Yunan mitralyöz taburu ve Rum eşkiyaları tarafından ablukaya alınarak mitralyöz ateşiyle katledildiği ve katliâmdan sadece bir kişinin kurtulabildiğinin istidaname ve şifahi izahattan anlaşıldığı; gün geçtikçe artan Yunan mezâlimi konusunda İtilaf Devletleri'nin dikkatinin çekilmesi ve bu zulümlerin tekrarlanmaması için teşebbüste bulunulması.

15 Mayıs 1921

Bâb-ı Âlî
Dâhiliye Nezâreti
Aşâ'ir ve Muhâcirîn Müdîriyyet-i Umûmiyyesi
Şu'besi: Tahkîk-i fecâyi'
Umûmî: 48084
Husûsî: 360

Hâriciye Nezâret-i Celîlesine

Devletlü efendim hazretleri,

Gemlik kazâsına mülhak "Haydariye" karyesiyle kazâ-yı mezkûra tâbi' diğer köylerde Yunan askerleriyle Yunanlılar tarafından teslîh ve i'âşe edilen Rum eşkıyâsı tarafından îkâ' edilen fecâyi'den yalnız hayâtlarını kurtarmak sûretiyle günlerce ormanlar arasında mağaralar içinde ihtifâ etdikden sonra Dersa'âdet'e ilticâ etmek üzre "Küçükkumla" karyesi civârında vâki' "Elmalık" mevki'inde toplanan ve aralarında birçok hâmile kadın ve kucaklarında küçük çocukları bulunan bed-baht vâlidelerle kadın, erkek ve sıbyândan mürekkeb ve mikdârları "1100" kişiye bâlîğ olan bir mazlûm kâfilesini Mayıs'ın on birinci çarşamba günü bir Yunan mitralyöz taburu ve bunlara delâlet eden Rum eşkıyâsı abluka altına alarak kâffesini mitralyöz ateşiyle katl ve imhâ eyledikleri ve bu bin yüz kişiden ilk ateşte urulmuş gibi yere yatarak üzerine yığılan maktuller arasında tabur ve eşkıyâ uzaklaşıncaya kadar kalan

ve bi'l-âhire gecenin hulûlünden bi'l-istifâde firâra muvaffak olan yalnız "Çihanoğlu(?)" nâmında bir şahsın kurtulabildiği Kapaklı karyesi İmamı Mustafa ve Hayriye karyesi mu‘allimi Niğde Dârü'l-mu‘allimîn Müdîriyeti'nden mütekâ‘id İsmail Hakkı efendiler tarafından makâm-ı sâmî-i Sadâret-penâhî'ye takdîm olunup nezâret-i âcizîye havâle buyurulan istid‘ânâme ile mûmâ-ileyhimâ tarafından ayrıca şifâhen verilen îzâhâtdan anlaşılmaktadır. Yunan askerlerinin Müslüman köylerinde îkâ‘ında musır oldukları cinâyâtın günden güne tevessü‘ etmekde olduğuna pek sarîh bir şâhid olan şu hâdise-i fecî‘anın Düvel-i Mü‘telife mümessillerinin enzâr-ı dikkatine vaz‘ıyla men‘-i tekerrürü hakkında îcâb eden teşebbüsâtın îfâsına müsâ‘ade-i aliyye-i nezâret-penâhîlerinin sezâ-vâr buyurulması bâbında emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî Ramazan sene [1]339 ve
Fî 15 Mayıs sene [1]337

DâhiliyeNâzır Vekîli Nâmına
Müsteşar
Bende

İmza

BOA. HR. SYS. 2624/64

61

YUNAN İŞGAL KUVVETLERİNİN İZMİT VE YALOVA'DA KATLİÂM VE SOYGUN YAPTIKLARI, ZARARIN TAZMİN EDİLMESİ GEREKTİĞİ

Yunan kuvvetlerinin İzmit Körfezi'ndeki köy ve kasabaları işgal ederek yağmalayıp yaktıkları, kadın ve çocukları sıraya dizip tabur ateşiyle katlettikleri, bu katliâmın Yalovaya da yayılacağı anlaşılarak önlem alınması için İtilaf Devletleri nezdinde etkili teşebbüste bulunulması için müracaat yapıldıysa da sonuç alınamadığı ve Yunanlıların Yalova civarındaki on dört köyü yağmalayıp ateşe verdikleri, kaçamayanları camiye doldurup yaktıkları, Müslümanların bulunduğu yerlerde dikili bir ağaç dahi bırakmadıkları; özel bir tahkik komisyonu oluşturulup bu facianın tek tek tesbit edilmesi ve yöre halkının zararlarının tazmin edilmesi hususunda İtilaf Devletleri nezdinde teşebbüste bulunulması istirhamı.

21 Mayıs 1921

Dersa‘âdet Merkez Kumandanlığı Cânib-i Âlîsine

Sa‘âdetlü efendim hazretleri,

Yunan kıta‘ât-ı askeriyyesinin İzmit Körfezi'ndeki kasabât ve kurânın işgâliyle bütün mebânî ve mü’essesâtı ihrâk ve sivil ahâlîyi bî-günâh olarak katl ve işgâl eylediği köyleri evvelen yağma ve bi'l-âhire ihrâk ile kadın, çoluk, çocuk ne buldu ise müdâfa‘adan âciz bulunduklarından bunları bir sıraya tertîb ve müfrezesine ateş emri vermekde olduğunu ve şu zulüm ve denâ’eti Yalova kurâsına dahi teşmîl eyleyeceğini bir hey’et-i mahsûsa ile berâber gerek makâm-ı âlîlerinize ve gerek nezâret-i celîleye ihbâr ve bu bâbda serî‘ bir tedâbir ittihâzıyla buna mümâna‘at olunması ve inde'l-iktizâ beyne'l-milel kavâ’ide muhâlif ve beşeriyyet-i medeniyye ve ictimâ’iyye ile gayr-ı kâbil-i te’lîf bulunmasından nâşî Düvel-i İ’tilâfiyye me’mûrîn-i siyâsiyye ve askeriyyesi nezdinde teşebbüsât-ı şedîde ve serî‘a ittihâz ve icrâsıyla hiç olmazsa muhtelit bir hey’etin Yalova'ya i‘zâm etdirilmesi husûsunda vâki‘ olan mürâca‘at-ı âcizânemiz ma‘a't-te’essüf salâhiyetdâr ve vazîfedâr olan makâmât tarafından bir netîce-i müsemmere iktitâf ve te’mîn olunamamasından nâşî arz ve ihbârât vechile Yunanlılar Yalova kasabası etrâfında mevcûd 14 aded İslâm köyünü evvelen yağma ve ahâlîsinin bir kısmı firâra muvaffak ve kısm-ı diğerini der-dest ile câmî‘ derûnunda bunları ve köyleri bir anda gaz ile ihrâk ve İslâm mıntıkasında dikili bir ağaç, zî-ruh bir insan cesedi bırakmamışlardır ki mürâca‘âtımızın sıhhat ve isâbeti şu sûretle ve ma‘a't-te’essüf meydân-ı aleniyyete gelmişdir. Bundaki vazîfe ve mes’ûliyet şübhesiz alâkadâr ve vazîfedâr olan makâmât ve devâ’ire â’id olacağı vâreste-i bî-iştibâh ve inde'l-iktizâ zamânında vâki‘ olacak tahkîkât-ı amîka ile vâsıl-ı mertebe-i subût olacağı bir emr-i bedîdâr ise de hakîkatin tecellîsi maksadıyla bu bâbda tahkîkât-ı amîka icrâ ve fecâyi‘i yegân yegân tesbît etmek üzre ora ahâlîsinin vereceği ma‘lûmâtı tevhîd zımnında bir komisyon teşkîliyle ahâlînin zararlarını da ta‘yîn ve Düvel-i İ‘tilâfiyye mümessilleri nezdinde delâlet ve teşebbüsât-ı mahsûsada bulunulması hakkında lâzım gelen makâmâta işbu istid‘âmızın iblâğını ricâ eyleriz. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 21 Mayıs sene [1]337

Yalova Ahâlîsinden
Dersa‘âdet'de KüçükMustafa Paşa'da
Gülcâmi‘ Mahallesinden
Said

BOA. HR. SYS. 2624/74

62

GEMLİK VE ÇEVRESİNDE YAPILAN YUNAN MEZÂLİMİNİ ARAŞTIRMAK MAKSADIYLA GEMLİK'E GİDEN TAHKİK HEYETİNİN YANINDA BULUNAN OSMANLI MEMURLARININ İFADELERİ

Gemlik ve çevresinde yapılan Yunan mezâlimi hakkında rapor hazırlamak maksadıyla dolaşan İngiltere, Fransa, İtalya temsilcileriyle Osmanlı zabitleri ve bir İsviçreli siyasi memurundan oluşan tahkik heyetinin yanında bulunan ve isimleri belli olan şahıslar ile bazı Osmanlı memurlarının ifadelerine göre Yunanlıların, öncelikle Müslümanların silahlarını toplayıp yerli Rum ve Ermenilere dağıtarak silahlı çeteler oluşmasına sebep oldukları, amaçlarının sadece yağma olmayıp İslâmı imha ve bulundukları bölgelerde çoğunluğu sağlamak olduğunun anlaşıldığı, mabetleri yıkarak halkın dinî ve millî münasebetlerini kesip oturdukları yerlere geri dönmemelerini sağlamaya çalıştıkları, Kumla-i Sagir'den Gemlik'e sevkedilen elli-altmış kadından dört tanesinin kurtulduğu, diğerlerinin akibetlerinin bilinmediği, Narlı köyünün kaçamayan ahalisinin camilerde yakıldığı, Büyük Kapaklı ahalisinden altmış kadarının kurşuna dizildiği, on beş kıza tecavüz edildiği, Küçük Kapaklı'da yirmi beş kişinin dere kenarında öldürüldüğü, elli beş kişinin de evde yakıldığı ve on iki kıza tecavüz edildiği, Fıstıklı'da yine erkeklere işkence, kadınlara tecavüz edildiği, Gemlik'te angarya ve umumi işlerde çalıştırılmak üzere götürülen bin beş yüz kişinin yollarda çeşitli bahanelerle öldürüldüğünün duyulduğu, Katırlı, Muradoba köylerinin yağmalanıp eşyalarının Yunan askerleriyle yerli Rumlar arasında paylaşıldığı, yetmiş yaşındaki bir kadına on sekiz Yunan askeri tarafından tecavüz edildiği, heyet tarafından çağırılan Gemlik-Yunan merkez kumandanınca bu katliâm ve yağmaların gayrı muntazam asker ve çeteler tarafından yapıldığı söylendiyse de şahitlerin bu facialarn tamamen Yunan zabit ve askerlerinin isteği doğrultusunda gerçekleştiğini söyledikleri, Rum palikaryaları ve Ermeni gençleriyle birlikte Gemlik faciasını yapan eşkiya reislerinin isimlerinin bilindiği, yağma ve katliâm yapılan köylerin zararlarının belirlendiği.

21 Mayıs 1921

Bâb-ı Âlî
Dâhiliye Nezâreti

Kalem-i Mahsûs

İstanbul İstıtlâ‘ât Me’mûrluğu'ndan Emniyyet-i Umûmiyye Müfettişliği'ne mevrûd 21 Mayıs sene [13]37 târîhli rapor sûretidir.

Gemlik havâlîsinde Yunan mezâlim-i fevkâ'l-âdesinin fecâyi‘-i ciğer-sûz ve elem-nâkını aynen müşâhede ve îcâb eden makâmât-ı âliye-i siyâsiyye raporlarını takdîm eyleyecek olan İngiliz, Fransız, İtalya ve berâberlerinde bulunan Osmanlı zâbitleriyle muhâcirîn arasında hidemât-ı hayr-hâhânesiyle temâyüz eden bir İsviçreli me’mûr-ı siyâsîsinden müteşekkil hey’et-i âliyenin refâkatinde bulunan Pazarköylü olup Sirkeci'de bir otel müste’ciri bulunan ve muhâcirîne nakdî mu‘âvenetlerde ibzâl-ı âsâr-ı insâniyyet eden Refik Bey ve refîki Gürcü Ali Bey'in oğlu Tevfik Bey muhtıralarında bulunan fecâyi‘-i gûnâ gûn ile Gemlik Belediye Re’îsi Dersa‘âdet Telgraf Muhâberât-ı Umûmiyye Başkitâbeti'nden mütekâ‘id Cemal Bey'in ve yine Gemlik kazâsı Mâl Müdîri Refik ve mu‘âvinliği me’mûr-ı sâbıkı Sıdkı, Geduz mâl müdîrliklerinde bulunmuş İbrahim Derviş Efendi'nin ifâdelerinden alınan netâ’ic-i mühimme ber-vech-i âtîdir.

Gemlik kazâsının geçirdiği vukû‘ât, esâs i‘tibâriyle bir kaç fikrin mahall-i mezkûrda program dâhilinde olarak tatbîk edilmekde olduğu anlaşılmakda, bu husûsda raporlar mütâla‘a ve âlâkadârlar istimâ‘ olundukda tamamiyle efkâr-ı mezkûrenin tecelliyâtına tesâdüf edilmekdedir. Bu fikirlerden olarak zîrde isimleri ve vak‘aları zikrolunacak kıtâl ve harîklerin esbâb-ı mûcibesi tedkîk olundukda evvelen yerli Rum ve Ermeni ahâlîsinin evvelce yapılan silâh taharriyâtında kendilerinin silâhları alınmamasından bi'l-istifâde çeteler teşkîl etdikleri ve icrâ etdikleri mezâlimin gasb u gâretden ibâret olmayup tamamıyla görünecek sûretde imhâ-yı İslâm ve menâtık-ı mezkûrede ihrâz-ı ekseriyyet olunduğu tamamıyla anlaşılmakdadır.

Eşhâs ve eşyânın zâyi‘âtlarından mâ‘adâ ma‘âbid ve zevâyânın katl ve hedmine, hiç olmazsa kurşun ile tahrîbine uğraşılması oralara tekrâr İslâmların avdet etmemesini te’mîn içün münâsebât-ı dîniyye ve milliyyelerini inkıtâ‘a uğraşdıkları ve Yunan programına bilerek âlet olan Rumlar ile bilmeyerek âlet olan Ermenilerin müsellahan teşrîk-i mesâ‘îsine Yunan ordu ve donanmasının bütün mevcûdiyetleriyle zahrolmaları esâsen her dürlü vesâ’it-i tedâfü‘iyyeden mahrûm bırakılmış bî-çâre ahâlîyi hâ’ib ve adem-i muvaffakiyyete dûçâr kılacağı kemâl-i bedâhetde olmağla zikrolunan program karşusunda imhâya mahkûm halka hey’et ve Hilâl-i Ahmer'in mu‘âvenet-i âlî-cenâbânelerini ve mevt-i muhakkakdan tahlîs-i girîbân edilmeleri memleketimiz içün bir ân-ı târîhî olmuşdur.

Gemlik havâlîsi fecâyi‘ini idâre eden rü’esâ-yı eşkıyâ:

Sakızlı Kireneçci(?), Yorgo, Meyhaneci Haralambo ile Apostol olup bunlar Rum palikaryaları ve Ermeni genclerinden îcâb eden eşhâsı ma‘iyyetlerinde alarak lâzım gelen yerlerde cinâyât ve katli‘âm ve harîkler vücûda getirmekdedirler. İşbu rü’esâ-yı eşkıyâ büyük ve mühim işlerde Yunan küçük, büyük askerî müfrezeleriyle îcâb eden mahallerde vezâ’if-i şenî‘a ve rezîlelerini îkâ‘dan çekinmemekdedirler. Taraf-ı âlîlerine gönderilen mezâlim rapor ve listelerine ilâveten kaydına lüzûm görülen ber-vech-i âtî zâyi‘âtın arzı İbrahim Derviş Efendi'nin îzâhât-ı mu‘tenânesi üzerine tahrîr kılınmışdır.

Aded-i hâne	Hâne bedeli	Eşyâ bedeli	Zeytun bağı	İsm-i kurâ
530	500.000 Altun	800.000 Altun	1.200.000 Guruş	
170	220.000 ″	85.000 ″	900.000	Kumla-yı Kebîr
80	120.000 ″	80.000 ″	750.000	Narlı
90	160.000 ″	108.000 ″	800.000	Kapaklı
160	218.000 ″	96.000 ″	800.000	Karacaali

Belediye Re’îsi Cemal Bey'in ifâdelerinden ve o havâlîye giden hey’etin müşâhedâtından Gemlik'e tâbi‘ Kumla-i Sagîr ahâlîsinden elli altmış kadın Gemlik'e sevkedilmişler ve bunlardan yalnız dört dânesi kurtularak köye avdet etmiş ve iki dânesinin cenâzesini hey’et görmüş ve diğerlerinin âkıbetleri ise külliyen mechûl kalmışdır.

Hey’etin Kumla-i Sagîr'e muvâsalatla, yapılan fecâyi‘in hey’et-i umûmiyyesi hakkında lâzım gelen ma‘lûmât istihsâl kılınmış olduğundan Gemlik merkez Yunan kumandanı Kumla'ya hey’etin emriyle celbedilerek kendisinin ma‘lûmâtına mürâca‘at edilmiş ve ne sûretle müzâkerât ve mübâhasâtın cereyânı tabî‘atıyla ma‘lûm bulanamaması, yalnız mezkûr merkez kumandanının Kumla-i Sagîr'de bulunan ahâlîyi toplayarak şimdiye kadar yapılmış fecâyi‘in gayr-ı muntazam asker ve çeteler tarafından ordunun ma‘lûmâtı olmaksızın irtikâb edilmiş olduğunu ba‘demâ kurâ-yı İslâmiyyeye Yunan asâkir-i muntazaması ve jandarma kıt‘a-yı inzibâtiyyesi getirileceği beyân kılınarak teskîn-i heyecâna çalışmış ise de Belediye Re’îsi Cemal Bey ve Hatib Hüseyin Efendi, İmâm Ahmed Efendi büyük bir cesâret-i medeniyye ibrâzıyla bu fecâyi‘ ve kıtâl tamâmıyla Yunan zâbit ve askerlerinin arzû ve emellerinden neş’et etdiğini evvelce aralarında hukûk-ı kadîme bulunan İslâm ve Hıristiyanların, Hıristiyanların İslâmlara hitâben "Eski hukûk bitmiştir. Mâdam ki isminiz Ahmed, Mehmed, Mustafa'dır. Binâ’en-aleyh sizin mahvınız muhakkakdır" diyerek en eski hukûklarını pâ-mâl edilmekde[eylemekde] iken artık ahâlînin kendilerini merkez kumandanına dahî teslîm edemeyeceklerini hey’et muvâcehesinde

mezkûr merkez kumandanı Terzil Vabraret'i(?) ifşâ etmek sûretiyle mahcûb etmişlerdir. Hey'etle bulunan İtalyan ceneralinin mu'âvenet-i umûmiyyesi köylüleri medyûn-ı şükrân bırakmış ve İngiliz ceneralinin Gemlik merkez kumandanına vâki' olan itâb-âmîz sû'âl ve mu'âmeleleri kezâ muhâcirîne gösterilen nevâzişleri halkı çok memnûn etmişdir. İşbu gelen muhâcirîn kâfilesinin beyânına nazaran hey'etin getirdiği kurâ ber-vech-i âtîdir. Ber-vech-i âtî karyelerdeki vukû'ât›n bâlâda ismi geçen Refik ve Tevfik beylerin muhtıra defterlerinde aynı bulunmakla arz kılınmış ve yine mûmâ-ileyhimânın Sadâret ve Dâhiliye Nezâretiyle ecnebi mümessilliklerine mürâca'at eyleyecekleri cümle-i istıtlâ'âtdan bulunmuşdur.

Narlı karyesi ahâlîsinin bir kısmı câmi'lerde Kurûn-ı Ûlâda yapılamayan bir vahşetle ibâdethânede yakılmış ve ihrâk bi'n-nâr cezâsı gören halkın mütebâkîsi bi'l-cümle mevcûdâtından sarf-ı nazarla firâr etmişlerdir. Büyükkapaklı karyesinin ahâlîsinden altmış kadarı kurşuna dizilmiş ve on beş bâkire kızın bikri izâle edilmişdir. Diğer Kapaklı'dan yirmi beş kişi bir dere kenarında, elli beş kişi bir hâne derûnunda ihrâk ve on iki bâkire kızın beheri on beş vahşî asker tarafından bikri izâle edilmişlerdir. Fıstıklı karyesinin erkekleri bir çok mezâlime dûçâr olmuş ve kadınlarından bir kısmının ırzlarına tecâvüz edilmişdir. Büyükkumla ahâlîsinden pek çokları Karamürsel'e kaçmak sûretiyle tahlîs-i hayât etmişlerdir. Gemlik kazâsı dâhili ile civâr kurâsında hâl-i hâzırda bin beş yüz kadar ahâlî bulunup Yunanîler tarafından angarya ve hidmet-i umûmiyyeye götürülmek bahânesiyle alınan kesânın bir daha avdet etmedikleri ve yollarda birer sebeb ve bahâneler ile mahv ve ifnâ oldukları cümle-i istihbârât-ı âcizîden bulunmuş ve hey'etin fotografîsini aldığı yetmiş yaşında bir ihtiyar kadının on sekiz Yunan askeri tarafından fi'l-i şenî'aya ma'rûz kaldığı Katırlı Muradoba karyeleri ahâlîsinin eşyâlarını gasb u gâret Yunan askerleriyle yerli Rumlar arasında taksîm edildiği ve pey-der-pey arzolunacak fecâyi'-i ciğer-sûzun ta'kîb edilmekde bulunduğu ma'rûzuyla rapor-ı âcizî bi't-tanzîm makâm-ı â'idine takdîm kılınur efendim.

Fî 21 Mayıs sene [13]37

Aslına mutâbıkdır.
Mühür

BOA. HR. SYS. 2624/77

63

YUNAN ASKERLERİNİN ÇANAKKALE'NİN ÇEŞİTLİ YERLERİNDE KÖY YAKIP YAĞMA YAPTIĞI

Biga Yunan kumandanının, içlerinde yerli Rumlarında bulunduğu efradıyla Çanpazarı nahiye merkezini ablukaya alıp eşrâftan Osman Efendi'nin eviyle diğer evleri tahrip ettiği ve eşyalarını yağmaladığı, civar köy ahalisiyle çarpışma meydana geldiği, Bayramiç Yunan kumandanının iki yüz kadar kuvvetle Hacıbekirler, Muradlar ve Hacı Kasım köylerini bastığı, beş yaşındaki bir çocuğun öldürülüp on üç yaşındaki bir kıza tecavüz edildiği, mal ve hayvanların yağmalanmasından sonra köyün yakıldığı, Biga ve Çanakkale arasındaki haberleşmenin kesildiği, beş yüz kadar Yunan askerinin top ve makinalı tüfekle birlikte Bayramiç'den Çan'a doğru hareket ettiği, mikdarı belli olmayan bir diğer Yunan müfrezesinin de Biga'dan aynı yöne gittiği, Mamure nahiyesine bağlı Kilisealan, Şerbetlikeçi(?) ve Ağyeli civarında Yunanlılarla Müslüman halk arasında çatışma olduğu ve heyecana kapılan Mamure ve civar köyler halkının göçe hazırlandığı, Ezine civarında halkın elindeki nakliye araçlarının toplandığı ve bu olaylardan evvel Yunanlıların memur ve eşrâftan bazılarını Bayramiç'ten İzmir'e sevkettikleri.

22 Mayıs 1921

Erkân-ı Harbiyye-i Umûmiyye Dâ'iresi

Çanakkale Osmanlı Komisyon Riyâseti'nden mevrûd
19/5/[13]37 târîh ve 592 numaralı rapor sûretidir.

Mâdde 1– Şehr-i hâlin on ikinci perşembe günü ale's-sabâh Çanpazarı nâhiye merkezini Biga Yunan kumandanı ma'iyyeti efrâdıyla abluka ederek eşrâfdan Osman Efendi'nin hânesini tahrîb ve kendisini bulamayınca diğer hâneleri de tahrîbe mübâşeretle ellerine geçirdiği eşyâ, pâre vesâ'ireyi ahz u gasbla karye dâhilinde rast geldiklerini darb ve cerh ile berâber birçok silâh endâhtıyla ahâlîyi tedhîş etdikleri ve bu mütemâdî silâh seslerini işiden civâr kurâ ahâlîsi nâhiye merkezini eşkıyâ basdı zannıyla ellerine geçirdikleri çifte, revolver, baltalarla gelmişler ise de karye kenârında abluka ve tarassudda bulunan Yunan askerinin ateşiyle karşulaşmış ve bi'l-mukâbele anlar da ateşe başlamış ve müsâdeme akşama kadar devâm ederek ahâlîden iki kişi şehîd dört mecrûh ve Yunanlılardan dört maktûl görüldüğü ve karye hâricinde vukû'a gelen ahvâl hakkında henüz bir ma'lûmât-ı sahîhâ alınmadığı ve gayr-i Müslim bulunan mahallî jandarması fenâlığı ref' ve izâleye muktedir olamadığı ve Yunan askeri arasında asker elbiseseni lâbis yerli Rumların da bulunduğu ve yine

şehr-i hâlin on dördüncü cumartesi günü Bayramiç Yunan kumandanı iki yüz kadar bir kuvvetle Hacıbekirler, Muradlar ve Hacıkasım karyelerine gelerek câmi‘-i şerîfin kilimlerini ve hânelerinden zî-kıymet eşyâ ve nukûdu ve hayvanâtı ahz u gasb, beş yaşında bir çocuğu katl ve on üç yaşında bir kızın bikrini izâle ve ahâlîyi bir tarafda tevkîf ile köyü kâmilen ihrâk ile âsâr-ı vahşet gösterdikleri Çanakkale Jandarma Kumandanlığı'ndan alınan ma‘lûmât üzerine ma‘rûzdur.

2– Bir haftadan beri Biga kasabasıyla Çanakkale arasında muhâbere, telgraf Yunanlılar tarafından kat‘edilmiştir.

3– Mes’eleyi mahallinde tedkîk ve tahkîk etmek üzre dün İngiliz cenerali 83. Livâ kumandanı Kal‘a'ya gelmiş ve bugün Ezine'ye hareket eylediği ve vak‘a hakkında pey-der-pey alınacak ma‘lûmât arzedilecektir efendim.

Erkân-ı Harbiyye-i Umûmiyye Dâ’iresi

Çanakkale Osmanlı Komisyon Riyâseti'nin
fî 22/5/[13]37 târîh ve 605 numaralı raporu sûretidir.

Şehr-i hâlin yirminci günü Bayramiç'den beş yüz kadar Yunan askeri berâberinde cebel topu ve makinalı tüfenk olduğu hâlde Çan istikâmetine hareket eylediği diğer –mikdârı mechûl– bir Yunan müfrezesinin de ayn-ı mevki‘e gelmek üzre Biga'dan hareket etdiği Ma‘mûre nâhiyesine tâbi‘ Kilisealan, Şerbetli, Keçiağılı civârında Yunanlılarla ahâlî arasında müsâdeme başlamış ve Yunanîler tarafından köylerin ihrâk edilmekde olmasından Ma‘mûre nâhiyesi ve havâlîsi fevka'l-âde heyecânda ve hicrete müheyyâ bulundukları ve Ezine cihetlerinde Yunanlıların vesâ’it-i nakliyye topladıkları Bayramiç ve Biga'dan ahvâl hakkında ma‘lûmât alınamadığı bi't-tahkîk anlaşılmış olduğu berâ-yı ma‘lûmât arzolunur.

***Hâmiş**: Vak‘adan evvel Yunanlılar tarafından Bayramiç'den me’mûrîn ve eşrâfdan ba‘zılarını der-destle İzmir'e sevkedilmiş ve bu kerre birkaçı serbest bırakılarak evveli gün Kal‘a'ya geldikleri ma‘rûzdur.*

BOA. HR. SYS. 2615/3

64

YUNAN VE RUM ÇETELERİNİN GEMLİK'E BAĞLI KÖYLERDE YAPTIKLARI KATLİÂM VE YAĞMALAR HAKKINDAKİ ŞAHİT İFADELERİ

Yunan askerleri ve Rum çetelerinin Gemlik'in Karacaali köyünü basarak isimleri tesbit edilebilen yirmi iki kişiyi süngü ve kurşunla katledip evleri yağmaladıkları, kadınlara ve on yaşındaki kız çocuklarına dahi tecavüz ettikleri, köyü, kaçamayan çoluk çocukla beraber yaktıkları, katliâmdan pek az kişinin kurtulabildiği, ayrıca Armudlu, Kumla, Kapaklı, Orhangazi ile Gemlik-Kumla arasında isimleri belirli altmış dokuz kişinin vahşice öldürülüp dört kişinin yaralandığı ve Kapaklı'da on bir kadına tecavüz edildiği hakkında katliâmdan kurtulabilen bazı şahısların ifadeleri.

24 Mayıs 1921

Dâhiliye Nezâreti Aşâ'ir ve Muhâcirîn
Müdîriyyet-i Umûmiyyesi

Gemlik
"Karacaali Karyesi"

Genç kadınları dağa kaldırılarak emvâl ve eşyâsı yağma edildikden sonra ahâlîsi süngü ve kurşunla katl, mebânîsi ihrâk edilen Karacaali karyesi:

Yunan askerlerinin ta'kîb ve iltizâm etdiği imhâ siyâsetinde kendisine şerîk ittihâz eylediği yerli ve müsellah Rumlarla berâber mebânîsi ihrâk ve nüfûsu envâ'-ı fezâhatla katl ve itlâf edilen kurâdan perîşân bir hâlde dağlara ve ormanlara kaçan ve bi'l-âhire mahallerinde tahkîkât icrâ etmek üzre Gemlik sevâhiline giden muhtelit hey'ete refâkat eden Salîb-i Ahmer Hey'eti delâletiyle Dersa'âdet'e getirilen kâfile-i muhâcirîn miyânında Gemlik kazâsına mülhak Karacaali karyesinden vürûd eden bakıyyetü's- suyûf bî-çârelerin bir hey'et muvâcehesinde vukû'bulan ifâdelerinden ve Bâb-ı Âlî'den mevrûd fî 24 Mayıs sene [1]337 târîh ve 243 numaralı mazbatadan:

16 Nisan sene [1]337 Cumartesi günü Gemlik kazâsına mülhak Karacaali karyesi yüzü mütecâviz Yunan askeriyle bunlara iştirâk eden Rum eşkıyası tarafından basılarak bir tarafdan katli'âma ve bir tarafdan da gasb ü gârete başlanmışdır.

Askerlerden bir kısmı evlerde gizlenen kadınlara tecâvüz ederek nâmuslarını pâymâl etmişler ve Hurşid kızı, Hüseyin'in kerîmesi 14 yaşında Şerife, 13 yaşında Narlılı Es‘ad kerîmesi, 18 yaşında Murad kerîmesi Emine ve 10 yaşında Hüseyin kerîmesi Aliye ve Hacı Mustafa kerîmesi Şâhende'nin bikrleri izâle olundukdan sonra Yunan askerleri tarafından cebren dağa kaldırılmışlardır. Perîşan bir hâlde kaçışan kadın, erkek, çoluk, çocuk birçok halk süngü ve kurşunla katledilmiş, köy sokakları maktûl ve mecrûhla dolmuşdur. Yunan askerleri bu vahşeti îkâ‘ ederken yağma etdikleri hâneleri ihrâka başlamışlar, köy başdan başa kaçamayan küçük çocukları ve maktûl ve mecrûhlarıyla alevler içinde yanmışdır. Bu fâci‘adan pek az ahâlî derelere saklanmak, dağ kovuklarına ilticâ etmek sûretiyle ancak kurtulabilmişlerdir.

Armudlu nâhiyesinden Hasan Efendi ifâdesiyle

		Mahall-i katl	**Nisan sene[1]337**	**Maktûl**
Armudlu	Galib oğlu Hüseyin	karyede	″	″
"	Cerrah oğlu Hasan	″	″	″
"	Emin oğlu İbrahim	″	″	″
"	Mü’ezzin Mehmed	″	″	″
Latîfe karyesi	Reşid oğlu Hüseyin	karyesinde	″	″
" "	oğlu Abdullah	″	″	″
" "	oğlu Hüseyin	″	″	″
" "	Abdullah zevcesi Hanife	″	″	″
" "	Süleyman zevcesi Hadice	″	″	″
Sultaniye	Hacı Ahmed oğlu Ahmed	″	″	″

Kumla karyesinden Hoca Hüseyin Efendi ifâdesiyle

		Sinni			
Kumla karyesi	Muhtar Mehmed Ağa	40	Karyeden alınarak Gemlik yolunda	12 Mayıs sene [1]337	Katl
″	Şaban Mustafa	35	″	12 ″	″

″	Yoğurtçu Mustafa	60	″ Parça parça edilmek suretiyle	12 ″	″
″	Abdullah Çavuş	55	″	12 ″	″
″	Hasan Remzi	25	″	12 ″	″
″	Sandalcı Âsaf	40	Gemlik'e hey'ete giderken	12 ″	″
″	Boşnak Yusuf	35		12 ″	″
″	Ra'îf Hasan	27	Tarlasında	10 ″	″
	Tosyalı(?) Hasan	50	″	10 ″	″

Kapaklı karyesinden Süleyman Reis oğlu Ahmed Re'is'in ifâdesiyle

Kapaklı karyesi	Muhtar Hasan Ağa	Karyede	13 minh
″ ″	Yabanovalı Hasan	″	13 minh
″ ″	Ömer kerîmesi İfâkat	″	13 minh
″ ″	Hoca Mehmed Ağa	″	13 minh
″ ″	Ali Dayı oğlu Ali	″	13 minh
″ ″	Kalafatçı oğlu Şerif	″	
″ ″	Kürd Mustafa		
″ ″	Koca Hüseyin oğlu Mehmed		
″ ″	Karadenizli Kâmil		
″ ″	Kürd Ali		
″ ″	Kara Ahmed oğlu Hüseyin		
″ ″	Kara Ahmed zevcesi Emine		
″ ″	Kara İbrahim zevcesi Hanım(?)		
″ ″	Muhâcir Adem zevcesi Şerife		
″ ″	Hüseyin zevcesi Emine		
″ ″	Mahdûmu İsmail		
″ ″	Mehmed zevcesi Sıdıka		
″ ″	Çakır Reis zevcesi Hüsniye		

Mecrûhlar

[Kapaklı karyesi]	Ahmed oğlu zevcesi Fatma
″	Hüseyin zevcesi Elmas
″	Edhem Reis oğlu Hasan
″	Mahmud kerîmesi Emine

Irzına tasallut edilenler

[Kapaklı karyesi]	Mehmed Reis'in kerîmesi Hacer	
″	Kerîmesi Penbe	bâkire
″	Mehmed zevcesi Penbe	
″	Bayram'ın Mehmed kerîmesi	
″	Arab Hasan'ın kerîmesi Hacer	bâkire
″	Sarı oğlu kerîmesi Penbe	bâkire 11 yaşında
″	Karye hocasının zevcesi Ayşe	
″	Halil kerîmesi Asiye	
″	" kerîmesi Hacer	
″	Arnavud Hasan kerîmesi Şerife	
″	Aziz kerîmesi Penbe	

Yunan kumandanı berâberlerinde götürerek
Gemlik ile Kumla arasında katl:

Ali Hoca'nın zevcesi
Ali kerîmesi Hadice
Murad zevcesi Elmas
Murad kerîmesi Emine
Murad mahdûmu Ahmed
Mehmed zevcesi Hacer (Beş çocuğu berâber)
Hacı Nuri zevcesi Emine
oğlu Halid
İbrahim zevcesi Makbûle (İki çocuğuyla berâber)

Osman zevcesi Ayşe
Mahdûmu Behçet
İmam zevcesi Ümmühan
Baldızı Server Hanım
Mehmed zevcesi Küçük Hanım (Dört çocuğu berâber)
Mehmed zevcesi Şerife
Hacı Mehmed zevcesi Şerife
Hacı Keleş(?) kızı Şâhende
Eşref kerîmesi Elmas
Kutbullah kardeşi Zeliha
" Zeyneb
Bekir kızı Hadice

Karacaali karyesinden ırzlarına ta'arruz edilenler

	Sinni	
Hüseyin kerîmesi Şerife	14	bâkire
Narlılı Esad kerîmesi	13	bâkire
Murad kerîmesi Emine	18	bâkire
Hacı Mustafa kerîmesi Şâhende		
Hüseyin kerîmesi Aliye	10	bakire

		Sinni		
Orhangazi	Nüfus kâtibi İbrahim Efendi	30	Gemliğe tehcîr edilirken	16 Nisan sene [1]337 maktûl
″	Hâfız Hasan	32	″	16 minh
″	Mehmed Çavuş'un Halil zevcesi	27	″	16 minh iskât-ı cenîn hastadır
″	Topal Hasan zevcesi Huriye	75	Kasaba ve Gemlik'de	" yirmi otuz asker tarafından ırzına tasallut
″	Mehmed Ali Usta'nın üveyi oğlu Mehmed	17	Tehcîrde	16 minh Maktûl

Karacaali karyesinden Eşref'in Ahmed zevcesi Penbe ifâdesiyle

Karacaali	Tahsildâr Hacı Mehmed: 14 Mayıs sene [1]337, maktûl
″	Bekâr İzzet
″	Fettah oğlu Hacı Hüseyin
″	Narlılı Hacı Ali oğlu Ali
″	Kürd Bekir
″	Çavuş oğlu Abbas
″	İmam Ali Galip Efendi
″	Korucu Mehmed Çavuş
″	Arif Ağa'nın Ömer
″	Halim oğlu Hüseyin
	Pilavcı Tahir zevcesi Saniye
	Hurşid zevcesi Gülhanım
	Ali Hoca'nın vâlidesi Emine
	Narlılı Tahsin zevcesi Hanife
	Mahdûmu Yahya
	Kerîmesi Yaşar
	Narlılı Hacı Ali zevcesi
	Narlılı Güllü
	Narlılı Hacı Ali'nin üç çocuğu
	Uzun İbrahim'in Hacı Mehmed
	Tatar Kurd Molla
	Çoban Mustafa

Maktûl, Mecrûh
Orhangazi
Karacaali
Armudlu
Lütfiye
Sultaniye
Kumla
Kapaklı

BCA. 272 12 38 30 19

65

YUNAN ASKERLERİYLE RUM VE ERMENİ ÇETELERİNİN ORHANGAZİ VE YALOVA'NIN KÖYLERİNDE MÜSLÜMANLARI KATLEDİP EŞYALARINI YAĞMALADIKLARI

Yunan askerleriyle yerli Rum ve Ermenilerden oluşan çetelerin Orhangazi kazasına bağlı Üreğil, Altıkoz(?), Cihanköy, Reşadiye, Pazarköy, Omzalı(?), Çeltikköy, Cedelik(?), Tutluca, Yalova kazasına bağlı Kocadere-i Bâlâ ve Zîr, Gacık, Dereköy, Burhan, Kirazlı(?), Taşköprü gibi Müslüman köylerine saldırarak halkın para, eşya ve hayvanlarını yağmalayıp köylerini yaktıkları, kadınlara tecavüz ettikleri, halktan pek azının katliâmdan kurtulabildiği, Kocadere-i Bâlâ ve Zîr köylerini yaktıktan sonra Yalova'ya göndereceklerini söyleyerek kayıklara bindirdikleri Müslümanları denize açılır açılmaz bomba ve kurşunlarla imha ve köy halkından geride kalanları da büyük bir eve toplayıp yakarak ve pencereden atlayıp yangından kurtulmaya çalışanları da silahla vurarak katlettikleri, bu katliâmı gerçekleştirenlerin yerli Rum ve Ermeniler olduğunun anlaşıldığı, Yunan mezâliminden kurtulmak üzere Gemlik, Pazarköy, Büyükkumla, Küçükkumla, Kırcaali, Umurbey köylerinden çoğunluğu kadın ve çocuk olmak üzere bin beş yüz on kişinin vapurlarla İstanbul'a iltica ettiği, Küçükkumla'da elliyi aşkın kadın ve çocuğun kesilerek öldürüldüğü, Narlı ve Kırcaali köylerinde bir tek Müslüman kalmamacasına katliâm yapıldığı ve İtilaf Devletleri Tahkik Heyeti'nin gözü önünde bile halkın elinden zorla hayvanlarının alındığı, Gemlik ahalisinden yetmiş yaşlarındaki bir kadına ahali önünde on beş Yunan askeri tarafından tecavüz edildiğine dair raporlar.

29 Mayıs 1921

Erkân-ı Harbiyye-i Umûmiyye Dâ'iresi
Şu'be: 2
Kısım: 3
Numara: 732

H. U. M

Yunan harekâtı

Hâriciye Nezâret-i Celîlesine

Devletlü efendim hazretleri,

Yunan mezâlimine â'id alınan ba'zı raporların mevâdd-ı mühimmesi sûreti leffen takdîm kılındı. Bu gibi ma'lûmâtın Avrupa matbu'âtında te'mîn-i neşri ma'rûz-ı fecâyi' olan milletimizin derece-i felâketini ifhâm içün fâ'ideli olacağı ma'lûm-ı devletleridir. Ma'lûmât-ı mezkûrenin Avrupa'daki mümessillerimize îsâli menût-ı re'y-i devletleridir. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 20 Ramazan sene 1339
Fî 29 Mayıs sene 1337

Harbiye Nâzırı
İmza

Erkân-ı Harbiyye-i Umûmiyye Dâ'iresi

Sûret

Bundan altı yedi mâh mukaddem bir kısım Yunan askerinin dâhil olduğu yerli Rum ve Ermenilerinden mürekkeb çeteler Bursa vilâyetine merbût Orhangazi kazâsının Üreil[Üreğil], Altıkoz(?), Cebanköy[Cihan](?), Reşâdiye, Pazarköy, Omzalı, Çeltikköy, Cedelik(?), Dutluca ve geçen paskalyadan üç gün evvel de Yalova kazâsına mülhak Kocadere-i Balâ ve Zîr, Gacık, Dereköy, Burhan, Kerizli[Kirazlı], Taşköprü vesâ'ir İslâm karyelerine ta'arruz ederek ahâlî-i İslâmiyyenin nukûd ve emvâl ve hayvanlarını gasb ve köylerini ihrâk ve ba'zı kadın ve kızların ırz ve nâmûslarına tecâvüz ve pek cüz'îsi kurtulmak üzre ekserîsini katl ve hattâ sâlifü'z-zikr Kocadere-i Bâlâ ve Zîr karyelerini yağma ve ihrâk etdikden sonra ahâlîsini kadın, erkek, çocuk Yalova'ya gönderecekleri beyânıyla iki kısma bi't-tefrîk bir kısmını altı aded yelken kayığına tıka basa doldurmak sûretiyle bi'l-irkâb biraz denize açıldıkdan sonra tüfenk ve bombalarla üzerlerine ateş ederek cümlesini kayıklarıyla berâber gark ve imhâ ve diğer kısmını da köyün büyük bir hânesine doldurarak gaz ile ihrâk ve havl-i cân ile hânenin penceresinden atlamak teşebbüsünde bulunanları da kurşunla katl ve ifnâ eylemiş ve bu esnâda ateş karşusuna geçerek *"hurra"* oynamak sûretiyle icrâ-yı şâd-mânî etmiş oldukları ve fâ'illerinin dahi Yalova kazâsına merbût, Engüre, Koru ve Orhangazi kazâsına mülhak, Çengiler, Kerâmet karyeleriyle Adapazarı kazâsı, ve mahall-i sâ'ire ahâlîsinden Rum ve Ermeniler oldukları beyân ve ifâde edilmekde olduğu.

21 Mayıs sene [13]37 günü sabâhı Seyr-i Sefâ'in İdâresi'nin Gayret, Galata, Gelibolu vapurlarıyla Gemlik, Pazarköy, Büyükkumla, Küçükkumla, Karacaali, Umurbey köylerinden ekserîsi kadın ve çocuklardan mürekkeb olmak üzre 1210

muhâcirin limanımıza vürûd etdiği ve Yunanlıların gençlerden yüz elli kişinin Dersa‘âdet'e gelmelerine müsâ‘ade etmeyerek Pazarköyü'nde alakoydukları.

Dersa‘âdet'den giden beyne'l-milel tahkîk hey’eti refâkatinde bulundurulan bir jandarma zâbitimizin Gemlik iskelesinde Yunan askerleri tarafından dûçâr-ı hakâret olduğu ve Yunan işkence ve mezâliminin el’ân ber-devâm bulunduğu ve Küçükkumlu[la]'da büyük bir taş üzerinde elliyi mütecâviz kadın ve çocuk kesdikleri, vürûd eden muhâcirlerin ifâdesinden anlaşıldığı. 21 Mayıs sene [13]37'de İnebolu vapuruyla 300 muhâcirin vürûd etdiği ve bu kâfilenin de ekserîsini kadın ve çocuklar teşkîl etdiği ve bunlardan birinin ifâdesine nazaran Yunanlıların, muhâcirlerin ilticâ etdikleri sevâhilde ve Düvel-i İ’tilâfiyye Tahkîk Hey’eti'nin gözü önünde bile muhâcirînin ellerinden cebren koyun, sığır müsâdere etdikleri Narlı, Karacaali'de ahâlî-i İslâmiyye'den hiçbir ferd kurtulmamak şartıyla ifnâ edildiği ve bu fenâlıkları Yunan askerleri ile berâber daha ziyâde yerli Rumların yapdıkları.

Yunanlıların Gemlik ahâlîsinden takrîben yetmiş yaşında olan bir kadına ahâlî muvâcehesinde alenen fi‘l-i şen‘î yapdıkları ve bu denâ’et ve rezâleti sıra ile irtikâb edenlerin on beş nefere bâliğ olduğu ve bî-çârenin o esnâda terk-i hayât etdiği.

BOA. HR. SYS. 2625/16

66

YUNAN ASKERLERİYLE YERLİ RUMLARIN ÇANAKKALE’YE BAĞLI ÇANPAZARI NAHİYESİ VE KÖYLERİNDE IRZA TECAVÜZ, YAĞMA VE KATLİÂM YAPTIKLARI

Çanpazarı’nı abluka altına alan Yunan kuvvetleri ve yerli Rumların, nahiyeden on kadar Müslümanın evini tahrip edip eşya, para ve kıymetli ne varsa yağmaladıkları, sokaklarda rastladıkları Müslümanları döverek yaraladıkları, yardıma koşan çevre köy ahalisiyle meydana gelen çarpışmada her iki taraftan da kayıplar olduğu, Bayramiç’teki Yunan kuvvetlerinin Hacı Bekirler, Muratlar, Hacı Kasım köylerini basarak ev ve camileri talan ettikleri, kıymetli eşya, para ve hayvanları çaldıkları, genç kız ve kadınlara tecavüz edip, beş yaşında bir çocuğu katlettikleri ve halkı bir yerde toplayıp köyü yaktıkları, Biga ile Çanakkale arasındaki haberleşmenin kesildiği, tarlada çalışan rençber ve mültecilerin katledilmeleri üzerine Karakocalar köyünden yirmi sekiz ailenin bütün

eşyalarını bırakarak göç ettikleri, Kolfaköy'e[Kolfal] gelen Yunanlıların manifatura ve bakkal dükkânını yağmalayıp, birçok ev eşyası ve hayvanı gasbettikleri, halktan bazılarını yaraladıkları, Çavuşköy'ü tamamen yağmalayıp evleri, ağaçları, ılıcaları yaktıkları; köylerden çaldıkları kilim ve halıları İkizçeşme mevkiinde ısınmak maksadıyla yakıp, gasbettikleri hayvanları yedikleri, Mallıköy halkına bıyık yolmak, sakal koparmak, dövmek, defalarca boynuna ip geçirip asmakla kokutmak ve kadınlara tecavüz gibi işkenceler uyguladıkları, Kocayayla köyünden olup, Yunanlıların bir şey yapmayacaklarını söylemeleri üzerine inanarak köylerine dönen beş aileye feci şekilde işkence edildiği, para ve eşyalarının çalındığı, Dereköy ve Yahyaköy'de de benzer zulümler yapıldığına dair isim, yer, şahıs ve zaman belirten ifade ve raporlar.

29 Mayıs 1921

Bâb-ı Âlî
Dâhiliye Nezâreti
Emniyyet-i Umûmîyye Müdîriyeti
Aded 307
Tarih:12-13/5/[13]37

Gayet Müsta'celdir

Sûret

Şehr-i hâlin on ikinci perşembe günü sabâhı alaturka sâ'at on râddelerinde Biga Yunan işgâl kumandanı ma'iyyetinde elli neferlik bir müfreze ile Çan merkez nâhiyesine gelüp Çanlı Osman Efendi'nin hânesini taharrî ve mûmâ-ileyhi bulamayınca merbût pusulada esâmîsi muharrer bulunanların hânelerini taharrî edüp ve merbûten takdîm kılınan cedvelde cinsi ve mikdârı muharrer eşyâ ve nukûdu gasbedildikden sonra Mekteb Mu'allimi Hakkı Efendi'yi, ahâlîden Ali'nin dâmadı İbrahim, İlyas Çavuş, Velioğlu Ali, Davulcu Mehmed Ali Çavuş'un oğlu Hamdi vesâ'ireyi fenâ bir hâlde darb ve müdîriyet odacısı Ali Rıza'yı baldırından süngü ile cerh ve İbrahim Çavuş'un Halil'i müte'addid mahallerinden darb ve kama ile cerh, Topcu oğlu Mehmed'i süngü ile hafif sûretde cerhetdikden sonra mahallât arasında her ne esbâba mebnî ise üç dört sâ'at kadar silâh endâht etdikleri ve silâh sadâsını işiden civâr kurâdaki ahâlîden bir kısmı eşkıyâdır zannıyla alaturka sâ'at yedi buçuk râddelerinde nâhiye merkezine gelerek Yunanlılar ile aralarında devâm eden müsâdeme netîcesinde Yunanlılardan ikisi telgrafhâne derûnunda ve ikisi köy dâhilinde olmak üzre dört nefer maktûl düşüp dağlık arâzîden Biga'ya doğru

savuşdukları ve ahâlîden Çanpazar karyeli Hayreddin oğlu Beytullah, Mallı karyesinden Koca Muhacir'in Şaban şehîd ve Çavuş karyesinden Muhacir Osman göğsünden ve seyyar satıcılardan Arnavud Hacı ayağından mecrûh olduğu ve nâhiye merkezine yarım sâ‘at mesâfede cenûb istikâmetinde İngiliz işgâl mıntıkası dâhilinde Kocayanık mevki‘inde beş altı Yunan neferinin daha maktûl düşdüğü ahâlî tarafından söylenmekde ise de vaktin geç olması ve arâzînin dağlık bulunması hasebiyle hakîkât anlaşılamadığından keyfiyet ayruca arzedileceği ve ahâlî köylerine dağılmış olduğundan bu husûsda tahkîkât-ı lâzimenin icrâsı içün hey’et-i tahkîkiyyenin sür‘at-i i‘zâmı bölüğe arzedildiği ma‘rûzdur.

Çanpazar Takım Kumandanı
Mülâzım-ı Sânî
Süreyya

Aslına mutabıkdır.

Bâb-ı Âlî
Dâhiliye Nezâreti
Emniyyet-i Umûmiyye Müdîriyeti

Sûret

Zabıt Varakası

Şehr-i hâlin on dördüncü cumartesi günü Bayramiç'de iki yüze karîb Yunan kuvve-i işgâliyye askeri, otuzu mütecâviz Yunan çetesi Muradlar'a gelüp bir gece orada kaldıkdan sonra sabahleyin Hacı Bekirler karyesine gelerek karyeyi abluka edüp elli kişilik bir kuvvetle karye-i mezkûreyi taharrî maksadıyla bütün hâneleri soyup mâl, nukûd ve eşyâ-yı beytiyyelerinin, kıymetli kadın ve cihâz takımlarını da kâmilen ahz u gasb ederek ahâlî-i mağdûreyi şiddetle darb ve işkence ile de ayrıca pâre istedikleri ve karye ahâlîsinden Molla Ahmed oğlu Yusuf Ağa'nın beş yaşlarında Salih nâmında oğlan çocuğunu Fransız tüfengi ile çocuğun sağ dizinden urarak cerhedilmiş ve yarım sa‘ât sonra ma‘sûm vefât etmiş ve yine karye-i mezkûre ahâlîsinden Hasan oğlu Ali'nin on üç yaşındaki Şehriye nâm kızı cebren bikrini izâle etmek fi‘l-i cinâyeti îkâ‘ ile karyeden genç kadınların kezâ ırz ve nâmûslarını cebren ta‘arruzla fi‘l-i şenâ‘ati icrâdan sonra ahâlî-i mağdûreyi bir araya toplayup tekrâr darb ve işkence ile içlerinden cem‘an beş kişi berâberlerinde alup götürdükleri ve talan etdükleri nukûd ve eşyâ vesâ’ireyi karyeden beş aded merkebe yükleterek götürdükleri ve ba‘dehu kendilerinin karyede beş sâ‘at zamân zarfında bâlâda gösterildiği üzre envâ‘-ı cürm ve mezâlimât ve nice şenâ‘ât ve mukâtele ile karyeden çıkmalarından yarım sâ‘at evvel

karyeden Osman oğlu Ömer, Osman oğlu Mustafa, Ömer oğlu Ali, Ahmed oğlu İsmail, Hüseyin oğlu Hasan, Hüseyin oğlu Koca Mustafa, Hacı Bayram oğlu Ramazan, Hacı Ahmed oğlu Osman ve Hacı Ahmed Ağa nâmlarındaki eşhâs-ı mağdûrenin hâne, zahîre anbarı ve koyun kışlası, samanlık ve ahur damlarını kâmilen ihrâk edüp ve diğer hânelerin de kâffesini ateşlemişler; derûnundaki eşyâların kat'iyyen alınmamasına mecbûren ahâlîyi hânelerinden uzak mahallede bir müddet tevkîf etdikden sonra yağma ve gasbetdikleri eşyâları, aldıkları beş merkeble götürüp savuşmuşlar. Bunun üzerine mağdûr ahâlî korkarak her dürlü tehlikeyi göze alup yanmakda olan hânelerinin itfâsına koşmuşlar ise de bâlâda isimleri muharrer eşhâsın hânelerinden gayrılarını az bir yangınlıkdan kurtarabilmişler ve netîce-i tahkîkâtın bâlâda muharrer dokuz hâne, ebniye-i sâ'ire kâmilen imhâ olunmuş ve derûnundaki bir çok hayvanât-ı ehliyyenin dahi yandığı anlaşılmış ve câmi'-i şerîfin de iki aded büyük kilim[i] dahi gasbolunmuş ve keşfolunmayan birçok nevâkısla karye-i mezkûr vukû'âtını mübeyyin işbu zabıt varakası zîrde esâmîleri muharrer eşhâs huzûrunda tanzîm kılınmağla arzolunur efendim.

14/Mayıs/[1]337

Bâzergânlar Jandarma Seyyar Müfreze Kumandanı **Mehmed Durmuş**	Jandarma Müfreze Efrâdı **Mustafa**	Bu dahi **Mehmed**	Bu dahi **Mustafa**
Hacıbekirler Karyesi İmâmı	Karye-i Mezkûre Muhtâr-ı Evveli	Karye-i Mezkûre Muhtâr-ı Sânîsi	A'zâ **Yusuf**
A'zâ **Eyüb**	Mağdûr **Hüseyin oğlu Koca Mustafa**	Mağdûr **Ömer oğlu Ali**	

Aslına mutabıkdır

Bâb-ı Âlî

Dâhiliye Nezâreti

Emniyyet-i Umûmiyye Müdîriyeti

Sûret

Umûm Jandarma Kumandanlığı'na

16/Mayıs/[13]37 târîh ve 4111 numaralu arîzaya lâhıkadır:

1- Şehr-i hâlin on ikinci perşembe sabâhı Biga'nın Çanpazarı nâhiye merkezi şafakla berâber Biga Yunan kumandanı ma‘iyyeti efrâdıyla abluka edilerek eşrâfdan Osman Efendi'nin hânesi taharrî ve kendisini bulamayınca diğer hâneleri de taharrîye başlayarak bu miyânda ellerine geçirdikleri eşyâ, pâre vesâ’ire ahz u gasbedilmekle berâber memleket içinde önlerine geleni darb ve cerhederek ve her tarafa silâh atarak ahâlîyi tedhîş etmişlerdir.

Sabahdan öğlene kadar bu işkence devâm etmiş ve mütemâdî silâh seslerini işiden civâr kurâ ahâlîsi nâhiye merkezini eşkıyâ basdı zann ü zehâbında bulunarak ellerine geçirdikleri çifte, revolver ve baltalarıyla Çanpazar'ın imdâdına koşmuşlarsa da karye kenarında abluka ve tarassudda bulunan Yunan askeri bunları görerek üzerlerine ateş açdıklarından ahâlî de bi'l-mukâbele ateşe başlamışdır.

Müsâdeme gurûba kadar devâm etmiş ve Yunanîlerin tekrar Biga'ya çekilmeleriyle ateşe nihâyet verilmişdir. Müsâdemede karye dâhilinde ahâlîden iki kişi şehîd, üç dört mecrûh bulunduğu gibi Yunanîlerden de dört maktûl görülmüşdür. Karye hâricinde vukû‘a gelen ahvâl netîcesi henüz mechûldür.

Gerek Yunanîlerin vürûduyla hâneleri taharrî ve tecâvüzü sırasında ve gerekse köylülerin vürûduyla müsâdeme bidâyetlerinde nâhiye müdîri ve jandarma takım kumandanı gayr-ı Müslim efrâdıyla fenâlığın ref‘ ve izâlesine çalışılmış ise de semere-bahş olamamışdır. Yunan asâkir-i muntazaması miyânında asker elbisesini lâbis Biga ve Karadağ ahâlî-i Hırıstiyâniyyesi de bulunduğu görülmüşdür. Vak‘ayı müte‘âkib ahâlî-i kurâ köylerine çekilerek sükûnet i‘âde edilmiş herkes işiyle gücüyle meşgûl bulunmuşdur. Bu husûsda mahallî mıntıka kumandanlığından alınan rapor merbûtdur.

2– Şehr-i hâlin on dördüncü Cumartesi günü Bayramiç Yunan kumandanı iki yüze karîb bir kuvvetle Bayramiç kazâsına merbût Hacıbekirler ve Kal‘a-i Sultâniyye kazâsına merbût Muradlar ve Hacı Kasım karyesine gelerek canavarların bile yapamayacağı âsâr-ı vahşetde bulundukları, câmi‘in kilimleri, hânelerden zî-kıymet eşyâ ve nukûdu nehb ü gâret ve hayvan ve mevâşîyi ahz u gasbetdikden başka merbûtu vesîkadan keyfiyet müstebân buyurulacağı vechile beş yaşındaki bir çocuğu bile katl ve on iki, on üç yaşında bir sıbyânın bikrini izâle etmek ve köye ateş vererek ve ahâlînin söndürmemeleri içün de köy halkını bir mahalde tevkîf etmek gibi canavarlıklar irtikâb edilmişdir.

Bu miyânda mukaddemâ Bayramiç Yunan kumandanı tarafından seddedilen ve mu‘ahharan İngiliz kumandanının vesîkasıyla taburdan efrâd gönderilerek tekrâr küşâd edilen Bâzergânlar jandarma karagol kumandanı 93 Mehmed oğlu Durmuş ile

efrâddan 69 İbrahim oğlu Mehmed'i dahi işbu asâkir-i câniyye yolda tevkîf ederek ezâ vü cefâ eyledikleri ve bunlardan 93 Mehmed oğlu Durmuş bi't-takrîb firâren gelmiş ise de diğerinin hayât ve memâtı mechûl bulunduğu jandarmalarımızın hîn-i tevkîfinde Yunan kumandanına vazîfeten bulundukları hakkında İngiliz Kumandanlığından ahzedilmiş olan vesîka ibrâz olundukda büsbütün âsâr-ı şu‘ûr ibrâzıyla vesîkanın da parça parça edildiği anlaşılmışdır.

Mes’elenin arîz u amîk tahkîki ahâlînin âlâm ve ıztırâblarının teskînine sükûnetin i‘âde ve hükûmetin nazar-ı şefkat ve himâyesi dâ’imâ üzerlerinden eksik olmadığı ihsâsı maksadıyla Kumarlar nâhiyesi mıntıka kumandanı mahall-i vak‘aya hareket etdiği gibi Çanakkale Bölüğü kumandanı da mahall-i vak‘aya azîmet eylediğinden bi'l-âhire alınacak rapor ayrıca arz u takdîm kılınacağı.

3-Bir haftadan beri Biga kasabasıyla Çanakkale arasındaki telgraf muhâberâtının munkatı‘ bulunması dolayısıyla mezkûr bölükle muhâbere edilememekde olduğu berây-ı ma‘lûmât ma‘rûzdur. Ol bâbda.

17/Mayıs/[1]337

Kal‘a- i Sultâniyye
Jandarma Taburu Kumandanı
Binbaşı
Ömer Lütfi

Aslına mutâbıkdır.
Mühür

Bâb-ı Âlî
Dâhiliye Nezâreti
İdâre-i Umûmiyye-i Dâhiliyye Müdîriyeti

Yunanîler tarafından îkâ‘ edilen fecâyi‘ ve mezâlimi berây-ı tahkîk İngilizler tarafından havâlî-i mezkûreye i‘zâm kılınan Yüzbaşı Vedri refâkatine me’mûr Mülâzım Nizameddin Efendi'den mevrûd rapor sûretidir.
Fî 29 Mayıs sene [1]337

1- Dün sabah 28/5/[13]37 Cumartesi alaturka bir râddelerinde Gölcük isikâmetine hareket edildi. Henüz köyden beş kilometre açılmış idik ki yirmi sekiz â’ileden mürekkeb Yunan işgâl mıntıkası dâhilinde bulunan Karakocalar ahâlîsine rast geldik. Bunlar köylerine avdet ediyorlardı. Bunların hicretlerine sebeb Yunanîlerin

köylerine takarrüb etmeden civârda bulunan diğer mültecîleri ve tarlalarda çalışan rencberleri katledilmiş bulunmalarını görüp korkmalarıdır. Köyünde eşyâ kâmilen yağma ve gasbedilmiş hayvanâtı bütün alınmışdır. Köylü ancak canlarını kurtarabilmişlerdir. Gölcük karakolu henüz açılmış ise de bir iki neferi henüz iltihâk etmemişdir.

2- 25/5/[13]37 Çarşamba günü akşam ezanına doğru bir zâbit kumandasında elli kişilik bir Yunan müfrezesi gelerek geceyi köyde geçirdikden sonra ertesi sabâh yanlarına bir kılaguz alarak Muradlar'a gitmişlerdir. Kılaguzu Muradlar'dan i‘âde etdikleri içün hangi istikâmete gitdikleri bilinememişdir.

3- Kolfaköy[Kolfal]

25/5/[13]37 Çarşamba günü ezânî sabâh sâ‘at iki râddelerinde sekiz kişiden mürekkeb bir Yunan müfrezesi köye gelüp Kocabıyık oğlu Abdullah, Abdullah oğlu Hasan, Küçük Mehmed Ağa'nın Ramazan, Dede oğlu Zekeriya'nın hayvanâtını gasb ve Yaşar Ağa'nın bakkâliye ve manifatura dükkânını yağma ve Fehîm Bey'in hânesine cebren duhûl ile 104 liralık kâğıd pâre ile 10 aded kilim, bir top patiska 15 aded havlu, 10 aded başörtüsü ve Kocabıyık oğlu Abdullah'ın gümüş sâ‘at ve kordonunu ve bir çok kimselerin de üzerleri taharrî ve ağır sûretde darbetdikden sonra pâre ve eşyâları alınarak bir semt-i mechûle hareket etdikleri, 26/5/[13]37 Perşembe günü sabâhleyin yine sekiz kişilik bir Yunan müfrezesi köye gelerek Sinan oğlu Emin Hoca'nın dört re’s kuzusunu gasbedüp geldikleri istikâmete müteveccihen def‘oldukları.

4- Çavuşköy ve Çanpazarköy

Çavuşköy tamâmıyla yağma edildikden sonra Yunan müfrezesi tarafından evler gaz dökülerek ateşlenmiş ve bugün köy bir harâbe-zâra dönmüşdür. Evlerin yanmasıyla da iktifâ etmeyen alçak hâ’in düşman buradaki ağaçları bile ateşlemeği unutmamışdır. Mâdde 1'de arzedildiği vechile Karakocalar ahâlîsine hîn-i tesâdüfde Yüzbaşı Mösyö Vedri tarafından Yunan müfreze kumandanına hitâben bir tezkire yazılup öğleyin kendisini Çavuşköyü'nde bekleyeceğini bildirmiş ise de köye muvâsalatımızda kimseyi bulamayınca biraz ileriye gidilmeğe mecbûriyet hâsıl olmuşdur. Çavuşköy ile Çanpazar köyü arasında bulunan ve İkizçeşme ta‘bîr olunan mahalle vâsıl olundukda Çavuşköyü'nden eşyâyı gasbetdikleri zaman götürdükleri hayvanâtın bir kısmını burada ale'l-acele ekl etdikleri, etrâfda bulunan dana, tavuk ve hindi gibi ve kaz kemik ve tüylerinden ve unutdukları bir kaç mermiden anlaşılıyor. Hattâ odun yakmağa lüzûm görmeyen bu müfreze yağma etdikleri kilimlerle ateşi yakdıkları bu kilimlerin mevcûd parçalarından anlaşılmışdır. Şehre -Çanpazar- iki kilometre yaklaşdığımızda daha ileri gidilmeyüp oradan atf-ı nazar edilerek şehrin tamâmen mahv ve harâb olduğu görülmüşdür. Birçok hastagânın yegâne şifâgâhı olan

ılıcaları bile yakmakdan sarf-ı nazar etmemiş ve şehirde kat‘iyyen bir eser-i hayât görülmediğinden gerüye dönülüp İkişerçeşmeler'de(?) Yunan zâbitini beklemek üzre bir buçuk sâ‘at kadar ârâm edilmişdir. Yunan zâbiti gelmeyince yola devâm edildi.

5- Mallıköy

20/5/[13]37 Cuma günü Küçüktepeköy istikâmetinde 15-20 aded obüs dânesi köyün muhtelif cihetine endâht edilerek bir mermi Halil Ağa'nın hânesinin çatısına isâbet ederek patlamadan yere sukût etmiş diğer mermiler köyün beş on metre uzaklarına düşmüşdür. Bunlardan bir iki mermi de köyün sokaklarına düşmüşdür. Birkaç mermi parçası Mösyö Vedri tarafından alınmışdır. Bu köyde pek çok kimseler ağır hakârete, ta‘rîfi nâ-kâbil işkencelere ma‘rûz kalmışlardır. Bıyık yolmak, sakal koparmak, darb, boynuna müte‘addid def‘alar ip geçirüp asmağa teşebbüs ve bir dul kadının ırz ve nâmûsunu pay-mâl etmek ilh. gibi.

Bunlardan İsmail oğlu Mehmed Emin'in ifâdesinden 21/5/[13]37 Cumartesi günü bir mülâzım-ı evvel kumandasında bir tercümân ve tahmînen yüz kişiden mürekkeb başı bozuk ve Yunan askeri köye gelerek yanlarında cebren getirdikleri Dereköy Muhtârı Salih Ağa'yı câmi‘in minâresine çıkartarak köyün etrâfındaki harmanlara dağılmış olan ahâlîyi celb için "Korkmayın ey ahâlî köye geliniz" diye bağırtarak ahâlîyi toplamağa teşebbüs etmiş ise de kimse gelmediğinden köyü soyarak ve yağma ederek gitmişlerdir.

23/5/[13]37 Pazartesi günü Yunanîlerin bir müfrezesi Kocayayla köyüne geldiğinden bütün civâr köylere haber gönderüp herkesin köyüne gelüp işleriyle meşgûl olmalarını tavsiye etmişdir. O vakit bu köye mensûb beş â’ile de sözlerine inânarak avdet ederler.

26/5/[13]37 Perşembe günü bir zâbit kumandasında mülâzım-ı evvel ve tercümân berâberinde olarak 100 kişiden mürekkeb başıbozuk ve Yunan askeri köyü ihâta etdikden sonra köyün câmi‘i etrâfında tecemmü‘ ederek iki üç gün evvel gelmiş olan bu beş â’ileyi câmi‘e cem‘edüp bi'z-zât her biri zâbit ve tercümân tarafından bir müddet darb ve işkence ve câmi‘in tavanına asmış oldukları bir ipe müte‘addid def‘alar boyunlarına geçirerek asmağa teşebbüsde bulunmuşlar ise de bi'l-âhire sarf-ı nazar ederek kalkamayacak derecede darbetmişlerdir. El’ân bunların vücûdlarının yara ve bere içinde olduğunu gördüm. Bundan sonra İsmail oğlu Emin'in hânesine giderek 100 liralık evrâk-ı nakdiyyesiyle sâ’ir eşyâsını aldıkdan sonra bî-çâreyi yarı ölü bir hâlde bırakmışlar. Ve 65 yaşında İbrahim oğlu Halil Çavuş'un ifâdesi; 66 yaşında: Ayn-ı sûretle köyüne avdet eden bu adamcağız bıyıkları yolunmak ve süngü ile sol bacağının iki mahallinden ikişer ve bir mahallinden üç santimetre kadar süngülenmişdir. Bunu berâberine alarak fevka'l-âde bir işkence ile Çanpazarı'na

götürmüşler ve ertesi günü zâbitin huzûruna çıkarmışlardır. Kendisine bir su’âl sorulmaksızın serbest olduğunu bildirmişlerdir.

Ayn-ı sûretle köye avdet eden 50 yaşlarında Hacı Yusuf oğlu Ömer'in ve 30 yaşlarında Halil oğlu Ahmed ve Emin oğlu İsmail, Hacı Ramazan oğlu İbrahim, Hasan oğlu Ahmed vücûdları hurd u hâş olacak derecede tüfenk dipçiği, namlu darbesiyle fevka'l-âde darb ve bıyık, sakalları envâ‘-ı işkence ile yolunmuşdur. Bugün merkûmânın vücûdları yara bere içinde her tarafı şişmiş kıvranmakdadırlar.

Dereköylü olup tesâdüfen bugün bu köyde görülen Ömer oğlu Hacı Mahmud'un ifâdesi; 49 yaşında: Hayvana binmiş Dağadca[Dağaca] köyünden kendi köyüne gitmekde iken bir Yunan müfrezesi tesâdüf ederek merkûmu bi't-tevkîf döğülerek hayvanı gasbedilmişdir. Öldürmeğe de kalkışdıkları bir sırada yanların[daki] Bulgar Dereköy muhtârının ricâ ve niyâzı üzerine sarf-ı nazar etmişlerdir. Kocası askerde bulunan Bağcı Yusuf oğlu Ali'nin zevcesi 22 yaşlarında Ayşe'nin birkaç Yunan askeri tarafından evine kapadılup nâmus ve ırzına tecâvüz etdikleri kendi ifâdesinden anlaşılmışdır. Bu miyânda Halil oğlu Osman'ın evi basılup 10 aded yirmilik altun, 3 aded beşibirlik, bir top kumaş sirkat edilmişdir. Hacı oğlu Mustafa'nın bağçesinde bağlı bulunan hayvanı takımıyla birlikde ahz u gasb edilmişdir. Daha birçok evlerden nukûd, zî-kıymet eşyâ gasbedilmiş ise de ba‘zı hânelerin sâhibleri henüz avdet etmediklerinden mikdârı mechûl bulunmakdadır. Merhûm Hasan'ın kızı ve Ahmed'in zevcesi Ayşe'nin dahi tüfenk dipçiği ve tekmelerle kapusu kırılarak içerüye girilmiş ve kadını yere yatırarak boğazına bıçak dayamak sûretiyle tehdîd ve işkence ederek bütün emvâl ve eşyâsını ahz u gasbeylemişlerdir.

6- Yahyaköy 24/5/[13]37 Salı günü alaturka sâ‘at dört râddelerinde bir zâbit kumandasında 54 kişiden mürekkeb bir Yunan müfrezesi gelerek köyü muhâsara etdiler. Muhtar İbrahim oğlu Mehmed Ağa'yı nezdlerine celbederek bir takım su’âlleri bahâne ederek pâre, silâh, cebhâne vesâ’ire isteyerek ağır sûretde darbederler. Bi'l-âhire Ali oğlu Kâmil'in hânesine girüp 10 aded Osmanlı banknotu ile bir lirasını ve Hacı oğlu Mustafa ile köyün imamı Hâfız Mehmed Efendi'nin gümüş sâ‘at ve kordonunu, Hacı oğlu Mustafa ile Ali Osman oğlu Ahmed'in merkeblerini gasbedüp bir sâ‘at kadar köyde kaldıkdan sonra yanlarına muhtârı alarak Bahadırlı, Doğancılar, Koyunyeri'ne gidüp oradan tekrâr Yahyaköyü'ne muhtârı bırakarak Duralı istikâmetine def‘oldukları. İşbu muhtârın ifâdesine göre Doğancılar'[d]a yalnız yemek yiyüp Koyunyeri'nde muhtâr Hüsni'yi bi'l-celb darb ve bir eşeğini gasbetmişlerdir.

7- Bugün müfrezemiz Karadağ, Kocayayla tarîkiyle geceyi Yakacık'da geçirecekdir. Yüzbaşı Vedri Yakacık'dan Biga'ya gitmek niyetinde olduğu veyâhud Yunan zâbiti bir mahalle çağırup İngiliz mıntıkasına girmemelerini kendüsüne söyleyeceklerini bildirmiş olmağla arz-ı keyfiyyet olunur.

Bâb-ı Âlî
Dâhiliye Nezâreti
Emniyyet-i Umûmiyye Müdîriyeti

Pusula Sûreti

Osman Efendi'nin hânesinden	970 birer liralık evrâk-ı nakdiyye 16 beşi bir yerde Osmanlı altunu, 80 Mahmûdiye zînet altunu, 51 Osmanlı lirası, 35 sîm Mecîdiye 3 elmas yüzük, 1 heybe, 1 halı
Osman Efendi'nin birâderi müteveffâ Ramiz Ağa'nın hânesinden	100 birer liralık evrâk-ı nakdiyye, mikdârı mechûl hâne eşyâsı
Ahmed oğlu Mehmed Ağa'nın hânesinden	Mikdârı mechûl eşyâ
Hacı Lazın hânesinden	〃 〃
Muhtâr Hüseyin Ağa'nın	〃 〃
Kıbtî Hasan'dan	6 yüzlük evrâk-ı nakdiyye
Çavuşköylü Mehmed'den	İki kıyye tütün, 1 aded evrâk-ı nakdiyye
Gölcüklü İsmail'den	25 yüzlük evrâk-ı nakdiyye
Yaveler'den Osman oğlu İbrahim'den	4 evrâk-ı nakdiyye
Kalburcu karyesi hocası Molla Hasan'dan	Ma‘a köstek gümüş sâ‘at
Kâzım Çavuş'dan	" "
Bakkal Hacı İbrahim'in dükkânından	Bakkaliye ve manifatura eşyâsı

Aslına mutâbıkdır.

BOA. HR. SYS. 2624/80

67

YUNAN ASKERLERİYLE YERLİ RUM ÇETELERİNİN GEMLİK, ORHANGAZİ VE YALOVA KAZALARINA BAĞLI KÖYLERDE YAPTIKLARI KATLİÂM HAKKINDA İTİLAF DEVLETLERİ TAHKİK HEYETİNİN İNCELEMESİ

İtilaf Devletleri Tahkik Heyeti'nin, Yunan askerleriyle, onların silahlandırdığı yerli Rumlar tarafından yapılan mezâlimi araştırmak maksadıyla Gemlik, Orhangazi ve Yalova kazalarının yalnız sahil ve sahile yakın yerlerinde yaptıkları tahkikatda; bin hanelik Orhangazi kasabasında sadece beş evin kaldığı, üç cami, üç okul, on iki medrese, iki hamam, bir iplik fabrikası ve dört zeytin fabrikasının yakıldığı veya tahrip edildiği, Çengiler, Çeltikçi, Gedelek, Karacaali, Kapaklı, Kumla ve Narlı köylerinin yakılıp, halkının katledildiği, sokaklarda insan kafatasları, çene kemikleri, taşlarda kan izlerinin görüldüğü, Engüre'de büyük bir çukurda süngü ve kurşunla katledilmiş yirmi-otuz, yine bir bostan kuyusunda da yüzlerce cesed bulunduğu, sahile uzaklığı sebebiyle heyetin gitmediği otuz üç köyde de sekiz bini aşkın Müslümanın katledildiği, köylerin yağmalanıp yakıldığı, bazı köylerin halkının katliâmlardan kaçarak kurtulduğunun anlaşıldığı.

29 Mayıs 1921

Bâb-ı Âlî
Dâhiliye Nezâreti
Kalem-i Mahsûs
10081
385

Hâriciye Nezâret-i Celîlesine

Devletlü efendim hazretleri,

Yunanîler cânibinden işgâl olunan mevâki'deki ahâlî-i İslâmiyyeye karşı îkâ' olunup son zamanlarda tahammül-güdâz bir dereceye gelmiş olan mezâlim ve fecâyi'in tahkîki içün vukû'bulan teşebbüsât üzerine Düvel-i İ'tilâfiyyece geçende i'zâm edilmiş olan hey'et-i muhtelitenin Gemlik, Orhangazi ve Yalova kazâlarının yalnız sevâhilinde ve sevâhile yakın yerlerinde icrâ-yı tahkîkât ile avdet etdikleri anlaşılup bir sûreti leffen savb-ı âlî-i nezâret-penâhîlerine tisyâr kılınan cedvelde muharrer olduğu vechile Yunanîlerin ve anların teşvîk ve himâyesiyle teşekkül eden Rum ve Ermeni çetelerinin mezkûr kazâlar dâhilinde daha pek çok karyeleri ihrâk ve kurâ-yı muharrereden ba'zı karyeler ahâlîsini kâmilen ve ba'zılarını kısmen katl ve imhâ etdikleri sûret-i mevsûkada bildirilmekde olmasına ve buralarda icrâ edilecek tahkîkât netîcesinin pek elîm ve dil-sûz fecâyi'in dahi zuhûru şübhesiz bulunmasına nazaran tahkîkâtın buralara da teşmîli sûretiyle tevsî'i içün teşebbüsât-ı lâzime îfâsı

menût-ı müsâ‘ade-i aliyye-i nezâret-penâhîleridir. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 17 Ramazan sene [1]339 ve
Fî 26 Mayıs sene [1]337

Dâhiliye Nâzırı Vekîli
Mustafa Rıza (?)

Gemlik, Orhangazi, Yalova ve Mülhakâtı Fecâyi‘inin Hulâsası

Yunan askerleriyle bunlar tarafından teslîh olunan Rum ahâlî tarafından îkâ‘ edilen fecâyi‘in tahkîki içün Gemlik, Orhangazi ve Yalova havâlîsine azîmet eden İngiliz Cenerali Frenk'in riyâseti altında İtalya Miralayı Mösyö Rolato, Fransız Miralayı Mösyö Veyg ve beyne'l-milel Salîb-i Ahmer nâmına İsviçreli Mösyö Geri ve Ceneralin yâveri Yüzbaşı Mister [E]ston ve Mösyö Rolato'nun tercümanı Mösyö Amelyo'dan müteşekkil hey’et âtîde muharrer yerlere gitmiş ve icrâ-yı tahkîkât eylemişdir..

1– 13 Mayıs sene [1]337 Gemlik'den otomobille Orhangazi kasabasına gitmiş 1000 hânelik kasabanın beş hâneden mâ‘adâsının kâmilen ihrâk edildiğini görmüşdür. İhrâk ve tahrîb edilen 30 câmi‘, 3 mekteb, 12 medrese, 2 hamam, 1 iplik fabrikası, 4 zeytun fabrikası vesâ’ir büyük mebânînin fotoğrafîleri alınmışdır..

2– Çengiler karyesi: Kâmilen ihrâk edilerek beş on hâneden ibâret kalan köyü görmüşlerdir..

3– Çeltikci karyesi: Karyenin ihrâk edilmekde olduğu görülmüş ve cürm-i meşhûd hâlinde yakalanan yedi Yunan askerinin fotoğrafları alınmışdır..

4– Gedelek karyesi: Sokaklarda insan kafatasları, çene kemikleri bulunarak hey’ete irâ’e edilmişdir. Burası 17 Nisan sene [1]337 târîhinden i‘tibâren ihrâka başlanmış idi..

5– Karacaali karyesi: Alevler içinde yanmakda idi. Deniz kenarında on iki maktûl ve mecrûh, taşlarda kan lekeleri müşâhede edilmiş, Mösyö Geri tarafından fotoğrafları alınmışdır. Karye dâhilinde maktûl yirmi kişinin fotoğrafları da Yâver Mister Eston tarafından alınmışdır..

6– Kapaklı karyesi: Dere kenarında 16 ve henüz ateş almamış hâne içinde 6 maktûl, 2 yaralı bulunmuşdur.. Karyenin alevler içinde fotoğrafı alınmışdır..

7– Kumla karyesi: İskele başında iki maktûl, bir yaralı görülmüşdür. Köy nehb ü gârete ve katli‘âma ma‘rûz kalmışdır. Burada Mösyö Geri tarafından fotoğraf alınmışdır..

8– Narlı karyesi: Alevler içinde yanmakda iken Mösyö Geri ve Yâver Eston tarafından karyenin fotoğrafı alınmışdır..

Hey’et sâhilde ve sâhile pek yakın bulunan mevâki‘de katli‘âma ve yağmaya ma‘rûz oldukdan sonra ihrâk edilen bâlâdaki kurâyı re’yü'l-ayn görmüşdür. Zîrde isimleri muharrer kurâ dahi ihrâk ve yağmaya ma‘rûz kalmış olup dâhilde bulunmaları hasebiyle hey’et bu havâliye gitmemişdir.

	Mikdâr-ı nüfûs	
Teşvîkiye	430	ahâlîsi katl, mebânîsi ihrâk edilmişdir.
Kocadere-i Bâlâ	350	″ ″
Kocadere-i Zîr	550	″ ″
Çınarcık	550	Katli‘âma ve yağmaya ma‘rûz kalmış ancak 20 kişi kurtulmuşdur.
Çalıca	120	Ahâlîsi katl mebânîsi ihrâk edilmişdir.
Kurdköy	400	″ ″
Ortaburun	150	″ ″
Günlük[Güllük]	200	İhrâk edilmişdir. Ahâlîsi firâr etmiş iki kişi katlolunmuşdur.
Gökçedere	100	Kısm-ı a‘zamı ihrâk edilmişdir.
Üvezpınar	150	İhrâk edilmişdir. Ahâlîsi kısmen katledilmiş ve kısmen firâr etmişlerdir.
Paşaköy	350	Ahâlîsi katl ve köy ihrâk edilmişdir.
Solucak [Soğucak]	200	″ ″
Kirazlı	250	″ ″
Yortan	250	″ ″
Dereköy	250	″ ″
Akköy	550	Ahâlîsinin kısm-ı a‘zamı katledilmişdir.
Samanlı	150	″ ″
	125(?)	″ ″

Reşâdiye	1250	Karye kâmilen ihrâk edilmiş ve katli‘âma ma‘rûz kalmışdır.
Esediye	200	″ ″
Çakırlı	550	Karye kâmilen ihrâk edilmiş ve katli‘âma ma‘rûz kalmışdır ve ahâlîsi katledilmişdir.
Üreğil	700	″ ″
Cihanköy	250	Ahâlîsi firâr etmiş, köyü yağma etmişdir.
Dutluca	850	Ahâlîsi katl, mebânîsi ihrâk edilmişdir.
Fıstıklı	550	Karye yağma edilmiş ahâlîsi firâr etmişdir.
Karacaali	650	Ahâlîsi katl, karye yağma ve ihrâk edilmişdir.
Mecidiye	200	Ahâlîsi kısmen katledilmiş ve yağmaya ma‘rûz olmuşdur.
Selimiye	700	″ ″
Lütfiye	100	″ ″
Hayriye	250	″ ″
Haydariye	250	″ ″
İhsâniye	100	″ ″
Küçükkumla	150	″ ″
Sultaniye	10	″ ″
Büyükkumla	620	″ ″

Fî 25 Mayıs sene [1]337 **Mühür**

Erkân-ı Harbiyye-i Umûmiyye Dâ’iresi
Şu‘be: 2
Kısım: 3
Numara: 719

Mahremdir

H.U.M
Yunan harekâtı-Muhtelit Tetkîk-i Fecâyi‘ Hey’eti

Ma‘rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki,

18/Mayıs/[13]37 günü sâ‘at 10.30 ol râddelerinde İ‘tilâf Hey’et-i Tahkîkiyyesi bir istimbotla Şile'den avdet ve Çubuklu iskelesine çıkmış ve refâkatinde bir takım kadar İngiliz efrâdı bulunduğu hâlde Osmanlı komiser mu‘âvini ve polis ve Çubuklu İnzibat Karagolu postabaşısıyla berâber dere boyunda Engüre bağına gitmişlerdir. Mahall-i mezkûrda kendilerine irâ’e olunan cesîm bir çukur dâhilindeki süngü ve kurşunla şehîd edilmiş 20-30 kadar laz başlıklı cesedleri ve derûnunda şehîd edilerek atılmış yüzlerce ma‘sûmlar bulunan ve bi'l-âhire kısmen toprakla doldurulmuş olan bir bostan kuyusunu tedkîk etmişlerdir. Hey’etin Fransız, İtalyan zâbitleri ecsâdın fotoğrafîlerini aldıkdan sonra hey’et Çubuklu'ya ve oradan da istimbotla İstanbul'a gitmişlerdir. Berâberlerinde bulunan tercümânın ifâdesine nazaran işbu hey’et kırk sekiz sa‘ât sonra berây-ı tahkîk İzmit, İznik, Gemlik ve havâlîsine hareket edecekdir. Yine ayn-ı târîhde ve zevâlde dört İngiliz süvâri neferi tercümânlarıyla birlikde Çekiköyü'ne[Çekmeköy] giderek karye imâmını, Müfreze Kumandanı İsmail Çavuş'u Dudullu'ya götüreceğiz diye endâht mektebine sevketmişlerdir.

Yine yevm-i mezkûrda sa‘ât 1 sonra da Mister Niş ismindeki bir İngiliz yüzbaşısıyla bir başçavuş ve iki tercümân otomobil ile Dudullu'ya gelerek teftîşâtda bulundukdan sonra Kâzım Ağa nâmındaki ihtiyârın hânesini silâh aramak üzre taharrî eylemişlerdir. Dersa‘âdet Merkez Kumandanlığı'ndan bâ-rapor bildirilen işbu ma‘lûmât muhât-ı ilm-i fahîmâneleri olmak üzre ma‘rûzdur. Ol bâbda emr ü ferman hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 20 Ramazan sene 1339
Fî 29 Mayıs sene 1337

Harbiye Nâzırı
Bende
İmza

BOA. HR. SYS. 2615/8

68

AVŞA ADASININ ARAPLAR KÖYÜNDE RUMLARIN KATLİÂM YAPTIĞI

Marmara adası ahalisinden Dersaadet’de bulunan Tüccar Hâfız Hüsni Efendi’nin ifadesine göre, Erdek kazasına bağlı Avşa adasının Araplar köyünün Rumlar tarafından basılıp ahalisinin bir kısmının katledildiği, sadece kadın ve çocukların bulunduğu köye acilen yardım edilmesi gerektiği.

12 Haziran 1921

Dâhiliye Nezâreti
Kalem-i Mahsûs Müdîriyeti
Târîh: 12 Haziran [1]337

Hâriciye Nezâreti'ne

Marmara adası ahâlîsinden ve erbâb-ı ticâretden olarak ahvâl-i hâzıra sebebiyle Dersa'âdet'de bulunmakda olduğunu beyân eden Hâfız Hüsni Efendi nâmında bir zât bugün nezd-i âcizîye geldi ve Erdek kazâsına merbût Avşa adasında ahâlî-i İslâmiyye ile meskûn Arablar karyesinin üç gün evvel Rumlar tarafından basılarak hânelerinin ihrâk ve ahâlî-i karyeden bir takımının katledildiğini bu sabâh oradan gelen bir Yunan vapuru yolcularından haber aldığını ifâde etdi. Esâsen erkeklerinin Yunan çetelerinin ta'arruzât-ı muhtemelesinden havf ile başka mahallere ilticâ etmelerinden dolayı karye-i mezkûre ahâlîsinin hemân kâmilen denilebilecek derecede sıbyân ve nisvândan ibâret bulunduğu ve bunların tecâvüzât-ı mezkûreden dolayı el-yevm cidden muhtâc-ı mu'âvenet ve merhamet bir hâlde olmaları lâzım geleceği mûmâ-ileyhin cümle-i beyânâtından olmasına nazaran teşebbüsât-ı lâzıme îfâsıyla kendilerinin muhâfaza-i cân ve mâlları esbâbının te'mîni menût-ı müsâ'ade-i aliyye-i nezâret-penâhîleridir. Ol bâbda.

12 Minh

BOA. DH. KMS. 60-2/43

69

YUNANLILARIN GÖRDES VE CİVARINDAKİ KÖYLERİ YAKIP HALKINI KATLETTİĞİ, KURTULANLARIN BU KATLİÂMLARDAN İTİLAF DEVLETLERİ'Nİ SORUMLU TUTTUĞU VE TAZMİNAT İSTEDİĞİ

Yunan işgal ordusunun Akhisar-Balıkesir ve Salihli-Uşak üzerine yürüdüğü sırada Gördes'e uğrayıp Müslümanların ellerindeki bütün silahları, av tüfeği ve ekmek bıçağına varıncaya kadar toplayıp

götürdüğü, bir sonraki gelişlerinde tamamı yüz kişiyi bulmayan Rumları eşyaları ile birlikte Akhisar ve Salihli'ye sevkettikten sonra Müslümanlara Kuva-yı Milliye ile ilişkilerini kesmedikleri takdirde memleketlerini yakacaklarını söyledikleri ve bir müddet sonra da altı bin nüfuslu Gördes kasabasını top atmak ve kundaklamak suretiyle tamamen yaktıkları, Engizisyon devrini aratacak şekilde vahşet sergiledikleri, evleri ve insanları yakıp Türkleri suçlu düşürmek için zaten harab olan bir kiliseyi tahrib ettikleri, güzergâhlarındaki yetmiş-seksen kadar mamur ve zengin köyü basıp halkı soydukları, çalınan eşyaların Akhisar ve Salihli çarşılarında alenen satıldığı, kadın ve kızlara tecavüz edip tüyler ürpertici cinayetler işledikleri, altı yüz evli Kayacık kasabasını tamamen yaktıkları, maddi zararın çok büyük olduğu ve bütün bu katliâmlardan İtilaf Devletleri'nin sorumlu olduğundan bahisle heyet gönderilerek durumun inceletilmesi, zararların tazmin ve memleketin yeniden inşa edilmesi hususunda Gördes ahalisinden dört kişinin istidası.

13 Haziran 1921

Gördos[Gördes] Çomaklı Dağı
31 Mayıs [1]921

Zât-ı Sâmî-i Hazret-i Sadr-ı A'zamîye

Aydın vilâyetinin müntehâ-yı hudûd-ı şarkîsinde ve Akhisar, Kırkağaç- Salihli, Kula ve Demirci kazâlarıyla Hüdavendigâr vilâyetinin Sındırgı kazâsıyla muhât yüz seksen küsûr karyeyi ve kırk beş bin nüfûs-ı İslâmiyyeyi muhtevî bin iki yüz hâneli ve altı bin nüfûslu halı imâlâtıyla müştehir mühim bir kazâ merkezi olan Gördos [Gördes] kasabası 21 ve 22 Mayıs [1]921/[1]337 târîhine müsâdif geçen Cumartesi ve Pazar günleri asâkir-i Yunaniyye tarafından evvelen top dâneleriyle mu'ahharan da kundak konulmak sûretiyle tamâmen ve kâmilen mahv ve ihrâk edilmişdir.

Harb-i Umûmî esnâsında iki muhârib ordu arasında mevâki'-i müstâhkemeden ve açık şehirlerden ibâret gerçi bir çok şehirler yanmış, birçok köyler harâb edilmiş, ma'mûreler vîrâneye döndürülmüş, ocaklar, hân-mânlar söndürüldüğü görülmüş işidilmiş ise de evvelen mevaki'-i mezkûrenin sahne-i harb add ve i'lân edilmesi, sonra içinde düşman askerleri bulunması, birçok malzeme-i harbiyye iddihâr edilmiş olması ve daha sonra da mensûbu olduğu hükûmet tarafından tahliye ve ahâlîsinin başka mahallere sevk ve iskân olunması gibi esbâb dolayısıyla bu hâller zarûret-i harbiyyeden ve harbin netâyic-i meş'ûmesinden addedilir fakat mevâki'-i

müstahkemeden olmamakla [olmağla] berâber derûnunda muhârib bulunmayan koca bir memleketin bilâ-sebeb ihrâk-bi'n-nâr edilmesi yirminci asrın iftihâr etdiği medeniyet ve adâletle nasıl kâbil-i te'lîf olur?

Bundan evvel Yunan işgâl ordusu Akhisar-Balıkesir, Salihli-Uşak üzerine yürüdüğü esnâda memleketimize de gelmiş, av tüfenklerine, ekmek bıçaklarına varıncaya kadar ahâlî nezdinde bulunan eslihanın tamâmını toplamış berâberinde Akhisar'a götürmüşdü. Dört ay kadar mukaddem ikinci gelişinde tekrâr taharriyâta girişmiş ve topu yüz neferi geçmeyen Rumları bütün eşyalarıyla ma'an Akhisar'a ve Salihli'ye muhâcerete icbâr ve sevketdikden sonra ahâlîye hitâben: "Kuvâ-yı Milliyye ile olan münâsebâtın kat'edilmesini, aksi hâlde memleketin yakılacağını" alenen beyân ve; "Silahlarımızı aldınız, jandarmayı, hükûmet kuvvetlerini dağıttınız, hükûmet-i merkeziyyeden tecrîd eylediniz, Kuvâ-yı Milliyye buralara geldiği sûretde ne ile mukâbele, nasıl mukâvemet edeceğiz, nasıl kat'-ı münâsebet eyleyebileceğiz" tarzında gâyet mantıkî bir sûretde ahâlî tarafından verilen cevâba mukâbeleden âciz kalarak çekilüp gitmişlerdi.

Bu kerre ise sekiz, on taburlu bir kuvvetle akûrâne bir savletle vatanımıza hücûm etdiler, memleketimizi ateşe verdiler. Medeniyet devri denilen şu yirminci asırda Avrupa Düvel-i Mu'azzaması nâmına Kurûn-ı Ûlâ vahşetini hatırlatacak, Engizisyon devrine rahmet okudacak bir sûretde birçok mezâlim ve fecâyi' îkâ'ından, gözlerimiz önünde sevgili yurtlarımızı cayır cayır yakdıkdan, yıkdıkdan, numûnelik tek bir ev, dikilir bir taş bırakmadıkdan, bir vîrâneden ibâret olan kiliseyi de tahrîb eyledikden sonra ber-mu'tâd avdet eylemişlerdir. Kilisenin tahrîbindeki maksad âşikâr bir sûretde göze çarpmakdadır. Türklere atf-ı cürm içün tertîb ve tasni' olunmuş bir âlet-i tezvîrdir, başka birşey değildir. Çünkü vâki'i gayr-ı vâki' göstermek gayr-ı vâki'i vâki' gibi i'lân ve işâ'a eylemek bu milletin, ya'ni Yunanlılığın an'anât-ı milliyyesi ve kadîmesi iktizâsındandır. Gayr-ı muntazır bir fecî'a karşusunda kalan halk cânından başka birşey kurtaramamış, eşyâ nâmına bir şey' alamamış, nakid gibi, mücevherât gibi en kıymetdâr eşyâsını almağa vakit bulamamış, bütün servetini, eşyâsını terke mecbûr olmuşdur. Şu hâlde bir Türk nasıl olur da kendi memleketini, kendi âşiyânesini ateşe verir, kendi eliyle nasıl olur da yine kendini mahveyler? Bu isnâdâta hedef olmamak ve hakîkatın meydana çıkarılmasını te'mîn etmek içündür ki bir hey'et-i tahkîkiyyenin sür'at-i i'zâmını taleb ve istirhâm eyliyoruz.

Gördos etrafında eşkıyâ zuhûr etmiş olabilir, etrâfa akın ve sarkıntılık da eyleyebilir. Nasıl ki arasıra türeyen eşkıyâların akın ve sarkıntılarından Yunanlılardan ziyâde köylüler, aşîretler müte'essir ve bî-zâr olmuşlardır, üçbeş serseri içün, üçbeş eşkıyâ içün koca bir memleket yakılır mı? Eşkıyâ her yerde her zamân için eşkıyâdır. Kendi tebliğ-i resmîleri bile "Körtiz - Gördos ve etrâfında zuhûr eden eşkıyâ.."diyordu. Şu hâlde eşkıyâyı ta'kîb etmek, nerede bulursa tenkîl eylemek

herhangi hükûmetin vazîfesi ve bu vazîfenin de yalnız eşkıyânın tenkîline ve bulunduğu mahalle inhisâr eylemesi lâzım iken koca bir şehri ateşlere vermek, binlerce halkı mesken ve me'vâsından mahrûm bırakmak Yunan Hükûmeti'nin fahr ü mübâhâtla i'lân ve işâ'adan gerü durmadığı medeniyet muktezâsı mıdır? Yoksa yüzlerini kızartacak hâlâtdan mıdır?

İşte şu tafsîlât ve muhâkemâtdan ve tebliğ-i resmîden tezâhür eden bir hakîkat var ise o da şehrimizin kasden yakılmasıdır. Asırlardan beri kendileriyle pek hoş geçindiğimiz Rumlar aslâ bizden ayrılmak istememişlerdi. Ne çâre ki gayr-ı müstahlis Rumları kurtarmak Yunanlılığın millî gâyesi iktizâsından bulunduğundan bunca feryâd u figân ricâ vü istirhâm kârgîr-i te'sîr olamamışdı. Rumların bütün eşyâlarıyla berâber müreffehen sevkedilmeleri müşterek vatandan uzaklaşdırılmaları memleketimizin âtî-i mukadderâtını pek güzel ta'yîn eylemişdi. İşte o mukadderât, işte o tasmîm ve tasavvurlar bütün fecâyi'iyle âkîbet zuhûra geldi. Memleketimizin kasden yakılmış olduğuna bundan başka delîl aramak abesdir, bir vesîle, bir sebeb îcâdıyla bu şehrin yakılması mültezim idi. Hilâf-ı iddi'â külliyen merdûddur, kizb u durûğdan ibaretdir.

Yunan askerinin bu havâlîde icrâ etdiği mezâlim yalnız şehrimizin yakılmış olmasından ibâret değildir. Salihli'den, Marmara'dan ve Akhisar'dan azîmet ve avdet eden asker, güzergâhlarına müsâdif yetmiş seksen kadar ma'mûr ve zengin karyeleri de basmış, halkı soymuş, tüyler ürpertecek bir çok vahşet ve cinâyet irtikâb etmiş, bir hayli kadın ve kızların ırz ve nâmûslarına tecâvüz eylemiş beş ilâ altı yüz hâneli nâhiye merkezi olan Kayacık kasabasını dahi ateşe vermiş hâk ile yeksân eylemişdir.

Zarar-ı mâddîmiz bugün otuz milyon liradan aşağı değildir. Zarâr-ı ma'nevîmizin tahmînine zâten kâdir değiliz. Yapılan mezâlimi, îkâ' olunan cinâyâtı birer birer zabt ve tahrîr içün binlerce sahîfe yazı yazmak lâzımdır, buna ise hâlen imkân yokdur. Çünkü her dürlü vesâ'itden mahrûm dağ başındayız. Nüfûsca zâ'iyâtımız da vardır. Fakat hüviyetleri henüz ta'yîn ve teşhîs olunamamışdır. Ma'rûzâtımız mübâlağadan ârîdir, belki binde birini bile tasvîr edemedik. İnanmak istemeyenleri serî'an da'vet ediyoruz, gelsünler, görsünler. Bir yığın kül hâlinde bulunan bir şehri, bir de o şehrin çırılçıplak dağ başlarında aç ve susuz, sefîl ve perîşân kalan halkını seyreylesünler.

Ey medenî Avrupa'nın İzmir mümessilleri; vazîfeniz yalnız İzmir'de oturmak mıdır? Geliniz, hiç olmazsa insâniyet ve beşeriyet nâmına geliniz. Dün ebnâ-yı cinsine mu'âveneti kendine şi'âr ve meslek edinmiş, fakat bugün elinizle memleketimize getirdiğiniz, sokduğunuz zâlim bir düşmanın pençe-i kahrına düşerek herşeyden mahrûm, sefîl ve perîşân uzadılacak rahîm ve şefîk ellere dest-i tazarru'unu açarak çar-çeşmle ve kemâl-i tahassür ve iştiyâkla boynunu bükerek bir sâ'il gibi

intizâr ve nafaka dilenmekde bulunmuş olan halkımızın vaz‘iyyet-i elîmelerini, feryâdlarını, iniltilerini gözlerinizle görünüz, kulaklarınızla işidiniz. Görünüz ve işidiniz de mukaddes harb içün, harb nâmı altında insanlar nasıl imhâ ediliyormuş, memleketler nasıl yakılıyormuş görünüz de insâniyete olsun şâhid olunuz.

Ey beşeriyet hâdimleri ve bütün cihânın insâniyet-perver ahâlîsi, hitâbımız sizleredir; Anadolu mahvoldu. Üç seneden beri kızıyla soyuyla(?) bütün menâbi‘i kurudu. Hükûmetler cinâyet işlemiş ise bî-günâh ve ma‘sûm halkın, zavallı kadın ve çocukların taksîri nedir?

Artık yeter, şimdiye kadar bilâ-sebeb hakkımızda revâ görülegelen fecâ‘atdan ve bu fecâyi‘a bir nihâyet verilmemesinden târîh ve insâniyet huzûrunda Düvel-i Mu‘azzama-i İ’tilâfiyye'yi mes’ûl addeder ve Yunan Hükûmeti'ni şiddetle protesto eyleriz. Dûçâr olduğumuz zarar u ziyânlarımızın tazmîn ve telâfîsini ve memleketimizin yeniden ihyâ ve inşâsını[n] esbâbının istikmâlini de düvel-i müşârü'n-ileyhimden taleb ve istirhâm eyleriz efendimiz.

Gördos Ahâlîsi Nâmına:

Karaoğlanoğlu	Karagözzâde	Ali Ustazâde	Resilzâde(?)
İmza	**Mehmed**	**Ahmed**	**Fâik**

Hâmiş *- İngilizce ve Fransızca lisanlarına âşinâ memleketimizde esâsen kimse olmadığından tercüme etdirilememişdir. Ma‘zûr görünüz. Şunu da ilâveye mecbûruz ki; şu dakîkada aldığımız ma‘lûmâta nazaran şehrimizin yanmasından evvel ve yangın sırasında yağma edilen eşyâlarımızdan bir kısmının Akhisar ve Salihli çarşularında alenen satılmakda olduğu bildirilmişdir. Bu husûsa dahi nazar-ı dikkatinizi ehemmiyetle celbeyleriz.*

Fî 13 Haziran sene [1]337

BOA. HR. SYS. 2625/21

70

YUNANLILARIN ARAPLAR KÖYÜNDE KATLİÂM YAPTIĞI

Araplar köyünde Yunanlılar tarafından yapılan katliâm nedeniyle halkın çığlıklarının Marmara adasından duyulması üzerine durumun Karabiga hükümetine ve İngiliz Müfreze Kumandanlığı'na bildirildiği, bir İngiliz torpidosuyla adaya varıldığında yangının devam ettiğinin ve Müslüman halkın sefil bir halde bulunduğunun görüldüğü, Erdek'ten gelen Yunan müfrezesinin ortada kalan on altı cenazeyi gece zorla defnettirdiği, halk tarafından teslim edilmeyen bazı kişilerin ise yakıldığının ifade edildiği, katliâmdan kurtulabilenlerin Karabiga'ya sevkedildiği, Düyun-ı Umumiye müdürü Süleyman Bey'in de bulunduğu heyetin, Rum nahiye müdürünün teşvikiyle hapsettirilip işkenceye tabi tutulduğu, çetelerin tekrar katliâm yapması ihtimali üzerine Paşalimanı ve civarındaki Müslümanların Karabiga ve Dersaadet'e sevkedildiği hakkında Marmara adası Liman Reisi Mülazım-ı Evvel İrfan'ın raporu.

15 Haziran 1921

Nezâret-i Umûr-ı Bahriyye
Birinci Dâ'ire

Yunanlılar tarafından Arablar adasında icrâ edilen katli'âm hakkında Marmara adası liman re'îsi tarafından mu'tî 15 Haziran sene [1]337 târîhli rapor sûretidir.

Mâh-ı hâlin onuncu cuma günü, Yunanlılar tarafından icrâ edilen katli'âm, ve karyenin etrâfından işidilen istimdâd Marmara adasından duyularak mahall-i mezkûr Düyûn-ı Umûmiyye Müdîri Süleyman Bey ile bi'l-istişâre nâhiye müdîri Rum olması hasebiyle istimdâd içün olan müracâ'at-ı vâkı'a akîm bırakılacağı pîş-i te'emmüle alınarak, adada Düyûn-ı Umûmiyye'nin kotrasıyla Karabiga Hükûmeti'ne ve İngiliz Müfreze Kumandanlığı'na ma'lûmât verilmek üzre hareket edilmiş ise de mezkûr kotraya beş altı yüz[ü] mütecâviz mavzer fişengi endâht edilmiş olmasına rağmen yine yolumuza devâm edilmekde iken mezkûr ada nâhiye müdîrinin emriyle sekiz çifte balık kayığına teslîh edilmiş ahâlîden on beş neferin üzerimize doğru ateş açarak gelmekte oldukları ve havanın adem-i müsâ'adesinden bi'l-istifâde lehü'l-hamd Karabiga'ya ilticâ olunmuş ve nâhiye müdîrine, jandarma kumandanlığına ve İngiliz müfrezesine ma'lûmât verilmiş ve oradan Kal'a-i Sultâniyye Mutasarrıflığı'na dahi bâ-telgraf iş'âr-ı keyfiyyet olunmuş ve İngiliz Müfreze Kumandanlığı tarafından ayruca Dersa'âdet'deki mensûb olduğu kumandanlığına telsiz telgrafla ihbârâtda bulunulduğu cihetle, yapılan zulüm ve şenâ'ate karşı berây-ı istimdâd "Istovav"(?) nâm torpidonun hareket ettirildiği bildirilmiş ve ferdâsı günü mezkûr torpido gelerek

on aded merâkib-i sagîre ile ma‘an ve Seyr-i Sefâ’in İdâresi'nin İnebolu vapuru tarafından edilen ısrâr ve ibrâm üzerine hareket etdirildiği ve doğruca râkib olduğum torpido ile Arablar adasına gelinerek müştereken karaya çıkıldığı, ahâlî-i İslâmiyye sokaklar üzerinde sefîl, ser-gerdân ve şaşkın bir hâlde; yangın ise el’ân devam etmekde idi. Yüz elli hâneden ancak otuz kadarı kalabilmiş bî-çâre halk bizleri görünce ağlaya ağlaya vak‘a-ı sûziş-nâkı hikâyeye başladılar. Bir çok yetim çocuklar, âciz dul kadınlar, pederlerinin ve birâderlerinin vesâ’ir akraba vü ta‘allukâtlarının bombalar ve âlât-ı kâtı‘a-i müte‘addide ile nasıl katlolunduklarını kemâl-i sûzişle anlatdılar. O gece Erdek'den müretteb Yunan müfrezesi gelerek ortada mevcûd kalan on altı cenâzenin gece yarısı cebrî sûretde defnetdirildiği ve teslîm edilmeyen lâ-yuad ve lâ-yuhsâ ehl-i İslâmın ateşler içerisinde yakıldığı yine mahall-i mezkûr sekenesi tarafından ifâde edilmişdir. Bunun üzerine bakıyye-i ahâlî-i mahalliyye ma‘a-eşya Karabiga'ya sevketdirildiği ve âcizleri İngiliz torpidosu süvârîsi tarafından vâki‘ olan da‘vet üzerine Marmara adasına gelinerek Yunan limân re’îsi mezkûr torpidoya geldiği hâlde süvârîsi tarafından adem-i kabûl gösterildiği ve bi'l-âhire geminin ikinci kapudânı, Karabiga İngiliz müfreze kumandanı ve tercümân ile birlikde karaya çıkılarak eşrâf-ı İslâmiyyeden bir kaç zât istenilmiş ise de, âcizleri ile bu hey’et münâsebetdâr bulunmaları hasebiyle, Düyûn-ı Umûmiyye müdîri dahi dâhil olduğu hâlde evvelâ Rum mektebine gönderildiği, Nâhiye Müdîri Zaharaki ve ma‘iyyetinin teşvîkiyle habsetdirilen hey’ete bir çok efrâd ve(?) işkence etdikden sonra elleri bağlanarak Arablar adasındaki Yunan müfrezesine teslîm edilmek üzre kayıklarla gönderildikleri, mezkûr torpidonun Marmara'ya gelmesi üzerine mârrü'l-arz hey’eti der-akab "Avşa" karyesinden avdet etdirdikleri ve İngiliz Müfreze Kumandanlığı'na teslîm olunarak serbest bırakıldığı edilen tahkikâtdan anlaşılmış olduğu, mahall-i mezkûrda dahi çetelerin bulunması dolayısıyla bir katli‘âmın karîbü'l-vukû‘ olduğu melhûz bulunmasına mebnî, ahâlî-i İslâmiyyenin mezkûr adada bekâsı gayr-ı câ’iz görüldüğü ecilden, kayıklarla ma‘a-eşyâ İnebolu vapuruna bi't-tahmîl Karabiga'ya çıkarılmış ve Paşalimanı ve civârındaki sekene-i İslâmiyye dahi mezkûr torpidonun ma‘iyyetinde bulunan merâkib ile kâffeten ma‘a-eşyâ yine Karabiga'ya sevketdirildiği ve mahallî me’mûrîn-i hükûmetinin kâffesi ve ahâlîden bir kısım halk İnebolu vapuruyla Dersa‘âdet'e geldikleri gibi ahvâl-i mü’essefenin zuhûru ve müte‘addid tahrîrât ve telgrafla makâm-ı âlîlerine mürâca‘atımda esbâb ve ahvâl-i nâ-lâyıkayı arzettiğim vechile tekmîl evrâk-ı resmiyye ve mühr-i resmîyle ma‘an merkeze ilticâ eylediğimi mübeyyin işbu raporum bi't-tanzîm takdîm-i âlî-i riyâset-penâhîleri kılındı efendim.

Fî 15 Haziran sene 1337

Marmara Adası Liman Re’îsi
Mülazım-ı Evvel
İrfan

BOA. HR. SYS. 2625/45

71

EŞKIYA TAKİBİ İÇİN PAZAR KÖYÜNE GİDEN YUNAN MÜFREZESİNİN HALKI DÖVÜP EŞYALARINI YAĞMALADIĞI

Çanakkale'ye bağlı Ezine'den eşkiya takibi maksadıyla, Pazar köyüne gelen ve içinde Kör Apostol'un da bulunduğu Yunan müfrezesinin, halktan bazılarını çetelerin yerini söylemeleri için tüfek dipçiği ve kırbaçla feci bir şekilde dövdüğü, evlere girip eşyaları yağmaladığı, bir kadına tecavüz ve bir evi yakmaya teşebbüs ettiği, bir kadının korkudan ölmesine sebep olduğu ve eşkiya malı diye bir atı götürdüğüne dair zabıt varakası ile çalınan eşyaların listesi.

20 Haziran 1921

Dâhiliye Nezâreti
Umûm Jandarma Kumandanlığı **İstanbul**

Sûret
Zabıt Varakası

Şehr-i hâlin on üçüncü pazartesi günü eşkıyâ ta'kîbi husûsunda Ezine'den hareketle Pazar karyesine vürûd eyleyen Yunan müfreze-i askeriyyesi karye dâhiline dağılarak ahâlîden Abdullah Efendi oğlu Ahmed, muhâcir Süleyman oğlu İbrahim, Osman oğlu Halil, Eyüb oğlu Halil'in dâmâdı Halil, Numan oğlu Mustafa'nın Ahmed ve Çerkes Hüseyin oğlu İbrahim'i "Siz çeteleri biliyorsunuz nerede efeleriniz ?" diye Yunan askeri kıyâfetinde icrâ-yı ta'kîbâtda bulunan Ezineli başıbozuk Rum milletine mensûb Kör Apostol nâm merkûm dahi ellerinde mevcûd bulunan kırbaç ve hâmil bulundukları tüfenk dipçikleriyle eşkıyâların adem-i mevcûdiyyetini bahâne ederek âdetâ bir intikâm kasdıyla mağdûr-ı merkûmûna fenâ hâlde darb, tazyîk ve tehdîdlerden sonra karye dâhiline dağılarak sâhibleri mevsim i'tibârıyle tarlalarda, ötede berüde bulunan hânelerin kilitlerini kırmak ve sâhibleri mevcûd bulunan hânelerden dahi şiddet-i cebrî bir sûretde ellerine geçeni yağma ile ahzetdikleri ve ahzolunan eşyâ-yı mezkûrun cins ve mikdâr ve adedlerini irâ'e eder liste merbûten takdîm kılınmağla berâber karye ahâlîsinden Ali Bey'in Ali Ağa'nın hânesine bi'd-duhûl zevcesi Hanife'nin dahi ırz ve nâmûsuna ta'arruz maksadıyla mezbûrenin üzerine hücûm edecekleri bir sırada muhtâr-ı sânî Halil Ağa'nın derhâl mezbûrenin feryâdına müte'âkib yetişebilmesinden dolayı sarf-ı nazar etdikleri ve yine mezkûr karye ahâlîsinden Topal oğlu Halil'in hânesine giderek tahmînen bir buçuk kıyye

kadar gazyağını merdiven başına dökerek ihrâk eylemek teşebbüsâtıyla ceblerinden kibrit çıkararak hâneyi yakmak maksadıyla ateşledikleri bir sırada Muhtâr-ı Evvel Yahya Çavuş tarafından söndürüldüğü ve zulmün Yunan askerleri tarafından îkâ‘ edilmesi üzerine hânenin â’ilesi fenâ hâlde böyle mühim bir tehdîdlere karşı ziyâde korkarak vücûdu şişmek gibi bir emrâza ma‘rûz ve mübtelâ olarak Ezine Hükûmet Tabâbeti'ne berây-ı mu‘âyene i‘zâm kılınmış ve yine karye-i mezkûr ahâlîsinden Sarı Mehmed'in dâmâdı Halil İbrahim'in köy taşrasında ra‘yedilmekde bulunan demirî kır tonunda bir re’s erkek hayvanını eşkıyâ mâlı addedilerek alup refâkatlarında götürdükleri cihetle işbu zabıt varakası mahallinde bi't-tanzîm takdîm ve tasdîk kılındı.

Fî 20 Haziran sene [1]337

Ezine Merkez Karagol Kumandanı Mu‘âvini	Jandarma Neferi	Karye İmâmı	Muhtâr-ı Sânî
Mehmed Sâkıb	**Hasan**	**Yahya**	**Halil**

İstanbul

Hüseyin oğlu Demirci Usta'nın hânesinden alınan

Aded

1 kuzu
800 mıh
Bir kahve değirmeni
60 yumurta
1 çift erkek çorabı
1 çift çocuk fotini
Dört kıyye zeytunyağı
Yarım şinik melez unu
Yüz dirhem sabun
100 gurûş kıymetinde tas
Bir aded tarak
Bir aded makas

Kara Hüseyin oğlu Mehmed dâmâdı İbrahim'in hânesinden

Bir aded gümüş tabaka
100 gurûş evrâk-ı nakdiyye

Topal Ferhad'ın hânesinden

Zenneye aid bir takım canfes elbise
Bir çift tire çorap
Bir aded çenber
İki aded gümüş yüzük

Ese oğlu Hüseyin zevcesi Gülsüm'ün hânesinden alınan

İki aded krep
Bir aded oyalı yazma
Bir aded işlemeli uçkur
Bir çift zenne çorabı
Bir aded kahve değirmeni
Bir kıyye paket unu
Bir şinik bâdem
Bir kıyye pestil
Yüz dirhem şeker
Bir aded gümüş yüzük

Aded

1 ipekli gömlek
1 Entâri
1 Yelek
1 Oyalı çenber
1 Çevre

Muhtâr-ı evvel Yahya Çavuş'un hânesinden

Bir aded kantar

Mekteb muallimi Ali Efendi'nin hânesinden

Yüz dirhem şeker
Altı arşun basma
10 tabaka sigara kâğıdı
1 aded gümüş sa‘at
1 aded makas

Ali Bey'in dâmâdı İbrahim'in hânesinden

1 aded kahve değirmeni
1 aded yağmurluk

BOA. HR. SYS. 2626/14

72

YUNANLILARLA YERLİ RUMLARIN AKHİSAR VE GÖRDES'TE TÜRK UNSURU BIRAKMAMAK AMACIYLA KATLİÂM YAPTIKLARI

Akhisar ve havalisinin Yunanlılarca işgal edilmesinin ardından Müslümanların her an bir sebeple dövülüp işkenceye maruz kaldığı, kadınlara tecavüz edilip öldürüldüğü, şikayette bulunanların dövülüp tehdit edildiği, merkez ve köylerde yağlamalanmadık ev ve dükkânın kalmadığı, halkın camilere gönderilmediği ve camilerin içine pislenip tahrip edildiği, halı ve kilimlerinin çalındığı, baskına uğrayan köylerden Kızıllar, Süleymanlı, Milinge, Çoban Hasan ve Tikenli köylerinin yağmalanıp halkının katledildiği, kurtulabilenlerin çevre köylere iltica ettiği, Hasköy'ün de yağmalanıp halkına işkence edildiği, pekçok insanın kaybolduğu, Gördes ve Kayacık'ın yakıldığı vesair hakkında Akhisar ve Gördes havalisi imam ve muhtarları tarafından şikâyetname gönderildiğinden katliâm yapılan bu yerlerde inceleme yapmak üzere bir tahkik heyetinin görevlendirilmesi istirhamı.

24 Haziran 1921

Huzûr-ı Sâmî-i Cenâb-ı Sadâret-i Uzmâya

Fehâmet-me'âb

Yunan ordusu efrâdının ve hükûmet-i mülkiyyenin en mühlik vâsıta ve âlet-i imhâ'iyyesi olan jandarmaların ve bunlarla hem-hâl ve âmâl olan yerli Rumların memâlik-i meşgûlede Türk unsurunu imhâya ma'tûf ve mu'ayyen bir program tahtında icrâ etdikleri, katl, gasb, ırza tecâvüz, tahrîb gibi ef'âl-i cinâ'iyyenin ahîren sahne-i inkişâfı olan Akhisar ve Gördos [Gördes] havâlîsi e'imme ve muhtârânı tarafından mahfî ve nâm-ı âsafânelerine muharrer bir kıt'a şikâyetnâme melfûfen takdîm-i huzûr-ı sâmîleri kılındı. Mezkûr şikâyetnâme asıllarıyla birer kıt'a tercemelerinin İzmir'deki düvel-i mütehâbbe konsoloslarına takdîm edildiği berây-ı ma'lûmât ma'rûzdur. Mutâla'asından müstebân buyurulacağı vechile bu havâlîdeki tecâvüzât ve tahribât-ı vahşiyyâne vüs'at ve sibâ'atça Marmara ve İzmir havâlîsinde ve mıntıka-ı işgâlin uzak ve yakın mahall-i sâ'iresindeki kıtâllerden kat'iyyen geri kalmaz. Taktîl ve tehcîr ve emvâli gasbedilen mahallerden gelen şikâyetnâmeler

muntazaman konsoloslara i‘tâ edilmektedir. Bununla berâber tazyîkâtın dehşeti hasebiyle îsâl-ı şikâyet edenler edemeyenlere nisbeten cüz’-i kalîldir.

Konsoloslara takdîm olunan bu şikâyetnâmelerin bir fâ’ideyi intâc etmediği gibi ba‘zan mürâca‘atlardan haberdâr olan Yunan Hükûmeti'nin teşdîd-i zulm etmesi gibi elîm ve ma‘kûs bir netîce vermektedir.

Fehâmet-me’âb! Bu kıtâller, gasb ve tahrîbler, tehcîrler bu tarz ve minvâl üzre daha bir müddet devâm etdiği takdîrde memâlik-i meşgûlede Türk unsuru ekalliyette kalmak şöyle dursun mevcûdiyetinden eser bile kalmayacakdır. Ve vilâyetlerimiz ana vatana avdet etdiği zaman, ordumuzu istikbâl edecekler bulunmayacakdır.

Teşebbüsât-ı siyâsiyye ile bu mezâlimin tevkîfine imkân yoksa bir hey’et-i tahkîkiyye i‘zâmı esbâbının te’mîni eltâf-ı âsafîlerinden istirhâm olunur. Çünki hey’et-i tahkîkiyye geldiği zamân Türk unsuru biraz nefes alabiliyor ve kıtâller muvakkaten duruyor. Bu tevakkuf-ı muvakkat bile bu zülm-dîde halk içün bir lütufdur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 24 Haziran sene [13]37

Hey’et-i Fa‘âle

Makâm-ı Celîl-i Cenâb-ı Sadâret-i Uzmâya

Übbehetlü devletlü efendim hazretleri,

Akhisar ve havâlîsinin asâkir-i Yunaniyye tarafından işgâli bir seneye karîbdir. Şimdiye kadar ahâlî-i İslâmiyyeye karşu yapılmadık mezâlim ve fecâyi‘ kalmadı. Âdetâ memleketimiz mezâlim koleksiyonu oldu. Esnâ-yı işgâlde ve ânı müte‘âkib günlerde bir çok mezâlim yapılarak ma‘sûm ve bî-günâh insanlar öldürüldü. Birtakım kadınların hem ırzına tecâvüz edildi ve hem de ba‘zan öldürüldü. Çarşı ortasında, mahallât aralarında, karyelerde, kırlarda rast gelen Müslümanlar darb ve işkence edildi. Şikâyet etmek isteyenler tekrâr darbedildi. Ba‘zan ölüm ile tehdîd edildi. Gerek merkezde ve gerek kurâda alenen yağma edilmedik hemân hiçbir İslâm hâne ve mağazası kalmadı. Çarşu ortasında bir çok Müslümanların pâreleri gasbedilmekle iktifâ edilmeyerek ayruca darbedildi. Biraz mümâna‘at gösterenler habs ve işkence edildi. Câmi‘lerimizden kilimler, halılar alınmakla iktifâ olunmayarak ba‘zıları tahrîb ve hattâ içerüsüne pislendi. Makâbir-i İslâmiyyede heman dikili bir taş kalmadı

kâmilen kırıldı. Gece gündüz dinlemeyerek İslâm hânelerine girmek, muhadderât-ı İslâmiyyeye tecâvüz etmek hâne taharrîsi bahânesiyle bir çok zî-kıymet eşyâ ve pâre almak, kadınları darbetmek, ba‘zılarını götürüp günlerce habsetmekden çekinmediler. İslâmların mukaddesâtına tecâvüz etmek izzet-i nefsi-i millî ve dînîmizi kesretmek zebân-zed oldu. Birer bahâne ile veyâ te’mîn-i inzibât maksadıyla karyelere gidilerek kurâ halkını darb, habs, işkence ve emvâllerini ve hânelerindeki zî-kıymet eşyâları ve sandukdaki pârelerini ve koyun, keçi, tavuk gibi hayvanları alınmadık hemân hiç bir karye kalmadı. Îcâb eden makâmâta şikâyet etdik; müsmir olmadığı gibi şikâyet etdiğimiz ahvâl mütezâyiden tekrar edildi. Bu tecâvüzât her nedense biraz kesb-i sükûnet etmiş gibi idi. Fakat bir aydan beridir kemâl-i dehşet ve şiddetiyle yine başladı. Akhisar'a iki sâ‘at mesâfede Kızıllar nâmındaki karye hemân kâmilen yakıldı; ahâlîsinin bakıyyetü's-suyûfu perişân bir hâlde civâr kurâlara ilticâ etdi. Emvâlleri kâmilen yağma edildi. Ve yine Akhisar'a bir sâ‘at mesafede Hasköy karyesi bir gece müfreze-i askeriyye tarafından basıldı. Erkek, kadın, çoluk çocuk ayrı ayrı mandraya hayvan doldurur gibi bir araya toplayıp hânelerindeki eşyâ ve pâreleri yağma edildikden sonra ahâlîsine yapılmadık işkence ve eziyet kalmadı ve yine Akhisar'a üç sa‘at mesâfede Süleymanlı, Milinge [Milingi], Çoban Hasan karyeleri ayn-ı âkıbete dûçâr oldular. Hulâsa yol üstünde, ayak uğrar karyelerden hiç birisi bu gibi mezâlimden kurtulamadılar ve el’ân bu mezâlim temâdî etmektedir. Akhisar'a dört sâ‘at mesâfede Tikenli karyesinde gece halk terâvîh namâzında iken yirmi, yirmi beş kadar müsellah asker ve sivil kesân tarafından câmi‘ abluka edilerek karye eşrâfından Mehmed Ağa ve Konyalı oğlu diğer Mehmed Ağa ve Kanlı oğlu Halil ve birâderi Molla ve karye deştbânı Mercan namâzdan alınup hânelerindeki zî-kıymet eşyâ ve mevcûd pâreleri alındıkdan sonra karye civârında biribiri üstüne bağlanarak kafalarını kurşunla dağıtmak sûretiyle gâyet fecî‘ bir sûretde öldürüldü. Civâr kurânın ba‘zılarında bu hâl tekrâr etdi. Sarılar imâmı, Başlamışlı Hacı Ahmed isminde iki kimse Akhisar'dan karyelerine giderler iken yolda şahs-ı mechûl tarafından katledildiler. Mülhakâtdan Akhisar'a, Akhisar'dan mülhakâta gidüp gelir iken veyâ Akhisar'dan bir hidmet zımnında taşraya gidüb de avdet etmeyen ve hayât ve memâtı ma‘lûm olmayan bir çok Müslüman var. Üç gün mukaddem halk kâmilen câmi‘lerde terâvîh namâzında iken câmi‘ler abluka edilerek namâzdan çıkan veya çarşu ve mahallâtda bulunan ahâlî-i İslâmiyyeden erkek kadın kâmilen habsolunarak sabâhlara kadar darb ve işkence ve eziyet edildi, bunlardan bir kısmı sabâhleyin saluverildi ve bir kısmı ise el’ân habs ve işkence ediliyor. Ahâlî-i İslâmiyye habsedildikden sonra mahallât aralarına hânelere yine askerler tarafından girilerek hânelerinde bulunan muhadderât-ı İslâmiyyeye tecâvüz edildi. Zînet altun ve eşyâ-yı sâ’ire ile pârelerini kâmilen aldılar. Kadınlardan sâl-hûrdelere ve ufak çocuklara varıncaya kadar

darbetdiler. Ba‘zıları da hânelerinden alınarak habsedildi. Dayak yemedik, tecâvüz edilmedik hemân hiç bir Müslüman kalmadı. İki aydan beri pazar vesâ’ir günlerde mülhakâtdan Akhisar'a ve Akhisar'dan mülhakâta gelüp gider iken yolda pâresi alınmadık darb ve işkence edilmedik hiç bir Müslüman kalmadı. Akhisar ahâlîsinden bağ ve tarlalarına giden ahâlî-i İslâmiyye ayn-ı âkıbete dûçâr oluyorlar. Biraz mümâna‘at gösterenler fazla olarak darbedildikden sonra bir de günlerce mücrim gibi habsediliyor ve hattâ ba‘zan kuvve-i müsellahaya karşu geldi bahânesiyle dîvân-ı harblere sevkediliyor. Akhisar'a on sâ‘at kadar mesâfede bulunan Gördos [Gördes] kasabasının ve nâhiyesi bulunan Kayacık karyesinin Rum ahâlîsi kâmilen bundan dört mâh mukaddem asâkir-i Yunaniyye tarafından Akhisar'a götürülmüş idi. Bi'l-âhire üç dört gün mukaddem Gördos'a bir meşiyyet-i askeriyye yapılan[yapılarak] her dürlü müdâfa‘a ve istihkâmatdan mahrûm sırf ahâlî-i İslâmiyye ile meskûn açık bir şehri hukûk-ı düvel ve hukûk-ı beyne'l-milele mugâyir olarak kâmilen yakdılar ve emvâllerini gasb ve müsâdere etdiler ve zâbitânı da dâhil olduğu hâlde bi'l-umûm neferât-ı askeriyye, yağma etdikleri zînet ve mefrûşâta müte‘allik eşyâ, kilim, halı vesâ’ireyi Akhisar'a nakl ile çarşu ortasında alenen alenen satdılar ve güzergâhlarında bulunan İslâm karyelerinin hayvanât ve mâllarını yağma etdiler. Hetk-i ırz ve katl-i nüfûs gibi bir takım fecâyi‘ irtikâb etdiler ve mürâca‘at eden mâl sâhiblerini darb, habs ve işkence ettiler ve sâhiblerinin gözleri önünde müsâdere ettikleri emvâl ve hayvanâtı mâl-ı ganâyim diyerek hükûmetin gözü önünde satdılar.Açık bir şehri bombardıman ederek kâmilen yakdılar ve her dürlü müdâfa‘a ve techîzâtdan mahrûm, ma‘sûm bir sürü halkı ezdikden sonra teşne ve gurur ile Akhisar'a devâm eden asâkir geceleyin Müslüman ahâlîyi câmi‘lerde, terâvîh namâzını kılmak üzere hânelerden çıkartmadılar. Sokakdan geçen İslâmları tutup başlarındaki fesleri çıkardup "Yaşasın Yunanistan, kahrolsun Türkiye" diye bağırttılar.

Hulâsa: Akhisar ve mülhakâtında ahâlî-i İslâmiyye içün hakk-ı hayât kalmamışdır. Biz ahâlî-i İslâmiyye kâmilen hicrete müheyyâyız. Fakat hicrete müsâ‘id bir zamânda olmadığımızı takdîr ediyoruz. Bu mezâlimden tahlîs-i girîbân eylemekliğimize veya hiç olmazsa tahfîfini delâlet-i sâmîleri buyurulmak üzre makâm-ı devletlerine kemâl-i sûzişle mürâca‘ata mecbûr olduğumuzu arzederiz. Fermân.

Fî 30 Mayıs sene [1]337

Akhisâr Belediye Re’îsi	Ulemâdan
Hâfız Mehmed	**Yazıcızâde Enver**

Eşrâfdan
Alizâde Reşid

Eşrâfdan
Ragıb Beyzâde Ali

BOA. HR. SYS. 2625/17

73

SALİHLİ CİVARINDA YUNANLILARIN MÜSLÜMANLARA KARŞI MEZÂLİM UYGULADIKLARI

Salihli'de Yunanlıların çok sayıda Türk idareci ve memuru tutuklayarak Atina'ya gönderdikleri, Eskişehir ve Afyonkarahisar savaşını takiben Müslüman halka yaptıkları baskıları arttırarak şiddete dönüştürdükleri, savaş vergisi adı altında hayvanları topladıkları, tenha yerlerde Müslümanları soyup şikayetçi olanları ise dövdükleri, camileri tahrip ettikleri ve posta hizmetlerinde Osmanlı pulu taşıyan mektupları kabul ve tevzi etmedikleri, Osmanlı jandarmasının silahlarını toplayıp köyleri gezmelerine engel oldukları, Poyrazköy'de evlerden eşya, para ve ziynetleri yağmaladıkları, Gördes ve Kayacık'ı yağmalayıp yaktıkları, Demirci ve Gördes'ten gelen çeteler yüzünden daima askerî harekât mecburiyeti olduğundan Salihli'de yeterli ölçüde vergi tahsilatı yapılamadığı ve Hazinece nakdî yardımda bulunulması gerektiği.

26 Haziran 1921

Salihli Kazâsı Ka'im-i makâmlığı
Tahrîrât Kalemi
Aded: 132/27

Dâhiliye Nezâret-i Celîlesi Huzûr-ı Sâmîsine

Devletlü efendim hazretleri,

7 Mayıs [1]337 târîhli ve 130/25 numaralu raporda ahâlî-i Müslimeye karşı tatbîk edilmekde bulunduğu arzedilen ta'addiyât cümlesinden olarak şehr-i Mayısın

on dokuzuncu perşembe günü kazâ merkezinden hareket eden ekserîsi efzûnlardan ibâret bulunan bir kıt‘a-i askeriyyenin Poyraz karyesine giderek başlarındaki kumandan ahâliyi kâmilen bir tarafa topladıkdan ve bunlara gûyâ bu civârda çete gelmekde olduğu beyânıyla tekdîrât ve karyenin ihrâk edileceği yolunda tehdîdâtda bulundukdan sonra bir kısmını serbest ve bir kısmını sabâha kadar nezdinde alıkoymuş ise de karye erkeklerinin bu sûretle kâmilen bir tarafa topladıldığını müte‘âkib kimsesiz kalan hânelerine askerler bi'd-duhûl kadın ve çocukların feryâd ve iştikâlarına rağmen pâre ve zînet ve kıymetdâr eşyâ misillü bütün mâllarını yağma ü gâret eylemişlerdir. Ve zâten Yunan işgâli altında bulunan bu karyeye bir çete gelmediği ve halkın ma‘sûm bulunduğu anlaşıldıkdan ve zavallı köylülerin eşyâ ve mâllarından mahrûm bir hâl-i perîşânî içerisinde bırakdıkdan sonra bu kıt‘a-i askeriyyenin doğrudan Gördos[Gördes] istikâmetine gitdikleri arzolunur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 3 Haziran sene [1]337

Salihli Kâ’im-i makâmı
Bende
Feyzi

İdâre-i Umûmiyye-i Dâhiliyye Müdîriyeti
Târîh: 26 Haziran sene [1]337

Hulâsa-i Me’âl: *Salihli ve Gördos [Gördes] kazâlarında Yunanlıların icrâ etdikleri mezâlim ve fecâyi‘ hakkında.*

Nâzır Ali Rıza Paşa Hazretlerinden Hariciye Nâzırı İzzet Paşa'ya

Hulâsa: *Salihli kazâsı ile civârında Yunanîlerce icrâ edilmekde olan mezâlim ve fecâyi‘den bahisle i‘tisâfât-ı mezkûreye bir an evvel nihâyet verilmesi esbâbının istikmâline dâ’ir.*

Nisan'ın on üçüncü günü Yunan kumandanlığı dâ’iresi nöbetcisine bir kurşun atılması vesîlesiyle birçok hânelerde taharriyât icrâ, on altıncı günü kazâ Müddeî-i Umûmîsi Mehmed Kâmil, Jandarma Bölük Kumandan Vekîli Mülâzım Şevket, Müstantık Mustafa ve Tahsildâr Tevfik efendilerin eşrâf-ı kazâ ile birlikde tevkîf edilerek İzmir'e ve oradan da Atina'ya sevkedildikleri ve 22 Nisan sene [1]337 târîhinde de sekiz kişilik ikinci bir posta tertîb edilmiş ve bu miyânda hükûmet tabîbi

Mahmud Beyle Jandarma Mehmed Arif nâmında iki me’mûrun dahi Atina'ya gönderilmiş olduğu ve mûmâ-ileyhimin sebeb-i tevkîfleri hakkında Yunan Merkez Kumandanlığı'ndan vukû‘bulan istifsâra, asker aleyhine söz sarfetmiş olmaları hasebiyle bir tedbîr-i inzibâtî olarak muvakkaten teb‘îdleri lâzım geldiği yolunda cevâb alındığı ve harbin ve siyâsetin aldığı istikâmete göre Yunanîlerin ahâlî-i İslâmiyye üzerinde gâh teşeddüd gâh tahaffüf ile mu‘âmelât-ı tazyîkıyyesi son Eskişehir ve Afyon- karahisar muhârebâtını müte‘âkiben nâ-kâbil-i tahâmmül bir dereceye geldiği ve sokakda Yunan zâbitânına selâm vermeyenleri dövmek, fes giyenleri tahkîr eylemek, tekâlîf-i harbiyye olarak bi'l-âhire ücreti verilmek şartıyla yalnız Müslümanların hayvanlarını pek dûn bir fî’âtla toplayup Hıristiyanlara iğmâz-ı ayn etmek, tenhâ yerlerde tesâdüf edilen Müslümanları soymak ve bu yolda şikâyet eylemek isteyenlere "Yunanîler böyle şey yapmaz; çeteler yaptı" tehdîdiyle bir de dayak atmak ve asâkir-i Yunaniyye tarafından bi'l-hâssa câmi‘ler hedef ittihâz olunarak silâh endâht eylemek gibi tecâvüzâtın vukû‘ât-ı âdiyye sırasına geçdiği ve şikâyet eyleyecek bir merci‘ ve kendilerini himâye edecek bir bâb-ı adâlet bulamayan ahâli-i Müslimenin muhâfaza-i hayât kaygusuyla bu i‘tisâfâta bi'l-mecbûriye boyun eğmekde bulunduğu ve Mayıs'ın on dokuzuncu perşembe günü kazâ merkezinden hareket eden ve ekseri efzûnlardan ibâret olan bir kıt‘a-i askeriyyenin Poyraz karyesine girerek başlarındaki kumandanın o civâra çete gelmekde olduğu beyânıyla tekdîr ve tehdîd için ahâlîyi nezdine topladığı sırada asâkirin erkeksiz kalan hânelere bi'd-duhûl kadın ve çocukların feryâdlarına rağmen nukûd ve zî-kıymet eşyâları gasb u gâret eyledikleri ve karye-i mezkûreden Gördos kazâsı istikâmetine hareket eden bu kıt‘a-i askeriyyenin Akhisar cihetinden gelen diğer bir kıt‘a-i askeriyye ile birleşerek Gördos kazâsını ihrâk ve buldukları emvâl ve eşyâyı yağma etdikleri gibi avdetlerinde mezkûr kazâ merbûtâtından Kayacık'ı da yakdıkları ve hükûmet konağı da dâhil olduğu hâlde bütün mebânîsi yanan Gördos kazâsında ancak on bir hâne kaldığı, Salihli kazâsı Kâ’im-i makâmlığı'ndan alınan muharrerâtdan anlaşılmağla Yunanîlerin işbu fecâyi‘ ve fazâyihi hakkında îcâb edenler nezdinde teşebbüsât-ı lâzıme icrâsıyla mezâlim-i mezkûreye bir an evvel nihâyet verilmesi esbâbının istikmâli menût-ı re’y-i âlî-i nezâret- penâhîleridir. Ol bâbda.

Nâzır Ali Rıza Paşa Hazretleri'nden Posta ve Telgraf ve Telefon Müdîr-i Umûmîsi Orhan Şemseddin Bey'e

Hulâsa: *Salihli kazâsı Postahânesi'nin vaz‘iyyet-i hâzırasına dâ’ir.*

Kazâda devâm etmekde olan Osmanlı posta mu‘âmelâtını ibtâl için Osmanlı postahânesinin ba‘d-ezîn alacağı mekâtîbe, Yunan posta pulları basdırması Yunanîlerce talebedildiği ve hâkimiyyet-i Osmaniyyeye münâfî olması hasebiyle

teklîf-i vâki‘in kabûl edilmemesi üzerine Türk postası mekâtîbini almamağa başladıkları gibi evvelce Yunan seyyârlarıyla gelen mekâtîb tevdî‘ ve halka tevzî‘ edilmekde bulunmuş iken bu mu‘âmele de ref‘olunarak postamızın dûçâr-ı atâlet olduğu ve ma‘a-mâ-fih postahânenin ber-sâbık küşâd etdirilmekde bulunduğu Salihli kazâsı Kâ’im-i makâmlığı'ndan alınan tahrîrâtda bildirildiği beyânıyla tezkire-i senâveri terkîm kılındı.

Nâzır Ali Rıza Paşa Hazretleri'nden Mâliye Nâzırı Abdullah Bey'e

Hulâsa: *Salihli kazâsı içün Hazînece mu‘âvenet-i nakdiyyede bulunulmasına dâ’ir.*

21 Teşrîn-i Evvel sene [1]336 târîhli ve 23486 numaralu tezkireye zeyldir. Yunanîlerce jandarmamızın silâhları alındığı gibi bunların kurâyı geşt ü güzâr eylemelerine de bir çok mevâni‘ ve müşkilât gösterildiği ve kazânın hem-civâr olduğu Demirci, Gördos taraflarından gelen bazı çetelere karşı dâ’imî sûretde harekât-ı askeriyye icrâ edildiği cihetle kâffî derecede tahsîlât yapılamadığı gibi kazânın mülhakâtından bir kısmına İzmir hinterlandı dâhilinde kaldığı vesîlesiyle kasaba Yunan Mal Müdîriyeti tarafından ve kısm-ı diğerine de Ankara nâmına Pehlivân Mehmed Efe namında birisi tarafından bi'l-müdâhale ağnâm resmini tahsîl eyledikleri cihetle vâridâtın pek cüz‘î tahsîlâta inhisâr eylediğinden ve bu yüzden birçok ma‘lûlîn ve mütekâ‘idînin bâb-ı hükûmet önünde feryâd etmekde olduğundan bahisle Yunan harekât-ı askeriyyesinin ve ahvâl-i hâzıranın îrâd eylediği fevka’l-âdeliğin indifâ‘ına kadar kazâya mu‘âvenet-i lâzımede bulunulmasına Salihli Kâ’im-i makâmlığı'ndan bu kerre de alınan tahrîrâtda lüzûm gösterilmesine ve iş‘âr-ı sâbıka nazaran iktizâsının îfâ ve netîcenin inbâsı bâbında.

BCA. 272 11 15 61 2

74

YUNANLILARIN İZMİT VE BAĞÇECİK’TE KATLİÂM YAPTIKLARI

Yunanlıların İzmit’i tahliye etmeden önce şehirde yüzlerce Müslümanı şehit edip birçok evi ateşe verdikleri, faciaya İtilaf Devletleri subaylarının da şahit oldukları ve Bağçecik’te tek bir Müslüman kalmamacasına katliâm yapıldığı.

30 Haziran 1921

Erkân-ı Harbiyye-i Umûmiyye Dâ'iresi
Şu'be: 2
Kısım:4 H.U.M
Numara: 987 Yunan harekâtı

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki,

Yunanlıların her tarafda şimdiye kadar yapmış ve yapmakda oldukları mezâlim ve fecâyi'e zamîmeten ahîren İzmit'in tahliyesinden evvel şehr-i mezkûrda yüzlerce Müslümanı şehîd etdikleri ve şehrin birçok yerlerini ateşe verdikleri ve işbu fecâyi'e Düvel-i İ'tilafiyye zâbitânından da bâ'zılarının şâhid olduklarının anlaşılmış ve Bağçecik'de kadın ve erkek tek bir Müslüman kalmadığının ma'a't-te'essür istihbâr edilmiş olduğunu arzeylerim. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 20 Şevval sene [13]39 ve
30 Haziran sene [13]37 Harbiye Nâzırı
İmza

BOA. HR. SYS. 2626/15

YALOVA, GEMLİK VE ORHANGAZİ'DE YUNANLILARIN RUM VE ERMENİ ÇETELERİYLE BİRLİKTE MÜSLÜMANLAR'I KATLEDİP MALLARINI YAĞMALADIKLARI

Yalova, Gemlik ve Orhangazi kazalarına bağlı köylerde, Müslüman halka karşı yapılan zulüm nedeniyle, tutuklanan şahısların muhakemelerinden, Yalova'nın işgali sırasında Yunanlıların, Müslüman halktan zorla topladıkları silahları yerli Rum ve Ermenilere dağıttıkları, Rum ve Ermenilerden oluşan çetelerin Müslümanların ırz ve namuslarına tecavüz ettikleri, ihtiyar, çocuk, kadın ayırdetmeksizin halkın bir kısmını kayıklara bindirip denizde boğdukları, bir kısmını karada katlettikleri, büyük bir kısmını da evlere doldurup yaktıkları, mal ve eşyalarını gaspettiklerinin anlaşıldığı.

4 Ağustos 1921

Bâb-ı Âlî
Dâhiliye Nezâreti
İdâre-i Umûmiyye-i Dahiliyye Müdîriyeti

Umûmi: 25333 H.U.M
Husûsi: 526 Yunan harekâtı

Hâriciye Nezâret-i Celîlesi Cânib-i Âlîsine

Ma‘rûz-ı çâkerleridir

Yalova ve Gemlik ve Orhangazi kazâlarına merbût kurâ ahâlî-i İslâmiyyesine karşı îkâ‘ olunan mezâlim ve fecâyi‘den dolayı taht-ı tevkîfe alınmış olan eşhâs hakkında cereyân eylemekde olan muhâkeme ve tevkîfât esnâsında Yalova'nın Yunanîler tarafından işgâlinden sonra şiddetli ve serî‘ taharriyâtla ahâlî-i İslâmiyyenin silâhları, cem‘ ve dercedilerek yerli Rum ve Ermenilere tevzî‘ olunmuş ve bu sûretle yüz bularak kesb-i kuvvet eden yüzlerce Rum ve Ermeniden mürekkeb çetelerin, ahâlî-i İslâmiyyenin hey’et-i umûmiyyesi üzerine bi'l-hücûm Yunan kuvve-i işgaliyyesinin gözü önünde bî-çâre ahâlînin genç, ihtiyâr ve kadın ve çocuk tefrîk edilmeksizin kısmen yelkenli kayıklara bi'l-irkâb denizde gark ve kısmen karada katl ve ifnâ ve bir kısm-ı küllîsi de bir hâneye doldurulup ihrâk edilmek sûretiyle mahv ve ifnâ ve emvâl ve eşyâları nehb ü yağma ve ırz ve nâmûsları hetk ve köyleri ihrâk edilmiş olduğu müdde‘î ve müştekîlerin beyânâtına inzimâm eden müte‘addid şuhûdun şehâdâtından anlaşıldığı idâre-i örfiyye bir numaralu Divân-ı Harbi Riyaseti'nin iş‘ârına atfen Harbiye Nezâret-i Celîlesinden makâm-ı sâmî-i Sadâret-i Uzmâ'ya bi't-takdîm havâle buyurulan tezkirede bildirilmekle beyân-ı ma‘lûmât olunur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 29 Zilkâde sene [1]339 ve
Fî 4 Ağustos sene [1]337

Dâhiliye Nâzırı
Nâmına Müsteşâr
Bende
İmza

BOA. HR. SYS. 2627/2

76

YUNANLILARIN TRAKYA’DAKİ MÜSLÜMANLARA YAPTIKLARI MEZÂLİM RAPORLARI

Yunanlıların Trakya’da Rumları zorla askere aldıkları, Makedonya’da İslâm, Musevî ve Ermenilerden bedel-i nakdi istedikleri, Trakya Cemiyeti İhtilal Komitesi azası oldukları iddiasıyla Lüleburgaz müftüsüyle beraber dört Müslümanın idam edildiği, Hayrabolu müftüsüne, ayağına ip bağlanarak yerde sürüklemek suretiyle, işkence yapıldığı, Çerkesköy’de genç Müslüman kadınlara tecavüz edildiği, yine Çerkesköy’de tutuklu bir Müslümanın boğazına kaynar su dökülerek, Mandralı Hâfız Cemal Efendi’nin avucuna ateş konarak öldürüldüğü,

Uzunköprü'nün Hamidiye köyünde bir Müslüman kadının kocasına ait silahların yerini söyletmek için ayaklarından asılarak ateşte yakıldığı, yine Silivri'nin Seymenler köyü birinci ve ikinci muhtarlarının da sözde Türk çetelerin yerlerini söyletmek için işkence yapılıp dövüldükleri, Kırkkilise ve Edirne hapishanelerinde mahbus Türklere işkence edildiği, bazı mahpusların Milas adasına sürüldükleri, pekçok yerde esnafa işkence edilip mallarının yağmalandığı, Çorlu'da hapsedilen ve isimleri tesbit edilen yirmi bir Türkün yapılan işkencelerden öldüğü, Türklere yapılan mezâlimi protesto eden Yunan milletvekillerinin tutuklandıkları, Türklerin yaptığı iddia edilen olaylar hakkında tahkikat yapan Fransızların Türklerin masum olduğunu rapor ettikleri, Trakya'da Rum nüfusun çoğunluğunu sağlamak amacıyla Müslümanlara yapılan baskıların şiddetlendiği, göçe başlayan Müslüman halkın yollarda soğuktan ve açlıktan daha perişan bir hale gelecekleri düşünülerek göçe engel olunması gerektiği, Bulgar hududuna yakın yirmi beş Türk köyünün abluka altına alınıp dışarı ile irtibatının kesildiği, Bulgar çeteleriyle işbirliği yaptıkları bahanesiyle binlerce Müslümanın hapishanelere tıkıldığı ve yaralılar haricindekilerin ağır işlerde çalıştırıldığı, bir çok kişinin dayak ve işkenceden öldüğü hakkındaki raporlar

14 Eylül 1921

Harbiye Nezâreti
J-3

Şark Hattı Askerî Komîserliği'nin 9/4/[13]37 târîh ve 194 numaralu raporu sûretidir.

Trakya ve Makedonya'da cereyân etmekde olan ahvâl hakkındaki istıtlâ'ât ve istihbârât ber-vech-i âtî arzolunur.

1- Yunanlılar Makedonya'da, İslâm, Musevî ve Ermenilerden bedel-i nakdî kabûl etmekdedirler.

2- Trakya'da Müslümanların 21-31 yaşında olanlarının belediyeden künyeleri istenmişdir ve Rumlardan 35 yaşına kadar olanlar askere da'vet edilmişlerdir. Kuvve-i

ma‘neviyyeleri bozulmuş olduğundan da‘vete adem-i icâbetleri hasebiyle cebr ve tazyîk ile celblerine karâr verilmişdir.

3- Şarkî Trakya’da siyâseten habsedilen yedi bin kadar Müslümandan ekserîsi tahliye olunduğundan el-yevm Edirne’de iki üç bin kişi kadar mevkûf bulunmakdadır. Yunan Hükûmeti’nin yüzüncü sene-i devriyyesinde afv-ı umûmî i‘lân edilecekdir. Yevm-i mezkûru tes‘îden Edirne’de taklar yapılmışdır.

4- Bir hafta mukaddem Hayrabolu müftîsinin ayağına ip bağlanarak dereye kadar sürüklenmek sûretiyle işkence edilmiş, Tekfurdağı Meb‘ûsu Mustafa Neyyir Bey bi'z-zât kazâ-yı mezkûre giderek müftî-i mûmâ-ileyhi alup Edirne vâlîsine götürmüş ve ba‘de-mâ Müslümanlara ilişilmemesi içün emir verilmişdir.

5- Uzunköprü kazâsına tâbi‘ Hamidiye karyesinden bir İslâm kadını zevcinin silâhlarını söylemesi maksadıyla tehdîden bacaklarından bir ağaca asılarak donuna bir kedi konulmuş, altına yakılan ateşin dumanıyla iz‘âc olunmuşdur.

6- Mukaddemâ Çerkesköyü’nden tevkîf edilen Belediye Re’îsi Mehmed Ağa, tüccârdan Osman, Saraylı Halid, Kahveci Faik, inzibât-ı askerî me’mûru Mustafa efendiler salıverilmişler ise de Mustafa’nın boğazına kaynarsu dökülmesi sebebiyle vefât etmişdir.

7- Çorlu eşrâfından Arnavud Ali ve Ziya beyler ile Bakkal Mustafa, Tüccâr Emin, Reji me’mûru Feyzi, Çengel Çiftliği sâhibi Ziya ve Mehmed beyler ile müftî-i belde ve daha kırk kişi habsedilmişlerse de son günlerde ekserîsi tahliye olunmuşdur.

8- Mektûblar umûmiyetle postahânede açılmakda, sansür edildikden sonra kapadılmakdadır.

9- Son günlerde Ortaköy, Karabağ, Kemâl, Doğanca hudûdunda Bulgarlar ile sık sık müsâdeme vukû‘ bulmakda, her gün dört beş mecrûh Edirne’ye gelmekdedir.

10- Yunan çeteleri tarafından der-dest olunarak götürüldüğü vaktiyle arzolunan Kadri Ağa, Yunan Hudûd Kumandanlığı’na götürülmüş, Istranca karyesi ve civârında ne mikdâr asker ve çete kuvveti olduğunu ve bunların nerelerde olduğunu ve hangi köylüler tarafından i‘âşe edildiği, darb ve işkence sûretiyle sorulmuş, bi’l-âhire hudûd-ı Osmânî dâhiline bırakılmışdır. Berây-ı ma‘lûmât ma‘rûzdur.

Erkân-ı Harbiyye-i Umûmiyye Dâ’iresi
Şu‘be: 1

Numara: 1550

Ma‘rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki,

Trakya İslâmlarına yapılan mezâlime ve husûsât-ı sâ’ireye dâ’ir olan istihbârât hulâsası ber-vech-i zîr arz-ı huzûr-ı efhamîleri kılındı.

1- Bulgaristan'da müteşekkil Trakya Cem‘iyeti İhtilâl Komitesi â‘zâsından addedilen Lülebergos'da [Lüleburgaz] mukîm topcu mîralaylarından Mütekâ‘id Mahmud, Süvâri Mülâzımı Murad, Lülebergos Müftîsi Eyüb, eşrâfdan Arif Bey ve efendiler i‘dâma mahkûm edilmişlerdir.

2- Kırkkilise'den Doktor İsmail Hakkı, meb‘ûslardan Nazmi, birâderi Hâfız Halil ve Kafesci Ali ile Kızıldere'den Ahmed ve Ankara'ya seyâhat etdiğinden dolayı Mâlikzâde Süleyman Bey ve efendiler tevkîf edilerek Milas adasına sevkedilmişlerdir.

3- Trakyalılara yapılan zulmü Müslümanlarla müşterek protestoda bulunan Yunan meb‘ûsları da tevkîf edilmişlerdir.

4- Mandralı Hâfız Cemal Efendi'nin avucuna ateş koymak sûretiyle vefâtına sebebiyet verilmiş ve emvâl ve emlâkı müsâdere edilmişdir.

5- Yunanlılar tarafından tevehhüm edilen Türk çetelerinin gûyâ mevki‘lerini söyletmek içün Silivri'ye tâbi‘ Seymen karyesi Muhtâr-ı Evveli Efrahim Ağa koltuklarından asılmak ve ayakları altına ateş yakılmak sûretiyle ta‘zîb edilmiş ve Muhtâr-ı Sânî Hasan Ağa dahi fenâ hâlde darbedilerek mahfûzan Fenar karyesine gönderilmişdir.

6- Kırkkilise Müftî-i lâhıkı Âgâh, Arzuhalci Ömer efendiler ile Milyon Hasan Ağa, Trakya Müslümanlarına gelen mektûbların sansüründe Yunanla teşrîk-i mesâ‘î etmek sûretiyle Yunan âmâline hidmet etmekdedirler.

7- Bulgaristan'ın muhtemel bir tecâvüzüne karşı Yunan hudûdları ba‘zı nukâtın tel ö[r]güleriyle takviye edilmekde ve Midye taraflarına fazla ehemmiyet verilmekdedir.

8- Trakya Müslümanlarının yakın bir âtîde askere da‘vet edilecekleri şâyi‘ bulunmakdadır.

Ber-vech-i bâlâ ma‘rûz mezâlim isim ve mekân tasrîhi sûretiyle tesbît edilmekde olduğundan iktizâ edenler nezdinde teşebbüsât-ı mü’essire-i âsafânelerinin şâyân buyurulması menût-ı re’y-i fehâmet-penâhîleri bulunduğu ma‘rûzdur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 18 Şa‘bân sene [1]339 ve

Fî 27 Nisan sene [1]337

Harbiye Nâzırı
İmza

Harbiye Nezâreti
Erkân-ı Harbiyye-i Umûmiyye Dâ’iresi
Şu‘be: 1
Numara: 1652

Ma‘rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki,

Trakya'da ve hatt-ı fâsıl civârlarında Yunanîler tarafından irtikâb edilmekde olan mezâlim vesâ’ireye dâ’ir olan istihbârât hulâsası ber-vech-i âtî arz-ı huzûr-ı fehâmet-penâhîleri kılınur:

1- Bir aydan beri trenle gelüp giden yolculardan genç muhadderât-ı İslâmiyye birer bahâne ile Çerkesköyü'nde indirilerek Yunan zâbitân ve askeri tarafından cebren ırzlarına tecâvüz edilmekdedir. Bu miyânda 26 Nisan sene [1]337 târîhinde Fatih'de Nişanca'da Ovazzâde mahallesinde iki numaralu hânede ikâmet etmek üzre Edirne'den gelmekde olan Neyyire ve Edibe hanımlar Çerkesköyü'nde trenden indirilerek ve uzunca boylu sarışın bir Yunan zâbiti tarafından hilâf-ı nâmûs teklîfâtda bulunularak ismini bilmedikleri bir köye gönderilmişlerdir. Ertesi gün hanımlar trene irkâb edilirken, Çerkesköyü'nde alıkonulduklarını ve sebkeden nâmûs-şikenâne mâcerâyı söylememeleri lüzûmu mezkûr zâbit tarafından kendilerine ihtâr edilmişdir. Hanımlar hakkında bu gibi mu‘âmelelerin tekessür etmekde olduğu Çerkesköy istasyon me’mûrlarından isimleri mazbût olan bir iki kişinin şehâdet ve ifâdâtıyla da kesb-i kat‘iyyet etmekde olduğundan bu gibi tecâvüzât-ı şenî‘anın men‘i netîcesine kadar muhadderât-ı İslâmiyyenin işbu tarîkle seyâhatlerinin men‘i menût-ı re’y-i fehâmet-penâhîleri bulunmakdadır.

2- Edirne Tevkîfhânesi'nde bulunanların kâfile hâlinde hârice sevkine başlanmış ve on altı mevkûf, birinci posta ile Milas adasına teb‘îd edilmişdir. Sofulu eşrâfından Şâkir Ağazâde Veli, Ovaköy eşrâfından Hacı Mehmed Efendizâde Hakkı efendiler bu postadadır. Edirne eşrâfından Cevâd, Tekfurdağlı Ali, Kemahlı Hüseyin, Yüzbaşı Kemâl Bey bin Veli, Mülâzım-ı Evvel Cemil, Çorlu Müftîsi Şaban, Gelibolulu Hâfız Emin Hayri, sâbık Belediye Re’îsi Hâfız Hüseyin, Necmeddin, Veli, Hakkı, Priştineli

Ali İbrahim, Çorlulu Kemâl efendiler de ikinci posta ile sevkedilenler miyânında bulunmakdadırlar.

3- Altıağaç-ı Sagîr karyesi eşrâfından İbrahim Ağa, bütün emvâl ve serveti gasb ve envâ‘-ı işkenceden sonra Uzunköprü'ye nakledilmişdir. Yenice Köprüceköy eşrâfından Sadullah Ağa'nın ayn-ı âkıbetle bir kolu kırılmışdır.

4- Yunan Hatt-ı Fâsıl Kumandanlığı tarafından Türk çeteleri tarafından yapıldığı iddi‘â edilen mevhûm ve musanna‘ fecâyi‘ hakkında tahkîkâtda bulunmak üzre Fransız mülâzımı Mermeris 28 Nisan sene [13]37'de Hadımköyü'nden Sinekli'ye giderek Sayalık ve Alaton köylerinde tahkîkât icrâsından sonra ve Türklerin ma‘sûmiyeti intibâ‘âtıyla avdet etmişdir.

Muktezâsının îfâsına emr ü irâde-i celîle-i cenâb-ı fehâmet-penâhîlerinin şâyân buyurulması ma‘rûzdur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 26 Şa‘bân sene [1]339 ve
Fî 5 Mayıs sene [1]337

Harbiye Nâzırı
İmza

Bâb-ı Âlî
Dâhiliye Nezâreti
Kalem-i Mahsûs

Sinekli Hudûd Emniyet Müfettişliği'nden vârid olan
1 Ağustos sene [1]337 târîh ve 370 numaralu raporun sûretidir.

Çorlu kazâsında habsedilen ve işkence netîcesi vefât edenlerin esâmîsi Yunan i‘tisâfâtının canlı bir şâhidi olduğundan ber-vech-i zîr arzolunur. Ol bâbda.

Emîrzâde Halid Bey	Uzunhacılı Bakkal Kâzım
Arnavud Ali Bey	Ferhad oğlu İbrahim
Ressam Niyazi Bey	Emir Efendi "zâbitlikden mütekâ‘id"
Temel Efendizâde Zeki	Hoca Hüseyin Efendi oğlu Fâik Efendi
Bakkal Mehmed Ağa	Reji Me’mûru Fevzi Efendi
Hacı Osman kalfa "İşkence netîcesi vefât etmişdir."	Mehmed Bey'in kâtibi Mustafa Efendi "Kırkkilise Habshânesi'nde Yunanîler tarafından katledilmişdir.".
Bakkal Mehmed Ağa dâmâdı Hakkı Bey	Kırkkilise'nin Kavakdereli Yusuf Ağa

Süleyman Çavuş

Ali Pehlivanzâde Hüseyin

Kalleş Receb "İşkence netîcesi vefât etmişdir."

Kalleş Receb birâderi Halil

İzzet oğlu Emin

Müslim Kâhya

Arnavud Ali Kâhya

Aslına *mutâbıkdır*
Fî 9 Ağustos sene [1]337

Erkân-ı Harbiyye-i Umûmiyye Dâ'iresi
Şu'be: 2
Kısım: 3
Numara: 1340

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki,

Ahâlî-i Müslimeyi hicrete icbâr ile Trakya'da bir Rum ekseriyeti teşkîli içün Müslümanlara revâ görülen tazyîkâtın son günlerde yine bütün şiddetiyle tatbîk edilmekde olduğu ve ahâlî-i Müslimenin bu tazyîk karşusunda emvâl ve emlâkını ya yok bahâsına satarak veya yüzüstü bırakarak cân, ırz ve nâmûslarını kurtarmak içün hicret etmekde bulundukları ve bu hicretin bir akın şeklinde devâm etmekde bulunduğu Hatt-ı Fâsıl Komiserliği'nin cümle-i istihbârâtındandır. Her gün artan bu muhâceret akınının hem i'âşe ve iskân, hem de mevsim münâsebetiyle sebebiyet vereceği sefâlet ve perîşânî vâreste-i arz u beyân olmağla berâber bu hâlin devâmını âtî-i memleket nokta-i nazarından dahi muvâfık olamayacağı muhât-ı ilm-i hidîvâneleridir. Te'mîn-i ekseriyyet maksadına ma'tûf olan Trakya'daki Rum ve Yunan zulüm ve i'tisâfâtına bir nihâyet-i kat'iyye verdirilmesi ve bu sûretle sâlifü'l-arz hicret akınının önüne geçilmesi menût-ı re'y-i rezîn-i sâmîleri olmağla. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 11 Muharrem sene [1]340 ve
Fî 13 Eylül sene [1]337

Harbiye Nâzırı
İmza

Harbiye Nezâreti
Erkân-ı Harbiyye

Şu‘be: 1
J 3
Numara: 3209

Hâriciye Nezâret-i Celîlesine

Ma‘rûz-ı çâkerleridir,

Trakya'da Yunanlılar tarafından icrâ edilen mezâlim ve vuku‘âta dâ’ir Hatt-ı Fâsıl Komiserliği'nden mevrûd raporların hulâsası ber-vech-i âtî arzolunur:

1- Trakya Türklerinin Bulgar çeteleriyle teşrîk-i mesâ‘î etdikleri bahânesiyle tevkîfâta germiyet verilerek Edirne ve Kırkkilise habshâneleri ma‘sûm Türkler ile doldurulmuşdur. Yalnız Kırkkilise Habshânesi'ndeki iki bin beş yüz mevkûfdan yalnız mücrimîn mahbûsânede alıkonularak mütebâkîsi tahkîmât işlerinde ve hidemât-ı şâkkada istihdâm edilmekdedir. Ekser mahbûsîn bî-tâb bir hâle gelinceye kadar darbedilmekde ve ba‘zısı eser-i darbdan vefât etmekde ve ırz ve nâmûsa tecâvüz vak‘aları tekessür etmekdedir. Türklerin hicreti;ne Yunanlılarca mümâna‘at edilmekde ve Trakya veya adalara tehcîrleri mevzû‘-ı bahs olmakdadır.

2- Bulgar hudûdunda Lalapaşa kazâsı civârında yirmi beş köy kordon altına alınmış ve işbu köylülerin hâricle temâsa imkânları kalmamışdır.

3- Kostantin zamânında Türklere mezâlim yapıldığından bahisle Venizelos tarafdârânı, Türkler arasında propaganda yapmakdadırlar.

4- Vize'den Makedonyalı Muhâcir Abdül Ağa odun kesmekde iken Yunan jandarmaları tarafından katledilmiş ve hâmil olduğu dahilî vesîkasını merkebin semerinde bulundu diye âmirlerine teslîm etdikleri hâlde en ibtidâ‘î bir tahkîkâta bile tevessül edilmemişdir.

5- Vize'nin Tatari köyünden Çolak Mustafa ve â’ilesine bıçakla işkence yapılarak bin altı yüz lirası alınmışdır. Ve yine mezkûr kazâdan esâmîsi merbût eşhâs tevkîf edilerek Edirne ve adalara sevkolunmuşdur.

6- Dimetokalı olup Tekfurdağı'nda mu‘allimlik eden Hasan oğlu Ahmed Efendi ve kâ’in birâderi Ali oğlu Mustafa Efendi Yunanîlerin mezâliminden havfen Istranca cihetinden Hükûmet-i Osmâniyye'ye iltecâ etmişlerdir.

7- Eylül'ün ikinci günü Istranca'nın iki sâ‘at garbında ve hatt-ı fâsıl üzerinde zuhûr eden yangın, Istranca ahâlîsinin mu‘âvenetine rağmen 8 Eylül sene [13]37 târîhinde devâm etmekde bulunduğu ma‘rûzdur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 11 Muharrem sene [1]340 ve
Fî 14 Eylül sene [1]337

Harbiye Nâzırı
İmza

BOA. HR. SYS. 2540/12, 14; 2541/3, 5

77

YUNANLILARIN AYDIN YAKINLARINDAKİ KARATEPE KÖYÜNDE İKİ YÜZ TÜRK'Ü KATLETTİKLERİ

Yunanlıların Aydın'a iki saat mesafedeki Karatepe köyü halkını camide toplayıp, camiyi ateşe vermek suretiyle yaktıkları, iki yüz kadar Müslümanın yanarak öldüğü.

15 Nisan 1922

Bâb-ı Âlî
Dâhiliye Nezâreti
Îdâre-i Umûmiyye-i Dâhiliyye Müdîriyeti
Umûmî: 26555
Husûsî: 158

Hâriciye Nezâret-i Celîlesi Cânib-i Âlîsîne

Ma'rûz-ı çâkerleridir,

Şubat'ın birinde tüfenk ve makineli tüfenk ile mücehhez bir Yunan ta'kîb müfrezesinin Aydın'dan iki sâ'at mesâfede kâ'in Karatepe karyesine gelerek köylülerin câmi'de tecemmü'lerini emretdiği ve köylüler câmi'e toplandıkdan sonra da müfreze efrâdı tarafından câmi'in dört köşesine benzin tenekeleri konularak ateş verildiği ve hâsıl olan infilâk netîcesinde câmi'in tavanı müctemi' bulunan bütün köy ahâlîsinin üzerine çökerek iki yüz kadar köylünün bu fâci'anın kurbânı olduğu ve ecsâd miyânında Molla Salih oğlu Molla Mustafa ve Kahveci Abdullah Mehmedi'nin teşhîs edildiği ve esnâ-yı infilâkda ahâlînin feryâd ü figânı mahall-i vak'adan bir sâ'at mesâfede bulunan Şeyh karyesi ahâlîsi tarafından işidildiği mevsûk bir menba'dan vâki' olan istihbârdan anlaşılmasına binâ'en Yunanlılar tarafından ahâlî-i İslâmiyye hakkında tafsîl olunan dereceye varan mezâlim ve i'tisâfâtın bir an evvel

nihâyetlendirilmesi içün îcâb eden teşebbüsâtda bulunulması menût-ı re'y-i âlî-i dâverîleridir. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 16 Şa'ban sene[1]340 ve
Fî 15 Nisan sene [1]338

Dâhiliye Nâzırı Nâmına
Müsteşar
Bende
İmza

BOA. HR. SYS. 2631/34

78

ÇANAKKALE'DE YUNAN ASKERLERİNİN VE İSLÂM DÜŞMANI KÖR APOSTOL'UN YAPTIĞI KATLİÂMLAR

Yunanlılar tarafından yapılan mezâlim hakkında Çanakkale-İngiliz İşgal Kumandanlığı'na vesikalar dahi gösterilmek suretiyle müracaatta bulunulduysa da sonuç alınamadığı, Yunan postasına memur Yunan müfrezesi'nin Bozili köyü yakınlarındaki derelerde eşkiya pususuna düşerek kayıp vermesi üzerine, İslâm düşmanı olan Kör Apostol'un da bulunduğu bir müfrezenin Bozili köyüne giderek dört Müslümanı öldürdüğü, dokuz kadar evi yaktığı, Ezine'de belirli bir saatten sonra sokağa çıkma yasağı ve evlerin kapısına fener asma zorunluluğu konduğu, rüzgârın tesiriyle feneri sönenlerin evlerinden alınarak dövüldüğü, işkence yapıldığı, çeşitli bahanelerle tutuklananlar hakkında bir daha haber alınamadığı, Kör Apostol'un Çarıksız köyü imam ve muhtarıyla ahaliden bir kişiyi feci bir şekilde katlettiği, Akçakeçili köyünden de bir kişiyi öldürdüğü, eşkiya korkusuyla köylerden kaçıp kasabaya yerleşen Müslümanlara, Yunan askerlerinin ırz, namus, mal ve canlarını muhafaza ettiğine dair birer mazbata imzalatılmaya çalışıldığı, cani Kör Apostol'a teslim edilen müfrezenin Müslümanlara her türlü fenalığı yapmaya hazır olduğu, Ezine'nin en büyük ve zengin köylerinden Geyikli ve Bergos köyü halkının bütün eşya ve hayvanlarını bırakıp kaçmak zorunda kaldıklarından bahisle acilen siyasî tedbirler alınması gerektiğine dair rapor ve tezkireler.

21 Mayıs 1922

Kal‘a-i Sultâniyye Mutasarrıflığı
220

Mahrem

Dâhiliye Nezâreti Huzûr-ı Sâmîsine

Ma‘rûz-ı çâker-i kemîneleridir,

Livânın Yunan işgâli altında bulunan menâtıkında Yunanlılar tarafından ahâlî-i İslâmiyyeye öteden beri îkâ‘ edilegelmekde olup vaz‘iyyet-i hâzıra haylûletiyle ref‘ ve tahdîdine imkân bulunamayan mezâlim hakkında tedârik ve cem‘edilebilen vesâ’ikin dahi irâ’e ve i‘tâsıyla mezâlim-i vâkı‘a-ı mebhûsenin önüne geçilmesi lüzûmu Çanakkale İngiliz İşgâl Kumandanlığı'na evvel ve âhir bi'l-mürâca‘a taleb edilmekde ve mezkûr kumandanlıkca da sıhhatlerine kanâ‘at hâsıl olan ahvâl-i müştekâ-bihâ Dersa‘âdet'deki merci‘lerine izbâr ve iblâğ olunagelmekde idi. Bundan iki gün akdem kendisiyle mülâkî olduğum işgâl kumandanı vekîlinin Dersa‘âdet'de Kolonel Stuvırt'tan aldığını beyân ile çâkerlerine irâ’e ve ba‘zı fıkrâtı da kırâ’at ve tercüme eylediği bir tahrîrâtda livâ dâhilinde, Yunanlılar tarafından îkâ‘ ve irtikâb edilegelmekde olup kendilerini de fevka'l-âde müte’essir eden mezâlim ve fecâyi‘ ref‘ edilmiş olmak üzre livânın Yunanlılardan tahliyesi husûsundaki şimdiye kadar mesbûk gayretleri ma‘a't-te’essüf müntic-i muvaffakiyyet olamadığının ve ma’a-hâzâ yine bu maksadı mahallen ta‘kîb ile matlûb netîceye îsâle çalışmak içün Kuvâ-yı Müttefika İşgâl Kumandanı Ceneral "Harington" cenâbları tarafından me’mûr edildiğini sûret-i mahsûsada taraf-ı âcizâneme teblîği iş‘âr edilmekde bulunduğu berây-ı ma‘lûmât arzolunur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 19 Nisan sene [1]338

Kal‘a-i Sultâniyye Mutasarrıfı
Bende
Vahab

Kal‘a-i Sultâniyye Mutasarrıflığı
277

Mühimdir

Dâhiliye Nezâret-i Celîlesi Hâk-i Pây-ı Sâmîsine

Ma‘rûz-ı çâker-i kemîneleridir,

Yunanîler tarafından Ezine kazâsındaki ahâlî-i İslâmiyyeye karşı îkâ‘ edilen fecâyi‘e dâ’ir mahallî me’mûrîn-i inzibâtiyyesinden alınan iki kıt‘a raporun suver-i müstahrecesi leffen takdîm-i hâk-i pây-ı sâmî kılınmışdır. Mütâla‘asından muhât-ı ilm-i âlî buyurulacağı vechile günden güne tezâyüd etmekde olan mezâlim-i Yunaniyye, eyyâm-ı ahîrede de pek ziyâde kesb-i şiddet ederek Yunan mıntıka-ı işgâli dâhilinde bulunan İslâm ahâlî içün huzûr ve emniyet tamâmıyla münselib bir hâldedir. Ezine'nin en cesîm ve zengin köylerinden ma‘dûd olan Bergos ve Geyikli karyeleri ahâlîsinin Apostol nâmındaki hun-hâr bir Yunan müfrezesi kumandanının zulüm ve tazyîki ve köylerini ihrâk edeceği hakkındaki i‘lân ve işâ‘ası üzerine bütün eşyâ ve mevâşîlerini karyelerinde terkle yalnız canlarını kurtarmak içün dağlara ve oradan da bizim tarafdaki köylere ilticâya mecbûriyetleri, fazâyih-i Yunaniyyenin derecesini ta‘yîne kâfîdir. Binâ’en-aleyh tevâlîsinden korkulmakda olan bu hâlin men‘ ve tahdîdi emrinde bütün ümîdler, Bâb-ı Âlî'nin kudret ve siyâset-i âliyesine merbût bulunmuş olmağla. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 23 Ramazanü'l-mübârek sene 1340 ve
Fî 21 Mayıs sene 1338

Kal‘a-i Sultâniyye
Mutasarrıfı
Bende
Vahab

Kal‘a-i Sultâniyye Mutasarrıflığı

Sûret

Zeyl, 14 Mayıs [1]338 târîh ve 2/841 numaralu rapora:

11 Mayıs sene [1]338 Cum‘a günü ba‘de'z-zevâl Ezine ve Bayramiç Yunan postasının Bağçeli'ye sevk ve îsâline me’mûr yirmi kişilik Yunan müfrezesinin Bağçeli'nin şimâl-i garbîsinde kâ’in Bozili karyesinin şarkındaki derelerde eşkıyâ pususuna uğrayarak yedi maktûl, dört mecrûh ve yedi nefer kadar da gâ’ibleri bulunduğu ve bi'l-âhire Ezineli şakî-yi sâbık ve İslâm müntakimi Kör Apostol'un da mevcûd ve aldığı bir müfreze ile berâber vukû‘âtı müte‘âkib Bozili karyesine azîmetle isimleri mütekaddim dört İslâmın kurşunla katl ve birisinin de ağır sûretde cerhedildiği ve bundan mâ‘adâ sekiz-dokuz hânenin de işbu müfreze tarafından ihrâk edildiği arzedilmiş idi. Târîh-i mezkûrdan bugüne kadar Yunan Kumandanı Yüzbaşı Marva tarafından İslâmlar hakkında ta‘kîb edilen imhâ politikasını mâdde-be-mâdde ber-vech-i zîr arzeylerim.

1- 12/13 Mayıs sene [13]38 Cumartesi gecesi ezânî sâ‘at bir karârlarında münâdî tarafından çarşu ve sokaklarda ahâlîye hitâben "Yunan kumandanının emri; sâ‘at iki buçukdan sonra kimse dışarıda bulunmayacak ve herkes hânesi kapusuna fener takacak. Ta‘yîn edilen müddetden sonra hâricde görülecek olanlar derhâl devriyeler tarafından kurşunla urulacakdır" diye i‘lân edilmesi üzerine bi'l-umûm ahâlî-i İslâmiyye dükkân ve kahvehânelerini kapatarak hemân hânelerine firâr ve sâ‘at birden i‘tibâren işbu geceden beru kimse dışarıya çıkmağa cesâret edememek[de]dir.

2- 14 minh târîhinde kasaba civârında koyun ve keçi oğlaklarını ra‘yeylemekde olan kassâb esnâfından ve Midilli muhâcirlerinden Ramazan bilâ-sebeb ve bahâne tesâdüf eylediği birkaç Yunan askeri tarafından sopa ile darb ve cerhedildiği.

3- 14/15 minh gecesi nısfu'l-leylden sonra kasaba ahâlîsinden Mehmed Efendi oğlu Aşçı Kâmil Usta ve Hacı Halil Ağa'nın mahdûmu Ahmed Ağa ve Halil Çavuş'un birâderi İsmail'in hâneleri kapusuna ta‘lîk etmiş oldukları fenerlerin rüzgârın te’sîriyle sönmüş olduğu, devriyeler tarafından görülerek kendileri hânelerinden kaldurulup belediye dâ’iresine celb ve kendileri fenâ hâlde darbedildikleri ve bunlardan İsmail'in vücûdunun müte‘addid mahallerinden devriye askerleri tarafından bıçakla cerhedildiği.

4- 15 minh pazartesi günü kasabada gezmekde olan Bayramiç kazâsı ahâlîsinden ve araba sürücülüğü ile müştagil on yedi yaşlarında Şerefeddin vak‘a günü Ayvacık'dan Ezine'ye yolcu getirirken eşkıyâları gördüğü hâlde bi'l-âhire râstgeldiği müfrezeyi îkâz etmediği sebeb ve bahânesiyle Yunan askerleri tarafından depoya götürülerek tevkîf edilmiş ise de şimdiye kadar hayât ve memâtı hakkında hiç bir ma‘lûmât alınamadığı.

5- 15 minh pazartesi günü kasabada, pazarda gezmekde olan Kızıltepe obası ahâlîsinden ve sâbık şakîlerden iken Kızılköylü Halil ve birâderleriyle birlikde teslîm olarak afva mazhar olan Çiçekyüzlü Ali Osman, Yunan askerleri tarafından yakalanarak depoya götürülüp tevkîf edilmiş ise de şimdiye kadar hayât ve memâtı hakkında hiç bir ma‘lûmât istihsâli mümkin olamadığı.

6- 15 minh pazartesi günü Ezine pazarına berây-ı maslahat gelmiş olan Kızılköy Muhtârı Hacı Osman Ağa Yunan askerleri tarafından der-dest edilerek depoya sevkolunmuş ise de şimdiye kadar hayât ve memâtı hakkında kat‘î ma‘lûmât istihsâli mümkin olamamışdır.

7- 15 minh pazartesi günü berây-ı maslahat kasabaya gelmiş olan Sarpdere karyesi ahâlîsinden Gaydacı İsmail kerimesiyle Ezine'den karyesine avdet eylemekde iken Çınar karyesi civârında Yunan müfrezesi tarafından yakalanarak kurşunla katledildiği ve berâberinde bulunan kerîmesinin bin müşkilâtla ırz ve nâmûsunu ve

hayâtını kurtararak Kızıltepe karyesine ilticâ eylediği ve müfrezesi miyânında Kör Apostol'un da mevcûd bulunduğu.

8- 16 minh salı günü kazânın Çarıksız obasına Yunan ta‘kîb müfrezesiyle birlikde giden Kör Apostol, karye-i mezkûreye muvâsalat ve icrâ-yı taharriyyât esnâsında İmam Adem Efendi'nin hânesinde bir İngiliz tüfengi zuhûr eylemesinden dolayı mûmâ-ileyhi pek fecî‘ bir sûretde katl ve bundan mâ‘adâ karye muhtârı Ömer Ağa ile ahâlîden Salih Çavuş'u dahi bilâ-sebeb ve bahâne kurşunla katl ve Salih oğlu Halil'i dahi ağır sûretde cerh ile yedindeki bârgîrini de ahz u gasb ile Bağçeli karyesine doğru azîmet, Yaylacık ve Kestanbol karyeleri tarîkiyle Akçakeçili karyesine vâsıl olan mezkûr müfreze Bozcaadalı olup işbu karyede mütemekkin Kabsman(?) Hüseyin Kapudan'ı hânesinden alarak Kestanbol karyesine doğru getirmekdeler iken Kestanbol karyesi eşrâfından olup Ezine'de ikâmet etmekde olan Hacı Hüsni Efendi'nin bağçesi altında kurşunla katl ve cenâzesi, mahall-i mezkûrda terkeyledikleri Kestanbol korucusu tarafından görülerek Akçake[ç]ili muhtârına ihbâr ve ma‘lûmât verildiği.

9- Katledilen ahâlî-i İslâmiyye hakkında karye muhtârlarından mevrûd vesâ’ikin leffen arz u takdîm kılındığı.

10- 16 minh târîh ve salı günü Yunanlıların işgâlden beru yapdıkları mezâlimi setreylemek maksadıyla işgâl kumandanlığı tarafından kasabaya karyelerden gelerek ikâmet etmekde olan karyeler ahâlîsini belediyeye da‘vet ile kasabada ikâmet eylemeleri esbâbını su’âl ederek merkûmûndan almış olduğu cevâbda şakîlerden firâr eylediklerini bildirmeleri üzerine işgâl kumandanı o hâlde kendilerinin eşkıyâ zulmünden kasabaya ilticâ eylediklerini ve Yunan efrâd-ı askeriyyesinden hiçbir zulüm ve zarâr görmediklerini ve dâ’imâ ırz ve nâmûs ile mâl ve cânlarının muhâfazasına çalışıldığını mübeyyin herkesin kendi nâmına birer mazbata tanzîm ve temhîr eylemesini emir verilmiş ve bu sırada Yunan kumandanı nezdinde bulunmakda olan Da‘vâ Vekîli Hayri Efendi ayağa kalkarak Yunan kumandanına hitâben askerlerden işgâlden şimdiye kadar kat‘iyyen bir zulüm ve işkence görmediklerini ve dâ‘imâ huzûr ve râhatla hânelerinde herşeyden emîn ve müsterîhü'l-kalb olarak imrâr-ı hayât eylediğini beyân etmesine karşu kumandanlık tarafından "Bravo Hayri Efendi!" hitâbıyla elinden sıkılarak kendisine yer gösterilüp oturtdurulmağla berâber temhîr edilecek mazbatanın da tanzîm ve imlâsına Hayri Efendi'nin me’mûr edilmiş olduğu.

11- Beş gün zarfında cereyân eden vakâyi‘ ve mezâlim bunlardan ibâret olup umûm ahâlî-i İslâmiyyenin hayâtlarının kat‘iyyen taht-ı emniyyetde bulunmamasından dolayı son derece havf ve endîşe içerisinde hayât geçirilmekde ve katli‘âmdan her dâ’im korkulmakdadır. Çünkü Kör Apostol gibi cânî, kâtil bir şahsın eline teslîm

edilen müfreze efrâdının her dürlü fenâlığı yapmağa sâlik ve hâhiş-ger olduğunu kat‘î sûretde arzeder ve gitdikçe alevleneceği âşikâr olan şu fenâlığın men‘î çâresi hakkındaki tedâbîr-i siyâsiyyenin âcilen ittihâz ve te’mîni esbâbının istikmâlini ahâlî-i İslâmiyye nâmına ehemmiyetle ricâ ve istirhâm eylerim efendim.

17/5/[1]338

Ezine Jandarma Kumandanı
Mülâzım-ı Evvel
Mehmed İzzet

Aslına mutabıkdır.
Fî 21 Mayıs sene [1]338

BOA. DH. KMS. 60-3/46

79

SÖKE VE KUŞADASI’NDA YUNAN KATLİÂMI SEBEBİYLE MÜSLÜMAN NÜFUSUN AZALDIĞI, MÜSLÜMANLARIN MAL VE MÜLKLERİNE EL KONULDUĞU

Söke ve Kuşadası’nın ani Yunan işgaline uğraması sebebiyle Müslümanların bütün eşya ve mallarını bırakarak kaçtıkları, Söke’de kalan üç yüz altmış nüfusun da her gün ikişer üçer azaldığı, Söke yakınlarında, Gümüşyeniköyü’nde ve Tatar köyünde toplam yüz on altı kişinin şehit edildiği, eşrâfın mal ve mülküne zorla el konulup Müslüman halkın her türlü eşya ve mallarının çalındığı, bütün taşınabilir eşyaların trenle İzmir’e, Kuşadası’ndan da Sisam ve Yunanistan’a gönderildiği, kadınlara tecavüz edildiği, Müslüman halkın bölgede cereyan eden olayları araştırmak için bir tahkik heyeti talep ettiği.

12 Haziran 1922

Huzûr-ı Devletlerine

Devletlü Tevfik Paşa Hazretleri

Ma‘lûm-ı devletleridir ki, Söke ve Kuşadası'nın ânî işgâli hasebiyle ahâlî-i umûmiyye servet ve nukûd ve eşyâlarını ahzetmeden firâr etmişlerdir. Söke'de zükûr ve inâs üç yüz altmış nüfûs kalmışdır. Bunların da günden güne mikdârı azalmakda ve her gün hânelerinde ikişer ve üçer nüfûs şehîd edilmiş bulunmakdadır. Söke'ye bir sâ‘at mesâfede yirmi altı kişi, Gümüş Yeniköyü'nde on sekiz kişi ve Tatarlar karyesinde yetmiş iki kişi şehîd edilmişdir. Bütün ehl-i İslâmın emvâl ve emlâkı

emvâl-i metrûke diye vaz‘-ı yed edilerek furuht ve zabtedilmekdedir. Hattâ Söke'den çıkmağa muvaffak olamayan eşrâfdan Eğinli Hacı Mustafa Efendi'nin elli bin liralık debbağhânesi ve yirmi bin liralık kereste mağazası bütün emti‘ası ile vaz‘-ı yed edilmişdir. Bilâ-istisnâ bütün Müslümanların mâlları ve eşyâ-yı beytiyyeleri huzûrlarında ahz u gasb edilmişdir. Âh u enîn içindeyiz ifnâ ve imhâ ediliyoruz. İmdâdımıza yetişin. Bâb-ı Hilâfete ilticâya karâr verdik Allah ve Resullullah aşkına hey’et-i tahkîka gönderilsün ve hiç olmazsa günden güne mikdârımız azalmakda olan ehl-i İslâmın imdâdına yetişin. Ne servet ve ne sâmân ne de mevâşî ve ne de eşyâ kalmışdır. Binlerce dönüm mezrû‘âtımıza da vaz‘-ı yed edildi. Bu kadar zulüm ve hakâret ve imhâ edileceğimizi ümîd etmiyor[d]uk. Bütün kadınların nâmusları hetkedildi. Allah ve Resullullah aşkına imdâd-ı ruhâniyyete sığınarak tahlîsimizi ilcâya(?) ricâya ictisâr etdik. İmhâ ve ifnâ ile tehdîd ediliyoruz ve edilmekdeyiz. Mütebâkî ahâlînin cân ve nâmûslarının muhâfazası matlûb ise imdâdımıza yetişerek tahlîsimize çâre-sâz olunuz. Paşa hazretlerinin merhamet-i devletlerine iltica etdik.

Yazıkdır ve günahdır. Ehl-i İslâm muttasıl imhâ ve ifnâ ediliyor. Bütün servet ü sâmân ayrıca şimendüfer ile İzmir'e vapur ile Kuşadası'ndan Yunanistan'a ve Sisam'a sevkedildi. Ankara'dan imdâd yok zaten. Ümîdimiz yok, hiç olmaz ise hilâfet-i mu‘azzama vekîli olan zat-ı devlet-penâhîleri çâre-i na-sâzımıza devâ bularak tahlîsimize muvaffak olun. Bâkî bekâ-yı devlet ve tahlîsimiz ahsâr âmâlimizdir devletlü Tevfik Paşa hazretleri.

Fî 12 Haziran sene 1338

[Söke'de düşman elinde mahsûr kalan ahâliden ba‘zı
eşhâsın isim ve imzaları.]

BOA. HR. SYS. 2631/77

80

YUNANLILARIN UŞAK, EŞME, GEDİZ VE KÜTAHYA’DA MİLLİ SERVETE EL KOYUP HALKA ZULÜM YAPTIKLARI

Balya kazasını işgal eden Yunanlılar tarafından on yaşındaki kız çocuklarına dahi tecavüz edildiği, Aravacık köyü erkeklerinin camiye toplanarak evlerde kalan kadın ve kızların namuslarının kirletildiği, Hacı Hüseyin, Mancılık, Deliler ve Haydaroba köylerinde de aynı olayların yaşandığı, güzel genç kadın ve kızların evleri yerli Rumlardan öğrenilerek

geceleri evlerinden alınıp dağa kaldırıldığı, direnenlerin ise acımadan öldürüldüğü, Kuva-yı Milliye ile ilgisi olduğu iddiasıyla çok sayıda Müslümanın hapsedilerek öldüresiye dövüldüğü, dayak yiyenlerin beş-on dakika içerisinde öldükleri, ev ve camilerin yağmalandığı, değerli eşya ve halıların çalındığı, Fındıklı köyünde yetmiş evin yakıldığı, Uşak kaymakamı ve eşrâftan yirmi sekiz kişi dahil olmak üzere yüzlerce kadın ve çocuğun Atina'ya gönderildiği, pek çok kişinin ateş üzerinde baş aşağı asılmak gibi çeşitli işkencelerle öldürüldüğü, medrese, mektep, mabet ve evlerin zorla boşaltıldığı, Uşak, Eşme, Gediz, Kütahya ve buralara bağlı yerlerde ziraat, ticaret ve imalata ait bütün alet, makina ve vasıtalara el konulup halkın elindeki bütün hayvanların ve gıda maddelerinin alındığı, anbarların boşaltıldığı, ahalinin cepheye sevkedilip siper kazdırıldığı, Müslüman mezarlarının açılıp ölülerin kafalarının kopartılarak Rum çocuklarına top oynatıldığı, maliye gelirlerine ve memur maaşlarına el konularak işgalci Yunan askerlerinin ailelerine verildiği, Rumların ticaret yapmaları serbest bırakılırken Müslümanların ellerindeki her türlü ticarî malzemenin alındığı, karşılığında bedel isteyenlerin ise ölümle veya cepheye gönderilmekle tehdit edildiği, cepheye yakınlığı sebebiyle Türk akıncı müfrezelerinin hücumuna uğrayan Şabanköy'de Yunanlıların Kuva-yı Milliye'yi çağırdıkları ve Yunan askerlerini kırdırttıkları bahanesiyle Müslüman halktan, ateş üzerinde yakmak, boğazlamak, ırz ve namusa tecavüz etmek gibi işkenceler yaparak intikam aldıkları, tarafsız devletlerden oluşturulacak bir tahkik heyetinin acilen gönderilmesi gerektiği.

28 Haziran 1922

Bâb-ı Âlî
Dâhiliye Nezâreti
İdâre-i Umûmiyye-i Dâhiliyye Müdîriyeti

Balya Kâ'im-i makâmı İbrahim Edhem Bey'in raporu sûretidir.

Bendeleri, Balya kazâsı kâ'im-i makâmıyım. Sûret-i musaddakası leffen takdîm-i pîşgâh-ı sâmîleri kılınan İzmir Yunan Fevka'l-âde Komiserliği'nin Balya Mümessilliği'nden teblîğ kılınan tahrîrâtı mûcebince me'mûriyetimden infisâl etdirildim. Kazâ-yı mezkûr kâ'im-i makâmlığında bir buçuk sene devâm eden

zamân-ı me'mûriyyetimde te'essüf ve te'essürlerle görülen mezâlim-i gûnâ gûndan ba'zılarını arzetmeği kendim içün bir vecîbe addederim:

1- Hetk-i ırz; ta'kîb müfrezesi nâmı tahtında kazâmızın mülhakâtına çıkan efrâd-ı asâkir-i Yunaniyye'nin on yaşından i'tibâren muhadderât-ı İslâmiyye hakkında revâ gördükleri fi'l-i şenî', la'netlerle yâda sezâdır. Misâl olarak Aravacık karyesinde yedi yaşından yetmiş yaşına kadar mevcûd erkeklerse câmi' odasına doldurulup, hânelerde yalnız kalan muhadderât-ı İslâmiyyeye cebren ve kahren fi'l-i şenî' icrâ eylemeleri; kezâ Hacı Hüseyin karyesinde on yaşındaki kız çocuklarından başlayarak dağlara kaçırup, köyde bulunan muhadderât-ı İslâmiyyeye fi'l-i şenî' icrâ eyledikleri; Mancılık, Deliler ve Haydaroba karyeleri mârrü'l-arz felâket-zedelerin ser-âmedânındandır. Bi'l-hâssa şurasını şâyân-ı arz görürüm ki Ilıca Karagol Kumandanı Çavuş Mançınof tarafından on, on iki kişiden ibâret ma'iyyeti ile karye-i mezkûrede evvelce iskân etmiş zâtü'z-zevc Feride ve Bahriye nâmlarında iki sâhibe-i izzet hemşîrenin ikâmetgâhı kapusu bir gece kırılarak içeriye bi'd-duhûl tâ-be-sabâh mezbûrelere icrâ-yı fi'l-i şenî' etmişlerdir. Ertesi sabâh, bundan haberdâr olan ve Balya kasabasında ma'denlerde amelelikle akvât-ı yevmiyyesini tedârîk eden zevci ikâme-i da'vâ etmek üzre merkez-i kazâya gelmiş ise de bunu haber alan asâkir-i Yunaniyye merkûmu ölümle tehdîd ederek da'vâsından ferâgat etdirmişler ve yedinden de tahrîrî bir sened almışlardır.

2- Darb ve işkence ve itlâf-ı nefs; türlü türlü bahânelerle ve bi'l-hâssa eşkıyâ ile temâsda bulundu isnâdâtıyla arzû etdikleri eşhâsı hemân tevkîf ve derhâl habshâneye ilkâ ederler ve müte'âkiben darb-ı şedîd ile sopa ile döğmeye başlarlar. Bundan müte'essir olan madrûb bağırdıkca envâ'-ı gûnâ seb ve şetm ile darbı teşdîd ederler ve beş dakîka zarfında madrûb ya ölür veya nîm-mürde bir hâlde dışarı atılur. Emsâl-i adîdesinden bir kaç danesini arzedeyim. Meclis-i idâre a'zâsından Danişmendli Süleyman Efendi on dakîka zarfında eser-i darb netîcesi olarak vefât eylemişdir. Çiğdem karyesinden genc bir rencber bu sûretle döğülerek nîm-mürde bir hâlde ebeveynine teslîm edilmiş ve dört gün deriye sarıldıkdan sonra terk-i hayât etmişdir. Belediye Kâtib-i sâbıkı İsmail Efendi sûret-i ma'rûza dâ'iresinde darb edilerek bırakılmış ve dört ay evinde derilere sarılarak tedâvî edilmişdir. Balya -Karaaydın Ma'deni İşletme Müdîri[ye]ti yazıhânesinde mühendis Hasan Tahsin Efendi de madrûbîn miyânında olup, beş ay tedâvîde bulunmuşdur ki, mûmâ-ileyh el-yevm Divanyolu'nda ma'mûlât-ı zeytiyye mağazasında satış me'mûru bulunuyor. Belediye a'zâsından ve eşrâf-ı memleketden Yörük Ali Ağa bu sûretle darbedilenler miyânındadır.

3- Gasb-ı emvâl; ta'kîb müfrezesi nâmı tahtında mülhakâta azîmet eden efrâd-ı Yunaniyyenin başlıca vazîfesi evlerde zî-kıymet eşyâ ve huliyyât ve bütün köy

câmi‘lerindeki nâdîde ve güzîde halı ve kilimleri gasbetmekdir. Bu gibi sadmeye uğramayan köy hemân yok gibidir.

4- İhrâk-ı büyût; ta‘kîb müfrezesinin gitdikleri mahalde irtikâb eyledikleri envâ‘-ı fazâyıh miyânında ihrâk-ı büyût noktasını da unutmuyorlar. Bi’l-hâssa, Fındıklı karyesinde son zamânda 70 hâne yakılmışdır.

5- Orman harîki; orman harîkinin hesâbı ind-Allah ma‘lûmdur. Yakmadıkları orman kalmamışdır. Bi’l-hâssa tenekelerle gaz götürüp dökerek ateşledikleri gibi söndürmek teşebbüsünde bulunan civâr köylüleri men‘ediyorlar. Nitekim Akbaş karyesi ahâlîsi, köylerinin içine gelmekde olan harîki itfâya teşebbüs etdiklerinden kendileri ölümle tehdîd edilmişlerdir.

6- İbâdethânelere ta‘arruz; Balya kazâsında kâ’in câmi‘-i şerîfin minâresi üç gün sabâhdan akşama kadar mavzer kurşununa tutulmuş ve kısmen tahrîb edilmişdir. Kabristanlara da ta‘arruz edilerek taşları kırılmışdır. Zükûr Mektebi'n[in] camları ve kapuları kırılarak içeriye girilmiş, talebenin ta‘lîme mahsûs tüfenk ve trampeteleri gasbedilmişdir.

Bu ve emsâli mezâlime hedef olmak tehlikesi karşusunda bulunan ahâlî ve sekene-i memleket şâyân-ı merhamet bir hâl ve vaz‘iyyetdedirler. İnâyet-i bârî ve ruhâniyyet-i peygâmberî ve hükûmetimizin tedâbîr-i sâ’ibe-i halâs-gîrânesi ile sefîne-i hükûmetin sâhil-i selâmete îsâlini eltâf-ı ilâhiyyeden niyâz ve işbu rapor-ı âcizânemi huzûr-ı âlî-i cenâb-ı nezâret-penâhîlerine arz u takdîme ictisâr eylerim. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 22 Mayıs sene [1]338

Balya Kazâsı Kâ’im-i makâmı
İbrahim Edhem

Aslına mutâbıkdır.
Fî 3 Haziran sene 1338

H.U Mütâreke
Anadolu'da Yunan harekât ve mezâlimi

Huzûr-ı Sâmî-i Cenâb-ı Meşîhat-penâhîye

Devletlü, semâhatlü efendim hazretleri;

7 Mart [1]338 târîh ve 50 numaralı müsâ‘ade-i celîle-i cenâb-ı Meşîhat-penâhîleriyle evvelâ huzûr-ı devletlerine varup eteklerinizden öpmek, sâniyen müsâ‘ade-i celîle-i cenâb-ı Meşîhat-penâhîlerini mustashaben Avrupa hükûmetlerini dolaşup vahşet ve mezâlim-i Yunaniyyeyi birer birer meydân-ı aleniyyete dökmek emeliyle bir kıt‘a pasaportun i‘tâsı husûsundaki müzekkire-i dâiyâneme, İzmir Fevka’l-âde Komiserliği tarafından merbûten takdîm kılınan cevâb-ı red verilmiş olduğundan hemân İzmir’e gitmek vahşet ve mezâlim-i Yunaniyyeyi mâdde be-mâdde zât-ı devletlerine arz u iblâğ etmek sûretiyle ahâlî-i Müslimenin hıfz-ı şân ve nâmûsunu ve bir dereceye kadar hürriyyet-i tâmmesinin bekâsını te’mîne medâr olmak üzre şu arîzamı takdîme ictisâr ediyorum. Şöyle ki:

Evvelâ: İşgâlin akabinde başda kazâ Kâ’im-i makâmı Ahmed Cevdet Bey olduğu hâlde yirmi sekiz eşrâfın merkez kazâdan ve yüzlerce kadın ve erkek çocukların mülhakâtdan Atina’ya sevkedildiği ve pek çok kimseleri habs ve ateş üzerinde başaşağı asmak gibi mütenevvi‘ işkencelerle darb ve i‘dâm etmek sûretiyle memleketin münevverân kısmını mahvetmişdir.

Sâniyen: Mu‘âvenet ve muzâheret-i devletleri sâyesinde pek büyük fedâkârlıklar netîcesi Dârü’l-hilâfe Uşâk Medresesi'nin bir kısmından mâ‘adâ otuz iki medreseyi hâvî olan Uşâk medâris ve mekâtibinin kâffesi ile bir kısım ma‘âbid ve yüzlerce mesâkin sâhibleri dışarı atılmak sûretiyle bilâ-lüzûm ve bilâ-ihtiyâc işgâl ve bu âna kadar mahallesi imhâ edilmekle millet-i İslâmiyye hakîkatde acınacak bir hâlde mağdûr ve esefâ ki yüzlerce senelik emekleri hebâen mensûr[a] olup gitmişdir.

Sâlisen: Uşak, Eşme, Gedus, Kütahya ve mülhakâtında zirâ‘at ve ticârete â’id ne kadar araba, bârgîr, öküz, deve, merkeb var ise tekmîline bilâ-bedel sahibleriyle vaz‘-ı yed edüp zirâ‘ati mahvetmek sûretiyle vesâ’it-i nakliyyesini te’mîn etmekdedir.

Râbi‘an: Memleketin koyun, keçi, inek sürüleriyle, anbarlar dolusu buğday, arpa, nohud, fasulye gibi me’kûlâta müte‘allık mevâdda bilâ-bedel vaz‘-ı yed ederek nesl-i hayvanı kesmek sûretiyle ordusunu infâk etmekdedir.

Hâmisen: Ahâlî-i kurâyı cebheye sevkedüp, istihkâm kazdırmakda ve pek çok karyelere bir müte‘ahhid gibi beher hafta yüz, iki yüz, üç yüz ilh. okka et tedârik edemedikleri takdîrde, bedellerini nakid olarak tahsîl etmekle mezâlimin gâyesine varmak siyâset-i Yunaniyye ise millet-i İslâmiyyeyi mahvetmek sûretiyle derdine devâ aramakdadır.

Sâdisen: İhtiyâcât-ı hayvâniyyelerinin te’mînini vesîle ittihâz etdikleri umûmhânelerin tevhîdi mümkin iken sırf ahâlî-i Müslimeyi rencîde etmek içün her İslâm mahallesinin muhtelif mahallerinde on, on beş umûmhâne küşâd etmek sûretiyle hayâtda olanlara azâb, mezâr duvârlarını yıkmak, Sabâh(?) mahallesinden

Torlak oğlu Mehmed mahdûmunun ve daha bir çoklarının kabirlerini açup meyyitlerinden boğazlarından kesüp, sıkmak sûretiyle kellelerini alup Rum ve Ermeni çocuklarına kozak oynatdırmak gibi vahşetlerle millet-i İslâmiyyeyi rencîde etmekde olduklarından ahâlî-i Müslimenin bu vahşete sabr u karârı ve bundan fazlasına tahammül ve iktidârı kalmamışdır.

Sâbi‘an: Kurâda silâh taharrîsi vesîlesi ile erkekleri bir câmi‘e doldurup, kadınların ırz, mâl ve cânına tasallut etmek ve bir kısımlarının hânelerini yakmakla en yüksek vahşet ve mezâlimi icrâ etmekdedir.

Sâminen: Bi'l-fi’l hükûmetde îfâ-yı hidmet edenlerden mâ‘adâ vâridât-ı Mâliyye'ye vaz‘-ı yed ederek teşkîlât ve sarfiyâtı mükemmel olduğu hâlde bilâ-makbûz Uşâk Sanduğu’ndan on bin lirayı mütecâviz meblağ alır, büdcenin tevâzünü içün işbu meblağı Mâliye Nezâreti’ne göndermeyüp Anadolu’da icrâ-yı mezâlim eden asker â’ilelerine verirken yüzde yirmi zamâ’imin kat‘ı emrinin memâlik-i meşgûleye teşmîli vahşet ve mezâlimin imtidâdını arzû edercesine şeh-râh-ı selâmete sülûkdan udûl ve bu kadar basît bir mes’eleyi fark ve temyîz etmeyerek millet-i İslâmiyyeyi felâketden felâkete sürüklemek bunu kabûl etmek demek olacağından, Mâliye Nezâret-i Celîlesi vâsıtasıyla Yunanîler tarafından neşredilen işbu ta‘mîmin memâlik-i meşgûleye adem-i şümûlü sûretiyle tekzîbine, Asya-yı Sugrâ'nın bu keşmekeş hâli imtidâd etdiği takdîrde hayvanât ve me’kûlâta â’id bir habbe kalmadığından, merkez-i kazânın servet-i umûmiyyesine tecâvüz edeceği, tahliye etdiği takdîrde oldukca hâ’iz-i ehemmiyyet olan fabrika ve mü’essesât-ı ticâriyye ve sınâ‘iyyenin hedm ve tahrîbi cihetine gideceği vâreste-i iştibâh bulunduğundan, millet-i İslâmiyyenin böyle bir sıkleti çekecek hâli ve bu gibi mezâlim ve yağma-gerliğe hâtime verilmediği takdîrde bir daha refâh ve sa‘âdet görmek ihtimâli kalmayacağından bî-taraf devletlerinden mürekkeb bir hey’etin Hâriciye Nezâret-i Celîlesi vâsıtasıyla sür‘at-i i‘zâmı husûsuna inâyet-i devletlerinin bî-dirîğ buyurulması bâbında emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

12 Mayıs sene [1]338

Uşâk Medresesi
Müdîri
Ed-dâ‘î
Mehmed Sâlih

H.U Mütâreke
Anadolu'da Yunan harekât ve mezâlimi

Huzûr-ı Sâmî-i Cenâb-ı Meşîhat-penâhîye

Devletlü, semâhatlü efendim hazretleri,

Sâ'îka-i vahşet bi'l-hâssa son zamânlarda Yunanîler tarafından îkâ‘ edilen mezâlimi görmekle mu‘azzeb olan vicdânımın ısrârı bu gibi yolsuzlukların men‘ ve tahfîfine medâr olmak üzre şu arîzamın da takdîmine icbâr eylediğinden zât-ı devletlerine arz-ı mübâşeret ediyorum.

İşgâlin idâme ve izâlesinde melhûz olan mehâzîrden sâlim kalabilmek çâresi ancak bî-taraf devletlerden mürekkeb bir hey'et-i tahkîkiyyenin sür‘at-i i‘zâmı ile kâbil olabileceği, muvâffak olunamadığı takdîrde Yunanîler tarafından servet-i umûmiyyeye tecâvüz edilmek sûretiyle millet-i İslâmiyyenin mahv ve izmihlâli cihetine gidileceği, mukaddemâ arz-ı atebe-i devletleri kılınmışdı. İşte bugün on İslâm ve iki Hıristiyan mahallesinden mürekkeb olan merkez kasabada münhasıran on İslâm mahallesinin beherinden onar gün müddetle onar kimse ki cem‘an yüz İslâmı cebhe-i harbe sevkederek istihkâm kazdırmakda, yük taşıtmak sûretiyle askeriyede istihdâm edilmekde ve imtinâ‘ edenlerden yevmiye ikişer lira hesâbıyla yirmişer lira alınmakda ve bu sûretle elli bin zükûr nüfûsu hâvî olan Uşak kazâsından bir milyon lira almak ve vermekden ictinâb edenleri de kurşunla tehdîd etdikleri gibi, bu günlerde de me'kûlâta ayrıca da vaz‘-ı yed edilmiş, on bin okka şeker, sekiz bin kıyye sabun müsâdere edildiği gibi ahâlînin yegâne medâr-ı ma‘îşeti olan halının i‘mâli içün lüzûm eden yün, yapak da bi'l-umûm fabrika sâhibleri ve tüccârân ve esnâf beyninde olan yünler de zabtedilmiş ve Hıristiyanlar kemâ-fî's-sâbık ticâretlerine kemâl-i serbestî ile devâm etmekde oldukları gibi, gerek mâlen ve gerekse nukûden hiç bir zarâr ziyâna dûçâr olmamakdadırlar. Tüccârân yedinde bulunan şeker, sabundan Alâ'iyeli Hacı Ahmed ve Süleyman efendilerin mağazalarında müddahar yüzlerce çuval sabun, şeker, fasulye ve daha bir çok mevâdd-ı ekliyye, bilâ-bedel müsâdere etmek, zehâ'iri zabtetmek ve bunları Müslüman fabrikalarında öğütmek ve bedelini taleb eden tüccârı cebhe-i harbe sevkedeceklerinden bahisle tehdîd etmek ve bu da kâfi gelmiyormuş gibi, hissiyyât-ı şehvâniyyelerinin tatmîni içün elde edemedikleri genç ve güzel Müslüman kız ve kadınların isimlerini â'ilelerini ve hânelerini Rumlardan öğrenüp geceleri cebren hânelerine girüp kaçırmakda ve imtinâ‘ edenleri öldürmekde ve bunun üzerine nukûd ve mücevherâtı [nehb] sûretiyle gasbederek açıkdan açığa servet-i umûmiyyeyi istihlâk etmekdedirler.

Şimdiye kadar târîhlerin kaydetmediği ve Fir‘avun'un bile yapmakdan ictinâb eylemediği[eylediği] mezâlim ve fecâyi‘i artık kemâl-i şiddetle Yunanîler devâm etdirmekde ve yapmakdan da bir an geri kalmamakdadırlar. Ez-cümle cebhe-i harbe kurbiyeti münâsebetiyle kahramân akıncı müfrezelerimizin hücûmuna uğrayan Şabanköy karyesi, karye-i mezkûrede bulunan Yunan asâkirinin zıyâ‘ına müsâdeme

netîcesi dûçâr olduklarından ahâlî-i İslâmiyyeyi, "Kemalistleri siz haber verüp buraya getirterek askerlerimizi telef etdiriyorsunuz" iftirâlarıyla ateş üzerinde yakmak, koyun boğazlar gibi boğazlamak ve artık vukû‘ât-ı âdiyye hükmüne geçen ırza, nâmûsa ta‘arruz etmek sûretiyle hiss-i intikâm almakda ve bu sûretle millet-i İslâmiyyeyi imhâ etmekdedirler. Yine Uşak’a tâbi‘ İslâmköy karyesinde peder ve vâlidesiyle tarlada çalışan on dört yaşındaki genç güzel bir Müslüman kızına, yirmi beş kişiden mürekkeb müsellah Yunan askerleri ta‘arruz ederek peder ve vâlidesinin gözleri önünde ırzına geçdikden sonra zavallı ma‘sûm kızcağız terk-i dağdağa-i hayât eylemiş ve bu manzara-i elîmeyi görmemek içün Yunan asâkir-i rezîlesine ricâ ve istirhâmda bulunan bî-çâre ebeveyn de süngü ile katledilmişdir. Artık yirminci asır medeniyetinin şâhidi olduğu ve bütün dünyâya medeniyet saçmak iddi‘âsında bulunan medenî Avrupalılar daha bu vahşetin karşusunda sükût kalacaklar değil mi? İşte yüz binlerce felâket-zede dîn kardaşlarımız rezîl Yunanîlerin mülevves çizmeleri altında feryâd u figân etmekde olduğundan târîh bu rezîller kâfilesini la‘netlerle yâdedecek ve bu kan kokusu, denâ’et nümûneleri târîhin temîz sahîfelerini karartacakdır. Binâ’en-aleyh envâ‘-ı mezâlim içinde inim inim inleyen tebe‘a-i Devlet-i Aliyye-i İslâmiyyenin tahlîsi neye mütevakkıf ise Hâriciye Nezâret-i Celîlesi vâsıtasıyla îcâb-ı icrâsına inâyet-i devletlerinin bî-dirîğ buyurulması bâbında ve her hâlde emr ü fermân hazret-i men-lehü’l-emrindir.

28 Haziran sene [1]338

Uşak Medresesi Müdîri
Ed-dâ‘î
Mehmed Salih

BOA. HR. SYS. 2631/68

81

ALAŞEHİR, SALİHLİ VE MENDERES CİVARINDAKİ KÖYLERDE YUNANLILARIN VAHŞET YAPTIĞI

Bozüyük, Salihli ve Ahmedli’nin Yunanlılardan kurtarıldığı, Buldan-Nazilli mıntıkasının düşmandan temizlendiği ve bir miktar top ve cephane ele geçirildiği, Yunanlıların Salihli, Menderes ve Alaşehir civarındaki köyleri tamamen yakıp Müslümanları insanlık tarihinde misli görülmedik bir kötülük ve fecaatla katlederek yaktıklarına şahit olunduğu.

9 Eylül 1922

Telgrafnâme
Mahreci: Karârgâh

Sûret

6/9/[13]38 Teblîğ-i Resmî: Ordu sağ cenâhında Bozüyük civârındaki harekât-ı ta‘arruziyyenin muvaffakatiyle netîcelenmiş ve Bozüyük tarafımızdan işgâl olunmuşdur. Bursa istikâmetinde tazyîke devâm olunmakdadır. Merkezde Simav istikâmetinde tardedilen düşman ta‘kîb edilmekdedir. Sol cenâhda Salihli'yi işgâl eyledik. Ve Buldan-Nazilli mıntıkasını düşmandan tathîr eyleyerek bir mikdâr top ve cebhâne ele geçirdik. Düşmanın Menderes civârındaki köyleri kâmilen ihrâk etdiği görülmüşdür. El’ân Buldan, Alaşehir ve civârındaki kurâda yapmış olduğu mezâlim ve tahrîbât tasavvurun fevkindedir.

9/9/[13]38

Erkân-ı Harbiyye-i Umûmiyye
Re’îsi
Fevzi

Telgrafhânede ta‘kîb netîcesi olarak Matbû‘ât Müdîriyeti'ne hitâben yazılmış ve bir sûreti alınmış olan teblîğ-i resmî sûretidir.

Kalem-i Mahsûs Başkâtibi
İmza

Telgrafnâme
Mahreci: Karârgâh

Sûret

7/9/[13]38 Teblîğ-i resmî: Sağ cenâhda Yenişehir kıtâ‘âtımız tarafından işgâl olundu. Sol cenâhda Ahmedli'yi işgâl eden düşmanı garba doğru tardeyledik. Düşman gerek Salihli'yi gerekse Salihli'ye civâr olan bi'l-cümle kurâyı yakmış ve ber-mu‘tâd ahâlî-i Müslimeyi beşeriyetde misli görülmeyen bir şenâ‘at ve fecâ‘atle katl ve ihrâk eylemişdir.

7/9/[13]38 **E.H.U.R. [Erkân-ı Harbiyye-i Umûmiyye Re’îsi]Fevzi**

BCA. **030** **10** **54** **355** **10**

82

YUNANLILARIN ÇANAKKALE'NİN KAZA VE KÖYLERİYLE DOĞU TRAKYA'DA TÜRKLERE KARŞI KATLİÂM YAPTIKLARI

Yunanlıların Bayramiç'te yaptıkları katliâmda üç yüze yakın Müslümanın öldürüldüğü, kuyulardan çok sayıda Müslüman cesedinin çıkarıldığı, Ezine'de katledilen insan sayısının ise akıllara durgunluk verecek kadar çok olduğu, Çerkesköy'de belirli bir saatten sonra dışarı çıkan Türkler için Yunan askerlerine vurma emri verildiği, Trakya'nın ileri gelenleri ile askere yarayacak yaştaki Müslümanların tutuklanıp Kırkkilise hapishanesine gönderildiği, ihtiyar, genç bir kısım erkeklerin de kolları bağlı olarak bilinmeyen yerlere götürüldüğü, Silivri'deki İslâm mahallelerinin yakıldığı, Çerkesköy ile Lüleburgaz arasındaki istasyonlar civarında bulunan köy ve kasabalardan toplanan zahirelerin Yunanistan'a sevkedildiği, Edirne eşrâfının Adalar ve Selanik'e götürüldükleri, Tekirdağ ve Dedeağaç'ta bulunan seksen bin kadan muhacirin geçim ve yerleştirilmeleri konusunda sıkıntı çekildiği, boş Rum evlerinde oturan Müslümanların da sokağa atıldığı, Yunan zulmünün devam etmesi halinde Şarkî Trakya'da Müslüman nüfus kalmayacağından bahisle acilen tedbir alınması gerektiği hakkındaki raporlar

20 Eylül 1922

Erkân-ı Harbiyye-i Umûmiyye Dâ'iresi

Bayramiç Ahz-ı Asker Şu'be Riyâseti'nin raporundan

Şu'be arâzîsi içerüsünde yapdıkları tahrîbât: Mevcûd bütün ceviz ve bâdem ağaçlarının kat' ve ihrâkı, debboy içerüsünde mevcûd tüfenklik ve eşyâ raflarının kâmilen ref'iyle koğuş hâline ifrâğı, havz duvarlarının hedmi, gerek debboy ve gerek dâ'irenin pencere kasalarıyla çerçevelerinin ve camlarının kısmen tahrîbi gibi az masrafla telâfîsi kâbil tahrîbâttan ibâretdir.

Debboyun üst kısmındaki arâzîde mevcûd dört kuyunun içerüsünde bugün icrâ kılınan taharriyât tüyleri ürpertecek fecâyi'in mevcûdiyetini meydana çıkarmış. Canavarca katledilerek mezkûr kuyulara atılmış beşeriyyet-i ma'sûme-i Müslimenin na'ş-ı mağfiret-nakşı mezkûr kuyulardan hârice çıkarılmışdır. Yollarda, dağlarda katledilen, ne olduğu bugün meydânda olmayan kazâ ahâlîsinin mikdâr-ı telefâtı hakkında henüz tedkîkâta girişilmemiş ise de yalnız Bayramiç'de katledilen insanların

adedi takrîbî olarak üç yüze karîb olduğu anlaşılmakdadır. Hükûmet Sandığı'ndan yirmi beş bin liraya karîb pâre aşırdıkları ahâlîden yapdıkları resmî, gayr-ı resmî soygunculuğun mikdârı aldıkları hayvanât da dâhil olmak üzre dört yüz bin lirayı mütecâviz bulunduğu, tahrîb edilen ve yakılan emlâk ile zâyi‘ât-ı mâddiyye yekûnu her hâlde bir milyon lirayı tecâvüz bile edeceği şübheden vârestedir. Ezine kazâsının tahrîbâtı Bayramiç'e nisbeten on misli fazla bulunduğu her kazâdan toparlayup tabur merkezi olmak i‘tibârıyla Ezine'ye getirilen ve orada katledilüp el-yevm na‘şları meydana çıkarılmakda olan zavallı ma‘sûm İslâmların adedi akıllara hayret verecek derecede olduğu ve el’ân da arkası alınamadığı ve Ayvacık kazâsı ise diğer kazâlara nisbeten zâyi‘ât-ı mâddiyye ve insan zâyi‘âtı nokta-ı nazarında bir parça hafîf bulunduğu, Bayramiç'de bulunan Hıristiyan sivil ahâlîden iki kişiden mâ‘adâ cümlesi yerlerinden kımıldatılmayarak oturmakda bulundukları, ahâlînin muhâfaza-ı sükûnet ederek şimdiye kadar ufak bir vukû‘ât bile zuhûr etmediği ma‘rûzdur.

Şark Hattı Askerî Komiserliği'nin raporundan

Çetelere yataklık etdiklerinden bahisle Pınarca Muhtarı İlbasanlı Arnavud İbrahim, Manika ile Çerkesköy arasında Yunan askerleri tarafından katledildiği.

Çerkesköy mevki‘ kumandanı[nın] idâre-i örfiyye ahkâmına tevfîkan akşam sâ‘at sekizden sonra dışarıda görülecek herhangi bir Türk'ün katledilmesi hakkında askerlere emir ve salâhiyet verdiği.

Yunanîler bütün Trakya'nın ileri gelenleri ile askere yarayacak sindeki Müslümanları tevkîf ile Kırkkilise Habshânesi'ne sevketdikleri.

18 Eylül sene [13]38 târîhinde müsellah ve çete kıyâfetinde on beş Çerkesin Dedeağaç'dan Çorlu'ya geldikleri ve ifâdelerine nazaran Anadolu'dan Yunanlılarla Dedeağacı'na geçdikleri.

Silivri'deki İslâm mahalleleri Yunanlılar tarafından ihrâk edilmişdir.

Çerkesköyü'nden Lülebergos'a [Lüleburgaz] kadar istasyonlar civârındaki kurâ ve kasabalarda toplanan zehâ’irin eski Yunanistan'a nakli içün Şark Şimendüfer İdâresi'nden 150 vagon taleb olunmuşdur.

Türklere muhbirlik etdiklerinden dolayı kumpanyadan yirmi beş kişinin listesi Yunanlılara verildiğinden tevkîfât başlamışdır. Dedeağaç'da altmış Türk esîrine taş kırdırılmaktadır.

Rumili Hatt-ı Fâsıl Komiserliği'nin raporundan

Yunanlılar tarafından nefyedildikleri arzedilen Edirne eşrâfının adalar ve Selânik cihetlerine sevkedildikleri. 16/9/[13]38 târîhinde Manika, Vize ve Çerkesköyü'nden iki vagon İslâm eşrâf-ı mu‘teberânından bir kısmı Selânik'e bir kısmı da Edirne'ye gönderildiği,

Trakya'da vaz‘-ı yed edilen zehâ’irin yirmi günden beri Selânik'e sevkedilmekde olduğu,

Kırkkilise'den tekrâr otuz kişi daha taht-ı tevkîfe alınarak bir semt-i mechûle sevkedildikleri.

Tekfurdağı [Tekirdağ], Dedeağacı'nda yetmiş-seksen bin mikdârında muhâcir bulunduğu ve muhâcirînin iskân ve i‘âşeleri hükûmeti pek büyük bir acze düşürmüş olup evvelâ bi'l-umûm kasaba ve karyelerdeki hânelerin nüfûs ve hacm-i istî‘âbîleri tahrîr edilerek münâsib mahallere yerleşdirilmesi tasavvur edilmiş ise de mukaddemâ hicret etmiş olan Rumların hânelerinde ikâmet etmekde bulunan İslâmların çıkarılması tensîb edildiğinden bir kaç günden beri muhtelif sebeb ve bahâneler ile bî-çâre Müslümanların hânelerinden çıkarılarak sokak ortalarında bırakıldıkları.

18/9/[13]38'de Anadolu'dan on beş kadar müsellah bir Çerkes çetesinin Çorlu'ya getirildiği.

Silivri'den üç araba silâh ahâlîye tevzî‘ edilmek üzre Bigados ve Şatoz'a sevkedildiği ve bir torpido ile ihrâc edilen efrâd ile yerli ahâlîden çete teşkîlâtı icrâ edileceği.

Bâb-ı Âlî
Dâhiliye Nezâreti
Kalem-i Mahsûs

Çatalca Mutasarrıflığı'ndan vârid olan 19 Eylül sene [13]38 târîhli şifre telgrafnâme sûretidir.

Trakya ahvâline dâ’ir bir kaç günden beri vârid olan husûsî haberlere nazaran Yunanlıların İslâm köylerine gece ve gündüz baskınlar yaparak ele geçirdikleri genç ihtiyar bütün erkekleri kollarını bağladıkdan sonra bir semt-i mechûle sevketmekde oldukları ve bu fecâyi‘in te’sîr ve tahrîkiyle kadın, erkek bi'l-umûm Trakya ahâlî-i İslâmiyyesinin köylerini terkederek dağlara, ormanlara dağıldıkları, Istranca Hatt-ı Fâsıl Bölüğü'nden iş‘âr kılınmışdır. Bu hâlin bir müddet daha devâmı hâlinde Şarkî

Trakya dâhilindeki nüfûs-ı İslâmiyye tamâmıyla heder olacağından nüfûs-ı merkûmenin te'mîn-i hayâtına mütedâ'ir vazîfe-i milliyye ve târîhiyyenin îfâsı ne gibi tedâbîr-i siyâsiyyeye muhtâc ise âcilen infâzına müsâ'ade buyurulması ehemmiyetle ma'rûzdur.

Fî 20 Eylül sene [1]338 *Aslına mutâbıkdır*

Mühür

BOA. HR. SYS. 2617/1-34, 36, 37

83

YALOVA VE EDREMİT'TE MÜSLÜMANLARA İŞKENCE EDİP YAKTIKTAN SONRA MALLARINI ÇALAN ŞAHISLARIN SUÇ CETVELLERİYLE İNGİLİZLERE TESLİM EDİLDİĞİ

Yalova'nın Kocadere köyünde beş yüz Müslümanı bir eve toplayıp gazla yakan ve pencereden atlayanları kurşunla şehit eden Vasil, Yani ve arkadaşlarıyla; Edremit'te Müslümanlara zulüm ve işkence edip mallarını gasbeden Kaptan Vangel oğlu Anastaş, suçları şahitler, tahkik ve zabıt varakası ile sabit olup üzerlerindeki para ve eşya ile birlikte tebligat gereğince İngiliz zabıtasına teslim edildilerse de İngilizlerce serbest bırakılacaklarının anlaşıldığı, hukuka aykırı bu durum karşısında siyasî girişimlerde bulunulup bunların Osmanlı mahkemelerine verilmelerinin sağlanması gerektiği, suçlarını gösterir cetvelin de sunulduğu.

25 Eylül 1922

Bâb-ı Âlî
Dâhiliye Nezâreti
İdâre-i Umûmiyye-i Dâhiliyye Müdîriyeti
Umûmî: 57156/10
Husûsî: 340

Hâriciye Nezâret-i Celîlesi Cânib-i Âlîsine

Ma'rûz-ı çâkerleridir ,

Anadolu'dan gelen ve haklarında şikâyet vukû' bulan şübheli eşhâsın hangi millete mensûb olursa olsun müttefikîn zâbıtasına lüzûm-ı teslîmlerini mübelliğ bulunan sûreti melfûf iki kıt'a varaka üzerine o sûretle mu'âmele îfâsına mecbûriyet

hâsıl olduğu ve Anadolu'da ahâlî-i İslâmiyyeye zulüm ve işkence icrâ ve bunlardan birçoklarını katl ve imhâ ve emvâl ve eşyâlarını yağma ve hânelerini ihrâk eylemelerinden dolayı vukû'bulan mürâca'at ve şikâyet üzerine der-dest ve ancak ânifü'z-zikr teblîgât mûcebince üzerlerinde zuhûr eden pâre ve eşyâ ile birlikde İngiliz zâbıtasına teslîm etdirilen kesânın esâmîsini mübeyyin cedvelin gönderildiği ve Yalova'da Müslümanlara karşı icrâ-yı zulm ve i'tisâf ve birçok kadınları ihrâk etdikleri tahkîkât-ı vâkı'a ile sâbit olan Vasil ve Yani ve rüfekâsının vukû'bulan taleb üzerine haklarındaki evrâk suretleriyle berâber Eylül'ün yirminci günü İngiliz zâbıtasına teslîm olundukları ve şimdiye kadar Dersa'âdet'e firâr ve ilticâ eyleyen ve müdde'î-i şahsîleri tarafından vâki' olan şikâyet üzerine der-dest etdirilen kesândan herbirinin katl, ihrâk, nehb ü gârât ef'âlinin fâ'il ve mürtekibleri olduğuna kanâ'at-ı vicdâniyye hâsıl ve ez-an cümle Vasil ve Yani nâm-ı diğeri Mitro'nun beş yüz Müslümanı, Yalova'nın Kocadere karyesinde Bekir Çavuş nâmında birinin hânesine toplayarak ve hâneye gaz dökdürerek cümlesini ihrâk ve imhâ etdiklerinin ve pencereden atlayup tahlîs-i câna teşebbüs edenleri de kurşunla şehîd ve ahâlînin pâre ve mâllarını gasbeylediklerinin ru'yete müstenid şehâdât ile mertebe-i sübûta vâsıl olmuş ve Kaptan Vangel oğlu Anastaş nâmında birinin dahi Edremid'de ahâlî-i İslâmiyyeye zulüm ve işkence ederek gasb-ı emvâle cür'et eylediği evrâk-ı tahkîkiyye ve zabıt varakası münderecâtı ve şühûd ifâdâtıyla tebeyyün etmiş olduğu ve merkûmların İngiliz zâbıtasınca serbest bırakılacakları dahi mahsûs bulunduğu beyânıyla hukûk-ı umûmiyye ve şahsiyyeyi ihlâl edeceği müstagnî-i îzâh bulunan işbu tarz mu'âmele hakkında lâzım gelenler nezdinde teşebbüsât-ı siyâsiyye icrâsıyla eşhâs-ı merkûmenin mehâkim-i Osmâniyyeye tevdî'leri esbâbının istikmâline Polis Müdîriyyet-i Umûmiyyesi'nden alınan tezâkirde lüzûm gösterilmiş ve tevdî' kılınan sâlifü'z-zikr cedvel dahi leffen irsâl edilmiş olmasına nazaran îfâ-yı muktezâsı ve netîcesinden ma'lûmât î'tâsı menût-ı re'y-i âlî-i dâverîleridir. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 4 Safer sene [1]341 ve
Fî 25 Eylül sene [1]338

Dâhiliye Nâzırı
İmza

yatık tablo girecek
85

yatık tablo girecek
85

84

BANDIRMA VE KÖYLERİNİ YAKAN YUNAN İŞGAL KUVVETLERİNİN KOVULDUĞU

Bandırma'nın onda dokuzunu ve sekiz köyünü yakan Yunan işgal kuvvetlerinin bölgeden kovulduğu, açıkta, aç susuz kalarak muhacir ve mülteci durumunda bulunan yirmi bin kadar Müslümanın barınma ve gıda ihtiyacının temin edildiği, elden geldiğince tedarik edilmek üzere diğer ihtiyaçlarının da bildirilmesi.

27 Eylül 1922

Dâhiliye Nezâret-i Celîlesine

Devletlü efendim hazretleri,

Ma'a't-te'essüf Bandırma'nın onda dokuzunu ve şimdilik tahkîk edilebilen kurânın sekizini ihrâk eden hâ'in düşman lehü'l-hamd kasabamızdan tard ve def'edilmişdir. Ancak me'vâsız kalan yirmi bin kadar nüfûsun ihtiyâcât-ı mütenevvi'asından en ziyâde kendisine ihtiyâc hâsıl olan çadırın yarın gidecek vapurla gönderilmek üzre âcilen tedâriki husûsuna delâlet buyurulması ehemmiyetle arz ve ricâ olunur efendim.

Fî 21 Eylül sene [1]338

Memâlik-i Meşgûle
Müslümanları Müdâfa'a-i
Hukûk Cem'iyeti
Re'îsi

52546

Bandırma ile kurâsının keyfiyyet-i ihrâkından dolayı me'vâsız ve melce'siz kalan muhâcirîn ve mültecîlere ihtiyâcâtına medâr olmak üzre müsta'celiyyet-i maslahata binâ'en yüz çuval dakîkin bi'l-i'lân pazarlık sûretiyle mübâya'ası husûsu tezekkür kılındı. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 24 Eylül sene [1]338

İkdâr-ı Muhâcirîn Komisyonu Re'îsi
Müdîriyyet-i Umûmiyye Mu'âvini
ve diğer a'zâların imzaları

Ber-mûceb-i karar yüz çuval derûnunda yedi bin iki yüz kilo dakîk bi'l-mübâya‘a Bandırma'ya sevkedildiği cihetle dosyasında hıfzına müsâ‘ade buyurulmak bâbında.

Fî 27 Eylül sene [13]38

İkdâr Komisyonu Re’îsi
ve Müdîriyyet-i Umûmiyye-i
Aliyyeleri Mu‘âvini Nâmına
İmza

Dâhiliye Nezâreti
Aşâ’ir ve Muhâcirîn Müdîriyyet-i Umûmiyyesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmetine
Bandırma Kumandanlığı Cânib-i Âlîsine

Düşmanın mukaddes vatanımızda îkâ‘ eylediği mezâlim ve cinâyâta zamîmeten Bandırma'nın da ihrâk edildiği ve ahâlî-i Müslime'nin pek elîm bir hâlde açıkda kaldığı beyânıyla mikdâr-ı kâfî çadır irsâli lüzûmu Memâlik-i Meşgûle Müslümanları Müdâfa‘a-i Hukûk Cem‘iyeti'nin 21 Eylül sene [1]338 târîhli tezkiresiyle iş‘âr edildikden, bu zavallı dindâşlarımızın barındırılması ve tehvîn-i ihtiyâcına âcilen medâr olmak üzre şimdilik elimizde mevcûd olan yüz çuval un, dokuz yüz kilo pirinç ile yüz altmış çadır me’mûr-ı mahsûsuna tevdî‘an irsâl kılınmış olduğundan îfâ-yı muktezâsıyla bu bâbdaki tesellüm mazbatasının irsâli ve imkân hâsıl olduğu takdîrde tedârik ve irsâl edilmek üzre daha ne gibi mevâdda ihtiyâc bulunduğunun iş‘ârı ricâ ve bi'l-vesîle te’yîd-i hürmet olunur efendim.

25/9/[13]38

BCA. 272 11 16 62 11

85

EZİNE VE BAYRAMİÇ’TE YUNANLILAR TARAFINDAN İŞKENCEYLE ÖLDÜRÜLÜP KUYU VE ÇUKURLARA ATILAN İNSAN CESETLERİNİN BULUNDUĞU

Ezine ve Bayramiç kazalarında, Yunanlıların tahliyelerinin ardından yapılan araştırmalarda, kuyularda kafaları kör bıçakla kesilmiş, taşla ezilmiş ve çeşitli işkencelerle öldürülmüş insan cesetleriyle kör

bıçak, fes ve kemikler bulunduğu, bazı cesetlerin hüviyetlerinin belirlenip resimlerinin alındığı, maktullerin büyük bir kalabalıkla cenaze namazlarının kılınıp kabirlerine konduğu.

8 Ekim 1922

Bâb-ı Âlî
Dâhiliye Nezâreti
Emniyyet-i Umûmiyye Müdîriyeti
Şu'be: Âsâyiş
Husûsî: 358

H. U. M.
Anadolu'dan Yunanlıların ihracı

Hâriciye Nezâret-i Celîlesi Cânib-i Âlîsine

Ma'rûz-ı çâkerleridir,
Yunanîlerin tahliyeden mukaddem Bayramiç kazâsı ahâlîsinden ba'zılarını dürlü dürlü işkencelerle şehîd eyledikden sonra kuyuya atdıkları istihbâr kılınmasıyla ahîren icrâ edilen taharriyât netîcesinde bunların cesedleri kuyudan çıkarılarak lede't-teşhîs Ayvacık'ın Tuztaşı Türkmenlerinden Nesim oğlu Veli ve Ma'mûre nâhiyesinin Çiçekli karyesi ahâlîsinden Çolak Ramazan ve Kayıklar [Kayıkîler] karyesinden Karakaş oğlu Hüseyin bin İsmail olduğu anlaşıldığı ve bunlardan başka teşhîs edilemeyen insan kemikleri ve altı aded fes bulunduğu, Kal'a-i Sultâniyye Mutasarrıflığı'nın iş'ârından müstebân olmuş ve kezâlik Yunanîlerin tahliyeden evvel Ezine kazâsında yapdıkları mezâlime dâ'ir Jandarma Taburu Kumandanlığı'ndan yazılup mezkûr mutasarrıflıkdan gönderilen raporun sûreti ile fotoğrafîleri Yunan mezâlimine canlı bir delîl olmak üzre leffen takdîm kılınmış olmağla*. Ol bâbda emr u fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî Safer sene [1]341 ve
Fî 8 Teşrîn-i Evvel sene [1]338

Dâhiliye Nâzırı
Nâmına Müsteşâr
Bende
İmza

* Belgede sözü edilen foto¤raflar belge fotokopileri bölümünde verilmifltir.

Bâb-ı Âlî
Dâhiliye Nezâreti
Emniyyet-i Umûmiyye Müdîriyeti

Livâ Jandarma Tabur Kumandanlığı'ndan mevrûd 14 Eylül sene [1]338 târîhli ve 4652/1382 numaralu raporun sûretidir.

Ezine kazâsı Yunanlılarca tahliye edildikden sonra mıntıka-ı mezkûrenin umûr ve inzibâtını der‘uhde eden Türk jandarması esnâ-yı işgâlde îkâ‘ olunan fecâyi‘ ve ta‘addiyât hakkında pek vâzıh ma‘lûmât istihsâline muvaffak olmuş ve ez-cümle elsine-i âmmede deverân eden şâyi‘âtın, işkence ve kıtâl gibi ma‘lûmâtın sıhhatini âsâr ve delâ’iliyle tesbît eylemişdir. Hissiyyât-ı şahsiyyelerine mağlûben irtikâb eyledikleri fecâyi‘in mes’ûlün aleyhi olduklarını tahattur etmeyen Ezine işgâl kuvâsı kumandanı, taht-ı işgâllerinde bulunan bi'l-umûm mevâkî‘de olduğu gibi anâsır-ı İslâmiyyeyi kahr u tedmîr içün her dürlü vesâ‘ite mürâca‘at ile nazar-ı Hak ve halkda kâbil-i afv olmayan ef‘âl-i cinâ‘iyyelerini tekrâr ve tevâlî etdirmişlerdir. Ezine Ahz-ı Asker Şu‘besi Dâ’iresi'nin yüz elli metre garbındaki arâzî maktel hâlinde keşfolunmuşdur. Bu mevki‘de hafredilmiş müte‘addid ve yek-diğerine karîb çukurlar dâhilinde henüz teşhîsi kâbil olabilecek ecsâda tesâdüf edilmiş, bir kısmının fotoğrafîleri alınarak Ezine Jandarma Takımı Kumandanlığı'nın 12 Eylül sene [13]38 târîhli ve 1213 numaralu raporuyla tabura tevdî‘ edilmişdir. Çukurlardan çıkarılan ecsâddan biri Ezine mülhakâtından Sığırlı karyeli Emin oğlu Hüseyin olup katlden evvel telefon teliyle elleri bağlanmış ve fevka'l-âde tazyîk netîcesinde şehîd-i merkûmun mafsal kemiklerindeki âsârı görülebilmişdir. Ecsâdın başları bıçakla kesilmiş ve gövdelerinin yanına vaz‘ ve defnolunmuşdur ve medfende kanlı, kör bıçak bulunmuşdur. Şehrin şimâl-i garbîsinde kâ’in kabristân kurbünde icrâ kılınan taharriyât netîcesinde elbisesiyle baş aşağı atılmış ve taş tazyîkıyla katledilmiş bir cesede daha tesâdüf olunmuşdur ki hüviyeti der-dest-i tahkîkdir. Şühedânın iskeletleri ahâlî-i mahalliyyenin arzu ve mu‘âvenetiyle maktelden alınmış ve Osmanlı sancağıyla setr ve tezyîn edilen bir tabuta torba derûnunda vaz‘olunmuş ve bir cemm-i gafîr ile cenâze namâzı ba‘de'l-edâ ihtifâlât-ı lâyıka ile makber-i aslîlerine nakledilmişdir. Bu bâbda tahkîkât ve taharriyât devâm etmekdedir. Alınacak ma‘lûmâtı müş‘ir raporun takdîm edileceği ma‘rûzdur efendim.

Aslına mutâbıkdır.
Mühür

BOA. HR. SYS. 2617/4- 25, 26, 27, 28, 29

86

YUNANLILAR TARAFINDAN KÖYLERİ YAKILDIĞINDAN MÜLTECİ DURUMUNA DÜŞEN TRAKYALI MÜSLÜMANLARIN İHTİYAÇLARI İÇİN TEDBİR ALINMASI GEREKTİĞİ

Bulgaristan'a yakın olup Yunanlılar tarafından yakılan yirmi sekiz Trakya köyü ahalisinden bine yakın Müslümanın Bulgaristan'a sığındıkları ve bunların Aydos'taki Müslüman köylerine yerleştirilmesine çalışıldığı, Saray'ın Güngörmez köyünden beşi erkek yüzden fazla kadın ve çocuğun Istranca'ya iltica ettiği, bunların ifadelerinden; Yunanlıların o civardaki Müslüman köylerini tamamen yakıp erkekleri hapsettikleri veya öldürdükleri, kadınları da tecavüz ettikten sonra vahşice katlettikleri, dağlara sığınabilen kadın ve çocukları bulup insanlığın yüzünü kızartacak şekilde boğazladıklarının anlaşıldığı, Büyük ve Küçük Manika köylerinin de aynı akıbete maruz kaldığı, Çerkesköyü ve Silivri'den dağa kaldırılan on dört Müslüman kızdan haber alınamadığı, Trakya'nın on iki köy ve bir kazasından beş yüze yakın Müslüman'ın Çatalca'nın bazı köylerinde geçici olarak iskân ettirildiği, Istranca köyünde kalan Güngörmez, Sultanbağçe, Safaalan ve Kavakdere köyleri mültecilerinin iaşelerinin Trakya Teavün Cemiyeti tarafından karşılandığı, yeni tedbirler alınması gerektiği.

10 Ekim 1922

Bâb-ı Âlî
Hâriciye Nezâreti
Umûr-ı Siyâsiyye Müdîriyyet-i Umûmiyyesi
Aded: 35508/250

Hulâsa: *Bulgaristan'a ilticâ eden Trakya Müslümanları*

Melfûf: 1

Dâhiliye Nezâret-i Celîlesine

Ma'rûz-ı çâkerânemdir,

Yunanlıların Trakya'nın her cihetinde îkâ' etmekde oldukları i'tisâfât ve mezâlim tahammül-güdâz bir dereceye geldiği ve bir takım Yunanlıların İslâm köylerini ihrâka ve ahâlîsini katle başladıkları cihetle Bulgar hudûduna mücâvir mahaller ahâlîsinden olup Yunanlılardan tahlîs-i girîbân edebilen Müslümanların

Bulgaristan'a ilticâ etmekde oldukları ve bunların adedi târîh-i iş‘ârda bine bâliğ olmuş bulunduğu ve Küçük Tırnova'da bulunan mültecîlerden alınan istimdâd-kârâne telgraflar üzerine Bulgaristan Başmüftîsi ve Mü’essesât-ı Vakfiyye Müdîri Mehmed Efendilerle bi'l-müzâkere bir komisyon teşkîline karâr verildiği ve mezkûr komisyonun i‘âne derciyle mültecîlerin Aydos kazâsı dâhilindeki İslâm köylerine yerleşdirilmesine gayret edeceği ve mültecîlerin bu sûretle tehvîn-i ihtiyâcâtı ancak bir dereceye kadar kâbil olacağı cihetle Muhâcirîn Müdîriyyet-i Umûmiyyesince de mültecîlere mu‘âvenetde bulunulması komisyon nâmına istirhâm edildiği Bulgaristan'da menâfi‘-i Osmâniyyeyi himâyeye me’mûr İspanya Sefâreti ma‘iyyetine me’mûr Şehbender Samel(?) Bey'den vârid olan tahrîrâtda iş‘âr ve beyân kılınmakda bulunmuşdur. Küçük Tırnova'dan İbrahim Mustafa, Mehmed Hayri ve kezâ mahall-i mezkûrdan Mehmed Lira Ağa tarafından istimdâdı hâvî altı yüz mülteci nâmına keşîde edilen telgrafların mütercem sûretleri leffen takdîm kılınmış ve keyfiyet Hilâl-ı Ahmer Cem‘iyeti'ne de izbâr edilmiş olmağla serî‘ân îfâ-yı muktezâsı menût-ı himem-i aliyyeleridir. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 10 Teşrîn-i Evvel sene [1]338 ve
Fî 17 Safer sene 1341

Hâriciye Nâzırı Nâmına
Müsteşâr
Şevki

Bâb-ı Âlî
Hâriciye Nezâreti
Umûr-ı Siyâsiyye Müdîriyyet-i Umûmiyyesi

Küçük Tırnova'dan İbrahim Mustafa ve Mehmed Hayri imzâlarıyla
29 Eylül 1922 târîhiyle Dâhiliye Nezâreti'ne gönderilen
telgrafın tercümesi

Yunanlıların i‘tisafât-ı müdhişesinden hayâtımızı kurtarmak üzre zevce ve çocuklarımızla birlikde firâr etdik. Burada hüsn-i kabul gördük ve kurtulduk. Yirmi sekiz köyümüzü harâb ve içimizden birçoklarını maktûl bırakdık. Ümîdsiz bir hâldeyiz. Kırkkilise'nin Sazara karyesi, Kamila, Kurudere köylerinden altı yüz Trakyalı mültecî nâmına imdâd ve mu‘âvenet taleb ediyoruz.

Küçük Tırnova'dan, Osmanlı Konsoloshânesi'ne Mehmed Ali Lira(?) Ağa imzâsıyla
600 mülteci nâmına gönderilen telgrafın tercümesi

Köylerimizde varımızı yoğumuzu bıraktığımız cihetle evlâdlarımız açdır. Serî‘ân ekmek göndermenizi ricâ ederiz.

Bâb-ı Âlî
Dâhiliye Nezâreti
Emniyyet-i Umûmiyye Müdîriyeti

Umûm Jandarma Kumandanlığı'ndan vârid olan
Çatalca Jandarma Taburu Kumandanlığı'nın
30/9/[13]38 târîhli raporu sûretidir.

Mâdde 1- Saray kazâsının Güngörmez karyesi ahâlîsinden beşi erkek ve diğerleri kadın, çocuk olmak üzre yüzü mütecâviz nüfûslu bir kâfilenin bugün perîşân bir hâlde Istranca'ya ilticâ eyledikleri ve zabtolunan ifâdelerine nazaran kendi karyeleri de dâhil olduğu hâlde o civârdaki İslâm köylerinin Yunanîler tarafından kâmilen ihrâk ve erkekleri habs, katl ve imhâ edildiği ve kadınların da ırzlarına tecâvüz olundukdan sonra kezâlik vahşiyâne bir tarzda katl ve imhâ edilmekde olduğu ve dağların kadın, çoluk ve çocuk ile dolu bulunduğu ve bu bî-çârelerin taharrî ve der-desti içün dağlara yayılan Yunan askerlerinin ellerine geçirdikleri Müslümanları katl, kadın, erkek, çocuk demiyerek bî-rahmâne ve beşeriyetin yüzünü kızartacak sûretde boğazlamakda oldukları anlaşılmışdır.

2- 27/9/[13]38 târîhinde Çerkesköy ahâlîsinden Hamza oğlu Mehmed ve Sivrilili Berber Mehmed ve Nalband Osman nâm şahısların kerîmeleriyle berâber on iki genç kızın zâlim Yunan askerleri tarafından dağa çıkarılarak şimdiye kadar avâkıb-ı hâllerinin mechûl kaldığı istihbâr kılınmışdır.

3- Saray kazâsının Büyük, Küçük Manika karyelerinin Yunanlılar tarafından ihrâk edildiği ve bu iki karye ahâlî-i İslâmiyyesinin birinci mâddede arzolunan Güngörmez karyesi ahâlîsinin âkîbetine uğradıldığı tahakkuk etmişdir.

4- Yunanlılar tarafından ihrâk edilüp ahâlîsi kısmen Istranca'ya ilticâ edebilmiş olan Safâalan karyesinin eşyâ, hubûbât ve hayvanâtının Yunan efrâdı tarafından Çerkesköyü'ne nakledilmekde olduğu müşâhede olunmuşdur.

5- 30/9/[13]38 târîh ve 2/3240 numaralu raporla da arzedildiği üzre Yunanlıların Şarkî Trakya ahâlî-i İslâmiyyesi hakkında tatbîk etmekde oldukları siyâset, İslâmların tamâmen katl ve imhâsını istihdâf etmekde olduğu cihetle bu hâl-i dil-sûza serî‘ân nihâyet verilmesi esbâbının sür‘at-i istikmâli ve külle-yevm Istranca'ya gelmekde olan mültecîlerin adedi ân-be–ân tezâyüd etmekde olduğu cihetle iskân ve i‘âşeleri içün dâ’ire-i â’idesince âcilen tedâbîr-i lâzîme ittihâzının te’mîni kemâl-i ehemmiyyetle ma‘rûz ve müsterhamdır.

Aslına mutâbıkdır.

Mühür

Çatalca Sancağı
Muhâcirîn Me'mûrluğu
Aded: 5
Fevka'l-âde

Aşâ'ir ve Muhâcirîn Müdîriyyet-i Umûmiyyesi Huzûr-ı Sâmîsine

Atûfetlü efendim hazretleri,

İskân şu'besi ifâdesiyle şeref-vârid olup idâre-i âcîzî hesâb me'mûrluğu tarafından el-yevm îfâ-yı vazîfede bulunduğum Istranca karyesine irsâl kılınan ve 4 Teşrîn-i Evvel sene [13]38 târîhinde vürûd eden Fî 30 Eylül sene [13]38 târîh ve 52583 numaralu tahrîrât-ı sâmîleri arîza-i cevâbiyyesidir.

Yunanîlerin taht-ı işgâlinde bulunan Sultanbağçe karyesinden yirmi altı hânede yetmiş beş nüfûs ve Güngörmez karyesinden yirmi bir hânede yüz on sekiz nüfûs ve Saray kazâsından dört hânede beş nüfûs ve Velimeşe karyesinden dört hânede yedi nüfûs ve Doğancı karyesinden bir hânede bir nüfûs ve Kapaklı karyesinden iki hânede üç nüfûs ve Safâalan karyesinden yetmiş dokuz hânede üç yüz kırk yedi nüfûs ve Küçük Manika karyesinden üç hânede üç nüfûs ve Sofular karyesinden yedi hânede sekiz nüfûs ve Halaçlı karyesinden dört hânede yirmi nüfûs ve Pınarhisar'ın Kazan(?) karyesinden bir hânede iki nüfûs ve Kapaklıpınar karyesinden beş hânede beş nüfûs ve Kırkkilise'nin Kavakdere karyesinden üç hânede yedi nüfus ki cem'ân yüz altmış beş hânede altı yüz bir nüfûsdan yüz on sekiz hânede dört yüz seksen beş nüfûs, Çatalca'nın Terkos, Dayekadın, İnceğiz, Danamandıra, Sinekli, Ormanlı, Karacaköy, Tarfa, Boyalık, Belgrad ve Gümüşpınar karyelerinde muvakkaten iskân eylemek üzre sevkedildikleri ve el-yevm Istranca karyesinde kalan Güngörmez ve Sultanbağçe ve Safâalan ve Kavakdere karyelerinden gelen kırk iki hânede yüz on altı nüfûs mültecîden ekserîsinin erkekleri Yunanlılar tarafından esîr edilen kadınlardan ibâret olup cümlesinin istirâhatları te'mîn edildiği ve bu güne kadar olan i'âşelerinin Trakya Te'âvün Cem'iyeti tarafından te'mîn etdirildiği ve pey-der-pey vürûd etmekde bulunan mültecîlere mu'âvenet ve teshîlât-ı lâzıme gösterilmek üzre el-yevm Istranca karyesinde îfâ-yı vazîfe edilmekde bulunulduğu ve ba'de-mâ vürûd edecekler hakkında ayruca arz-ı ma'lûmât edileceği ve makâm-ı mutasarrıfî vâsıtasıyla talebolunan, iskân faslına â'id havâlenâmenin tesrî'-i irsâline müsâ'ade buyurulması ma'rûzdur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 5 Teşrîn-i Evvel sene [1]338

Istranca Karyesinde

Çatalca Muhâcirîn Me'mûru
Hüseyin Yesar

BCA. 272 11 16 63 2

87

YUNANLILARIN, TEKİRDAĞ'IN HALAÇLI KÖYÜNDE KÖYLÜLERİ ŞİDDETLE DÖVEREK EVLERİNDEN ATTIKLARI, SOKAKTA KALAN KADIN VE ÇOCUKLARIN SOĞUKTAN ÖLMEK ÜZERE BULUNDUKLARI

Tekirdağ'ın Halaçlı köyüne gelen Yunanlıların imam, köy muhtarı ve ihtiyar heyeti azalarıyla halktan birçok kişiyi şiddetli bir şekilde dövdükleri, köylüleri evlerinden çıkararak kendi askerlerini yerleştirdikleri, sokak ortasında kalan Müslüman ahaliden, üç yüz kadın ve çocuğun şiddetli yağmurlardan ve soğuktan ötürü ölmek üzere olduğunun mültecilerin ifadelerinden anlaşıldığı.

16 Ekim 1922

Bâb-ı Âli
Dâhiliye Nezâreti
Aşâ'ir ve Muhâcirîn Müdîriyyet-i Umûmiyyesi
Tahkîk-i Fecâyi' Şu'besi

Istrânca Muhâcirîn Me'mûru Yaşar Efendi tarafından keşîde kılınan 5/6 Teşrîn-i Evvel sene [1] 338 târîhli ve kırkbir numaralu telgrafnâmenin sûretidir.

Halaçlı karyesi İmamı Mehmed Efendi ile Muhtarı Feyzullah Çavuş ve hey'et-i ihtiyâriyye a'zâlarından Çerkes Süleyman ve İsmail oğlu Arif ve Koca Hasan ve Mehmed oğlu Osman ve ahâlîden Pamuk Osman'ın Hâşim ve Ali Osman oğlu Hüseyin ağaları Yunan askerleri şiddetle darbetdikden sonra dâhile sevketdiklerini ve ba'dehu karyede kalan ahâlîyi hânelerinden çıkararak girmiş oldukları, bin beş yüz mikdârındaki askerlerini yerleşdirdikleri ve bu sebeble sokak ortasında kalan ahâlî-i İslâmiyyeden üç yüzü mütecâviz kadın ve çocukların şiddetle nüzûl eden yağmurlardan ve hâsıl olan soğukların te'sîrinden cümlesinin telef olmak derecelerine geldikleri ve genç kızların nâmûsları pây-mâl ve emvâlleri askerler tarafından yağma

edildiği gibi karye-i mezkûreden bu kerre gelen otuz dört nüfûs mültecînin ifâdelerinden anlaşılmağla bir an evvel tahlîsleri esbâbının istikmâline delâlet buyurulması müsterhamdır. Fermân.

Aslına mutâbıkdır.

Mühür

Fî 16 Teşrîn-i Evvel sene [1]338

BOA. HR. SYS. 2617/2- 80

88

YUNANLILARIN UMURBEY, KATIRLI VE HAMİDİYE KÖYLERİNDEN TOPLADIKLARI MÜSLÜMANLARIN BİR KISMINI AÇ-SUSUZ BIRAKARAK VEYA SÜNGÜLEYEREK ÖLDÜRDÜKLERİ

Yunanlılar tarafından, Gemlik Tersanesi'nde çalıştırılmak üzere Umurbey, Katırlı ve Hamidiye köylerinden elli üç Müslüman toplandığı, bunlardan bir kısmının, Yunanlıların Mudanya'ya geri çekildikleri sırada, yolda açlıktan, susuzluktan, bitkinlikten veya süngülenerek öldürüldükleri, bu kâfileden sağ kalanların, Mihaliç ovasından geçerken yetmiş kadar Müslüman cesedi gördüklerini ve ovada yakılmadık köyün kalmadığını söyledikleri.

21 Ekim 1922

Bâb-ı Âlî
Dâhiliye Nezâreti
İdâre-i Umûmiyye-i Dâhiliyye Müdîriyeti
Umûmî: 27229
Husûsî: 374

Hâriciye Nezâret-i Celîlesi Cânib-i Âlîsine

Ma'rûz-ı çâkerleridir,

Gemlik civârındaki Umurbey, Katırlı, Hamidiye karyeleri ahâlîsi miyânından Yunanîlerce cebren toplanılarak Gemlik Tersânesi'nde çalıştırılan elli üç Müslümanın hîn-i ric‘atda Yunanîler tarafından süngülü neferler arasında ve cebrî yürüyüşle günlerce dolaşdırılarak bunlardan bir kısmının yorgunluk ve susuzlukdan yollarda kaldıkları gibi bir kısmının da askerler tarafından süngülenerek öldürüldükden sonra otuz altı İslâmın Tekfurdağı'na [Tekirdağ] götürüldüğü ve kendilerine serbest bulundukları teblîğ kılınması üzerine 30 Eylül sene [1]338 târîhinde Dersa‘âdet'e geldikleri ve ahâlî-i mezkûreden ma‘lûmâtlarına mürâca‘at olunan bir kaçının zabtedilen ifâdelerine nazaran Eylül'ün beşinci günü bir mülâzım kumandasında olarak Umurbey karyesini saran otuz beş kişilik bir Yunan müfrezesinin köyden yüz adam ve yüz hayvan verilmesini talebettiği ve bu mikdâr hayvan olmadığı cevâbı verilmesi üzerine müfrezenin elli altmış kadar hayvan ve o mikdâr insan toplayarak bunları muhâfaza altında Gemlik'e nakl ve orada vapur tahmîl ve tahliyesinde istihdâm etdikleri ve Yunan asâkirinin Mudanya'ya doğru ric‘ata başlaması üzerine işbu Müslümanların yirmi dört sâ‘atde bir peksimâd verilmek ve kat‘iyyen su içirilmemek şartıyla cebren Mudanya'ya ve oradan da Tekfurdağı'na sevkolunduğu ve esnâ-yı râhda bunlardan bir kısmının susuzlukdan düşerek kaldıkları gibi Mihaliç Ovası'nda düşen iki arkadaşlarının süngülendiklerini gördükleri ve mezkûr ovada kâ’in muhâcir köyünden mürûrları sırasında katledilmiş yetmiş kadar Müslüman cesedi müşâhede olunduğu gibi mezkûr ovada yakılmadık köy kalmadığı ve Yunanîlerin ahâlî-i Müslime hakkındaki zulüm ve i‘tisâflarının gayr-i kâbil-i ta‘rîf bulunduğu anlaşılmış ve bu bâbdaki ifâde varakası leffen irsâl kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 27 Safer sene [1]341 ve
Fî 21 Teşrîn-i Evvel sene [1]338

Dâhiliye Nâzırı
Nâmına Müsteşâr
Bende

İmza

BOA. HR. SYS. 2617/2- 90

89

YUNAN ZULMÜ NEDENİYLE KÖYLERİNİ TERKEDEN TRAKYA MÜSLÜMANLARININ ORMANLARA VE DAĞLARA DAĞILDIKLARI

Yunanlıların Trakya’da Müslüman köylerine baskınlar yaparak erkekleri kolları bağlı olarak bilinmeyen yerlere götürdükleri, bu zulümden korkuya kapılan Trakya ahalisinin köylerini terkle ormanlara ve dağlara dağıldıkları, Çorlu’ya bağlı Kara Mehmed ve Bakırca köyleri

Müslüman ahalisinin bir kısmının Yunan karargâhı askerleri tarafından katledildiği, yine Yunanlılar tarafından basılan Gelibolu'ya bağlı Bigalı kasabasıyla Yalova ve diğer bazı köylerin Müslüman halkına işkence edilip sekiz kişinin feci bir şekilde öldürüldüğü.

22 Ekim 1922

Şifre Telgrafnâme
Bâb-ı Âlî
Dâhiliye Nezâreti
Şifre Kalemi
Mahreci: Çatalca
Târîh-i keşîdesi: 19 Eylül sene [13]38
Kaleme vürûdu: 20 minh *Telefonla alınmışdır*

Trakya ahvâline dâ'ir bir kaç günden beru vârid olan husûsî haberlere nazaran Yunanlıların İslâm köylerine gece ve gündüz baskınlar yaparak ele geçirdikleri genç, ihtiyâr bütün erkekleri, kollarını bağladıktan sonra bir semt-i mechûle sevketmekde oldukları ve bu fecâyi'in te'sîr ve tahrîkiyle kadın ve erkek bi'l-umûm Trakya ahâlî-i İslâmiyyesinin köylerini terkederek dağlara, ormanlara dağıldıkları, Istranca Hatt-ı Fâsıl Bölüğü'nden iş'âr kılınmışdır. Bu hâlin bir müddet daha devâmı hâlinde Şarkî Trakya dâhilindeki nüfûs-ı İslâmiyye tamâmiyle heder olacağından nüfûs-ı merkûmenin te'mîn-i hayâtına mütedâ'ir vazîfe-i milliyye ve târîhiyyenin îfâsı ne gibi tedâbîr-i siyâsiyyeye muhtâc ise âcilen infâzına müsâ'ade buyurulması ehemmiyetle ma'rûzdur.

Fî 19 Eylül sene [13]38

Mutasarrıf
Fevzi

Çatalca Mutasarrıflığı
3904/407

Dâhiliye Nezâret-i Celîlesi Huzûr-ı Sâmîsine

Devletlü efendim hazretleri,

Çorlu'ya merbût Kara Mehmed ve Bakırca karyeleri ahâlî-i İslâmiyyesinin Yunan karârgâh efrâdı tarafından katli'âm edildiği haber alındığından bahisle istihbârât-ı vâkı'anın ta'mîki Sinekli Müdîriyeti'ne yazılmışdı. Müdîriyyet-i mezkûreden alınan şifre telgrafnâmede fi'l-hakîka kurâ-yı mezkûre ahâlî-i İslâmiyyesinin bir kısmı Yunanlılar tarafından katledilmiş ve bir kısmının da firâr

sûretiyle tahlîs-i nefs edebilmiş oldukları bildirilmekle arz-ı ma‘lûmât olunur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 2 Rebî‘ü'l-evvel sene [1]341 ve
Fî 22 Teşrîn-i Evvel sene [1]338

Çatalca Mutasarrıfı
Fevzi

Kal‘a-i Sultaniyye Mutasarrıflığı
Numara: 2

Dâhiliye Nezâret-i Celîlesine

Ma‘rûz-ı çâker-i kemîneleridir,

Şehr-i hâlin on altıncı gecesi Gelibolu sancağına merbût Bigalı kasabası ile ba‘zı kurânın ve Kilidü'l-bahr'e karîb Yalova karyesi nin Yunanlılar tarafından basılarak ahâlî-i İslâmiyyeye işkenceler icrâ edildiği ve mezkûr Bigalı ile Yalova'da sekiz şahsın sûret-i fecî‘ada katledilmiş oldukları mevsûkan istihbâr kılınmış ve Yunanlıların Trakya kıt‘asını terke mecbûr oldukları şu sırada ahâlî-i İslâmiyye hakkında irtikâb etdikleri vahşet ve şenâ‘atın mârrü’z-zikr mahallerde de tatbîkine kalkışmaları der-kâr bulunduğundan bahisle bu misillü mezâlime meydân verilmemesi husûsu Kal‘a-i Sultâniyye İngiliz İşgâl Kumandanlığı'na bildirilmiş olduğu berây-ı ma‘lûmât arzolunur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 22 Teşrîn-i Evvel sene [1]338

Kal‘a-i Sultaniyye
Mutasarrıfı
İmza

BOA. DH. KMS. 62/78

90

YUNANLILARIN TEKİRDAĞ’IN TAHLİYESİ SIRASINDA MÜSLÜMANLARIN EMLAK VE AKARATINA VERDİĞİ ZARARIN TESBİT EDİLDİĞİ

Yunanlıların Tekirdağ’ın tahliyesi sırasında Müslümanların sahip oldukları emlâk ve akaratla cami, mescit, mektep vesaireye verdikleri zarar ve ziyanın belirlenip cetvel halinde sunulduğu.

24 Şubat 1923

Tekfurdağı [Tekirdağ] cemâ‘at-ı İslâmiyyesinin mutasarrıf olduğu emlâk ve akârâtla taht-ı idâresindeki cevâmi‘ ve mesâcid ve mekteb vesâ’ireye müte‘allik olup tahliye esnâsında Yunanlılar tarafından îkâ‘ edilen zarâr u ziyâna â’id cedveldir

Kıymeti Türk lirası	**Mutasarrıfı**	**Mevki‘î**	**Nev‘î**	**Kârgîr veya Ahşâb**	**Sûret-i ihrâk veya gasb ve tahrîbât**	**Mütecâsir-leri**
40.000	Tekfur-dağı cemâ‘at-ı İslâmiy-yesi	Hükûmet Konağı civârı	Fevkânî ve tahtânî beş bâb mağaza	Kârgîr	Kundak vaz‘ı sûretiyle kâmilen ihrâk	Düvel-i Mü’telife-i Müttefika hey’et-i tahkîkiyyesi hâzır olmalarına rağmen hitâm-ı tahliyyeden bir hafta mukaddem Yunan askeri ve çeteler
500	″ ″	Şadırvan caddesi	Eski Câmi‘-i Şerîf	Ahşâbdır	Yağma edilen halı ve mobile ve tahrîbât	Esnâ-yı işgâl ve tahliyede ikâme edilen Yunan askeri ve Rum çeteleriyle â’ileleri
1.800	″ ″	Sâhilde	Rüstem Paşa Câmi‘-i Şerîfi	Kârgîr	″ ″	Kezâ
500	″ ″	Hükûmet Konâğı caddesi	Orta Câmi‘-i Şerîf	″	Kezâ	Kezâ
200	″ ″	Kara Kâtib mahâllesi	Hasan Efendi Câmi‘-i Şerîfi	Ahşâbdır	Kezâ	Kezâ
100	″ ″	İskender Çavuş mahallesi	Servili Mecsid-i Şerîfi	″	Kezâ	Kezâ

2.000	″ ″	Tahmis sokağı	Depo ittihâz edilen mağaza	″	Kurşun ve demir boru ve çinko, masa ve kanepe ve camlık ve Dârü'l-ey-tam musika alâtı ve karyola bedelleri	Kezâ
500	″ ″	İbrâhim Bey mahallesi	Halvetî dergâhı	″	Tahrîbât	Kezâ
300	″ ″	Kurnalı caddesi	Nakşî dergâhı	″	Kezâ	Kezâ
400	″ ″	Yunus Bey mahallesi	Yunus Bey Mescid-i Şerîfi	″	Kezâ	Kezâ
5.000	″ ″	Sâhilde	Kebîr Mekteb-i İ‘dâdî	″	Kezâ	Kezâ
300	″ ″	Hacı İsa mahâllesi	Kız Mektebi binâsı	″	Kezâ	Kezâ
150	″ ″	Behrâm Re’îs mahallesi	Behrâm Re’îs Mecsid-i Şerîfi	″	Kezâ	Kezâ
100	″ ″	Bevvâb Mehmed Bey mahallesi	Bevvâb Mehmed Bey Mescid-i Şerîfi	″	Kezâ	Kezâ
200	″ ″	Gazhâne civârı	Halvetî dergâhı	″	Kezâ	Kezâ
400	″ ″	" "	Server Ali Baba Türbesiyle şeyhin iskânına â’id hâne	″	Kezâ	Kezâ
3.000	″ ″	Kurnalı caddesi	Yirmi dört bâb kirâ hâneleri	″	Kezâ	Kezâ

400	″ ″	Kömür pazarı	Fethiye Mektebi	″	Kezâ	Kezâ
55.850	**Yekûn**					

Numara: 35

Ankara'da Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmeti
Hâriciye Vekâlet-i Celîlesine

Yunan askerleriyle çeteleri tarafından icrâ edilen ve Tekfurdağı [Tekirdağ] cemâ'at-ı İslâmiyyesine â'id olan akârât ve cevâmi' ve mesâcid-i şerîfe ile mekteblerinin ihrâk ve tahrîbâtından ve muhteviyâtı olan mefrûşâtın gasb ve yağmasından mütevellid zarar u ziyânın nev' ve müfredâtı bâlâda gösterildiği üzre elli beş bin sekiz yüz elli Türk lirasından ibâret olmağla istihsâli esbâbının istikmâli istid'â ve ricâ olunur efendim hazretleri.

Fî 24 Şubat sene [1]339

Tekfurdağı Cemâ'at-ı İslâmiyye
Meclisi Re'îsi
Mehmed Adil
[ve diğer a'zâların imzaları]

Tekfurdağı cemâ'at-i İslâmiyyesine â'id akârâtdan Yunanîlerin tahliyeden bir hafta mukaddem Yunan askerleriyle çeteleri tarafından müste'cirlere â'id muhteviyâtı gasb ve yağma edildikden sonra kundak vaz'ı sûretiyle ihrâk olunan fevkâni ve tahtâni beş bâb kârgîr mağazanın fotoğrafıdır*.

24 Şubat sene [1]339- [1]923

Re'is-i Meb'ûs-ı esbak
Mehmed Âdil

BOA. HR. SYS. 2604/64, 65

91

İZMİR'İN BERGAMA KAZASININ BAZI KÖY VE MAHALLELERİNİN YUNAN İŞGALİNDEN ÖNCE VE SONRAKİ NÜFUS VE EV MİKTARI

* Bu pasaj zikr olunan foto¤raf›n arka k›sm›nda mevcuttur.

İzmir'in Bergama kazasının Çamköy ve Pınar köyleriyle Kurşunlu ve Talatbey mahallelerinin Yunan işgalinden önce, kurtarıldıktan sonra ve 1 Mart 1339 tarihi itibarıyla Müslüman ve gayr-ı Müslim nüfus ve ev miktarını gösteren cetveller.

30 Mayıs 1923

Düşmandan İstihlâs Olunan Kasaba ve Köylere Â'id Nüfûs İstatistiği[*]

Vilâyeti: **Aydın,** *Livâsı:* **İzmir,** *Kazâsı:* **Bergama,** *Karyesi:* **Pınar**

	Cins ve mezheb	İşgâlden evvel		İstirdâd esnâsında		İstihlâstan Şubat sene [1]339 gâyesine kadar yeniden iskân				1 Mart sene [1]339'daki	
		Nüfûs	Hâne	Nüfûs	Hâne	İlticâdan avdet sûretiyle		Mahall–i aharden hicret veya ilticâ sûretiyle		Nüfûs	Hâne
						Nüfûs	Hane	Nüfûs	Hâne		
MÜSLİM	Türk Kürd Arab Çerkes Lezgi Çeçen Asetin Abaza Arnavud Boşnak Sâ'ir ırklar	210	59	191	47	0		0		191	47
	Yekûn	**210**	**59**	**191**	**47**					**191**	**47**
GAYR-İMÜSLİM	Rum Ortodoks Rum Katolik Rum Protestan Ermeni Gregoryen Ermeni Katolik Ermeni Protestan Hay Hozûm(?) Ermeni Ortodoks Mûsevî										
	Yekûn										

Cümle–i yekûn	**210**	**59**	**191**	**58**					**[191]**	**[47]**

[*]Tablo orijinallerindeki yekûnlarda bazı tutarsızlıklar mevcuttur

Eğer kasaba veya köy tahrîbâta uğramış olanlar

İşgâlden evvel mevcûd	**Düşman tarafından tamâmen tahrîb ve ihrâk edilen**	**Düşman tarafından kısmen tahrîb ve ihrâk edilen**	**İstihlâs-dan sonra ta‘mîr ve tecdîd edilen**	**İstihlâs-dan sonra inşâ edilen**	**1 Mart [13]39'da mevcûd**	**1 Mart [13]39'da mevcûd harâb**
Mesken aded	Mesken aded	Mesken Aded	Mesken Aded	Mesken Aded	Mesken Aded	Mesken Aded
59	**12**	**10**	**10**		**47**	**12**

İşgâlden mukaddem iki yüz on nüfûs, istirdâd esnâsında yüz doksan bir nüfûs, kırk yedi hâne, fî 1 Mart sene [13]39: yüz doksan bir nüfûs, kırk yedi hâne, işgâlden evvel mevcûd hâne elli dokuz, on iki hâne ihrâk, on hâne tahrîb, on hâne ta‘mîr ve tecdîd edilmiş. Fî 1 Mart sene minh: mevcûd kırk yedi hâne on iki hâne harâb olduğunu nâtık işbu defter hükûmete takdîm kılındı. Fî 29 Mayıs sene [1]339

Bergama'nın Çamköy Karyesi
Hey'et-i İhtiyâriyyesi
Mühür

Düşmandan istihlâs olunan kasaba ve köylere â’id nüfûs istatistiği

	Cins ve mezheb	**İşgâlden evvel**		**İstirdâd esnâsında**		**İstihlâstan Şubat sene [1]339 gâyesine kadar yeniden iskân**				**1 Mart sene [1]339'daki**	
		Nüfûs	Hâne	Nüfûs	Hâne	İlticâdan avdet sûretiyle		Mahall–i âharden hicret veya ilticâ sûretiyle		Nüfûs	Hâne
						Nüfûs	Hâne	Nüfûs	Hâne		

MÜSLİM	Türk Kürd Arab Çerkes Lezgi Çeçen Asetin Abaza Boşnak Arnavud Sâ'ir ırklar Acem	700 11	133 2	312 60	70 15			53	13	312 60	83 15
	Yekûn	**711**	**135**	**372**	**85**			**[53]**	**[13]**	**372**	**[98]**
GAYR-İMÜSLİM	Rum Ortodoks Rum Protestan Hay Hozûm(?) Ermeni Ortodoks Ermeni Gregoryen Ermeni Katolik Ermeni Protestan Musevî										
	Yekûn										
	Yekûn-ı umûmî	**711**	**135**	**372**	**85**			**53**	**13**	**372**	**85**

Eğer kasaba veya köy tahrîbâta uğramış ise işbu cedvel doldurulacakdır

İşgâlden evvel mevcûd mesken adedi	Düşman tarafından tamâmen tahrîb edilen mesken adedi	Düşman tarafından kısmen tahrîb ve ihrâk edilen mesken adedi	İstihlâs dan sonra ta'mir ve tecdîd edilen mesken adedi	İstihlâs dan sonra inşâ edilen mesken adedi	Fî 1 Mart sene [1]339 mevcûd ve ma'mûr mesken adedi	Fî 1 Mart sene [1]339 mevcûd harâb mesken adedi
135	(?)	50	0	0	83	85

Mahallemizin işgâlden evvel mevcûd hâne mikdârıyla istirdâd esnâsında olan mevcûd nüfûs ve hânenin düşman tarafından tahrîb ve ihrâk olunan hânelerin adedini irâ'e cedvel bi't-tanzîm takdîm kılındı. Fî 30 Mayıs sene [1]339

Tal'at Bey Mahallesi Muhtarı
Mühür

Düşmandan İstihlâs Olunan Kasaba ve Köyleri[e] Â'id Nüfûs İstatistiği

İzmir Vilâyeti, Bergama Kazâsı, Livâsı(?) Kurşunlu Mahallesi

Cins ve mezheb	**İşgâlden evvel**		**İstirdâd esnâsında**		**İstihlâstan Şubat [13]39 gâyesine kadar**				**1 Mart sene [13]39'daki**	
	Nüfûs	Hâne	Nüfûs	Hâne	İlticâdan avdet sûretiyle		Mahall–i âhara hicret veya ilticâ sûretiyle		Nüfûs	Hâne
					Nüfûs	Hâne	Nüfûs	Hâne		
Türk Kürd Arab Çerkes Lezgi Çeçen Asetin Abaza Arnavud Boşnak Sâ'ir ırklar	400	140	300	130	3	1	0	0	300	140
Yekûn	**400**	**140**	**300**	**130**	**3**	**1**	**0**	**0**	**300**	**140**

Eğer köy ve kasaba tahrîbâta uğramış ise şu cedvel doldurulacakdır.

İşgâlden evvel mevcûd mesken adedi	**Düşman tarafından tamâmen tahrîb, ihrâk edilen mesken adedi**	**Düşman tarafından kısmen tahrîb ve ihrâk edilen mesken adedi**	**İstihlâs-dan sonra ta'mîr ve tecdîd edilen mesken adedi**	**İstihlâs-dan sonra inşâ edilen mesken adedi**	**1 Mart [13]39'da ki mevcûd mesken ma'mûr mesken adedi**	**1 Mart [13]39'da mevcûd harâb mesken adedi**

140	10	0	0	1	131	9
140	10	0	0	1	131	9

İşbu cedvel münderecâtına muvâfık-ı hakîkat olduğunu tasdîk eyleriz efendim.

Kurşunlu Mahallesi Muhtâr-ı Evveli
Mühür
[ve ihtiyar hey'eti a'zâlarının mühürleri]

BCA. 272 12 40 40 11

92

YUNAN İŞGALİNE MARUZ KALAN YERLERDE YAKILAN VE TAHRİP EDİLEN EVLERİN TAMİR VE İNŞASI İÇİN GEREKLİ TAHSİSAT CETVELİ

İzmir ve Bursa vilayetleriyle Aydın, Ertuğrul, Eskişehir, İzmit, Balıkesir, Kal'a-yı Sultaniyye, Kütahya ve Karahisar-ı Sahib livalarında Yunan işgali esnasında yakılan ve tahrip edilen evlerin inşası ve tamiri için 1339 senesinde ayrılan tahsisatı gösteren cetvel.

12 Eylül 1923

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Umûr-ı Sıhhiyye ve Mu'âvenet-i İctimâ'iyye Vekâleti
Mu'âvenet-i İctimâ'iyye ve Dârü'l-eytâmlar
Müdîriyyet-i Umûmîyyesi
İskân Şu'besi
Aded: 43499/4492 Lef/2

İcrâ Vekîlleri Hey'eti Riyâset-i Celîlesine

23 Ağustos sene []339 târîhli ve 6/2460 numaralu tezkire-i celîle-i riyâset-penâhîleri cevâbıdır.

Yunan işgâline ma'rûz kalan mahallerde ba'zı mertebe ta'mîrât ve inşâ'ât icrâsı ve açıkda bulunan ahâlîye nümûneleri vechile hâneler inşâsı maksadıyla geçen sene beş yüz bin lira tahsîs edilmiş ve Mâliye büdcesine mevzû' olan işbu tahsîsâtdan vilâyet ve mutasarrıflıklara vukû'bulan tevzî'âtı mübeyyin cedvel ile işbu tahsîsâtın sûret-i sarfını mübeyyin mu'âvenet-i ictimâ'iyye ta'lîmâtnâmelerinden bir nüshası leffen arz u takdîm kılınmışdır. İşbu tahsîsât bi'l-hâssa açıkda kalan ve muhtâc-ı mu'âvenet ve ibâte bulunan halkın te'mîn-i iskânları maksadına ma'tûf olduğu cihetle bu sene zarfında ayn-ı maksadla mikdâr-ı kâfî tahsîsât istihsâli mertebe-i vücûbda

görülmektedir. Havâli-i müstahlasadaki tahrîbâtın azameti muvâcehesinde hakkıyla i‘mârât vücûda getirilmesi pek çok para sarfına mütevakkıf ve buna si‘a-i mâli müsâ‘id olmayacağı der-kârdır. Ancak tedrîci bir ümrân ve tekâmülün ve en zarûrî ihtiyâcât-ı iskâniyyenin te’mîni içün bu sene zarfında mikdâr-ı kâfi tahsîsât istihsâli maksadıyla mukaddemâ mülhakâtdan celbolunan cedâvil ve ma‘lûmâtdan istinbâten havâli-i mezkûrede vukû‘bulan tahrîbâtın derece ve mikdârına ve yalnız muhtâcîn hânelerinin inşâsı içün mahallerinden taleb olunan tahsîsâta dâ’ir tanzîm kılınmış olan bir kıt‘a cedvel leffen takdîm kılınmışdır efendim.

Fî 12 Eylül sene [1]339

Sıhhiye ve Mu‘âvenet-i İctimâiyye Vekîli
İmza

yatık tablo girecek -94-

İNDEKS

Abaza 308, 309, 311

Abbas, Çavuş oğlu, katledilen, Karacaali k. 223

Abdallar karyesi, Aydın 64

Abdi Ağa, Rum ahâli tarafından şehid edilen, Karasatı k., Keşan 23

Abdullah, Ahmed oğlu, jandarma neferi, Kabakca istasyonu karakolunda me'mûr, Hadımköy 157

Abdullah Bey, Mâliye Nâzırı 258

Abdullah Çavuş, Yunanlılarca katledilen, Kumla k., Gemlik kz. 220

Abdullah, Eyüb oğlu, Dereköy halkından, Yalova 133

Abdullah, İmam Veli'nin, Yunanlı askerler tarafından para ve eşyaları çalınan, Umurbey k., Gemlik kz. 95

Abdullah, Kocabıyık oğlu, Yunan müfrezesince malları gasbedilen, Kolfaköy k., Biga kz. 232

Abdullah Mehmed, Rumlar tarafından şehid edilen, Edirne 27

Abdullah Mehmedi, Kahveci, Yunanlılar tarafından katledilen, Karatepe k., Aydın 269

Abdullah Ömer, Kabasakal, Bekirli ve civârı Rum ahâlîsi tarafından katledilen, Edirne 26

Abdullah, Reşid oğlu Hüseyin'in oğlu, maktûl, Latîfe k. 219

Abdullah, Yunan askerlerince katledilen, Bey k., Nazilli 147

Abdurrahman Bey, Mutasarrıf, Aydın 50

Abdurrahmanlar karyesi, Aydın 62, 64, 150

Abdül Ağa, Muhâcir, Makedonyalı, Yunanlılarca katledilen, Vize 268

Abdülkerim Ağa, nahiye azâsı, Keşan 24

Abidin Efendi, Rumlar tarafından katledilen, Büyük yassıoba k., İnöz kz. 12, 28

Acem 309

Ada nahiyesi, Havsa 5, 9, 18

Adagide nâhiyesi, Ödemiş 73, 85

adalar 267, 268, 287

Adapazarı 200, 225

Adem Efendi, İmam, Yunanlılar tarafından katledilen, Ezine kz. 273

Adem, Hasan oğlu, Yunan taarruzuna uğrayanlardan, Çakmak (Eriklioba) k., Gönen kz. 160

Adem, Rüstem oğlu, Yunan taarruzuna uğrayanlardan, Çakmak (Eriklioba) k., Gönen kz.160

Âdil, Yunanlılarca darbedilen ve paraları gasbolunan, Dereköyü k., Karesi 151

Adilhân karyesi, Keşan kz. 22

Afendol, Kassâb, silah zoruyla İslâmların hânelerini tahrîb ve yağma eden, Hora k. 30

Âgâh, Kırkkilise Müftî-i lâhıkı, Yunan emellerine hizmet eden 195, 264

Ahmed, Abdullah Efendi oğlu, Yunan müfrezelerince darbedilen, Pazar k., Ezine kz. 249, 250

Ahmed Ağa, Hacı Halil Ağa'nın mahdûmu, Yunan askerleri tarafından darbedilen, Bayramiç kz. 272

Ahmed Ağa, Hamamcı, Yunanlılarca tevkif ve darbedilen, Ezine kz. 169

Ahmed Ağa, Laz oğlu, Yunanlı askerler tarafından para ve eşyaları çalınan, Umurbey k., Gemlik 97

Ahmed Ağa, Muradlar k., Çanakkale 154

Ahmed Ağa, Otelci, hemşiresi Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 74

Ahmed Ağa, parası çalınan ve katledilen, Hayrabolu 10

Ahmed, Ali Osman oğlu, hayvanı çalınan, Yahyaköy 235

Ahmed, Ali Ustazâde, Gördos ahalîsinden 246

Ahmed, Arabacı Hasan oğlu, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 74

Ahmed b. İsmail, Bandırma şimendüfer memurlarından 291

Ahmed Bekârî, Gürcü, Ermeniler tarafından kaçırılan, Umurbey k., Orhangazi kz. 113

Ahmed, Berber, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 74

Ahmed Bey, Tirelizâde, Balıkesir tücarından 166

Ahmed Bey, Yeniköylü, ailesi Yunan kumandanlığınca tevkif edilen, Orhangazi kz. 122

Ahmed Cevdet Bey, Kaymakam, Uşak 280

Ahmed Çavuş, Bâki oğlu, işkenceye uğrayan, Edirne 27

Ahmed, Çavuş oğlu Mehmed Efendi oğlu, Yunanlı askerler tarafından para ve eşyaları çalınan, Umurbey k.,Gemlik kz. 95

Ahmed, Çeşmecik muhâcirlerinden, Rumlar tarafından şehid edilen, İnöz kz. 28

Ahmed, Çolak Mehmed oğlu, Yunan askerleri tarafından zahiresi yakılan, Mersindere k., Salihli kz. 144

Ahmed, Durmuş oğlu, Kır bekçisi, Ahmedli 143

Ahmed Efendi, Bakkal, Yunanlı askerler tarafından para ve eşyaları çalınan, Umurbey k., Gemlik kz. 96

Ahmed Efendi, Hasan oğlu, Dimetokalı, Tekfurdağı'nda mu‘allim, Yunanlıların zulmünden Osmanlı Hükümetine iltica eden 268

Ahmed Efendi, İmam, Gemlik kz. 214

Ahmed Efendi, Madenci, kerîmeleri, Yunanlılarca katledilen, Ahmedli 59

Ahmed Efendi, Makineci, Yunanlılar tarafından tutuklanan, Edirne 179

Ahmed Emin, Mu‘allim, Yunanlılar tarafından tutuklanan, Aydın 53

Ahmed, Feyzi oğlu, Yunanlı askerler tarafından para ve eşyaları çalınan, Umurbey k., Gemlik kz. 97

Ahmed, Gâzî Mehmed oğlu, Yunanlı askerler tarafından para ve eşyaları çalınan Umurbey k., Gemlik kz. 97

Ahmed, Hacı Ahmed oğlu, maktûl, Sultaniye k., Armudlu n. 219

Ahmed, Hacı Osman oğlu, Umurbey k., Gemlik kz. 94

Ahmed, Hakanoğlu, Yunanlılar tarafından soyulan ve dövülen, Üvezpınar k., Yalova kz. 207

Ahmed, Halil oğlu, Yunanlılarca darb ve işkence edilen, Mallıköy k., Biga kz. 234

Ahmed Hamdi Efendi, Tire kazâsı Müstantıkı 136

Ahmed, Hasan oğlu, Yunanlılarca darb ve işkence edilen, Çavuşköy k., Biga kz. 234

Ahmed, Hüseyin oğlu, Yunanlıların saldırısına uğrayan, Bigadiç k., Balıkesir 159

Ahmed Hüseyin, Yunanlılar tarafından şiddetle dövülen, Bozviran k., Balıkesir 164

Ahmed, İbiş oğlu, para ve hayvanı gasbedilen, Edirne 8

Ahmed, İbişoğlu, Ermeniler tarafından kaçırılan, Umurbey k., Orhangazi kz. 113

Ahmed, İbrahim oğlu, Yunan taarruzuna uğrayanlardan, Çakmak (Eriklioba) k., Gönen kz. 160, 170

Ahmed İbrahim, Yunanlılar tarafından şiddetle dövülen, Bozviran k., Balıkesir 164, 172

Ahmed, İpsalalı, Rumlar tarafından şehid edilen, İnöz kz. 28

Ahmed, İskender oğlu, şehid edilen, Karasatı k., Keşan 23

Ahmed Kâmil, Kayıkcıoğullarından, Küçükkumla k. Gemlik kz. 204

Ahmed, Kızılcıkdere(Kızıldere)'den, Yunanlılarca tevkif edilip, Milas'a sürülen 195, 263

Ahmed, Mehmed oğlu, Büyükçekmece Jandarma Takımı efrâdından 157

Ahmed, Mestan Mehmed oğlu, Katledilen, Kurudere k., Nif kz.,İzmir 136

Ahmed, Mevâzîn Halil oğlu, Yunanlı askerler tarafından para ve eşyaları çalınan Umurbey k., Gemlik kz. 96

Ahmed, muhâcirînden, Rumlar tarafından şehid edilen, İnöz kz. 28

Ahmed Muhtâr, Hacı Aşir Efendi hafîdi, Alaca n., Gebze kz. 171

Ahmed, Murad mahdûmu, Yunan kumandanının beraberinde götürerek Gemlik ile Kumla arasında katlettiği 221

Ahmed, Muttalib oğlu, Yunanlılarca şehid edilen, Karasatı k., Keşan 23

Ahmed, Numan oğlu Mustafa'nın, Yunanlılar tarafından darbedilen, Pazar k., Ezine kz. 249

Ahmed, Resul oğlu, Yunanlılarca dağa kaldırılan, Soylular k., Alaca n. Gebze kz. 171

Ahmed Re'is, Süleyman Reis oğlu, Yunan mezalimi hakkında ifade veren, Kapaklı k., Gemlik kz. 220

Ahmed, Rumlar tarafından katledilen, İshaklı k. 11

Ahmed, Sadıkoğlu Raşidoğlu, Yalova'nın Üvezpınar Karyesi ahâlîsinden, Yunan zulmü ile ilgili dilekçe veren 208

Ahmed, sanduk emîni, Yunanlılarca haksız yere idama mahkum edilen ve sonradan kurtulan, Lüleburgaz 194

Ahmed, sopalarla şehit edilen, Yalova 125

Ahmed, Terzi, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 74

Ahmed, Yunan devriyesinin saldırısına uğrayan, Tepecik m., Bayramiç 169

Ahmed Yusuf, Molla, işkenceye maruz kalan, Karacebiş k., Balıkesir 164, 172

Ahmedce karyesi, Tekirdağ 6

Ahmedli, Salihli kz. 58, 59, 143, 177, 284

Ahresköy(?) karyesi, Aydın 62

Ahurköy karyesi, Aydın 62, 64

Ahurköy karyesi, Edirne 10, 20

Akbaş karyesi, Balya 279

Akçahalil karyesi, Tekirdağ 7

Akçakeçili karyesi, Ezine kz. 273, 274

Akçat karyesi, Karamürsel 174

Akdere karyesi, Demirci kz. 100

Akharim karyesi, Orhangazi kz. 115, 156, 170

Akhisar 90, 107, 145, 243, 245, 246, 251, 252, 253, 254, 257

— Bölüğü 145

— Redd-i İşgâl Hey'eti 41

Akköy karyesi, Yalova kz. 120, 203, 239

Akmescid mahallesi, Edirne 18

Aksakal İstasyonu, Karesi 174

— muhâfızları 166

Akşehir, Tire 150

Aktopak, Vize 13

Akviran karyesi, Orhangazi 114

Alacalı nahiyesi, Şile 171

Alâeddin, Orhangazi eşrafından 193

Alâeddin Efendi, Evren-i Kebîr karyeli, Rumlar tarafından şehid edilen, Has k.,Edirne 27

Alâeddin Efendi, Rumlar tarafından şehid edilen, İnöz 28

Alâeddin Usta, Nalband, Yunanlı askerler tarafından para ve eşyaları çalınan Umurbey k.,Gemlik kz. 95

Alaşehir, Manisa 105, 107, 177, 284

Alaton köyü 265

Alaybey karyesi, Malkara 16

Aleko, Agor oğlu, Komisyoncu, hayvan gasbeden 291

Aleksandros, Yüzbaşı, Yalova'daki Yunan kıt‘a-i askeriyye kumandanı 125

Ali Ağa, çocuğu kaçırılmak istenen, Yörük k., Malkara 16

Ali Ağa, şehid edilen, Karasatı k., Keşan 23

Ali Ağa, Tüccâr Ömer'in, Yunanlı askerler tarafından para ve eşyaları çalınan, Gemlik kz., Umurbey k. 95

Ali, Ahmed oğlu, katledilen, Alaşehir 138

Ali, Akçaoğlu, Yunanlılarca katledilen, Pavlı k., Nazilli kz 147

Ali, Akhisar Belediye Re’îsi Vekîli 41

Ali, Ali Dayı oğlu, Yunanlılarca katledilen, Kapaklı k., Gemlik kz. 220

Ali, arabacı Hasan oğlu, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 74

Ali, Arhavili, Yunanlılar tarafından soyulan ve dövülen, Yalova 207

Ali Arif, Yüzbaşı, Ezine Jandarma Bölüğü Kumandanı 181

Ali, Başlı oğlu, evi yakılan, Mustafabey k., Sart 144

Ali, Bekir oğlu, Arslanlı (Arslanî)dan, Yunanlılarca kurşuna dizilen, Nazilli 47, 146

Ali Bey, Ermeniler tarafından kaçırılan, Orhangazi kz. 116

Ali Bey, Giridli, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 75

Ali Bey, Giridli, Mamûre karyesinden, Ermeniler tarafından kaçırılan, Orhangazi 116, 157

Ali Bey, Hacı Murad Bey oğullarından, Sığırcı k., Bandırma 168, 173

Ali Bey, Keresteci, evi Yunanlılarca basılıp işkence edilen, Karşıyaka, Nazilli 79

Ali Bey, Manisa'da çiftliği yakılan 144

Ali Bey, Naibzâde, Çeşme 87

Ali Bey, Telgraf Çavuşu, Yunanlılarca katledilen, Şarköy 11, 21

Ali Çavuş, Kösedere Jandarma Karakol Kumandanı Ezine kz. 163

Ali Çavuş, tevkif edilen, Biga 163

Ali, çiftliğindeki erzak ve hayvanatı gasb ve ihrak edilen, Mahramlı k., İnecik 7

Ali, Değirmenci, Rum çetecileri tarafından unu gasbedilen, Vize 12

Ali, Adem oğlu, Yunan taarruzuna uğrayan, Eriklioba k., Gönen kz. 160

Ali, Dost Mehmedzâde, Küçükkumla k., Gemlik kz. 204

Ali Efendi, Hatîb, şehit edilen, Yağlılar k.,İvrindi n., Balıkesir 159

Ali Efendi, Cebbar oğlu, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 74

Ali Efendi, Emlâk Me’mûru, Rumlar tarafından şehid edilen, İnöz 28

Ali Efendi, Hatîb, Yağlılar k., İvrindi n. 174

Ali Efendi, Mâliye tahsildârı, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 74

Ali Efendi, Muallim, hanesinden eşyaları çalınan, Ezine kz. 250

Ali Efendi, Mülâzım, Salihli Ahz-ı Asker Şu‘besi zâbitliğinden mütekâ‘id 144

Ali Galip Efendi, İmam, katledilen, Karacaali k. 223

Ali, Hacı Kadir oğlu, Yunanlılarca evi yakılan, Mustafabey k., Sart, Salihli kz. 144

Ali, Halilili karyesi korucusu, işkence neticesi vefat eden, Ezine kz. 163

Ali Hasan, er, kurşuna dizilerek öldürülen, Nazilli kz. 47

Ali, Hasan oğlu, Yunanlılarca kızı iğfal edilen, Hacıbekirler k., Bayramiç kz. 229

Ali, Haseki Ahmed oğlu, Rumlarca şehid edilen, Karasatı k., Keşan 23

Ali Hoca, zevcesi Yunanlılar tarafından katledilen, Kumla k., Gemlik kz. 221

Ali Hüseyin, Eroğlu, Yunanlılarca kurşuna dizilen, Nazilli 146

Ali, İbrahim oğlu, Yunan taarruzuna uğrayanlardan, Çakmak (Eriklioba) k., Gönen kz. 160

Ali İbrahim, Priştineli, Edirne Tevkifhânesinden Milas'a sevkedilenlerden 265

Ali, İskeçe muhâcirlerinden, Bulgar askerleri tarafından şehid edilen, İnöz kz. 28

Ali, Kafesci, Kırkkiliseden, Yunanlılar tarafından tutuklanarak Milas adasına gönderilen 263

Ali Kâhya, Arnavud, habsedilen ve işkence netîcesi vefât edenlerden, Çorlu kz. 266

Ali, Kassâb, Rumlar tarafından şehid edilen, İnöz 28

Ali, Kavaklı, istila sırasında katledilen, Şarköy 11, 21

Ali, Kemer mahallesi muhtarı, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 74

Ali, Keşan Belediye A‘zâsı 37

Ali, Kirçek(?), Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 74

Ali, Kürd Ahmed’in, Küçükkumla k., Gemlik kz. 204

Ali Mestan, Kahveci, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 74

Ali, Molla Ahmed oğlu, zahiresi yakılan, Mersindere k., Salihli 144

Ali, Mustafa oğlu, Rum eşkıyasının saldırısına uğrayan, Turulya k., Demirköy kz. 15

Ali, Mustafa'nın, Yunanlılarca şehid edilen, Karasatı k., Keşan 23

Ali, Narlılı Hacı Ali oğlu , Yunanlılarca karısı ve üç çocuğuyla katledilen, Karacaali k., Gemlik kz. 223

Ali Osman, Çiçekyüzlü, Yunan askerleri tarafından tevkif edilen, Ezine kz. 273

Ali Osman, Kütahyalı, Yunanlılarca öldürülen, Ahmedli n., Manisa 59

Ali, Ömer oğlu, hâne ve eşyaları Yunanlılarca yakılan, Hacıbekirler k., Ezine kz.229

Ali, Pehlivanca, eşkıya tarafından katledilen, Demirköy 15

Ali, Ragıb Beyzâde, Akhisar eşrafından 255

Ali Rıza Efendi, Nazilli Tahsîl Memuru, Yunanlılarca kurşuna dizilen 47, 146, 147

Ali Rıza Efendi, Şile Belediye Re’îs-i sâbıkı 171

Ali Rıza, müdîriyet odacısı, Yunan askerlerince cerhedilen, Çan n. 227

Ali Rıza Paşa, Nâzır 256, 258

Ali Rıza, sabık Şile bölüğü başçavuşlarından, Kandıra ahvalini tedkik için gönderilen 199

Ali, Rum tecavüzüne uğrayan, İshaklı k., Edirne 21

Ali, Salih oğlu, Rumlarca katledilen, Akçahalil k., İnecik kz.7

Ali, Tahsildâr'ın, Yunanlı askerler tarafından para ve eşyaları çalınan, Umurbey k., Gemlik kz. 95

Ali, Tekfurdağlı, Edirne tevkifhânesinden Milas adasına sevkedilenlerden 265

Ali, Velioğlu, Yunan askerlerince darbedilen 227

Ali, Zeybek'in, Yunanlı askerler tarafından para ve eşyaları çalınan, Umurbey k., Gemlik 97

Alibeyli köyü, Akhisar kz. 145

Aligöz karyesi, Aydın 150

Alikürdler karyesi, Aydın 150

Aliye, Hüseyin kerîmesi, Yunan askerleri tarafından ırzına ta‘arruz edilen Karacaali k. 219, 222

Aliye, Yunanlılarca ırzına tecavüz edilen, Adapazarı 200

Altıkoz(?) karyesi, Orhangazi kz., Bursa 225

Altûnîzâde Çiftliği, Karamürsel 174

Amelyo,Yunan mezalimini tahkik edecek heyette tercüman 237

Amerika 68

— mümessil-i siyasîsi 69

Ana Osti, koyunları çalınan, Malkara 16

Anadolu 8, 21, 29, 195, 246, 279, 281, 286, 287, 288, 289, 294

Ananost, Balaş oğlu, Bakkal, Silahlı olarak İslâmların hânelerini tahrîb ve yağma eden, Platnoz'dan 29, 30

Ananost, İshaklı karyesinde Müslümanları katleden 11

Ananosti Milo, papas, Karakavak nahiyesi halkına darb ve işkence yapan, Hayrabolu 11

Anastaş Arkiraki, Milan ve Mürselli İslam köylerini yağma, ahaliyi tehdîd eden 33

Anastaş, Kaptan Vangel oğlu, Müslümanlara zulmeden, Edremit 289

Anastaşya, Kostanti zevcesi, Kula askerî kışlasından eşya çalan 8

Andon Ağa Çiftliği(?), Aydın 64

Andon, Deli Kosti oğlu, tütün kıyıcısı, hânelere girerek eşyâ gasbeden, Edirne 10, 19

Andon Istrati, Milan ve Mürselli İslam köylerini yağma, tahrîb ve ahâliyi tehdîd eden 33

Andon Kostandi, Milan, Mürselli ve Tekfurdağı'na bağlı İslâm köylerini yağma, tahrîb ve ahâliyi silahla tehdîd eden 33

Andon Yorgi, Milan ve Mürselli İslam köylerini yağma, tahrîb ve İslâm ahâliyi tehdîd eden 33

Anesti, Fırıncı, yağmacı ve gaspçı, Edirne 9, 18, 19

Anesti, Kadıköylü terzi, Rum eşkıyasından 207

Angelaki Tanaş, Malkara kazâsına bağlı köylerde İslâm hânelerini tahrîb ve yağma eden 34

Angeli, Bağçevân Dimo oğlu, yağmacı ve gaspçı, Edirne 9, 18

Ankara 195, 258, 276, 307

— Hükûmeti 176

Anna, Yunanlı Andonaki'nin zevcesi, İslâm hanelerini tahrip eden 22

Antalya 81

Antranik Tarakcıyan, Bursa ve Mudanya camii'ne ait halıları alan 290

Apostol, Gemlik civarında halka zulümde bulunan 213

Apostol, Yunan müfrezesi kumandanı, Ezine 271

Arab 308, 309, 311

Arab Ali, Hâfız oğlu, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 75

Arab Mustafa, Yunanlılar tarafından kurşuna dizilen, Halimbey çiftliğinden, Salihli 59

Arab Salih Efendi, Rusûmât me'mûrlarından, şehid edilen, Erdek 161, 173

Arabhacı karyesi, Tekirdağ 6

Arabkuyusu karyesi, Aydın 62, 64

Arablar karyesi, Avşa adasında, Erdek kz. 241, 247

Araman (?), Kandıra 200

Aravacık karyesi, Balya 277

Argiros, İshaklı karyesinde Müslümanları katleden 11

Argiryadi Hacı Kostanti, silahlı olarak İslâmlara hakâret ve yağmalamada bulunan, Mürefte ks. 29

Arif Bey, Lüleburgaz eşrâfından, Yunanlılarca idama mahkum edilen 195, 263

Arif Efendi, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 75

Arif Efendi, Evkâf İdâresi me'mûrlarından 8

Arif Hoca, Bigadiçli, Rumlar tarafından paraları gasbolunan, Paşaköy k., Balıkesir 165

Arif Pehlivân, Rumlar tarafından şehid edilen, Edirne 27

Arif, İsmail oğlu, Yunan askerlerinin saldırısına uğrayan, Halaçlı k., Istranca 300

Arif, jandarmadan mütekâ'id, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 75

Arif, Kadir oğlu, şehid edilen, Karasatı k,.Keşan 23

Arif, Orhangazi eşrafından 193

Arif, şakî, Balıkesir 164

Arif, Yetim Mehmed oğlu Hasan mahdûmu, Yunan taarruzuna uğrayanlardan, Çakmak (Eriklioba) k., Gönen kz. 160

Arif, Yüzbaşı, Ayvacık Kumandanı 153, 155

Aristidi, Hayrabolulu, İslâm ahâlinin parasını çalan ve katleden, Hayrabolu kz. 10

Aristodel Taşcı, Mürselli ve Milan İslâmlarına mezâlimde bulunan, Hora k. 30

Arkir Kâhyâ, yağmacı, Tekirdağ 7

Arkir Simo, Malkara kazâsına bağlı İslâm hânelerini tahrîb ve yağma eden 34

Arkiros, Gölcük karyesi, Şarköy'de halka zulmeden, Edirne 21

Arkiryadi, Bulgar istîlâsı esnâsında İslâmlara hakâret ve liman dâ'iresine Yunan bayrağı çeken, Mürefte ks. 29

Armudlu nahiyesi, Gemlik kz.122, 197, 203, 204, 219, 223

Arnavud 308, 309, 311

Arnavud Ali Bey, habsedilen ve işkence netîcesi vefât edenlerden, Çorlu kz. 179, 262, 266

Arnavud Ali, Yunan askerleri tarafından işkence yapılan, Tavşancıl 171

Arnavud Davud, zevcesine Yunanlılar tarafından tecavüz edilen, Yalova 120

Arnavud Hacı, Yunanlılarla çarpışırken yaralanan 228

Arnavud İbrahim, İlbasanlı, Pınarca Muhtarı 286

Arnavud İbrahim, zevcesi ve çocuğu Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 75

Arşalos bint-i Serayik, Orhangazi muhacirlerine ait eşyaları çalan 291

Arzular karyesi, Aydın 61, 64, 150

Âsaf, Sandalcı, Yunanlılarca katledilen, Kumla k., Gemlik kz.220

Asetin 308, 309, 311

Asım, Yunanlılar tarafından tutuklanan, Aydın 53

Asiye, Halil kerîmesi, ırzına tasallut edilen, Kapaklı k., Gemlik kz. 221

Asker Berberoğlu, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 75

Asmakaya, Vize 13

Asmi Horola, Milan ve Mürselli İsâm köylerini yağma, tahrîb ve ahâliyi tehdîd eden 32

Asmitoz Dimitraki, silahlı olarak İslâmların hânelerini tahrîb ve yağma eden, Mürefte ks. 29

Asya-yı Sugrâ 177, 281

Aşağıbaltaköy karyesi, Aydın 64

Aşâ'ir ve Muhâcirîn Müdîriyyet-i Umûmiyyesi 60, 87, 299

Atacı, Yunanlılarca katledilen, İnanlar karyesi 200

Atca nahiyesi, Nazilli 42, 47, 145, 146

Atina 90, 257, 280

Avcı Giryako, Silahlı olarak İslâm hânelerini tahrîb ve yağma eden, Kersiye[Ker-es–se] karyesi, Edirne 30

Avcılar karyesi, Tekirdağ 7

Avni, Keşan Meclis-i İdâre A'zâsı 37

Avrupa 225, 245

— Düvel-i Mu'azzaması 244

— Konferansı 46

— matbu'âtı 224

—lıların yardımı 111

Avşa adası 241

Ayân, Seydi'nin oğlu, Seyidoğlu Çiftliği'nden, Yunanlılarca öldürülen, Salihli kz. 59

Ayana karyesi, İnöz kz. 13

Ayasuluk 62

Aydın 42, 43, 44, 45, 49, 50, 51, 53, 54, 55, 56, 57, 61, 62, 63, 66, 67, 68, 69, 72, 73, 76, 77, 81, 142, 147, 148, 149, 150, 243, 313

— cebhesi 82

— Mutasarrıflığı 61, 62, 73

— ovası 68

— taburu 147, 149

Aydıncık nâhiyesi, Erdek 161, 162

Aydos kazası 297

Ayşe, Ahmed'in zevcesi, tehdîd ve işkence ile mal ve eşyaları gasbedilen 234

Ayşe, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 75

Ayşe, Bağcı Yusuf oğlu Ali'nin zevcesi, ırzına tecavüz edilen Mallıköy k. 234

Ayşe, Dereli Mehmed'in karısı, şehid edilen, Karasatı k., Keşan 23

Ayşe, İsmail oğlu Uzun Mehmed Ağa kerîmesi, Yunan taarruzuna uğrayanlardan, Çakmak (Eriklioba) k., Gönen kz. 160

Ayşe, muhâcir kerîmesi, 10 yaşlarında, Yunanlılarca cerhedilen, Nazilli 147

Ayşe,Osman zevcesi, Gemlik ile Kumla arasında katledilen 221

Ayşe, Yunanlılarca ırzına tasallut edilen, Kapaklı k., Gemlik kz. 221

Ayşebacı karyesi, Balıkesir 164, 173

Ayvacık 153, 154, 155, 162, 273, 286

Ayvalık kazası, 313

— cephesi 81

Ayvaz, yağmacı ve gaspçı, Edirne 9, 18

Aziz Ağa kızı, Dedeağaç'ta, ırzına tecavüz edilen 9

Aziz b. Osman, Orhangazi muhacirlerinden 291

Aziz İshak Mehmed, Satılmış karyesi ahâlîsinden, Balıkesir 164

Aziz, İsmail oğlu, Yunanlılar tarafından soyulan ve dövülen, Yalova 207

Aziz, Ramazan oğlu, Kocapınar k., Balıkesir 164

Aziziye kazası, Karahisâr-ı Sâhip Livâsı 313

Aziziye, Kuşadası yakınlarında 63

— istasyonu 43

Aznavur [Anzavur] (Paşa), Çerkes 168

Bâb-ı Hilâfet 275

Bâb-ı Âlî 218, 271

Babaeski kazâsı, Edirne 23, 179

Baco Arkir, İslâm hânelerini tahrîb ve yağma eden, Hora k. 30

Bademe [Bademiye] karyesi Ödemiş kz. 73

Bagon, Dimitri oğlu, Mürselli ve Milan İslâm köylerine silahla saldıran ve haneleri yağmalayan 32

Bağçecik, İzmit 259

Bağçeli karyesi, Ezine kz. 272, 273

Bahadırlı, Biga kz. 235

Bahri efendi, jandarma zâbitânından, Silivri 155

Bahriye, Yunanlıların tecavüzüne uğrayan, Balya 278

Bakırca karyesi, Çorlu 304

Bâki, Nazilli kâ'im-i makâmı 48

Bakla karyesi, Aydın 147

Baklacık karyesi, Aydın 150

Balaş Labadaryo, silah zoruyla İslâmlara hakâret eden ve yağmacılık yapan, Mürefte ks. 29

Balatcık karyesi, Aydın 53, 62, 64, 149

Balıkesir 102, 104, 105, 106, 107, 111, 151, 152, 154, 159, 164, 165, 166, 243, 313

— Jandarma Alayı 112

— Yunan Kumandanlığı 164

Balkan Harbi 3, 5, 6, 17, 21, 22, 23, 24, 26, 28, 35

Balta Mehmed Ağa, Yunanlı askerler tarafından para ve eşyaları çalınan, Umurbey k., Gemlik 96

Baltaköy karyesi, Aydın 57, 62

Balya kasabası, Balıkesir 278

Bandırma 104, 105, 106, 107, 108, 112, 130, 152, 161, 162, 163, 165, 166, 167, 173, 292, 293

— Ermeni kilisesi 167

— Yunan İşgâl Kumandanlığı 160, 166

— Yunan merkez kumandanı 140

Barçın karyesi, Yenişehir kz. 170

Baskın, İnöz 12

Bayırköy karyesi, Orhangazi kz. 114, 170

Bayram Ali, Yunanlılarca vahşiyâne suretde öldürülen, Karakiraz k., Kandıra 200

Bayram, Mehmed oğlu, hayvanları Yunanlılar tarafından gasbedilen, Ortamandıra k., Balıkesir 151, 164

Bayram Şakir, Bozviran k., Balıkesir 164, 172

Bayramiç 130, 142, 154, 162, 180, 181, 217, 228, 230, 273, 286, 294, 313

— Ahz-ı Asker Şu'be Riyâseti 285

— Hıristiyan sivil ahâlîsi 286

— jandarma takımı kumandanı 162

— Yunan kumandanı 216, 230, 231

Behar, Çoban, İslâm ahâliyi öldüren Rumlardan, Edirne 9, 8

Behçet Bey, zevcesi Rumlar tarafından tecavüze uğrayan ve katledilen, Edirne 9

Behçet, Orhangazi eşrafından 193

Behrâm Re'îs mahallesi, Tekfurdağı 306

Behrâm Re'îs Mescid-i Şerîfi, Tekfurdağı 306

Bekâr İzzet, Yunanlılar tarafından katledilen, Karacaali k. 222

Bekir Ağa, Umurbey k., Gemlik kz. 94

Bekir, Arnavud Rüstem oğlu, Deştban, Yunan askerlerince katledilen, Kurudere k., Nif kz., İzmir 136

Bekir Çavuş, evi yakılan, Kocadere k., Yalova 289

Bekir efendi, Hacı Ömer'in, Yunanlı askerler tarafından para ve eşyaları çalınan Umurbey k., Gemlik kz. 97

Bekir efendi, Yunanlılarca darbedilen, Bursa 138

Bekir İsmail, Bigadiçli, Yunan askerleri tarafından paraları gasbolunan, Balıkesir 165

Bekir, Mehmed oğlu, Bekirli ve civârı Rum ahâlîsi tarafından katledilen, Edirne 26

Bekir, Molla Abdurrahman oğlu, Rumlar tarafından şehid edilen, Edirne 27

Bekir, Osman oğlu, Yunan taarruzuna uğrayanlardan, Çakmak (Eriklioba) k., Gönen kz. 160

Bekir, Semadirekli, Rumlar tarafından şehid edilen, İnöz kz. 28

Bekirli karyesi, Edirne 26

Bekirlice karyesi, Nazilli 47

Belgrad karyesi, Çatalca 299

Belyen Vapuru, Fransız bandıralı 290, 291

Bereketli karyesi, Nazilli 47

Bergama kazâsı 39, 145

Bergos, Ezine kz. 271

Beşpınar karyesi, Çine 62

Bevvâb Mehmed Bey mahallesi, Tekfurdağı 306

Bevvâb Mehmed Bey Mescid-i Şerîfi, Tekfurdağı 306

Beygör(?) (Beyköy) karyesi, Aydın 62, 64

Beykoz 130

Beyköyü karyesi, Keşan 24

Beylikmer'a karyesi, Keşan 24

Beypınar karyesi, Yenişehir kz., Bursa 128, 170

Beytullah, Hayreddin oğlu, Yunanlılarla çarpışırken şehid düşen, Çanpazar k. 228

Bezdegüme karyesi, Ödemiş 84

Biga 141, 154, 162, 167, 217, 228, 230, 231, 235, 313

— Kâ'im-i makâmlığı 153

— Yunan işgâl kumandanı 216, 227, 230

Bigados 287

Bigalı kasabası, Gelibolu sn. 304

Bilal, oğlu sopalarla şehit edilen, Yalova 125

Bilal, Rumlar tarafından katledilen, Hayrabolu 11

Birgi karyesi, Ödemiş 73, 136

Bişkin(?) Hacıismail karyesi, Kandıra 200

Boğazlar 130

Bolvadin kazası, Karahisâr-ı Sâhip Livâsı 313

Borlu nahiyesi, Demirci 100

Bosna karyesi, Ada n., Havsa 5

Boşnak 308, 309, 311

Boşnak Yusuf, Yunanlılarca katledilen, Kumla k., Gemlik kz. 220

Boyalık karyesi, Çatalca 299

Bozdoğan, Aydın 68, 69
Bozhâne karyesi, Beykoz kz. 183
Bozili karyesi, Ezine kz. 272
Bozköy karyesi, Demirci ks. 100
Bozüyük, Bilecik 284
Bozviran karyesi, Balıkesir 172
Buldan kazası, Denizli 284
— Kâ'im-i makâmlığı 38
Bulgar(lar) 11, 12, 18, 22, 23, 27, 234, 263
— ahâlîsi 8
— askeri 6, 7, 8, 10, 21, 27, 28, 20
— çeteleri 267
— eşkıyâsı 14, 15
— hudûdu 297
— istîlâsı 28, 29, 31
— karagolları 25
— komiteleri 9, 18, 24
— orduları 5, 6, 20, 24
— ordusu kumandanı 5
— parası 19
Bulgaristan 11, 195, 196, 264, 296, 297
Bulgucu Vaso, ahâliden harâç isteyen, Küçükkumla k., Gemlik kz. 206
Bulgur karyesi, Şarköy 11, 21
Burdur 81
Burhan karyesi, Yalova kz. 225
Bursa 102, 128, 138, 140, 158, 185, 225, 313
— ovası 128
Buruncuk karyesi, Menemen kz. 136
Buruneren karyesi, Akhisar kz. 145
Bülbül Hâtun mahallesi, Edirne 18
Büyük Manika karyesi, Saray kz. 298
Büyük Menderes nehri 72
Büyükkadifeköy, Tire kz. 150
Büyükyassıoba karyesi, İnöz kz. Edirne 12, 28
Cafer Tayyar Bey (Paşa) 195
Canbaz Mitro, silahlı olarak İslâmların hânelerini tahrîb ve yağma eden, Mürefte ks. 29
Cebanköy[Cihan](?) karyesi, Orhangazi kz. 225
Cebecioğlu karyesi, Kandıra kz. 200
Cedelik(?) karyesi, Orhangazi kz. 225
Cedîd nahiyesi, Orhangazi kz. 116, 117, 156
— müdîri 115, 117
Cefervilo, Dimitro oğlu, Mürselli ve Milan İslâm köylerine silahla taarruz edip hanelerini yağmalayan 31
Celâl, İtalya tebe'asından, Manifatura Tüccârı 168
Cemal Bey, Gemlik Belediye Re'îsi, 213, 214
Cemal Efendi, Bişkin(?) Hacı İsmail karyesinden, Yunanlılarca katledilen 200
Cemal, Misak oğlu, jandarma neferi, Yunanlılarca katledilen, Ekşidere k., Gönen 170
Cemal, Yunanlılar tarafından yaralanan, Denizli k., Gebze kz. 171
Cemil, Mülâzım-ı Evvel, Yunanlılarca Edirne Tevkifhânesinden Milas'a sevkedilen 265
Centi Vasil, Mürselli ve Milan köylerinde İslâm hânelerini tahrîb ve yağma eden, Hora k. 30
Cevâd, Edirne eşrâfından, Edirne Tevkifhânesi'nden Milas'a sevkedilenlerden 265
Cihanköy, Orhangazi kz. 239
Cündar(?), Bakkal, Aydın'ın işgali sırasında iki kerimesiyle beraber şehid olan 75

Çağış karyesi, Balıkesir 151, 165, 173
Çakır Dimitri, Filib oğlu, Şarköy'de İslâm ahâliyi katleden 11, 21
Çakırbeyli karyesi, Aydın 64
Çakırlı karyesi, Orhangazi kz. 121, 122, 239
Çakmak karyesi, Gönen kz. 170
Çal kazası, Denizli 71

Çalıca karyesi, Yalova kz. 239
Çaloba karyesi, Gönen kz. 167, 168
Çamköy karyesi, Bergama 309
Çan nahiyesi, Biga kz. Çanakkale 217, 227
Çanakkale 154, 166, 217, 231
— İngiliz İşgâl Kumandanlığı 270
— Jandarma Taburu Kumandanlığı 163, 217
— Osmanlı Komisyon Riyâseti 216, 217
— Taburu 154, 155
Çandır karyesi, İnöz kz., Edirne 12, 27
Çanpazar köyü (nahiye merkezi) Biga kz. 216, 228, 230, 232, 233, 234
Çarıklar karyesi, Aydın 64
Çarıklı(?) Hüseyin, ailesi Yunanlıların tecavüzüne uğrayarak katledilen, Mantarcılar k., Kandıra kz. 199
Çarıksız obası, Ezine kz. 273
Çatalca 35, 138, 299
— istasyonu 179
— Jandarma Taburu 155, 158
— Mutasarrıflığı 35, 180, 287
Çataltepe karyesi, İnöz kz. 12, 27
Çavdarlık karyesi, Edirne 6, 10, 20
Çavuş karyesi, Menemen kz. 136
Çavuş, Yunanlılarca katledilen, Bişkin(?) Hacıismail k. 200
Çavuşköy, Biga kz. 232, 233
Çayırhisar karyesi, Balıkesir 159, 166
Çayırlı karyesi, Malkara kz. 17
Çeçen 308, 309, 311
Çekiköyü [Çekmeköy], Beykoz 240
Çeltikci karyesi, Orhangâzi kz. Bursa 113, 157, 193, 198, 225, 238
Çelyo, Dimyan oğlu, köy kethüdâsı, Karakavak nahiyesi halkına darb ve işkence yapan, Hayrabolu kz. 11
Çengiler karyesi, Orhangazi kz. 116, 225, 238
Çeribaşı karyesi, İnöz kz. 12, 28
Çerkes (ler) 308, 309, 311, 168
— çetesi 287
Çerkes Edhem, Akhisar ve Havalisi Redd-i İşgâl Kıt‘a-i Fa‘âliyyesi Re’îsi 41
— çetesi 99
Çerkes Lokman, Osmanlı tebeasından, Fransız Belyen vapuruyla sahipsiz hayvan getiren 291
Çerkes Mahmud, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 74
Çerkes Müsellim fabrikası, Hayrabolu'da 10
Çerkes Süleyman, hey’et-i ihtiyâriyye a‘zâlarından, Halaçlı k. 300
Çerkesköy karyesi, Aydın 63, 150
Çerkesköyü, Çatalca kz. 158, 179, 264, 265, 286, 287, 298
Çerkesler karyesi, Kandıra kz. 200
Çeşme kazası, İzmir 87
Çeştepe karyesi, Aydın 64
çete(ler) 86, 105, 155, 167, 205, 213, 260, 263, 286, 307
Çıksort karyesi, Çine kz. 62
Çınar karyesi, Biga kz. 153
Çınar karyesi, Ezine kz. 273
Çınarcık karyesi, Yalova kz. 119, 122, 126, 129, 192, 239
Çiğdem karyesi, Balya kz. 278
Çilingir, Orhangazi kz. 156, 157
Çilinkos [Çilingoz] Çiftliği, Çatalca kz. 179
Çilo, kahvede silah teşhir eden, Edirne 8
Çimendere karyesi, Malkara 16
Çine 49, 50, 51, 57, 61, 62, 63, 67, 68
— ovası 69
Çirmen karyesi, Edirne 10, 20
Çivril kazası, Karahisâr-ı Sâhip Livâsı 313
Çoban Hasan karyesi, Akhisar kz. 253
Çobanlar karyesi, Balıkesir 165
Çoçorika karyesi(?), Demirköy 15
Çolak Aristi, Yörgüç ve Yaya köylerini yağma ve hâneleri tahrîb eden, İsterne karyeli 31

Çolak Mustafa, Tatari köyünden, Vize 268

Çolak Ramazan, Yunanlılar tarafından katledilen, Çiçekli k., Mamûre n., Bayramiç kz. 294

Çomaklı Dağı, Gördos[Gördes] 243

Çorlu 166, 266, 286, 287, 304

Çubuklu 201, 240

— iskelesi 240

Çukurköy, Yalova 133

Dağadca [Dağaca] köyü, Biga kz. 234

Dağbalbasaköy [Dağbaltaköy], Aydın 64

Dağicarı(?) karyesi, Aydın 61

Dâhiliye Nâzırı Vekîli 133, 210, 237

Dâhiliye Nezâret-i Celîlesi 26, 46, 49, 57, 61, 62, 67, 68, 71, 74, 76, 118, 128, 129, 175, 192, 197, 210, 215, 256, 260, 269, 270, 271, 289, 292, 294, 297, 302, 304

Dallıca, Nazilli kz., Aydın 47

Danamandıra karyesi, Çatalca 299

Danışman [Danişmend] karyesi, Aydın 61, 64

Darıca, Gebze kz. 171

Dârü'l-eytam, Tekfurdağı 306

Dârü'l-hilâfe Uşâk Medresesi 280

Davud, Ahmed oğlu, Yunan taarruzuna uğrayan, Eriklioba(Çakmak) k., Gönen kz.160

Dayekadın karyesi, Çatalca 299

Ded[e](?) karyesi, Ödemiş 76

Dede Hasan, Hüseyin oğlu,Korfakulübe k., Demirköy kz. 14

Dedeağaç, Edirne 9, 18, 286, 287

Dedecik karyesi, Tekirdağ 7

Deli Ayşe, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 75

Deli Hüseyin, katl zanlısı, Katırlı k., Alaşehir kz. 138

Deli İbrahim, Rumlar tarafından şehid edilen, İnöz kz. 28

Deli Yorgi, Bulgar istilâsı esnâsında Yörgüç ve Yaya karyelerini yağma ve hâneleri tahrîb eden, İsterne k. 31

Delice Mehmed, Keşan'da feci şekilde katledilen 24

Deliler karyesi, Balya 278

Dellâllar karyesi, Nazilli 47

Demirağası [Emirağası] karyesi, Aydın 57

Demirci kazası, Kütahya 313

Demirci ks. Manisa 99, 100, 243, 258

Demirci Mehmed Efe, Aydın ve havâlîsi Kuvâ-yı Milliyye Umum Kumandanı 77, 78, 81

Demirci nahiyesi, Malkara 6

Demirci Usta, Hüseyin oğlu, hanesinden mal ve eşyaları çalınan, Pazar k., Ezine kz. 250

Demirköy, Edirne 14, 15

Demirköy karyesi, Aydın 150

Deniz-Fransız Zabıtası Kumandanlığı 291

Deniz-İngiliz Zâbıtası Kumandanlığı 290, 291

Denizli 50, 56, 63, 64, 68, 69, 71, 77, 81

— Mutasarrıflığı, 38, 53, 55

Denizli karyesi, Gebze 171

Derbend (Dervent ?) boğaz, 16, 36, 37

Derbend köyü, Bursa 128

Dereköy karyesi, Aydın 62

Dereköy karyesi, Yalova kz. 225, 234, 239

Derince, İzmit 141

Dersa'âdet 108, 119, 122, 134, 198, 208, 209, 211, 218, 226, 247, 248, 270, 289, 302

— Merkez Kumandanlığı 210, 241

— Muhâcirîn Müdîriyyet-i Umûmiyyesi 193

— Telgraf Muhâberât-ı Umûmiyye Başkitâbeti 213

Derviş Ali, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 74

Derviş Bey, Yunanlılar tarafından tutuklanan, Edirne 179

Develi mahallesi, Akhisar kz. 144

Dîvane(?) İlyas karyesi, Havsa 5

Dibekdere karyesi, Salihli 58, 59

Dimitraki, Lolo Istrati oğlu, silahlı olarak İslâm hânelerini tahrîb ve yağmalayan, Platnozdan 29

Dimitri, Bağçevan, İslâmlar aleyhine faaliyette bulunan, İzmir 148

Dimitri, Fosaki oğlu, İslâm ahâliyi katl ve mallarını yağma eden, Hayrabolu 10

Dimitri, Kahveci, yağmacı ve gaspda bulunan, Edirne 9

Dimitri, Karanfil oğlu, Mürselli ve Milan İslâm köylerine silahlı olarak ta‘arruzda bulunan 31

Dimitri, Nalband, oğlu Kula askerî kışlasından eşya çalan 8

Dimitri Paloço, Mürselli ve Milan İslâm köylerine silahla saldıran ve haneleri yağmalayan 31

Dimitri Tavlaryo, Milan ve Mürselli İslâm köylerine silahla saldıran ve haneleri yağmalayan 33

Dimitri Teodoş, Mürselli ve Milan hanelerini Tahrip ve yağma eden, Hora k. 30

Dimitri veled-i Yasef, Bursa camii'ne ait halıları çalan 290

Dimitri, Yunan kumandanı, Yalova 119, 120, 141

Dimitri Zafiraki Bora, Milan ve Mürselli İslâm köylerine yağma ve tahrîbde bulunan 33

Dimitro, Kara Nikoli oğlu, İslâm ahaliyi katl ve mallarını yağmalayan, Edirne 9

Dimitro veled-i Hristo, para ve hayvan gasbeden, Edirne 8

Dimitro, Kısa, ırz düşmanı, katil ve yağmacı, Keşan, 23

Dimo, Papas, Müslümanları katleden, İshaklı k.11

Dimosten Samakovlu, Mürselli ve Milan İslâmlarını katl ve hanelerini yağmalayan, Hora k. 30

Dinar kazası, Karahisâr-ı Sâhip Livâsı 313

Dişbudak karyesi, Keşan 24

Dobruca karyesi, Yenişehir 170

Doğanca karyesi, Havsa 5, 22, 23, 263, 299

Doğancı çiftliği, Şarköy 11, 21

Doğancılar, Biga 235

Dökiren [Döğüdüren] karyesi, Kandıra kz. 200

Dönme Mehmed, hapishâne firârîlerinden, Ezine 162

Dörtköy karyesi, Aydın 64

Dragaman [Dragoman], Muhtar, ırz düşmanı, katil ve yağmacı, Keşan 23

Dudullu 240, 241

Duralı istikâmeti, Biga 235

Durmuş Ali, Çulluoğlu, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 74

Durmuş, Sütcü, zevcesi Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 75

Dursun Efendi, Umurbey k., Gemlik kz. 94

Dursunbey kazası, Kütahya 313

Dutluca karyesi, Orhangazi kz. 121, 225, 239

Dümrek karyesi, Ezine 175, 181

Düvel-i İ‘tilâfiyye/Mü’telife 64, 102, 184, 237, 246

— Fevka'l-âde Komiserlikleri 79

— mümessilleri 40, 59, 68, 197, 209, 211

— me’mûrîn-i siyâsiyye ve askeriyyesi 211

— polisi 203

— Tahkîk Hey’eti 226, 240, 305

— zâbitânı 106, 259

Düvel-i Mu‘azzama 3, 39, 69, 77, 107, 108, 111

— mümessilleri 61, 198

— zâbitânı 107

Düvel-i Müttefika 40

Düyûn-ı Umûmiyye 103, 247

— müdîri 248

— ve Reji idâreleri 192, 193

Eceabad kazası, Gelibolu 26

Edhem bkz. Çerkes Edhem

Edhem, Mustafa oğlu, Rumlar tarafından katledilen, Edirne 5

Edhem, Orhangazi eşrafından 193

Edhem Ağa, muhtar, Yunan askerleri tarafından cerhedilen, Gebze 171

Edhem Paşa Oteli, Yenişehir 170

Edhem, Şahin oğlu, Rumlar tarafından darb ve işkence edilen, Tavşancıl 171

Edib Efendi, Hüdâvendigâr vilâyetinde İstînâf Mahkemesi a‘zâ mülâzımlarından 138, 139

Edibe Hanım, Edirne'den İstanbul'a gelirken saldırıya uğrayan 265

Edirne 5, 8, 9, 10, 12, 18, 19, 20, 138, 178, 179, 262, 263, 265, 268, 287

— habshânesi 265, 267

Edremid 141, 142, 153, 154, 155, 162

— ahâlî-i İslâmiyyesi 289

— Posta ve Telgrafhânesi 141

Efrahim Ağa, Muhtâr-ı evvel, Seymen k., Silivri 263

Eğriboz kazası., Kütahya 313

Ekerek karyesi, Aydın 61, 64

Eksamel 11, 21

Ekşidere karyesi, Gönen 170

Elçili karyesi, Edirne 19

Elenköylü[Elengutlu] karyesi, Aydın 62

Elez(?) karyesi, Aydın 150

Elif, eşrâfdan Hacı Mahmud Ağa'nın zevcesi, Dedeağaç Rumları tarafından tecâvüze uğrayan 9, 18

Elif, Yunan taarruzuna uğrayanlardan, Çakmak (Eriklioba) k., Gönen kz. 160

Elma mevki‘i, Demirköy 14

Elmalık karyesi, Yalova 122, 126

Elmas, Eşref kerîmesi, Gemlik ile Kumla arasında Yunanlılarca katledilen 222

Elmas, Hüseyin zevcesi, Yunanlılarca yaralanan, Kapaklı k., Gemlik kz. 221

Elmas, Murad zevcesi, Yunanlılarca Gemlik ile Kumla arasında katledilen 221

Emetullah, katledilen, Bey k., Nazilli 147

Emîre, Memiş oğlu Süleyman zevcesi, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 75

Emin Ağa, Gürcü, Ermeniler tarafından kaçırılan, Umurbey k., Orhangazi kz. 113

Emin Bey, Nahiye Müdürü, Nazilli 149

Emin Bey, Operatör, Bursa meb‘ûsu 102

Emin Bey, sâbık Defterdâr, Yunanlılar tarafından oğlu ile beraber tutuklanan, Edirne 179

Emin Çavuş, rejî kolcusu, Rumlar tarafından katledilen, Edirne 9

Emin Hoca, Sinan oğlu, Yunanlılarca hayvanları gasbedilen, Kolfaköy, Biga kz. 232

Emin, İsmail oğlu, Yunan askerlerince para ve eşyaları çalınan, Kocayayla k., Biga kz. 234

Emin, İzzet oğlu, habsedilen ve işkence netîcesi vefât edenlerden, Çorlu kz. 266

Emin Mustafa, Yunan askerleri tarafından darbedilen, Bozviran k., Balıkesir 164, 172

Emin, Tüccâr, Yunanlılar tarafından habsedilen, Çorlu 262

Emin, Yunanlılar tarafından sopalarla şehit edilen, Yalova 125

Emine, Ali Hoca'nın vâlidesi, Yunanlılar tarafından katledilen, Karacaali k. 223

Emine, Düyûn-ı Umûmiyye kantarcısı Safvet Efendi kızı, Dedeağaç Rumları tarafından tecâvüze uğrayan 9, 18

Emine, Hacı Nuri zevcesi, Yunan kumandanının beraberinde götürerek Gemlik ile Kumla arasında katlettiği 221

Emine, Hüseyin zevcesi, Yunanlılarca katledilen, Kapaklı k., Gemlik kz. 220

Emine, Kara Ahmed zevcesi, Yunanlılarca katledilen, Kapaklı k., Gemlik 220

Emine, Mahmud kerîmesi, Yunanlılarca yaralanan, Kapaklı k., Gemlik kz. 221

Emine, Murad kerîmesi, Yunanlılarca ırzına ta‘arruz edilen, Karacaali k., Gemlik kz. 219, 221, 222

Emir efendi, habsedilen ve işkence netîcesi vefât edenlerden, Çorlu kz. 266

Emirağası (Emirasi?) karyesi, Aydın 62, 64

Emirli karyesi, Ada n., Havsa 5

Emirli karyesi, Aydın 150

Emme Osman, Yunanlı askerler tarafından para ve eşyaları çalınan, Umurbey k., Gemlik 95

Emniyet-i Umûmiyye Müdîriyeti 178, 194, 195

Emniyyet-i Umûmiyye Müfettişliği 212

Engüre bağı, Dersaadet 240

Engüre karyesi, Yalova kz. 150, 225

Enver Efendi, Yunanlı askerler tarafından para ve eşyaları çalınan, Umurbey k., Gemlik kz. 95

Enver, Kırkkilise divan-ı harbince idama mahkum edilen 194

Enver, Yazıcızâde, Ulemâdan 255

Erdek 104, 108, 109, 112, 130, 141, 153, 160, 161, 167, 173, 241, 248

Erenköy karyesi, Ezine 181

Erikli karyesi, Aydın 53, 62, 64, 148, 149, 150

Erikli karyesi, Keşan 24

Eriklioba (Çakmak) karyesi, Gönen kz. 160

Ermeni(ler) 54, 94, 100, 101, 102, 113, 114, 115, 116, 117, 124, 145, 151, 155, 156, 157, 167, 168, 198, 213, 225, 260, 262

— çeteleri 114, 115, 133, 170, 191, 200, 225, 237

— gencleri 213

— Gregoryen 308, 310

— Katolik 308, 310

— komiteleri 201

— köyleri 114, 116, 133, 156, 157

— Ortodoks 308, 310

— Protestan 308, 310

— süvârîsi, 116, 156

Ertuğrul Livâsı 313

Esad Efendi, Mülâzım-ı Sânî, Kırkağaç jandarma kumandanlığına tayin edilen 111

Esad, Narlılı, kerîmesi ırzına ta‘arruz edilen, Karacaali k, Gemlik kz. 219, 222

Esedce karyesi, İpsala 22

Esediye karyesi, Gemlik kz. 239

Esendik, Şarköy 11, 21

Eskişehir Livâsı 313

Eskişehir ve Afyonkarahisar muhârebâtı 257

Esma, Fıstıkçı kızı, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 75

Esma, Rum eşkıyâsınca ağır şekilde yaralanan, Vize 13

Estelyano, Sevdalı oğlu, eşkıyâ, Erdek 161

Eston, Yüzbaşı, Yunan mezalimini tahkik için İtilaf devletlerince görevlendirilen heyette yaver 237, 238

eşkıyâ (lar) 13, 14, 15, 16, 48, 53, 162, 163, 167

— pusuları 15, 167

—ya yataklık 162

Eşme, Manisa 280

Eşref Ağa, Yunanlılar tarafından darbedilen, Gebze 171

Eşref, Hüseyin oğlu, Demirköy Jandarma bölüğü efrâdından, katledilen 15

Eşref, Rumlar tarafından katledilen, Hayrabolu 11

Evrencik karyesi, Vize 12, 13, 14

Eyindiz(?) karyesi, Aydın 61

Eymir karyesi, Aydın 62

Eyüb Ağa, Muğlalı, oğlu Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 75

Eyüb Ağa, Yunan kumandanlığınca aranan, Tavşanlı k., Gebze kz. 182

Eyüb Efendi, Yunanlılar tarafından tutuklanan, Edirne 179

Eyüb, Hacı bekirler k. 229

Eyüb, Lülebergos Müftîsi, Yunanlılarca idama mahkum edilen 194, 195, 263

Eyüb, Yunanlılar tarafından darbedilen, Gebze kz. 171

Ezine 130, 142, 154, 162, 163, 169, 175, 180, 181, 217, 249, 271, 272, 273, 274, 286, 294, 295, 313
—Ahz-ı Asker Şu'besi Dâ'iresi 295
— Hükûmet Tabâbeti 250
— İşgâl Kumandanlığı 162
— Jandarma Takımı Kumandanlığı 274, 295
— Kâ'im-i makâmlığı 180

Faik, Denizli Mutasarrıfı 38, 55
Faik Efendi, Hoca Hüseyin Efendi oğlu, Rumlar tarafından habsedilen ve işkence netîcesi vefât eden, Çorlu kz. 266
Faik, Kahveci, Yunanlılarca tutuklanan, Çerkesköyü 262
Faik, Kaşlızâde, Yunanlılar tarafından soyulan ve dövülen, Yalova 207
Falavko, zeytun fabrikası sâhiblerinden, Ayvacık 155
Fata karyesi, Ödemiş 73, 76
Fatma, Ahmed oğlu zevcesi, Yunanlılarca yaralanan, Kapaklı k., Gemlik kz. 221
Fatma, Bulgar eşkıyası tarafından yaralanan, Demirköy 15
Fatma, Davulcu kızı, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 75
Fatma, Dedeağaç Rumları tarafından tecâvüze uğrayan 9, 18
Fatma, Durmuş zevcesi, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 74
Fatma, evi yakılan, Mustafabey k., Sart 144
Fatma Hanım, Gürcü Kadir zevcesi, Yunanlı askerler tarafından para ve eşyaları çalınan, Umurbey k., Gemlik kz. 97
Fatma, Kîş(?) kızı, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 75
Fatma, Selöz Ermenileri tarafından alınıp götürülen, Tutluca k., Orhaneli kz. 114
Fatma, Topalların kızı, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 75
Fehîm Bey, Yunanlılarca hanesinden para ve eşyaları çalınan, Kolfaköy 232
Fenar karyesi, Silivri 155, 264
Ferhad Efendi, Yunanlılar tarafından tutuklanan, Edirne 179
Ferid Paşa 124
Feride, Yunan askerlerinin tecavüzüne uğrayan, Balya 278
Fethi Bey, Mustafa Paşazâde, Yunanlılar tarafından tutuklanan, Edirne 179
Fethiye Mektebi, Tekfurdağı 306
Fevzi, Çatalca Mutasarrıfı 303, 304
Fevzi Efendi, Reji Me'mûru, habsedilen ve işkence netîcesi vefât edenlerden, Çorlu kz. 262, 266
Fevzi, Erkân-ı Harbiyye-i Umûmiyye Reisi 284
Fevziye Hanım, Yunanlı askerler tarafından para ve eşyaları çalınan, Umurbey k., Gemlik kz. 96
Feyz-i Hürriyet karyesi, Tekirdağ 6
Feyzi Efendi, Gâvûr İmâm namıyla bilinen, Yunanlılarca sevkedilen, Asmalı k., Biga kz. 163
Feyzi, Salihli Kâ'im-i makâmı 256
Feyzullah Çavuş, Muhtar, Yunan askerlerinin darbettiği, Halaçlı k. 300
Feyzullah, Emin oğlu, Yunan askeri elbiseli şahıslarca katledilen 164, 173
Feyzullah, Mehmed Emin oğlu, Yunanlılarca katledilen, Çağış k., Balıkesir 151
Fındıklı karyesi, Balya 278
Fıstıklı karyesi, Armudlu n. 203, 204, 205, 215, 239
Fikri, Yunanlılarca darbedilen, Gebze 171
Fileanti, Kassâb, yağmacılık yapan, Edirne 9, 18
Firdevs Hanım, Sâlim Re'is zevcesi, Yunanlılarca işkence edilen, Karakiraz k., Şile kz.183
Foça 87, 143
— iskelesi 87
— Kâ'im-i makâmlığı 87

Fransa, 68

Fransız (lar) 44, 102, 103, 212, 240

— konsolos vekîli 67

— Müfrezesi Kumandanlığı 59

— Mümessilliği 177

— sörleri 66, 67

— tüfengi 228

— zâbiti(ler)i 54

Frenk, İngiliz Cenerali, Yunan mezalimini tahkik edecek heyetin başkanı 237

Fuad Efendi, Tahsildâr, Yunanlılarca öldürülen, Kurudere k., Nif kz., İzmir 136

Fuad Efendi, Evkâf Me'mûru, Yunanlı askerler tarafından para ve eşyaları çalınan, Umurbey k., Gemlik 97

Gacık karyesi, Yalova kz. 225

Galata karyesi, İnöz 12, 27

Galata vapuru, Seyr-i Sefâin İdâresi'nin 225

Gâlib, Mülâzım-ı Evvel, Yunanlılarca tevkif edilip Edremit'e gönderilen, Ayvacık 153, 155

Ganoz karyesi, Edirne 31

Gara, Mülâzım, İngiliz mümessili, Aydın 43

gayr-i Müslim 43, 44, 54, 67, 68, 116, 117, 119, 124, 125, 128, 130, 141, 142, 167, 216, 230,

Gayret vapuru, Seyr-i Sefâin İdâresi'nin 225

Gazhâne civârı, Tekfurdağı 306

Gebe karyesi, Biga 174

Geçic karyesi, Gürün 157

Gedelek karyesi, Orhangazi kz. 193, 198, 238

Gedis çayı 52

Gedus kazası, Kütahya 142, 280, 313

Gekbuze (Gebze) 130, 134, 171, 172, 182

— İstasyonu 171

Gelibolu 21, 22

— Mutasarrıflığı 26

Gelibolu vapuru, Seyr-i Sefâin İdâresi'nin 225

Gemiç karyesi, Orhangazi 114

Gemlik 92, 93, 94, 113, 114, 115, 116, 119, 122, 125, 126, 132, 151, 155, 157, 185, 191, 192, 193, 197, 198, 203, 204, 205, 206, 209, 213, 214, 215, 218, 219, 220, 222, 225, 226, 237, 238, 240, 260, 302

— havâlîsi'nde Yunan mezâlim-i fevkâ'l-âdesi 212

— iskelesi 226

— Tersânesi 302

— Yunan Kumandanlık Dâ'iresi 93

Geren karyesi, Foça 87

Geri, İsviçreli, Yunan mezâlimini tahkik için Kızılhaç adına gönderilen 238

Germencik karyesi, Aydın 53, 62, 64, 67, 69, 149, 150

Gevzelidi Yorgi, İslâm kabristânı tahrîb eden, Edirne 8

Geyikler kazası, Karahisâr-ı Sâhip Livâsı 313

Geyikli karyesi, Ezine 271

Gilber, Yunan mezâlimini tahkik eden heyet üyesi 104, 105, 106, 107, 108, 111, 112

Gorna[Korna] karyesi, Şile 183

Gozine, Kalye oğlu, Mürselli ve Milan İslâm köylerine silahla saldıran 32

Gökçedere karyesi, Yalova 127, 239

Gölcük 128, 232

Gölhisar karyesi, Aydın 57

Gönen 153, 165, 167, 173

Gördos [Gördes] 243, 244, 246, 251, 254, 256, 257, 258, 313

Gözdik[?] karyesi, Aydın 150

Gözsüz karyesi, Malkara 16

Grebone karyesi, Keşan kz. 36

Gurebâ Hastahânesi, Bursa 114

Gülhanım, Hurşid zevcesi, Yunan askerlerince katledilen, Karacaali k., Gemlik kz. 223

Güllü, Narlılı ,Yunanlılarca katledilen Karacaali k., Gemlik kz. 223

Güllük karyesi, Yalova kz. 192, 239

Gülsüm, Ese oğlu Hüseyin zevcesi, hanesinden mal ve eşyaları çalınan, Ezine 250

Gülsüm, muhâcir, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 59, 74

Gümüş Yeniköyü, Söke kz. 275

Gümüşköy, Aydın 64

Gümüşpınar karyesi, Çatalca kz. 299

Güngörmez karyesi, Saray kz. 298, 299

Gürele[Gürle] karyesi, Orhangazi 114, 193

Habil Ahmed, Terzi Ahmed'in oğlu, Aydın'ın işgali sırasında şehit olan 74

Habil Efendi, köy hocası, Rumlar tarafından şehid edilen, Edirne 27

Hacer, Arab Hasan'ın kerîmesi, ırzına tasallut edilen, Kapaklı k., Gemlik kz. 221

Hacer, Halil kerîmesi, Yunanlılarca ırzına tasallut edilen, Kapaklı k., Gemlik kz. 221

Hacer, Mahkeme-i Şerî'a Başkâtibi Hâfız Mehmed Efendi'nin kızı, Yunan askerlerinin tecavüzüne uğrayan, Demirci ks. 99

Hacer, Mehmed Reis'in kerîmesi, ırzına tasallut edilen, Kapaklı k., Gemlik kz. 221

Hacer, Mehmed zevcesi, Yunanlılarca Gemlik ile Kumla arasında beş çocuğu ile berâber katledilen 221

Hacı Ahmed Ağa, hâne ve anbarı Yunanlılarca yakılan, Hacıbekirler k., Bayramiç kz. 229

Hacı Ahmed, Alâ'iyeli, Tüccar, Yunanlılarca mallarına el konulan, Uşak 282

Hacı Ahmed, Başlamışlı, kimliği belirsiz kişilerce katledilen, Akhisar 253

Hacı Ahmed Efendi, Yunanlılarca haksız yere idama mahkum edilen, sonradan kurtulan, Lüleburgaz 194

Hacı Ahmed, maktul, Katırlı k., Alaşehir kz. 138

Hacı Ahmed Mehmed, Keçeci, Yunanlılarca ağır surette yaralanan, Nazilli kz. 47

Hacı Ahmed, Na'lband, zevcesi Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 75

Hacı Ahmed, Rum ahali tarafından şehid edilen, Karasatı k., Keşan 23

Hacı Aleko, Nalcı Panayot oğlu, yağmacı, Edirne 8

Hacı Ali Efendi, Kirişhâne ulemâsından, darb ve cerh edilen, Edirne 10, 19

Hacı Ali karyesi, Aydın 62, 150

Hacı Ali, Türkmen, Aydın'ın işgali sırasında üç çocuğu şehid olan 74

Hacı Anesti, Hacı Aleko oğlu, yağmacı, Edirne 8

Hacı Gâlib Ağa, Yunan askerleri tarafından para ve eşyaları çalınan, Umurbey k., Gemlik kz. 94, 97

Hacı Gökgöz, Yunanlılarca malları yakılan, Yenişehir kz. 170

Hacı Hâfız, Yunanlılarca alınıp götürülen,Yeniköy k., Ödemiş 85

Hacı Halil, Şerif oğlu, Yunan askerleri tarafından dövülerek öldürülen, Karacebiş k., Balıkesir 152

Hacı Hamdi, Yunanlılarca cerhedilen, Nazilli kz. 47, 147

Hacı Hanım, Cebeci Ahmed Efendi vâlidesi, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 74

Hacı Hasan, Arabacı, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 74

Hacı Hasan Efendi, Telgraf Me'mûru, Bulgarlar tarafından katledilen, Sultaniçe k., İnöz 12, 27

Hacı Hasan, Yunanlılarca kurşuna dizilen, Dellallar k., Nazilli 47, 147

Hacı Hüseyin Ağa, Rumlar tarafından cebren zahîresi gasbedilen, Hayrabolu kz. 10

Hacı Hüseyin, Er oğlu, Yunanlılarca kurşuna dizilen, Nazilli kz. 47

Hacı Hüseyin, Fettah oğlu, katledilen, Karacaali k. 222

Hacı Hüseyin karyesi, Balya kz. 278

Hacı Hüsni Efendi, Kestanbol karyesi eşrâfından olup Ezine'de ikâmet eden 274

Hacı İbrahim, Bakkal, evinden para, mal ve eşyaları gasbedilen, Gölcük kz. 236

Hacı İbrahim Efendi, Nazilli tüccârânından, Yunanlılardan işkence gören 47, 146

Hacı İbrahim, Yunan askerleri tarafından katledilen, Ödemiş ks. 85

Hacı İlyas karyesi, Ödemiş ks. 83, 85

Hacı İsa mahâllesi, Tekfurdağı 306

Hacı Kasım karyesi, Kal‘a-i Sultâniyye 230

Hacı Keprit, Fıçıcı, Kadî oğlu Mehmed Ağa'yı katletmek isteyen, Kızılmescid m., Edirne 19

Hacı Laz, evinden para, mal ve eşyaları gasbedilen, Biga kz. 235

Hacı Mahmud Efendi, Tüccâr, yunanlılar tarafından kurşuna dizilen, Nazilli kz. 47, 147

Hacı Mahmud,Ömer oğlu, Dereköylü, Biga dolaylarındaki Yunan zulmü hakkında ifade veren, 234

Hacı Mehmed Ağa, Yunanlılar tarafından darbedilen, Gebze kz. 182

Hacı Mehmed Efendi, Mûytâb, evine girilen ve eşyaları çalınan, Nâ’ib Çelebi m., Edirne 9, 18

Hacı Mehmed, Rumlar tarafından katlolunan, Ma[s]harahasan k., Bursa 159

Hacı Mehmed, Tahsildâr, Yunanlılarca öldürülen, Karacaali k. 222

Hacı Mehmed, Uzun İbrahim'in, katledilen, Karacaali k. 223

Hacı Mustafa Efendi, Söke'de eşrâftan, Eğinli, mallarına Yunanlılar tarafından el konulan 275

Hacı Mustafa efendi, Yunanlılarca alınıp götürülen, Yeniköy k., Ödemiş kz. 85

Hacı Osman Ağa, Kızılköy Muhtârı, Yunan askerleri tarafından yakalanan Ezine kz. 273

Hacı Osman kalfa, Yunanlılar tarafından habsedilen ve işkence netîcesi vefât eden, Çorlu kz. 266

Hacı Osman obası karyesi, Aydın 64

Hacı Ömer Ağa, Yorgancı oğlu, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 74

Hacı Polo, İstanbullu, mahallî işgâl kumandanlığı müfreze kâtipliğinde müstahdem, Gönen kz. 165

Hacı Râif, Bezzâz, Yunanlı askerler tarafından para ve eşyaları çalınan, Umurbey k., Gemlik kz. 96

Hacı Raşid, Beyli karyesi Ermenilerince parası gasbedilip, öldürülen, Çeltikçi k., Orhangazi kz. 113

Hacı Raşid çeşmesi, Balıkesir 151, 165

Hacı Safvet Efendi, Yunanlılarca haksız yere hapsedilen, Lüleburgaz kz. 195

Hacı Salih Efendi, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 74

Hacı Sâlim Ağa, Ermeniler tarafından kaçırılan, Akharim k., Orhangazi kz.116, 157

Hacı Sâlim oğlu, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 75

Hacı Sarrâf mahallesi, Edirne 18

Hacı Süleyman oğlu, Yunanlılarca parası gasbedilip öldürülen, Yenice k., Ödemiş kz. 85

Hacı Süleyman, zevcesi Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 75

Hacı Şükrü, Kuvâ-yı Milliyye Kumandanı 73

Hacıbekirler karyesi, Bayramiç kz. 217, 228, 230

Hacıkasım karyesi, Bayramiç kz. 217

Hacıkürtler(?), Aydın 64

Hacılar karyesi, Aydın 47, 147

Hacırahmanlı karyesi, Akhisar kz. 90, 145

Hadımköy, Çatalca 35, 265

— Divân-ı Harbi 157

—İrtibat Zâbitliği 179

Hadice, Ali kerimesi, Yunanlılarca Gemlik ile Kumla arasında katledilen 221

Hadice, Bekir kızı, Yunanlılarca Gemlik ile Kumla arasında katledilen 222

Hadice, Hacı Mustafa'nın zevcesi, Yunan askerlerince ırzına tasallut edilen, Madenli k., Bursa 150

Hadice, Mer‘akuyu mahallesinden, ırzına tecavüz edilen, Yalova 120

Hadice, Süleyman zevcesi, Yunanlılarca öldürülen, Latîfe k, Gemlik kz. 219

Hâfız Ahmed, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 74

Hâfız Ali Bayram, Kaygar(?) oğlu, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 74

Hâfız Ali, Gebze kz. 182

Hâfız Cemal Efendi, Mandıralı, öldürülen, mal ve mülkleri müsadere edilen 196, 263

Hâfız Efendi, Reşâdiye'de Şeyh Şerefeddin Efendi'nin dâmâdı, ailesi kaybolan, Orhangazi 116, 156

Hâfız Emin, Çalıklı, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 74

Hâfız Emin Hayri, Gelibolulu, Edirne Tevkifhânesinde 265

Hâfız Halil, Yunanlılarca tevkif edilip Milas adasına sürülen, Kırkkilise kz. 195, 263

Hâfız Hasan, Gemlik'e tehcir edilirken katledilen 222

Hâfız Hüseyin Efendi, Aydın'ın işgali sırasında ailesinden dört kişiyle beraber şehid olan, 74

Hâfız Hüseyin, sâbık Belediye Re’îsi, Edirne Tevkifhânesinde 265

Hâfız Hüsni, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 74

Hâfız Hüsni Efendi, Tüccar, Marmara adası ahâlîsinden, Arablar karyesinin Rumlar tarafından işgalini bildiren 241

Hâfız Mehmed, Akhisâr Belediye Re’îsi 255

Hâfız Mehmed Efendi, Belediye Re’îsi, Atça 145

Hâfız Mehmed Efendi, Hacı Caferzâde, evinde silah bulunduğu iddiasıyla tutuklanan ve kurşuna dizilen, Nazilli kz. 47

Hâfız Mehmed Efendi, Mahkeme-i Şerî‘a Başkâtibi, Demirci ks. 99

Hâfız Mehmed Efendi, Mülâzım Süleyman oğlu, İnöz liman reisi, Rumlar tarafından şehid edilen, Sultaniçe k., İnöz 27

Hâfız Mehmed Efendi, Yahyaköy imamı, Yunanlılarca eşyaları gasbedilen, Biga kz. 235

Hâfız Mehmed Said, Ulemâdan, Akhisar 41

Hâfız Râif Efendi, Yunanlı askerler tarafından para ve eşyaları çalınan, Umurbey k., Gemlik 95

Hâfız Râkım Efendi, Eski Câmi‘ İmamı, Yunanlılar tarafından tutuklanan, Edirne 179

Hâfız Said Bey, Emin Efendizâde, Yunanlılarca haksız yere hapsedilen, Lülebergos 195

Hâfız Sâlim Efendi, Bıçak tehdidiyle üzeri aranan, Elçili k., Edirne 19

Hâfız Süleyman, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 74

Hâfız, Tepecikli oğlu, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 75

Hâfız Tevfik, İmâm, Gebze 171

Hakkı Bey, Edhem Bey oğlu, Umurbey k., Gemlik kz. 94

Hakkı Bey, Habsedilen ve işkence netîcesi vefât eden, Çorlu kz. 266

Hakkı Efendi, Hacı Mehmed Efendizâde,Ovaköy eşrâfından, Edirne Tevkifhânesinden Milas'a sevkedilen 265

Hakkı Efendi, Hudûd Takım Kumandanı, Demirköy kz. 14

Hakkı Efendi, Muallim, Demirköy kz. 14

Hakkı, Kabakcızâde, Yunan mezâlimi ile ilgili dilekçe veren, Kumla-i Sagîr k. 204

Halaçlı karyesi, Çatalca kz. 299

Halid, Ali oğlu, Yunan askerlerince tevkif edilen, Balıkesir 151, 164

Halid Bey, Emîrzâde, habsedilen ve işkence netîcesi vefât eden, Çorlu kz. 266

Halid Efendi, Yunanlılar tarafından tutuklanan, Edirne 179

Halid, Hacı Nuri zevcesi Emine'nin oğlu, Yunanlılarca katledilen 221

Halid, Kantarcıların, Yunanlılar tarafından tutuklanan, Edirne 179

Halid, Kaşlızâde Saidoğlu, Yunanlılar tarafından soyulan ve dövülen, Yalova kz. 207

Halid Paşa, Manisalı, Yunan askerlerince katledilen, Akhisar kz. 51, 52, 144

Halid Pehlivan, Kuvâ-yı Milliyye müfrezesi kumandanlarından, Yunan müfrezesini yenilgiye uğratan 201

Halid, Saraylı, Yunanlılar tarafından tevkif edilen, Çerkesköyü 262

Halid, Yunanlılar tarafından tevkif edilen ve sonra firar eden, Satılmış k., Balıkesir 165

Halil Ağa, Akçaköylü, şakîlerce parası gasbedilen, Balıkesir 164

Halil Ağa, Muhtâr-ı Sânî, Yunanlılara karşı koyan, Pazar k., Ezine kz. 249, 250

Halil Ağa, Yenice karyesi eşrâfından, Yunanlılar tarafından çiftliği yakılıp darbolunan, Demirci ks. 100

Halil Ağa, Yunanlılarca evine saldırılan, Mallıköy k., Biga kz. 233

Halil, Ali oğlu, Yunan askerlerince darb ve eşyaları çalınan, Eriklioba k., Gönen kz. 160

Halil, Arab Hasan oğlu, şakî, Balıkesir 164

Halil b.Ali, Orhangazi muhacirlerinden, Rumlar tarafından eşyaları çalınan 291

Halil Çavuş, İbrahim oğlu, Yunanlılarca işkence edilen, Mallıköy, Biga kz. 234

Halil, Emin oğlu, Yunan taarruzuna uğrayan, Çakmak (Eriklioba) k., Gönen kz. 160

Halil, Eyüb oğlu Halil'in dâmâdı, Yunan askerleri tarafından darbedilen, Pazar k., Ezine kz. 249

Halil, habsedilen ve işkence netîcesi vefât eden, Çorlu kz. 266

Halil, Halil oğlu, Yunan taarruzuna uğrayan, Çakmak (Eriklioba) k., Gönen kz. 160

Halil, İbrahim Çavuş'un, Yunan askerlerince darb ve cerhedilen, Çan n. 227

Halil İbrahim, Sarı Mehmed'in dâmâdı, Yunanlılarca hayvanı çalınan, Pazar k., Ezine kz. 250

Halil İbrahim, Yunanlılarca katledilen, Nazilli 147

Halil İsmail, Yunan askerleri tarafından darbedilen, Bozviran k., Balıkesir 164, 172

Halil, İstilâ sırasında katledilen, Şarköy 11, 21

Halil, katl zanlısı, Yunanlılarca tevkifhaneden cebren alınan 138

Halil, köy muhtarı, Yunan askerlerinin işkencesine maruz kalan, Telekler k., Menemen 137

Halil, Mehmed Çavuş'un, zevcesi Yunan taarruzuna uğrayan, Orhangazi kz. 222

Halil, Molla Kanlı oğlu, biraderiyle birlikte Yunanlılarca vahşi surette öldürülen, Tikenli k., Akhisar 253

Halil, Muhtar Veli Mehmed oğlu, Büyükkadifeköy k., Tire 150

Halil, Mustafa oğlu, haksız yere tevkif edilen, Akçaköyü, Balıkesir 164

Halil Necati, Arnavud Ahmed oğlu, Merkez jandarma süvârî efrâdından ve Kalkandelen muhâcirlerinden, Karesi kz. 160

Halil, Osman oğlu, Yunan askerlerince darbedilen, Pazar k., Ezine kz. 249

Halil, Ömer oğlu, Yunan taarruzuna uğrayan, Çakmak (Eriklioba) k., Gönen kz. 160

Halil, Salih oğlu, Jandarma neferi, Yunanlılarca darbolunan, Karabiga İskelesi 169

Halil, Salih oğlu,Yunanlılarca ağır suretde yaralanan, Çarıksız obası, Ezine kz. 273

Halil Şevki, Yunanlılarca darbedilen, Bozviran k., Balıkesir 164, 172

Halil, Topal oğlu, Yunanlılarca evi yakılmak istenen, Pazar k., Ezine kz. 249

Halil Zeki, Şark Gazetesi sahibi, Nazilli 79

Halilili karyesi, Ezine kz. 162, 175

Halim, İsa oğlu, Yunanlılar tarafından katledilen, Hamidiye (Hamidler) k., Bursa 138

Halit Molla müfrezesi, Kuvâ-yı Milliyye'den, İzmit'te Yunanlılarla çarpışan 201

Halvetî dergâhı, Tekfurdağı 306

Hamamlı karyesi, Erdek kz. 172

Hamamlı nahiyesi, Bandırma kz. 107, 152

Hamdi, Davulcu Mehmed Ali Çavuş'un oğlu, Yunan askerlerince darbedilen, Çan n., Biga kz. 227

Hamdi efendi, Da‘va Vekîli, Gebze 171

Hamidiye (Hamidler) karyesi, Bursa 137, 150

Hamidiye karyesi, Gemlik kz. 302

Hamidiye karyesi, Uzunköprü kz., Vize 13, 14

Hamidler karyesi, Aydın 61, 64

Hamurlu karyesi, Aydın 150

Hanife, Abdullah zevcesi, maktûl, Latîfe k. 219

Hanife, Ali Ağa'nın zevcesi, ırzına tecavüz edilmek istenen, Pazar k., Ezine kz. 249

Hanife,Narlılı Tahsin zevcesi , Yunanlılarca katledilen,Karacaali k., Gemlik kz. 223

Hanife, Süleyman zevcesi, Yunan taarruzuna uğrayanlardan, Çakmak (Eriklioba) k., Gönen kz. 160

Haralambo, Meyhaneci, Gemlik ve havâlîsine zulmde bulunan eşkıyâ reisi 213

Harb-i Umûmî 102, 243

Harbiye Nâzırı 123, 131, 183, 225, 241, 264, 265, 267, 268

Harbiye Nezâret-i Celîlesi 73, 183, 260

Hariciye Nâzırı 256

Hâriciye Nezâret-i Celîlesi 3, 90, 121, 127, 184, 192, 197, 209, 224, 237, 241, 260, 267, 269, 281, 283, 288, 294, 302

Harington, Ceneral, Kuvâ-yı Müttefika İşgâl Kumandanı 271

Harman karyesi, Bursa 157

Harmancı Aleko, silah zoruyla İslâm hânelerine tahrîbde bulunan, Kersiye[Ker-es–se] k. 30

Haru, Umûm Kuvâ-yı İ’tilâfiyye Polis Kumandanı 101

Hârun, Yunanlılar tarafından soyulan ve dövülen, Üvezpınar k., Yalova 207

Has karyesi, Edirne 27

Hasan, Abdullah oğlu, Yunan müfrezesince hayvanları gasbedilen, Kolfaköy 232

Hasan Ağa, Ahmed oğlu, Rumlar tarafından yaralanan, Tekirdağ 7

Hasan Ağa, İbrahim oğlu, Rumlar tarafından şehid edilen, Edirne 27

Hasan Ağa, Muhtâr-ı Sânî, Yunanlılar tarafından darbedilen, Seymen k., Silivri 264

Hasan Ağa, Muhtar, Yunanlılarca katledilen, Kapaklı k. Gemlik kz. 220

Hasan Ağa,Yunanlılar tarafından tutuklanan, Edirne 179

Hasan, Ahmed Çavuş oğlu, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 75

Hasan Ali, Karşıyaka'dan, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 74

Hasan, Ali Osman oğlu, Bekirli'de iskân edilen muhâcirînden, Rum ahâlî tarafından katledilen, Edirne 26

Hasan Aşkî Bey, Müdde‘î-i Umûmî, Yenişehir 131

Hasan Bey, Nazilli Kâ’im-i makâmı 42

Hasan, Cerrah oğlu, maktûl, Armudlu n. 219

Hasan Çavuş, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 74

Hasan Çavuş, Halil oğlu, jandarma efradından, pusu neticesi ölen, Hırsızpınarı k., Demirköy kz. 15

Hasan Çavuş, Yunan istilası sırasında oğluyla beraber katledilen, Şarköy 11, 21

Hasan, Deveci, eşya ve erzakı çalınan, Malkara 16

Hasan, Edhem Re’is oğlu, Yunanlılarca yaralanan, Kapaklı k., Gemlik kz. 221

Hasan Efendi Câmi‘-i Şerîfi, Tekfurdağı 305

Hasan Efendi, Demirci oğlu, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 74

Hasan Efendi, Düyûn-ı Umûmiyye me'mûrlarından, Erdek 161

Hasan Efendi, Yunanlılarca katledilenlerin isimlerinin veren, Armudlu n. 219

Hasan, Eskicizâde, Yunan mezalimi ile ilgili dilekçe yazanlardan, Küçükkumla k. 204

Hasan, Hacı Hüseyin oğlu, Yunan askerleri tarafından kurşuna dizilen, Du'âlar k., Nazilli 146

Hasan, Hâfız Osman oğlu, Akhisar ahalisinden, Yunan mezalimi ile ilgili dilekçe yazanlardan 41

Hasan, Hüseyin oğlu, hâne ve anbarı Yunanlılarca yakılan, Hacıbekirler k., Bayramiç kz. 180, 229

Hasan, İzmir Oteli'nde odacı, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 74

Hasan, Jandarma neferi, Ezine kz. 250

Hasan, Kabânîzâde Çiftliği efradından, Rum askerlerince dövülen, Salihli 143

Hasan Kadri, Molla, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 75

Hasan, Kıbtî, evinden para, mal ve eşyaları gasbedilen, Biga kz. 235

Hasan, Mehmed oğlu, Yunan askerleri tarafından dövülerek öldürülen, Salur k., Manyas 166, 173

Hasan, Molla, Kalburcu karyesi hocası, evinden para, mal ve eşyalar gasbedilen, Biga kz. 236

Hasan, Mustafa oğlu, Yunan işgali sırasında şehid olan, Aydın 74

Hasan, Mustafa oğlu,Yunanlılarca haksız yere tevkif edilen, Balıkesir 164

Hasan,Öksüz oğlu, Yunan askerlerince hapsedilip Manisa'ya götürülen, Mustafabey k., Sart 144

Hasan Remzi, Yunanlılarca katledilen, Kumla k., Gemlik kz. 220

Hasan, Rumlar tarafından katledilen, İshaklı k., Şarköy kz. 11, 21

Hasan Tahsin Efendi, Mühendis, Yunanlılar tarafından feci şekilde dövülen, Balya kz. 278

Hasan, Tosyalı(?), Yunanlılarca katledilen, Kumla k., Gemlik kz. 220

Hasan Usta, Yakub Kalfaoğullarından, Yunan mezalimi ile ilgili dilekçe yazanlardan, Küçükkumla k., Gemlik kz. 204

Hasan, Yabanovalı, Yunanlılarca katledilen, Kapaklı k., Gemlik kz. 220

Hasanlar obası, Ezine kz. 162

Hasib, Yunanlılar tarafından darbedilen, Gebze kz. 171

Hasköy karyesi, Akhisar kz. 253

Hasköy karyesi, İnöz kz. 12, 27

Hâşim, Yunan askerlerince tevkif edilen, Dümrek k., Ezine kz. 163

Hâşim, Yunanlılarca darbedilen, Halaçlı k., Çatalca kz. 301

Hatibli[Hatibler] karyesi, Kandıra kz. 200

Hatt-ı Fâsıl Komiserliği 267

Havlıcık-ı Sagîr karyesi, Ödemiş kz. 85

Havsa kazası 5

Hay Hozûm(?) 308, 310

Haydariye karyesi, Gemlik kz. 240

Haydaroba karyesi, Balya kz. 278

Hayrabolu kazası, Edirne 10, 11, 166

— müftîsi 195, 262

Hayreddin Bey, Bidâyet Mahkemesi Cezâ Re'îsi, Hüdâvendigâr V. 138, 140

Hayri, Akif oğlu, Yunan askerlerinin işkencesine maruz kalan, Tavşancıl k. 171

Hayri, Belediye A'zâsından, Keşan kz. 37

Hayri Bey, İtalya tebe'asından, Yunanlılar tarafından tutuklanan, Bandırma 168

Hayri Efendi, Da'vâ Vekîli, Yunanlılar lehine hareket eden, Ezine kz. 274

Hayri Efendi, Karaağaç karyesi, mu'allimi, Lüleburgaz kz. 194

Hayri Efendi, Tahsîl Me'mûru, malları Yunanlılarca yağma edilen, Erdek 161

Hayriye Çiftliği, Gemlik kz. 204

Hayriye karyesi, Gemlik kz. 205, 239

Hayriye, Şakir kızı, Yunanlılarca yaralanan, Tutluca k.,Orhangazi 114

Hazîne 258

Hazım, Filibeli, Rumlar tarafından malları çalınan, Edirne 8

Heleder, İngiliz Mümessili 149

Helvacı karyesi, Menemen kz. 136

Helvacı Kostantin, yerli Hıristiyanlardan, Yunanlılara karşı Müslümanları savunan, Demirci 100

hey'et-i âliye, Gemlik havâlîsindeki Yunan mezalimiyle ilgili olarak rapor hazırlayan 213

Hey'et-i Tensîkiyye Refâkat Zâbitliği 153

Hıdırbeyli (Hızırbeyli/Hâzırbeyli) karyesi, Aydın 62, 69, 148, 150

Hıristiyan (lar) 33, 53, 55, 81, 150, 214, 257, 282

— ahâlî 35, 100, 121, 123, 140, 162, 167, 168, 172, 173, 174, 235

— eşrâfı 56

— karyeleri 155

— mahallesi 282

— me'mûr 55

—ları himâye 48

Hırsızpınarı karyesi, Demirköy kz. 15

Hızır Ağa, Rumlar tarafından şehid edilen, Karasatı k., Keşan 23

Hızır, Edhem oğlu, şehid edilen, Karasatı k., Keşan 23

Hızır, İbrahim oğlu, Rumlarca katledilen, Kınıklar k. 7

Hilâl-ı Ahmer Cem'iyeti 193, 213, 297

— rozeti 110, 153

Himmet Ağa, Rencber Gürcü oğlu, Yunanlılarca eşyaları gasbolunan, Mustafabey k., Sart 143, 144

Hisarlı karyesi, Keşan kz. 27

Hoca Hasan Efendi, Rumlar tarafından soyulan, Vize 13

Hoca Hüseyin Efendi, Yunan mezalimiyle ilgili ifade veren, Kumla k., Gemlik kz. 219

Hoca Kadın, Yunan askerlerince evi yakılan, Mustafabey k., Sart 144

Hoca Mehmed Ağa, Yunanlılarca katledilen, Kapaklı k., Gemlik kz. 220

Hocalar karyesi, Demirci ks. 100

Hora karyesi, Edirne 30

Horeli, İstavro oğlu, Mürselli ve Milan İslâm köylerine silahla saldırı, yağma ve tahripte bulunan 32

Horeli Kostandi, Mürselli ve Milan İslam köylerine silahla zoruyla ta'arruz ve yağma eden 32

Horusköy karyesi, Aydın 61

Hristo Afendol, Milan ve Mürselli İslam köylerini yağma, tahrîb ve İslâm ahâliyi tehdîd eden 32

Hristo, Çakıroğlu, Rum eşkıyasından, Yalova kz. 207

Hristo(dol), Meyhâneci, ahalinin hayvan ve eşyalarını gasbeden, Edirne 10, 19

Hristo Dulu Dimitri Kole, Milan ve Mürselli İslam köylerini yağma, tahrîb ve İslâm ahaliyi tehdîd eden 33

Hristo, Hacı Mehmedli, Rum eşkıyasından, Üvezpınar k., Yalova kz. 207

Hristo, ırz düşmanı, katil ve yağmacı, Keşan 23

Hristodolva, Değirmenci Tanaş oğlu, Mürselli ve Milan İslâm köylerine saldıran ve haneleri tahrip eden 32

Hristoduli Kalfat, Mürselli ve Milan köylerinde yağma ve tahripte bulunan, İslâmları katl kasdıyle muhâsaraya cür'et ve ta'kîb, Hora k. 30

Hulûsi Bey, Müdîriyyet-i Umûmiyye irtibat ser-komiseri 290, 291

Hulûsi Bey, Eczâcı, Yunanlılar tarafından tutuklanan, Edirne 179

Huriye, Topal Hasan zevcesi, yunanlılarca ırzına tasallut edilen, Gemlik kz. 222

Hurşid, kızı Yunan askerlerinin tecavüzüne uğrayan ve dağa kaldırılan, Karacaali k. Gemlik kz. 219

Hüdâvendigâr vilâyeti 128, 131, 140, 170, 243

— Jandarma Alayı 150, 152, 155, 156, 157, 158, 159

Hükûmet-i Osmâniyye 110, 139, 141, 142, 268

Hükûmet-i Seniyye 35, 63

Hükûmet-i Yunâniyye 104, 105, 176, 177

Hüseyin Ağa, Ali Osman oğlu, Yunan askerleri tarafından dövülen, Halaçlı k., Çatalca kz. 301

Hüseyin Ağa, Bakkal, Yalıköyünde katledilen, Beykoz 137

Hüseyin Ağa, Çorbacı oğlu, Yunanlılarca altunları gasbedilen, Dedecik k., İnecik kz. 7

Hüseyin Ağa, hayvanları ve eşyaları Rumlar tarafından yağma edilen, Edirne 19

Hüseyin Ağa, Malkaralı, eşkıyalarca katledilen 11

Hüseyin Ağa, Muhtâr, evinden eşyaları gasbedilen, Biga kz. 235

Hüseyin Ağa, Reji kolcusı, Rumlar tarafından şehid edilen, İnöz 28

Hüseyin, Ali Molla oğlu, zahiresi yakılan, Mersindere k. 144

Hüseyin, Ali Osman oğlu, Bekirli ve civârı Rum ahâlîsi tarafından katledilen, Edirne 26

Hüseyin, Ali Pehlivanzâde, habsedilen ve işkence netîcesi vefât eden, Çorlu kz. 266

Hüseyin bin İsmail, Karakaş oğlu, Yunanlılar tarafından katledilen, Kayıklar [Kayıkîler] k., Bayramiç kz. 294

Hüseyin Çavuş, Aza, Umurbey k., Gemlik kz. 94

Hüseyin Çavuş, İstila sırasında katledilen, Şarköy 11, 21

Hüseyin Çavuş, sopalarla şehit edilen, Yalova kz. 125

Hüseyin, Çeşmecik muhacirlerinden, Rumlar tarafından şehid edilen, İnöz 28

Hüseyin, Çobanoğlu, köy bekçisi, abluka halindeki köylüleri camiye toplayan, Büyükkadifeköy k., Tire 150

Hüseyin Efendi, Hatib, Yunan askerlerine karşı çıkan, Kumla kz., Gemlik kz. 214

Hüseyin Efendi, hemşîresi Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 74

Hüseyin Efendi, Kıllı oğlu, millî kuvvetler reislerinden, Söke kz. 67

Hüseyin Efendi, Lofcalı, çiftlik sahibi, Kebîrsusurluk k. civârında, Bursa 152

Hüseyin, Emin oğlu, Yunanlılarca katledilen, Sığırlı k., Ezine kz. 295

Hüseyin, Gâlib oğlu, maktûl, Armudlu 219

Hüseyin, Halil oğlu, Yunan taarruzuna uğrayan, Çakmak (Eriklioba) k., Gönen kz. 160

Hüseyin, Halilili karyesi Muhtâr-ı Sânîsi, Yunanlılarca tevkif edilen, Ezine kz. 163

Hüseyin, Halim oğlu, Yunanlılarca katledilen, Karacaali k. 223

Hüseyin, Hızır Salih oğlu, Rumlar tarafından şehid edilen, Edirne 27

Hüseyin Hilmi, Karamürsel Kazâsı Eytâm Müdîri 184, 185

Hüseyin Hilmi, Viyana Sefîr-i Kebîri 4

Hüseyin Hüsni Efendi, Kazâ Müftîsi, Erdek 161

Hüseyin Hüsni, karye muhtarının oğlu, Rum ve Ermeniler tarafından dövülen, Ömerköyü k., Bandırma kz. 167, 173

Hüseyin Hüsni, Orhangazi eşrafından 193

Hüseyin Kapudan, Kabsman(?), Bozcaadalı, Yunanlılarca kurşunla katledilen 273

Hüseyin, Kara Ahmed oğlu, Yunanlılarca katledilen, Kapaklı k., Gemlik kz. 220

Hüseyin, Kemahlı, Edirne Tevkifhânesinde 265

Hüseyin, Keşan Belediye A'zâsından 37

Hüseyin, Kurbancı Veli mahdumu, Yunanlılarca götürülen, Seki k., Ödemiş 85

Hüseyin, Mehmed oğlu, Yunanlılar tarafından dağa kaldırılan, Alaca n., Gebze 171

Hüseyin, Ahmed oğlu, Molla, Rumlar tarafından şehid edilen, Edirne 27

Hüseyin, Muhtâr Hacı oğlu, Rum çetecilerinin açtığı ateş sonucu şehid olan, Kapaklı k., Gemlik kz. 205

Hüseyin, Mustafa oğlu, Yunanlılarca katledilen, Ezine kz. 180

Hüseyin Naci bkz. Naci

Hüseyin Nazım, Nazilli Mutasarrıf Vekîli 76

Hüseyin Yesar, Çatalca Muhâcirîn Me'mûru, Istranca k. 300

Hüseyin, Yunanlılarca öldürülen, Latîfe k., Gemlik kz. 219

Hüseyin, Yunus oğlu, şehid edilen, Karasatı k., Keşan kz. 23

Hüsni Efendi, çuhacı, Yunanlılarca haksız yere idama mahkum edilen, sonradan kurtulan, Lüleburgaz 194

Hüsni Efendi, Müdde'î-i Umûmî, Yalova 119

Hüsni Efendi, Yüzbaşı, Merkez Hârici Bölüğü Kumandanı 156

Hüsni, Mehmed oğlu, Şabcıoğullarından, katledilen, Ezine kz. 180, 181

Hüsni, Muhtâr, Koyunyerinde darbedilen, Biga kz. 235

Hüsni, Mustafa oğlu, Yunanlılarca şehid edilen, Karasatı k., Keşan kz. 23

Hüsniye, Çakır Re'is zevcesi, Yunanlılarca katledilen, Kapaklı k., Gemlik kz. 220

Isparta 81

Istovav"(?) nâm torpido 247

Istranca 179, 263, 268, 298, 299, 300

— Hatt-ı Fâsıl Bölüğü 288, 303

Istrati Istrati, Milan ve Mürselli İslâm köylerini yağma, tahrîb ve İslâm ahaliyi tehdîd eden 32

Istrati, Köse, İslâmların hânelerini tahrîb ve yağma eden, Mürefte ks. 29

Istrati, Yunanlı, Milan ve Mürselli İslâm köylerini yağma ve tahrîb ile İslâmları tehdîdle tehcîr edenlerden 33

Işıklar karyesi, Tekirdağ 6, 7

Işıklı karyesi, Aydın 62, 64

İbâdethânelere ta'arruz 279

İbrahim Ağa, Altıağaç-ı Sagîr k. eşrâfından, mallarına Yunanlılarca el konulan 265

İbrahim Ağa, Güllüklü odun tüccârı, Yunanlılarca katledilen, Çınarcık k., Yalova 119, 122, 126

İbrahim Ağa, Yalova muhafızı, Müslümanlarla gayr-i müslimlerin hukukunu koruyan 124

İbrahim, Ahmed oğlu, Yunan askerlerince katledilen, Balıkesir 151, 164, 173

İbrahim, Ali Bey'in dâmâdı, hanesinden mal ve eşyaları çalınan, Ezine kz. 250

İbrahim, Ali'nin dâmadı, Yunan müfrezesindeki askerlerce darbedilen, Çan 227

İbrahim, Aşcı Hüseyin oğlu, Yunan askeri tarafından yaralanan, Gebze kz. 171

İbrahim, Bank-ı Osmânî'de, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 74

İbrâhim, Bevvâb Osman'ın, Yunanlı askerler tarafından para ve eşyaları çalınan, Umurbey k., Gemlik kz. 95

İbrahim Bey, Belediye Re'îsi Şevket Bey'in birâderi, Yunanlılar tarafından tutuklanan, Edirne 179

İbrahim bey, Lülebergos eşrâfından, Yunanlılarca idama mahkum edilen, sonradan kurtulan 194

İbrâhim Bey mahallesi, Tekfurdağı 306

İbrahim, Bigadiçli, Yunan askerleri tarafından para ve erzakı gasbedilen 165

İbrahim, Çanga oğlu, Yunanlılarca kurşuna dizilen, Nazilli kz. 47, 146

İbrahim, Çavuş, Rumlar tarafından şehid edilen, Edirne 27

İbrahim, Çerkes Hüseyin oğlu, Yunan askerlerince darbedilen, Pazar k., Ezine kz. 249

İbrahim, Demirci, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 75

İbrahim Derviş Efendi, Gemlik'teki Yunan mezalimi hakkında ifadesine başvurulan 213, 214

İbrahim, Doğancıoğlu, Yunanlılarca vahşice katledilen, Kışla k., Kandıra kz. 199

İbrahim Edhem, Balya Kazâsı Kâ'im-i makâmı, Yunan zulmü ile ilgili dilekçe veren 279

İbrahim Edhem, kasaba Müdde'î-i Umûmîsi, Yunan işgal kuvvetlerince tevkif edilen, Ödemiş 136

İbrahim Efendi, bidâyet başkâtibi, Yunanlılarca Yalova'dan zorla çıkarılan 119

İbrahim Efendi, Demirci Reji Me'mûru, Yunanlılarca parası alınıp kulağı kesilen 100

İbrahim Efendi, Nüfus kâtibi, Gemlik'e tehcir edilirken katledilen 222

İbrahim Efendi, Tosun oğlu, mahdûmu Rumlar tarafından katledilen, Ürkütlü k. Gebze kz. 171

İbrahim, Emin oğlu, Yeniköylü Rumlar tarafından katledilen, Gebze kz. 171

İbrahim, Emin oğlu, Yunanlılar tarafından öldürülen, Armudlu 219

İbrahim, Ferhad oğlu, habsedilen ve işkence netîcesi vefât eden, Çorlu kz. 266

İbrahim, Hacı Ramazan oğlu, Yunanlılarca darb ve işkence edilen, Mallıköy k., Biga kz. 234

İbrahim, Hâdi Efendi hidmetçisi, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 74

İbrahim, Hoca oğlu, Rumlar tarafından darb va malı gasbedilen, Bezdegüme k., Ödemiş kz. 84

İbrahim, Kara Hüseyin oğlu Mehmed dâmâdı, hanesinden mal ve eşyaları çalınan, Ezine kz. 250

İbrahim, Keçici oğlu, Kabânîzâde Çiftliği efradından, Yunanlılarca eşyaları çalınan, Salihli kz. 143

İbrahim, Laz Hüseyin oğlu, Yunanlı askerler tarafından para ve eşyaları çalınan, Umurbey k., Gemlik 97

İbrahim, Muhâcir, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 74

İbrahim, muhâcir Süleyman oğlu, Yunan askerleri tarafından darbedilen, Pazar k.,Ezine kz. 249

İbrahim Mustafa, Küçük Tırnova'dan Osmanlı konsoloshanesine mülteciler nâmına telgraf gönderen 297

İbrahim, Ramazan oğlu, Bulgar eşkıyâsı tarafından katledilen, Demirköy 15

İbrahim, Rumlar tarafından katledilen, İshaklı k., Edirne 11, 21

İbrahim, Yaveler'den, Osman oğlu, evinden para, ve eşyaları gasbedilen Biga kz. 236

İbrahim, Yunanlılar tarafından soyulan ve dövülen, Yalova 207

İdris Hıfzı, Altunizâde Çiftliği mutasarrıfı, çiftliği Yunanlılarca yakılan, Karamürsel 174

İdris, Mehmed oğlu, haksız yere tevkif edilen, Bayat k., Balıkesir 164

İfâkat, Ömer kerîmesi, Yunanlılarca katledilen, Kapaklı k, Gemlik kz. 220

İğneada 14

İhsân, Çakır Ali oğlu, Yunanlı askerler tarafından para ve eşyaları çalınan, Umurbey k., Gemlik kz. 97

İhsân, Kâmil Dede mahdûmu, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 75

İhsâniye karyesi, Gemlik kz. 203, 204, 205, 240

İhsâniye mahallesi, Bandırma 167

İkdâr-ı Muhâcirîn Komisyonu 292, 293

İkiderbend mevkii, Ezine kz. 163

İkizçeşme, Çavuşköy ile Çan Pazarköy arasında, Biga kz. 233

İkizdere karyesi, Aydın 62

İlhami Bey, Aydın Meb‘ûs-ı Sâbıkı, Yunanlıların Aydın'ı işgaline dair rapor veren 53, 55

İlya, Giridli, Yunanlı çavuş 171

İlya, Katırlılı, çapulcuların başı 205

İlyadis, Mustafa Kâzım takma adıyla casusluk yapan Rum 194

İlyas Çavuş, Yunan askerlerince darbedilen, Çan n., Biga kz. 227

İlyas karyesi, Yalova 172

İlyas, Longuz korucusu, Rum eşkıyası tarafından katledilen, Demirköy 14

İmamköy karyesi, Aydın 63, 64, 150

İnanlar karyesi, Araman karşusunda 200

İnceğiz karyesi, Çatalca 299

İncirlik karyesi, Edirne 12, 27

İneabad nâhiyesi, Aydın 62

İnebolu vapuru, Seyr-i Sefâin İdâresi'nin 226, 247, 248

İnecik, Tekirdağ 6, 7

İnegöl kasabası 127

İneoğlu karyesi, Edirne 10, 20

İngiliz (ler) 44, 68, 92, 102, 103, 115, 126, 212, 232, 240, 241

— cenerali 214, 217

— işgâl mıntıkası 228, 235

— Kumandanlığı 231, 247, 248, 304

— kuvâ-yı bahriyyesi 92

— müfrezesi 247, 248

— Mümessil-i Askerîliği 123

— mümessilleri 43, 69, 123, 148

— neferleri 240, 248

— silâhı 163, 273

— torpidoları, 124

— zâbıtası 289

— zâbiti 149, 122, 183

İngiltere 166

— Hükûmeti 91

İnönü karyesi, Edremid 165

İnöz 11, 12, 26, 27, 28

— Rum köyleri 28

İpsala kazası 26, 22

İrfan, Mülazım-ı Evvel, Marmara Adası Liman Re’îsi 248

İsa Çavuş, Rumlar tarafından şehid edilen, Edirne 27

İsa, Rus tebeasından, Fransız Belyen vapuruyla sahipsiz hayvan getiren 291

İsafakıhlar (İsasagirler ?) karyesi, Aydın 61, 64

İshak, İbrahim oğlu, jandarma, Rum çeteleri tarafından pusuya düşürülerek katlolunan, Demirköy 15

İshaklı karyesi, Şarköy 11, 21

İskender Bey, Tahsîldâr, eşkıyâ tarafından soyulan, Vize 13

İskender Çavuş mahallesi, Tekirdağ 306

İslâm / Müslim ahâlî 5, 6, 7, 8, 9, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 21, 24, 26, 27, 28, 29, 33, 35, 36, 37, 39, 64, 71, 72, 73, 76, 77, 78, 80, 81, 84, 85, 86, 87, 90, 91, 99, 100, 104, 107, 109, 110, 116, 118, 123, 124, 125, 127, 128, 129, 130, 140, 142, 145, 148, 149, 152, 153, 156, 157, 161, 164, 167, 171, 176, 177, 179, 193, 195, 199, 200, 213, 214, 225, 226, 237, 241, 247, 248, 256, 257, 260, 262, 263, 264, 266, 267, 269, 270, 271, 272, 274, 284, 285, 288, 290, 293, 295, 298, 301, 302, 303, 304

—nin Hıristiyanları himâyesi 48

— hâneleri, tahrip ve yağma edilen 11, 19, 30, 44, 47, 54, 119, 134, 136, 141, 147, 155, 160, 252, 253

— hey’eti, Orhaneli ve Yalova'da 121

— kabristânı, Edirne'de 8

— kadınları 10, 13, 19, 47, 66, 71, 123, 141, 149

— katledilen 12, 40, 50, 151, 274, 299

— köyleri 66, 71, 126, 148, 155, 192, 211, 225, 254, 287, 296, 297, 298, 303

— mahallâtı 30, 42, 43, 44, 46, 50, 54, 56, 66, 67, 68, 79, 136, 146, 162, 280, 282

— muhâcirîni 23, 81

—yi hicret ettirmek 50

— hakkında ta‘kîb edilen imhâ politikası 272

— ilticâya mecbûr olan 71

İslâmköy karyesi, Uşak 283

İsmail Ağa, Kundakcı, Yunanlılarca evi basılan, İnönü k., Edremid 165

İsmail Ağa, Rum eşkıyâ tarafından katledilen, Vize 14

İsmail, Ahmed oğlu, hâne ve anbarı Yunanlılarca yakılan, Hacıbekirler k., Bayramiç kz. 229

İsmail, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 75

İsmail Balçıklı, Mehmed oğlu, Demirköy jandarma efrâdından, pusu ile katlolunan 15

İsmail Bey, Doktor, Yunanlılar tarafından kızı ve karısı feci şekilde öldürülen, Aydın 149

İsmail Çavuş, Müfreze Kumandanı, Çekmeköy 240

İsmail Çavuş, Rum ve Bulgar askerlerince yolları kesilerek taarruza uğrayan, Kızılcaterzi k., Edirne 21

İsmail Çavuş, Yeniköy Rumları tarafından dağa kaldırılan, Gebze 171

İsmail, Hakaroğlu, Deştban, Yunan askerlerince katledilen, Kızık k., Manyas 167, 174

İsmail Efendi, Belediye Kâtib-i sâbıkı, Yunanlılar tarafından feci şekilde dövülen, Balya kz. 278

İsmail, Emin oğlu, Yunanlılarca darb ve işkence edilen, Biga kz. 234

İsmail, Emin oğlu, Yunanlılarca katledilen, Salihli kz. 59

İsmail, Gaydacı, Yunan müfrezesince katlolunan, Çınar k., Ezine kz. 273

İsmail, Gölcüklü, evinden para, mal ve eşyaları gasbedilen 236

İsmail, Hacı Ahmed'in, şehid edilen, Karasatı k., Keşan 23

İsmail Hâfız Mehmed, Bigadiçli, Yunan askerleri tarafından eşya ve paraları gasbolunan, Paşaköy k., Balıkesir 165

İsmail Hakkı, Aydın Livâsı Bidâyet Mahkemesi Re’îsi 136

İsmail Hakkı Bey, Kâ’im-i makâm Vekîli, Demirci kz. Manisa 100

İsmail Hakkı, Doktor, Yunanlılarca tevkif edilip sürülen, Kırkkilise 195, 263

İsmail Hakkı Efendi, Niğde Dârü'l-mu‘allimîn Müdîriyeti'nden mütekâ‘id 209

İsmail Hakkı, İbrahim oğlu, Demirköy Jandarma Bölük Kumandanlığı efrâdından, katlolunan, Demirköy 15

İsmail Hakkı, Kaşlızâde, Üvezpınar karyesi İmamı, Yunan mezalimi ile ilgili dilekçe yazanlardan, Yalova 208

İsmail, Halid Pehlivân oğlu, Yunanlı askerler tarafından para ve eşyaları çalınan, Umurbey k., Gemlik kz. 97

İsmail, Halil Çavuş'un birâderi, Yunan askerleri tarafından darbedilen ve bıçakla yaralanan, Bayramiç ks. 273

İsmail Hoca, şehid edilen, Karasatı k., Keşan 23

İsmail, Hüseyin mahdûmu, Yunanlılarca katledilen, Kapaklı k., Gemlik kz. 220

İsmail, Hüseyin oğlu, Akçaköylü, Yunanlılarca haksız yere tevkif edilen, Balıkesir 164

İsmail, Hüseyin oğlu, Yunan taarruzuna uğrayanlardan, Çakmak (Eriklioba) k., Gönen kz. 160

İsmail, İğneada korucusu 14

İsmâil, Karakaşzâde, Yunanlılar tarafından soyulan ve dövülen, Yalova kz. 207

İsmail, Karasatı karyesi muhtarı, Keşan 24

İsmail, Mehmed oğlu, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 75

İsmail, Mehmed oğlu, Hamza oğullarından, Yunan işgal kuvvetlerince katledilen, Ezine kz. 180

İsmail, Muhtar, işkenceye maruz kalan, Bozviran k., Balıkesir 164, 172

İsmail, Mustafa oğlu, eşkıya saldırısına uğrayan, Papakot-ra(?) k., Demirköy, Edirne 15

İsmail, Mustafa oğlu, Rum ve Ermenilerin saldırısına uğrayan, Ömerköyü, Bandırma kz. 167

İsmail, Mustafa'nın, Yunanlılarca şehid edilen, Karasatı k., Keşan 23

İsmail, Orhangazi eşrafından 193

İsmail, Sığırtmaç Mustafa oğlu, Yunanlılarca katledilen, Ortamandıra k., Balıkesir 164, 173

İsmail, sopalarla şehit edilen, Yalova 125

İsmail, Süloş(?)oğlu, Demirköy 15

İsmail, Yunan askerleri tarafından kurşuna dizilen, Kestel k., Bursa 137

İsmail, Yunanlılara esir düşen, Orhangazi 114

İsmail, Yunanlılarca kurşuna dizilen, Bekirli k., Nazilli kz. 47, 146

İsmail, Zurnacı, Yunan askerleri tarafından darb ve işkence edilen, Tavşancıl, İstanbul 171

İsmaildere, Ortaburun karyesi civârında, Yalova kz. 125

İsperdaki, Keşanlı Rum, Ordu-yı Hümâyun'da görevli 23

İstanbul 26, 40, 46, 70, 82, 104, 126, 130, 140, 146, 166, 204, 240, 249, 250

— hastahâneleri 126

— İstıtlâ'ât Me'mûrluğu 212

— Patrikhânesi 201

İstavraki Hristofil, Malkara kazâsına bağlı köylerde ahaliye tecavüz, yağma ve tahripte bulunan 34

İstavraki Varsamo, Malkara kazâsına bağlı köylerde ahaliye tecavüz, yağma ve tahripte bulunan 34

İstavri, Keçici, ırz düşmanı, katil ve yağmacı, Keşan kz. 23

İstavri, Kızoğlu(?), Rum eşkıyasından 207

İstefan, Meyhâneci Ligor oğlu, yağmacı, Edirne 9

İstefan, Yoğurtcu Yıldırımlı Gavrili oğlu, gaspçı, Edirne 8

İsterne karyesi, Edirne 31

İsteryadis, Yunan Fevka'l-âde Komiseri 105, 106

İsteryani, Papas oğlu, ırz düşmanı, katil ve yağmacı, Keşan kz. 23

İsteryo Abahi, İslâmlara hakâret ve yağmalamada bulunan, Mürefte ks. 29

İstînâf Müdde'î-i Umûmîliği 139

İstimat Efendi, Aydın Bidâyet Mahkemesi a'zâsından 149

İstratkagi Bekçibaşı, Mürselli ve Milan İslâm köylerine silahla saldırı, yağma ve tahripte bulunan31

İstro, Kadı karyesi muhtârı, İslâm ahaliye katl ve gasbda bulunan, Hayrabolu 10

İşkence 4, 8, 11, 12, 16, 160

İtalya 68, 212

— askeri işgâli, Kuşadası'nda 44, 54, 57, 62, 71

— kuvve-i işgâliyye kumandanı 62, 63

— mümessil-i askerîsi, Çine 57

— mümessil-i siyâsisi 69, 177

İtalyan 44, 68, 240

— cenerali 214

İvanof, Ceneral, İzmir Müretteb Kolordu Kumandanı 165

İvrindi nahiyesi, Balıkesir 152, 164

İzmir 40, 54, 61, 71, 72, 78, 79, 81, 87, 90, 102, 104, 107, 111, 136, 142, 144, 154, 177, 217, 245, 251, 257, 258, 276, 279, 313

— Alayı 143, 145, 150

— demiryolu 66

— Fevka'l-âde Komiserliği 279

— Hükûmet Konağı 104

— Jandarma Alayı Kumandanlığı 90

— Müdâfa'a-i Hukûk-ı Osmâniyye Cem'iyeti 78, 83

—in işgâli 148

İzmit 126, 174, 192, 201, 210, 240, 259, 313

İznik 113, 116, 156, 240

İzzet Ahmet Bey, eşrâfdan, kolları bağlı olarak Yunanlılar tarafından götürülen ve şehîd edilen 54, 55

İzzet Efendi, Mülâzım-ı Sânî, Yunanlılarca tevkif edilip Edremit'e gönderilen, Ayvacık 153, 155

İzzet, Gebze Belediye Re'isi 134

İzzet Paşa, Hariciye Nâzırı 256

İzzet, Rumlar tarafından katledilen, Susuz müsellim karyesi, Hayrabolu 11

Jandarma 47, 48, 67, 117, 141, 146, 151, 155, 156, 158, 159, 160, 162, 166

— alayı dâ'iresi 154

— efrâdı 80, 147, 155

— karagolu 174

— kumandanları 68, 119, 138, 168, 230

— kumandanlığı 87, 128, 138, 247

— müfrezesi 153

— Tabur Kumandanlığı 179, 294

— zâbiti 72, 115

—ların silâh, cebhâne, kasaturaları, 117, 153, 158

Kabahüyük karyesi, Hayrabolu 10

Kabak Dimitri, Keşanlı Rum, Ordu-yu Hümâyun'da görevli, İslâm ahaliye tecavüz edenlerden 23

Kabak, Edirne 9

Kabakca karyesi, Hadımköy 158

Kabakyani, Doğancalı, ırz düşmanı, katil ve yağmacı, Keşan 23

Kabânîzâde Çiftliği, Yunan askerlerinin taarruzuna uğrayan, Salihli kz. 143

Kâbile Hanım, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 74

Kabristân tahrîbi 8

Kadı karyesi, Keşan kz. 22

Kadıevi karyesi, Denizli 54

Kadıköy karyesi, Aydın 62, 64

Kadıköy, Malkara 16

Kadıköy, Yalova 207

Kadir, Kerim Ağa'nın, Yunanlılarca şehid edilen, Karasatı k., Keşan 23

Kadir, sepetçilerden, Rumlar tarafından şehid edilen, Edirne27

Kadir Usta, Yusuf oğlu, Rumlar tarafından şehid edilen, Edirne 27

Kadir, Yunanlılar tarafından darbedilen, Gebze kz. 171

Kadri Ağa, Yunanlılarca darb ve işkence yapılarak sorguya çekilen, Trakya 263

Kadribey çiftliği, Yunanlılar tarafından ihrak edilen, Salihli kz. 145

Kafal Andon, ırz düşmanı, katil ve yağmacı, Keşan kz. 23

Kal'a- i Sultâniyye 141, 174, 230, 231, 272, 313

— Jandarma Taburu 153, 154, 159

— Jandarma Taburu Kumandanlığı 169

— Mutasarrıfı 304, 271

— Mutasarrıflığı 247, 294

Kal'aköy karyesi, Aydın 63

Kalfaköy [Kalfatepe], Aydın 61, 64, 150

Kalleş Receb, habsedilen ve işkence netîcesi vefât eden, Çorlu kz. 266

Kalveres Çiftliği, Ezine kz. 162

Kamar, Demirci, İslâm ahâliyi katleden 11

Kâmil, Ali oğlu, parası gasbedilen, Yahyaköy 235

Kâmil Efendi, eşrâfdan, Yunanlılar tarafından tutuklanan, Aydın 53

Kâmil, Hocazâde, mal ve eşyaları Yunan askerlerince yağmalanan, Ahmedli, Salihli kz. 58

Kâmil, Karadenizli, Yunanlılarca katledilen, Kapaklı k., Gemlik kz. 220

Kâmil, Kuyucu, hayvanları gasbedilen, Edirne 8

Kâmil, Rumlar tarafından katledilen, İshaklı k., Edirne 21

Kâmil Usta, Aşçı, Mehmed Efendi oğlu, Yunan askerleri tarafından darbedilen 272

Kamila karyesi, Kırkkilise 297

Kandıra 199, 200, 201

Kânibey çiftliği, Yunanlılar tarafından yakılan, Salihli kz. 145

Kapaklı karyesi, Akhisar 90, 145

Kapaklı karyesi, Çatalca kz. 299

Kapaklı karyesi, Gemlik kz. 203, 205, 206, 215, 220, 221, 238

Kapaklıpınar karyesi, Pınarhisar kz. 299

Kapatiri, yağmacı ve gasbçı, Edirne 10

Kapukaya mevki'i, Gemlik 93

Kara Ahmed, Muhtâr, Yeniimâret'te işkenceden ölen, Edirne 8

Kara Hacı Mehmed, Mestavre'den, kurşuna dizilen, Nazilli 47, 146

Kara Hasan, Pamuk oğlu, Yunanlılar tarafından katledilen, Karacebiş k., İvrindi kz. 151, 173

Kara İbrahim zevcesi Hanım(?), Yunanlılarca katledilen, Kapaklı k. Gemlik kz. 220

Kara Kâtib mahâllesi, Tekfurdağı 305

Kara Mehmed, Arabacı, Rumlar tarafından katledilen, Edirne 8

Kara Mehmed karyesi, Çorlu kz. 304

Kara Nikoli, Harise oğlu, Müslümanları öldürüp mallarını yağmalayan, Edirne 9

Kara oğlan, Kiriller'in, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 75

Kara Yorgi, Yörgüç ve Yaya köylerini yağma ve hânelerini tahrîp eden, İsterne karyeli 31

Karaağaç köyü, Lülebergos [Lüleburgaz] 194

Karaağaçlı karyesi, Aydın 64, 150

Karaağıl mevki'î, Gebze.171

Karabağ karyesi, Aydın 62, 263

Karabahadır karyesi, Yenişehir kz., 170

Karabaş karyesi, Aydın 64

Karabet, eşkıya pususu ile ölen, Malkara 16

Karabiga, Biga kz., Çanakkale 174, 247, 248

Karacaaali karyesi, Gemlik kz. 203, 206, 214, 218, 222, 223, 225, 226, 238, 239

Karacabey kazâsı, Bursa 158

Karacaköy karyesi, Çatalca kz. 299

Karacebiş karyesi, İvrindi n., Balıkesir 173

Karaçay muhâcirleri 126

Karadağ, Biga kz. 235

— ahâlî-i Hırıstiyâniyyesi 230

Karadere karyesi, Kandıra 200

Karahisar Fırkası 59

Karahisar karyesi, Keşan kz. 24

Karahisâr-ı Sâhip Livâsı 313

Karakavak nâhiyesi, Hayrabolu 11

Karakiraz karyesi, Kandıra kz. 199, 200

Karakiraz karyesi, Şile kz. 183

Karakocalar ahâlîsi, Yunan zulmünden korkarak hicret eden, Gölcük kz. 232, 233

Karaköy karyesi, Çeşme kz. 87

Karamutlu karyesi, Karamürsel kz. 174

Karamürsel 121, 122, 125, 126, 130, 141, 174, 185, 215

— Eytâm Müdîrliği 184

Karansıllı karyesi, Tekirdağ 7

Karaosmanzâde çiftliği, Akhisar kz. 145

Karapınar karyesi, Aydın, 53, 62, 64, 148, 149, 150

Karasakal karyesi, Kandıra kz. 199

Karasatı karyesi, Keşan kz. 23

Karatepe karyesi, Aydın 269

Karde, Mihal İstratkaki oğlu, Mürselli ve Milan İslâm köylerine silahla saldırı, yağma ve tahripde bulunan 32

Karesi 140, 152

— Dâ'ire-i Adliyyesi 138

— Jandarma Alayı 151, 152, 158, 159, 160, 167, 169

Kargadivanı karyesi, Gebze kz.172

Kargalı karyesi, Gebze kz. 172

Karlı karyesi, Keşan kz. 22

Karositi Bey, Kâ'im-i makâm, Balıkesir civarında Yunan mezalimini tahkik eden heyetten 104

Karpuzlu karyesi, İpsala kz. 22

Karsak karyesi, Orhangazi kz. 116, 157

Kasaba [Turgutlu] kazası, Aydın 69, 143

Katırlı karyesi, Gemlik kz. 122, 150, 215, 302

Katrancı bayırı, Malkara 16

Kavacık karyesi, Nazilli kz. 61

Kavakdere karyesi, Kırkkilise 299

Kaval Yanako, ırz düşmanı, katil ve yağmacı, Keşan kz. 23

Kaya(?) karyesi, Aydın 61

Kayacık karyesi, Gördos kz., 245, 254, 257

Kayaköy, Ödemiş kz. 85

Kaymakcı-yı Kebîr, Nazilli kz. 89

Kaymakcı-yı Sagir, Nazilli kz. 89

Kazako oğlu, çeteci, Kurd k., Yalova 126

Kazan(?) karyesi, Pınarhisar kz. 299

Kâzım Ağa, İngiliz askerlerince evi aranan, Dudullu 241

Kâzım Ağa, Rumlar tarafından şehid edilen, İnöz kz. 28

Kâzım, Bakkal, Uzunhacılı, habsedilen ve işkence netîcesi vefât edenlerden, Çorlu kz. 266

Kâzım Çavuş, evinden para ve eşyaları gasbedilen, Biga kz. 236

Kâzım, Denizli Hey'et-i Milliyye Re'îsi 70

Kâzım Efendi, Grebone, topçu taburu yaveri, Rumlarca katledilen 36

Kâzım, Yunanlılarca tevkif edilen, Dümrek k., Ezine kz. 163

Kazzâz Salih mahallesi, Edirne 19

Keberyo, Bağçevan, ırz düşmanı, katil ve yağmacı, Keşan 23

Kebîr Mekteb-i İ'dâdî, Tekfurdağı 306

Kelçavuş karyesi, İnöz kz. 12, 28

Kemâl Bey bin Veli, Yüzbaşı, Edirne Tevkifhânesinden Milas'a gönderilen 265

Kemâl Bey, Kâ'im-i makâm, Yunanlılarca tevkif edilen, Bayramiç kz. 142, 154

Kemâl Bey, Menemen kaymakamı, Yunanlılarca öldürülen 136

Kemâl efendi, Çorlulu, Edirne Tevkifhânesinden Milas'a sevkedilen 265

Kemalistler 282

Kemer (Kemeralan ?) karyesi, Aydın 61, 64

Kemerli karyesi, İnöz kz. 11, 12

Kenan Bey, Binbaşı mütekâ'idi, Rum ahâliyi himaye eden ancak Yunanlılarca kurşuna dizilen 47, 48

Kenan bey, Şark Gazetesi sorumlu müdürü, Nazilli kz. 79

Kendirlik karyesi, Salihli kz. 58, 143

Kepez, Aydın 149

Kerâmet karyesi, Orhangazi kz. 157, 225

Kerânkova karyesi, Aydın 64

Kerenez karyesi, Aydın 61

Kerim Ahmed, Yunan askerlerinin taarruzuna uğrayan, Paşaköy k., Balıkesir 165

Kerizli [Kirazlı] karyesi, Yalova kz. 225, 239

Kersiye [Ker-es–se] karyesi, Edirne 29

Kestanbol karyesi, Ezine kz. 273, 274

Kestane dağları, Bergama 82

Kestelli karyesi, Salihli 58, 59

Keşan kazası 22, 26, 27, 36

— Kâ'im-i makâmlığı 22, 23, 24

Keten karyesi, Nazilli kz. 89

Kılıç karyesi, Keşan kz. 22, 193

Kılıçköy karyesi, Yalova kz. 133

Kılınçlı karyesi, Şile 182, 183

Kınıklar karyesi, Tekirdağ 7

Kırçaki İstavri, meşhur eşkıyâdan 161, 168

Kırıkkulak nâm kimse, Mersindere karyesinde keçi çobanı, sebepsiz katledilen 143

Kırkağaç 107, 110, 111, 243

— Jandarma Kumandanlığı 111
Kırkkilise 138, 178, 287
— Dîvân-ı Harbi 194
— Habshânesi 266, 267, 286
Kırova karyesi, Karamürsel kz. 174
Kışla karyesi, Kandıra 199
Kız Mektebi binâsı, Tekfurdağı 306
Kızık karyesi, Manyas 167, 174
Kızılcaköy karyesi, Nazilli kz. 62, 64, 149, 150
Kızılcapınar karyesi, Aydın 62
Kızılcaterzi karyesi, Şarköy 11, 21
Kızıllar karyesi, Akhisar 253
Kızılmescid mahallesi, Edirne 10, 18, 19
Kızıltepe karyesi, Ezine kz. 273
Kigork veled-i Nikogozi, Yunan askerleriyle birlikte Müslümanlara zulüm ve köyleri yakmakla maznun 291
Kilidü'l-bahr 304
Kilisealan karyesi, Mamure n. 217
Kiliseköy karyesi, Aydın 62, 64, 150
Kiraz, Tahtacı kızı, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 75
Kireçkuyu karyesi, Vize 14
Kireneçci(?), Sakızlı ve Gemlik civarında mezalimde bulunan çete reisi 213
Kiryako Karabela, İslâm hânelerini tahrîb, yağma ile Mürselli ve Milan İslâmlarını katle kasteden, Hora karyesinden 30
Kiryako, Topal, Milan ve Mürselli ve Tekfurdağı'na [Tekirdağ] bağlı İslâm köylerini yağma, tahrîb ve ahâlîyi silahla tehdîd edenlerden 33
Koca Ali, Yunanlılarca katledilen, Nazilli kz. 147
Koca Hasan, İhtiyar heyeti azası, Halaçlı k., Tekirdağ 300
Koca Mustafa, Hüseyin oğlu, hâne ve zahîre anbarı Yunanlılarca yakılan, Hacıbekirler k., Bayramiç kz. 229
Koca Tahir, Yunanlılarca darbedilen, Gebze kz. 171
Kocaali karyesi, Edirne 12, 27
Kocadere-i Bâlâ karyesi, Orhangazi kz. 225, 238
Kocadere-i Zîr karyesi, Orhangazi kz. 225, 238
Kocadere karyesi, Orhangazi kz. 150, 203
Kocaköy karyesi, Aydın 64, 150
Kocakulak Süleyman, Yunan askerleri tarafından katledilen, Bey k., Nazilli kz. 147
Kocayanık mevkîi, Çanpazar ks. 228
Kocayayla karyesi, Biga kz. 233, 235
Koçarlı, Aydın 68
Koço, Sandalcı, İslâm hanelerini tahrip eden, Şarköy kz. 22
Koço, Yunan çavuşu, Karabiga İskelesinde bulunan 169
Kodor, ahâlinin Yunanlılarca kurşunlanmasını gören, Aydın, 55
Kokona Vasil, hırsız, yağmacı, gaspçı, Edirne 9, 18
Kolanezzâde, kerîmesi Aydın'ın işgali sırasında iki çocuğuyla beraber şehid olan 74
Kolcu Hasan Efendi, Rum eşkıyâsı tarafından katledilen, Erdek 173
Kolfaköy [Kolfal], Biga kz. 232
Kolonel Stuvırt, Yunan mezalimiyle ilgili işgal kumandanına rapor veren, Dersa'âdet'de 270
Kondoros, Mülâzım, Yağlılar karyesinde ahâliye mezalimde bulunan, İvrindi n., Balıkesir 159
Konya 161
Korfakulübe karyesi, Demirköy kz. 14
Koru karyesi, Yalova kz. 207, 225
Korucu nahiyesi, Burhaniye kz., Balıkesir 165, 173
Kosköy karyesi, Ezine kz. 181
Kostaki, Kahveci Kabasakal Yorgi oğlu, yağmacı, Edirne 9
Kostaki Sarı, İslâmlara silahla saldırı ve yağmada bulunan, Mürefte ks. 29

Kostandi, Bağçevan, İslâmlara silahla saldırı ve yağmada bulunan, Mürefte ks. 29

Kostandi Dimitri, Malkara kazâsına bağlı köylerde hâneleri tahrîb ve İslâmları silahlı olarak tehdid eden 33

Kostandi Mavro, Milan ve Mürselli İslâm köylerini tahrîb ve ahâlîyi tehdîdle tehcîr eden 32

Kostandi Milanlı, Milan ve Mürselli İslâm köylerini yağma ve tahrîb ve İslâm ahaliyi tehdîdle tehcîr eden 32

Kostandi, Zahari oğlu, İslâm ahaliden bir kaç kişiyi katleden, Susuzmüsellim k., Hayrabolulu kz. 11

Kostanti, Ablak oğlu, Yörgüç ve Yaya köylerini yağma, hânelerini tahrîb ve ahâlîyi silahla ta‘kîb eden, İsterne k. 31

Kostanti, Hafir oğlu, Karakavak nahiyesi halkına darb ve işkence yapan, bazılarını katleden 11

Kosti, Arabacı oğlu, eşkıyâdan, Erdek, 161

Kosti, Eşkıyâ, Erdek 161

Kosti, Hervim oğlu, Mürselli ve Milan İslâm köylerine silah zoruyla ta‘arruz eden 31

Kosti, Sıvacı, hırsız, yağmacı, gaspçı, Edirne 9, 18

Kovacılar çarşusu, Edirne 9, 18

Koyuncu karyesi, Akhisar kz. 145

Koyunyeri karyesi, Biga kz. 235

Köprühisar karyesi, Orhangazi kz. 128, 170

Kör Apostol, Ezineli şakî, 249, 272, 273, 274

Kör Dimitro, Muhtar, Milan ve Mürselli İslâm köylerini yağma, tahrîb ve İslâm ahâliyi tehdîdle tehcîr eden 32

Kör İsmail, Yunanlılar tarafından öldürülen, Orhangazi kz. 116

Kör Mehmed, Kıbtî, İstila sırasında iki oğluyla katledilen, Şarköy 11, 21

Kör Osman Ağa, Tüccâr, Bulgarlarca darb ve işkence edilen, Edirne 8

Kör Tanaş, gasp, darb ve yaralama faaliyetlerinde bulunan, Madanoğlu m., Edirne 10, 19

Köremin karyesi, Edirne 10, 20

Körmut karyesi, Havsa kz. 5

Kösedere karyesi, Ulahlı n. 163

Köseömer karyesi, Havsa kz. 5

Köşk karyesi, Aydın 47, 63, 149, 147

Kral Aleksandıros 155, 159

Kula Askerî Kışlası, Edirne 8

Kula kazası, Manisa 243

Kuludere(?), Akhisar 144

Kumdere karyesi, İpsala kz. 22

Kumla, Gemlik kz. 214, 219, 223, 238

Kumla-i Sagîr (Küçük Kumla), Gemlik kz. 203, 204, 206, 214, 225, 226, 240

Kumla-yı Kebîr (Büyük Kumla), Gemlik kz. 203, 206, 214, 225, 240

Kummahalle, Edirne 10, 18, 19

Kurdköy karyesi, Yalova kz. 239

Kurnalı caddesi, Tekfurdağı 306

Kuruçeşme karyesi, Hüdâvendigâr 155

Kurudere, Kırkkilise 14, 297

Kuşadası 63, 71, 72, 275, 276

Kuvâ-yı (Kuvve-i) Milliye 44, 48, 50, 54, 56, 59, 66, 67, 76, 77, 82, 107, 110, 111, 113, 115, 124, 142, 148, 153, 165, 176, 201, 243, 244

kuvve-i (kuvâ-yı) işgâliyye 46, 47, 48, 56, 71, 90, 125, 145, 146, 147, 155

Kuzucu karyesi, Havsa kz. 5

Küçük Hanım, Mehmed zevcesi, Yunanlılarca Gemlik ile Kumla arasında katledilen 222

Küçük Manika karyesi, Saray kz. 298, 299

Küçükkürtler karyesi, Aydın 64

Küçükoba karyesi, Demirci ks., Aydın 100

Küçüktepeköy istikâmeti, Mallıköy, Biga kz. 233

Kürd 308, 309, 311

Kürd Ali, Yunanlılarca katledilen, Kapaklı k., Gemlik kz. 220

Kürd Aziz Ağa'nın kızı, Dedeağaç Rumları tarafından tecâvüze uğrayan 18

Kürd Bekir, katledilen, Karacaali k. 223

Kürd İsa, Yunan saldırısına uğrayan, Ahmedli, Manisa 59

Kürd Mustafa, Yunanlılarca katledilen, Kapaklı k.,Gemlik kz. 220

Kürd Tâhir, Umurbey k., Gemlik kz. 94

Kütahya 142, 280, 313

Labadaryo, Maksimoz oğlu, Mürselli ve Milan İslâm karyelerine saldırı ve yağmalamada bulunan 31

Lalapaşa kazası, Edirne 268

Lâledere, Yalova 133

Lapseki kazası, Kal‘a-i Sultâniyye 313

Latîfe karyesi, Ahmedli n. 219

Laz Hasan Ağa, Tavşanlı karyesi, Gebze kz. 182

Lazari, Mosko oğlu, Yörgüç ve Yaya köylerini yağma ve hânelerini tahrîb eden, İsterne karyeli 31

Lazari Varsami, Malkara kazâsına bağlı İslâm hanelerine yağma ve tahripte bulunan 34

Leon, Ermeni, Rumları yağma ve ihrak için kışkırtan, Tekirdağ 6

Leondopulos, Yuvan oğlu, Milan ve Mürselli İslâm köylerini yağma ve tahrip eden 32

Leoni, Zadino oğlu, Yörgüç ve Yaya köylerini yağma, hânelerini tahrîb eden, İsterne karyeli 31

Leonidi, Engüreli, çeteci, Kurd k. Yalova 126

Lezgi 308, 309, 311

Ligor veled-i Lani, Bursa Camii'ne ait halıları çalan 290

Livadya(?), Bandırma 106

Longuz, İğneada 14

Lülebergos [Lüleburgaz] 138, 178, 195, 286

Lütfiye karyesi, Gemlik kz., 204, 205, 223, 239

Ma‘rûf Hoca mahallesi, Edirne 10, 18, 19

Ma[s]harahasan karyesi, Bursa 159

Madanoğlu mahallesi, Edirne 10

Madenli karyesi, Bursa 150

Madikor, Dimitro oğlu, Mürselli ve Milan İslâm köylerine silahla taarruz edip haneleri yağmalayan 32

Madranderesi, Aydın 64

Magalavid, Demirköy 15

Magore, Yuvan oğlu, Milan ve Mürselli İslâm köylerini yağma ve tahrip eden 31

Mağaza karyesi, Aydın 150

Mahalle karyesi, Aydın 150

Mahmud Ağa, Rumlar tarafından şehid edilen, Edirne 27

Mahmud Bey, Hükûmet tabîbi, Yunanlılarca tutuklanan ve Atina'ya gönderilen, Salihli kz. 257

Mahmud Bey, Lülebergos eşrafından, Yunanlılarca haksız yere idama mahkum edilen, sonradan kurtulan 194

Mahmud, Emekli topçu miralayı, Trakya Cem‘iyeti İhtilâl Komitesi a‘zâsından, Lülebergos 195, 263

Mahmud karyesi, Keşan kz. 22

Mahramlı karyesi, Tekirdağ 7

Makbûle, İbrahim zevcesi, Gemlik ile Kumla arasında iki çocuğuyla berâber katledilen 221

Makedonya 87, 262, 195

Malaçka, Kostandino oğlu, Mürselli ve Milan İslâm köylerine silahla saldırı, yağma ve tahripte bulunan 32

Mâliye Nâzırı 258

Mâliye Nezâret-i Celîlesi 281

Malkara kazası 6, 33, 36

Mallıköy, Biga kz. 233

Mamûre karyesi, Orhangazi kz., Bursa 115, 156, 170

Mamûre nahiyesi, Bayramiç kz. 217

Mamuretül Hamidiye, Aydın 64

Mancılık karyesi, Balya kz. 278

Mançınof, Çavuş, Ilıca Karagol Kumandanı, Balya 278

Mandıra (Pomak Müslüman köyü) karyesi, Babaeski kz. 179

Manika 287, 286

Manisa 90, 91, 144

— Dîvân-ı Harbi 160

— Jandarma Taburu Kumandanlığı 90

Manol Sandalcı, Yorgi oğlu, Mürselli ve Milan İslâm köylerine silahla saldırı ve yağmada bulunan 32

Manol, Yunan zâbiti, Gebze 172

Mantarcılar karyesi, Kandıra 199

Mardevise, İstavraki oğlu, Mürselli ve Milan İslâm köylerine silahla saldırı, yağma ve tahripde bulunan 32

Marmara adası 140, 241, 248

— Liman Re'îsi, 247, 248

Marmara, Manisa 245, 251

Marva, Yüzbaşı, Yunan Kumandanı 272

Matbû'ât Müdîriyeti 284

Mavroz karyesi, Keşan kz. 22

Mecîdiye karyesi, Gemlik kz. 203, 204, 205, 235, 239

Mecidiye karyesi, Keşan 24, 25

Meclis-i Hâss-ı Vükelâ 131

Medeniyet Gazetesi, Nazilli kz. 79

mehâkim-i Osmâniyye 108, 289

Mehmed Adil, Tekfurdağı [Tekirdağ] Cemâ'at-ı İslâmiyyesi Meclisi Reisi 307

Mehmed Ağa, Ahmed oğlu, Yunanlılarca evinden eşyası gasbedilen, Yahyaköy, Biga kz. 235

Mehmed Ağa, Bakkal, habsedilen ve işkence netîcesi vefât edenlerden, Çorlu kz. 266

Mehmed Ağa, Belediye Re'îsi, tevkîf edilen, Çerkesköyü 262

Mehmed Ağa, Fırıncı, Yunanlılarca dövülen, Gebze 171

Mehmed Ağa, Hacı Nuri'nin, Yunanlı askerler tarafından para ve eşyaları çalınan, Umurbey k., Gemlik kz. 96

Mehmed Ağa, Kâdî oğlu, mu'teberândan, Fıçıcı Hacı Keprit tarafından öldürülmek istenen, Edirne 19

Mehmed Ağa, Konyalı oğlu, Yunanlılarca vahşi surette öldürülen, Tikenli k., Akhisar kz. 253

Mehmed Ağa, Muhtar İbrahim oğlu, Yunanlılarca ağır surette darbedilen, Yahyaköy k. 235

Mehmed Ağa, Muhtar, Yunanlılarca katledilen, Kumla k., Gemlik kz. 219

Mehmed, Ahmed oğlu, Rum eşkıyası tarafından katledilen, Demirköy 15

Mehmed, Akhisar Kâ'im-i makâm vekili namına telgraf çeken 52

Mehmed Ali, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 75

Mehmed, Ali Çoban oğlu, Eşya ve paraları Yunanlılar tarafından çalınan, İnönü k., Edremid 165

Mehmed Ali Efendi, Binbaşı, Çatalca Ahz-ı Asker Re'îsi 174

Mehmed Ali, İskender oğlu, şehid edilen, Karasatı k., Keşan kz. 23

Mehmed Ali, Köşklü, Yunan askerleri tarafından öldürülen, Nazilli kz. 147

Mehmed Ali Lira(?) Ağa, Küçük Tırnova'dan, Osmanlı konsoloshânesine mülteciler namına telgraf çeken 297, 298

Mehmed, Ali oğlu, evi yakılan, Sart k., Salihli 143

Mehmed Ali, sopalarla şehit edilen, Yalova 125

Mehmed Arif, Jandarma, Yunanlılarca tutuklanan ve Atina'ya gönderilen 257

Mehmed, Aşçı, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 75

Mehmed, Aziz oğlu, katledilen, Çağış k. 151

Mehmed, Bayram'ın, kerîmesinin ırzına tasallut edilen, Kapaklı k., Gemlik kz. 221

Mehmed, Bekçi, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 75

Mehmed, Berber, Rumların silahlı saldırısına uğrayan, Edirne 8

Mehmed, Berber, Sivrilili, kızı Yunanlılarca kaçırılan 298

Mehmed, Can Ahmed birâderi, katledilen, Mersindere k., İzmir 144

Mehmed, Çanga oğlu İbrahim'in hizmetçisi, Yunanlılarca kurşuna dizilen, Nazilli kz. 47

Mehmed Çavuş, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan, Atçalı n.75

Mehmed Çavuş, Etmekçi, mahdûmu Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 74

Mehmed Çavuş, Kayıkcı şöhretli, Rumlarca eşyası gasbedilen, Edirne 10, 19

Mehmed Çavuş, Korucu, Yunanlılarca katledilen, Karacaali k., Orhangazi kz. 223

Mehmed Çavuş, Köşk eşrâfından, Yunan askerlerince dükkânı yağmalanan, Nazilli kz. 147

Mehmed, Çavuşköylü, Yunanlılarca evinden para, mal ve eşyaları çalınan, Biga kz. 235

Mehmed Dayı, Rodoslu, Yunanlılarca katledilen, Ahmedli kz. Manisa 59

Mehmed, Demirci, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 75

Mehmed, Demirci, Yunan askerleri tarafından darbedilen, Bozviran k., Balıkesir 164, 172

Mehmed, Deştbân, evi yakılan, Mustafabey k., Sart 144

Mehmed Durmuş, Bâzergânlar Jandarma Seyyar Müfreze Kumandanı, Bayramiç kz. 229, 231

Mehmed Efe, Pehlivân, Ankara nâmına ağnâm resmini tahsîl eyleyen 258

Mehmed Efendi, Bulgaristan Başmüftîsi ve Mü'essesât-ı Vakfiyye Müdîri 297

Mehmed Efendi, Caferzâde, Tüccârdan Karacasulu, Yunanlılarca kurşuna dizilen Nazilli kz. 146

Mehmed Efendi, Da'vâ Vekîli, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 74

Mehmed Efendi, Hacı Tahir'in oğlu, Yunanlılar tarafından evi yakılan, Yenişehir kz. 170

Mehmed Efendi, Hâfızzâde, Tüccârdan Karacasulu, Yunanlılarca kurşuna dizilen, Nazilli kz. 47

Mehmed Efendi, Halaçlı karyesi imamı, Yunan askerleri tarafından dövülen 300

Mehmed Efendi, Hatîb, Yunan askerlerinin işkencesine maruz kalan, Bozviran k., Balıkesir 164, 172

Mehmed Efendi, Kara Aliler'in, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 74

Mehmed Efendi, Nif kazâsı Eytâm Müdîri 137

Mehmed Efendi, Sâ'atci, mahdûmu feci şekilde dövülen, İzmir 148

Mehmed Emin, İsmail oğlu, Yunanlıların yaptığı işkencelerle ilgili ifade veren, Mallıköy, Biga kz. 233

Mehmed Emin, Kerîm oğlu, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 74

Mehmed Emin, Mustafa oğlu, Yunan askerlerince katledilen, Satılmış k., Balıkesir 164

Mehmed, eşrafdan, Orhangazi kz. 193

Mehmed, Gaffar oğlu, Yunan askerleri tarafından katledilen, Mustafabey k. 144

Mehmed, Hacılar'ın, Yunanlılarca kurşuna dizilen, Bereketli k., Nazilli kz. 47, 146

Mehmed, Hamza oğlu, kızı Yunanlılarca kaçırılan, Çerkesköy 298

Mehmed, Hasan oğlu, Rumlar tarafından katledilen, Körmut k., Havsa kz. 5

Mehmed, Hasan oğlu, Rumlar tarafından şehid edilen, Karasatı k., Keşan 23

Mehmed Hayri, Küçük Tırnova'dan, Osmanlı konsoloshanesine mülteciler namına telgraf gönderen 297

Mehmed Hayri, Yunan zulmünden dolayı yardım isteyen, Manisa 177

Mehmed, Hızır oğlu, Rumlar tarafından şehid edilen, Karasatı k., Keşan 23

Mehmed, İbrahim oğlu, Bâzergânlar Jandarma müfreze efradından, Bayramiç kz. 229

Mehmed, İbrahim oğlu, Yunan taarruzuna uğrayanlardan, Çakmak (Eriklioba) k., Gönen kz. 160

Mehmed, İskender oğlu, şehid edilen, Karasatı k., Keşan 23

Mehmed, İsmail oğlu, Yunanlılar tarafından katledilen, Ayşebacı k., Balıkesir 173

Mehmed İzzet, Mülâzım-ı Evvel, Ezine Jandarma Kumandanı 274

Mehmed Kâmil, Müddeî-i Umûmî, Yunanlılarca tutuklanan ve Atina'ya gönderilen, Salihli kz. 257

Mehmed, Kara Mehmed oğlu, Yunanlılarca zahiresi yakılan, Mersindere k., Salihli kz. 144

Mehmed, Karaçocuk oğlu, kafatası Yunanlılarca ikiye ayrılan, Büyükkadifeköy k., Tire kz. 150

Mehmed, Karagözzâde, Gördos ahalisini namına Sadarete yazı yazanlardan 246

Mehmed, Keşan Meclis-i İdâre A‘zâsından 37

Mehmed, Kiremidci Hacı Mehmedzâde, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 74

Mehmed, Kirili, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 74

Mehmed, Koca Hüseyin oğlu, Yunanlılarca katledilen, Kapaklı k., Gemlik kz. 220

Mehmed, Koca Mustafa oğlu, Yunanlı askerler tarafından para ve eşyaları çalınan, Umurbey k., Gemlik kz. 95

Mehmed, Kömürcü, zevcesi Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 74

Mehmed, Köroğlu, Yunanlılar tarafından darbedilen, Gebze kz. 172

Mehmed, Kuşadası Kâ’im-i makâmı 72

Mehmed Lütfi, Anbar oğlu, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 74

Mehmed, Mehmed Ali Usta'nın üveyi oğlu, Tehcir esnasında Yunanlılarca katledilen, Orhangazi kz. 222

Mehmed, Mehmed oğlu, Ezine Jandarma Takımı efrâdından, tevkif olunan 163

Mehmed, Molla Abdurrahman oğlu, Rumlar tarafından şehid edilen, Edirne 27

Mehmed, Molla, tevkif edilen, Muradlar k., Çanakkale 154

Mehmed, Mustafa oğlu, Yunan askerlerinin saldırısına uğrayan, Çayırhisar k. 151

Mehmed, Müderriszâde, Akhisar Redd-i İşgal heyetinden 41

Mehmed, Müezzin oğlu, Umurbey k., Gemlik kz. 94

Mehmed, Mühtedî, kayınvalidesiyle birlikte Yunanlılardan işkence gören, Gebze kz. 172

Mehmed, Müezzin, Yunanlılarca öldürülen, Armudlu k., Yalova kz. 219

Mehmed Nazmi, Sinekli Hudûd Emniyet Müfettişi 178, 195, 196

Mehmed, Nuri oğlu, Yunan askerleri tarafından dövülen, Pelidli k., Gebze kz. 172

Mehmed Nuri, Ulemâdan, Akhisar 41

Mehmed oğlu, Süpürgeci, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 75

Mehmed, Orhangazi Kazâsı Belediye Re’îsi 193, 198

Mehmed, Paşaoğlu, zevcesi Yunan askerlerince ırzına tecavüz edilen, Demirci ks. 100

Mehmed, Rumlar tarafından katledilen, Hayrabolu 11

Mehmed Sâkıb, Ezine Merkez Karagol Kumandanı Mu‘âvini 250

Mehmed Salâhaddin, Miralay, İkinci ordu müfettişliğinden 65

Mehmed Salih, Uşak Medresesi Müdürü 281, 283

Mehmed, Satılmış oğlu, Büyükçekmece Jandarma Takımı efrâdından 157

Mehmed, sopalarla şehit edilen, Yalova kz.125

Mehmed, Topcu oğlu, Yunanlılarca süngü ile hafif sûretde cerhedilen, Çan n. 227

Mehmed, Torlak oğlu, Sabâh(?) m. Uşak 280

Mehmed, Traş oğlu, Yunanlılar tarafından habsedilen, Sart'ın Mustafabey k. 144

Mehmed Usta, Ispartalı, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 74

Mehmed Usta, Kalafât, Yunanlıların yaptığı mezalimle ilgili bilgi veren, Kapaklı k , Gemlik kz. 205

Mehmed, Veli oğlu, Yunan taarruzuna uğrayanlardan, Çakmak (Eriklioba) k., Gönen kz. 160

Mehmed, Yakubköy ahâlîsinden, şehit edilen, Balıkesir 173

Mehmed, Yenipazar'dan, Yunanlılar tarafından cerhedilen, Nazilli kz. 147

Mehmed, Yerlisu Müdürü 22

Mehmed, Yunanlılar tarafından tevkif edilip firar eden, Satılmış k., Balıkesir 165

Mehmedbey çiftliği, Yunanlılarca tamamen ihrâk edilen, Akhisar 145

Mehmedler karyesi, Aydın 61, 64

Memâlik-i Meşgûle Müslümanları Müdâfa'a-ı Hukûk Cem'iyeti 292, 293

Memâlik-i Osmâniyye 158, 139

Memduh Bey, Binbaşılıktan mütekaid, Yunanlılarca tutuklanan, Yalova 122, 126

Memiş, katlolunan, Gönenli, Erdek 162

Menderes 44, 50, 57, 68, 284

— nehri 54, 61, 62, 63

Menemen kazası, İzmir 39, 40, 136

Mercan, Deştbân, Yunanlılarca vahşi surette öldürülen, Tikenli k., Akhisar kz. 253

Mercan karyesi, Keşan kz. 22

Mermeris, Fransız mülâzımı 265

Mersindere karyesi, Salihli kz. 143, 144

Meryem, Deştbân, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 74

mesâcid-i şerîfe, Tekfurdağı [Tekirdağ] cemâ'at-ı İslâmiyyesi'ne ait 307

Mesakastan, Dimitro oğlu, Mürselli ve Milan İslâm köylerine silahla taarruz edip haneleri yağmalayan 31

Mescidli karyesi, Nazilli kz. 89

Mestavra, Nazilli kz. 47

Meşeli karyesi, Aydın 61

Meşîhat-penâhî 118, 279, 281

metropolid, Erdek 109

Mıhcı Ali, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 74

Mısır 91

Miço, Kahveci, Mürselli ve Milan İslâmlarını katl ve hanelerini yağma ve tahrip eden, Hora k., Edirne 30

Miço, meşhur eşkıyadan, Karesi 168

Midilli 3, 4

Midye 196, 264

Mihailo, Kassâb oğlu, Mürselli ve Milan İslâm köylerine silahlı olarak ta'arruz edip yağmalayan 32

Mihal, Bağçevân Potka oğlu, hırsız, yağmacı, gaspçı, Edirne 9, 18

Mihal, Elmalı Rum eşkıyâlarından, Yalova 207

Mihaliç Ovası, Bursa 302

Mihalkoviç mahallesi, Edirne 8

Milan karyesi, Mürefte 30, 31, 32, 33

Milanlı, Dimitraki oğlu, Mürselli ve Milan İslâm köylerine silahla saldıran ve haneleri yağmalayan, Ganoz k., Edirne 32

Milas 71, 195, 263, 265

Mili Apostol, Gemlik ahâlîsinden para isteyen, Küçükkumla k. 206

Milinge [Milingi], Akhisar 253

Milyon(?) Hasan Ağa, Yunan emellerine hizmet eden, Kırkkilise 195, 264

Minderlik cenûbu, Aydın 68

Misakca havâlîsi, Biga kz. 153

Missi karyesi, Gönen kz. 70

Mişo, Telekci oğlu, Bağçevân, hırsız, yağmacı, gaspçı, Edirne 9, 18

Mitro, Avcı, Silahlı olarak İslâm hânelerini tahrîb ve yağma eden, Kersiye[Ker-es–se] karyesi, Edirne 30

Morinaya Yorgi, Bağçevan, zorba ve gaspçı, Edirne 9, 18

Morzope Yuvan, İslâm hânelerini tahrîb, yağma, Mürselli ve Milan İslâmlarını katle kasteden, Hora k. 30

Mudanya 158, 205, 302

Muğla 57, 63, 71

— ovası 69

muhâcirîn (muhacir) 61, 64, 87, 87, 88, 205, 213, 218, 226, 287, 292,

— köyü, Mihaliç ovasında 302

— Müdîriyyet-i Umûmiyyesi 297

muhadderât-ı Islâmiyye 5, 6, 9, 53, 120, 133, 141, 170, 172, 253, 254, 264, 265, 277, 278

Muhiddin, Yunanlı askerler tarafından para ve eşyaları çalınan, Umurbey k., Gemlik kz. 95

Muhtar, Salih Efendi oğlu, Yunanlı askerler tarafından para ve eşyaları çalınan,Umurbey k , Gemlik kz.97

Murad, Süvâri Mülâzımı, Lüleburgaz'da idama mahkûm edilen 263

Muradlar karyesi, Kal‘a-i Sultâniyye kz. 154, 217, 228, 230, 232

Muradlı karyesi, Demirköy kz. 14

Musevî 54, 68, 79, 145, 262, 308, 310

Mustafa Ağa, Kengirili, Yunanlılarca ailesine saldırılan ve hayatından haber alınamayan, Adapazarı 200

Mustafa, Ahmed oğlu, Şabcıoğulları'ndan, katledilen, Ezine kz. 180

Mustafa, Bakkal, Yunanlılar tarafından hapsedilen, Çorlu 262

Mustafa, Bekir oğlu, işkenceye uğrayan, Edirne 27

Mustafa, Çakal oğlu, Rumlar tarafından şehid edilen, İnöz kz. 28

Mustafa Çavuş, Jandarma, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 75

Mustafa Çavuş, Kurt karyesi muhtarı, Yunanlılara silahları teslim ettiği halde kendisinden haber alınamayan, Yalova 122, 126

Mustafa Çavuş, Yalova muhacirlerinden, zulme maruz kalan 291

Mustafa Çavuş, Yunanlılarca evi soyulan, Ezine kz. 162

Mustafa, Çoban Abdullah oğlu, Rumlar tarafından dağa kaldırılan, Ovacık k., Üsküdar 171

Mustafa, Çoban, katledilen, Karacaali k. 223

Mustafa, değirmende buğdayı çalınan, Vize 12

Mustafa Efendi, Ali oğlu, Yunanlıların zulmünden Osmanlı Hükûmeti'ne iltica eden 268

Mustafa Efendi, Aydın'ın işgali sırasında zevcesi ve validesiyle şehid olan 75

Mustafa Efendi, Giridli'nin, Yunanlı askerler tarafından para ve eşyaları çalınan Umurbey k., Gemlik kz. 95

Mustafa Efendi, Helvacı, Yunanlı askerler tarafından para ve eşyaları çalınan, Umurbey k., Gemlik kz. 97

Mustafa Efendi, İnzibât-ı askerî me’mûru, Çerkesköyü 262

Mustafa Efendi, Kahveci, Yunanlılarca işkence yapılan, Gebze kz. 182

Mustafa Efendi, Mehmed Bey'in kâtibi, habsedilen ve işkence netîcesi vefât eden Çorlu kz. 262, 266

Mustafa Efendi, Mu‘allim, Gebze 171

Mustafa Efendi, Nasuhoğlu, Yunanlılarca öldürülen, Halimbey çiftliği, Salihli kz. 59

Mustafa Efendi, Tahsildâr, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 74

Mustafa Efendi, Terzi, Yunanlılar tarafından işkence edilen, Nazilli kz. 47, 146

Mustafa Efendi, zevcesi Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 74

Mustafa, Hacı oğlu, Yunanlılarca hayvanı ve eşyaları çalınan, Yahyaköy, Biga kz. 234, 235

Mustafa, Halil oğlu, Yunan taarruzuna uğrayan, Çakmak (Eriklioba) k., Gönen kz. 160

Mustafa, Himmet'in, Yunanlı askerler tarafından para ve eşyaları çalınan, Umurbey k., Gemlik kz. 95

Mustafa, Hüseyin Hoca'nın, Yunanlılarca şehid edilen, Karasatı k., Keşan kz. 23

Mustafa, Hüseyin oğlu, Rumlar tarafından işkence edilen, Kuruçeşme k., Bursa 155, 229

Mustafa, Hüseyin oğlu, Yunan askerlerince para ve erzakı gasbedilen, Balıkesir 166

Mustafa, Hüseyin oğlu, Yunanlıların saldırısına uğrayan, Bigadiç k., Balıkesir 159

Mustafa, Kapaklı karyesi İmamı 209

Mustafa, katledilen, Güllük k., Alaşehir, 138

Mustafa, Kavâs, Rumlar tarafından katledilen, Hayrabolu 11

Mustafa Kâzım, bkz. İlyadis 194

Mustafa Kemal Paşa 176, 194

Mustafa, Kerîm oğlu damadı, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 74

Mustafa, Köseoğlu, Yunanlılar tarafından soyulan ve dövülen, Yalova 207

Mustafa, Kukucuk, Rumlar tarafından şehid edilen, İnöz kz. 28

Mustafa, Hacı Gâlib'in üveyi oğlu, Kunduracı, Yunanlı askerler tarafından para ve eşyaları çalınan, Umurbey k., Gemlik kz. 95

Mustafa, Maho'nun, Umurbey k., Gemlik kz. 94

Mustafa, Molla, kerîmesi Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 75

Mustafa, Molla, Molla Salih oğlu, Yunanlıların yaktığı camide ölen, Karatepe k., Aydın 269

Mustafa, Molla, Rumlar tarafından katledilen, Hayrabolu 11

Mustafa, Muhâcirîn Cem‘iyet Re’îsi, Aydın 69

Mustafa, Muhtâr, Yunanlılarca para ve eşyası çalınan, Malkara 16

Mustafa Mustafa, işkenceye maruz kalan, Bozviran k., Balıkesir 164

Mustafa, Müstantık, Yunanlılarca tutuklanan ve Atina'ya gönderilen, Salihli kz. 257

Mustafa Neyyir Bey, Tekfurdağı Meb‘ûsu 262

Mustafa, Osman oğlu, hâne ve anbarı Yunanlılarca yakılan, Hacıbekirler k., Bayramiç kz.229

Mustafa, Ömer oğlu, Yunanlılarca katledilen Mustafabey k., Sart 144

Mustafa Re’îs, Manav oğlu, Yunanlılar tarafından dağa kaldırılan, Alaca n., Gebze 171

Mustafa Rıza, Dâhiliye Nâzırı Vekîli 237

Mustafa, Salih oğlu, Yunanlılar tarafından ağır surette yaralanan, Gebze kz. 171

Mustafa,Taşcı, Yunan askerleri tarafından darbedilen, Karacebiş k., Balıkesir 172, 164

Mustafa, Tavşan oğlu, Yunanlılarca parası ve eşyası gasbedilen, Kendirlik k., Salihli kz. 143

Mustafa, Vezir oğlu, Yunanlı askerler tarafından para ve eşyaları çalınan, Umurbey k., Gemlik 94

Mustafa, Yoğurtçu, Yunanlılarca katledilen, Kumla k., Gemlik kz. 219

Mustafa, Yunan askerleri tarafından darbedilen, Bozviran k., Balıkesir 172

Mustafa, Yunanlı askerler tarafından para ve eşyaları çalınan, Umurbey k., Gemlik 96

Mustafa, Yunanlılarca tevkif edilen, Dümrek k., Ezine kz. 163

Mustafapaşa nahiyesi, Havsa kz. 6

Muttalib Ağa, Yunanlılarca şehid edilen, Karasatı k., Keşan 23

Mülkiye Tevkîfhânesi, Balıkesir 168

mültecî 292, 297, 299, 300, 301

Mü'min Hoca mahallesi, Edirne 10, 19

Münîre, Yüzbaşı müteveffâ Osman Ağa'nın zevcesi ve A'zâ Naim Bey'in hidmetcisi, Dedeağaç Rumları tarafından tecâvüze uğrayan 18

Münib Bey, Reji Me'mûru, sâbık müfti olan birâderi Yunanlılar tarafından tutuklanan Edirne 179

Mürefte 6, 26, 28

Mürselli karyesi, Mürefte 30, 31, 32, 33

Müslim Kâhya, habsedilen ve işkence netîcesi vefât edenlerden, Çorlu kz. 266

Müslüman (lar) 6, 28, 36, 39, 42, 53, 54, 55, 62, 69, 70, 72, 77, 78, 85, 106, 109, 110, 111, 112, 113, 115, 116, 117, 119, 125, 126, 130, 147, 148, 164, 168, 174, 179, 182, 196, 203, 206, 252, 253, 254, 257, 259, 262, 263, 266, 275, 287, 289, 297, 298, 302

— ahâlî, Bulgar ordusundan firâr eden 6

— ahâlî, Yunanlılarca diri diri yakılarak öldürülen 56, 144

— Ermeniler tarafından kaçırılan 113

— fabrikaları, Uşak'ta 282

— gençleri 53

— kızları, tecavüz edilen ve öldürülen, Aydın'da 56, 107, 282, 283

— köyleri 5, 38, 107, 113, 125, 130, 144, 152, 209

— hapishanede 109, 286

— muhâcirler 82

Müstevlî(?), Manisa 144

müttefikîn Polis Komisyonu Riyâseti 290

Naci, Aydın Mutasarrıf Vekîli ve Nazilli kaymakamı 56, 64, 75, 89

Nâfiz, İstînâf Mahkemesi a'zâsından, Hüdâvendigâr 138

Narlı karyesi, Gemlik kz.203, 206, 214, 215, 226, 238

Narvan(?) köyü, Ödemiş 83

Nazım Paşa, İkinci Ordu Kumandanı 195

Nazilli 42, 43, 46, 47, 48, 50, 53, 56, 61, 62, 63, 68, 78, 146, 147, 149

— Jandarma Dâ'iresi 46

— Kâ'im-i makâmlığı 56

— ovası 69

Nazlı Hireptiyan, Bursa Camii'ne ait halıları çalan 290

Nazmi Bey, Meb'ûs, Yunanlılarca tevkif edilip, Milas adasına sürülen, Kırkkilise 195, 263

Nazmi, Demirci Jandarma Bölük Kumandanı 101

Nazmi, Komiser Mu'âvini, yerli Rumların ihbârâtı üzerine Yunanlılarca işkence edilen, Nazilli 47, 146

Nazmi, Mülâzım-ı Evvel, jandarma zâbitânından, Silivri 155

Nâ'ibli karyesi, Aydın 150

Nâ'ib Çelebi mahallesi, Edirne 18

Nâ'ib, Hacı Murad Bey oğullarından, Yunanlılar tarafından dövülen, Sığırcı k, Bandırma kz. 173

Nebî, Bağçevân oğlu, zevcesi Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 74

Necmeddin, Yunanlılarca Edirne Tevkifhânesinden Milas'a sevkedilenlerden 265

Neşetiye karyesi, Germencik n. 53

Neyyire hanım, Edirne'den İstanbul'a gelerken Yunan zabitlerinin saldırısına uğrayan 265

Niğde Dârü'l-mu'allimîn Müdîriyeti 209

Niko Arslan, İslâmlara hakâret ve yağmacılık yapan, Mürefte ks. 29

Nikola, Çoban oğlu, Mürselli ve Milan köylerinde Müslümanlara taarruz edip evlerini yağmalayan 31

Nikola Damyanoz, Milan ve Mürselli İslam köylerini yağma, tahrîb ve islam ahâlîyi tehdîdle tehcîr eden 33

Nikola, Kama oğlu, Karakavak nahiyesi halkına zulmeden, Hayrabolu 11

Nikola, Kostandi Lazari oğlu, Malkara kazâsına bağlı köylerde katl, tecavüz ve tahribat yapan 33

Nikola Milanlı, Milan ve Mürselli İslam köylerini yağma, tahrîb ve İslam ahâlîyi tehdîdle tehcîr eden 32

Nikola, Prodomo oğlu, silahla İslâmların hânelerini tahrîb ve yağma eden, Mürefte ks. 29

Nikola, Vangeloğlu, Rum eşkıyâsından 207

Nikola, Yorgi oğlu, Rum çeteleri tarafından öküzleri çalınan, Malkara 16

Nikolaki, Behar oğlu, İslâmları katleden, Susuzmüsellim k. 11

Nikolaki, Garamate oğlu, silah zoruyla İslâmların hânelerini tahrîb ve yağmalayan, Kersiye[Ker-es–se] k. 30

Nikoli, Kassâb, Yörgüç ve Yaya köylerini yağma, hânelerini tahrîb eden, İsterne karyeli 31

Nikoli veled-i Kiryako, Selanikli, Osmanlı tebeasından olduğu halde Yunan ordusunda askerlik eden 291

Niş, Mister, İngiliz yüzbaşı 241

Niyaz Bey, Ahmed oğlu, süngü ile katledilen, Tekirdağ 7

Niyazi Bey, Ressam, habsedilen ve işkence netîcesi vefât eden, Çorlu kz.266

Nizameddin Efendi, Mülâzım, Yüzbaşı Vedri'nin refâkatine me'mûr, Yunanlıların yaptığı mezalimle ilgili olarak rapor gönderen 232

Nokire, Varmen Tanaş oğlu, Malkara'da yakalanan eşkıya 16

Nuh Bey, Ahmed Anzavur Paşa'nın kayını, Susurluk Nâhiyesi Müdîri 168

Numan, Hüdâvendigâr vilâyeti İstînâf Mahkemesi Müdde'î-i Umûmîsi 138

Nuri Bey, Doktor, Yunanlılarca tutuklanan, Aydın 54

Nuri, Demirci, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 75

Nuri Efendi, Belediye Re'îsi, Köşk n., Nazilli kz. 147

Nuri Efendi, Doktor, Aydın'ın işgali sırasında Yunanlılarca şehid edilen 74

Nuri (Nurullah) Bey, Aydın Muhâsebecisi, Aydın mutasarrıflığı namına Çine'den telgrafnâme çeken 49

nüfûs-ı İslâmiyye 3, 68, 69, 109, 119, 155, 243

Oba(?) karyesi, Aydın 64

Oğuzlu karyesi, Tekirdağ 6

Ohannes veled-i Abraham, Yunan askerleriyle birlikte Müslümanlara zulüm ve köyleri yakmakla maznun 291

Oluklu karyesi, Karamürsel kz. 174

Omzalı karyesi, Orhangazi kz. 225

Orhan Şemseddin Bey, Posta ve Telgraf ve Telefon Müdîr-i Umûmîsi 258

Orhangazi 113, 114, 115, 116, 121, 122, 126, 155, 156, 157, 192, 197, 198, 203, 206, 222, 223, 225, 237, 238, 260

Orhaniye karyesi, Balıkesir 151, 165, 173, 175,

Orman harîki 279

Ormanlı karyesi, Çatalca kz. 299

Ortaburun, Yalova kz. 192, 239

Ortaköy, Bursa 157

Ortaköy karyesi, Havza kz. 263

Ortamandıra karyesi, Balıkesir 164, 173

Osman Asım Efendi, Ayvacık müstantıkı 138

Osman Çavuş, İhtiyar heyeti â'zâsı, Umurbey k., Gemlik kz. 94

Osman, Dağlı oğlu, Yunanlı askerler tarafından para ve eşyaları çalınan, Umurbey k., Gemlik kz. 94

Osman, Demirci, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 74

Osman Efendi, eşrâfdan, Yunanlılar tarafından hanesi tahrib edilen, Çanpazarı n. Biga kz. 216, 227, 230, 235

Osman, Hacı Ahmed oğlu, hâne ve anbarı, Yunanlılarca yakılan, Hacıbekirler k., Bayramiç kz. 229

Osman, Halil oğlu, değerli eşya ve malları gasbedilen, Mallıköy k., Biga kz. 234

Osman, Hasan oğlu, Küçükkuyu jandarma karagolu efrâdından, Ayvacık 155

Osman, Himmet'in, Yunanlı askerler tarafından para ve eşyaları çalınan, Umurbey k., Gemlik kz. 95

Osman Hoca, Rumlarca şehid edilen, Karasatı k., Keşan 23

Osman, İmâm, Yunan zulmü ile ilgili dilekçe gönderen, Umurbey k., Gemlik kz. 94

Osman, Katırlı karyesi ahâlîsinden, Hacı Ahmed'in katl zanlısı, Alaşehir kz 138

Osman, Kırlı, Yunanlılarca katledilen, Nazilli 147

Osman, Mehmed oğlu, Rum çetelerince katledilen, Demirköy 15

Osman, Mehmed oğlu,Yunanlılar tarafından darbolunarak sürgün edilen, Halaçlı k., Tekirdağ 301

Osman, Muhacir, Yunanlılarla çarpışırken yaralanan, Çavuş k., Biga kz. 228

Osman, Mustafa oğlu, Yunan zulmü ile ilgili dilekçe gönderen, Yalova kz. 133

Osman, Mustafa oğlu, Yunanlılarca şehid edilen, Karasatı k., Keşan 23

Osman, Nalband, kızı Yunanlılarca kaçırılan, Çerkesköy 298

Osman Nuri, Evkâf-ı Hümâyûn Mebâni‘-i Hayriyye memurlarından, 290

Osman Nuri, Paşayiğit Müdürü, Keşan kz. 24

Osman Nuri, Soma Kasabası Belediye Re’îsi 39

Osman, Orhangazi eşrafından, 193

Osman, Tüccâr, tevkif edilen, Çerkesköyü 262

Osman, zevcesi Ayşe ve mahdumu Behçet Yunanlılar tarafından katledilen 221

Osmanbükü karyesi, Aydın, 62, 64, 150

Osmaniye karyesi, Orhangazi 117

Osmanlı—; altunu 162, 184, 235

— askeri 9, 10, 18, 19, 22

— bayrağı (sancağı) 108, 111, 295

— Hükûmeti 110

— jandarması 88, 105, 111, 113, 125

— Konsoloshânesi 298

— lirası 235

— zâbit(ler)i 19, 72, 213

Otmanlı karyesi, İnecik kz. 7

Oton Pandeli, Milan ve Mürselli islam köylerini yağma, tahrîb ve ahâlîyi tehdîdle tehcîr eden 33

Ovaakça karyesi, Bursa 159

Ovacık karyesi, Üsküdar 171

Ovaemiri karyesi, Aydın 64

Ovazzâde mahallesi, Nişanca, Fatih 265

Ödemiş 38, 53, 73, 76, 80, 84, 85, 136

— Yunan Kumandanlığı 85

Ömer Ağa, Muhtar, Yunanlılarca katledilen, Çarıksız obası, Ezine kz. 273

Ömer Ağa, Paşaköy Rumları tarafından dağa kaldırılan, Ovacık k., Üsküdar 171

Ömer, Ahmed oğlu, Bekirli ve civârı Rum ahâlîsi tarafından katledilen, Edirne 26

Ömer, Arif Ağa'nın, katledilen, Karacaali k. 223

Ömer, Arnavud oğlu, hapsedilen, Mustafabey k. ahâlîsinden, Salihli kz. 144

Ömer, Yunanlılarca öldürülen, Dibekdere k., Salihli kz. 59

Ömer Efendi, arzuhalcı, Yunan hükümeti memurlarıyla birlikte Yunan emellerine hizmet eden 195, 264

Ömer, Hacı Yusuf oğlu, Yunanlılarca darb ve işkence edilen, Mallıköy k., Biga kz. 234

Ömer, Hükûmetce ihzâren aranılmakda olan, Gemlik kz. 157

Ömer, Köseoğlu, Yunanlılar tarafından soyulan ve dövülen, Yalova kz. 207

Ömer, Laz Kalyoncu oğlu, Yunanlı askerler tarafından para ve eşyaları çalınan, Umurbey k., Gemlik kz. 97

Ömer Lütfi, Binbaşı, Kal'a-i Sultâniyye Jandarma Taburu Kumandanı 231

Ömer, Mahmud oğlu, Bekirli ve civârı Rum ahâlîsi tarafından katledilen, Edirne 26

Ömer, Osman oğlu, hâne, ve anbarı Yunanlılarca yakılan, Hacıbekirler k., Bayramiç kz. 229

Ömer, Reji Kolcubaşısı, Yunanlılarca tutuklanan, Aydın 54

Ömerbeyli karyesi, Aydın 150, 62

Ömerköyü, Bandırma 167

Palame Kostanti, Yörgüç ve Yaya köylerini yağma, hânelerini tahrîb eden, İsterne karyeli 31

Pamucak köyü, Bursa 128

Panayot, Çoban, hırsız, yağmacı, gaspçı Edirne 9, 18

Panayotaki, Bağçevan oğlu, Yörgüç ve Yaya karyelerini yağma ve hânelerini tahrîb eden, İsterne karyeli 31

Pandelaki, Yörgüç ve Yaya karyelerini yağma, hânelerini tahrîb eden, İsterne karyeli 31

Pandeli, yağmacı, Tekirdağ 7

Pandeli, Yorgi oğlu, Osmanlı tebeasından olduğu halde Yunan ordusunda askerlik eden 291

Papa Elinokomo, Milan ve Mürselli islam köylerini yağma, tahrîb ve ahâlîye tehdîdde bulunan 33

Papa Mihal, Milan ve Mürselli islam köylerini yağma, tahrîb ve ahâlîyi tehdîdle tehcîr eden 33

Papa Zaharya, bkz. Zaharyos 180, 181

Papa, Hacı oğlu, Mürselli ve Milan İslâm köylerine silah zoruyla ta'arruz edip yağmalayan 32

Papakotra(?), Demirköy'de 15

Papas Dimo, Andon oğlu, İslâm ahâlîden bazı kişileri katleden, Şarköy 21

Parapanko Hıristaki, Kızılmescid mahalleli, yağma ve gasp yapan, Edirne 10, 19

Paraşkeve, Matyos oğlu, Mürselli ve Milan İslâm köylerine silahla saldırı ve tahrîbde bulunan 31

Paraşko Pulos, Yunan Başkumandanı 106, 111

Paris Konferansı 71

Paskal Ananost, Milan ve Mürselli ve Tekfurdağı'na [Tekirdağ] bağlı islam köylerini yağma, tahrîb ve ahâlîyi silahla tehdîd eden 33

Paşa karyesi, İpsala kz. 22

Paşaköy karyesi, Balıkesir 164, 165

Paşaköy, Yalova kz. 239

Paşalimanı, Erdek kz. 140, 248

Paşayayla(sı) karyesi, Orhangazi kz. 113, 170

Pavlı ciheti, Nazilli kz. 147

Pavli Dumcer, Küçük İlya'nın oğlu, Karakavak nahiyesi halkına darb ve işkence yapan, bazılarını katleden, Hayrabolu kz. 11

Pazar karyesi, Ezine kz. 249

Pazar mahallesi, Demirci ks. 99

Pazarköy, Orhangazi kz. 113, 225, 226

Pazaryeri karyesi, Karamürsel kz.174

Pekatepri, Kadınköylü, islam hanelerini yağma ve hayvanlarını gasbeden, Edirne 19

Pelidli karyesi, Gebze 172

Penbe Hanım, Yahya Halil zevcesi, Yunanlı askerler tarafından para ve eşyaları çalınan, Umurbey k., Gemlik kz. 97

Penbe, Aziz kerîmesi, ırzına tasallut edilen, Kapaklı k., Gemlik kz. 221

Penbe, İsmail zevcesi, Ermeni çeteleri tarafından köylerinin basıldığı ve eşinin Yunan

askerlerince esir edildiğine dair ifade veren, Orhangazi 114, 116

Penbe, Mehmed Re'îsin kerîmesi, Yunanlılarca ırzına tasallut edilen, Kapaklı k., Gemlik kz. 221

Penbe, Sarı oğlu kerîmesi, Yunanlılarca ırzına tasallut edilen, Kapaklı k., Gemlik kz. 221

Pendemori(?) nâm mahâl, Vize 13

Penteryani, ırz düşmanı, katil ve yağmacı, Keşan 23

Petrili, İstrati oğlu, Mürselli ve Milan İslâm köylerine silahlı olarak saldırı, tahrip ve yağmalamada bulunan 31

Petros Andanitis, Makedonya gazetesinin başyazarı 195

Pınarbaşı, Aydın 150

Pınarderesi karyesi, Aydın 63, 64

Pınarhisar kasabası, Edirne 178

Pınarkumluk karyesi, Karamürsel kz. 174

Pıtır Mehmed, Küçükkumla karyesi ahalisinden, Sadaret'e istida yazanlardan 204

Pineke(?), Edirne 14

Pire Mehmed, Muhâcir, Kabânîzâde Çiftliği efradından, eşyaları çalınan 143

Pirinçlik(?) karyesi, Erdek 173

Polidros Mitrolaye, silahla İslâmlara hakâret ve yağmacılık yapan, Mürefte ks. 29

Polo Kostanti, İslâm hânelerini tahrîb, yağma, Mürselli ve Milan İslâmlarını katl kasdıyle muhâsara eden, Hora karyesinden 30

Polo Nikola, silahla İslâmların hânelerini tahrîb ve yağma eden, Mürefte ks. 29

Popazca, [Pupazca / Papadya] karyesi, Orhangazi kz. 128, 170

Poyraz karyesi, Salihli kz. 256, 257

Rahmi, Yunanlılarca işkence yapılan, Tavşanlı k., Gebze kz. 182

Ra'îf, Bandırma muhacirlerinden 291

Ramazan, Hacı Bayram oğlu, hânesi, zahîre anbarı ve koyun kışlası, samanlık ve ahur damları Yunanlılarca yakılan, Hacıbekirler k., Bayramiç kz. 229

Ramazan, Kassâb, Midilli muhâcirlerinden, Yunan askeri tarafından sopa ile darb ve cerh edilen, Ezine kz. 272

Ramazan, Küçük Mehmed Ağa'nın, Yunan müfrezesince hayvanları gasbedilen, Kolfaköy k. 232

Ramazan, Midilli muhâcirlerinden 272

Ramazan, Molla, Dağlı, Rumlar tarafından şehid edilen, Edirne 27

Ramazan, Muhtâr, Yunan taarruzuna uğrayanlardan, Çakmak (Eriklioba) k., Gönen kz. 160

Ramazan, Tahir oğlu, Yunan taarruzuna uğrayanlardan, Çakmak (Eriklioba k.), Gönen kz. 160

Ramiz Ağa, Osman Efendi'nin birâderi, evinden para ve eşyaları yunanlılarca gasbedilen, Çanpazarı n. Biga kz. 235

Rasim, Rumlar tarafından katledilen, İshaklı k., Edirne 21, 11

Raşid Efendi, Komiser Mu'âvini, Nazilli kz. 146

Raşid, Hacı Hâfız Osman'ın, Yunan askerlerince parası alınıp dövülen, Bağdere k., Aydın 146

Raşid, Yeniköy Rumları tarafından dağa kaldırılan, Gebze kz. 171

Ra'îf Hasan, yunanlılarca katledilen, Kumla k., Gemlik kz. 220

Râ'if Ağa, Şerif oğlu, Yunanlılarca saldırıya uğrayan, Erdek kz. 161, 173

Receb Ağa, gelininin kızının ırzına Yunanlılarca tecavüz edilen, Adapazarı 200

Receb, Muhâcir, kendi ve zevcesi Yunanlılarca katledilen, Aydın 59

Receb, Usta Ahmedoğlu, Onbaşı, Yunanlılar tarafından soyulan ve dövülen, Yalova kz. 207

Receb, Yunanlılar tarafından darbedilen, Gebze 172

Receb b. Ali, Bandırma şimendüfer memurlarından 291

Refik, Gemlik kazâsı Mâl Müdîri 213

Refik Bey, Pazarköylü, göç edenlere nakdî yardımlarda bulunan 213, 215

Refik Şevket Bey, Da‘va Vekili, Yunanlılar tarafından tutuklanan, Ödemiş kz., Aydın 53

Reisköy karyesi, Aydın 150, 64

Resilzâde(?), Gördos ahâlisinden, Yunan zulmü ile ilgili dilekçe verenlerden 246

Reşadiye karyesi, Aydın 150

Reşâdiye karyesi, Orhangazi kz. Bursa 225, 239

Reşid, Alizâde, Akhisar eşrâfından 255

Reşid, Da‘vâ Vekîli, Yunanlılar tarafından tutuklanan, Aydın 53

Rıza Bey, Mekteb-i Sanâyi‘ Müdîri, Rumlar tarafından katledilen, Edirne 9

Rıza, Musazâde, Akhisar ahalisinden 41

Rolato, İtalyan Miralayı, Yunan askerleriyle Rum halkın Gemlik, Orhangazi ve Yalova'da yaptıkları mezalimleri tahkik edecek heyet üyesi 237

Rukiye, Yunan askerlerince hanesine girilerek, yaralanan ve eşya ve paraları gasbolunan İnönü k., Edremid 165

Rum(lar) 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 16, 17, 18, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 36, 44, 46, 47, 48, 50, 53, 54, 56, 66, 67, 68, 71, 72, 78, 81, 87, 90, 105, 107, 108, 109, 111, 113, 117, 121, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 130, 132, 134, 136, 143, 146, 148, 153, 154, 155, 158, 159, 161, 162, 165, 167, 168, 169, 171, 173, 178, 179, 194, 197, 198, 203, 206, 207, 213, 215, 216, 218, 225, 226, 237, 241, 243, 245, 247, 249, 251, 254, 262, 266, 280, 282, 287

— çeteleri 10, 12, 13, 49, 87, 159, 170, 191, 199, 200, 203, 204, 205, 225, 237, 305

— eşkıyâsı 9, 13, 14, 170, 173, 209, 218

— Katolik 308

— köyleri 12, 27, 28, 51, 72, 122, 133

— köylüleri 133, 204, 206

— kulübeleri, Velika 15

— mahalleleri, Aydın 66, 67

— mektebi 248

— muhâcirleri 82

— nüfûs 87

— Ortodoks 308, 310

— palikaryaları 213

— papasları, 81, 108

— Protestan 310

— tâcirler 106

Rumsitihâtûn mahallesi, Edirne 8

Rüstem Paşa Câmi‘-i Şerîfi, Tekfurdağı 305

Rüstem, Sandalyeci, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 74

Rüşdi Bey, Yalova kâ’im-i makâmı 119

Sa[r]paç karyesi, Demirköy kz. 15

Sabah gazetesi 69

Sabri, Jandarma, İstila sırasında katledilen, Şarköy 11, 21

Sabuncu Lütfi, Aydın'ın işgali sırasında vâlidesi şehid olan 74

Sadâret 124, 134, 191, 202, 207, 208, 209, 215, 251, 252, 260

Sadık Ağa, kızı Dedeağaç Rumları tarafından tecâvüze uğrayan 9, 18

Sadık çetesi, Yunan müfrezesiyle çarpışan, Ezine 163

Sadık Efendi, Yunanlılar tarafından tutuklanan, Edirne 179

Sadık, Onbaşı, Rum çetesinin hücumuna uğrayan,Vize kz. 14

Sadullah Ağa, Yunanlılarca işkence edilen, Yenice Köprüceköy eşrâfından, Edirne 265

Safâalan karyesi, Istranca 298, 299

Sağır Tevfik, zevcesi çetecilerin açtığı ateş sonucu şehid olan, Kapaklı k., Gemlik kz. 205

Sağlı Mestan oğlu, Yunan askerleri tarafından katledilen, Çiftlik k., Nazilli kz. 147

Said bin Ali, Yamanoğlu, Yunan zulmü ile ilgili dilekçe veren, Üvezpınar k., Yalova 208

Said, Dersa‘âdet'de Yunanlıların yaptıkları mezalimin tek tek incelenmesi hususunda kumandanlığa müracaatta bulunan 211

Said, Dursun nâmlı, Yunan zulmü ile ilgili dilekçe veren, Gökçedere karyesinden, Yalova kz. 127

Said, Hacı Safvetzâde, Cemâ‘at-i İslâmiyye Re’îsi, Yunanlılarca haksız yere hapsedilen, Lüleburgaz 195

Said, Hüseyin oğlu, Rumlarca katledilen, Çataltepe k., Edirne 12, 27

Said, Mayakoğlu, Yunanlılar tarafından soyulan ve dövülen, Yalova kz. 207

Sakilaridis, Yunan tebeasından bakkal, hırsız, yağmacı, gaspçı, Edirne 9, 18

Salîb-i Ahmer 193, 237

Salih Ağa, Dereköy Muhtârı 233

Salih Ağa, Yunanlılar tarafından tutuklanan, Edirne 179

Salih, Bekir oğlu, Yunanlılar tarafından dövülen Gebze 171

Salih Çavuş, Yunanlılarca katledilen, Çarıksız obası, Ezine kz. 273

Salih Efendi, Tahsildâr, Yunanlı askerler tarafından para ve eşyaları çalınan, Gemlik kz. Umurbey k. 96

Salih, Molla Ahmed oğlu Yusuf Ağa'nın beş yaşlarındaki çocuğu, tüfenkle dizinden vurularak öldürülen, Hacıbekirler k., Ezine kz. 228

Salih,Osman oğlu, Bekirli ve civârı Rum ahâlîsi tarafından katledilen, Edirne 26

Salihler karyesi, Bayramiç kz. 180

Salihli 83, 100, 107, 177, 243, 245, 246, 256, 258, 284

— Bölüğü 144

— kazâsı Kâ’im-i makâmlığı 58, 258

— Kuvâ-yı Milliyye Cebhe-i Harb Kumandanlığı 82

Sâlim, İbrahim oğlu, Rumlarca katledilen, Çataltepe k., Edirne 12, 27

Salur karyesi, Manyas 166, 173

Samanlı karyesi, Yalova kz. 239

Samanlı şibh-i cezîresi 204

Samel(?) Bey, Şehbender, İspanya Sefâreti ma‘iyyetine me’mûr 297

Sandıklı karyesi, Aydın 62, 64, 150

Sandıklı kazası, Karahisâr-ı Sâhip Livâsı 313

Saniye, Pilavcı Tahir zevcesi, Yunanlılarca katledilen Karacaali k., Gemlik kz. 223

sansür 139, 263, 264

— hey’eti 157

Saray kazâsı 179, 298, 299

Sarıçalı karyesi, Ezine kz. 162, 181, 182

Sarımeşe karyesi, Malkara kz. 16

Sarımsak köprüsü, Çanakkale 154

Sarpdere karyesi, İpsala kz. 22

Sart karyesi, Salihli kz.143

Satılmış köprüdere, Malkara16

Savranderesi karyesi, Aydın 62

Sayalık köyü, Çatalca 265

Sazara karyesi, Kırkkilise ks. 297

Seferîhisâr kazâsı, İzmir 136

Seki karyesi, Ödemiş 85

Selânik 87, 287

Selçuk, İzmir 72

Selçuk karyesi, Tekirdağ 7

Selimiye karyesi, Gemlik kz.239

Selözü, Ermeni köyü, Orhangazi 114, 116, 156, 157

Semetli karyesi, Tekirdağ 6, 7

Senaiye karyesi, Karamürsel kz. 174

Seniyye, Balıkçı oğlu Süleyman zevcesi, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 74, 75

Senürteke karyesi, Aydın 64

Serçeköy karyesi, Aydın 63, 64, 150

Serçeler karyesi, Demirci ks. 100

Sergen karyesi, Vize kz.13, 14

Server Ali Baba Türbesi, Tekfurdağı 306

Server Hanım, Yunan kumandanının beraberinde götürerek Gemlik ile Kumla arasında katlettiği 222

Servet Bey, Balıkesirli, Kuvâ-yı Milliyye mensûbîninden 166

Servili Mecsid-i Şerîfi, Tekfurdağı 306

Seydi, Ahmed'in oğlu, ırzına tecavüz edilen, Erdek 109

Seydi karyesi, Keşan kz.22

Seyfeddin Efendi, Muhâcir, Yunanlılarca tevkif ve işkence edilen, Nazilli kz. 47, 146

Seyr-i Sefâ'in İdâresi 225

Seyrekli karyesi, Ödemiş kz. 85

Seyyibe Datı(?), Nalbandoğlu Mehmed kerîmesi, ırzına tecavüz edilmek istenen, Atca n. 145

Seyyid Ali Efendi, Yüzbaşı, 57'nci Alayın Birinci Topçu Taburu zâbitânından, Yunanlılarca şehit edilen, Ahmedli 143

Seyyid, Erdekli, otuz Rum tarafından fi'l-i şenî'ye maruz kalan 161

Sıdıka, Mehmed zevcesi, Yunanlılarca katledilen, Kapaklı k., Gemlik kz. 220

Sıdkı, Gemlik kazâsı Mâl Müdürlüğü muavinliği eski memuru 213

Sıksor[Çıksort] karyesi, Aydın 64

Sındırgı kazâsı, Hüdavendigar vilayeti 243

Sırrı, Hacı Mehmed oğlu, darb ve işkenceye uğrayan, Tavşancıl k., Gebze kz. 171

Silit, Yüzbaşı, Yalova'da bulunan İngiltere ordusu zâbitânından 124

Silivri 155, 286, 287

Simav kazası, Kütahya 284, 313

Simen karyesi, Edirne 10, 20

Sinekli—; karyesi, Çatalca kz. 196, 265, 299, 304

— Hudûd Emniyet Müfettişliği 266

— istasyonu, 158

Sirkeci 213

Sisam 276

Sivrikulübe (Sivri) karyesi, Demirköy kz. 15

Sofiloki Dimitri, zorba ve gaspçı, Edirne 9, 18

Sofular karyesi, Çatalca kz. 299

Sofular karyesi, Şile kz. 171

Soğukkuyu karyesi, Balıkesir 164

Soğuksu karyesi, Gemlik kz. 203, 204

Solucak [Soğucak], Yalova kz. 239

Soma 39, 81, 104, 107, 109, 110

— belediye re'îsi 110, 153

Sotir, Aşçı, Osmanlı askerlerine sözle hakarette bulunan, Nepaiye m., Edirne 19

Sotiri, Çolak, bakkal, hırsız, yağmacı, gaspçı, Edirne 9, 18

Sotiri, Mülâzım, Ezine Yunan İşgâl Kumandanı 162

Sotiri, Rum eşkıyasından, Yalova kz.207

Söke 66, 67, 72, 275, 276

Sökeli çetesi, Yunanlıların çekilmesinden sonra Nazilli'yi ele geçiren 48

Sulh Konferansı 63, 104

Sulh mu'âhedenâmesi 105

Sultan Orhan mahallesi, Gebze kz. 172

Sultanbağçe karyesi, Saray kz. 299

Sultânî Mektebi, Aydın 56

Sultanhisar nahiyesi, Nazilli kz. 42, 47, 146, 147

Sultaniçe karyesi, İnöz kz. 12, 27

Sultaniye karyesi, Gemlik kz. 219, 223, 240

Suluca karyesi, Karamürsel kz. 174

Susurluk köyü, Balıkesir 128

Susuzmüsellim karyesi, Hayrabolu 11

Suyolcu Tana(?) Mehmed, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 74

Süleyman, Ahmed oğlu, Bekirli ve civârı Rum ahâlîsi tarafından katledilen, Edirne 26

Süleyman, Bahri oğlu, şehid edilen, Karasatı k., Keşan kz. 23

Süleyman Bey, Düyûn-ı Umûmiyye Müdîri 247

Süleyman Bey, Mâlikzâde, Kırkkiliseli, Yunanlılar tarafından Milas adasına sürülen 195, 263

Süleyman Bey, Yunanlılar tarafından tutuklanan, Edirne 179

Süleyman, Çakıroğlu, çetelere ekmek verdiği bahânesiyle Yunanlılarca öldürülen, Dibekdere k., Salihli kz. 59

Süleyman Çavuş, İnşâ'at taburundan, para ve saati çalınan, Malkara 17

Süleyman Çavuş, Yunanlılarca habsedilen ve işkence netîcesi vefât edenlerden, Çorlu kz. 266

Süleyman Efendi, Danişmendli, Meclis-i idâre a'zâsından, Yunanlılar tarafından feci şekilde dövülen, Balyoz kz. 278

Süleyman Efendi, Tüccar, Uşak 282

Süleyman, Fıstıkcı, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 75

Süleyman, Hasan oğlu, Yunan zulmü ile ilgili dilekçe veren, Dereköy, Yalova kz. 133

Süleyman, Hasırcı, Rumlar tarafından katledilen, Edirne 9

Süleyman, Kahveci, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 75

Süleyman, Kalafatcı, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 74

Süleyman, katl zanlısı, Katırlı k., Alaşehir kz.138

Süleyman, Muhîk(?) Mehmed oğlu, Yunanlı askerler tarafından para ve eşyaları çalınan, Umurbey k., Gemlik 97

Süleyman, Müderris, Akhisar 41

Süleyman Nâmi, Evkâf-ı Hümâyûn Mebânî'-i Hayriyye memurlarından 290

Süleyman,Ömer oğlu, Yunanlılarca katledilen, Mustafabey k., Sart 144

Süleyman, Ramazan oğlu, Yunan taarruzuna uğrayanlardan Çakmak (Eriklioba) k., Gönen kz. 160

Süleyman, zevcesi Rumlar tarafından tecavüze uğrayan, Edirne 9

Süleymanlı karyesi, Akhisar kz. 253

Süreyya, Mülâzım-ı Sânî, Çanpazar Takım Kumandanı 228

Sürgün karyesi, Silivri 155

Şaban, Çorlu Müftîsi, Edirne Tevkifhânesinde 265

Şaban, Mallı karyesinden,Yunanlılarla çarpışırken şehid düşen, Çan n. 228

Şaban Mustafa, Yunanlılarca katledilen, Kumla k., Gemlik kz. 219

Şabanköy karyesi, Uşak 282

Şabanmer'a karyesi, Keşan 24

Şadırvan caddesi, Tekfurdağı 305

Şâhende, Hacı Keleş(?) kızı, Yunan kumandanının beraberinde götürerek Gemlik ile Kumla arasında katlettiği 222

Şâhende, Hacı Mustafa kerîmesi, Yunan askerleri tarafından ırzına ta'arruz edilen, Karacaali k., Gemlik kz. 219, 222

Şahince karyesi, Edirne 10, 20

Şakî Kaplan, zevcesine Yunanlılar tarafından tecavüz edilen, Gebze kz. 172

Şakir, Bosnalı, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 75

Şakir efendi, İzzet Ahmed mahdûmu, Yunanlılarca tutuklanan, Aydın 54

Şakşak(?) karyesi, Yalova kz. 125, 133

Şankor Koço, Tüccar Kör Osman Ağa'ya darb ve işkence yapan, Edirne 8

Şark Gazetesi, Nazilli 79

Şark Hattı Askerî Komîserliği' 262

Şark Şimendüfer İdâresi 286

Şarkî Trakya 194, 195, 262,
— ahâlî-i İslâmiyyesi 288, 298, 303
Şarköy kazası 11, 21, 26
Şatoz 287
Şaziye, Arabacı Şevki'nin hemşîresi, Dedeağaç Rumları tarafından tecâvüze uğrayan 9, 18
Şefîk, Elli Yedinci Fırka Kumandanı 68
Şefik Sâfi, eşrâfdan, Yunanlılar tarafından tutuklanan, Aydın 53
Şehriye, Hasan oğlu Ali'nin on üç yaşındaki kızı, tecavüz edilen, Hacıbekirler k. 229
Şemseddin, Rus tebeasından, Fransız Belyen vapuruyla sahipsiz hayvan getiren 291
Şerbetli karyesi, Mamure n. 217
Şeref İrfan Hanım, İnâs Mektebi Müdîresi, Sındırgı kz., 165
Şerefeddin, araba sürücüsü, Yunan askerlerince tevkif edilen, Bayramiç kz. 273
Şerif Ali, Veli oğlu, Aksakal istasyon muhafızınca öldürülen, Erikli k., Manyas n. 166, 174
Şerif Hacı Ali, Yunan askerleri tarafından darbedilen, Karacebiş k., Balıkesir 164, 172
Şerif, Çoban, Rumlar tarafından katledilen, İğneada, Demirköy kz. 14
Şerif, Kalafatçı oğlu, Yunanlılarca katledilen, Kapaklı k., Gemlik kz. 220
Şerife, Arnavud Hasan kerîmesi, ırzına tasallut edilen, Kapaklı k., Gemlik kz. 221
Şerife, Hüseyin'in kerîmesi, Yunan askerlerinin tecavüzüne uğrayan ve dağa kaldırılan, Karacaali k., Gemlik kz. 219, 222
Şerife, Muhâcir, Adem zevcesi, Yunanlılarca katledilen, Kapaklı k., Gemlik kz. 220
Şerife, Şişko Mehmed'in kızı, Dedeağaç Rumları tarafından tecâvüze uğrayan 9, 18
Şevket, Aydın Livası Müddeî-i Umumîsi 136
Şevket Efendi, Koca Ahmed oğlu,Umurbey k., Gemlik kz.94
Şevket Efendi, Terzi, Yunanlılar tarafından tutuklanan, Edirne 179
Şevket, Mülâzım, Jandarma Bölük Kumandan Vekîli, Yunanlılarca tutuklanan ve Atina'ya gönderilen, Salihli kz. 257
Şevki Efendi, Ahz-ı Asker Şu‘be Kâtibi, Demirci 100
Şevki, Hariciye Müsteşarı 297
Şeyder Hrito, Keşanlı Rum, Ordu-yu Hümâyun'da görevli 23
Şeyh Azîz Efendi, zevcesi Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 74
Şeyh karyesi, Aydın 269
Şeyhler nâhiyesi, Kandıra kz. 200
Şider, Kadınköylü, yağmacı ve gasbçı, Edirne 10
Şile 154, 171, 182, 183, 199, 201, 240
— Jandarma Kumandanlığı 154
şimendüfer güzergâhları 71, 90
Şükrâniye karyesi Keşan kz. 22
Tahir, Deveci Arab oğlu, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 75
Tahmis sokağı, Tekfurdağı 306
Tahsin ağa, Kabânîzâde Çiftliği efradından, Yunanlılarca eşyaları çalınan, Salihli kz. 143
Tahsin Çavuş, Ulahlı nahiyesi Jandarma Kumandan Vekîli, Ezine kz. 163
Tahtacı karyesi, Aydın 150
Tahtalı karyesi,Bursa 159
Tako Yorgaki, silahla İslâmların hânelerini tahrîb ve yağma eden Kersiye[Keresse]karyesinden 29
Takor veled-i Karabet Basmacıyan, Yunan askerleriyle birlikte Müslümanlara zulüm etmekle maznun 291
Talat , Orhangazi eşrafından 193
Talat Bey Mahallesi, Bergama kz.310

Talat Bey, Yunanlılar tarafından tutuklanan Edirne 179

Talat Efendi, Hâfız Galip oğlu, Yunanlı askerler tarafından para ve eşyaları çalınan, Umurbey k., Gemlik kz. 95

Tanaş, Anadolulu, İslâm hânelerini tahrîb, yağma ile Mürselli ve Milan İslâmlarını katle kalkışan, Hora k. 30

Tanaş Hacı Yorgaki, Milan ve Mürselli İslam köylerini yağma, tahrîb ve ahâliyi tehdîdle tehcîr eden 33

Tanaş Kaçaki, Malkara kazâsına bağlı köylerde tecavüz, yağma ve tahrîbat yapan 34

Tanaş Panbor, Milan ve Mürselli islam köylerini yağma, tahrîb ve ahâlîyi tehdîdle tehcîr eden 33

Tanaş, Papas Istelyanoz oğlu, silahla İslâmların hânelerini tahrîb ve yağma eden, Mürefte ks. 29

Tanaş Porfit, Milan ve Mürselli İslam köylerinde yağma, tahrîb ve ahâlîyi tehdîdle tehcîr eden 33

Tanaşaki Bekçibaşı, Milan ve Mürselli İslam köylerini yağma, tahrîb ve ahâlîyi tehdîdle tehcîr eden 32

Tarfa karyesi, Çatalca kz. 299

Tasvîr-i Efkâr gazetesi 69

Taşköprü karyesi, Yalova kz. 119, 126, 225

Taşumurca karyesi, Tekirdağ 7

Tatar Ahmed Ağa, Kahveci, evine zorla girilerek darb ve işkence edilen, Edirne 10

Tatar Hüseyin, Yunanlılarca Salihli'ye sevkedilen, Ahmedli k., Salihli ks. 59

Tatar karyesi, Akhisar kz. 145

Tatar Kurd Molla, Yunanlılarca katledilen, Karacaali k., Gemlik kz. 223

Tatarlar karyesi, Söke 275

Tavşancı karyesi, Yalova 139

Tavşancıl karyesi, İzmit 171

Tavşanlı karyesi, Gebze 171, 182

Tavşanlı kazası, Kütahya 313

Teke(li) karyesi, Aydın 62, 64, 150

Tekeler karyesi, Kandıra 200

Tekfurdağı 6, 7, 33, 130, 287, 302

— cemâ‘at-ı İslâmiyyesi 305, 307

Telekler karyesi, Menemen kz. İzmir 137

Tellidede, Aydın 148

Temvoda[?] bayırı, Demirköy kz. 15

Teohar Peraşkova, Milan ve Mürselli İslâm karyelerini yağma ve tahrîb edenlerden 32

Teologo, Rencber, Yörgüç ve Yaya köylerini yağma ve hânelerini tahrîb eden, İsterne karyeli 31

Tepecik karyesi, Aydın 62

Terkos karyesi, Çatalca kz. 299

Terzil Vabraret, Gemlik merkez Yunan kumandanı 214

Terziler köyü, Aydın 73, 76

Teslîm karyesi, Malkara 16

Teşvîkiye karyesi, Yalova kz. 124, 126, 129, 174, 238

Tevfikiye karyesi, Gemlik kz. 203, 204, 205

Tevfik Bey, Gürcü Ali Bey'in oğlu, Dersaadet'te Gemlik muhacirlerine nakdî yardımda bulunan 213

Tevfik Bey, Pazarköylü muhacirlere nakdî yardımda bulunan, Sirkeci 213, 215

Tevfik Efendi, Karamürsel kazâsı Bidâyet Mahkemesi Müdde‘î-i Umûmîsi 139

Tevfik Efendi, Rumlar tarafından şehid edilen, İnöz kz. 28

Tevfik Efendi, Tahsildâr, Yunanlılarca tutuklanan ve Atina'ya gönderilen, Salihli kz. 257

Tevfik Paşa 275, 276

Tevfik, Dedeağaç Müftîsi, Yunanlılarca haksız yere hapsedilen 195

Tikenli karyesi, Akhisar 253

Timurtaş cihetleri, Bursa 128

Tire kazası 80

Todorço, ırz düşmanı, katil ve yağmacı, Keşan kz. 23

Todori Bacaki, Malkara kazâsına bağlı köylerde tecavüz, yağma, katl ve hâneleri tahrîb ile İslâmları silahlı olarak tehdid eden 34

Todori, Kafesti oğlu, Yörgüç ve Yaya köylerini yağma ve hânelerini tahrîbde bulunan, İsterne k. 31

Todori, Papas, ırz düşmanı, katil ve yağmacı, Keşan kz. 23

Todori Teohar, Milan ve Mürselli İslâm köylerini yağma, tahrîb ve ahâlîyi tehdîdle tehcîr eden 32

Todori Yanaki, Malkara kazâsına bağlı köylerde tecavüz, yağma, katl ve hâneleri tahrîb ile İslâmları silahlı olarak tehdid eden 34

Tokatlı, sepetci Kıbtîlerden, Rumlar tarafından şehid edilen, Edirne27

Toma, Elmalıklı şerîr, Yunan müfrezesinin başında, Yalova kz. 207

Toma, Fırıncı, İslâm kadınlarını tahkîr eden, Edirne 10, 19

Toma Tanaşaki, Milan ve Mürselli İslâm köylerini yağma ve tahrîb ile ahâlîyi tehdîdle tehcîr eden 32

Tomalan [Domalan] karyesi, Aydın 63

Topal Ahmed, Burhan oğlu, Yunanlılar tarafından evi ve eşyaları tahrip edilen, Mustafabey k., Salihli kz. 144

Topal Ferhad, Yunanlılarca hanesinden mal ve eşyaları çalınan, Ezine 250

Topal Hoca, Yunanlılarca katledilen, Nazilli kz. 147

Topcu Çiftliği, Kurt Ali'nin, Bursa 122, 174

Topyanan mevki'i, Aydın 66

Torbalı nâhiyesi 80

Trakya 36, 179, 262, 264, 266, 267, 287, 296, 303, 304

— Cem'iyeti İhtilâl Komitesi 195

— istasyonları 179

— Te'âvün Cem'iyeti 299

— Türkleri 267

—lı mültecî 297

—lılar 196, 286

—lılara yapılan zulm 179, 263, 286

Tumi(?), Arab kızı, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 75

Turgudlu karyesi, Tire kz. 80

Turulya, Demirköy kz. 15

Tutluca karyesi, Orhaneli kz. 114, 116, 156, 170

Türk(ler) 36, 40, 43, 44, 67, 71, 77, 78, 81, 82, 99, 110, 102, 105, 106, 107, 109, 111, 124, 148, 152, 153, 168, 244, 251, 252, 263, 265, 267, 268, 286, 295, 308, 309, 311

— askeri 166

— köyleri 109, 111, 112

— postası 258

—leri ticâretden men' 111

—lerin hicreti 267

—lük 66

Türkiye 254

— Büyük Millet Meclisi Hükûmeti 176, 293, 307

Uçmakdere karyesi, Şarköy 33

Uladı karyesi, Ödemiş 83

Ulaman, Şarköy 11, 21

Umûm Jandarma Kumandanlığı 91, 104, 199, 230, 298

Umurbey Karyesi, Gemlik kz. 94, 225, 302

Umurlu, Aydın 54, 61, 63, 64, 73

unsur-ı İslâm 91, 141

Urganlı karyesi, Nazilli kz. 80

Urgaz köyü, Vize 14

Urunlu karyesi, Aydın 150

Uşak 102, 243, 280, 281, 282

Uzun Ahmed, Rumlar tarafından şehid edilen, Edirne 27

Uzun Mehmed, Yunan taarruzuna uğrayanlardan, Çakmak (Eriklioba) k., Gönen kz. 160

Uzunköprü 17, 23, 36, 265

Üçpınar karyesi, Balıkesir 164

Ümmühan, İmam zevcesi, Yunan kumandanının beraberinde götürerek Gemlik ile Kumla arasında katlettiği 222

Üreil [Üreğil] karyesi, Orhangazi kz., Bursa 121, 225, 239

Ürkütlü karyesi, Gebze 171

Üsküfçühızır mahallesi, Edirne 8

Ütükler karyesi, Kandıra 200

Üvezpınar, Yalova 239

Üzümlü, Aydın 64

Üzümlü köyü, Ödemiş 83

Vagade, Bulgar, gaspçı, Edirne 8

Vahab, Kal'a-i Sultâniyye Mutasarrıfı 271, 272

Vakıf karyesi, İnöz12, 12

Vakıfcı Ali, Yunanlılarca tevkif edilip, sürülen, Kırkkilise 195

Vakit gazetesi 69

Vangeloğlu Anastaş, Kapudan, İslâm ahaliye zulümde bulunan, Edremid, 290

Vareman [Araman] karyesi, Kandıra 200

vâridât-ı Mâliyye 281

Varsami Melekon, Malkara kazâsına bağlı köylerde, tecavüz, yağmalama ve İslâm haneleri tahrîb ile İslâmları silahlı olarak tehdid eden 34

Vasil, Celaskor oğlu, zorba ve gaspçı, Edirne 9, 18

Vasil, Fırıncı, Fırıncı Anesti dâmâdı, Osmanlı askerini katleden, Edirne 10, 19

Vasil, Istranca şöhretli, Zincirlikuyu'da kahveci, Hâfız Sâlim Efendi'yi katletmek maksadı ile bıçakla saldıran 19

Vasil, Kadınköylü Celaskor oğlu, hırsız, yağmacı, gaspçı, Edirne 18

Vasil, Karakavak nahiyesi halkına darb ve işkence yapan, bazılarını katleden, Hayrabolu 11

Vasil, Müslümanlara zulümler yapan, Yalova 289

Vasil, Tüccâr, Mirasyedi şöhretli, Kahveci Tatar Ahmed Ağa'ya darb ve işkence eden, Edirne 9, 10

Vasil veled-i Kostantin, Müslüman ahaliye zulümde bulunan, Yalova 291

Vasilaki, Doktor, Fransız Konsolosu, aslen Rum, ahalinin Yunanlılarca kurşunlanmasını gören, Aydın 54

Vecinbaş(?) karyesi, Akhisar 144

Vedri, Yüzbaşı, Yunanlıların yaptığı mezalimi tedkik için gönderilen 232, 233, 235

Vefa karyesi, Orhangazi kz. 117

Vehbi Efendi, Hüdâvendigâr İstînâf Mahkemesi Cezâ Re'îsi 139

Veli, Edirne Tevkifhânesinde 265

Veli, Hasan Hüseyin oğlu, Yunanlılarca kurşuna dizilen, Dallıca, Nazilli kz. 47, 146

Veli, Nesim oğlu, Yunanlılar tarafından katledilen, Ayvacık'ın Tuztaşı Türkmenlerinden 294

Veli, Sersem oğlu, Yunan askerlerince parası alınan, Aydın 146

Veli, Süvari Jandarma, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 75

Veli, Şâkir Ağazâde, Sofulu eşrâfından, Edirne Tevkifhânesinden Milas'a sevkedilenlerden 265

Velika köprüsü, Demirköy 15

Velimeşe karyesi, Tekirdağ 299

Venizelos 53

— Partisi 195

— tarafdârânı 268

Veyg, Fransız Miralayı, Yunan askerleriyle Rum halkın Gemlik, Orhangazi ve Yalova'da yaptıkları mezalimleri tahkik edecek heyet üyesi 237

Veysel, Emin oğlu, şehid edilen, Karasatı k., Keşan kz. 23

Viran karyesi, Demirci ks. 100

Virankuyu(?) karyesi, Aydın 62

Vitali, Mülâzım, İngiliz mümessili, Aydın 43

Vize 12, 13, 14, 287

Wilson prensibi 63

Yabanoğlu, çetecilerin açtığı ateş sonucu şehid olan,Kapaklı k., Gemlik kz. 205

Yağlılar karyesi, İvrindi n., Balıkesir 159, 174

Yahya Çavuş, Muhtâr-ı Evvel, Yunanlılarca hanesinden mal ve eşyaları çalınan, Pazar k., Ezine kz. 250

Yahya, İmâm, Yunan zulmü ile ilgili dilekçe veren, Ezine 250

Yahya, Narlılı Tahsin mahdûmu, katledilen, Karacaali k. 223

Yahyabey mahallesi, Edirne 9

Yahyaköy, Biga kz. 235

Yakacık 235

Yakim, Kâhya oğlu, Doğancı çiftliğinde İslâmlardan birkaçını katleden, Şarköy 11, 21

Yakim Yorgola, Mürselli ve Milan İslâm karyelerine silahla saldırı ve yağmalamada bulunan 31

Yakub Kalfaoğulları, Küçükkumla k., Gemlik kz. 204

Yalı mahallesi, Karabiga n. 174

Yalıköy, Beykoz'da 137

Yalova 116, 118, 121, 122, 124, 125, 126, 127, 130, 139, 141, 156, 174, 191, 211, 225, 237, 260, 289

— İşgâl Kumandanlığı 133

— Jandarma Takımı Kumandanlığı 151

— tevkîfhânesi 126

—'nın gayr-i Müslim ahâlîsi 125

Yalova karyesi, Gelibolu s. 304

Yanaki, Değirmenci, Milan ve Mürselli ve Tekfurdağı'na bağlı İslâm köylerini yağma ve tahrîb eden 33

Yanaki,Tanaş oğlu, islâm ahaliye katl ve gasbda bulunan, Hayrabolu 10

Yani, Ezineli, Yunanlılar tarafından hafiyelik için kullanılan, Ezine 162

Yani, Kiracı Milan, Mürselli ve Tekfurdağı'na bağlı İslâm köylerine yağma, tahrîb ve İslâmları silahla tehdîd edenlerden 33

Yani (Mitro), Müslümanlara zulümler yapan, Yalova kz. 289

Yani veled-i Dimitri, Müslüman ahâliye zulümde bulunan, Yalova 291

Yani veled-i Vasil, Kayserili, Osmanlı tebeasından olduğu halde Yunan ordusunda askerlik eden 291

Yani, Yorgi oğlu, tecavüz ve katil suçlusu, Edirne'de 9, 18

Yanko Yakavarsami, Milan ve Mürselli ve Tekfurdağı'na [Tekirdağ] bağlı İslâm karyelerini yağma, tahrîb ve İslâmları silahla tehdîd edenlerden 33

Yaraşlı karyesi, Ahmedli kz., Manisa 58

Yarbustatar karyesi, Edirne 10, 20

Yaşar Ağa, dükkânı yağma edilen, Kolfaköy 232

Yaşar Efendi, Istrânca Muhâcirîn Me'mûru 300

Yaşar, Muhâcir, Yunanlılarca katledilen, Nazilli kz. 147

Yaşar, Narlılı Tahsin kerîmesi, Yunanlılarca katledilen, Karacaali k., Gemlik kz. 223

Yaya karyesi, Şarköy kz., Tekirdağ 31

Yayağac karyesi, Şarköy kz. 11, 21

Yayaköy karyesi, Akhisar kz. 145

Yaylacık karyesi, Ezine kz. 273

Yaylaköy, Malkara kz. 6

Yenako Panayotaki, İslâm hânelerini tahrîb, yağma ile İslâmları katl kasdıyle muhâsaraya kalkışan, Hora karyesinden 30

Yenardo Kostanti, İslâm hânelerini tahrîb, yağma ile İslâmları katl kasdıyle muhâsaraya kalkışan, Hora karyesinden 30

Yenardo Yemandi, İslâm hânelerini tahrîb, yağma ile İslâmları katl kasdıyle muhâsaraya kalkışan, Hora karyesinden 30

Yenice karyesi, Demirci ks. 100

Yenice karyesi, Ödemiş kz. 85

Yeniceköy karyesi, Mürefte kz. 6, 27

Yeniimâret, Edirne 8

Yenikal'a, İzmir 79

Yeniköy altı, Orhangazi kz. 116, 156

Yeniköy karyesi, Aydın 54, 62, 64, 150

Yeniköy karyesi, Nif kz. 137

Yeniköy karyesi Ödemiş 85

Yenipazar nâhiyesi, Aydın 62, 63, 68

— ovası 69

Yenişehir kazâsı 116, 127, 131, 156, 170, 284

Yerlisu karyesi, Keşan kz. 22

Yeşiltepe, Karesi 82

Yılanlı, Malkara kz. 16

Yıldırım Bâyezîd mahallesi, Edirne 10, 19

Yordan, Hüdâvendigâr Vilâyeti İstînâf Mahkemesi A'zâsından 138

Yorgaki Kara Aleko, İslâmlara hakâret ve yağmada bulunan, Mürefte ks. 29

Yorgaki Portobsal, İslâmların hânelerini tahrîb ve yağmalamada bulunan, Mürefte ks. 29

Yorgi, Ablak oğlu, Yörgüç ve Yaya köylerini yağma ve hânelerini tahrîb eden, İsterne k. 31

Yorgi, Bağçevan Potka'nın biraderi, hırsız, yağmacı, gaspçı, Edirne 9, 18

Yorgi, Bakkal, ahâliye zulmde bulunan, Edirne 8

Yorgi, Fırıncı, Malkaralı, Milan ve Mürselli İslâm köylerini yağma ve tahrîb eden 32

Yorgi, Kara Nikoli oğlu, katil ve yağmacı, Edirne 9

Yorgi, Kassâb, İslâm hânelerini tahrîb ve yağma eden, Hora k. 30

Yorgi, makinist Yani oğlu, islâm ahaliye katl ve gasbda bulunan, Hayrabolu 10

Yorgi Papadoplo, Milan ve Mürselli İslâm karyelerini yağma ve tahrîb ve ahâlî-yi İslâmiyyeyi tehdîdle tehcîr edenlerden 33

Yorgi, Şıho (Şimo) oğlu, hırsız, yağmacı, gaspçı, Edirne 9, 18

Yorgi, Ütücü, yağmacılık yapan, Edirne 9, 18

Yorgo, Gemlik civarında zulümde bulunan eşkıyâ reisi 213

Yorgo Lambo, İslâm hânelerini tahrîb ve yağma eden, Hora k. 30

Yortan, Gönen kz., Balıkesir 239

Yörgüç karyesi, Şarköy kz., Tekirdağ 31

Yörük Ali Ağa, Belediye a'zâsından, Yunanlılar tarafından feci şekilde dövülen, Balya kz. 278

Yörük Ali Efendi, millî kuvvetler reislerinden 67

—çetesi 48

Yörük, Malkara 16

yörükler, Rumlar tarafından darbolunarak eşyaları yağma edilen, Balıkesir 159

Yörüklerköy, Aydın 64

Yunan(lılar) 3, 22, 38, 43, 44, 48, 49, 50, 53, 54, 55, 56, 59, 61, 63, 64, 66, 67, 68, 69, 72, 73, 76, 78, 79, 80, 82, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 93, 99, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 115, 116, 117, 118, 119, 122, 123, 126, 127, 130, 133, 137, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 148, 149, 150, 151, 152, 154, 157, 158, 159, 160, 162, 163, 164, 165, 166, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 178, 179, 182, 185, 191, 192, 193, 197, 198, 200, 201, 203, 206, 208, 209, 211, 212, 213, 215, 216, 217, 224, 226, 228, 230, 232, 233, 237, 244, 247, 256, 257, 258, 259, 260, 262, 263, 264, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 274, 281, 282, 286, 287, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 302, 303, 304, 305, 307

— askeri 38, 39, 40, 46, 47, 53, 54, 58, 59, 62, 63, 71, 72, 78, 85, 90, 92, 99, 100, 101, 114, 116, 119, 120, 129, 132, 134, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 151, 152,

154, 156, 163, 164, 165, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 182, 183, 191, 199, 200, 205, 209, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 225, 226, 228, 230, 233, 234, 237, 238, 243, 245, 250, 252, 254, 257, 272, 273, 274, 277, 278, 282, 283, 286, 298, 301, 302, 304, 305, 307
— bandırası 106, 107, 111, 163
— bayrağı 28, 108, 110
— bölüğü 158
— çeteleri 179, 197, 200, 228, 242, 263, 305, 307
— devriyeleri 84, 154, 159, 169
— dîvân-ı harbi 157
— drahmisi 169
— Fevka'l-âde Komiserliği 79, 84, 87, 277
— fırkası, 100, 112
— harekât-ı askeriyyesi 224, 258
— Hatt-ı Fâsıl Kumandanlığı 263, 265
— hudûdu 264
— hükûmeti 61, 87, 176, 179, 184, 194, 195, 244, 246, 252, 262
— idâresi 111, 206
— İşgâl Kumandanlığı 117, 124, 137, 139, 154, 169
— işgâli 3, 42, 45, 46, 50, 51, 53, 54, 56, 57, 61, 64, 68, 85, 92, 99, 102, 108, 109, 136, 148, 155, 158, 163, 166, 192, 232, 256, 260, 270, 271, 312
— jandarmaları 79, 138, 155, 214, 268
— karargâhı 149
— kıta'ât-ı askeriyyesi kumandanlığı 78, 80
— kıta'âtı 77, 106, 121, 122, 123, 134, 148, 158, 184, 199, 210
— kralının vefâtı 154, 158
— kumandanı 47, 54, 93, 107, 148, 154, 157, 231, 272, 274
— Kumandanlığı 56, 78, 117, 122, 138, 142, 149, 152, 153, 159, 161, 163, 167, 168, 182, 198, 257
— kuvvetleri 114, 116, 149, 153, 155, 156
— meb'ûsları 196, 263
— me'mûrları 106, 107, 138, 139, 196
— müfrezeleri 35, 51, 68, 83, 85, 107, 109, 114, 138, 143, 150, 152, 153, 154, 155, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 166, 167, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 201, 207, 217, 232, 234, 235, 248, 249, 253, 269, 272, 273, 302
— ordusu 104, 105, 107, 108, 111, 142, 213, 243, 251
— postası 272
— teblîğ-i resmîleri 112
— vahşeti ve zulmü 44, 70, 72, 80, 202
— zâbiti 53, 72, 81, 92, 93, 94, 97, 100, 108, 110, 134, 137, 140, 145, 150, 153, 165, 182, 214, 233, 235, 257, 264, 265
—lılaşdırmak 104
Yunanistan 4, 23, 36, 72, 105, 122, 125, 142, 177, 195, 254, 276, 286
— mekteb-i askeriyyesi 126
Yunus Ağa, Rumlar tarafından şehid edilen, İnöz kz. 28
Yunus Bey mahallesi, Tekfurdağı 306
Yunus Bey Mescid-i Şerîfi, Tekfurdağı 306
Yunus Fehmi Bey, Doktor, Yunanlılar tarafından haps ve para cezasına mahkum olan, Nazilli kz. 79
Yusuf Ağa, Gürcü, Yunanlı askerler tarafından para ve eşyaları çalınan, Umurbey k., Gemlik kz. 95, 96
Yusuf Ağa, Molla Ahmed oğlu, oğlu öldürülen, Hacı Bekirler k. 228
Yusuf Ağa, Umurbey k., Gemlik kz. 94
Yusuf Ağa, Yunanlılarca habsedilen ve işkence netîcesi vefât edenlerden, Çorlu kz. 266
Yusuf Efendi, Yunanlı askerler tarafından para ve eşyaları çalınan, Umurbey k., Gemlik 96
Yusuf, Feyzi oğlu, Bekirli ve civârı Rum ahâlîsi tarafından katledilen, Edirne 26
Yusuf, Galatalı, Rumlar tarafından şehid edilen, Edirne 27
Yusuf, Hacıbekirler karyesi ihtiyar heyeti azası, Ezine kz. 229
Yusuf, Muhtar Odabaş oğlu Mehmed'in mahdûmu, Gökçedere k., Yalova 125
Yusuf, Süleyman oğlu, Bekirli ve civârı Rum ahâlîsi tarafından katledilen, Edirne 26
Yusuf, Üvezpınar Karyesi ahâlîsinden, Yalova 208

Yusuf, Yüzbaşı, Şile Ta‘kîb Kumandanı 201
Yusuf, zevcesi Yunanlılarca ırzına tecavüz edilen, Edirne 26
Yusufdere, Ödemiş 85
Yuvan Ağa, Mürefteli, İslâm hanelerini tahrip eden 22
Yuvan, Doğancı çiftliğinde Müslümanları katleden, Şarköy kz. 11, 21
Yuvan Hristo, Milan ve Mürselli İslâm köylerinde yağma ve tahribde bulunan 32
Yuvan, Muhtar, İslâm hânelerini tahrîb ve yağma eden, Hora k. 30
Yuvan Pormoşe, İslâm hânelerini tahrîb ve yağma eden, Hora k. 30
Yümni, İstînâf Mahkemesi a‘zâ mülâzımlarından, Hüdâvendigâr 138

Zadof, Fırka Kumandanı, Balıkesir 166
Zafiraki Kostandi, Malkara kazâsına bağlı köylerde yağma ile hâneleri tahrîb ve İslâmları silahlı olarak tehdid eden 33, 34
Zafiraki Yorgi, Katl ve Malkara kazâsına bağlı köylerde tecavüz, yağma ve İslâmların hânelerini tahrîb eden 34
Zaharaki, Nâhiye Müdîri, Marmara Adası 248
Zaharyos, Mülâzım, Yunan Kumandanı, Bayramiç 142, 180, 181
Zaltune, Kürd Ömer Ağa kızı, ırzına tecavüz edilen, Yalova kz. 120
Zekeriya Ağa, şehid edilen, Karasatı k., Keşan 23
Zekeriya, Dede oğlu, Yunan müfrezesince hayvanları gasbedilen, Kolfaköy 232
Zekeriya Vehbi, Edirne Vâlîsi 18, 26
Zeki, Temel Efendizâde, Yunanlılarca habsedilen ve işkence netîcesi vefât edenlerden, Çorlu kz. 266
Zeliha, İmam oğlu Veli kızı, Aydın'ın işgali sırasında şehid olan 74, 75
Zeliha, Yunan kumandanının beraberinde götürerek Gemlik ile Kumla arasında katlettiği 222
Zendan(?) köyü, Yalova kz. 192
Zeytunköy karyesi, Aydın 61
Zincirlikuyu, Edirne 19
Zindan karyesi, Yalova kz. 122, 151
Ziver Bey, erzak ve hayvanatı Rumlar tarafından gasb ve ihrak edilen, İnecik k., Tekirdağ 7
Ziya Bey, Yunanlılar tarafından tutuklanan, Çorlu 179, 262
Ziya, Çengel Çiftliği sâhibi, Çorlu 262
Ziya Efendi, Bandırmalı, Agor oğlu Aleko tarafından koyunları gasbedilen 291
Ziya, Kaşlızâde, Yunanlılar tarafından soyulan ve dövülen, Yalova kz. 207
Zühdü Ağa, eşi ve çocukları katledilen, Malkara 6

II. BÖLÜM
BELGELERİN FOTOKOPİLERİ